

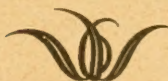

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VII 1910.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

OBSAH.

I. Seznam pojednání dle spisovatelů.

II. Seznam všeobecný dle obsahu.

III. Podrobný seznam věcný.

A. Coleoptera.

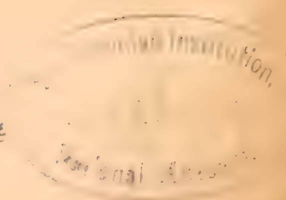
ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VII. 1910. Číslo I.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

ČASOPIS
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ.
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE BOHEMIAE.

Ročník VII. 1910.

Nový Pterostichus a Boreaphilus z Tridentských Alp.

Popisuje Dr. St. Jureček, Vídeň.

Pterostichus (*Speluncarius Reit.*) Stefani *n. sp.*

Liší se od ostatních známých druhů subgen. Speluncarius klenutějším tělem, větší hlavou, hlavně však dlouze srdčitým, silně na zad zúženým štítem.

Červenohnědý. Oči zakrnělé, zredukované na malou, čočkovitou, ostře ohraničenou bělavou skvrnu.

Hlava ztluštělá, o málo užší štítu na předním okraji, nanejvýš slabě a roztroušeně tečkovaná.

Rýhy čelní hlubší a delší než u Spel. anophthalmus Ganglb., v předu stejně hlubokou, ostrou příčnou rýhou spojené; čelo uprostřed s jamkou.

Dolní část base horní čelisti jest úhlovitě rozšířena, což u anophthalmus schází.

Štít delší šířky, dlouze srdčitý, přední rohy více protaženy než u anophthalmus, v přední třetině nejširší, odtud nazad silně vykrojeně zúžený s pravoúhlými zadními rohy, postranní okraj s 1 tečkou před středem.

Plocha štítu klenutější než u anophthalmus s hlubokou střední rýhou, za předním okrajem s mělkým, lomeně příčným vtiskem; rýhy basalní do předu rovnoběžně s postranním okrajem prodloužené, base mezi nimi silně stlačená.

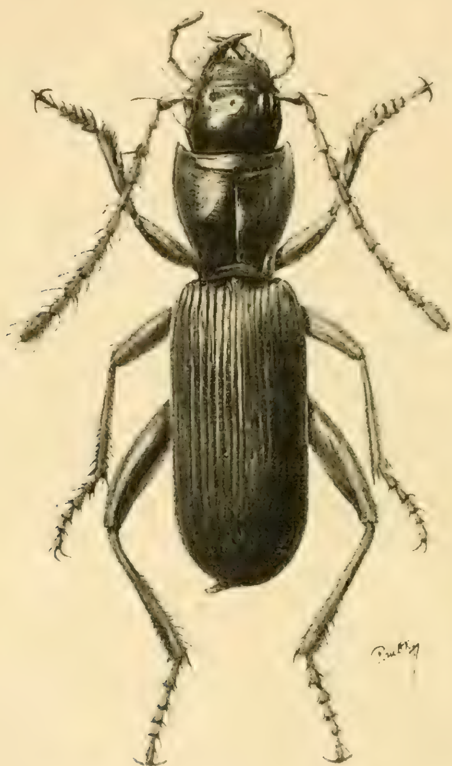
Krovky úzké, za široce zaokrouhlenými rameny ne širší než štít v největší šířce, po stranách velmi slabě oblé, dosti silně klenuté a v poslední $^1/_4$ příkře na zad spadající, dosti hluboce rýhované s rýhami znatelně tečkovanými; mezery slabě klenuté

a velmi jemně a řídce tečkované, třetí s 2 chloupkovýma tečkama.

Episterna řídce a dosti silně tečkovaná.

Poslední článek břišní má po stranách po 2 tečkách a není u ♂ nijak vyznačen.

Nohy štíhlé, u středních chodidel předposlední článek o poznání, u zadních mnohem delší než širší.

Obr. 1. **Pterostichus Stefani** *n. sp.* Long. nat 10 *mm*.

U ♂ první 3 články předních chodidel velmi silně rozšířené. Vel. ♂ 10 *mm*, ♀ 11 *mm*.

Párek této specie nalezl jsem v červnu 1909 in copula pod hluboko v zemi uloženým kamenem v Tridentských Alpách u **Folgarie** ve výši asi 1300 *m* v červnu 1909.

Dovoluji si připsati tento nový druh panu vrchnímu štábnímu lékaři Dr. L. Stefanovi ve Vídni.

Boreaphilus Melichari *n. sp.*

Podobá se barvou B. carinthiacus Ganglb., od něho liší se značnější velikostí, štíhlejším tělem, zvláště pak tvorbou tykadel.

Sytě černý, jemně bělavě chloupkovaný, ústa, tykadla a nohy červenohnědé, první článek tykadel tmavší.

Obr. 2. **Boreaphilus Melichari** *n. sp.* Long. nat. 3·3 *mm.*

Hlava veliká, zšíři krovek na basi, vpředu s 2 hlubokými jamkami, dosti silně a hustě, uprostřed trochu řidčeji tečkovaná, spánky plošším obloukem zaokrouhlené než u carinthiacus.

Tykadla mnohem štíhlejší a delší než u carinthiacus, ke konci slabě ztluštělá, střední články protáhlé, i oba předposlední mnohem delší než širší.

Štít podobně utvořený jako u carinthiacus, leč štíhlejší, skoro o $^1/_3$ delší než na basi široký, silněji než hlava a velmi hustě tečkovaný, s krátkou střední rýhou, před basí příčně vtisknutý.

Krovky rovněž podobně utvořené jako u carinthiacus, ne zcela 2krát delší štítu, podél švu zřetelně vtisklé, hrubě a hustě tečkované.

Zadeček velmi řídce a jemně tečkovaný.

Nohy štíhlé, delší než u carinthiacus.

Vel. 3·3 *mm*.

Jediný exemplář tohoto druhu nalezl jsem v květnu 1909 v Tridentských Alpách u **Folgarie** ve výši 1200 *m*.

Dovoluji si připsati tento druh panu sekčnímu radovi Dru L. Melicharovi ve Vídni.

Auszug.

Ein neuer Pterostichus und neuer Boreaphilus aus den Trientiner Alpen.

Beschreibt Dr. St. Jureček, Wien.

Pterostichus (*Speluncarius Reitt.*) Stefani *n. sp.*

Von den bekannten Speluncariusarten durch mehr gewölbte Körperform, größeren Kopf, namentlich aber durch lang herzförmigen, starke nach hinten verengten Halsschild verschieden.

Rotbraun. Augen rudimentär, auf einen kleinen, linsenförmigen, scharf begrenzten weißlichen Fleck reduziert.

Kopf verdickt, wenig schmäler als der Halsschild am Vorderrande, äußerst fein und zerstreut punktiert.

Die Stirnfurchen tiefer und länger als bei anophthalmus Ganglb., vorne durch einen ebenso tiefe, scharf eingeschnittene Querfurche miteinander verbunden, die Mitte der Stirn mit einem Grübchen.

Der untere Teil der Mandibelbasis ist eckig erweitert, was bei anophthalmus nicht vorkommt.

Halsschild länger als breit, lang herzförmig, die Vorderecken desselben stärker vorgezogen als bei anophthalmus, im ersten Drittel am breitesten, nach hinten stark ausgeschweift verengt, mit scharf rechtwinkeligen Hinterecken, am Seitenrande vor der Mitte mit einem Borstenpunkte.

Die Scheibe stärker gewölbt als bei anophthalmus, mit einer tiefen Mittelfurche, hinter dem Vorderrande mit einem seichten, winkeligen Quereindrucke; die Basaleindrücke sind nach vorne

parallel mit dem Seitenrande verlängert, die Basis dazwischen stark niedergedrückt.

Die Flügeldecken schmal, hinter den breit abgerundeten Schultern nicht breiter als der Halsschild in der größten Breite, an den Seiten sehr schwach gerundet, ziemlich stark gewölbt und im letzten Viertel steil nach hinten abfallend, ziemlich tief gestreift, die Streifen deutlich punktiert; die Zwischenräume leicht gewölbt und sehr fein und weitläufig punktiert, der 3. mit zwei borstentragenden Punkten.

Seiten der Brust ziemlich kräftig und weitläufig punktiert.

Das Analsegment jederseits mit 2 Borstenpunkten, beim ♂ ohne Auszeichnung.

Die Beine schlank, das vorletzte Glied der Mitteltarsen kenntlich, jenes der Hintertarsen viel länger als breit.

Beim ♂ die 3 ersten Glieder der Vordertarsen sehr stark erweitert.

Long: ♂ 10 *mm*, ♀ 11 *mm*.

Ich fand 2 Exemplare dieser Art in Copula unter einem tief in der Erde liegenden Steine in den Trientiner Alpen bei **Folgaria** in der Höhe von 1300 *m* im Juni 1909. Ich erlaube mir diese Art dem Herrn Oberstabsarzt Dr. L. Stefan in Wien zu dedizieren.

Boreaphilus Melichari *n. sp.*

In der Färbung dem Bor. carinthiacus Ganglb. ähnlich, von demselben durch bedeutendere Größe; schlankeren Körperbau, besonders aber durch die Fühlerbildung verschieden.

Rein schwarz, fein weißlich behaart, der Mund, Fühler und Beine rotbraun, das 1. Fühlerglied dunkler.

Kopf groß, so breit wie die Flügeldecken an der Basis, vorne mit 2 tiefen Grübchen, ziemlich kräftig und dicht, in der Mitte etwas weitläufigen punktiert. Die Schläfen im flacheren Bogen gerundet als bei carinthiacus.

Fühler viel schlanker und länger als bei carinthiacus, gegen die Spitze schwach verdickt, ihre mittleren Glieder gestreckt, auch die 2 vorletzen viel länger als breit.

Halsschild dem des carinthiacus ähnlich gebildet, aber schlanker, fast um $^1/_3$ länger als an der Basis breit, stärker als der Kopf und sehr dicht punktiert, mit einer kurzen Mittelfurche, vor der Basis quer eingedrückt.

Flügeldecken ähnlich geformt wie bei carinthiacus, nicht ganz 2mal so lang wie der Halsschild, an der Naht der Länge nach deutlich eingedrückt, grob und dicht punktiert.

Abdomen sehr fein und spärlich punktiert.

Beine schlank, länger als bei carinthiacus.

Lang 3·3 *mm*.

Das einzige Exemplar fand ich im Mai 1909 in den Trientiner Alpen bei **Folgaria** in der Höhe von 1200 *m*.

Ich erlaube mir diese Art dem Herrn Sektionsrat Med. Dr. L. Melichar in Wien zu dedizieren.

Zpráva o škůdcích polních.

1. Z okolí Nov. Bydžova v červnu 1909. Ku konci května, pak počátkem června začala nám působit starost květilka buráková (Pegomyia conformis (Fll) Neidl.), jejíž červovité larvy čili strusky vyžíraly mladé listy cukrovkové. Nebylo v okolí N. Bydžova pole, cukrovkou osázeného, na němž by se nevyskytovaly listy nakažené larvami květilky. Během června však vyžrané listy se vzpamatovaly, požerky se zjizvily a cukrovka zase vypadala statně.

Za páně Tesařovou továrnou a dále podél trati Severozápadní dráhy vyskytl se na vnati bramborové dřepčíkovitý brouk zvaný velkoštítec rezavý (Crepidodera ferruginae Scop.). Z jeho zeleně lesklého povrchu vynikají žlutohnědé skvrny, a to ve středu štítku, po 2 při pokraji krovek, které bývají někdy jen jako 2 žlutavé čárky za sebou. Tlustá třetí stehna jsou černá. Požerky velkoštítce podobají se malým vyhlodaným dirkám a celá nať pak vypadá jako malými bročky prostřílená. V Klapálkově »Ze života hmyzu« je brouk i jeho požerek dobře vykreslen. Kliment jej popsal velmi stručně.

Lány žita, jež se vlnily okolo silnice, která se vine ke Kr. Městci, hostily poskrovnu různodrápníka obilního (Anisoplia segetum Hb. = fruticola F.), jenž se podobá z části chroustku letnímu. Různodrápník požírá pyl a mladá semena žitná. Na stéblech hlavou dolů obrácená seděla úzká dlouhá vosička bodruška obilní (Cephus pygmaeus L.). Ostrým kladélkem nabodává stébla a vpouští do nich po vajíčku. Z vajíčka vylíhne se larva, která vyžírá stéblo, a tak přítok šťav do klasu zamezuje. Klasy jsou pak hluché, roztřepené. Štěstí, že

vyskytovala se jen po různu, proto koncem června nebylo viděti mezi klasy nalitými mnoho klasů hluchých.

Na klasech žitných pásly se v červnu housenky š e r o b a r v c e č e r n o č á r n é h o (Hadena basilinea W. V.), Výminkou dají se ve dne překvapiti na klasu, a to ještě jen mladé.

Ječmeny byly místem postříkány kapkami černohnědými při prostupujícím světle hnědožlutými. V kapkách skrývá se larva brouka zvaného k o h o u t e k (Lema ? sp.). Černohnědé kapky jsou výkaly larvy; v těch se ukrývá. Dosti listů larvy ožraly.

2. Z okolí Golč. Jeníkova. Na ječných polích bylo v červenci jak naseto k o v á ř í k ů o b i l n í c h (Agriotes lineatus = segetum Bjerk). V pšeničných stéblech v červenci u Jeníkova hlodaly hojně larvy z e l e n u š k y o b i l n í (Chlorops taeniopus Mg.). Ze 100 stébel bylo jich napadeno pravidlem 12 až 25, tak že škoda, kterou způsobily, byla dosti značná. Na těchže pšeničných polích, kde cizopasila zelenuška, nalezli jsme také v stéblech larvy b o d r u š k y (Cephus pygmaeus). Požerky larev květilky burákové byly tu vzácností, za to na cukrovce rozšířila se dosti m š i c e m á k o v á (Apis papaveris Fbr.). Kolonie mšic sloužily za potravu larvám pestřenky (Syrphus corollae Fbr.). Zhoubně nevystupoval žádný škůdce, patrné ztráty způsobila jen zelenuška obilní čili ozimová. *A. Vimmer.*

Noví brouci pro Čechy:

MUDr. Jindř. T y l.

Carabus sylv. v. silesiacus Reitt. — V srpnu 1908 p. prof. Lukešem v Krkonoších 5 exemplářů nalezeno, z nichž jeden mi byl laskavě darován.

Lathrobium elongatum v. fraudulentum Ganglb. V březnu 1909 v náplavu Otavy jeden exemplář nalezen. Nalézá se ve sbírce p. E. Reittera.

Philonthus fuscus Grav. — Počátkem března ve starém dubu u rybníka v Nových Hradech jeden exemplář.

Colon Delarouzei Tourn. — Smýkáno v měsíci srpnu 1909 při západu slunce na pasece v píseckém lese u nového rybníka.

Colon brun. v. regiomontanum Czwal. tamtéž 5 exemplářů.

Colon brun. v. epistemale Czwal. — tamtéž jeden kousek.

Colon vien. v. obscuripes Rttr. — tamtéž 3 exempláře.

Hydnobius punct. v. intermedius Thms. tamtéž dosti hojně.

Liodes Vladimiri Flsch. tamtéž.

Liodes dub. v. consobrina Sahlb. tamtéž 2 exempláře.

Liodes dub. v. minor Flsch. tamtéž 4 exempláře.

Liodes calc. v. nigrescens Flsch. tamtéž hojná.

Necrophorus germ. v. frontalis Fisch. jeden exemplář na mrtvé vráně v lese »Hradišti« u Písku v r. 1907.

Saprinus semistr. v. subnitescens Bickh. v. nov. — Tato nová varieta popsaná v listopadovém čísle »Entom. Blätter« panem Bickhardtem, byla mnou nalezena v lese »Spitzwald« na Šumavě u Horní Plané, na mrtvé kočce koncem května 1909. Jediný exemplář nalézá se ve sbírce p. Bickhardta, který mi zaň zaslal jiný z locality Ujpest, Uhry. — Existuje jen v 5 exempl.

Helophorus crenatus Rey. — Tohoto vzácného broučka jsem nalezl v lesní strouze u Hluboké ve 2 exemplářích 20. V. 1909.

Berosus guttalis Rey. — 4 exempláře tamtéž.

Philydrus frontalis Er. — 1 exempl. tamtéž.

Philydrus fuscipennis Thoms. — 2 exempl. tamtéž.

Laccobius bipunctatus F. — 2 exempl. tamtéž.

Meligethes atramentarius Först. — 20. VI. 09 smýkán u »klášterských rybníků“ v Písku.

Airophilus heminus Kr. — Smýkán v píseckém lese »u lomu« v měsíci srpnu mnou a p. prof. Lukešem, po 1 exempláři

Triplax v. Jeckeli Rtt. — 1 exemplář koncem dubna ve starých houbách na dubu v oboře u Nov. Hradů.

Lathridius nodifer Westf. — V měsíci srpnu na starých chrysanthémách v městské písecké zahradě: tři jedince.

Corticaria crenicollis Mannh. — »Na Mehelníku« u Formica rufa v měsíci únoru letošního roku, u větším množství.

Subcoccinella v. meridionalis Motsch. — Jeden exemplář na »Kleti« u Krumlova smýkán v měsíci květnu 1909.

Adonia v. constellata Laich. — 20. V. 09. V náplavu rybníka u Hluboké.

Seminotus signatus Panz. — V měsíci květnu »na Boubíně«, na silnici u starých osyk.

Pogonochaerus decoratus Fairm. — V březnu 1908 v pí-

seckém lese »na Jarníku« 3 exempláře sklepány s jedlového podrostu u velkých borovic.

Cryptocephalus coryl. v. temesiensis Suffr. — Smýkáním dva jedinci 29. VI. 09 na pasece píseckého lesa »u lomu«.

Cryptocephalus coerulescens Sahlb. 26. VI. 09 tamtéž.

Cryptocephalus lab. v. digrammus Suffr. — tamtéž ve více exempl.

Lochmea crat. v binotata Duft. — Na Kleti u Krumlova sklepán 1 exemplář s hlohu v měsíci květnu 1909.

Otiorrhynchus dubius v. comosellus Boh. — dosti hojný v polovici června na mladých bucích na Boubíně; 9. VI. 09.

Otiorrhynchus mor. v. sepulchralis (aul?) dva exempláře na ostružinách; Šreiner, Boubín v první polovici června 1909.

Otiorrhynchus inflatus Gyll. — střásán s bukového podrostu na Šreineru v první polovici června 1909.

Polydrosus pilosus Gredler. na mladých břízách v Písku u »Merglovny« 4. VI. 09.

Larinus turbinatus Gyll. v píseckých lesích na bodláčí z jara dosti hojný.

Pissodes validirostris Gyll. v Písku pod korou smrkového pařezu v lese »Amerika« 3. VII. 07.

Rhincolus turbatus Schönh. 20. II. 09 ve strouchnivělém buku »na Svícnech« u Písku ve 2 exempl.

Phytobius 4 cornis Gyll. — Smýkán 19. VI. 09 na hrázi »klášterských« rybníků u Písku.

Rhinoncus inconspectus Herbst. — hojně tamtéž.

Ceutorrhynchus litura F. — Vyznačený pro písecký kraj. Ročně mnou a p. prof. Lukešem v několika exemplářích sbírán na bodláku.

Ceutorrhynchus euphorbiae Bris. — Smýkán 9. VIII. 08 na lesní stráni »u Martínka« v Písku.

Ceutorrhynchus rugulosus v. rubiginosus (aul?) dosti hojný v srpnu 1909 na chrysanthemum v městské zahradě písecké.

Ceutorrhynchus campestris Gyll. – jeden kus smýkáním u »nového rybníka« v Písku v červenci 1909.

Ceutorrhynchus symphiti Bedell. — V červenci na kostivalu u Otavy v Písku dosti hojný.

Ceutorrhynchus nanus Gyll. — Smýkaním na lesní louce v polovici května 1909 na Kleti.

Ceutorrhynchus griseus Bris. 24. III. 09 v náplavu Otavy u Písku.

Ceutorrhynchus pectoralis Ws. s předešlým.

Limnobaris pusis Boh. 5. VIII. 08. Dva kousky na ostružinách ve skalách »u sv. Václava« v Písku.

Apion dispar Germ. — hojný v červenci 1909 v městské zahradě písecké.

Apion frum. v. cruentatum Waltl. 4 exempláře na lesní pasece »u lomu« v Písku.

Determinace s nevšední ochotou provedli pánové: p. Dr. Fleischer, zdravotní rada, p. vrchní poštovní rada Formánek v Brně, p. vrchní štáb. lékař Dr. Pečírka v Praze, a p. cís. rada Reitter v Paskově, začež jim díky vzdávám.

Z mých potulek za Acherontia Atropos *L.*

Sděluje Ant. Jelínek, říd. učitel ve Slapech.

Hned od počátku mé činnosti sběratelské českých lepidopter zvláště mne vábil jako snad velmi mnohého tento zajímavý a tajuplný sphinx. Sháněl jsem se po něm, kde jen bylo možno: všechna stadia jeho vývoje. Některý rok byl činnosti mé přízniv, jindy marná byla námaha a hledání.

O svých lovech za tímto zajímavým lyšajem v krajině kolem bývalého a dlouholetého působiště do r. 1905 zmínil jsem se ve článku »Motýlové ‚lyšajovití' (Sphingidae) v okolí Mníšku«, uveřejněném ve »Vesmíru« r. 1905 roč. XXXIV. na str. 158 a 159.

Od té doby leccos nového jsem pozoroval a dosti housenek, nymph i motýlů dostalo se mi do rukou.

Všimnuv si vyzvání a povzbuzení v »Časopise české společnosti entomologické« (r. 1907 str. 86.) ve článku »Acherontia atropos« p. H. A. Joukla, vyhledal jsem ze zápisníků důležitější a zajímavější data, jež tuto uvádím.

Mníšek. 1905.

Dne 31. července 1905 vyřizoval mi P. Frant. Rous, jenž chodil do Kytína vyučovat náboženství, že má tamní p. řídící učitel Karel Pinta pro mne zvláštní kořist — že mu přinesli housenku Acherontia atropos. Vydal jsem se ihned druhého dne do Kytína na cestu; tam jsem zvěděl, že housenku přinesla ráno pasačka, která pásla krávy na lukách blízko lesa, kde se říká

v »Šiškách«. Přinesla ji i s kouskem větvičky Atropa belladona, jíž se živila a která ve jmenovaném lese a na blízkých mýtinách roste ve velmi mnohých, statných keřích. Housenka ubytována zatím po nalezení ve škatuli od kostkového cukru s propíchaným víkem; ale i ve tmě výborně si pochutnávala na listí rulíkovém, jež jsem si do zásoby přinesl. Doma zrobil jsem ihned nový, pěkný housenník pro ni, aby se dobře mohla zakukliti; dal jsem asi na 15 cm. hlíny dosti vlhké a potravy zásobu. Jenom že má radost brzy proměnila se v žalost! Dal jsem do lahvičky se širším hrdlem tolik větviček rulíku, že se více nevešlo a postavil nový housenník i s obyvatelem na okno v pokoji, spokojen jsa s prací právě dokonanou. Ale sotva že jsem si v denníku hned poznamenal, kdy a jak jsem k housence přišel a šel se potom na ni znovu podívat, — vidím housenku v lahvičce mezi stonky ve vodě, jak se tam »mele«. Nemohl jsem si nikterak vysvětliti, kterak se tam housenka úplně dorostlá před samým zakuklením dostala; jenom asi z té příčiny, že hledala vhodného místa k zakuklení. Rychle lékařskou pomoc! Honem jsem jí pomohl z lahvičky a opatrně otáčel sem a tam, aby voda ze stigmat vytekla. Housenka dříve tuhá zdála se celá jako zvadlá. Ale známky života jevila stále. Znovu jsem jí upravil její obydlí a dal vše ven na výsluní a jaksi z desperace šel jsem hned do »Šišek« hledat, zda bych tam nějakou housenku v náhradu za napolo utopenou, nenašel. Ale cesta byla marná, hledání bezvýsledné, ač jsem každý keř rulíku prohlédl a dosti okousaného listí našel. Přijda domů, žádostiv jsem byl na osud mimovolného skoro samovraha. A tu mi ženuška moje sdělila, že housenka na vzduchu a slunci za krátký čas se zotavila a do země vlezla, aby se zakuklila. A tak od 1. srpna ležela v zemi zakuklena; ale ani na podzim, ani druhým rokem nevylíhnul se žádný motýl, ač kukla byla docela pravidelná a zcela vyvinutá a housenka dost hluboko svou komůrku si slepila.

Dne 7. září byl jsem s acetylenovou lampou na lovu v zámeckém parku mníšeckém asi do $^1/_2$9. hodiny večerní. Sotva jsem však přišel domů a povečeřel, přinesla mi pí Sandtnerova, choť klíčníka ze zámku, škatulku ovázanou provázkem a vyprávěla, že k nim do pokoje přilétla nějaká veliká »můra«, že ji plácačkou uhodila až spadla a dala do škatulky od nějakých pilulek. Zvědavě otevírám škatulku — a velmi pěkný, úplně zachovalý exemplář Acher. atr. dral se ke světlu.

Snad zaletěl pod okna zámku mníšeckého, aby ssál šťávu ze zralých, rozpukaných fíků, jichž je v tamním parku hojnost na dvou zdech.

Dne 23. září po škole odpoledne asi o 4. hodině přinesl mi hoch z mé třídy v kapesníku jako ptáčník chyceného ptáčka, pěkného, statného Ach. atr., kterého chytila matka jeho, paní lesní z »Bažantnice« u dveří hostince u »České koruny« uprostřed městečka.

Dne 26. října přineseny mi byly 2 kukly smrtihlava, které našli při vybírání panských bramborů za hradbou k Řitce, nedaleko sebe prý v zemi zakuklené.

1906.

V tomto roce omezila se moje entomologická kořist pouze na několik nymph Ach. atr., které mi přineseny byly na podzim při vyorávání brambor z polí okolo Mníšku, z nichž se ale ani jediný motýl nevylíhnul.

1907.

Dne 2. října dostal jsem od říd. učitele p. Kar. Pinty v Kytíně kuklu smrtihlava; abych jí nahradil přirozenou schránku její udělal jsem umělou ze škatulky od cigaret v půli přeříznuté. Když se dlouho nelíhnul, podíval jsem se 10. prosince do této schránky; z kukly byl vylíhlý motýl, ale křídla měl nevyvinutá a byl již trochu pokryt plísní. Nemohl se asi dobře dostat z papírového pouzdra, které jsem mu dal místo jeho přirozeného hliněného a které občasným kropením a zase uschnutím velmi ztvrdlo. Ještě 26. října jsem kuklu prohlížel, byla živa. Měl jsem housenník v kuchyni v teple, vysoko na skříni; motýl vylíhnul se asi koncem listopadu nebo začátkem prosince.

Dne 27. října přinesl mi hoch pěkného Ach. atr.; chytil ho den před tím večer obchodník p. K. Lukeš v bytě — po rozsvícení lampy brzy vletěl do krámu, odtud do pokoje a tam jej dlouho honili, než plácačkou na mouchy jej »napálili«, že spadl a byl chycen.

Slapy. 1908.

Roku tohoto v okolí zdejším mého nového působiště hojně se vyskytoval Ach. atr.; housenka jeho mi několikrát přinesena byla, na podzim několik kukel a motýl. První housenku jsem dostal 30. července; našli ji při trhání trávy v bramborách. Byla již úplně dospělá, vyvinutá, neboť hned druhého dne se v housenníku zakuklila. Zajisté jen z té příčiny, že hledala si příhod-

ného místečka k zakuklení, lezla nepokojně sem a tam, byla zpozorována a chycena. Zakuklila se u samého dna housenníku, v němž bylo asi na 1 dm. hlíny jemné, sypké, promíšené pískem. Odpočívala ve hrobce od 31. července do 10. října, kdy po úplných 10 nedělích se vylíhnul statný, pěkný sphinx. Z kukly vylezl k večeru, ale nechal jsem ho v housenníku, aby se mu křídla dobře vyvinula, přes noc; ale ráno měl konečky předních křídel trochu otřené, znamení to, že v noci asi nepokojně sem a tam lezl a poletoval.

Čítal a slýchal jsem, že pupa smrtihlava je velmi choulostivou, že se nesmí jí pohnouti a vůbec v úplném klidu nechati; já ovšem housenník s nymphou každodenně ráno dával na okno na výsluní a večer pokládal zase do pokoje na podlahu. Kromě toho jsem skoro každodenně hrával na harmonium, u něhož blízko stával houseník, několikrát jsme tam při harmonium měli zkoušky na zpěvy kostelní — ale ani zpěv, ani hra, ani denní přenášení nevyrušilo pupu z jejího pravidelného vývoje.

Kukel Ach. atr. dostal jsem během října několik: 3. října přineslo děvče jednu kuklu z »Bouské«, kde při vybírání bramborů našli 4.

5. října dopoledne přinesla mi žačka slapská pěkný exemplář Ach. atr., který našla na cestě uprostřed osady sedící na cestě.

9. října přinesla mi zmíněná dívka z »Bouské« opět jednu kuklu smrtihlava; ještě 20. října přinesena mi byla jedna kukla, ale již zaschlá, asi déle ve škatulce zapomenutá.

I od Přestavlk a Buše přinesly děti 2 kukly (11. a 14. října).

Zajímavé jest, že jeden hoch z Přestavlk přinesl 30. září do školy dospělou skoro housenku Ach. atr., již našel na bramborové nati na »Dolíkách« mezi Přestavlky a Buší. Po pět dní ještě se živila a 5. října se zakuklila. Zajisté jest to velmi zajímavý případ, aby skoro v týž čas našla se housenka, pupa a motýl jako zde: housenka 30. září, kukly 3., 10., motýl 5., 10. října — časový rozdíl pouze několik dní.

Jak jsem vyptáváním se přesvědčil, je zde Ach. atr. skoro každoročně ve stavu kuklovém velmi hojným; jest krajina zdejší kotlinou kol do kola chráněnou vrchy a mnohdy vrchy k jihu jsou pokryty sněhem a zde je beze sněhu.

Pamatuji velmi dobře, že před 22 lety, kdy jsem zde jako absolvent paedagogia na první místo nastoupil, přinesl mi žák

v prázdném pouzdře na péra a tužky provázkem ovázaném zachovalého Ach. atr.!

Ze všech kukel, jež mi děti přinesly, nevylíhnul se motýl ani jediný; bylyť obyčejně více méně pošramocené nebo několik dní nechány doma a potom teprv mi přineseny.

V sousední škole v Korkyni měl koll. řídící uč. p. Ferd. Černík kukly smrtihlava ve květináčích, z nichž se mu vylíhnul pouze jediný lyšaj; kukly byly jen napolo skoro zemí přikryty a chovány na okně ve třídě vystaveném slunci.

1909.

Rok tento byl opravdu proti loňskému velmi macešský — nepodařilo se ani mně ani žákům a lidem dospělým na trávu chodícím ni jediné housenky, ani jedinké pupy najíti, ni jediného lyšaje uloviti. Nať bramborová také letos poměrně velmi brzy brala porušení proti jiným létům.

Tím zajímavější bylo mi pozorování dne 5. října 1908 zakuklené housenky. Ta odpočívala v housenníku přes celou zimu v teple na skříni v kuchyni (asi 2 m. vysoko), a já v domnění, že jistě již z kukly nic není, nedočkavostí puzen zkoumal jsem 26. června 1909, zda ještě po 264 dnech jeví nějakou známku života; porušiv nahoře schránku hliněnou, poznal jsem brzy, že kukla jest ještě živa. Přenášel jsem housenník často, a od jara, kdy mohlo býti okno otevřené, přestěhoval jsem týž do své třídy na okno a tam dost často přestavoval při spouštění záclon: ve škole úplný klid nympha neměla, jak rozumí se samo sebou. A přece dne 16. července přijda k večeru asi o 6. hodině do třídy, vidím na síti zavěšeného pěkného, bezvadného Ach. atr., který po 284 dnech k vývinu dospěl. Dle štíhlého, protáhlého abdomenu je to sameček.

Dvě nové variety brouků maloasijských.

Popisuje F. Štěrba, Pečky.

A) Cicindela asiatica *Brullé* var. nov. opaca *m.*

Cicindela asiatica *Brullé* popsána dosud jen ve formách zelených s malými proměnami bílých skvrn na krovkách, zvláště humerální. Exempláře z Persie jsou mnohem klenutější než forma typická, skulpturou a barvou však se od ní málo liší. Mezi četnými kusy C. caucasica Ad. a ismenia Gory obdržel

jsem 1 kus ♀ C. asiatica Br., který svým zbarvením a odlišnou skulpturou jest velmi význačný a zvláštního pojmenování zasluhuje.

Celý brouk na povrchu tmavě hnědý úplně bez hedbávitého lesku, hlava a štít poněkud zelenavý. Zrnění krovek mnohem řidší a tupější než u formy typické. Nohy a tykadla tmavěji měďofialové, břicho na spodu kovově modré. Krovky velmi ploché a na zad rozšířené.

1 exemplář ♀ z jižního svahu Bulghar Daghu v jižní Malé Asii v mé sbírce.

Cicindela asiatica *Brullé* v. opaca *m.* Käfer oben ganz matt dunkelbraun mit schwachen grünlichen Reflexen. Die Körnelung der flachen Flügelecken obsolet und viel dünner als bei der Stammform. Beine dunkel kupferviolett. Abdomen metallisch blau. Die weissen Fleckeder Flügeldecken normal.

Ein ♀ vom südlichen Abhang des Bulghar Dagh in südl. Klein Asien.

B) Chlaenius tristis *Schall* v. nov. rufipes *m.*

Hlava světle kovově zelená, štít tmavě kovově zelený, jako hlava formy typické, krovky a spodina černé neleskié. Prvé tři články tykadel, makadla a celé nohy červené. Ostatní jako forma typická.

Z jižního svahu Bulghar Daghu v jižní Malé Asii.

Chlaenius tristis *Schall.* v. n. rufipes *m.* Kopf hell metallischgrün, Halsschild dunkelmetallisch grün wie der Kopf der Stammform. Die ersten drei Fühlerglieder, Taster, Palpen und die ganzen Beine rot. Sonst der Käfer mattschwarz wie die Stammform.

Vom südl. Abhang des Bulghar Dagh in südl. Klein Asien.

Vzácnější a noví brouci pro českou faunu.

Podává Fr. Štěrba, Pečky.

*Carabus coriaceus v. rugifer Kraatz. Typický velmi lesklý exemplář chytil jsem blíže vodopádu Mumlavy v Krkonoších.

Carabus granulatus *L.* V bezprostředním okolí Peček, jež před regulací Vyrovky bylo po větší část roku velkými mo-

čály pokryto, chytil jsem tohoto brouka s křídly do $^3/_4$ vyvinutými, jako doklad, že bahnitá povaha okolí datuje se již od pradávna.

Blethisa multipunctata *L.* Chycen několikrát u Peček.

Ocys quinquestriatus *Gyllh.* V mé zahradě.

Trechus discus *F.* Přilétá v srpnu večer na elektrické světlo.

Cephalophonus cephalotes *Fairm.* Chytil jsem tohoto u nás vzácného a vůbec málo známého brouka v srpnu pod obloukovou lampou elektr.

Harpalus hirtipes *F.* V mém bytě chycen, vlétnuv večer oknem.

Harpalus Frölichi *Sturm.* Houfně přilétá v srpnu na elektr. světla.

*Amara concinna *Zimm.* Spolu s druhem A. rufipes Dej. v náplavu Labe u Vosečku v časném jaře.

A. ingenna *Duft.* }
A. apricaria *Payk.* } Přilétají ve velkém počtu na světlo elektrické počátkem srpna.

Pterostichus macer *Marsh.* V polích pod kameny u suchého melioračního příkopu začátkem února.

Pterostichus gracilis *Dej.* Na jaře na břehu Labe pod náplavem.

Agonum gracilipes *Dej.* Objevuje se jen v srpnu přilétaje na světlo elektrické.

Ancyrophorus filum *Fairm.* Dva kusy tohoto velmi vzácného dosud snad jen jednou v Čechách (Dr. Skalický) nalezeného drabčíka mám z náplavu Labského u Vosečku. (Určil p. Rambousek.)

*Necrophorus antennatus *Reitt.* S Necr. germanicus ve více ex. u Cerhenic.

Eurythyrea austriaca *L.* Na dvoře raffinerie.

Agriotes laticornis *Illig.* }
» derasofasciatus *Lec.* } Na doubí v oboře v Klukách.

*Phytoecia cylindrica *L.* V polesí u Libice, sklepán mou chotí.

Otiorrhynchus sulcatus *F.* Objevuje se poslední dobou v mé zahradě, v níž asi četné Primula auricula, v jejíž kořenech larva jeho žije, ho přilákaly.

*Mononychus punctum album *Hbst.* Na jaře v náplavu Labe u Vosečku.

Phytobius leucogaster *Marsh.* s předešlým.

*Mecinus circulatus *Marsh.* s předešlými.

Coryssomerus capucinus *Beck.* s předešlými.

*Trox cadaverinus *Ill.* Tento největší náš druh chycen mou chotí na zdechlině div. králíka v oboře v Klukách.

Aphodius plagiatus. *L.* V náplavu Labe u Voseku na jaře hojný ve formě immaculatus Torre, forma typica vzácná.

Aphodius nemoralis *Er.* Ve výkalech jelenů japonských v kníž. oboře v Klukách.

Druhy pro Čechy nové označeny *.

Cucullia campanulae. *Frr.*

Sděluje J. Tykač.

Meškav o prázdninách r. 1908 v Rabensteině na Střele, konal jsem entomologické vycházky do okolí. Nalezl jsem v krajině této některé velice pěkné a zajímavé druhy jako Acron. alni L., Cuc. lactucae Esp., absintii L., thasiphaga Tr., a též Cuc. campanulae Frr.

Silnice vedoucí z Rabensteina do Žihle vine se mezi vrchy porostlými vysokým smrkovým lesem. Podél ní jsou balvany porostlé nízkými rostlinami a bohatě zvonkem okrouhlolistým. (Campanula rotundifolia). Dívaje se dne 15. července z jedné strany silnice na protější balvany, spatřil jsem housenku dosti pestře zbarvenou. Domníval jsem se, že to jest asi housenka lyšaje pryšcového (Deil. euphorbiae) v místech těch velice hojného, ale lišila se přece, zvláště světlejším zbarvením. Přistoupiv k místu, shledal jsem k veliké radosti, že nenaléza se na pryšci, jenž tam hojně rostl, nýbrž že právě hodovala na zvonku: byla to Cucullia campanulae.

Prohledal jsem ihned okolí, ale nenalezl jsem již ničeho.

Počali jsme tedy prohrabovati okolí a pod kamenem ukrytém v mechu skoro 15 cm. hluboko nalezl přítel můj student Cyr. r. Purkyně druhý též vzrostlý exemplář. Od toho dne, kdykoli jsme nalezli okousaný zvonek, ihned jsme prohlédli a prohrabali celé okolí rostliny. Nalezli jsme mnoho zvonků okousaných a sice tam, kde byly housenky píďalky, byly ožrané jen květy, kdežto C. campanulae ožraly téměř celý stromek. Z po-

žerků lze souditi, že není housenka C. campanulae tak vzácna, ale že vlastně neznalost jejího života činí ji nepřístupnou. Dne 4. srpna 1908 nalezl jsem opět u vesnice Chrašťovic dvě housenky této kukléřky po 2. svlékání. Jedna hodovala a druhá byla ve vzdálenosti $1^1/_2$ m. asi 15 cm pod trávníkem v zemi.

Dle těchto poznatků soudím, že C. campanulae žere hlavně v noci a nacházíme ji za dne na zvonku jen n á h o d o u ; není tedy zcela správné, píše-li Dr. E. Hofmann (Die Raupen der Grossschmetterlinge Europas 1893 str. 128), že se nalézá »b u ď« na rostlině n e b v mechu na zemi.«

Týž autor praví dále: »Leben an warmen sonnigen Kalk-Bergen wie bei Regensburg, Wien, in der Schweiz, Ural . . .« Naše lokalita rabštejnská jest chladná, nalezající se ve stinném lesním údolí a na podkladu břidličném. Druhé naleziště jest sice vysoká mez porostlá spoře travou a zvonkem, ale jest dosti zastíněna vysokými švestkovými stromy; podklad jest permský pískovec.

Mordellistena lateralis Oliv. a. Kličkai — aberratio nova mihi.

(Prof. J. R o u b a l, Příbram).

*Antennis apicem versum obscuris, **elytris nigris**, humeris solum testaceis, elytrorum basi macula triangulari fulvo-sericea, femoribus posticis apiceque tibiarum posticarum obscuris.*

Bohemia, Zbečno, 29.-VI. 1909. Coll. Roubal.

Nová tato forma jeví značnou tendenci k melanismu a jest tudíž barvou od typu zcela odchylna a mezi aberracemi význačna.

Tykadla ke konci tmavá, až černohnědá, krovky celé černé pouze s rameny červenohnědými. Zadní stehna černá, zadní holeně ke konci tmavé, zadní tarsy ke konci začoudlé.

Na krovkách v prvé třetině jest po trojúhelníkovém políčku zlatožlutých chloupků, a to i mimo ony červenohnědé skvrny, ostatně jsou chloupky t m a v é.

Jinak se shoduje s *lateralis* typickou.

Čechy; našel jsem 1 ex. u Zbečna 29. VI. 1909. Coll. Roubal.

Panu Dru. L. Kličkovi, kustodovi »Čes. sp. entom.«, věnuji popsanou formu.

Noví brouci české fauny a některé poznámky systematické a oekologické.

Prof. J. Roubal.

1. **Carabus coriaceus** *L.* v. **rugifer** *Kr.* Žije jen v Karpatech. Ve starém Vesmíru uváděn jest v článku Peckově z pražské Cibulky. Omyl ten nutno škrtnouti.

2. **Dyschirius chalceus** *Er.* Na slané bažinné půdě u Oužic spolu s Bledius spectabilis v jednom ex. VI. 1909.

3. **Bembidion fasciolatum** *Duft.* v. **ascendens** *K. Dan.* — Všechny exempláře mé sbírky z pražského Povltaví (Závist, Vrané, Davle, Pikovice) v různých dobách za 7 let pozorované patří jen k této varietě. Robustní exempláře základní formy znám zvláště z Moravy, Slezska, Uher, Tirol, Krajiny.

4. **B. Redtenbacheri** *K. Dan.* — Horní Šumava. Zoogeograficky důležitý tento můj nález pro Čechy blíže vysvětlí p. Dr. Netolitzky, docent univ. ve Št. Hradci, ve své práci.

5. **B. decorum** *Panz.* v. **Munganasti** *Rttr.* (det. Netolitzky). Bohemia sept.; Nosek leg. (coll. Roubal.)

6. **B. Stephensi** *Crotsch.* — Statný tento druh jest jedním z našich nejvzácnějších druhů Bembidií: žije ve stínu u potůčku. Jako nové jsem je uvedl ve »Verh. d. zool.-bot. Gesell.«, Wien 1903, pg. 381. od Chudenic. — Další moje data jsou: Závist, IV. 1903, Chudenice, VIII. 1903.

7. **Patrobus septemtrionis** *Dej.* — Vel. Osek, Jindř. Hradec. Ve stínu v hnijícím listí.

8. **Pterostichus inquinatus** *Sturm.* Nutno z Klímova katalogu škrtnouti. Ganglbauer (Käf. v. Mittel. I.) uvádí lokality: Östliches Mitteleuropa, Reitter (Fauna germ. I.) ho neuvádí vůbec.

9. **Conosoma pedicularium** *Grad.* v. **lividum** *Er.* — Chudenice (Bělejšov) VIII. 1907.

10. **Gyrophaena nana** *Payk.* a. **nigriventris** *Fleisch.* (Wien. Ent. Ztg. 1909) popsána z Moravy. Na Boubíně jsem ji našel 1907 a nepopsal, protože i u jiných Gyrophaen jest černé zbarvení předních abdominálních segmentů nevzácným zjevem (G. bihamata, fasciata).

11. **Atemeles emarginatus** *Payk.* a. **nigricollis** *Kr.* — V Českém středoh. u Oparna 5./V. 1907 u Formica fusca.

12. **Euconnus oblongus** *Sturm.* Žije pod vlhkým listím

hlavně v Alpách (Reitter uvádí: Illyria, Pyrenaei, Tirolis). Na Boubíně jsem našel 1 ex.

13. **Philydrus frontalis** *Er.* — Labský náplav u Čelakovic, 1904.

14. **Ph. quadripunctatus** *Hbst.* Tamtéž 1902.

15. **Rhagonycha limbata** *Thoms.* — Křivoklát 20./V. 1909.

16. **Malthinus flaveolus** *Payk.* — Pacov, 20. VI. 1903. (Pic det.)

17. **Malthodes flavicollis** *Payk.* — Pacov, VII. 1907. (Pic det.)

18. **Haplocnemus pini** *Redtb.* **v. serratus Redtb.** — Závisť.

19. **Heterostomus villiger** *Reitt.* — Šárka.

Nutno připojiti k popisu: ač villiger má býti silnějším leskem odlišný od H. gravidus Ill., přec na krovkách, propygidiu a pygidiu jest skoro matný, což není ani jinak možno neboť hlavní znak jeho jest, že povrch jest velmi hustě dlouze, přilehle, hrubě chloupky pokryt, kdežto gravidus jest oplstěn tence, řídce, kratčeji.

20. **Epuraea fuscicollis** *Steph.* uvádí *Reitter* (Best. Tab. d. eur. Käf. I. Th., Genus Epuraea Er. XXVII. Hft. 1894, pg. 6. (21.) z Čech. — V Klímově Kat. není.

21. **Dacne bipustulata** *Thumb.* **v. Jekeli** *Reitt.* jest v Reitterově katalogu opatřena lokalitou Ga. Wanka v »Entomol. Blätt. 1908, pg. 210.« ji uvádí též z Hercegoviny a Dr. Ed. Everest v »Lijst der in Nederland en het aangrenzend gebied voorkomende Coleoptera« 1906 Haag, pg. 26. z Nizozemska. — V Čechách jsem ji našel v Krči, na Křivoklátě a na Šumavě. Jsou to pouze nevybarvené kusy a třeba označení v. (ab. e.) škrtnouti.

22. **Hippodamia 7- maculata** *Deg.* **a. segetalis** *Naezen.* Žije v krajinách výše položených, na předšumavských, brdských lučinách a v Českomoravské vysočině. Nalézal jsem ji na listech. Menyanthes trifoliata na př. u Cetoraze u Pacova, u Chudenic, u Klatov.

23. **H. 7- mac. a. baltica** *Weise.* Také pro tuto formu platí poznámka u předešlé formy. — Pacov, Příbram.

24. **Adonia variegata** *Goeze* **a. constellata** *Laich.* — U Pacova (Cetoraz) VIII. 1908. Žije na Menyanthes trifoliata na bažinatých lukách společně s předešlými, jimž se poněkud habituelně podobá.

25. **Globicornis corticalis** *Eichh.* Lokality mé sbírky: Smečno, IV. 1909, Děčínský Sněžník, 4./VI. 1905, Vrané n. V., 25./III. 1909, Měchenice, 18./IV 1909. Závist, III. 1906. — Od malých kusů velmi příbuzné G. marginata Payk. nesnadno ji lze rozeznati. — K znakům uvedeným v Ganglbauerově knize (Die Käf. v. Mitteleur. III.) a jinde připojuji, že basální výkrojek z každé strany u štítu jest slabší než u marginata. — Brouk tento žije v trouchu listnatých stromů a dle mých nálezů zjevno, že přezimuje. Také v trouchu stromů u Lasius fuliginosus přezimuje.

26. **Mordellistena nana** *Motsch.* — Drahanská rokle. — Tím jsem k stávajícím našim 4 Mordellistenám připojil 6 nových.

27. **Anaspis Costae** *Em.* — 2 ex. na Křivoklátsku.

Ostatně Schilsky (Die Käf. Europa's, XXXI. 80.) význačnou aberraci a. **Skalitzkyi** *Schilsky* uvádí z okolí Ml. Boleslavi.

28. **A. melanostoma** *Costa* dle Reitterova kat.: Ga. H. I. G. Cro., žije též u nás jako vzácnost v teplém Středohoří. Našel jsem ji u Žernosek 14./VI. 1907.

29. **Donacia thalassina** *Germ.* uvádí Dr. Lokay v III. seš. 1909 toh. čas.

Připojuji: Chudenice 1903 a 2 exempláry s etikettou: Pilsen (Boh.) — (Coll. Roubal).

30. **Melasoma 20- punctata** *Scop.* a. n. **miniata** *Auel.* (Zeitschr. f. wissensch. Insektbiol. 1909 (10), pg. 316.) — Pacov VII. 1907.

31. **Otiorrhynchus salicis** **Ström.** — Pacov VIII. 1908. (Formánek det.)

32. **Potosia cuprea** *F.* v. **sternohirta** *Seidl.* — Litoměřice 15 VI. 1908. Pacov. VII. 1907. Plasy, 1899. Jirny. K. Vinohrady (Havlíčkovy sady) 22./V. 1909.

Anisarthron barbipes Schruk.

Podává Fr. Holík.

Skotačivá mládež nejodlehlejší končiny VII. části Prahy má ke svým rejdům vykázáno neveliké místo, o jehož zastínění pečovati uloženo několika zcela nepatrným kaštanům. Většina těchto okrasných stromů vlastně přestala býti okrasou svého okolí, neboť koruna jejich jest proschlá, kmeny ztrouchnivělé.

Tuto pohromu způsobil A. a jeho larvy. V jakém počtu uvnitř žije, domyslí si pozorovatel lehce, když vidí v kousku uloupnutého dřeva chodbičku na chodbičce.

Loni opustil první A. svoje působiště dne 19. června. V následujících třech dnech byla na ně úroda v pravdě veliká. Podařilo se mi sebrati jich 20.

V těch dnech vždy k osmé hodině ranní ukázala se čilka jejich černých hlavinek na samém kraji chodeb.

Když se vzduch náležitě prohřál, usadili se nedaleko otvoru, který je propustil z nepohodlného vězení. V té době se dali bez obtíže sbírati a bez obavy, že prchnou, prohlížeti. Ale když je slunko zalilo teplem svých paprsků, probudil se v nich bujný život v plné míře. Nepřetržitě přeletovali a usedali jen na okamžik.

V žáru poledním se stěhovali do větví stromků, snad aby se nerušeně oddali svatebnímu veselí. Třesení stromkem nemělo výsledku. Počet ulovených se nemnožil. Bylo-li jen poněkud chladno a den bez sluneční záře, úkrytu neopustili a dovedli v něm přetrvati trpělivě dobu i několika dní. V prvních dnech červencových počet jejich řídl, a po 7. červenci se již neobjevil žádný.

O dravosti těchto nepatrných tesaříčků svědčí následující: Hošík jeden přinesl mi do školy pečlivě zaobalenou krabičku a upozorňoval, že jsou v ní »náramně kousaví černohlávkové«. Černohlávkové — počtem asi 15 — byli A. Všichni byli sice živi, ale vzhled jejich nebudil radosti. Celých tykadel neměl ani jediný, po nožkách zůstaly jen krátké pahýly.

Některé poznámky k Cerambycidům okolí pražského.

Podává L. Heyrovský.

Oba české druhy rodu Cortodera *Muls.* vyskytují se též v okolí pražském. Cort. humeralis *Schall.* chytal jsem s pp. prof. Kracíkem, učit. Hlinkou a kol. Frankenbergerem u Roztok na dubech, asi v 8 ex. (♂♂ i ♀♀). Tamtéž chytána p. Borkem, ale na trnce. Přítel Veselý chytil ji v Dobřichovicích. — C. femorata *F.* chycena mnou u Sojovic na borovém dříví za velkého parna asi v poledne ve 2 ex., kol. Veselým tamtéž, a jiný ex. v Nové Huti, odkud již dříve jsem ji obdržel.

Pidonia lurida *F.* vyskytuje se též v okolí pražském, ač Ganglbauer praví, že jest druhem horským. Chytil ji p. vrch. st. lékař Dr. Pečírka ve Všenorech u Prahy na hlohu a kolega Frankenberger na Křivoklátě.

Grammoptera analis *Panz.* (variegata Germ.) chycena mnou na borovém dříví u Čelakovic za parného dne, kol. Kříženeckým sesmýkána ve Hvězdě a přít. Veselým chycena v Chuchli.

Saphanus piceus *Laich.* je v okolí pražském dosti rozšířen, ale všude vzácný. Chytán byl: na Závisti pp. Holíky. Krásou, prof. Roubalem, s toutéž lokalitou ve sbírce p. Schiffnera. V Jílovém pp. Holíky. V Divoké Šárce 1 ♂ kol. Frankenbergerem, ve Všenorech p. drem Pečírkou a kol. Kříženeckým. V Řevnicích mnou. Dále jsem se dověděl, že byl chycen na Křivoklátě a Cibulkách. Žije na dubech, lze jej nalézti též pod kamením u potoků a leckde též na pařezích.

Aromia moschata *L.* žije výhradně na vrbách. Letos v Letech u Dobřichovic chytil jsem několik kusů na okoličnatých květinách, rostoucích mezi vrbami.

Saperda similis *Laich.* (phoca *Fröl.*) chytal jsem r. 1908 koncem června s kol. Frankenbergerem a p. uč. Fr. Holíkem u Řevnic na jívě v několika ex. R. 1909 opět, ale ve větším počtu než loni a na více stromech. Patrno, že se tam rychle rozšiřuje.

Literatura.

Reiter E.: Die Käfer des Deutschen Reiches II.

(Ve »Fauna germanica«.) Nákl. Lutz K. G., Stuttgart 1909. (Schriften des deutschen Lehrervereins für Naturkunde.) 392 str., 70 vyobrazení v textu, 40 tabulek barevných.

Název knihy jest na desce přesunutý, má býti tak, jak jest na titulním listě. Autor totiž z »Fauna germanica« zpracoval stať »Käfer«.

Kniha jest určena praktickým účelům a proto litujeme, že širšímu foru vědeckému uniká řada nových druhů, z nichž ostatně jen nepatrný zlomek patří vyznačenému faunistickému okrsku. V knize uvedeno na př. přes 20 nových druhů, variet (některé jsou aberrace!) a 1 subspecie (Bolitobius pygmaeus F., jdle Reitterova

katalogu jest starší druhové jméno thoracicus F.] ssp. transversalis nov.) Staphylinů, 3 Pselaphidi, 1 Scydmaenid.

Vystavena též nová jména, na př. Pselaphus Fiorii Rttr. nom. nov. a Euryptilium Flachi Rttr. nom. nov. Též mimo to užito některých nových jmen rodových i podrodových.

Systém Staphylinidů jeví hlavní rysy doby před vydáním »Cat. col. Eur. Cauc. (et) Arm. ross. 1906« a příbuzenské postavení mnohých čeledí namnoze jiné než v nových běžných pracích.

V základním rozdělení brouků jest mnoho problematického, na př. na str. 3.: Staphylinoidea kladena jako representant znaku: »Fühler nicht gekniet« s výhradou rodu Necrophorus a přec na př. tykadla Cryptobium fracticorne (jméno druhové tak praví!), Bledius atd. mají vyloženě lomená! — Reitter na př. píše sám v Naturgesch. d. Ins. Deutsch., I. Ab., III. Bd. 1882, pg. 142: »Fühler, stark gekniet . . . Mastigini« atd.

Pokud se týče synonymiky, možno shledati některé nesrovnalosti vzhledem k citovanému katalogu, k pracím Bernhauerovým, Luzeovým atd. Na př.: Stenus punctipennis Thoms. = S. ater Mannh., Paederus sanguinicollis Steph. jest syn. k P. ruficollis F., Mycetoporus Reichei Pand. syn. k. Myc. solidicornis Woll., Stichoglossa Gobanzi Reitt. syn. k S. semirufa Er., Phyllodrepa elegans Kr., Ph. scabriuscula Kr., a Ph. linearis Zett. jsou samostatné druhy (Luze, Bernhauer, Ganglbauer etc.): to jest pouze několik ukázek.

V mnohém ohledu jest tedy system a synonymika odchylna vzhledem ke katalogu téhož autora a zdá se tudíž, jakoby dílo už bylo připraveno před r. 1906 (datum katalogu), což by pak ovšem mělo býti někde v úvodu knihy poznamenáno.

K zoogeografickým poznámkám budiž nám dovoleno přičiniti několik dodatků, doplňků a p. a to nejprve z faunistiky mimočeské: Phyllodrepa puberula Bernh. žije též ve Slezsku (pruském), viz: *Gerhardt*, »Neuheiten der schlesischen Käferfauna 1908«. Deutsche entom. Zeitsch. 1909, str. 416. (Mimo to i jiné druhy tuto Gerhardtem uvedené vynechány, na př. Maurachelia pillosicollis etc.) Coprophilus pennifer Motsch. jest z více lokalit německých znám. Callicerus Kaufmanni Epps. vynechán. V katalogu jsou jen Uhry jako jeho vlast označeny; od r. 1906 bylo o jeho rozšíření napsáno toto: *Linke Max*: »Verzeichnis der in der Umgebung von Leipzig beobachteten Staphyliniden«. (Sitzb. d. na-

turforschenden Gesellsch. zu Leipzig 1906—1907.) Str. 46: »Callicerus Kaufmanni Epp. Ein Ex. . . . fand ich am 28. 5. 1905 bei Bahren . . .« To cituje pak *Bernhauer* (Verhandl. d. zool.-bot. Gesellsch. in Wien 1908, str. 41.) a *Hubenthal* v písemné zprávě entomologické společnosti berlínské 1909. Dále *Gerhardt*, »Neuheiten der schlesischen Käferfauna 1908« (Deutsche entom. zeitschr. 1909, str. 417.) zaznamenává nález dvou exemplářů u Kaltwasser v pruském Slezsku.*) Ostatně i v *Klímově* seznamu Čech. Toto vše nutno dodati, protože se to týká brouka velmi vzácného a zajímavého.

Aleochara Breiti Ganglb. není tak řídka, jak z poznámky vyplývá, jest za příhodných okolností v hnízdech syslů značně rozšířena. Oniticellus fulvus Goeze a Caccobius Schreberi Lin. nejsou v naznačeném okrsku »überall häufig«; Pleurophorus caesus Panz. rovněž není všude »häufig«.

Vzhledem k jejímu programu schází knize jak se stanoviska vědeckého tak i praktického, že jest zapomenuta česká literatura, na př.: E. Lokay: »Seznam brouků českých« (Arch. pro přírod. prozk. Čech, 1868), který vyšel i německy; Kliment J.: »Čeští brouci« (N. Brod 1896); Klíma: »Brouci (Coleoptera)« v Catalogus insect. faun. boh., 1902, též německy vyšedší seznam; nepovšimnuto prací v »Čas. čes. spol. entom.« 1904—1909! Ano není užito ani některých německých a francouzských pramenů s poznámkami o českých broucích (Mequignon et Rambousek, Roubal).

To by bylo věcně správno, kdyby i obsahový program knihy vzhledem k jejímu titulu vylučoval země koruny České. Avšak mezi titulem a tendencí knihy jeví se rozpor — neboť pojem »**Čechy**«, »**Morava**«, »**Slezsko**« (»Böhmen«, »Mähren«, »Schlesien«) jako patria mnohých druhů ve »Fauna Germanica« jest naprosto vyloučen pojmem »Fauna **Germanica**«.

Má-li autor na zřeteli určitý (a to nepopíratelně zoogeograficky přirozený!) okrsek faunistický, měl by stanoviti pro tuto faunu název odpovídající jen této vlastnosti (totožnosti fauny) okresu. Název »Germanica« ukazuje zajisté jedině a pouze na faunu Německa, jak ostatně i druhý název díla povídá: »Die Käfer des Deutschen Reiches«.

---

*) Mimochodem mně pak známo, že dr. Jurečck našel 2 exempláře v Bezkydách (coll. Jurečck, coll. Rambousek.)

Poukazuje-li p. autor na praktičnost tohoto kroku (I. díl, str. VI. a VII.), měl by také u názvu spisu příslušným způsobem to označiti, aby předešel omylům . . .

Totéž platí ostatně i o jiných, starších knihách německých (i botanických), touž praksí se řídí i Schilsky ve svém novém seznamu — když tedy už se stalo, že i české druhy brouků jsou do rozsahu díla o německých pojaty, chci poukázat aspoň na některé v českých spisech už uvedené druhy,*) jež ve »Fauně« byly vynechány: Aleochara lata, spissicornis, decorata, Myrmoecia plicata, Pachnida nigella, Quedius maurus (Reitter ho z Čech dru Pečírkovi určil), punctatellus, nigriceps, riparius, Ocypus falcifer, Stenus longitarsis, subdepressus, glacialis, Olisthaerus substriatus, Trogophloeus Ganglbaueri, Thinobius delicatulus, Hypocyptus discoidens, ovulum, Mycetoporus laevicollis (nejen ze Šumavy), Mulsanti, Reichei, ambiguus (Luze uvádí z Čech), Bolitobius speciosus, Lamprinodes saginatus (též jinde, ne pouze u Fürstenberku), Amauronyx Märkeli, Centrotoma pennicilata též Krása sbíral, Ctenistes palpalis, Cephennium thoracicum jest u nás hojné, Hydnobius multistriatus, v. intermedius, strigosus, Liodes Vladimíri, Hister helluo, Saprinus sparsutus atd. atd.

Autor pominul znamenité práce Dra Lokaye: »Kritické poznámky k Euthia linearis Muls. a Euthia Deubeli Ganglb.« Čas. čes. spol. ent. 1906, str. 102.—106. Rovněž i Dr. Lokay: »Nová úplně černá odrůda Hister quadrinotatus Scriba var. innotatus m.« Čas. čes. spol. entom. 1906, str. 9—10.

Mnohé obrázky jsou velmi zdařilé, některé méně přirozené. U Staphylinidů někde nelze vystihnouti obrazem celkového dojmu a výsledek jest horší, než kdyby vůbec obrázku nebylo. Mezi Lutzovými vyobrazeními jsou leckde i vedle nedostatku umělecké koncepce též docela chyby, na př. na tabulce 43. fig. 8. a 9. (Callicerus) má býti poslední článek tykadel velmi dlouhý a válcovitý, což je velevýznačný znak pro celý rod! — Euconnus Wetterhali má na levo čtyřčlenný, na pravo trojčlenný kyj tykadlový. Pýřitost namnoze přehnána. Červeň leckde silná (Baptolinus affinis). Quedius dubius příliš pestrý. Hoplia philanthus Sulzer má nepřirozeně silně rozpoltěný na zadních tarsech drápek atd.

Doporučovalo by se malovati jen druhy, u nichž lze vy-

*) U mnohých promluveno i o oekologii a p.

stihnouti individualitu dle habitu, obrysu, barvy a p. — velmi mnoho znaků možno pouze slovem interpretovati. Ovšem že převážná řada obrázků jest velmi dobrá, na př. Tachyporus Aphodius etc.

Některé chybičky textové: str. 207.: »Bazazzo« místo Bazzano, str. 338., 7. řádka zdola: místo 73 má býti 74, str. 339: u Hoplia graminicola jest opakováno »dicht besuppt«. U Xantholinus rufipennis jest pochybnost vyslovena, že by též v okrsku knihou stanoveném žil a vyvráceno tu mínění Schilského: platí tedy tato poznámka i o údaji v seznamu moravských brouků od Reittera. (Übersicht der Käf. F. von Mähr. u. Schl. 1870, což pak citováno Letznerem ve »Verzeichnis der Käfer Schlesiens«) a o údaji v Lokayově seznamu. —

Papír lepší než v I. díle.

Praktická stránka knihy, jakožto určovací pomůcky jest jako u Reittera vždy, skoro všude znamenitá a přičiněna opět, jakož bylo i v díle I., řada nových hledisek, nových znaků atd.

Prof. *J. Roubal.*
(Příbram. Bohême)

Fauna Bohemica.

Nové druhy a odrůdy českých brouků.

1. Příspěvek L. Heyrovského.

Clivina collaris a. **discipennis** *Letzn.* Chytal jsem já a kol. Kříženecký v Čelakovicích a na Závisti.

Dolichus halensis *Schall.* a **triangulatus** *Schilsky.* Od Sv. Prokopa, Křivoklátu, Berounska.

Hypoganus cinctus *Payk.**) Tohoto vzácného Elaterida chytal jsem v Čelakovicích (na dubě) a později v Řevnicích z jara 1909.

Adrastus limbatus *F.* v. **turcicus** *Stierl.* obdržel jsem ze Závisti 1 ex.

Adrastus lacertosus *Fr.* chytil jsem v Berouně na vrbě v srpnu 1909.

Metoecus paradoxus a. (♂) **apicalis** *Grd.* a a. **nigriventris** *Grd.* chytal jsem počátkem září 1909 s formou základní v Letech u Dobřichovic.

---

*) Elateridy tyto s jiným materiálem neobyčejně ochotně mi určil p. Dr. Pečírka.

Stenochorus meridianus v. **ruficrus (laevis)** *Scop.* chytal v Čelakovicích p. kat. B. Holík. Objevuje se s formou základní, ale řidčeji.

Phymatodes testaceus *L.* a **fennicus** *F.* a **a. praeustus** *F.* chytal jsem v Čelakovicích v květnu 1909 na dubech.

Callidium coriaceum v. **cupripenne** *Kriechb.* chytil kolega Purkyně u Plzně 1909.

Pogonochaerus bidentatus *Thoms.* chytil př. Veselý v Dobřichovicích koncem března 1907.

Phytoecia cylindrica *L.* chycena př. Veselým v Dobřichovicích 15./6. 1907.

Otiorhynchus dubius a. comosellus *Boh.* chytán mnou, kol. Frankenbergerem, Javůrkem a Veselým u Plöckensteinu a Bučiny na Šumavě pod kamením v červenci 1909. (Det. Formánek).

Erirrhinus festucae *Herbst.* chytán mnou ve více kusech na rákosí v Čelakovicích 23./5. 1909. (Det. Formánek.)

Limnobaris pusio *Boh.* Sesmýkán mnou na Křivoklátě 8./6. 1909 v 1 ex. (Det. Formánek.)

---

2. Příspěvek F. J. Rambouska.

Anthobium torquatum *Marsh.* Chotěboř (Dr. Cl. Rodt).

Stenus niveus *Fauv.* Želejovské rybníky za Troskami na Jičínsku, v rákosí. IV. 06.

Paederus calligatus *Er.* Košíře 6. III. 1908 (Mulač).

Atheta (*Parameotica Ggb.*) **laticeps** *Thoms.* Libuň u Jičína IV. 1906, jediný exempl. v prosívání.

Atheta (*Ptychandra Ggb.*) **hepatica** *Er.* U potoka v mokrém listí 1 ♂. Cibulka 5. V. 1906.

Atheta (*Dochmonota Thoms.*) **clancula** *Er.* Na kopci u Lomnice nad Popelkou (Jičínsko) mnou vyset 1 exempl. IV. 1906.

Rhizophagus ferrugineus *var.* (*nov.*) **minor** *Méquignon* mnou nalezen v prosívání ze Závisti 28. V. 1905. (Méq. det.)

Nanophyes Sahlbergi *Sahlb.* (Form. det.) mnou nalezen ve 2 exempl. na louce u prvého »Klášterského« rybníka u Písku 19. VII. 1906.

Apion brunnipes *Bohem.* (Formánek det.) Jediný exempl. chycen smýkací sítí u živcového lomu v lese »Honzíčku« u Písku 20. VII. 1906.

Apion simile *Kirby* mnou chycen v Čelakovicích VI. 1906. (Form. determ.)

Phyllopertha horticola *a.* **ustulatipennis** *Villa* chycena mnou ve Všetatech v červnu 1903 a později též na Zlíchově, vyznačuje se skoro úplně černými krovkami.

---

3. Příspěvek J. Zemana.

Tropideres pudens *Gyll.* Závist 28./7. 1908.
Polydrusus pilosus *Gredler.* Dobřichovice 20. 4. 1908.
Sitona puncticollis *Steph.* Modřany 8./7. 1906.
Liophloeus v. lentus *Germ.* Prokop 24./4. 1905.
Lixus punctiventris *Boh.* Prokop 28./3. 1907.
Tropiphorus tementosus *Marsh.* Bráník 3./7. 1907.
Hypera trilineata *Marsch.* Radotín 6. 7. 1906. Štěchovice 3./11. 1907.
Pissodes validirostris *Gyll.* Dobřichovice 25. 5. 1908.
Dorytomus validirostris *Gyll.* Lobkovice 29. 3. 1907. Přemyslovka 18./12. 1905.
Dorytomus taeniatus *F.* Vrané 23./5. 1909.
Phylobius comari *Herbst.* Lobkovice 1./5. 1908.
Ceuthorrhynchus nanus *Gyll.* Radotín 12. 7. 1909.
Anthonomus humeralis *Panz.* Jíloviště 7./5. 1905.
Tychius femoralis *Bris.* Prokop 11. 7. 1906. Brandýs 31./3. 1907.
Sibinia fugax *Germ.* Chuchel 15./6. 1906.
Orchestes jota *F.* Dobřichovice 20./9. 1908. Štěchovice 2./8. 1908.
Gymnetron tetrum v. subrotundatum. *Reitr.* Závist 15./7. 1907. Davle 18./7. 1908.
Nanophyes gracilis *Redt.* Modřany 8./7. 1905.
Apion sedi *Germ.* Závist 18./3. 1908. Štěchovice 3./11. 1909.
Apion simile *Kirby.* Vrané 9. 5. 1909. Štěchovice 13./5. 1909.
Psylliodes chrysocephala v. anglica *F.* Krč 16./7. 1907.
Coccinella 14 pustulata v. effusa *Ws.* Dobřichovice 20./9. 1908.

Curculiony mi laskavě zrevidoval a určil p. vrchní pošt. rada R. Formánek.

---

4. Příspěvek J. Kříženeckého.

Pseudopelta (z podrodu *Thanatophilus*) **dispar** *Herbst.* Jeden exeplář byl mnou nalezen 16./V. 1909. v Šárce.

Aphodius granarius ab. **Ragusanus** *Rtt.* Několik exemplářů jsem našel loni na jaře u Volšan (det. Frankenberger).

Aph. putridus ab. **transitus** *Rtt.* Jeden exemplář 17./V. 1909 ve Velkém Oseku (det. Frankenberger).

Aph. 2-guttatus ab. **similis** *Schls.* Jeden exemplář mám od p. dr. Kličky z Manin s datem 25./V. 1906.

Athous vitatus *Fabr.* var. **Stephensi** *Buyss.* Dosti hojně jsem sbíral loni ve V. Oseku 17./V. 1909 a ve Statenicích VI. 1909.

Agriotes acuminatus *Steph.* Jeden exemplář ve Velkém Oseku 17./V. 1909. (det. Pečírka).

Hyphoidus dermestoides *Hrbst* var. **4-grafus.** Jeden exemplář předloni (1908) v Statenicích V. (det. Pečírka).

---

5. Příspěvek od Dra Em. Lokay-e v Praze.

Atheta autumnalis *Er.* Jedince ♂ ulovil jsem v březnu ve Stromovce v starém pařezu.

Neuraphes minutus *Chaud.*, žije ve Stromovce u Lasius brunneus; loni v říjnu podařilo se mi uloviti deset jedinců v trouchu dutého mladého dubu; bohužel byl tento doubek v únoru podťat a odstraněn.

Euconnus Mäklini *Mannh.* nalezl jsem loni v říjnu šest jedinců v témž trouchu mladého dubu ve Stromovce u Lasius brunneus: jest to zajímavo tím, že Euconnus Mäklini dosud byl nalezen pouze v hnízdech Formica rufa; ve Stromovce formica rufa není.

Dorytomus validinostris *Gyllh.* jest dosti hojný na podzim i na jaře ve Stromovce na topolích.

Zajímavá pozorování učinil jsem ve Stromovce v hnízdech netopýrů v zimě letošního roku. Nalezl jsem u nich v hojnosti: Ptenidium Gressneri Er. a Nemadus colonoides Kratz; kromě toho Atheta occulta Er., picipes Thoms., Cryptophagus scutellatus Newm., distinguendus Sturm., labilis Er., hirtulus Kr., cellaris Scop.

Drobnosti.

Pterogon proserpina Pall. Při čtení zajímavého článku pana stavebního rady J. Srdinka o housenkách *Pterogon proserpina Pall* vzpomněl jsem na svůj seznam píseckých Lepidopter z r. 1874 a tu nalezl jsem při *Macroglossa Oenotherae E.* následující poznámku: »Tuto krásnou dlouhozobku velmi řídce se vyskytující chytili jsme v červnu za terčem na večer v letu.« Chodívali jsme totiž s bratrem jako středoškolští studenti za jasných večerů na lov motýlů večerních i nočních.

Řídě se jménem lyšaje hledal jsem později housenky na pupalce a také jsem je nalezl i vychoval. — Ono místo, o němž se zmiňuji, jest bývalý vojenský terč v hlubokém údolí Otavském nad městem Pískem na pravém břehu řeky proti tak zvané »Čertově strouze,« kde rozkládá se malý palouček hojně porostlý »smolničkou«, na niž zvláště mají motýlové spadeno. Za tímto paloučkem dále proti vodě tvořen jest břeh řeky sráznou skalní strání hojně křovinami a květinami porostlou, kamž téměř celý den slunce svítí. Tu jest pravý ráj pro motýláře; tak otokárek feniklový dosahuje zde nadobyčejné velikosti a tmavožluté barvy, zde nalezáme Sphinx porcellus L., Sphinx Elpenor L., Macroglossa fuciformis L., Macr. bombyliformis, Pontia cardamines L. a j. Uvádím jména r. 1874 běžná dle onoho seznamu. Na březích řeky v místech těch neroste žádné Epilobium za to tu a tam žloutne se Oenothera a na ní živily se tehdy housenky Macroglossa Oenotherae E. čili dnešní Pterogon proserpina Pall.

Dr. *Aug. Krejčí.*

Kol. Purkyně chytil u Obory (u K. Var) ♀ Acimerus Schäfferi, velmi vzácného Cerambycida, na dubu r. 1908. Dále chytil v několika kusech vzácného Clytantus Herbsti (verbasci) na lípách u Rabštejna (u Plzně) r. 1909 o prázdninách. Tamtéž na svízeli chytil Agapanthia violacea Oliv., 1 ex. Zajímavo jest, že u Rabštejna chytal Ergates faber mnohem více ♂♂ než ♀♀, ač obyčejně jest samec několikrát vzácnější než samice. *L. Heyrovský.*

Loni o prázdninách podařilo se mi uloviti v Letech u Dobřichovic při chytání Liodesů 1 ex. Triarthron Märkeli Schmidt smýkáním, 15. srpna. Druh tento znám je jen v několika exemplářích z Čech. Určil mi jej ochotně Dr. Fleischer. *L. Heyrovský.*

Cychrus rostratus *F.* chytil jsem letos z jara u Sojovic ve shnilém pařezu. Tamtéž letos nalezen v červnu kol. Frankenbergerem pod kládou.

Cychrus attenuatus *F.* chytil jsem ve 2 ex. u Dobřichovic letos v srpnu u lesního potoka pod kamením. Dle krovek tamtéž různě nalezených lze souditi, že tento brouk jest tam domovem.

L. Heyrovský.

Fauna motýlí v Praze — na Petříně.

Sděluje staveb. rada J. Srdínko.

Není bez zajímavosti probírati listy denníku entomologického. Co tu vzpomínek pojí se k utěšeným chvílím z mladších, lepších let na každé stránce a jsou to právě ty přední stránky denníku, připomínající nám v míře hojnější než ty zadní tyto blahé okamžiky. A to zcela přirozeně; začínali jsme teprv a začátečníku nepoměrně častěji naskytá se nové poklady pro sbírku získati a při větší skromnosti a menší znalostl věcí nebývala tato radost na tom závislá, byl-li to druh všední nebo vzácný, ani byl-li více méně bezvadný.

Prohlížím-li s těmito pocity svůj denník entomologický, setkávám se na nejpřednějších stránkách zhusta s nalezištěm Petřín, na němž jsem před 32 roky svou sběratelskou činnost započal a tuto — až na nemnohé výjimky — po několik roků na něj i soustředil.

Pod Petřínem rozuměj laskavý čtenáři zahrady: Kinských, Nebozízek a Seminářskou; v prvních dvou, pokud se nestaly majetkem obecním a statkem veřejným, bylo možno nerušeně hned početím jara hledati housenky přezimovavší v listí na zemi spadaném způsobem, jejž zoveme »sejpání«. Zkušenější zajisté dobře znají tento způsob hledání, zaležející v podstatě v tom, že se suché listí až od země oběma rukama současně shrábne a v přehoušli buď klade na rozložený silný papír, neb lépe — hází do rozevřeného deštníku: po té se listí to přetřásá a přehrabuje, aby housenky z úkrytů — v stočených listech zalezlé — vypadaly a posléze ze zbylé drtě a země bedlivě byly vybrány.

Z vlastní zkušenosti tolikéž asi ct. čtenáři známo, jak se stálým shýbáním při sejpání tom, trvalo-li déle a dělo-li se horlivě unavil, a že v častých případech nesl si domu pro potěchu housenky a pro výstrahu — z nachladnutí ulovenou notnou rýmu.

Než za to byla jeho horlivost sběratelská odměněna kořistí, byť i ne vzácností druhů, tož aspoň mnohostí jedinců bohatou;

Pořad schůzí

České Společnosti Entomologické ve správním roce 1910.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
25.	22.	22.	26.	24.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
21.	27.	11. a 25.	15. a 29.	13. a 20.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České na Václavském náměstí, číslo 54 v I. poschodí, a počínají přesně o $^1/_2$8. hodině večer.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VII. 1910. Číslo 2.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

přezimují — jak povědomo — nejčetnější mezi můrami druhy podčeledi Trifinae v podobě housenek a těch také nejvíce bylo možno nasejpati.

Byly to zejména: Agr. signum, linogrisea, fimbria, triangulum, C-nigrum, stigmatica, xanthografa, brunnea; tyto druhy najdeme časně z jara jedva málo přes centimetr zdéli velké; pouze Ag. pronubu můžeme již úplně vyrostlou sejpati; později, a ne v suchém listí, spíše pod živnou bylinou nebo mělko v zemi nacházel jsem Agrotidy: forcipula, nigricans, exclamationis, tritici, obelisca a segetum.

Jako zvláštnost nemohu opomenouti Ag. lucipetu, již jsem v zahradě Kinských v sypké prsti u hladové zdi našel při příležitosti, když jsem na tomto místě (pod fortifikační, hoření stavbou) hledal pro Čechy nový, vzácný druh Ag. signiferu, již jsem tu na ploše jen několika čtverečních metrů vždy o sv. Janě pod listem jitrocele většího, hadince neb boritu barvířského v tu dobu již skoro vyrostlou sbírati mohl, až pak pojednou na dobro a snad na vždy z tohoto místa zmizela. Téhož roku shledal jsem řečené živné byliny Ag. signifery bez výminky kolkolem podryty — prací to nebezpečného hubitele housenek a kukel — našeho ostatně užitečného krtka, známého to nenasyty, který tu beze vší pochyby našel na tučných housenkách vítaný pamlsek. Mimochodem budiž tu poznamenáno, že zpozoroval-li entomolog poblíž stromu, kolem něhož kukly vyhrabávati zamýšlí, krtiny (kopečky a podzimní chodby), ubezpečen býti může, že stále hladový krtek svým bystrým čichem veden, práci tu za něho co nejsvědomitěji již vykonal.

Ostatně i kdyby se tak krtkem bylo nestalo, byl osud Ag. signifery na tomto dosud ladem ležícím místě platně ustanovením zahradníka rozhodnut; brzy na to osázeno totiž místo to hustě stromky jehličnatými, přes to, že poblíž stojí výmluvní svědci — zubožení smrkové v zimě v letě černí — na doklad, že se koniferám vůbec pro kyselinu siřičitou, obsaženou v kouři, čmoudu a sazích smíchovských továrních komínů valně dařiti nemůže. Za řadu let přibude zahradě Kinských kousek opravdu černého lesa. Jak vidíme, příčin dosti, aby ze svého stanoviska navždy vypuzena byla u nás tak vzácná můra, a skutečně od té doby stala se mi Ag. signifera na Petříně nezvěstnou. —

Z ostatních rodů nalezl jsem na Petříně, též sejpáním suchého listí na jaře, již vyrostlé: Mam. leucophaea, Brot. meticulosa, Rus. tenebrosa, Gram. trigramica a Had. basilinea; dále menší housenky: Mam. advena a nebulosa, Leu. L- album a albipunctes Car. respersa, alsines, ambigua a taraxaci; pak v stéblech trav, nejčastěji v bice bělavé (Luzula albida) zažrané Hadeny: strigilis a bicoloria. V spadaném jehličí hojně bylo možno sejpáním nalézti Orthosii nitidu pod koniferami, ač tu bylinného podrostu takořka nebylo a housenečky jen tu a tam trochou žabince za vděk vzíti musely.

V prodlení leta a podzimu hlavně na bylinách a na keřích sbíral jsem tyto druhy: Mam. contigua, brassicae, persicariae a oleracea; Dianth. compta a cucubali; v pozdním jaře: Dich. convergens a aprilina, později pak: Apam. testacea, Am. caecimacula, Leuc. vitellina, Car. morpheus, Amph. tragopogonis, Taen. munda, gothica, stabilis a incerta; Aes. acetosellae, Calym. trapezina, Orth. circellaris (ferruginea), helvola (rufina), laevis a litura, Xan. aurago, flavago a fulvago; Orrh. vaccinii, erythrocephala a Van. punctatum; Abros. triplosia, tripartita, Plus. gamma; Char. umbra; Pech. barbalis; Hyp. obesalis, Hab. derasa.

Při méně častém chytání motýlů na vnadidlo s večerem a ne pozdě do noci, ulovil jsem mimo některé již jmenované druhy též Luper. maturu, H. lithoxylea a sublustris a Cirh. ambustu; zvlášť hojně hned se soumrakem dostavovaly se drobounké můrky Had. strigilis v různých odrůdách a též bicoloria. —

Z lyšajů pozoroval jsem na Petříně: Smer. populi, Dil. tiliae, Sphinx ligustri, Macr. bombiliformis; z Notodont: Phev. tremula (dictea); Not. ziczac a phoebe (tritophus), Loph. camelina a cuculla, Pter. palpina Ptil. plumigera, Phal. bucephala, Org. antiqua a gonostigna, Das. pudibunda, Mal. neustria, Macr. rubi, Acr. psi a aceris.

Z píďalek: Acid. dimidiata, Tim. amata, Lith. griseata, Cheim. brumata, Lar. fluctuata, dilutata, bilineata, berberata, Boar. binudularia a crepuscularia,

Abr. adustata, Ourop. sambucaria, Opisth. luteolata, Hyb. bajaria a aurantiaria, Anis. aescularia Phig. pedaria, Amph. betularia, Scut. certata, Tephro. castigata, albipunctata a pimpinellata.

Posléze Syn.-phegea a z Artiidae: Spil. lubricipeda a menthastri; Arc. casta; Call. hera; pak Cos. cossus, Zeuz. pirina a Hep. sylvina.

Motýlové denní zastoupeni byli hlavně v zahradě Seminářské ponejvíce jen druhy kosmopolitními: P. machaon, bělásky: brassicae, rapae a napi; Gonop. rhamni, Vanes. io urtice, L. album, polychloros, antiopa a atalanta; Poly. C- album; Coen. pamphilus a z Lyc. icarus.

U porovnání s rozlohou řečených zahrad na Petříně zajisté dlouhá to řada druhů motýlích, která by se však ještě značně byla dala prodloužiti, kdyby k nalezeným a jmenovaným přidružily se ještě druhy na Petříně domovské právo mající, ale nenalezení, zejména ony žijící na stromoví, k jichž ukořistění by klepače užito býti musilo.

Poměrné toto bohatstvi snadno si vysvětliti můžeme, uvážíme-li jednak příznivou polohu zahrad Petřínských obrácených k východu a teplému jihu a souvislost jejich po obou stranách s jinými rozsáhlými zahradami, jednak béřeme-li zřetel k hojnosti i rozmanitosti rostlinstva dřevnatého: křovin a stromoví jak lesního tak i zahradního.

Jak z výčtu patrno, jsou mezi můrami nejčetněji zastoupeny druhy rodu Agrotis, což je lehko pochopitelno. Před mrazy a před suchem vícenásobným pokrovem suchého listí chráněná vegetace udržuje se dlouho na podzim a rozvíjí se záhy na jaře a poskytuje takto housenkám přezimujícím v listí vítanou potravu takořka v každé době.

Druhé naleziště housenek na přezimující v spadaném listí stejně bohaté poznal jsem v Chuchli; jesti to proti východu položená stráň nad hostincem podél cesty v zátočích se vinoucí do lesíčka, kde tytéž druhy Agrotid můžeme někdy hojně sejpati.

Pozoruhodno jest, že některé druhy můr nejčastěji nacházíme již jako housenky poblíž příbytků lidských, jakoby se zálibou vyhledávaly blízkost člověka. I ta okolnost je vysvětlitelná, uvážíme-li, že u příbytků bývá v době jejich životní činnosti (v noci) umělé světlo, které je přilákává; dále že právě u obydlí

lidských nalézají dosti zákoutí u zdí, plotů atp., kde živné jejich byliny: pampeliška, kuklík, kopřiva, fialka vonná a j. mají svá stálá stanoviště; tolikéž není tu nedostatku suchého listí s ovocných stromů svátého do zákoutí, v němž naleznou žádoucích skrýší a ochrany při přezimování; ba ani o nějaký ten sladký nektar z medových žlázek — medníků nebývá tu nouze v květinových zahrádkách. Jak patrno, vidíme tu v hojnější míře než kde jinde splněny existenční podmínky housenek i můr zejména Agrotid — a vším tím zdá se jejich příchylnost k obydlím lidským podmíněna.

Aby však příliš se nerozmnožily a rovnováha v hospodářství přírody dodržena byla, o to stará se více, než entomolog si přeje, naše kurovitá drůbež, rozhrabávajíc listí a po housenkách lakotně slídíc.

Naproti těmto — ať tak díme domácím — jsou zase jiné druhy mur, které si libují spíše v odlehlejších samotách a ústraních lesnatých, smíme-li ovšem takto usuzovati dle zkušeností v základě jen nečetných nálezů těchto mur: Agrotis musiva, candelarum, primulae (festiva), ditrapezium, castanea (neglecta), baja, occulta, cuprea a strigula. Všechny tyto většinou až na poslední — u nás vzácné druhy nalezl jsem jen na volnějších místech lesních a domnívám se, že housenky jejich nalézají svou obzvlášť oblíbenou živnou bylinu po výtce nejspíše na takovýchto lokalitách. Vraťme se ještě k našemu Petřínu.

Zdali pak nyní ještě hostí Petřín všechny shora jmenované druhy motýlů? Pochybuji, že by správné bylo otázku tuto ve smyslu kladném zodpověděti, nebo postupem let mnoho se tu neustálým šlechtením a klestěním v neprospěch fauny motýlí změnilo, obzvláště v obou veřejných sadech. Vždyť, jak známo, každou kulturní změnu půdy provázejí důsledně i změny na ní žijících ústrojenců. Nejcitelněji asi dotčeni byli oni druhové, jež jako Agrotidy žijí a přezimují v opadaném listí, které nebývalo, dokud zahrady byly v rukou soukromníků a ponechávány více ve stavu přírodním, tak úzkostlivě shrabováno podél cest a i na některých místech, kde pranikomu nevadilo — totiž na stráních mezi křovím a stromovím, jakoby i tam spadané listí nemělo důležitého významu ve věčném koloběhu přírody.

I druhy, žijící po přednosti na dřevitých rostlinách (na keřích a stromech) nynějším hospodařením v sadech ne menší újmy utrpěly. Prudký a mohutný střik vody z hadic při kro-

pení křovin a stromoví zle mezi nimi řádí. Osadil jsem tu na křoví některé povyrostlejší housenky, aby druhy ty na Petříně zdomácněly, ale již po málo dnech jsem nabyl přesvědčení, že z uvedené příčiny počínání mé bylo marné.

Nemohu ukončiti tyto řádky o motýlech Petřínu, aniž bych z pouhé vděčnosti se nezmínil o tom, jemuž asi entomologové vděčí za vynález sejpání housenek ze suchého listí. Jestiť milo patřiti na kosa, jak od podzimu až do jara ano někdy i v samém letě neunavně až do noci list za listem od země hbitě odhazuje, vytřepávaje z něho vše, co v něm našlo úkrytu.

A je to pestrá a četná společnost z celého světa hmyzu, s níž se tu setkává a která mu bez rozdílu stejně dobře jde k duhu. Z říše mytýlí jsou tu zástupci všech stupňů vývojových: vajíčka, housenky, pupy i přezimující můry rodů: Orrhodia, Scopelosoma a Xylina. A musí kos obzvláštní zálibu nalézati na vysejpaném hmyzu, nebo může-li v zimě k zemi — začasto opovrhne i dobrodiním milosrdných rukou, snášejících mu denně do krmných budek všelikou potravu a zob a používá toho dobrodiní jen v tom případě, když bílý pokrov halí zemi a k listí přistoupiti mu zabraňuje.

Rovněž i o tom se můžeme přesvědčiti. že dovede náležitě využitkovati vhodnou příležitost — bez vlastního přičinění dobře se poměti, vidouce ho hopkovati a čile zobati v nevelké vzdálenosti od železných hrabic, které při shrabování za něho hmyz z listí vysejpávají.

Leč nechť by i byl kos škodnou pro entomologa, dopřejeme mu na podzim a v zimě toho jemu vrozeného zvyku; zbude nám ještě dosti toho k jaru, čeho si přejeme v suchém listí nalézti. Komu však o to jde, aby v pozdním podzimu a v zimě měl pro kratochvíli co krmiti, ten musí ovšem hned na podzim sejpáním jakousi zásobu housenek si sjednati; některé z nalezených Agrotid jako fimbria, pronuba, prasina a v. j. při dobré obsluze a jsou-li v teple, zapomenou zcela na přezimování, rostou, ještě té zimy se zakuklí i v motýla se promění.

Sejpání vůbec i v lese na výslunných místech s řídkým, nižším porostem křovinatým, na pasekách, v suchých brázdách a příkopech a t. pod. mladšímu entomologu ani dosti důrazně odporučovati se nemůže. Ukořistí druhy, které by jinak sotva nalezl.

O larvách dvojkřídlého hmyzu ze sekce Eucephala.

Napsal Ant. Vimmer z Král. Vinohradů.

Veliké množství larev ze sekce Eucephala *Brauer* obývá vody a tím nabývá významu biologického vůbec. Poněvadž pak vodními larvami z této systematické skupiny živí se ryby, mají larvy význam i v rybním hospodářství. O jisté z nich zajímají se lékaři, neboť imaga, která se z larev vyvinula, přenášejí na člověka malarii; zvěrolékaři také se musí některými z larev zabývati, poněvadž po proměně v dospělý hmyz dovedou hubiti ve stádech dobytčata. Byly-li pak náhodou larvy člověkem s vodou vypity, způsobují mu v zažívadlech obtíže, neb i choroby. Mnohé z larev těch pak ničí nám jedlé houby, čímž nás často pohněvají, některé dokonce urychlují trouchnivění kmenů stromových. Není tedy divu, že byl o larvy ze sekce Eucephala vzbuzen již od dávna zájem přírodozpytců. Z části o tom svědčí význačnější příklady z literatury.

Do r. 1883 uvedl literaturu zvěčnělý dr. Brauer ve své základní práci o larvách dipter vůbec »Die Zweiflügl. d. k. Mus. zu Wien. II. Systematische Studien auf Grundlage der Dipteren-Larven. My podáváme seznam prací po r. 1883.

Gercke, G. 1884. Zur metamorphose der Dipteren-Gattung Dixa Mg. Mit 1 Hzsch. W. E. Ztg. 3. Jhrg., p. 166—171.

Meinert, F. 1886. Die Eucephale Myggelarver, Dansk. Vid. Selsk. Schrift. Kjobenhavn.

Beling, Th. 1886. Beitrag zur Metamorphose der Zweiflügler-Gattung Sciara.W. E. Ztg. V. Jhrg.

— —. Dritter Beitrag zur Naturgeschichte (Metamorphose) verschiedener Arten aus der Familie Tipuliden. Verh, d. z. b. Ges. Wien. XXXVI. Bd. p. 179 (Ptychoptera).

Benthin, H. 1887. Erster Beitrag zur Kenntnis der Dipteren der Umgegend Hamburg. Verh. d. Ver. f. naturw. Unterh. Hamburg VI. Bd. (Sciara).

Beling, Th. 1887. Zur Metamorphose der Dipteren-Art Zygoneura sciariana Mg. W. E. Ztg. IV. Jhrg.

Mik, J. 1888. Dipterologische Miscellen. W, E. Ztg. V. Jhrg, p. 140 (Ceratopogon).

Dr. Müller, Fritz. 1888, Larven von Mücken und Haarflüglern mit zweierlei abwechselndthätigen Athemwerkzeugen. Ent. Nach. (Karsch) XIV. Jhg. No. 18., p. 273, 274.

Mik, Jos. 1889. Dipterologische Miscellen. W. E. Ztg. p. 235.

Hurst, C. H. 1899. The pupal stage of Culex. With 1 pl. Stud. Owens Coll. Vol. 2, p. 47—71.

Wassmann, E. 1893. Eine myrmecophile Ceratopogon-Larve. W. E. Ztg. XII. Jhg. 1893.

Pratt, F. C. 1899. A Note on a bred Sciara larva. — Proc. En. Soc. Washington. Vol. IV. No. 3.

Miall, L. C. and Hammond, A. R. 1900. The structure and life-history of the Harlequin-Fly (Chironomus). Oxford.

Kellog, Vern. L. 1901. Food of Larvae of Simulium and Blepharocera. Psyche. Vol. 9. No. 298, pag. 166—167.

Herrick, Glen. W. 1901. Note on the Life History of Anopheles punctipennis and on the Egg-laying of Culex pipiens. Scien. Vol. 14. No. 348. p. 329—330.

Giard, A. 1902. Habits of Larvae of Sciara medullaris. C. R. Acad. Sc. Paris. Otisk též v Journ. R. Micr. Soc. London. 1902, p. 551.

Galli, Val. Bruno und G. Rochaz. 1902. Neue Beobachtungen über die Larven von Anopheles und Culex in Winter. Centrbl. f. Bakt. 1. Abth. Orig. 32. Bd. No. 8—9, p. 601—608.

Dyar, G. Harr. 1902. Illustrations of the Larvae of North American Culicidae. Journ. N. York Ent. Soc. Vol. 10, p. 194—201, Vol. 11, p. 23—27. With 6 pl.

Metalnikoff, S. 1902. Beiträge zur Anatomie und Physiologie der Mückenlarve, Bull. Acad. Imp. Soc. St. Petersburg. T. 17, p. 49—58.

Johansen, O. A. 1903. Aquatic Nematocerus Diptera. New-York. Museum Bullet. 68, p. 328—448.

Holmgren, Nils. 1904. Zur Morphologie des Insektenkopfes. Einiges über die Reduktion des Kopfes der Dipterenlarven. Zool. An. XXVI. Bd. No. 1. p. 343—355.

— —, dto. Zum metameren Aufbau des Kopfes der Chironomus-Larve. Zeitschr. f. wiss. Zool. Bd. 76, p. 439—477.

Feraut, Vikt. 1904. Berträge zur Kenntnis der wahren Birngallmücke. Luxemburg

Viré, Arm. 1904. La faune souterraine du Puits de Pedirac. Compt. rend. séanc. ac. sciens. Paris (Chironomus).

Dyar, Harr. G. 1904. The Life History of Culex cantans Mg. Journ. New York entom. Soc. Vol. 12. p. 36—38, with. pl.

Vimmer, A. 1904. O metamorfose Mochlonyx velutinus Ruthe. Věstník akademie cís. Fr. J. pro vědy a slovesnost v Praze.

Pastejřík, J. 1905. Příspěvek k otázce: Co jsou červíci v houbách. Čas. Č. S. E. roč. II. p. 107—108.

Smith, J. B. and J, A. Grossbeck. 1905. Descriptions of some Mosquito Larvae, with Notes on their Habits. Psyche. Vol. 12, p. 13—18.

Dyar, Harr. G. 1905. Our Present Knowledge of North American Corethrid Larvae. Proc. ent. Soc. Washington. Vol. 7,, p. 13—16. Se 6 vyobr.

Neveu-Lermaire, M. Quelques notes sur la biologie des larves de Culex. Avec 1 Ill. Bull. Soc. Zool. France. T. 26, No. 47, p. 120—122.

Hesdörfler, M. 1905. Lebensfähigkeit der Mückenlarven. Nat. u. Haus 14. Bd.

Lauterborn. 1905. Zur Kenntnis der Chironomidenlarven. — Zool. Anz. XXIX, p. 207—217.

Taylor, T. H. 1903. 1906. Notice of a Chironomuslarva. Zool. Anz. 29. Bd.

Ulmer, G. 1906. Über die Chironomidenlarven. Naturw. Wochenschr. 5. Band.

Kieffer, J. u. Thienemann, A. 1908. Neue und bekannte Chironomiden und ihre Metamorph. Ztsch. f. wiss. Insektenbiol. 4 Bd.

Thienemann, A. 1908. Ueber die Bestimmung d. Chironomidenlarven. Zool. Anz. 33 Bd.

Tsuzuki. 1908. Ueber die Anophelesarten in Japan und einige Beiträge zur Kenntnis des Entwicklungsganges der Anopheleslarven. Zool. Jahrb. Abt. f. Syst. 25. Jhg.

Rádl, Em. 1906. O dvojitých očích u hmyzu. Čas. Čes. Sp. E. r. III., pag. 57.

Zavřel, J. 1906. Příspěvky k poznání larev Dipter. l. c. p: 106.

Pastejřík, J. 1907. Metamorphosa dvou dipter. Čas. Č. Sp. E., r. IV. pag. 9.

Zavřel, J. 1907. Paedogenese a parthenogenese u Tanytarsa. l. c., p. 64. Příspěvek ku poznání larev Dipter. l. c. p. 09 a p. 101.

Vimmer, A. 1909. Larva bedlobytky Cordyla fusca Latr. Čas. Čes. E. Sp., roč. VI., p. 148.

Slinné žlázy bývají pravidlem mohutné, neboť potřebují larvy jejich sekretu nejen k zažívání, ale i k slepování schránek (Chironomidae, Mycetophilidae, Simulidae). Žlázy slinné podobají se nejčastěji dlouhým rourkám, které jsou v těle střevovitě zakrouceny mezi tukovými tělísky, nebo vypadají jako vaky, neb jsou podoby hroznovité. Prvé mají uvnitř lumen obklíčené buňkami slinotvornými, které přecházejí v málo odlišné buňky vývodů slinných žlaz. V určité době zřetelně vynikají v jádrech chromatinové pentlice. Tyto zvlášť dobře se vyvinuly v buňkách žlaz tvaru hroznovitého (Chironomus). Veliké buňky těchto slinných žlaz zmenšují se směrem k vývodům až přejdou v buněčné pletivo, které obkličuje vývod do $^1/_3$ neb poloviny jeho délky. Krátké váčkovité slinné žlázy (Corethra) skladbou podobají se žlazám rourkovitým, ale mají lumen o větší světlosti.

Sericterii nenalezli jsme vůbec v larvách ze sekce Eucephala; také se nám posud nepodařilo nalézti při některé z těchto larev kožní žlázy v podobě obrovských buněk jaké jsou v larvách mnohých Polyneur.

Malpighické žlázy nepředčí délkou slinných žlaz rourkovitých, za to jsou delší než slinné žlázy váčkovité neb hroznovité. Histologicky neliší se od Malpighických žlaz ostatních larev hmyzu dvojkřídlého. U larev některých rodů splývají 2 přední a 2 zadní M. žlázy ve společný vývod, takže 4 žlázy ústí 2 vývody (Tanypus, Ceroplatus), u většiny ústí každá žláza zvlášť.

Na ventriculu nalézáme zhusta 2 slepé přívěsky; larva Tanypusa mívá jich několik.

Ostatní části traktu zažívacího nevyznačují se žádnou anatomickou zvláštností; histologicky pak nebyly posud probádány, ač náběhy také již byly učiněny. (Viz seznam literatury.)

A nyní ještě několik slov o životě jednotlivých rodů, pokud jsme je u nás pozorovali.

Anopheles miluje stojaté neb mírně tekoucí vody s bujnou vegetací. Naše Polabí se svými tůněmi a tůňkami je pro ně jako stvořeno. Sledovati lze jejich domov od Kolína přes Poděbrady, Lysou, St. Boleslav až k Obříství. Na dolním toku Cidliny také nechybí. Potravou jsou larvám mikroskopické částečky detritu, jejž si vířivým ústrojím k ústům nadhánějí.

Culex neschází nikde v Čechách v rovinách a pahorkatinách; vysokým polohám se vyhýbá. Labská, budějovická i třeboňská rovina hostí jich hejna. Larvy živí se jako larvy Anophelesa a stačí jim k vývoji každá luční neb lesní bažina, jen když není příliš vysoko položena.

Corethra je po českých rybnících (mimo návesní rybníky hnojůvkou znečistěné) skoro všude rozšířena. Svědčí o tom výzkumy českých rybníků; uveřejněné v Archivu pro přírodovědecký výzkum Čech. My jsme ji nalezli v rybnících u Bělé pod Bezd. a v rybnících u Doks. I v malých kalužinkách původu pramenitého a deštěm doplňovaných i v tůňkách labských bývá. Larva je dravec, jenž se honí za drobnými korýši z rodu Cypris a Daphnia.

Mochlonyx v larví podobě obývá tůňky labské. U Poděbrad se tak pravidelně v určitých tůňkách vyskytuje, že je nazval p. dr. Vávra »mochlonyxové.« Byli jsme spolu*) několikrát u těch tůněk a vždy jsme se podivovali množství larev. V mochlonyxových tůňkách žije pravidlem hejno larev Mochlonyxe, z korýšů Simocephalus a Diaptomus. V aquariu lze dobře sledovati, jak dravé larvy klidně plují, náhle se vymrští ke skoku — a již Simocephalus vězí v jejich ústech. Larvy Mochlonyxe obviňují přírodozpytci dokonce z kanibalismu: přepadají prý slabé své sourozence.

Tanypus jako larva pronásleduje drobné korýše, neboť ve pharyngu jeho byly nalezeny buchanky (Cyclops).

Velký rod Schinerův, Chironomus rozdělil Vulp v několik menších rodů a Kieffer v další řadu podrodů. O larvách mnohých z nich zajímavé studium vykonal dr. Zavřel u nás a

*) Laskavostí p. dra Vávry.

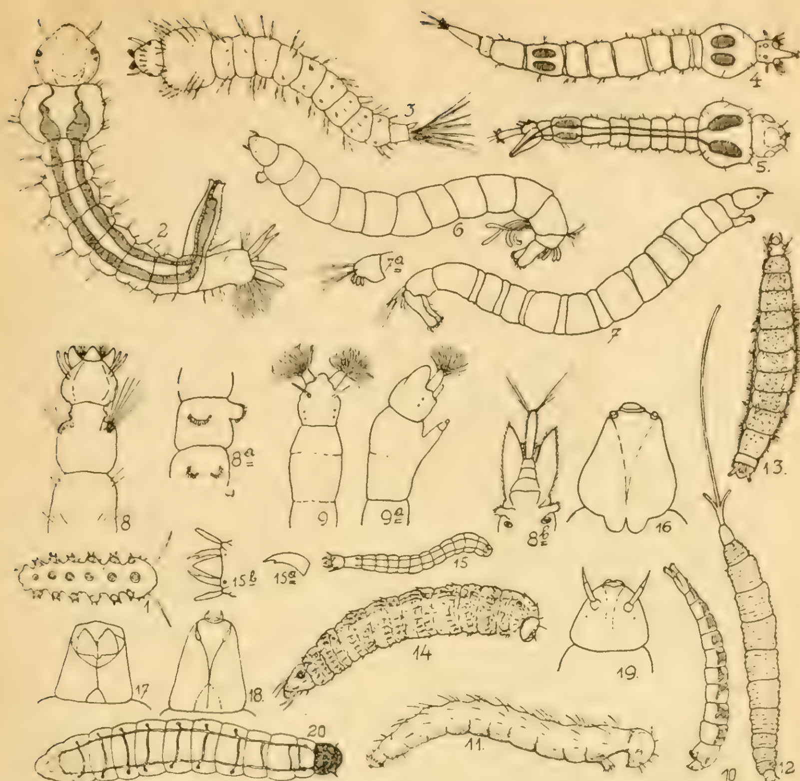
Lauterborn v Německu. Z té příčiny uvádíme jen několik svých poznámek. V starých labských ramenech nalezl p. dr. Vávra prohlodané řapíky stulíku (Nufar), které nám odevzdal ku prozkoumání. Po mnohých nezdarech podařilo se přece získati imago, které patřilo druhu Chironomus pictulus *Mg.* Uvnitř řapíku vězelo nad sebou několik larev, každá z nich pak byla ukryta ve svém hlenovitém pouzdře. Obsah žaludku sic svědčil o rostlinné stravě, ale nedokazoval, kdo rouru v řapíku vyhlodal. Protože kukly byly v řapíku nejvýše, blízko kruhovitého otvůrku, zdá se, že rouru vyhlodal jiný tvor a larvy jí užily později. Tvorem tím by mohla býti larva mouchy Hydromyza. — Orthocladius *sp.* v hejnech obývá kameny v Divoké Orlici, v horním toku Metuje, řidčeji v horním toku Labe a Úpy. Pokud protéká Divoká Orlice křídovým útvarem, nenalezneme snad v řece jediného ponořeného kusu opuky, aby nebyla rozhlodána larvami Orthocladia. V opuce jsou přečetné rýhy, v nichž leží, hlenovitým pouzdrem zakryty, larvy Orthocladia. Pozdra vězí v rýhách tak pevně, že jich bystrý proud neodplaví. Comtocladius v larví podobě vyskytuje se v horách Orlických, Jizerských, v Krkonoších, v Šumavě, Českém lese.

Rozmanitý život vedou larvy z rodu Sciara. Lidé jim klnou; tam prý zkazily mladé hruštičky, jinde zničily cibule rostlin, ba dokonce pokazily brambory. To však jsou zlé pomluvy. Zkázu načali jiní parasiti ať rostlinní neb živočišní a Sciary pak do nakažených již plodin nakladly vajíček.

Život ostatních larev je znám i můžeme k němu jen připojiti, že larva Neoempheria vyžírá vedle hub lišejník (dutohlávku, Pastejřík) a Mycetophila bimaculata *Fler.* pomáhá chrániti budovy před houbou dřevomorkou (Merulius lacrimans), neboť našel v ní její larvy p. Zeman. Hmyz z hub vylíhlý nám daroval, začež mu veřejně děkujeme.

Po tomto nutném úvodu, následujž klíč k určování, v němž přihlížíme hlavně k české zvířeně.

1. Larvy červům nepodobné a připomínají-li tvarem červy, pak jsou panožkami vyzbrojené 2.
— — podobné, vždy bez panožek 17.
2. Larvy široké, ploské s přissavkami na spodu těla.
Blepharocera, Liponeura.
— nejsou ploché a nemají přissavných desek; tvar těla jejich je válcovitý, kuželovitý 3.

Text k vyobrazením.

1. Liponeura. 2. Culex. 3. Anopheles. 4. Corethra. 5. Mochlonyx. 6. Chironomus. 7. Tanypus. 7a zadeček jiného Tanypusa. 8. Dixa: hlava s hrudí, 8a Dixa: panožky. 8b Dixa: konec těla. 9. Simulium shora. 9a Simulium se strany. 10. Diamesa. 11. Ceratopogon. 12. Ptychoptera. 13. Scatopse. 14. Bibio. 15. Psychoda, 15a její mandibula, 15b její hlava. 16. Mycetophila (hlava). 17. Leja (hlava). 18. Sciophila (hlava). 19. Macrocera. 20. Bolitophila.

1. dle Steinmanna, 8 a 9 dle Meinerta, 15. dle Perrisa, 17. a 18. dle Osten-Sackena, 10. dle Brauera. — Vše značně zvětšeno.

3. Článek (články) za hlavou zduřelý, nápadně tlustší než články následující 4.
— — nezduřelý, tak tlustý jako další články; neb nepatrně zduřelý, pak ale je larva opatřena 2 panožkami na slabě zduřelém článku 7.
4. Larvy s hlavou velikou, širokou jako zduřelý článek, tělem

táhnou se dvě mohutné tracheální větve, které ústí vzadu v kuželovité dýchací rouře. Ve vodách Culex.

— — menši než nadušelý článek 5.

5. Larvy se 4 vzdušnicovými vaky, z nichž dva ve zduřelém článku, 2 blíže konce těla 6.

— bez vzdušnicových vaků; tělo četnými dlouhými a rozvětvenými štětinami zdobené; napříč uprostřed hlavy a za hlavou po řadě mohutných rozvětvených štětin. Ve vodě Anopheles.

6. Vzdušnicové vaky nejsou spojeny podélnými větvemi tracheálními. — Hlava vybíhá v krátký chobot, z předposledního článku zadečkového nevystupuje roura dýchací; chomáč štětin na posledním článku dole je třásňovitě sestaven. Ve vodě Corethra.

— — spojují dvě podélné tracheální větve. — Čelo hlavy vyniklé, ale ne chobotnatě, pod čelem hlava proláklá; z předposledního článku vyčnívá roura dýchací, v níž ústí obě tracheální větve jako u komára; chomáč štětin na posledním článku vějířovitě sestaven Mochlonyx.

7. Larvy s 2 panožkami vespod na předu hrudí a 2 na posledním článku zadečkovém 8.

— bez panožek na posledním článku. Za to mají panožky na 3 čl. zadečku. Za hlavou stojí dlouhé štětiny jako u larev rodu Anopheles, ale nerozvětvené; tyto štětiny přečnívají skoro hlavu larvy, podobně dlouhé štětiny jsou i na předposledním článku zadečkovém; mezi dvěma destičkami 4 papilly anální. Larva bývá při povrchu vody obloukovitě zkroucena. Dixa.

8. Poslední článek těla vybíhá v pár panožek, které bývají delší než tento článek a vždy háčkovitými štětinkami opatřené 9.

— — — bez panožek háčky ozbrojených 16.

9. Poslední článek bez análních přívěsků 10.

— — s análními přívěsky 11.

10. Hlava osrstěná hlavně štětinami kopinatými. — Z posledního článku vyniká hrbolek anální tuhými kruhovitě sestavenými háčky ozdobený. Každý článek těla zdobí štětiny přeslenovitě sestavené. Drobní živočichové, kteří přebývají v trouchu v humusu a dutých stromech Ceratopogon.

— lysá s očkem zřetelným. — Panožky zadní sedí na mírně rozeklaném posledním článku; tělní články při pohledu se strany do zadu se zúžují. Ve vodě Diamesa.

11. Tělo válcovité, lysé 12.

— ku konci zúžené, někdy jemně obrvené 15.

12. Z předposledního článku vybíhají 4 žaberní přívěsky měkké a červíkovité; na posledním článku 2 panožky a 4 krátké anální přívěsky. Na těchto věnec z drápků, jejichž jsou špičky radiarně vně namířené. Chironomus.

— — — nevybíhají 4 žab. přívěsky 13.

13. Praeanální chvostky štětinkové na násadcích 14.

— — — nejsou na násadcích, nejvýš na hrbolcích. Tykadla na hrbolcích umístěná. Lauterbornovy citové orgány vždy zřetelné. Drápky zadních panožek netvoří věnec, nýbrž jsou nejvýše podkovitě sestavené.
Tanytarsus.

14. Násadce praeanálních chvostků od článku zřetelně oddělené, kuželovité až baňaté. — Štětiny na nich tlusté, pouze počtem 6, tři delší a tři kratší, zadní panožky velmi krátké. Tykadla krátká na konci se 3 papillami. Poslední dva články trochu zúžené; miniruje ve skřípině.
Wulpiella.

— — — jsou pouhé vychlípeniny článku, tedy od něho neoddělené. — Tedy předposlední článek dorsálně prodlužuje se v stopkovitou oporu chvostku praeanálního. Délka chvostků kratší než šířka čl. i se stopkovitou oporou. Tykadla zřetelná, makadla skoro tak dlouhá jako široká; ve vodě.
Orthocladius.

15. Tělo do zadu patrně zúžené. Praeanální štětiny na násadcích. — Panožky posledního článku nejméně dlouhé jako předposlední článek, často mnohem delší, vůbec délkou dosti nápadné; konec těla užší než hruď za hlavou; ve vodě.
Tanypus.

— — — nepatrně zúžené. Praenální štětiny bez násadců. — Panožky posledního čl. kratší než čl. předposlední; tykadla sotva patrná. Praenální štětiny tvoří 2 dlouhé chvostky.
Cricotopus.

— — — patrně zúžené, praeanální štětiny bez násadců. — Panožky posledního článku dlouhé, štíhlé; tykadla dlouhá jako hlava, tato štíhlá, protáhlá Tanypus.

16. Na hlavě poměrně malé vířivé ústrojí, za hlavou dlouhé štětiny jako u larev Anophelesa; larva dosti velká
D i x a.
— — velké vířivé ústrojí, za hlavou larva lysá, uprostřed těla zmáčknutá, takže přední a zadní část vypadá nadufelá. Tvoreček 2—3 *mm* dlouhý, ve vodě na předmětech přisedlý
S i m u l i u m.
17. Larvy lysé 18.
— vždy osrstěné 27.
18. Larvy dlouhé, úzké, nitkovité 19.
— krátké, červům na pohled podobné, peripneustické, často bílé a se zřetelnou černou neb hnědou hlavou 20.
19. Anální článek se dvěma svazečky štětin. — Hlava dlouhá, úzká, články zřetelné, každý uprostřed mírně vyklenutý; ve vodě. (Vodní forma.) C e r a t o p o g o n.
— — — — masitými papillami; l. dýchají amphipneusticky, články nejsou mírně vyklenuté na prostředku; l. ve vodě oscilují; žlaby, louže, rybníčky. R h y p h u s.
— — bez přívěsků, nejvýš s kratičkou rourou. Hlava s velikými kusadly. Tělo za hlavou poněkud zúžené, na konci nepatrně ztloustlé. Tvor velmi maličký. P s y c h o d a.
20. Počet článků mezilehlými články zmnožen. — Články za hlavou normální, další sekundárně hustě kroužkované, takže větší část těla vypadá jako tělo malé žížaly. Larva je na konci tlustší než u hlavy; v houbách.
C e r o p l a t u s.
— — — — nezmnožen 21.
21. Hlava velká, široká, neb skoro široká jako hruď 22.
— malá, často užší než hruď 25.
22. Hlava jakoby do 1. čl. hrud. zapadlá, tykadla sotva patrná, často jen jako hrbolek znamenaná 23.
— široce vejčitá, tykadla zřetelná až dlouhá; tělo dvanáctičlenné 24.
23. Hlava vejčitá neb kuželovitá, přec jen o málo užší hrudi; stigmata malá mimo prothorakální, která jsou větší; kommissury tracheálních větví nezřetelné; trouch, ornice, zem v květináčích S c i a r a.
— — na basi široká jako první čl. hrud., stigmata zcela zřetelná, kommissury trachealní patrné; pošinovací hrbolky zřetelné; v houbách. M y c e t o p h i l a.

24. Tykadla tak dlouhá jako vzdálenost mezi jejich kořenem i delší, hlavu přečnívající, všecky 3 čl. tyk. zřetelné, druhý nejdelší, třetí kuželovitý. Stigmata patrná, při pohledu se strany vynikají ze hřbetu jako malé černé hrbolky; v houbách. Macrocera.

— kratší než vzdálenost mezi nimi, prvý čl. široký, plochý a velmi nízký, druhý krátký, širokému komolému kuželu podobný, třetí užší než druhý, ostře kuželovitý. Ostatní jako u předešlé. Boletophila,

25. Hlava malá, kratší než širší, se strany podoby ledvinovité, prothorax kuželovitý, u hlavy zúžený; mezi abdominálními články na ventrální straně pošinovací hrbolky s ostnitými černými háčky; poslední čl. těla slabě laločnatý. Cordyla.

Hlava úzká, prodloužená, kuželovitá 26.

26. Schránka hlavy jako podlouhlý kužel, delší než základní její šířka, makadla čelistní prodlužují se v dlouhé špičky, které při pohledu shora vyčnívají jako zdánlivá tykadla; místo tykadel má larva dva podlouhlé, vejčité hrbolky. Sciophila.

— — — — —, dlouhá jako při základu široká, makadla neprodlužují se ve špičky hlavu přečnívající. Ostatní jako u Sciophily. Leja.

27. Larvy s dlouhou dýchací rourou na konci těla — délka její jako délka těla. Drobounké štětinky seskupily se na každém čl. v několik příčních řádek. Hlava s krátkými tykadly a s očima. V rybníčcích, loužích a dutých stromech. Ptychoptera.

— bez roury dýchací na konci těla 28.

28. Larvy peripneustické 29.

» amphipneustické neb jinak dýchající nikoli peripneusticky 30.

29. Hlava užší těla, proti hrudi malá, poslední stigma veliké. Na každém čl. val a po 2 příčných řadách tuhých štětin, na řitním polokulatém neb kuželovitém čl. 4 nejmohutnější štětiny. Bibio.

— veliká, široká jako tělo. — Na předposledním článku 6, na análním 4 dlouhé štětiny; ostatní čl. těla jsou podobně osrstěny jako u Bibio, ale štětinky jsou poměrně menší a tenší. Dilophus.

30. Larvy amphipneustické . 31.
» s žaberními přívěsky. — Živočiši velmi malí se dvěma řadami kopinatých žaberních přívěsků podél hřbetu; v čistých potocích. Ulomyia.
31. Tělo drobnými štětinami hustě poseté. — Každý článek vedle toho na předním a zadním svém hrbolku postranním se svazečkem delších stětin, mimo to z každého článku po straně vyniká tuhý osten; posterierní stigmata sedí na 2 válcovitých výběžcích, mezi nimiž jsou krátké 2 anální papilly. Scatopse.
— ozdobené tupými zahnutými štětinami, poměrně velkými, tyto jsou sestaveny ve 2 řady na hřbetě. Pericoma.

Klíč jsme upravili na základě svého starého materiálu a jen z malé části dle literatury. Z rozsáhlé práce »Neue und bekannte Chironomiden und ihre Larven« (Kieffer a Thienemann) neužili jsme ničeho, poněvadž nemáme práva sestavovati klíče dle látky, jíž Kieffer a Thienemann teprve využijí. Klíče Thienemannovy (Zool. Anz. Bd. 33. 1908) doplnili jsme určovací znaky několika Chironomidů.

Brouci ve sklepě a starých úlech.

J. Zeman.

Dověděl jsem se, že v jistém domě v Nuslích rozmohla se houba zvaná **dřevomorka** (Merulius lacrimans).

Toto zvláštní naleziště mne lákalo, neboť jsem očekával, že se mi třeba podaří najíti tam slušnou kořist jako druhdy v kurníku a holubníku.

Do sklepa vydal jsem se dne 23. dubna 1909, kde jsem pečlivě prohlédl ztrouchnivělé dříví a vše, co se po zemi jako zbytky povalovalo.

Všecky odpadky s trouchem jsem důkladně prosel a prosété látky domů donesl. Během léta jsem prozkoumal sklep ještě několikráte, při čemž neopomenul obraceti ani cihly ani kamení.

Pod těmito nalezl jsem s dostatek Pristonychus terricola.

Celkem nalezl jsem 26 různých druhů broučích, jež níže uvádím, a dva druhy muší. Z brouků četně se vyskytovali Cryptophagi.

1. Mouchy: **Limosina fenestralis** *Fall.*, jejíž larvy žijí v hnijících rostlinných látkách a

Mycetophila bimaculata *Fbr.*, kteráž ničí v larvím stavu právě dřevomorku:

2. Brouci:

Trechus 4-striatus *Schrk.*
Pristonychus terricola *H.*
Aleochara moesta *Grav.*
Atheta zosterae *Thoms.*
Heterothops praevia *Er.*
Quedius mesomelinus *Marsch.*
Philonthus cephalotes *Grav.*
Xylodromus concinus *Marsch.*
Mycetaea hirta *Marsch.*
Alexia globosa *Strm.*
Cryptophagus pilosus *Gyll.*
— **cellaris** *Scop.*
— **badius** *Strm.*
— **distinguendus** *Strm.*
— **dorsalis** *Sahlb.*
— **labilis** *Er.*
— **scutellatus** *Neum.*
— **subvittatus** *Reitt.*
Atomaria nigripennis *Payk.*
Lathridius lardarius *Deg.*
— **B e r g r o t h i** *Reitter*, nový pro Čechy.
Enicmus minutus *L.*
— **testaceus** *Steph.*
Corticaria fulva *Com.*
Catops fuscus *Panz.*
Hister merdarius *Hoffm.*
— **quadrinotatus** *Scriba.*

Cryptophagi mi laskavě zrevidoval a určil p. Dr. Lokay, za což mu vzdávám dík.

*

Při své vycházce do Černošic dne 5. října 1909 našel jsem za jedním stavením povalující se staré úly, v kterých byly mrtvé včely a staré plásty.

Hned jsem se jal úly prohledávati, při čemž se mi poštěstilo získati pro svou sbírku opět několik nových typů.

Mezi mrtvými včelami jsem též nalezl larvy Dermesty, a chtěje se přesvědčiti, který druh to jest, vzal jsem larvy a trochu zhynulých včel co potravu domů, kde se pak vylíhli brouci Dermestes lardarius.

Z ostatních brouků zaznamenávám následující:

Oligota granaria *Er.*
— **flavicornis** *Lac.*
Philonthus splendidulus *Grav.*
— **albipes** v. **alpinus** *Epp.*
Conurus bipunctatus *Grav.*
— **pubescens** *Payk.*
Lathridius nodifer *West.*
Cartodera elongata *Curtis.*
Dermestes lardarius *L:*
Bruchus fur *L.*

Něco o nalezištích motýlů českých.

Entomologům-začátečníkům zdá se zajisté býti velkou vadou knih příručních, že obmezují naleziště jednotlivých, zejména vzácnějších druhů hmyzů na málo určitých míst. Úkaz ten jest pochopitelný, neboť spisovateté řídí se, udávajice naleziště, přirozeně především sídlem vlastním, nemohouce bráti zřetele k širším oblastem. Ani nejhorlivější sběratel nesbírá a nesbíral všude. Proto pokládám za nemálo důležité, aby každý podle svých sil snažil se seznámiti širší obec entomologů s nalezišti různých druhů hmyzu, čímž budí se zájem na věci samé a rozšiřuje všestranná znalost fauny entomologické.

Prohlížím-li skromnou svoji sbírku lepidopter, přicházím k názoru, že četné a vzácné druhy motýlů lze nalézti na místech naší vlasti, o nichž žádná učebnice ani kniha pomocná zmínky nečiní a z důvodů nahoře uvedených ani činiti nemůže.

Uvádím zde doklady.

Pieris rapae ab. leucotera chytil můj syn, stud. Em. Blattný v Šárce dne 3. června 1909.

Pieris napi var. **bryoniae** chytil jsem v srpnu 1906 v Novém Kníně.

Leucophasia sinapis ab. **eryximi** vyskytoval se, ač zřídka, v České Skalici.

Colias palaeno ♂ i ♀ mám z Kuksu u Králové Dvora n. L. (r. 1898).

Colias edusa ab. alba vyskytoval se a byl mnou chycen v Lázních Mlázovicích r. 1907.

Gonopteryx rhamni, vzácný hermafrodit dosud nikde nepopsaný, s křídly základní barvy samičí, místy citronově žíhaný, byl chycen mým tehdy osmiletým synem v r. 1901 na Novém Hradci Králové (viz Časopis č. spol. entom. ročník 1905. str. V.).

Argynnis aglaia chytal jsem na Novém Hradci Králové po více let v různých jiných odchylkách barvy — až do tmavé **ab. emilia,** která se zvláště často vyskytovala za suchého, norkého léta 1904. Tamže dosti hojně nalézal se i **Argynnis niobe ab. eris** a **pelopia**, jakož i **Argynnis adippe** s **ab. cleodoxa.**

Krásného okáče **Erebia ligea** neviděl jsem ještě v okolí Prahy; v r. 1898 chytil jsem jej ve Vranově u Znojma na Moravě vedle **Erebia medusa s ab. et var. psedea.** Ve Vranově jest — mimochodem řečeno — obecným též **Doritis apollo.**

Pararge megaera var. Alberti a lyssa není u Nového Hradce Králové vzácný.

Housenky **Thecla quercus** vyskytovaly se r. 1907 velmi četně v Krči a vypěstoval jsem toho roku z nich krásné exempláře. Od těch dob pozoruji tam housenek těch velmi pořídku.

Chrysophanus hippothoe vyskytoval se v červnu 1895 po několik dní neobyčejně hojně na vlhké louce u Třebešova blíže České Skalice, kdež jsem tenkráte asi dvacet ♂♂ a ♀♀ nasbíral. Soudím, že motýl ten dosud tam není vzácný.

Chrysophanus alciphron poletuje často na vlhkých lučinách v lesích u Nového Hradce Králové, kdež za horkého léta r. 1904 četně se vyskytoval též **Chrysophanus phlaeas ab. eleus.**

Lycaena bellargus aberr. coronus a různé krásné varianty jeho ♀♀ chytal jsem r. 1895 u České Skalice.

Lycaena astrarcha ab. albous chytil jsem v srpnu 1909 u Kostelce n. Č. L. a tamže téhož roku **Lycaena sebrus**, který se uvádí jako motýl karpatský a alpský.

Lycaena baton ulovil jsem při výletu do Svatojanských Proudů v r. 1906.

Acherontia atropos jsem jako motýle domácího vypěsto-

val jsem v r. 1869 z housenky v Mor. Budějovicích. Nalezl jsem ji ku konci září 1868 na brambořišti a přesně dne 1. června 1869 vylíhnul se motýl ♂. Dle toho zdá se, že Ach. Atr. u nás v Čechách jako »host z cizích krajů« se vyskytující (viz článek p, Joukla v Čas. č. spol. entomol.), jest na jihozápadní Moravě již motýlem domácím. Při této příležitosti zmiňuji se též o řídkém úkazu hromadného nálezu housenky Acher. Atropos. Pan MUDr. Kirsch v Kuksu našel totiž na jediném osamělém keříku kustovnice 28 housenek, které vesměs vychoval.

Podobným způsobem vypěstoval v letech 80tých městský důchodní p. Troníček v Hradci Králové asi 30 motýlů **Daphnis nerii**. Našed na svém oleandru dvě housenky podrobil veškeré oleandry ve městě prohlídce a sebral tak asi 30 housenek, které vesměs se zdarem v motýle dochoval.

Lophopteryx cuculla setřásl jsem r. 1909 s habru v Chuchli, **Leucodonta bicoloria** téhož roku v Krči.

Dasychira abietis tři ♀♀ sebral jsem v lese u Kostelce n. Č. L.

Eriogaster catax a **lanestris** nalezl na stromech třešňových v zapředených rozsáhlých hnízdech o mnoho kusech roku 1895 p. odb. učitel Měřička, tenkráte ve Lhotě pod Hoř. u České Skalice.

Velmi vzácný **Lemonia taraxaci** vyskytuje se u Hradce Králové a byl p. MUDrem Kirschem po dvakráte chycen též v Kuksu.

V lesích u Nového Hradce Králové na břízách **Endromis versicolor** není vzácný. Též **Lemonia dumi** za mého pobytu v Hradci Králové (1897—1899) dosti často byla chytána na loukách v tak zv. »kesslích« kolem bývalých hradeb pevnostních.

O **Saturnia pyri** mohu s určitostí tvrditi, že oblast jeho jako motýle domácího sahá na Moravě až k nejjižnějším výběžkům českomoravské vysočiny. Moje exempláře pocházejí z Mor. Budějovic, kdež po mnoho let na podzim každého roku sbíral jsem na hrušních dospělé housenky a později pod okapy stodol kokony, v květnu též dospělé motýle. Dále na jih (u Znojma) byl motýl ten ještě hojnější, výše na sever však jsem ho již nepozoroval, ač nemohu vyloučiti možnost, že se i v severnějších krajinách sporadicky vyskytovati může.

Z noctuid, které pokládám za vzácnější mám:

Agrotis occulta z lázní Mlázovic (r. 1907.)

Miana strigula ab. aethiops a ab. fasciata z Chuchle (r. 1909.)

Bryophila raptricula a fraudatricula z Kostelce nad Čer. lesy (r. 1909).

Valeria oleagina u Hradce Králové nevzácna.

Amphipyra livida motýl i housenka vyskytovali se nehojně v České Skalici za mého tam pobytu v r. 1891—1897.

Xanthia fulvago a její aberr. **flavescens** nebyla řídká v Kostelci n. Č. l. (r. 1909.)

Cucullia verbasci, scrophulariae, lucifuga, lactucae, chamomillae, artemisia, absinthii mám vesměs z Hradce Králové.

Plusia pulchrina jest motýl český. Byl chytáván za večerních lovů p. odb. učitelem Měřičkou ve Lhotě pod Hoř. v r. 1896 Odtud také můj exemplář.

Plusia jota tamže chytána p. odb. učitelem Měřičkou.

Toxocampa pastinum chytil jsem r. 1905 v Novém Kníně.

Laspeyria flexula, zanclognotha tarsipennalis, Z. tarsiplumalis, Z. tarsicrinalis, Pechypogon barbalis, Hypena proboscidalis vesměs z Krče (r. 1909.)

Habrosyne derasa setřásl jsem se stromu v Chuchli r. 1909.

Cymatophora fluctuosa, dva exempláře chytil jsem v lese u Nového Hradce Králové.

Brephos nothum poletoval r. 1909 i letos záhy z jara v Krčském lese.

Geometra papilionaria chytal jsem v Mlázovicích, Hradci Králové, Krči i jinde. Za mého pobytu v Č. Skalici chytil p. odb. učitel Měřičká v r. 1895 aberraci s tělem a dvěma třetinami hořejších křídel při kraji zevním bílými a aberraci zbarvenou hlinožlutě nepravidelně na velké části všech křídel (viz Časopis č. spol. entomol., ročník 1905 str. V.) Bohužel se mně tento exemplář zkazil. Chtěje jej přepínati, dal jsem jej rozvlhčiti (do písku), čímž ztratil veškeré zelené zbarvení a stal se celý hlinožlutým tak, jako byl dříve skvrnitý. Na motýlu barvy typu zkusil jsem pak, že i tento rozvlhčen mění svoji zelenou barvu v hlinožlutou.

Epiranthis pulverata mám z Nového Hradce Králové.

Urapteryx sambucaria jest hojná v České Skalici.

Enomos fuscantaria jest vzácná u Nového Hradce Král.

Biston zonarius nachází se častěji u Nového Hradce Králové. Dne 15. dubna 1910 chytil krásný exemplář ♂ můj syn Em. Blattný ml. v Toušeni.

Boarmia crepuscularia aber. defossaria chytil jsem r. 1909 v Havlíčkových sadech.

Spilosoma mendica mám ze Zátiší (r. 1908), **Sp. urticae** našel jsem na mnoha místech v Čechách i na Moravě nezřídka vedle ovšem nepoměrně hojnějšího **Sp. menthastri.**

Rhyparia purpurata vychoval asi 30 kusů z hromadného nálezu housenek u Nového Hradce Králové městský důchodní p. Troníček v Hradci Králové.

Arctia hebe byla za mého pobytu v České Skalici pravidelně tam chytána.

Callimorpha dominula vyskytuje se »U zděné boudy« v lese Novohradeckém každoročně hojně a to jen typ, velmi zřídka též **aberr. hamelensis.**

Callimorpha quadripunctaria (Hera) pozoroval a chytal jsem hojně u Svatojanských proudů, též u Nového Knína (»v Lurdech«).

Coscinia cribrum vyskytuje se nezřídka u Nového Hradce Králové. Velmi krásnou **Var (aberr.) candida** chytil r. 1909 můj syn Em. Bl. na keři trnkovém u Strašnic. Od jižní variace candida liší se přítomná tím, že mimo dvě ostré černé tečky na příčce diskoidalní má na sněhobílých křídlech hořejších ještě několik malých ostrých teček ve směru příčky při zevním kraji a tři ostré černé tečky označující směr lomené příčky při kraji vnitřním. Pěkný tento motýlek podobá se takto obrovskému známému molu habrovému (Hyponomenta Evonymellus).

Deiopeia pulchella chytával na Novém Hradci Králové městský důchodní p. Troníček v Hradci Králové. Tamže chytil jsem **Lithosia caniola, Lith. unita, Lith. lutarella.**

Zygaena purpuralis var (aberr.) diaphana mám z Nového Hradce Králové.

Zeuzera pyrina jest v Hradci Králové hojný.

Hepialus fusconebulosa (Veleda) chytal r. 1896 p. odb. učitel Měřička ve Lhotě pod Hoř. dosti často. Druhý exemplář mám z Mlázovic.

Tím končím svůj krátký přehled, Jsem přesvědčen, že pominul jsem mnohé druhy, jež jiní sběratelé za vzácné považují, a že opět mnohé druhy a naleziště jich jsem uvedl, ač jiným zcela obecnými se zdáti budou. Tomu však nelze se vyhnouti a účelem dat mnou uvedených právě jest, aby přispěly k od-

stranění nesouhlasu názorů o tom, kde a jak často ten který motýl se v naší vlasti vyskytuje. Soudím, že by hojnější výměna názorů o tom s příslušnými daty mnohému druhu vzala nimbus vzacnosti a o jiných opět dokázala, že nejsou to druhy tak obecné, jak se dosud za to mělo.

Bekyně sosnová v Čechách.

Výbor Č. S. E. pokládaje za povinnost Společnosti pěstovati entomologii nejen po stránce čistě vědecké, nýbrž i entomologii použitou, usnesl se obrati si za úkol výzkum jednoho z nejhorších škůdců hospodářských, totiž bekyně sosnové (*Psilura monacha L*). Má-li však práce tato dospěti k řádnému konci, jest jednak potřebí znáti, co vykonáno a poznáno bylo do doby nynější, jednak zajistiti si pomoc co možná nejširšího kruhu spolehlivých pozorovatelů. Pokud prvého se týče pokládal za nejkompetentnější Zemědělskou radu pro království České, jejíž Český odbor s nevšední ochotou na podanou žádost poskytl tato úřední data:

»Bekyně sosnová objevila se v Čechách v míře znatelnější v srpnu roku 1889, kde ovšem jen poměrně malé lesní plochy tímto škůdcem byly zabrány.

V roce 1890 a 1892 nastalo silné rozšíření tohoto hmyzu a to hlavně v jihovýchodní a jižní části Čech, kdež došlo k holožíru.

Od roku 1893 bylo lze sledovati pozvolné ubývání kalamity, takže v r. 1904 bylo lze považovati bekyni z lesů českých úplně za vyhlazenou. Teprve v roku 1906 počal se jmenovaný škůdce objevovati na různých místech v míře opět znatelné, hlavně v severních a severovýchodních Čechách, ač léta bezprostředně předcházející v těchto krajinách jen stěží bylo možno bekyni spatřiti.

Vznikem nemoci polyedrické mezi housenkami tohoto škůdce částečně již v roce 1908 a značným rozšířením této choroby v r. 1909 klesla bekyní napadená plocha koncem uvedeného roku značně.

Nejsilněji napadeny byly v této době lesy politických okresů ve Frýdlandě, Liberci, Jablonci nad Nisou, Jablonné-Německé, Warnsdorfu, Rumburku, Mimoni, Mladé Boleslavě, Nymburce, Chotěboři, Táboře, Hradci Jindřichově, Třeboni a Budějovicích,

ač nedá se upříti, že i v jednotlivých částech severozápadních a západních Čech bylo v té době pozorovati značnější množství tohoto hmyzu.

Pokud se týče prostředků, které se v boji s bekyní dosud s výsledkem potkaly, třeba uvésti následující:

Radikálního prostředku proti bekyni dosud nestává a tudíž třeba, by škůdce ve všech způsobech vývinu byl ničen, t. j. by jednak vajíčka a mladé housenky, jakož i odrostlé housenky, kukly i motýlové ničeni byli. Sbírání vajícek jest velice pracné, tudíž nákladné a výsledek není v patřičném poměru k této práci.

Dobrým prostředkem ku zjištění, v jakém rozsahu porosty napadeny jsou bekyní, jest též upravení t. zv. trusníků pod většími skupinami stromů. Dále jest třeba šetřiti veškerého užitečného ptactva a veškerého užitečného hmyzu, zejména různých druhů lumků, ploštic, mravenců, střevlíků, pavouků atd.

Nepopíratelně dobrým prostředkem v řadě všech ostatních předstižných prostředků jest včasné lepování porostů na plno, po předchozím probrání dotyčných bekyní napadených porostů, jelikož tímto způsobem možno porosty zachrániti před úplným holožírem a lze snáze předržeti je do doby, kdy nadejdou vůbec nepříznivé podmínky pro bekyni.

Též zřizování t. zv. houseníků jest prostředek osvědčený, kterým podporovati se má množení hmyzu užitečného. Sbírání a ničení motýlů byl by potud prostředek velice cenný, kdyby se v každém případě podařilo motýle před vykladením vajíček vesměs sesbírati.

Podotknouti ještě sluší, že bádáním, který z uvedených prostředků v potírání bekyně nejlépe se osvědčí a studiem životosloví tohoto hmyzu ověřen jest již třetím rokem jeden zástupce c. k. lesního výzkumného ústavu v Mariabrunnu u Vídně, který na více místech v Čechách od jara do podzimu koná svá pozorování.«

Podávajíce svému členstvu o tomto počinu zprávu, žádáme snažně, aby ti, kteří mají jakési zkušenosti, týkající se rozšíření, hojnosti, škodlivosti, způsobu života, i její přirozených nepřátel a umělých prostředků k ničení bekyně sosnové, podali o nich zprávu předsednictvu Čes. Spol. Entom. a aby všichni, kdo jsou sami ochotni, či znají osobnosti spolehlivé pro konání dalších pozorování, učinili témuž o tom oznámení.

Fauna Bohemica.

Nové druhy a odrůdy Coleopter pro Čechy.

J. Obenberger.

1. Staphilinidae.

1. Leptacinus linearis Grav. (det. Rambousek); několik exemplářů podsil jsem letos o prázdninách v srpnu z lesního mechu a listí v Krušovicích.

2. Buprestidae.

2. Agrilus elongatus v. cyaneus Rossi. Vyskytuje se s formou typickou, od níž se liší temně modrofialovou až černou barvou. Ježto vykazuje dosti přechodů k formě původní, zdá se, že byl dosud v Čechách přehlížen. Typické kusy mám z Nové Huti a od Jiren.

3. Chrysomelidae.

3. Cassida fastuosa Schall. (= vittata F.)
Velmi krásného tohoto brouka nalezl jsem letos 10. dubna v labském náplavu u Čelakovic. Koll. Frankenberger chytil tuto pestrou Cassidu u Poděbrad, rovněž v labském náplavu.

4. Coccinellidae.

4. Subcoccinella 24-punctata v. 25-punctata Weise; v okolí Plzně 09.

5. Hippodamia 13-punctata v. spissa Weise. Velikou a krásnou tuto varietu chytil jsem v Praze v parku dne 26. června 1909.

6. Adonia variegata v. arenaria Sajó. Sesmýkána s trávy na louce u zlíchovského rybníka 12. května 1909.

7. Ad. variegata v. 9-punctata Schrnk. Smýkal jsem tohoto brouka častěji na lukách u lesa s květů; v Krušovicích o prázdninách, v srpnu 1909 a v kopanině nedaleko Satalic u Prahy dne 13. září 1908.

8. Coccinella 10-punctata ab. obligata Reiche. Krásný exempl. mám od Plzně 1909.

9. Scymnus interruptus v. flavicollis Rdt. Chytal jsem jej vícekrate na květech v Závisti 24. května 1909 a v labském náplavu nedaleko Čakovic v březnu 1909.

10. Scymnus subvillosus v juniperi Motch. Sesmýkal jsem jediný exemplář s květů na louce v Říčanech dne 10. června 1909.

5. **Curculionidae.**

11. Bytiscus betulae v. violaceus Scop. Jediný exemplář nalezl jsem v Krušovicích v trávě, kamž nespíše spadl s vedlejšího topolu, v srpnu o prázdninách 1909. (Det. Formánek.)

12. Ceuthorrhynchidius terminatus Hbst. Několik exemplářů z labského náplavu v Čelakovicích; březen 1909. (Det. Formánek.)

13. Apion millum Bach. (det. Formánek). Chycen jediný exemplář v labském náplavu v Čelakovicích, v březnu 1909.

Nové druhy a odrůdy českých brouků.*)

Carabus arvensis *Hrbst. a.* **Schrikelli** *Dej.* Chytil jsem v několika kusech u lesního potoka v Řevnicích 10./6. 09. Na pasece, celý den sluncem ozařované, chytil jsem krásně zlatě zbarvené kusy tohoto druhu. Patrně závisí a. Schrikelli na prostředí, ve kterém se dotyčný jedinec nalézá.

Harpalus rufitarsis Duft. *v.* **decipiens Duft.** Chytil jsem v červenci 09 na Kleti u Budějovic pod kamenem.

Agonum Mülleri *Hrbst.* a. coerulescens Letzn. Chytil jsem na bahně v Čelakovicích z jara 09.

Trogophloeus hirticollis *Rey.* Z jara 09 chytil jsem v náplavu v Div. Šárce 1 ex. (Dr. Klička det.)

Philydrus 4-punctatus *Hrbst.* vylovil jsem z tůňky u Krumlova 11./7. 09 (1 ex.).

Colon brunneum *Latr.* v. **episternale Czwal.** Dobřichovice, 8, 09.

Colon viennense *Herbst.* v. **nigriceps Fleisch.** Dobřichovice, 8. 09.

Liodes calcarata *Er.* a. **nigrescens Fleisch.** Chytil jsem v Letech u Dobřichovic 8. 09.

Athous haemorrhoidalis *F. v.* **ruficaudis Gyll.** Chytil přítel Frankenberger na Křivoklátě 8./6. 09.

Otiorrhynchus labilis *Stierl.* Chytil jsem na cestě z Kleti do Krumlova 11./7. 09.

---

*) Za velký díl determinací těchto brouků jsem zavázán pp. Dr. Fleischerovi, vrch. p. r. Formánkovi, Jedličkovi a Dr. Pečírkovi.

Polydrosus pilosus *Gredl.* Sklepán z dubu v Selci 14. května 1908.

Sitona puncticollis *Steph.* V Div. Šárce v náplavě z jara 1909.

Sitona suturalis *Steph.* Hojná v Čelakovicích po celé jaro.

Larinus turbinatus *Gyllh.* Chytil jsem v 1 kuse v Jílovém na bodláčí 4./8. 09.

Erirrhinus Nereis *Payk.* Čelakovice 4./4. 09.

Dorytomus validirostris *Gyllh.* V náplavě v Div. Šárce z jara 09. 1 ex.

Rhinoncus inconspectus *Herbst.* V náplavě Jizery a Labe v okolí Čelakovic z jara 09.

Ceutorrhynchus turbatus *Schultze.* Na svízeli ve Stromovce 5. 08.

Gymnetron fuliginosum *Rosh.* Na divizních v Čelakovicích 8./6. 08.

Apion cerdo *Gerst.* V Letech u Dobřichovic 8. 09.

Apion sedi *Germ.* V Divoké Šárce r. 1909 z jara v náplavě.

Apion ononicola *Bach.* Tento druh podsel jsem ze suchého listí ve Škvorci u Jiren 1./11. 09, a v náplavě v Div. Šárce 27./3. 09.

L. Heyrovský.

Drobnosti.

U Čermné chytal jsem při západu slunce na vlhké lesní louce smýkáním celou řadu různých druhů rodu Stenus, jako: longitarsis *Thoms.* tarsalis *Ljungh.* similis *Hrbst.* cicindeloides *Schall.* bifoveolatus *Gylh.* picipes *Steph.* Některé druhy, jako similis a bifoveolatus, také v letu. Posledního bylo zde zvláště velké množství, ačkoli je to druh dosti řídký.

Zvláštní bylo též to, že St. similis vyskytal se zde daleko hojněji (ba takřka v massách) než cicindeloides; tohoto chytil jsem za celé léto jen 1 exemplář, ačkoli je to jeden z nejhojnějších Stenusů.

Jar. V. Kříženecký.

Oxyporus rufus *Linné.* nacházel jsem vždy nejhojněji na suchopárech a jen v houbách rouškatých jako: *žampion* (*Agaricus campestris*), *mochomůrce* (*Agaricus muscarius*). Málokdy býval ve *hřibu* (*Boletus edulis*) a příbuzných. Ve stínu a ve vlhku objevoval se Ox. rufus velmi zřídka.

Jar. V. Kříženecký.

Klíč k určování českých brouků.

Ing. C. Jedlička Arnošt.

Bembidiinae.

Bembidiinae jsou význačni tvarem svých makadel maxillárních (čelistních). Předposlední článek je ke konci silně stloustlý, kyjovitý, porostlý bílými chloupky, poslední článek naproti tomu nepatrný, slabý a krátký (obr. 1.). Tvarem těchto makadel liší se Bembidiinae od další skupiny Trechinae, u nichž poslední článek makadel čelistních je o něco delší než předposlední, tenký a šídlovitý, předposlední článek pak není stloustlý (obr. 2.), a většinou je lysý.

Bembidia vyznačují se rozmanitostí barev, zvláště krovek a byl vzat zřetel na tuto okolnost při sestavení klíče, poněvadž určování dle snadno znatelných zabarvení je mnohem snazší než dle znaků morfologických, které jsou málo patrny při broucích většinou tak malých, jako jsou Bembidia a které poskytují značné obtíže zvláště začátečníkům, nejsou-li připojeny patřičné obrázky. Znaků morfologických bylo použito jen v tom případě, když uvedené znaky byly vyčerpány neb nebyly konstantní. Ke všem málo nápadným znakům připojeny obrázky, které mají určování usnadniti.

I jednotlivé rody jsou markantně na první pohled od sebe k rozeznání. Tachypus svým rozptýleným tečkováním a chloupkováním těla liší se od Bembidií, Tachyta nana je význačna svým plochým, černým a jemně chagrinovaným svrškem, Tachys obsahuje v sobě druhy nejmenší z celé skupiny, význačné rovněž poměrně plochým tělem a tvarem předních holení, Ocys konečně liší se od ostatních tím, že má ve třetím meziryží pouze jednu tečku a velice plochými, hnědými krovkami.

Konečně dlužno připomenouti, že znaky zde uvedené vztahují se pouze ke druhům dosud v Čechách nalezeným a nebrán byl zřetel na případné odchylky druhů jiných, dosud u nás nenalezených.

Klíč rodů Bembidiinae:

1. Vnější okraj předních holení po celé délce úplně rovný (obr. 4.) 2.
— Přední holeně na vnějším okraji na špici otupělé (obr. 3.) 4.
2. Třetí meziryží pouze s jednou tečkou v zadní třetině. Plochý, smolně hnědý, nohy a tykadla světle žluté, štít značně

širší než dlouhý, okraj jeho k zadním rohům zaokrouhlený, nevykrojený. Long. 4—5 *mm*. 3. Ocys.

— Třetí mezirýží krovek se dvěmi tečkami. 3.

3. Tělo svrchu chloupkované, jemně a hustě nepravidelně tečkované. 1. Asaphidion.

— Tělo svrchu lyse. Krovky pouze rýhované nebo tečkovaně rýhované. 2. Bembidion.

4. První rýha krovečná (apicální) se na konci krovek zahýbá zpět a jde rovnoběžně s vnějším okrajem krovek (obr. 15.). Černý, svrchu jemně a kožitě chagrinovaný, velice plochý. 5. Tachyta.

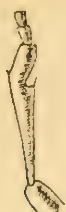
— První rýha krovečná se na konci zahýbá a jde středem krovek rovnoběžně zpět (obr. 14.) 4. Tachys.

Obr. 1.

Obr. 2.

Obr. 3.

Obr. 4.

Obr. 5.

1. Asaphidion Gozis.
(Tachypus Lap.)

Od ostatních rodů snadno k poznání. Tvarem těla upomíná trochu na rod Elaphrus, liší se od něho však výkrojkem na vnitřním okraji předních holení (obr. 3. a 4.).

Svrchu přilehle, jemně a bíle chloupkovaný, dosti hustě a jemně nepravidelně tečkovaný, tečkování na krovkách jest buď úplně nepravidelné, aneb tvoří někdy velice málo znatelné podélné řádky. Oči značně veliké, skoro celou délku hlavy zaujimající (obr. 5.). Hlava bez znatelných čelních rýh, tak široká neb širší než štít, tento širší než dlouhý, klenutý, na okrajích do předu zaokrouhlený, do zadu silně zúžený (obr. 5.), na basi mnohem užší než na předním okraji. Štít je na okraji jemně ovroubený, zadní rohy vynikají v podobě malého zoubku, uprostřed s dosti hlubokou rýhou, která nedosahuje ani k zadnímu ani k přednímu okraji a je na koncích hlubší než uprostřed.

Krovky podlouhlé, klenuté, do zadu trochu rozšířené, vzadu vejčitě zaokrouhlené, bez štítkové (skutellární) rýžky.

U ♂ je první článek předních chodidel značně, druhý slabě rozšířený.

Rod tento obsahuje u nás tři druhy, žijící na písčitých březích pod kameny.

Klíč druhů:

1. Celá tykadla a makadla černá, nohy červené s tmavými koleny a chodidly. Long. 6—7 *mm.* 1. caraboides.
— Tykadla, makadla a nohy světle žluté 2.
2. Štít v zadních rozích bez podélné vrásky. Větší. Long. 5—6 *mm.* 2. pallipes.
— Štít v zadních rozích s jemnou podélnou vráskou. Menší. Long. 4—4·5 *mm.* 3. flavipes.

1. A. caraboides Schrank. Svrchu tmavě bronzový, na krovkách se šedivě zelenými, neurčitě omezenými skvrnami, tykadla černá, první dva články vespod tmavě kovově zelené, nohy hnědočervené, chodidla světle zelená, stehna a holeně hlavně svrchu s kovovým zeleným leskem. Hlava i s očima trochu užší než štít, tento v zadních rozích bez podélné vrásky. Krovky podlouhlé, na stranách mírně zaokrouhlené, rozptýleně tečkované. Long. 6—7 *mm.*

2. A. pallipes Duft. Od předchozího liší se velikostí, je menší, světlejší, tykadla, makadla a skoro celé nohy červenožluté, pouze první článek tykadel je svrchu kovově zelený. Tečkování krovek ukazuje trochu znatelné podélné řádky. Long. 5—6 *mm.* Poměrně dosti vzácný,

3. A. flavipes Lin. Nejmenší a u nás nejhojnější. Svrchu světle bronzový, krovky zeleně skvrnité, tykadla, makadla a nohy světle žlutočervené, tykadla ke konci trochu tmavší. Hlava s očima širší než štít, tento v zadních rozích s jemnou podélnou vráskou a chloupkem. Krovky dosti hrubě tečkované, tečky tvoří při švu krovečném dosti slabě naznačené podélné proužky. Long. 4—4·5 *mm.*

2. Bembidion Latr.

Zahrnuje v sobě největší počet druhů rozličné velikosti. Hlava mezi očima opatřena čelními rýhami, tyto jsou buď rovnoběžné neb do předu více méně sbíhavé, omezené vně po celé délce neb alespoň v předu jednou, zřídka dvěmi vráskami. Tyto

čelní rýhy nechybí nikdy a jsou buď velice mělké neb hluboce vyraženy. Štít velmi variabilní; nejčastěji je srdčitý (obr. 8., 9., 10.), zřídka k zadním rohům přímočaře zúžený (obr. 11.) (obtusum) aneb na stranách úplně zaokrouhlený (obr. 12., 13.) (Philochtus Steph.).

Krovky jsou u všech druhů tečkovaně rýhované. Rýhy jsou buď celé, t. j. sáhají až ke konci krovek, aneb některé neb všechny před koncem mizí.

Pouze v jednom případě mizí již v přední polovici (quadriguttatum). Rýh je pravidlem devět; někdy schází rýha sedmá úplně (lampros v. properans, guttula, Mannerheimi, lunulatum, monticola), avšak osmá a devátá jsou i v těchto případech vyvinuty. Pouze u Bemb. ruficorne a stomoides osmá rýha je vyvinuta pouze v zadní polovině, v přední polovině mizí úplně.

Ve třetím mezirýží nacházejí se dvě tečky, z nich vynikají po jednom chloupku.

U ♂ jsou první dva články předních chodidel rozšířené a na spodu šupinatými kartáčky opatřeny.

Bembidia možno najíti na březích vod pod kamením, některá v rovinách, některé druhy jsou však omezeny pouze na hory.

Mikroskopická struktura krovek u rodu »Bembidion«.

Dobrou pomůckou při určování jednotlivých druhů je zjištění struktury krovečné pomocí mikroskopu, neboť v mnohých případech je možno dle této struktury dva druhy od sebe lehce odděliti, kde použitím lupy správné určení druhů se nám nepodaří. Jedná se tu hlavně o druhy příbuzné a sobě velmi podobné, kde správné určení provésti se dá jenom srovnáním s brouky již určenými.

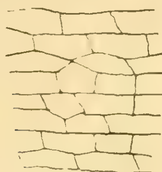
Pomůcka tato jest velmi dobrá, jedná-li se o brouky nevybarvené, kdy tedy zevnější znaky selhávají. Pěkný takový případ jeví se u B. ustulatum a rupestre.

Krovky u B. ustulatum pod mikroskopem mají chagrin sestávající z polygonů, rupestre naproti tomu má krovky jemně příčně rýhované. Tento rozdíl je velmi důležitý, neboť malé a tmavé kusy B. ustulatum bývají určovány jako rupestre, naproti tomu jsou světlé rupestre jako ustulatum označeny.

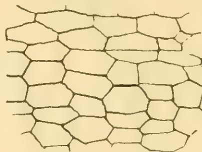
K tomu dlužno dodati, že při srovnávání mikroskopických struktur nutno pozorovati u obou druhů vždy totéž místo krovečné, při témž zvětšení a voliti oba druhy téhož pohlaví, neboť

samečkové jsou jemněji, samičky naproti tomu hruběji chagrinovány. Hodí se tudíž k tomuto pozorování lépe samičky, jelikož jejich struktura je zřetelnější než u samečků. Nemění se totiž u téhož druhu tvar políček, nýbrž pouze hloubka rýh, které políčka tvoří, a jenom tím lze onen rozdíl vysvětliti. Kde bude dále o struktuře krovečné pojednáváno, rozumí se tím vždy struktura třetího a čtvrtého mezirýží asi uprostřed krovek.

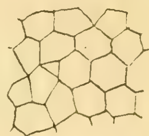
Při použití mikroskopu nutno užíti objektivu s větší ohniskovou vzdáleností, při čemž vzdálenost mezi předmětem a čočkou nemá býti menší než 5 *mm*. Objektiv s malou ohniskovou vzdáleností má tu nevýhodu, že není možno ho náležitě k předmětu přiblížiti. jelikož špendlíky vadí, mimo to objektiv sám stíní, takže práce v tom případě je velmi nepohodlná. Pro docí-

Obr. A.

Obr. B.

Obr. C.

lení silnějšího zvětšení je radno voliti silnější okulár než silnější objektiv.

Pro obyčejnou potřebu dostačí Reichertův objektiv č. 4b a okulár č. 2 neb 4, čímž docílí se zvětšení 80—150násobné.

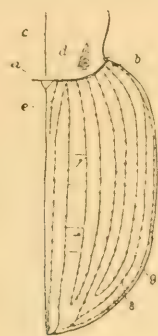
Strukturu krovek tvoří chagrin, který sestává z políček utvořených z více méně hlubokých rýh, které při osvětlení objeví se jako temné linie. Těmito rýhami omezená políčka jsou buď rovná nebo klenutá a jsou různého tvaru, který však vždy upomíná na polygon. Velice často převládá jeden rozměr políček, při čemž jsou tato políčka vždy položena delším rozměrem kolmo ke směru rýh krovečných (tedy napříč krovek) a nikdy nejsou s nimi rovnoběžna. Mnohdy jsou tak úzká, že krovky při slabém zvětšení zdají se býti napříč jemně rýhovány (testaceum, ustulatum a p.). V jiných případech tvoří políčka dosti pravidelné šestiúhelníky (bipunctatum, stomoides).

Velikost a tvar těchto políček je u téhož druhu stejný, mění se pouze hloubka rýh, které políčka tvoří. Stává se často, že mnohý kus jednoho druhu i při příznivém osvětlení a p. zdá se býti hladkým, jiný kus téhož druhu je však zřetelně chagri-

nován. Příčinou toho bývá rozdíl pohlaví, neboť jak již řečeno, sameček bývá jemněji, samička hruběji chagrinována.

Větší odchylky ve velikosti a tvaru políček jeví se pouze u rozdílných druhů, ačkoliv i dva druhy od sebe rozdílné a v systému od sebe dosti vzdálené týž chagrin mohou míti.

Pro prohlížení pod mikroskopem jest nezbytně třeba míti úplně čisté brouky, alespoň takové, kteří nemají na sobě tukový povlak, neboť v tom případě jemnější chagrin mizí a brouk zdá se býti úplně hladký. Tento tukový povlak možno odstraniti tím, že se celý brouk ponoří do směsi, sestávající ze stejného dílu etheru sírového a co možná silného alkoholu. V této směsi po-

Obr. 6. Obr. 7.

a basis či zadní okraj štítu, *b* basis krovek, *c* střední rýha štítová, *d* důlek v zadním rohu štítu, *e* rýha štítková či skutellární, *f* podélné vrásky na basi štítu, *8*, *9* osmá a devátá rýha krovečná.

nechá se brouk několik minut, načež se vyjme a přebytek tekutiny se odstraní ssacím papírem.

Studiem mikroskopické struktury u Bembidií zabývá se dr. Bedřich Netolitzky, universitní docent ve Štýrském Hradci, který podal o své práci pojednání ve »Wiener Entomologische Zeitung«, 1909, str. 1—10. Na konci tohoto pojednání podává několik pravidel, která připojuji v doslovném překladě:

1. Studium struktury krovečné prohlubuje znalosti druhů a podrodů.

2. Tvar chagrinu není u rodu Bembidion u téhož druhu podroben nápadným změnám (nepohližeje k rozdílům působeným pohlavím); má proto pro svoji stálost cenu druhovou.

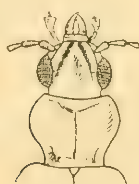
3. Rozdíly ve tvaru políček byly pozorovány jen u druhů specificky rozdílných; mohou však dva druhy v systemu daleko od sebe stojící míti týž chagrin.

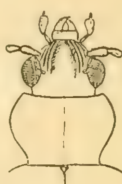
4. Rozdíly ve zřetelnosti základní struktury, podmíněné mělčím neb hlubším rýhováním, mohou sloužiti jen výminečně k rozlišování druhů.

Kde jest potom v klíči nebo textu jednáno o struktuře krovečné, míní se tím vždy struktura mikroskopická. V popisu jednotlivých druhů udána struktura obyčejně na konci popisu. Kde je pro celou skupinu společná a nedá se jí k určování druhů použíti, jest udána společně pro všechny za podrodovým jménem té skupiny.

Přehled druhů:

1. Osmá a devátá rýha konečná stejně tečkované a stejně od sebe vzdáleny jako ostatní rýhy krovečné (obr. 6). Tělo svrchu jednobarevně měďo-hnědé neb světle modré. Krovky při zvětšení as 30násobném velice zřetelně chagrinovány. Větší. Long. 5—7·5 *mm* 2.

Obr. 8.

Obr. 9.

Obr. 10.

— Osmá rýha krovečná po celé délce značně hlubší než ostatní a hladká, k deváté přiblížená a v předu s ní splývá neb mizí. (obr. 7) Krovky při zvětšení as 30-násobném zdají se býti hladké. 5.

2. Třetí mezirýží značně širší než ostatní, se dvěma matnými, chagrinovanými políčky, v nich nachází se tečka třetího mezirýží (obr. 6) 3.

— Třetí mezirýží stejně široké a po celé délce stejně chagrinované jako mezirýží ostatní, se dvěma obvyklými tečkami, bez matných políček 4.

3. První článek tykadel, stehna a holeně světle červeno-žluté. Long. 5—6·5 *mm* 3 velox.

— Stehna vždy tmavá s bronzovým leskem, holeně červeně prosvítají 5. litorale, 4. argenteolum.

4. Tečky třetího mezirýží veliké, větší než mezirýží samo, příčně postavené. Stehna tmavá, brozově zelená. Long. 5·5—6·5 *mm* 2. foraminosum.

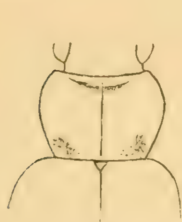
— Tečky třetího mezirýží malé, sotva polovinu mezirýží zaujímající. Stehna světle červená, pouze konce světle bronzově zelené. Long. 5·5—6 *mm* 1. striatum.

5. Okraj štítu před zadními rohy vykrojený více méně srdčitý (obr. 8, 9, 10) 6.

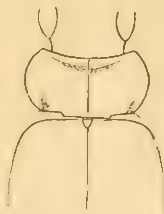
— Okraj štítu k zadním rohům přímočaře zúžený, před zadními rohy nevykrojený (obr. 11). Tělo svrchu smolně hnědé neb smolně černé. Krovky pod mikroskopem jemně napříč rýhovány. Long. 2·5—3·5 *mm* 48. obtusum.

— Okraj štítu k zadním rohům zaokrouhlený, nezúžený, širší než dlouhý, basis štítu více méně vykrojena (obr. 12, 13). Long. 3—4 *mm* 48.

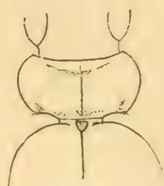
6. Hlava, štít a krovky měděno-hnědé, krovky bez barevných skvrn 7.

Obr. 11.

Obr. 12.

Obr. 13.

— Hlava, štít a krovky měděnohnědé se slabým zeleným leskem, krovky s malými podélnými žlutými skvrnami, které mnohdy ve dvě příčné pásky se spojují, zřídka žlutá barva převládá 10.

— Tělo svrchu modré, modro-zelené, zelené až černé, krovky před špicí s červenou skvrnou neb bez ní, někdy polovina neb i celé krovky hnědé, ale s kovovým leskem 14.

— Tělo svrchu jinak zbarveno 32.

7. Třetí meziryží se dvěma (velice zřídka se třemi) velkými tečkami, které celé meziryží zaujímají. Nohy celé bronzově černé. Long. 4—5 *mm* 10. bipunctatum.

— Třetí meziryží se dvěma malými tečkami. Stehna a lytka červeně prosvítají 8.

8. Hlava a štít celé hrubě tečkované (obr. 10). Long 4·5—5·5 *mm* 8. punctulatum.

— Štít pouze na basi spoře tečkovaný (obr. 8). Long. 3—4 *mm*

9. Krovky velice jemně tečkovaně rýhované, tak že obě tečky

třetího mezirýží velice zřetelně vynikají. Pod mikroskopem zřetelně mřížován. Long. 3·5—4 *mm* ♀ 6. pygmaeum

— Krovky silněji tečkovaně rýhované, tak že se obě tečky třetího mezirýží od tečkování rýh velice málo liší. Pod mikroskopem úplně hladký. Long. 3—4 *mm* 7. lampros

10. Čelní rýhy po celé délce dvěmi vráskami ovroubené (obr. 9), v předu v jednom bodě se sbíhající. Celé nohy bleděžluto-červené. Long. 3·5—4 *mm* 46. fumigatum.

— Čelní rýhy hluboké, spolu rovnoběžné (obr. 10), nanejvýš v předu jednou vráskou ovroubené 11.

11. Celé nohy a tykadla černé. Krovky pouze s několika podélnými žlutými skvrnami. Long. 3·5—4 *mm* 14. obliquum.

— Kořeny tykadel a alespoň holeně žluto-červené 12.

12. První tři a polovina čtvrtého článku tykadel a celé nohy světle žluté. Žlutá barva mnohdy na krovkách převládá. Long. 3·5 *mm* 13. adustum.

— První článek tykadel a nohy žlutohnědé. Long. 4—5·5 *mm* 13.

13. Rýha uprostřed štítu hluboká a sahá zřetelně až k zadnímu okraji, kde je mezi oběma důlky několik podélných vrásek (obr. 7 f.) Krovky pod mikroskopem jemně příčně rýhovány. Větší. Long. 5—5·5 *mm* 11. dentellum.

— Rýha uprostřed štítu jemná, před zadním okrajem mizí, štít tamtéž mezi oběma důlky hladký (obr. 6): Krovky pod mikroskopem mají chagrin sestávající z polygonálných políček. Menší. Long. 4—4·5 *mm* 12. varium.

14. Krovky vzadu bez červené skvrny 15.

— Krovky vzadu s červenou skvrnou 43.

15. Long. 4·5—7 *mm* 16.

— Long. 2·5—4 *mm* 28.

16. Štít celý hrubě tečkovaný (obr. 10.) Long. 4·5—5·5 *mm* 8. punctulatum ab. Lutzi.

— Štít nanejvýš na basi tečkovaný (obr. 8) 17.

17. Celé nohy světle žlutočervené 18.

— Stehna vždycky celá neb částečně tmavá. (Pohledem se strany nutno se přesvědčit, nejsou-li kořeny stehen tmavé.) 23.

18. Čelní rýhy zřetelně tečkované, v zadu mezi nimi na temeni rovněž několik větších teček. Štít v zadních rozích

bez podélné vrásky, na celé basi hrubě tečkovaný. Krovky pod mikroskopem příčně rýhovány. Long. 5·5—6 *mm* 28. decorum.

— Čelní rýhy jakož i temeno hlavy bez teček. Štít v zadních rozích se zřetelnou podélnou vráskou. Krovky pod mikroskopem polygonálně síťovány 19.

19. Osmá rýha krovečná vyvinuta celá, v předu s devátou splývá. Pouze první články tykadel červené. Struktura krovečná skládá se z polygonů příčně položených (obr. B), nebo jsou krovky příčně rýhovány. Svrchu kovově zelený 20.

— Osmá rýha krovečná vyvinuta pouze v zadní polovině. Celá tykadla červená. Svrchu tmavě modrý neb modrozelený. Struktura krovečná skládá se z pravidelných šestiúhelníkových políček (obr. C.) 22.

20. Pouze první článek tykadel červenožlutý. Sedmá rýha krovečná chybí. — Krovky pod mikroskopem příčně rýhovány. Menší. Long. 4·5—5 *mm* 31. monticola.

— První dva neb tři články tykadel a kořen následujícího článku červenožlutý. Sedmá rýha krovečná řadou slabých teček vyznačena. Krovky pod mikroskopem polygonálně síťovány 21.

21. Stloustlý článek makadel celý tmavý. Menší. Long. 4—5 *mm* 30. nitidulum.

— Stloustlý článek makadel pouze na konci trochu nahnědlý. Větší. Long. 5·5—6 *mm* 29. Stephensi.

22. Ramena krovek zaokrouhlena (obr. 13.). Menší, klenutější. Long. 5·5—6 *mm* 33. stomoides.

— Ramena krovek vyčnívající (obr. 12.). Větší, plošší. Long. 6—7 *mm* 32. ruficorne.

23. Druhá rýha krovečná ke konci mělčí neb mizí. Svrchu kovově zelený neb zelenomodrý 24.

— Druhá rýha krovečná po celé délce stejně hluboká a sahá až ke konci krovek (obr. 7) 25.

24. Stloustlý článek makadel celý tmavý. Menší. Long. 4—5 *mm* 30. nitidulum.

— Stloustlý článek makadel pouze na konci trochu nahnědlý. Větší. Long. 5·5—6 *mm* 29. Stephensi.

25. Nohy celé leskle černé. První článek tykadlový pouze vespod červený. Long. 4·5—5 *mm* 15. prasinum.

— Holeně vždy červené. První článek tykadlový celý červený 26.

26. Krovky klenuté na stranách zaokrouhlené, vejčité. Long. 4·5–5·5 *mm* 18. tibiale.

— Krovky úplně ploché, na stranách rovnoběžné, podlouhlé 27.

27. Rýhy krovečné v předu hrubě, velmi zřetelně, vzadu jemněji tečkované. Větší. Long. 5·5—6·5 *mm*. 17. coeruleum.

— Rýhy krovečné v předu jemně, v zadu málo zřetelně tečkované. Menší. Long. 4—5 *mm* 19. atrocoeruleum, 20. Redtenbacheri.

28. Čelní rýhy spolu rovnoběžné 29.

— Čelní rýhy se do předu značně sbíhají 30.

29. Nohy tmavohnědé s modrým leskem, holeně trochu světlejší. Menší. Long. 2·5—3 *mm* 34. minimum.

— Nohy žlutočervené, stehna tmavší. Větší. Long. 3—4 *mm* 7. lampros ab. coeruleotinctum.

30. Štít na zadním okraji mnohem užší než na předním, klenutý, v zadních rozích s malým důlkem, málo širší než dlouhý. Long. 2·5—3 *mm* 40. tenellum ab. triste.

— Štít na zadním okraji tak široký jako na předním, plošší, v zadních rozích s velkým důlkem, značně širší než dlouhý. Long. 2·5—3·2 *mm* 31.

31. Nohy celé žluté. Long. 2·5—3 *mm* 41. gilvipes.

— Stehna hnědá, pouze holeně a chodidla žlutočervené. Long. 3—3·2 *mm* 42. Schüppeli.

32. Svrchu červenožlutý, hlava se zeleným leskem. Hlava a štít hrubě tečkované (obr. 10.) Long. 3—3·5 *mm* 9. ruficolle.

— Hlava a štít tmavě zelené, krovky v přední polovici červené, v zadní polovici tmavě modré. Long. 4·5–5 *mm* 21. tricolor.

— Svrchu tmavě modrý, krovky každá uprostřed s červeným podélným pruhem. Long. 6—7·5 *mm* 16. fasciolatum.

— Svrchu hnědý s modrým kovovým leskem, silně klenutý. Celá tykadla a celé nohy světle žluté. Long. 5·5—6 *mm* 33. stomoides.

— Tělo jinak zbarveno 33.

33. Čelní rýhy sbíhají se v předu v jednom bodě (obr. 8, 9) 34.

— Čelní rýhy spolu rovnoběžné neb nepatrně sbíhavé (obr. 10) 36.

34. Čelní rýhy po celé délce dvěma vráskami omezeny (obr. 9.) Long. 3·5—4 *mm* 46. fumigatum.

— Čelní rýhy nanejvýše v předu jednou vráskou omezené (obr. 8) 35.

35. Krovky smolně černé, v zadu s okrouhlou žlutou skvrnou a v předu s několika žlutými podélnými skvrnami. První článek tykadel celý červenožlutý. Long. 2·5 *mm* 44. octomaculatum.

— Krovky světle žlutočervené, s tmavými dvěma příčnými pruhy a tmavým švem. První tři a polovina čtvrtého článku tykadel červenožluté. Long. 3·5—4 *mm* 45. articulatum.

36. Druhá rýha krovečná před koncem mizí 37.

— Druhá rýha krovečná sahá až ke konci krovek (obr. 7.) 39.

37. Celé nohy žlutočervené, stehna zřídka trochu zahnědlá. Long. 3—3·5 *mm* 38. 4-maculatum.

— Polovina stehen černá, kořen červený 38.

38. Krovky pouze v přední třetině tečkovaně rýhované. První článek tykadel a celé holeně žluté. Větší. Long. 4—4·5 *mm* 36. 4-guttatum, 35. Genei.

— Tečkování rýh mizí teprve před koncem krovek. První článek tykadlový úplně černý, holeně na konci tmavé. Menší. Long. 4 *mm* 37. 4-pustulatum.

39. Krovky modré s červenou šikmou skvrnou před koncem. Long. 5·5—6·5 *mm* 27. lunatum.

— Krovky se čtyřmi žlutými skvrnami nebo v přední polovině žluté a v zadní polovině modrolesklé se šikmou žlutou skvrnou 40.

40. Štít v zadních rozích bez podélné vrásky. Přední polovina krovek červeno-žlutá. Krovky pod mikroskopem jemně napříč rýhovány. Long. 4·5—5·5 *mm* 22. testaceum.

— Štít v zadních rozích se zřetelnou podélnou vráskou 41.

41. Štít na basi a důlkách nezřetelně tečkovaný, spíše trochu vrásčitý. Long. 4—4·5 *mm* 23. Andreae.

— Štít na basi a v důlkách velice zřetelně a hrubě tečkovaný 42.

42. První článek tykadel a kořeny tří dalších žlutočervené. Nohy červené s tmavšími stehny. Krovky pod mikroskopem příčně rýhovány. Long. 4—5 *mm.* 25. r u p e s t r e.
— První tři články tykadel a celé nohy světle žlutočervené. Krovky pod mikroskopem zřetelně chagrinovány Long. 5 až 6 *mm* 24. u s t u l a t u m.
43. Větší. Long. 4·5—6·5 *mm.* Červená skvrna tvoří v zadní třetině pásku, táhnoucí se od vnějšího okraje ke švu. 44.
— Menší. Long. 2—3·5 *mm.* Krovky v zadní třetině při vnějším okraji s menší okrouhlou skvrnou 45.
44. Štít tak dlouhý jako široký, na basi hrubě a hustě tečkovaný. Červená skvrna je kolmá ke švu. Long. 4·5—5 *mm* 26. m o d e s t u m.
— Štít značně širší než dlouhý, na basi slabě a řídce tečkovaný. Červená skvrna je postavena šikmo v zadních rozích krovek. Long. 5·5—6·5 *mm* 27. l u n a t u m.
45. Štít na basi skoro tak široký, jako na předním okraji, nezúžený, značně širší než dlouhý. Celé nohy světle-žlutočervené. Long. 3—3·5 *mm* 47. a s s i m i l e.
— Štít do zadu značně zúžený, na basi mnohem užší než na předním okraji. Nohy tmavé neb červenohnědé 46.
46. Čelní rýhy spolu rovnoběžné (obr. 10.) Long. 2·5—3 *mm* 34. m i n i m u m.
— Čelní rýhy sbíhají se na předním okraji v jednom bodě (obr. 8.) 47.
47. Větší. Long. 3·5 *mm.* Nohy žluto-červené až červeno-hnědé 43. D o r i s.
Menší. Long. 2·5—3 *mm.* Nohy tmavé s modrým kovovým leskem. 40. t e n e l l u m.
48. Stít na basi slabě vykrojen, ale není tečkován (obr. 12.) Krovky pouze se šesti tečkovanými rýhami. Long. 3—3·5 *mm* 49.
— Basis štítu značněji vykrojena, dosti hustě tečkována (obr. 13.) Long. 3·5—4 *mm* 50.
49. Krovky modré vzadu s červenou skvrnou. Long. 3—3·5 *mm* 49. g u t t u l a.
— Krovky smolně hnědé až smolně černé bez červené skvrny. Long. 3 *mm.* 50. M a n n e r h e i m i.
50. Krovky se sedmi tečkovanými rýhami. Long. 3·5—4 *mm* 51. b i g u t t a t u m, 52. i n o p t a t u m.

— Krovky se šesti tečkovanými rýhami. Long. 3·5—4 *mm*
53. lunulatum.

a) **Bracteon** *Bedel.*

Všechny druhy této skupiny jsou na celé svrchní straně stejně chagrinovány, políčka tento chagrin tvořicí jsou skoro pravidelně šestiúhelníková. U B. foraminosum jsou tato políčka plošší, než u striatum, čímž se vysvětluje, že tento jest mnohem lesklejší než striatum.

Stříbrolesklé skvrny ve třetím meziryží u tří následujících druhů tvořeny jsou políčky klenutými; jsou proto méně lesklé než ostatní části meziryží, jichž políčka jsou plochá. Veliký lesk u B. argenteolum spočívá v tom, že rýhy políček jsou úzké a mělké, mnohdy jen slabě naznačené, čímž povstává dosti hladký povrch krovek.

1. B. striatum *F.* Měďo-hnědý, se slabým kovovým leskem, první článek tykadel, kořeny stehen a holeně žlutočervené, kolena se zeleným leskem. Hlava o něco málo užší než štít, tento značně širší než dlouhý, před zadními rohy slabě vykrojený, na basi před nimi šikmo uťatý (obr. 6.), v zadních rozích s mělkými důlky, hladký. Krovky širší než štít, dosti hluboce rýhované, v rýhách zřetelně tečkované. V třetím meziryží dvě tečky, sotva polovinu meziryží zaujímající. Hlava a štít velice jemně, krovky hruběji chagrinovány: Long. 5·5—6 *mm.* Polabí, Čelakovice.

2. B. foraminosum. *Strm.* Předešlému velice podoben, od něho liší se tím, že tečky třetího meziryží jsou veliké, větší než třetí meziryží samo, příčně postavené. Rovněž první článek tykadel svrchu bronzový a nohy tmavší. Long. 5·5—6·5 *mm.* Štvanice, Roztoky, Čelakovice.

3. B. velox. *Lin.* Svrchu světle měděno-hnědý, hlava a štít lesklý, krovky bez lesku, první článek tykadel a nohy světle červeno-žluté, chodidla a konce holení bronzově-zelené. Hlava značně užší než štít, tento dvakráte tak široký jako dlouhý, před zadními rohy silněji vykrojený, na basi tupě seříznutý, s malými a hlubokými důlky. Střední rýha zřetelná, sahá až k zadnímu okraji štítu. Krovky tečkovaně rýhované, třetí meziryží značně širší než ostatní, se dvěma matnými, chagrinovými políčky, které ve třetím meziryží jsou omezeny ploškami lesklými. Hlava a štít jemně, krovky hruběji chagrinovány. Long. 5—6·5 *mm.* — Polabí, Manina.

4. B. argenteolum *Ahr.* Tmavě měďo hnědý, nohy a tykadla rovněž tmavě bronzové, se zeleným leskem, někdy holeně červeně prosvítají; zřídka svrchu modrý neb modrozelený: ab. azureum *Gebl.* Štít mnohem širší než dlouhý, zadní rohy pravoúhlé; krovky rovněž poměrně široké. Třetí rýha krovečná úplně rovná. První článek tykadel vespod červený. Od velox liší se větším leskem, hlavně hlavy a štítu, širším tělem a tmavší barvou noh a tykadel. Long. 6·5—7·5 *mm.*

5. B litorale *Oliv.* Od předchozího liší se užším štítem který je jen málo širší než dlouhý a má zadní rohy tupoúhlé, užšími krovkami a třetí rýhou, která je následkem širších políček třetího mezirýží dvakráte vyduta. Tykadla, makadla a nohy tmavé, na tykadlech pouze spodek prvního článku červený, kořeny stehen více méně červeně prosvítají. Štít o něco málo širší než dlouhý, chagrinovaná políčka třetího mezirýží široká, takže třetí rýha jest dvakráte vyduta. Long. 5—6 *mm.* — Štěpánský přívoz, Čelakovice, Hluboká.

b) **Neja** *Motsch.*

6. B. pygmaeum *Fabr.* Bronzově černý, mnohdy s modrým neb zeleným leskem, první článek tykadel vespod, kořeny stehen a holeně červené, tykadla a druhá část stehen černá. Čelní rýhy dosti hluboké, bez teček, štít srdčitý, širší než hlava. mnohem širší než dlouhý, střední rýha velice jemná, v zadních rozích s dvěma velkými, dosti hlubokými a hladkými důlky. Krovky velice jemně rýhované se zřetelnými tečkami. Rýhy i tečkování před koncem mizí. Třetí mezirýží se dvěma menšími tečkami. — Chagrin sestává z polygonálních políček, jichž rýhy jsou hluboké. Long. 3·5—4 *mm.* — Závisť.

c) **Metallina** *Motsch.*

7. B. lampros *Herbst.* Tmavě měděno hnědý, zřídka leskle modrý ab. coeruleotinctum *Rttr.* makadla a chodidla černá, stehna hnědožlutá, holeně světle červenožluté. Čelní rýhy spolu rovnoběžné, dosti hluboké, bez tečkování. Štít srdčitý na basi užší než na předním okraji, v zadních rozích s dosti hlubokým důlkem, hrubě ale dosti spoře tečkovaným. Krovky podlouhlé, rýhované, rýhy v předu hluboké, v zadní třetině mizí, v předu hrubě, v zadu jemně tečkované. Rýh je pravidelně sedm, chybí-li sedmá, jest to v. properans *Steph.* — Pod mikrosko-

pem je svrchu úplně hladký, pouze štítek má stopy jemných rýh. Long. 3—4 *mm*. — Všude hojný.

d) **Princidium** *Motsch.*

8. B. punctulatum *Drap.* Tmavě bronzově hnědý nebo leskle modrý až černý. — ab. Lutzi *Rttr.* Tykadla, makadla a chodidla černá se zelenomodrým leskem, nohy žlutočervené, svrchu rovněž s kovovým leskem. Hlava a štít hrubě a dosti hustě tečkované, čelní rýhy velice mělké, krovky hluboce rýhované, rýhy v předu hrubě, v zadu jemně tečkované, důlky ve třetím meziryží dosti veliké. Na celé vrchní straně chagrinován, jest však tento chagrin pouze u samiček zřetelný, samci mají větší části meziryží, mnohdy však i celou vrchní stranu úplně hladkou, vyjimaje ramena, okraj krovek a štítu. — Long. 4·5 až 5·5 *mm*. — Hojný.

9. B. ruficolle *Gyllh.* Červenavě žlutý, hlava, okraje štítu a rýhy krovečné bronzově zelené. Tykadla, makadla a nohy žluté. Hlava v čelních rýhách hustěji, mezi nimi a v zadu řídce tečkovaná. Štít tak široký jako hlava, širší než dlouhý, na předním i zadním okraji hrubě a hustě tečkovaný. Krovky podlouhle, s rameny vyčnívajícími, zřetelně tečkovaně rýhované, rýhy sahají až ke konci krovek.

Má touž mikroskopickou strukturu, sestávající z polygonálných políček, jako B. punctulatum, jsou však rýhy tak mělké, že i u samiček na světlých krovkách jsou nezřetelné. Long. 3 až 3·5 *mm*. — Libiš.

e) **Testedium** *Motsch.*

10. B. bipunctatum *Lin.* Bronzově hnědý, lesklý, v čelních rýhách, na okraji štítu a krovek mnohdy se zeleným nádechem, tykadla, makadla a nohy černé. Hlava v čelních rýhách hustěji, mezi nimi a v zadu řidčeji tečkovaná, štít na basi a v důlkách hustě, na stranách a předním okraji řidčeji, uprostřed málo tečkovaný. Krovky jemně rýhované, rýhy vzadu mizí, v nich dosti hrubě tečkované. Tečky ve třetím meziryží veliké, větší než meziryží samo. — Struktura krovečná sestává z pravidelných šestiúhelníkovitých políček. — Long. 4—5 *mm*. — Krkonoše, Bubna, Hluboká, Div. Šárka, Loket.

f) **Notaphus** *Steph.*

U B. dentellum jsou meziryží krovečná pod mikroskopem velice jemně příčně rýhována. Pouze při velmi silnem zvětšení

je viděti, že tyto příčné rýhy tvoří políčka silně napříč protažená, jichž kratší rýhy při slabším zvětšení patrny nejsou. Štít na rozdíl od krovek má polygonálná políčka nepravidelného tvaru. B. varium, adustum a obliquum mají na celé vrchní straně políčka stejného tvaru a stejné velikosti; políčka jsou též protáhlá, avšak nanejvýš třikráte tak dlouhá jako vysoká.

11. B. dentellum *Thunb.* Hlava a štít bronzově hnědé se zeleným leskem, krovky žluto-hnědé s kovovým leskem, vlnitá páska před koncem a uprostřed krovek tmavá, v přední polovině objevují se světlejší podélné skvrny. Tmavá barva převládá. První článek tykadel a kořeny dalších a nohy žlutočervené, častěji stehna zahnědlá. Štít srdčitý, příčný, na basi tak široký jako na předním okraji, v zadních rozích s podélným důlkem hladkým. Hlava jemně ale zřetelně, štít nezřetelně chagrinován. Krovky tečkovaně rýhované, rýhy sáhají až ke konci krovek, tečkování rýh však v zadní polovině mizí. Long. 5—5·5 *mm.* — Na písčitých březích řek dosti hojný. Polabí. Čelakovice.

12. B. varium *Oliv.* Bronzově zelený, krovky se žlutými podélnými skvrnami, první článek tykadel a nohy hnědo-žluté. Štít srdčitý, značně širší než dlouhý, střední rýha mělká, před zadním okrajem mizí, na basi mezi důlky bez podélných vrásek, hladký. Hlava a štít jemně a zřetelně chagrinovány. Krovky rýhované až ke konci, rýhy v předu zřetelně tečkované. Long. 4 až 4·5 *mm.* — St. Boleslav, Čelakovice, Karlův Týn, Vrané, Lety, Hředly.

13. B. adustum. *Schaum.* Předchozímu podobný, menší, první tři články a kořen čtvrtého článku tykadel, makadla a celé nohy světle žluté, rovněž na krovkách žlutá barva převládá, střední rýha štítová je hlubší. Krovky více vejčité a silněji rýhované. Long. 3·5 *mm.* — Hojný. Polabí. Povltaví.

14. B. obliquum. *Strm.* Tmavě bronzový se zeleným leskem, tykadla, makadla a celé nohy černé neb černohnědé. Štít širší než dlouhý, srdčitý, na basi tak široký jako na předním okraji, střední rýha mělká, mizí daleko před basí i předním okrajem. V rozích s hlubokými a hladkými důlky, krovky podlouhlé, vejčité, s dvěma žlutými páskami švem přerušenými a několika menšími podélnými skvrnami. Tmavá barva krovek však převládá. Krovky tečkovaně rýhované, rýhy úplné, tečkování v nich v zadu mizí. Long. 3·5—4 *mm.* — Dosti vzácný. Planá. Bubna.

g) Plataphus *Motsch.*

15. B. prasinum *Dftschm.* Černý, se slabým modrozeleným leskem, tykadla, makadla a celé nohy úplně černé, lesklé, pouze první článek tykadel světlejší. Čelní rýhy rovnoběžné, hluboké. Štít srdčitý, značně širší než dlouhý, na basi tak široký jako na předním okraji, plochý, před zadními rohy slabě vykrojený, v nich s hladkými a mělkými důlky, střední rýha hluboká. Krovky ploché, jeden a půlkrát tak široké jako štít, ramena pravoúhlá, zaokrouhlená, strany krovek rovnoběžné, v zadu široce zaokrouhlené, hluboce rýhované, rýhy sáhají až ke konci, avšak nejsou tečkované. Má chagrin podobný B. fasciolatum (obr. B), jenže jsou políčka napříč více protažena. Long. 4·5—5 *mm.* — Bubna, Zbraslav, Čelakovice.

h) Peryphus *Steph.*

16. B. fasciolatum *Duft.* Černý, svrchu zelený (typ) nebo tmavě olivový se zelenými okraji — v. ascendens *Dan.* —, první článek tykadel, holeně a konce stehen hnědočervené, ostatně stehna a tykadla černá. Krovky s červenou páskou, která táhne se uprostřed po celé její délce a zaujímá nejvýše polovinu šíře krovek nebo je užší, mnohdy též pouze na ramenech zřetelná — a. axillare *Dan.* Štít srdčitý, o něco širší než dlouhý, na basi hladký s velkými důlky. Krovky skoro dvakráte tak široké jako štít, velice dlouhé, s pravoúhlými rameny, strany rovnoběžné, vzadu zašpičatěle zúžené, hluboce rýhované, všechny rýhy úplně vyvinuty, slabě, ale zřetelně tečkované. — Struktura krovečná skládá se z políček, které u samiček jsou méně napříč protaženy a pravidelnější než u samečků a tvar jich upomíná na šestiuhelníky napříč protažené (obr. B.). Tím snadno rozezná se od tibiale, u něhož políčka mají tvar protáhlých čtyřúhelníků. Long. 6—7·5 *mm.* — Zbraslav.

17. B. coeruleum *Serv.* Předešlému velice podobný, trochu menší a užší, krovky konstantně jednobarevné bez červeného pruhu. Od podobného atrocoeruleum liší se tím, že je větší a má krovky mnohem silněji rýhované a silněji tečkované. Od tibiale rovněž velikostí, plochými a rovnoběžnými krovkami, vzadu zašpičatělými a do zadu silněji zúženým štítem. Jelikož struktura krovečná blíží se více B. tibiale než fasciolatum možno okolnost tu považovati za nový důkaz pro oddělení tohoto druhu. — Long. 5·5—6·5 *mm.* Manina, Zbraslav, Mělník.

18, B. tibiale *Duft.* Svrchu zelenomodrý, kořeny tykadel a holeně žlutočervené, stehna hnědá. Čelní rýhy hluboké, hladké, spolu rovnoběžné, hlava zřetelně užší než štít, tento mnohem širší než dlouhý, na basi tak široký jako na předním okraji, před zadními rohy slabě vykrojený, s velkými, okrouhlými a hlubokými důlky. Krovky značně širší než štít, jeden a půlkráte tak dlouhé jako široké, na stranách zaokrouhlené, hluboce rýhované a zřetelně tečkované. Druhá rýha sahá až ke konci, ostatní vzadu mizí. Od atrocoeruleum a coeruleum liší se klenutými, vejčitými krovkami, štítem do zadu málo zúženým, od atrocoeruleum mimo to hrubšími rýhami a velice zřetelným, dosti hrubým tečkováním rýh. — Chagrin tohoto druhu je velmi význačný, neboť sestává ze čtyřúhelníků (obr. A.) příčně položených, které jsou mnohem užší než šestiúhelníky u fasciolatum (obr. B.) a jest tudíž rozdíl obou druhů patrný. Long. 5—6 *mm.* — Závisť, České Švýcarsko, Senohraby, Krč.

19. B. atrocoeruleum *Steph.* Svrchu tmavě modrý nebo modrozelený, první článek tykadel a holeně červeno-žluté, stehna tmavá se světlejšími koleny. Štít širší než dlouhý, nepatrně širší než hlava, srdčitý, na basi mnohem užší než na předním okraji, důlky poměrně mělké a hladké. Krovky velice ploché, vzadu zašpičatěle zúžené, rýhované, málo zřetelně a dosti jemně tečkované. Od tibiale liší se plochými krovkami, jich rovnými okraji, do zadu silněji zúženým štítem, mělčími rýhami a málo zřetelným jich tečkováním, od coeruleum slabším rýhováním a tečkováním rýh krovečných. — Políčka struktury krovečné jsou širší a kratší než u tibiale. Long. 4—5 *mm.* — Modřany. Štvanice, Čelakovice, Šumava.

20. B. Redtenbacheri *Dan.* Předchozímu úplně podobný, jenom že je svrchu zelený. Basis krovek je na stranách otupělá, kterýžto znak dle Reittera není tak vyvinut, aby se mohl tento druh od předchozího odděliti, od něhož liší se pouze barvou. Strukturu krovečnou tvoří šestiúhelníky (asi jako obr. C), jsou však políčka plošší než jak vyznačeno a blíží se více fasciolatum. Long. 4—5 *mm.* — Šumava.

21. B. tricolor *Fabr.* Tmavě zelený, krovky v přední polovině červené, okraj a basis krovek však zelené. První článek tykadel, holeně a chodidla červené, stehna černá. Čelní rýhy široké a hluboké, hlava užší než štít, tento širší než dlouhý, srdčitý, do zadu silně zúžený, na basi s dvěma velikými, hladkými

důlky. Krovky podlouhlé, ploché, dosti hluboce rýhované, druhá rýha sahá až ke konci, ostatní před koncem mizí, rýhy dosti zřetelně tečkované. — Struktura skládá se ze čtyřúhelníků, které jsou větší a kratší než u fasciolatum. Long. 4·5—5 *mm.* — České Švýcarsko, Kokořín.

22. B. testaceum *Duft.* Hlava a štít kovově zelené, krovky v přední polovině žlutočervené, šev, okraje a zadní polovina krovek modrá, v ní velká půlměsíčitá žlutá skvrna na švu přerušená, první tři články tykadel a celé nohy žlutočervené. Štít o něco širší než dlouhý, v zadních rozích bez podélné vrásky, na basi skoro hladký, o něco širší než hlava, krovky podlouhlé, s rovnoběžnými okraji, dosti hluboce rýhované a zřetelně tečkované. Druhá rýha sáhá až ke konci. — Krovky pod mikroskopem jemně napříč rýhovány. Long. 4·5—5·5 *mm.* — Zbraslav, Manina, Dobřichovice.

B. Andreae a ustulatum mjí týž chagrin, sestávající z polygonálních políček, B. rupestre naproti tomu má krovky jemně napříč rýhované.

23. B. Andreae *Fabr.* Kovově zelený, prvé tři články tykadel, makadla a celé nohy světle žluté. Krovky se čtyřmi žlutými skvrnami, které se napříč spojují a jsou od sebe odděleny silnou, zelenou příčnou páskou, která se ke švu rozšiřuje a mnohdy na švu skvrny nezřetelně od sebe dělí, takže všechny čtyři skvrny jsou dosti neurčitě omezeny (typ). Ab. Bualei *Duv.* má všechny čtyři skvrny přesně od sebe odděleny, páska na švu značně širší, v. femoratum *Strm.*, je svrchu černá, s kovovým leskem, pouze první dva články tykadel červené, stloustlý článek makadel hnědý a stehna noh zahnědlá až úplně hnědá. Tato varieta, dle hnědého článku makadel snadno k poznání, jest v okoll pražském nejobvyklejší. Štít trochu širší než dlouhý, srdčitý, před zadními rohy mírně vykrojený, na basi spoře, mnohdy nezřetelně tečkovaný, širší než hlava. Krovky podlouhlé, s okraji skoro rovnoběžnými, dosti hluboce rýhované, v rýhách slabě, ale zřetelně tečkované. Od podobného ustulatum liší se užším štítem, před zadními rohy slaběji vykrojeným a na basi spoře tečkovaným, je menší, užší, krovky jsou jemněji tečkované, rýhy mělčí. Long. 4—4·5 *mm.* — Na březích velmi hojný.

24. B. ustulatum *Lin.* Kovově zelený, první tři články tykadel a kořeny čtvrtého, makadla a celé nohy žlutočervené,

každá krovka se dvěmi žlutými skvrnami, jedna na ramenech okrouhlá, druhá před koncem šikmo ležící. Štít širší než dlouhý, zřetelně širší než hlava, srdčitý, na basi značně užší než na předním okraji, v důlkách a mezi nimi hustě a dosti hrubě tečkovaný. Krovky mírně vejčité, silně a hluboce rýhované, zřetelně a hrubě tečkované. Od Andreae liší se širším, před zadními rohy silněji vykrojeným a na basi zřetelně tečkovaným štítem, hlubšími rýhami krovek a silnějším tečkováním jich. Long. 5—6 *mm.* Stejně jako předešlý hojný.

25. B. rupestre *Lin.* Předešlému velice podobný, podobně široký a klenutý, ale menší, tmavší, skvrny krovečné trochu menší, na tykadlech pouze první článek tykadel a kořeny tří dalších žluté, na nohách stehna vždy tmavší. Long. 4—5 *mm.* — Stromovka, České Švýcarsko, Marianské Lázně.

26. B. modestum *Fabr.* Tmavě modrý, první článek tykadel a kořeny tří dalších a celé nohy červenožluté, krovky vzadu s příčnou páskou, která však vnějšího okraje krovek nedosahuje. Štít skoro tak široký jako dlouhý, srdčitý, na basi velice hrubě a hustě tečkovaný. Krovky úzké, dlouhé, s rovnoběžnými okraji, hluboce rýhované a silně tečkované. — Krovky pod mikroskopem jemně napříč rýhovány. Long. 4·5—5 *mm.* — Čelakovice, Manina, Eisenstein, Roztoky, Lety.

27. B. lunatum *Duft.* Kovově zelenomodrý, celá tykadla a celé nohy žlutočervené. Krovky vzadu s červenou skvrnou, šikmo ležící. Štít jeden a půlkrát tak široký jako dlouhý, značně širší než hlava, srdčitý, před zadními rohy silněji vykrojený, s velkými důlky, spoře tečkovanými. Krovky dosti široké, hluboce rýhované, v rýhách hrubě tečkované. — Struktura krovečná podobná B. tibiale. Long. 5·5—6·5 *mm.* — Na Štvanici.

28. B. decorum *Panz.* Modrý neb zelenomodrý, kovově lesklý, zřídka krovky červenohnědé: v. Munganasti *Rttr.*, první článek tykadel a celé nohy světle žlutočervené. Čelní rýhy hlubší, spolu rovnoběžné, vzadu zřetelně tečkované. Štít o něco širší než dlouhý, srdčitý, do zadu zúžený, před zadními rohy slabě vykrojený, v zadních rozích s dosti velkými důlky, v nich dosti hrubě a hustě, mezi nimi na basi spoře tečkovaný. Krovky ploché, hluboce rýhované, druhá rýha sahá až ke konci krovek, ostatní vzadu mizí, v rýhách vpředu zřetelně, vzadu nezřetelně tečkované. — Krovky pod mikroskopem příčně rýhovány. Long. 5·5—6 *mm.* — Davle, Senohraby, Dobřichovice, Zbraslav, hojný.

Pořad schůzí

České Společnosti Entomologické ve správním roce 1910.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
25.	22.	22.	26.	24.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
21.	27.	11. a 25.	15. a 29.	13. a 20.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České na Václavském náměstí, číslo 54 v I. poschodí, a počínají přesně o ½8. hodině večer.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VII. **1910.** Číslo 3.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

29. B. Stephensi *Crotch.* Kovově zelený, první tři články tykadel a polovina čtvrtého, celé nohy a makadla červenožluté, předposlední článek makadel pouze na konci trochu nahnědlý. Od nitidulum liší se barvou, je značně větší, štít i krovky jsou plošší, krovky mimo to poměrně širší. — Políčka jsou protáhlejší než u nitidulum, rýhy je omezující jsou hlubší, pročež u některých samiček jest již při zvětšení as 30tinásobném chagrin viditelný. Long. 5·5—6 *mm.* — Stromovka, Roztoky. Velice vzácný.

30. B. nitidulum *Marsh.* Svrchu zelenomodrý neb zelený, kořeny tykadel a nohy červenožluté, stehna více méně hnědá, předposlední článek makadel celý hnědý. Čelní rýhy mělké, hlava zřetelně užší než štít, tento klenutý, srdčitý, širší než delší, v zadních rozích s velkými a hlubokými, spoře tečkovanými důlky. Krovky vejčité a klenuté, hluboce rýhované a v předu hrubě tečkované, všechny rýhy před koncem mizí. — Chagrin sestává z políček, která jsou vyšší než u tibiale. Long. 4—4·5 *mm.* — Zbiroh, Závisť.

31. B. monticola *Strm.* Od předešlého liší se tím, že má na tykadlech pouze první článek tykadel a celé nohy červené. Hlava tak široká jako štít, tento tak dlouhý jako široký, na basi hladký, Na krovkách sedmá rýha schází. — Chagrin sestává z příčného rýhování. Long. 4·5—5 *mm.* — Krkonoše, vzácný.

i) Synechostictus *Motsch.*

32. B. ruficorne *Sturm.* Kovově zelený neb zelenomodrý, nevybarvené exempláře jsou hnědé s modravým leskem. Tykadla, makadla a celé nohy žlutočervené. Čelní rýhy hluboké, s několika tečkami, hlava tak široká jako štít, tento stejně široký jako dlouhý, srdčitý, do zadu silně zúžený, střední rýha dosti hluboká, na basi hrubě a hustě tečkovaný, s dosti hlubokými důlky. Krovky dvakrát tak dlouhé jako široké, na stranách velice málo, zaokrouhlené, ramena zřetelně vynikající (obr. 12.), hluboce rýhované a rýhy hrubě a velice zřetelně tečkované, vnější rýhy ke konci mizí. — Chagrin tvoří dosti pravidelné šestiúhelníky (obr. C.); u samiček jest tento chagrin vyvinut pouze v zadní polovině krovek, mnohdy však může i úplně zmizeti. Long. 6—7 *mm.* — Loket.

33. B. stomoides *Dej.* (atroviolaceum Duft.). Předešlému velice podobný, však mnohem menší, štít o něco širší, před

zadními rohy více vykrojený, též na předním okraji mnohdy s několika tečkami. Krovky kratší, se zaokrouhlenými rameny (obr. 13.), více vejčité, rýhy jemněji tečkované než u předešlého. Nohy světlejší. Nevybarvené exempláře jsou hnědé, ale mají též modrozelený lesk. Oba dva druhy jsou též význačny tím, že osmá rýha je hluboká a vyvinuta pouze vzadu, v přední polovině úplně mizí, aneb je naznačena několika jemnými tečkami. — Struktura krovečná pod mikroskopem skládá se z pravidelných šestiúhelníků, které u samiček jsou vyvinuty po celé vrchní straně krovek, samci jsou však chagrinováni pouze v zadní polovině. Long. 5·5—6 *mm.*

j) **Emphanes** *Motsch.*

34. B. minimum *Fabr.* Kovově černý se zeleným leskem, krovky vzadu s červenou skvrnou neb bez ní, mnohdy též špičky červené, tykadla a nohy smolně hnědé, někdy holeně červenohnědé, stehna svrchu s modrým leskem. Čelní rýhy rovnoběžné, štít do zadu silně zúžený, klenutý, na basi dosti silně tečkovaný, s malými důlky. Krovky podlouhlé, klenuté, se sedmi řadami velkých teček, které na konci mizí. — Krovky pod mikroskopem jsou úplně hladké. Long. 2·5—3 *mm.* — Čelakovice.

k) **Bembidion** *s. str.*

35. B. Genei *Küst.* Následujícímu velice podobný, liší se od něho širší hlavou, kteráž je tak široká jako štít (u násl. o něco užší), štít o něco širší než delší, do zadu silněji zúžený, před zadními rohy není vůbec vykrojený. Červené skvrny větší, přední dozadu silněji prodloužená, zadní sahá až ku vnějšímu okraji krovek, které jsou vzadu úzce žlutě olemovány. Maje pouze jediný exemplář, nemohu podati zde přesnější popis tohoto druhu, který se vyskytuje ve vých. Evropě. — Krovky pod mikroskopem úplně hladké. Long. 4—4·5 *mm.* — Písek.

l) **Lopha** *Steph.*

B. quadriguttatum až tenellum mají krovky úplně hladké, B. gilvipes má chagrin z políček příčně protáhlých, B. Schüppeli má strukturu podobnou B. tibiale.

36. B quadriguttatum *Fabr.* Černý, se zeleným kovovým leskem, kořeny tykadel a nohy světle žluté, stehna na koncích hnědá, krovky s velikou trojúhelníkovou skvrnou žlu-

tou na ramenech, táhnoucí se až ke druhé rýze krovečné, v zadní třetině s menší okrouhlou skvrnou při vnějším okraji. Štít tak dlouhý jako široký, v přední třetině nejširší, do zadu silně súžený, před zadními rohy velice slabě vykrojený, silně klenutý, na basi řídce tečkovaný. Krovky podlouhlé, vejčité, tečkovaně rýhované, první a druhá rýha jsou tečkovány do polovice, ostatní rýhy končí v přední žluté skvrně. Long. 4—4·5 *mm*. Chuchle, Kobylisy, Radotín.

37. B. quadripustulatum *Serv.* Černý, bronzově zelený, tykadla a nohy černé, holeně světle žluté s temnými konci. Krovky se žlutou skvrnou na ramenech a menší v zadní třetině. Štít srdčitý, do zadu silně zúžený, tečkování krovek sáhá až do zadních skvrn, odtud rýhy nezřetelné. Long. 4 *mm*. — Cibulka, Vrané, Městec.

38. B. quadrimaculatum *Lin.* Předešlému velice podoben, menší, čtyři články tykadel a celé nohy žlutočervené. Skvrny krovečné o něco menší, zadní někdy mizí, krovky jemněji tečkovaně rýhované. Long. 3—3·5 *mm*. — Vrané, Zbraslav, Čelakovice.

39. B. humerale *Sturm.* Černý, se zeleným leskem, krovky na ramenech s červenožlutou skvrnou, tykadla a stehna hnědočerná, holeně červenožluté. Čelní rýhy vpředu slabě sbíhavé. Štít kratší a širší než u tenellum, na stranách více zaokrouhlený, bez důlků v zadních rozích. Tečkování rýh jemnější než u tenellum. Long. 2·5—3 *mm*. — Hluboká.

40. B. tenellum *Er.* Černý, s modrým neb zeleným leskem, krovky vzadu s červenou skvrnou nebo bez ní: ab. triste *Schilsky*, tykadla a nohy tmavé s modrým leskem. Čelní rýhy hluboké, do předu silně skoro v jednom bodě se sbíhající. Štít srdčitý, trochu širší než delší, na basi mnohem užší než na předním okraji, klenutý, v zadních rozích s malým důlkem. Krovky hrubě tečkovaně rýhované, rýhy před koncem mizí. Long. 2·5—3 *mm*. — Čelakovice, L. Kostelec.

41. B. gilvipes *Sturm.* Černý, s modravým leskem, krovky na špici někdy červenohnědé, kořeny tykadel a nohy červenožluté. Čelní rýhy do předu sbíhavé. Štít širší než delší, srdčitý, na basi skoro tak široký jako na předním okraji, v zadních rozích s velkým důlkem, mezi nimi vrásčitě tečkovaný. Krovky oválné, klenuté, s hrubě tečkovanými rýhami, které vzadu

mizí. Long. 2·5—3 *mm.* — Čelakovice, L. Kostelec, Pardubice, Sv. Prokop.

42. B. Schüppeli *Dej.* Předešlému podobný, větší, stehna vždy hnědá, štít mnohem širší než delší, na basi trochu širší než na předním okraji, důlky v zadních rozích mnohem větší než u předešlého, mezi nimi skoro hladký. Krovky jemněji tečkované. Long. 3—3·2 *mm.*

m) **Trepanes** *Motsch.*

Všechny tři druhy mají krovky pod mikroskopem úplně hladké.

43. B. Doris *Gyllh.* Černý, s modrým leskem, krovky vzadu s červenou skvrnou, mnohdy polovina neb celé krovky hnědočervené: ab. aquaticum *Panz.*, první článek tykadel a kořeny dalších, celé nohy hnědočervené až červenožluté. Čelní rýhy hluboké, v předu v jednom bodě se sbíhající. Štít srdčitý, tak dlouhý jako široký, v zadních rozích s velkým, hladkým důlkem. Krovky podlouhlé, klenuté, s tečkovanými rýhami, které ke konci mizí. Long. 3·5 *mm.* — Polabí, dosti hojný.

44. B. octomaculatum *Goeze.* Hlava a štít kovově černý, krovky tmavě smolně hnědé, s větším počtem malých podélných žlutých skvrn, vzadu s větší okrouhlou skvrnou, první článek tykadel a kořeny dalších a celé nohy světle žluté. Čelní rýhy hluboké, v předu v jednom bodě se sbíhající. Štít srdčitý, o něco málo širší než delší. Krovky poměrně krátké a široké, mírně klenuté, se silnými a hlubokými, za polovicí mizícími tečkovanými rýhami. Long. 2·5 *mm.* — Polabí, Povltaví.

45. B. articulatum *Gyll.* Kovově zelený, tykadla, makadla a celé nohy světle žlutočervené, tykadla ke konci trochu tmavší, krovky v předu žluté, vzadu s příčnou páskou temnější a koncem žlutým, všechny skvrny neurčitě omezené. Čelní rýhy hluboké, sbíhající se v předu v jednom bodě, hlava s očima trochu širší než štít, tento tak široký jako dlouhý, na předním okraji rovný, do zadu silně zúžený, na basi a v důlkách zřetelně a hrubě tečkovaný. Krovky vejčité, trochu klenuté, zřetelně tečkovaně rýhované, všechny rýhy vzadu mizí. Long. 3·5—4 *mm.* — Všude hojný.

n) **Diplocampa** *Bed.*

B. fumigatum i assimile mají podobný chagrin jako B. adustum, jsou však políčka mnohem užší a napříč protáhlejší.

46. B. fumigatum *Duft.* Černý, lesklý, krovky černohnědé se žlutými, malými, podélnými skvrnami, rovněž konce krovek žluté. Kořeny tykadel a celé nohy žlutočervené. Čelní rýhy hluboké, vzadu spolu rovnoběžné, vpředu skoro v jednom bodě se sbíhající, po celé délce dvěma vráskami omezeny. Krovky rýhované, rýhy před koncem mizí a jsou v přední polovině zřetelně tečkované. Long. 3·5—4 *mm.* — Pardubice.

47. B. assimile *Gyllh.* Černý, kovově modrý neb modrozelený, první článek tykadel a kořeny tří dalších a celé nohy žlutočervené, makadla černá. Čelní rýhy zprvu rovnoběžné, v přední třetině skoro v jednom bodě se sbíhají a jsou po celé délce omezeny dvěma vráskami. Štít jeden a půlkrát tak široký jako dlouhý, srdčitý, na basi skoro tak široký jako na předním okraji, v zadních rozích s důlky, mezi nimi jemně tečkovaný. Krovky tečkovaně rýhované, rýhy vzadu mizí. Long: 3—3·5 *mm.* — V Polabí hojný, Selc, Šárka, Kostelec n. L.

o) Phila *Motsch.*

48. B. obtusum *Serv.* Smolně hnědý neb smolně černý, první tři články tykadel a polovina čtvrtého a celé nohy žlutočervené, makadla tmavohnědá. Štít o něco širší než delší, k zadním rohům přímočaře zúžený a před nimi nevykrojený, v zadních rozích s velikými a hlubokými jamkami, v nich dosti hustě tečkovaný. Krovky tečkovaně rýhované, rýhy i tečkování vzadu mizí. — Krovky pod mikroskopem jemně příčně rýhovány. Long. 2·5—3·5 *mm.* — Dobřichovice, Cibulka, Bubna, Sv. Prokop, Liblice, hojný.

p) Philochtus *Steph.*

Krovky všech druhů jsou příčně velice jemně rýhovány, tak že již malé znečištění stačí, že krovky zdají se býti úplně hladké. Skutečně hladký je pouze štít u B. lunulatum, u ostatních druhů je toto místo právě nejzřetelněji síťováno.

49. B. guttula *Fbr.* Černý s modrým leskem, krovky v zadní třetině s červenou skvrnou při vnějším okraji, první článek tykadel červený, celé nohy světle žlutohnědé. Štít značně širší než delší, okraj jeho k zadním rohům zaokrouhlený, na basi slabě vykrojený, v zadních rozích s dosti velikými důlky, ale bez tečkování. Krovky podlouhlé, se stranami rovnoběžnými, se šesti rýhami, v předu dosti hlubokými, druhá sáhá až ke konci,

ostatní v zadu mizí. Rýhy v předu dosti hrubě, v zadu jemněji tečkované. Long. 3—3·5 *mm.* — Čelakovice, Liblice, Bubna, Prokop, hojný.

50. B. Mannerheimi *Sahlb.* Od předešlého liší se tím, že je černohnědý, krovky vzadu bez červené skvrny, nohy světleji žlutočervené. Krovky jsou kratší a širší, na stranách zaokrouhlené, v předu jemněji tečkované. Long. 3 *mm.* Davle, Křivoklát, Pořičany, Hostivař.

51. B. biguttatum *Fbr.* Černý s modrým leskem, krovky vzadu s červenou skvrnou, někdy též špičky krovek červeně prosvítají, první článek tykadel a celé nohy světle žlutočervené. Štít značně širší než dlouhý, na basi silně vykrojený, jemně tečkovaný s dvěma velikými důlky. Krovky se sedmi tečkovanými rýhami. Long. 3·5—4 *mm.* — Čelakovice, Brandýs, Pardubice, hojný.

52. B. inoptatum *Schaum.* Od předchozího liší se tvarem štítu. Tento je užší a delší, na basi silněji otupělý, tak že zadní rohy úplně mizí, okraj štítu je v jedné křivce zaokrouhlen až ku basi a zadní rohy vyčnívají v podobě malého zoubku. Krovky se sedmi rýhami. Long. 3·5—4 *mm.* — Vrané.

53. lunulatum *Fourcr.* Černý, bez modrého lesku, první článek tykadel a nohy žlutohnědé. Krovky v zadu s červenou skvrnou neb bez ní, pouze se šesti rýhami. Long. 3·5—4 *mm* — Sv. Prokop, Městečko, vzácný.

3. Ocys *Steph.*

Krovky ve třetím mezirýží v zadní třetině pouze s jednou tečkou. První rýha krovečná se v zadu obrací a postupuje směrem osmé rýhy skoro rovnoběžně s vnějším okrajem krovek. Tvarem těla upomíná na rod Trechus, od něhož liší se formou makadel čelistních (obr. 1.)

Ocys quinquestriatus *Gyllh.* Hnědožlutý až smolně hnědý, se slabým modravým leskem, tykadla, makadla a nohy žlutočervené. Štít příčný, značně širší než delší, na okrajích, zaokrouhlený, v zadních rozích s velkými a hlubokými důlky, v nich a na basi hladký. Krovky širší než štít, podlouhle vejčité, hluboce rýhované, v rýhách dosti hrubě tečkované. Rýhy ke konci mizí, šestá rýha slabě naznačena, sedmá a osmá úplně schází. Long. 4—5 *mm.* — Žije pod korou stromů. Praha-Karlov, Hnědousy u Kralup, Pečky, Městečko.

4. Tachys *Steph.*

Obsahuje nejmenší druhy celé skupiny, význačné poměrně plochým tělem a neúplným rýhováním krovek. Od Bembidií velice snadno rozeznatelný dle tvaru předních holení. Tyto jsou do předu rozšířené a na vnějším okraji v předu šikmo uťaté (obr. 3). Hlava vždy zřetelně užší než štít, tento srdčitý, širší než delší, před zadními rohy mírně vykrojený, mnohem užší než krovky. Krovky podlouhlé, ploché neb mírně klenuté. Skutellární (štítková) rýžka vždy chybí, rýhováni není nikdy úplné. Zřetelně vyvinuto nanejvýš pět rýh, z nichž první se vzadu zahýbá a jde středem krovek zpět (obr. 14), ostatní rýhy (t. j. šestá a sedmá) nanejvýš slabě naznačeny neb chybí úplně. Osmá rýha krovečná (submarginální) je opět deváté přiblížena, v zadní polovině hluboká, uprostřed buď mělčí nebo v přední polovině chybí a má v předu 1—3 hlubší tečky.

Obr. 14.

Žijí na březích vod pod kamením neb v písku.

Klíč druhů:

1. Krovky se čtyřmi červenými skvrnami 2.
— Krovky jednobarevné, nebo na nejvýš před koncem červenavě prosvítavé 3.
2. Krovky pouze se třemi rýhami, třetí rýha vytvořena pouze uprostřed krovek a je na obou koncích omezena větší tečkou, nedosahuje ani base ani konce krovek. Long. 2·2 až 2·6 *mm* 5. sexstriatus v. tetragraphus.
— Krovky s pěti tečkovanými rýhami, první tři hluboké a hrubě tečkované, ostatní dvě slabé, pátá obyčejně málo zřetelná a nedosahuje nikdy base krovek. Long 2·5 *mm* 4. quadrisignatus.
— Krovky s pěti rýhami málo zřetečně tečkovanými, dosti hlubokými, pátá rýha velice zřetelná a sáhá až k basi krovek, šestá slabě vyznačena. Long. 2 *mm* 3. parvulus v. quadrinaevus.
3. Tělo svrchu světle žluté, hlava tmavší, rovněž celá tykadla žlutá. Long. 2 *mm* 2. micros.
— Tělo svrchu hnědé až černé, pouze kořeny tykadel žluté 4.
4. Basis štítu k vnějším rohům šikmo uťatá. Rýhy krovečné mělké 1. bistriatus.

— Basis štítu (zadní okraj) úplně rovná. Rýhy krovečné hluboké 5.
5. Krovky pouze se třemi rýhami. Větší. Long. 2·2—2·6 *mm* 5. sexstriatus.
— Krovky s pěti rýhami. Menší. Long. 2 *mm* 3. parvulus.

a) **Tachys** *in spec.*

1. T. bistriatus *Duft.* Hnědý až černý, první článek tykadel a nohy žluté. Štít srdčitý, značně širší než delší, na basi k zadním rohům šikmo otupělý, zadní rohy tudíž tupé, důlky podélné a hluboké, hladké. Krovky poměrně široké, mnohem širší než štít, pouze o polovinu delší než širší, mírně klenuté. Krovky s pěti velice mělkými a hladkými rýhami. Osmá rýha krovečná vzadu hluboká, v přední polovině mizí. Long. 2—2·5 *mm*. — Čelakovice, Šárka, Krč, Kostelec n. L.

2. T. micros *Fisch.* (gregarius Chd.) Svrchu žlutý, hlava tmavší, trochu zahnědlá, tykadla, makadla a nohy světleji žluté. Poslední články tykadel krátké, zakulacené. Štít srdčitý, širší než delší, na basi slabě otupělý, před zadními rohy slabě vykrojený, na basi tak široký jako na předním okraji, někdy i užší. Krovky širší než štít, podlouhlé, skoro dvakrát tak dlouhé jako široké, ploché, mělce rýhované. Osmá rýha krovečná vzadu hluboká, v předu mizí. Long. 2 *mm*. — Bubna, Vrané, Čelakovice.

b) **Tachyura** *Motsch.*

3. T. parvulus *Dej.* Černohnědý až černý, lesklý, tři články tykadel, ústa a nohy světle žluté. Mnohdy krovky vzadu červeně prosvítají aneb mají čtyři červené skvrny: a. quadrinaevus *tRtr.* (ab. curvimanus Woll). Štít slabě srdčitý, málo širší než delší. Hlava užší než štít, s hlubokými rýhami. Krovky úzké a dlouhé, skoro dvakrát tak dlouhé jako široké, hluboce rýhované, rýhy málo zřetelně tečkované. Prvních pět rýh jsou zřetelně vyvinuty, šestá obyčejně trochu viditelna. Osmá rýha krovečná celá vyvinuta, pouze uprostřed slabší, v předu se třemi tečkami. Long. 2 *mm*. — Manina, Čelakovice, Pardubice.

4. T. quadrisignatus *Duft.* Černý, lesklý, mnohdy se zeleným leskem, každá krovka s jednou skvrnou žlutočervenou na ramenech a jednou před koncem krovek, zadní mnohdy malá až mizí, kořeny tykadel a celé nohy červenožluté, stehna mnohdy tmavší. Čelní rýhy trochu sbíhavé, v předu dvěma vráskami

ovroubené. Štít širší než dlouhý, do zadu přímočaře zúžený nebo před zadními rohy velice slabě vykrojený, na zadním okraji rovný. Krovky oválné, mnohem širší než štít, s pěti tečkovanými rýhami, z nichž první tři jsou hluboké, čtvrtá mělčí, pátá obyčejně málo zřetelná. Všechny rýhy ke konci mizí. Long. 2·5 *mm* — Čelakovice, Manina.

5. T. sexstriatus *Duft.* Předchozímu podobný, ale úplně černý, krovky pouze se třemi zřetelnými rýhami, z nichž třetí nedosahuje ani předního okraje ani konce krovek a je na obou koncích ukončena větší tečkou. Čtvrtá rýha nanejvýš slabě naznačena. Var. tetragraphus Reitt má na každé krovce dvě červené skvrny a je tudíž velice podobna quadrisignatus, od něhož liší se redukcí rýh. Long. 2·2—2·8 *mm.*

5. Tachyta *Kirby.*

Od Tachys liší se jedině tvarem první rýhy krovečné, která se na konci krovek obrací a jde rovnoběžně v malé vzdálenosti s vnějším okrajem krovek (obr. 15.).

Obr. 15.

U nás vyskytuje se jediný druh žijící pod kůrou stromů.

Tachyta nana *Gyll.* Velice plochý, černý, kořeny tykadel, makadla a nohy červené, stehna červenohnědá. Hlava značně užší než štít, čelní rýhy mělké, trochu sbíhavé, hladké. Štít zřetelně širší než delší, do předu zaokrouhlený, před zadními rohy nepatrně vykrojený, na basi rovný, s mělkými důlky. Krovky širší než štít, podlouhlé, se třemi znatelnými, mělkými a hladkými rýhami, čtvrtá rýha málo zřetelna, ostatní rýhy nejsou vyvinuty. Long. 2·8—3 *mm.* — Dobřichovice, Lhotka.

Dodatek.

Uvádím ještě všechny druhy, které v Čechách byly zjištěny jako doplněk Klímova katalogu. Vynechal jsem B. ripicola Duft. které není u nás možné, vyskytuje se ve Francii a Španělích, kdežto u nás vyskytuje se B. testaceum Duft. V systematice držel jsem se Reitterova katalogu z r. 1906, užívám však jména stomoides Dej. místo tam uvedeného atroviolaceum Duft. z toho pouze důvodu, aby nebylo zaměňováno s podobným jménem atrocoeruleum Steph. Jméno stomoides užívá též Reitter ve svém díle »Fauna germanica«.

Bembidion.

lampros ab. coeruleotinctum *Rttr.*, Čelakovice r. 1909

punctulatum ab. Lutzi *Rttr.*, Maniny (Dr. Klička), S. Boleslav (Dr. Uzel)

fasciolatum v. ascendens *Dan.* Závist, Vrané, Davle (Roubal)

fasciolatum a. axillare *Dan.* Závisť

Redtenbacheri *Dan.* Šumava (Roubal.) Viz »Časopis« roč. VII., str. 19

decorum v. Munganasti *Rttr.* Čelakovice

Stephensi *Crotsch.* Stromovka (Dr. Lokay), v Roztokách chytil p. Klenka dne 18. IV. 1910 3 exempláře, mimo to mám od p. Frankenbergra 1 exempl. s etiketou: Za Olšany, 8. III. 1908; Závist, Chudenice (Roubal)

humerale *Strm.*, u Munického rybníka na Hluboké. (Viz »Časopis«, roč. II. str. 58.)

fumigatum *Duft.* Nalezen panem Černým v náplavu labském u Pardubic. 1 exempl. 8. IV. 1909

inoptatum *Schaum.* Chytal p. JUC. Krása ve Vraném. (Viz »Časopis«, roč. II. str. 86.)

Tachys

bistriatus v. rufulus *Rey.* 1 exempl. z Čelakovic 1909

gregarius *Chaud.* Ve vltavském náplavu z Manin hojný (Dr. Klička)

parvulus v. quadrinaevus *Reitter.* Ve vltavském náplavu z Manin 1 exempl. 1909

Seznam českého dvojkřídlého hmyzu.

Napsal Vimmer Ant.

Sectio II. Orthorrhapha brachycera.

Tribus I. Platygenia.

Čeleď 16. **Stratiomyidae**. Vahavé mouchy, milující teplo. Je-li pod mraky, zůstávají ukryty v trávě a keřích; rády se vyhřívají na listech keřů. Roztroušeny jsou po Čechách, ale nikde hojně. Poměrně nejčastěji bývají v krajinách od Žamberka přes Ústí do Č. Třebové, v okolí Pražském a v Polabí.

Pachygaster *Mg.*
minutissimus *Ztt.* Kamenice.
ater *Panz.* VI. leg. Vimmer. Závist, Praha, Černé jezero v Šumavě. Bělá p. B., Dobřív.

Nemotelus *Geoffr.*
pantherinus *L.* VII. Frant. Lázně, Závist, Hradec Král.
globuliceps *Lw.* VII. Frant. Lázně.
uliginosus *L.* VI. Leg. Binder. Radotín, Frant. Lázně, Leg. Kowarz.
nigrinus *Fll.* VI. Frant. Lázně. Leg. Kowarz.

Ephippiomyia Bez.
thoracicum *Ltr.* VI. VII. Závist. Strašice v Brdech. Hradec Král., Karl. Týn. (Ephippium Lat.)

Oxycera *Mg.*
amoena *Lw.* VI. VII. leg. Binder. Radotín.
Meigeni *Staeg.* VI. VII. leg. Vimmer. Závist, Károv, Žatec, leg. Lokay. J. Hradec.
pulchella *Mg.* VI. VII. leg. Vimmer. Vysočany, Smečno.
Ranzonii *Schin.* VI. VII. leg. Dr. Uzel. Kr. Hradec, Bělá pod Bezdězem.
trilineata *F.* VII. Cheb, Houška, Hlubočepy.

Stratiomyia *Geoffr.*
chamaeleon *L.* V. VII. Praha, Cheb, Frant. Lázně, Špindelmühl, Žamberk, Kr. Hradec.
equestris *Mg.* V. VI. Žamberk.
furcata *F.* VII. Cheb, Aš.
longicornis *Scop.* VI. Chuchle, Praha, Cheb, Kr. Hradec, Ročov, leg. Pastejřík. Karl. Týn, Bílina, leg. Binder.
riparia *Mg.* VII. leg. Gradl, Cheb, Praha, Třeboň.

Odontomyia *Mg.*
tigrina *F.* VI. VII. VIII. Kolín, Poděbrady, Frant. Lázně, Cheb.
viridula *F.* VI.—VIII. Smečno, Frant. Lázně, Cheb, Velešín, Vys. Oujezd, Kr. Hradec. (Hoplodonta *Rd.*)
hydroleon *L.* VII. VIII. (Pselidotus *Rd.*, hydroleon *L.*) Č. Třebová, Žamberk, Litomyšl.
microleon *L.* Frant. Lázně.
infuscata *Mg.* Frant. Lázně, = flavissima Ros.
angulata *Pnz.* VIII. leg. Gradl, Cheb, Třeboň.
ornata *Mg.* leg. Vimmer. Houška. VI.—VIII. Kr. Hradec, Žamberk.

S a r g u s *F.*
cuprarius *L.* V. VI.—VIII. Kolín, Police, Kr. Vinohrady, Náchod, Hronov, Protivín, Jilemnice, Nový Knín. — Obecná.
infuscatus *Mg.* VII. leg. Dr. Uzel. Kr. Hradec, Vys. Oujezd.
nubeculosus *Ztt.* VI.—VIII. Kolín, Poděbrady, Frant. Lázně, Police n. M., Hostivař, Čelakovice.

C h r y s o m y i a *Mcq.* = Chloromyia Dunc.
formosa *Scop.* VI.—VIII. Velešín, Veltrusy, Frant. Lázně, Smečno, Kr. Vinohrady. Všude obecná, kde jsou lesiny a křovinaté kopce.
speciosa *Mcq.* Leg. Prach. Závist, Soběslav.
melampogon *Zell.* Kolín; leg. P. Kubes.

M i c r o c h r y s a *Lw.*
polita *L.* V.—VIII. Frant. Lázně, Smečno, Kr. Hradec.
flavicornis *Mg.* VI. VII. Frant. Lázně.

B e r i s *Ltr.*
vallata *Först.* VII. Frant. Lázně, Cheb, Sedmihorky, Roztoky.
clavipes *L.* V. VI. Kolín, Cheb, Tuchoměřice, Radim, Neratovice.
chalybeata *Foerst.* leg. Gradl. Aš. VII., det. Vimmer. Smečno.

A c t i n a *Mg.*
tibialis *Mg.* leg. Gradl, Aš, Cheb, Bělá p. B.

Čeleď 17. Xylophagidae. Jednotlivé druhy vždy vzácné známy jsou z okolí Prahy, z Polabí a z jižních Čech (od Písku přes Protivín k Bavorovu); Xylophagus sbírán byl posud jen na úpatí Rudohoří.

X y l o p h a g u s *Mg.*
ater *F.* VI. Mar. Lázně, Potštýn.
cinctus *Dg.* VI. Cheb, Jáchymov, Potštýn, leg. Klenka.

S u b u l a *Megr.*
marginata *Mg.* VI. leg. Vimmer. Lysá, Kolín, Neratovice; leg. Dr. Lokay. Cibulka u Košíř, Štvanice, Smečno.

Čeleď 18. Coenomyidae.

C o e n o m y i a *Ltr.*
ferruginea *Scop.* V. VI. Cheb, Kamenice u Jíl. Jirny, Krč, Hvězda u Liboce, Ouvaly, Károv v Závisti, Karl. Týn.

Čeleď 18. Tabanidae. Za vedra prudce létající mouchy dávají přednost úpatím a svahům našich hor a vrchovitých krajin před rovinami; Haematopota a Chrysops jsou ubiquisty. V Broumovském výběžku nalézáme je pořídku.

Haematopota *Mg.*

italica *Mg.* VII.—VIII. Protivín, Velešín, Kr. Hradec.

pluvialis *L.* VI.—IX. Kolín, Protivín, Velešín. Všude obecná.

crassicornis *Whlb.* VI. VII. Frant. Lázně.

Hexatoma *Mg.*

pellucens *F.* VII. Houška, Žatec, Cheb, Kr. Hradec. Vys. Oujezd, Doksy, Blatná.

Therioplectes *Zllr.* (Schin.: Tabanus).

borealis *Mg.* VI. Cheb.

luridus *Fll.* VI. Frant. Lázně.

micans *Mg.* VI. Frant. Lázně, Cheb, Tábor, Hřebeny Krkonoš, Aš, Kačlehy, Jevany, Skalka.

montanus *Mg.* VI. Eisenstein.

solstitialis *Schin.* VI. Jevany, Valdštýn u Turn., Kokořín, Domažlice, Tábor, Kačlehy, Frant. Lázně, Žalý a Mechovinec v Krkonoších, Čerchov, Haltrava v Č. Lese, Jirny, Kr. Hradec.

Atylotus *O. S.* (Schin.: Tabanus).

fulvus *Mg.* VII. VIII Cheb, Kačlehy, Smečno, Tábor.

plebejus *Fll.* VII. VIII. Praha, Cheb, Smečno, Frant. Lázně, Beroun, Tábor.

quatuornotatus *Mg.* VI. VII. Kokořín, Jevany, Skalka, Karl Týn.

rusticus *F.* VII. VIII. Protivín, Vodňany, Bavorov, Č. Třebová, Vys. Oujezd.

Tabanus *L.*

autumnalis *L.* VII. VIII. Praha, Navarov, Tanvald, Kr. Hradec.

bovinus *Lw.* VI. VII. Kunratice, N. Jáchymov, Tábor, Jirny, Krč. — Obecný.

bromius *L.* VII. VIII. Velešín, Maria Sorg. v Rudohoří, Houška, Kolín, Žamberk, Vamberk, Protivín, Jilemnice, Čerchov, Kunratice, N. Jáchymov, Tábor, Boubín. Všude obecný.

cordiger *Mg.*

glaucopis *Mg.* VII. VIII. Černé jezero. Tábor.

maculicornis *Ztt.* VI.—VIII. Frant. Lázně.

spodopterus *Mg.* VI.—VIII. Houška.

sudeticus *Zllr.* VI. VII. Cheb, Černé jezero, Boubín, Písek, Čerchov, Strašice, Kr. Hradec.

glaucescens *Mg.* VII. Váp. Podol, Houška (Varieta druhu bromius).

Silvius *Mg.*

vituli *F.* VI. VII. leg. Vimmer. Třeboň, Č. Třebová, Tábor, Říčany, Kr. Hradec.

Chrysops *Mg.*

coecutiens *L.* VII. VIII. Velešín, Praha, Houška, Tábor, Protivín, Třeboň. Všude obecná.

parallelogrammus *Zell.* VI.—VIII. Závist.

quadratus *Mg.* VII. VIII. Strašice v Brdech.

relictus *Mg.* VII. VIII. Kačlehy, Praha, Cheb, Houška, Frant. Lázně, Kr. Hradec, Č. Třebová, Strašice.

rufipes *Mg.* VI.—VIII. Kolín, Cheb, Frant. Lázně, Kr. Hradec.

sepulcralis *F.* VII. VIII. leg. Duda. Jindř. Hradec, Cheb.

Čeleď 20. Leptidae. Po různu, ale všude v Čechách, v podhorských územích nejvíce (Jilemnicko, Rychnovsko); jen v Broumovském výběžku rozšířeny pranepatrně.

Leptis *F.*

annulata *Deg.* VI. Kolín.

conspicua *Mg.* VI. Písek, Protivín, Vodňany, Bavorov, Č. Třebová.

Nový Faronus Aubé.

Popisuje MUDr. Emanuel Lokay v Praze.

Faronus Raffrayi mihi: Brunneus, nitidus, antennis, palpis, pedibusque testaceis, thorace lateribus subangulatim rotundato, basi utrinque foveola minore, angulisque posticis fovea longiore profunda et in fundo biimpressa notato, elytris hoc longioribus. Long. 1·6 *mm.* Habitat in monte Korongyez, Transylvania.

Nový druh jest význačný velikostí, má dlouhá, štíhlá tykadla, v čemž podobá se Lafertei Aubé, též jsou u něho krovky delší štítu, jako u Lafertei, avšak oči jsou menší a méně hrubě facettované než u Lafertei a hrbolky skráňové jsou též méně ven vynikající, poněkud zakulacené a nikoliv do předu zahnuté, jako jest tomu u Lafertei. Hnědý, lesklý, tykadla, makadla a nohy žlutohnědé, na hlavě podélná střední rýha široká. Tykadla delší hlavy a štítu dohromady, jich prvé dva články jsou širší nežli třetí, prvý článek jest skoro dvakrát delší šířky, druhý zaoblený, něco delší než široký, třetí mnohem užší a o polovinu

drobnější než druhý, kulatý, čtvrtý až osmý širší třetího, od čtvrtého k osmému články nepatrně na tlouštce přibývají, z počátku jsou ještě něco málo delší své šířky, 7. a 8. však jsou již širší než delší, 9., 10. a 11. poněkud širší předchozích, devátý a desátý skoro příčné, jedenáctý o polovinu delší své šířky, něco kratší obou předcházejících dohromady na konci tupě zahrocený. Štít v středu nejširší, po stranách úhlovitě rozšířený avšak hrot úhlu zakulacený, na vrchu jest podkovovitě vtisknut, strany podkovy v předu něco se rozbíhající a ďubkou končící,

Faronus Raffrayi *n. sp.*

tato ďubka korresponduje s ďubkou na spodině štítu, to jest ďubky na spodině štítu jsou od sebe asi stejně vzdáleny jako obě ďubky přední, z podkovy vybíhající. V zadních rozích štítu zevně viděti jest delší jamku, která má na obou koncích hlubší ďubku. Krovky skoro ve čtverci, v předu nepatrně širší než největší šíře štítu, o třetinu delší štítu, po stranách rovné, do zadu poněkud rozšířené, mají na vrchu dvě rýhy, z nichž rýha vnitřní při švu jest začata v předu širokou ďubkou a ku konci jest zakřivena ke švu, rýha hřbetní jest rovná, širší, do zadu něco zkrácena, ale nejeví v předu ono úhlovité rozšíření jako to viděti jest u Lafertei, třetí vtisk postranní jest dosti zřetelný, dlouhý a zřetelně po různu tečkovaný. Zadeček hladký se širokými okraji jest zřetelně šesti-

článkový, pátý článek svrchu značně kratší čtvrtého, šestý zcela malý zašpičatělý.

Jediný kus ♂ nalezen mnou v září na Koroneži v Sedmihradsku v prosívaných subalpinních travinách, věnuji tento druh proslavenému znalci pselaphidů panu Achillu Raffrayovi, který jej též viděl.

Un nouveau Faronus Aubé.

Faronus Raffrayi mihi: Cette espèce ressemble à F. Lafertei par sa grandeur et par ses antennes plus longues, que la tête et le corselet, aussi par ses élytres plus longues, que le corselet, mais les yeux sont moins grands et les tubercules temporaux moins saillants en angle aigu, à sommet un peu arrondis, pas recourbés en avant. Brun, luisant, palpes, antennes, membres testacées. Impression longitudinale de la tête large. Antennes plus longues, que la tête et le corselet, leurs deux premiers articles plus épais, que le 3e; 1er presque deux fois aussi long, que large, 2e oval, à peine plus long, que large, 3e petit, de moitié plus mince que le 2e, rond 4 à 8 un peu plus épais que le 3e, croissants peu à peu en largeur, d'abord faiblement plus longs, que larges, 7 et 8e un peu plus larges que longs; 9. 10. et 11 plus épais que les précédents, le 9e et le 10e transversaux, le 11e de moitié plus long, que large, moins long que les deux précédents réunis, au sommet émoussement aiguisé. Le corselet au centre le plus large, ayant les côtés subanguleusement arrondis, impression en fer à cheval grande, ses branches en avant un peu ouvertes finissent dans une fossette, correspondante avec une petite fossette ronde à la base, c'est à dire les deux fossettes à la base ont la même distance, que les deux fossettes antérieures; aux angles postérieurs sur le côté une grande et profonde fossette prolongée, punctiforme en avant et à la fin. Les élytres formant un carré, d'un tiers plus longues, que le corselet surpassant à leur base la plus grande largeur du corselet, leurs côtés droits, plus élargis en arrière, avec une large fossette entre l'origine de la strie suturale, cette strie est un peu courbée postérieurement, la strie discoïdale est droite et large, mais pas légèrement anguleuse en dedans vers la base, impression latérale longue, bien visible, dispersement ponctuée. Abdomen de six segments, très fortement et largement rebordé, le 5e segment plus court que le 4e, le 6e très petit aiguisé.

J'ai trouvé un seul exemplaire ♂ au mois de Septembre

en tamisant des herbes subalpines sur le mont Korongyez en Transylvanie, je le dédie à Mr Achille Raffray, célèbre spécialiste en Psélaphides, qui l' a aussi vu.

Příspěvek k poznání rodu Thinobius *Kiesw.*

PhC. Fr. G. Rambousek.

Thinobius delicatulus *var.* **Bernhaueri** *nov.* Tato nová forma liší se od typu tmavším zbarvením, mnohem matnější skulpturou, kratšími krovkami, poněkud širším a klenutějším tělem, jmenovitě však tvarem štítu.

Hlava jako u typu, ale nazad poněkud více rozšířená, matně lesklá, dosti drsně, ale jemně tečkovaná. Krk lesklý. Štít mnohem značněji čtyřhraný nežli u typu s více parallelními stranami, širší délky, uprostřed nezřetelně po stranách stlačen, čímž jeho střední část se jeví vyniklejší. Rovněž v předu a po stranách bývá neurčitá vtlačenina, která však není u všech exemplářů konstantní.

Krovky jsou poněkud kratší nežli u typu, hnědé, dosti odstále světle chloupkované. Tykadla jsou poněkud tmavší a se značněji rozšířenými články. Vel. 1·2—1·3 *mm.*

Tuto formu považuje nejlepší znatel staphylinidů p. Dr. Max Bernhauer za nový druh a dle jednotlivých exemplářů by se skutečně mohlo tak souditi, avšak srovnání s celou řadou typických delicatulus Kr., které mi jím s nevšední ochotou byli zapůjčeni jest vidno, že nová forma jest pouze varietou druhu delicatulus Kr., neboť pečlivým srovnáním celého nasbíraného materiálu jsem shledal přechody k typickému druhu.

Nová varieta byla mnou sbírána 21. březny 1909 v náplavu řeky **Marice** v **Trnovo-Sejmenu** v již. Bulharsku (býv. Vých. Rumelie) společně s řadou jiných Thinobiů, které zde pro zajímavost uvádím zároveň s dosud známými (všeobecně) lokalitami:

Thinobius linearis *Kr.* — Sev. a stř. Evropa. Italie. Kavkaz.
— **heterogaster** *Fauv.* — Čechy (Brandýs), Španěly,
— **delicatulus** *Kr. var.* **Bernhaueri** *nov. m.*
— **ligeris** *Pyot.* — Francie, Čechy, Morava.
— **nitens** *Fauv.* — Francie!
— **longipennis** *Heer* — Sev. i stř. Evropa, Středozemí,

Thinobius brevipennis *Kiesw.* Německo, Anglie, Uhry.
— **perpusillus** *Rambousek* Sliven (Bulharsko).

Velice zajímava jest i biologie Thinobiů. Žijí v náplavech a velice jemných pískách kol větších řek a potoků. Lezou zvolna a bez drobného síta je těžko je objeviti. Vyskytují se někdy hromadně, jmenovitě při jarních povodních.

Beitrag zur Kenntniss der Gattung Thinobius *Kiesw.*

PhC. Fr. G. Rambousek.

Thinobius delicatulus, Bernhaueri *var. nov.* Diese neue Form unterscheidet sich vom Typus durch dunklere Färbung, viel mattere Skulptur, kürzere Flügeldecken, ein wenig breitere und gewölbtere Gestalt, insbesondere aber durch die Form des Halsschildes.

Der Kopf wie bei der typischen Form, jedoch nach hinten wesentlich mehr verbreitert, matt glänzend, rauh aber fein punktirt. Hals glänzend.

Der Halsschild mehr viereckig, mit fast parallelen Seiten breiter als lang, in der Mitte jederseits undeutlich länglich eingedrückt, womit die Mittelpartie gewölbter erscheint. Ebenso vorne und an den Seiten kommt ein solcher Eindruck vor, welcher aber bei allen Exemplaren nicht konstant ist.

Flügeldecken ein wenig kürzer als beim Typus, braun, ziemlich abstehend licht behaart. Die Fühler sind ein wenig dünkler, mit breiteren Gliedern. Long. 1·2—1·3 *mm.*

Von dem besten Kenner der Staphyliniden Herrn Dr. Max Bernhauer für eine Art gehalten — und nach den einzelnen Exemplaren scheint diese Form wirklich eine selbstständige Art zu sein, jedoch nach der Vergleichung mit einer Reihe der typischen *Th. delicatulus Kr.* aus meiner Sammlung und des Herrn Dr. Bernhauer habe ich die deutlichen Übergänge zur typischen Art gefunden.

An überschwemmten Flussufern der Marica (c lese z) am 21. März 1909 in **Trnovo-Sejmen** in Südbulgarien (Ost-Rumelien) von mir gesammelt mit einer Reihe anderer Thinobien, deren Verzeichniss ich hier mit den bisjetzt bekannten Lokalitäten folgen lasse:

Thinobius linearis *Kr.* — Nord.- u. Mitteleuropa. Italien, Kaukasus.

— **heterogaster** *Fauv.* — Böhmen (Brandýs), Spanien,

— **delicatulus Bernhaueri** *var. nov.*

— **ligeris** *Pyot.* — Frankreich, Böhmen, Mähren,

— **nitens** *Fauv.* — Frankreich,

— **longipennis** *Heer.* — Nord. u. Mitteleuropa, Mittelmeergebiet,

— **brevipennis** *Kiesw.* — Deutschland, England, Ungarn,

— **perpusillus** *Rambousek* — Bulgarien (Sliven).

Auch die Biologie der Thinobien ist erwähnenswert. Die Arten leben in feinem, feuchten Ufersande. Sie bewegen sich nicht schnell und ohne feines Sieb kann man dieselben kaum finden. Sie kommen oft massenhaft vor, insbesondere in den Frühlingsüberschwemmungen.

Dvé nových Staphylinidů.

Prof. J. Roubal.

1. Lesteva Zolotarevi *sp. n. mihi.*

Příbuzná s L. fontinalis *Kiesw.* a L. luctuosa *Fauv.*; liší se však velmi značně velikostí, barvou a strukturou hlavy. Černá, makadla, konce holení a chodidla žlutá, stejnoměrně přilehle pýřitá, hlava, štít a krovky mdle lesklé, zadeček matný. Hlava příčná, na temeně dosti řídce tečkovaná, čelní rýhy málo prodloužené, velmi hluboké, nikde ostře ohraničené, jamkám podobné, mezi nimi není hlava snížena. Oči silně vystouplé, délka jich největšího průměru rovna délce spánků. Tykadla štíhlá. Štít skoro tak dlouhý jako široký, v předu po stranách silně zaokrouhleně rozšířen, značně do zadu zúžen, zadní rohy pravoúhlé, plošina s 2 okrouhlými vtlačeninami ve středu a jednou před středem kořenu; na povrchu stejnoměrně hustě asi jako hlava silně tečkován. Krovky něco více než dvakrát delší štítu, značně na zad rozšířeny s tupými rohy švovými, jako štít tečkovány. Zadeček nanejvýš jemně, stejně hustě tečkován.

Délka 5·4 *mm.*

Kavkaz západní: Kluchor. Nalezena mým přítelem Alexandrem Zolotarevem 18. července 1908 ve výši asi 2200 *m*; jemu na památku jsem ji pojmenoval.

2. **Euryalea murina** *Er. v.* **Demaisoni** *v. n. mihi.*

Tykadla a nohy žluté, krovky kaštanově hnědé a hustěji hruběji tečkované než u typu. Kontrasty různých směrů chloupků na krovkách velmi značné, takže na každé krovce i při slabém zvětšení jest na první pohled nanejvýš nápadna eliptičná kontura zlatožlutých chloupků.

Cyprus, Larnaca.

Nazval jsem varietu tuto po panu Chr. Demaisonovi v Remeši, jenž mi ji k určení poslal.

Auszug.

1. **Lesteva Zolotarevi** *sp. n. mihi.*

Gehört in die Verwandschaft von **L. fontinalis** *Kiesw.* und **L. luctuosa** *Fauv.*, differiert aber von beiden durch die beträchtliche Körpergröße (5·4 *mm*), schwarze Färbung außer den gelben Tastern, Tibienspitzen und Tarsen, durch die sehr tiefen, grübchen — förmigen Stirnfurchen, mehr gewölbte Stirn zwischen denselben, durch die gleiche Länge des größten Augendurchmessers und der Schläfen, gleich starke Punktierung des weniger dicht punktierten Kopfes und des dicht und gleichmäßig punktierten Pronotums.

Caucasus occ.: Kluchor; von Herrn A. Zolotarev in der Höhe von etwa 2200 *m* 18. VII. 1908 gesammelt.

2. **Euryalea murina** *Er. v.* **Demaisoni** *v. n.* mihi.

Fühler und Beine gelb, Flügeldecken kastanienbraun. Letztere sind dichter und gröber punktiert und ihre Härchen haben eine noch mehr unregelmäßige Richtung als bei dem Typus.

Cyprus, Larnaca.

Herrn Karl Demaison in Reims gewidmet.

V Čechách domácí Cucullie. *Schrk.*

Některé zvláštnosti motýlů a jejich housenek.

Sděluje stav. rada J. Srdínko.

Na druhy bohatý rod Cucullií zastoupen jest v Čechách těmito speciemi:

1. Cuc. verbasci *L.* Naleziště: Všenory, Karlík, Nová Huť, Písek, Sázava n. S.; nalezena na Verbascum phlomoides a lychnitis. (Divizna velkokvětá a knotovkovitá.)

2. Cuc. scrophulariae. *Cap.* všudybyl; — Scrophularia (krtičníky).

3. Cuc. lychnitis. *Rbr.* — Hodkovička (Zátiší), Písek, Všenory, Nová Huť, Sázava na S.; — Verbascum lychnitis a nigrum (d. knotovkovitá a rudovlná.)

4. Cuc. thapsiphaga. *Tr.* — Nová Huť, Písek, Sázava n. S.; — Verbascum phlomoides (d. velkokvětá).

5. Cuc. blattariae. *Esp.* — Sv. Prokop, Šárka; — Scrophularia (krt. jen u potoků rostoucí).

6. Cuc. asteris. *Schiff.* — Rychnov n. Kn., Turnov, Dobruška; — Solidago virgaurea; (zlatobýl).

7. Cuc. umbratica *L.* — všudybyl; — Sonchus (mléč.) Taraxacum offic. (pampeliška) a m. j.

8. Cuc. lactucae *Esp.* — Rychnov n. Kn., Janské Lázně, Písek, Brandýs n. L., Dobruška, Harrachov; Sázava n. S. — Prenanthes purpurea (věsenka), Chondeilla juncea (radyka) Hieracium (jestřábníky), Sonchus (mléč.)

9. Cuc. lucifuga *Hb.* — Janské Lázně, Harrachov; — Prenanthes purpurea, Sonchus.

10. Cuc. campanulae *Frr.* — Šárka, Bílá Hora, Písek; — Campanula rotundifolia (zvonek okrouhlolistý).

11. Cuc. chamomillae *Schiff.* — Hradec Králové; — Matricaria chamomilla (heřmánek) Matricaria inodora (rmen).

12. Cuc. tanaceti *Schiff.* — Všenory, Hodkovička, Nová Huť; — Achillea millefolium (žebříček), Tanacetum vulg. (vratič), Matricaria chamomilla (heřmánek).

13. Cuc. artemisiae *Hufn.* — Nová Huť, Hodkovička; — Artemisia campestris (pelyněk ladní).

14. Cuc. absinthii *L.* — Nová Huť, Písek; — Artemisia vulg. a Absynthium (černobýl a pel. pravý).

Nechybíme, tušíme, o mnoho, pakliže tuto vytčené druhy Cucullií u nás žijících považovati budeme zároveň za zástupce toho rodu větší části střední Evropy.

Prohlížíme-li sbírku našich Cuculií přiznati musíme, že nikterak nedovede lákati ani lahoditi zrakům všedního diváka; nevyznamenává se ani jediná z nich pestřejším zbarvením nebo zvláštním tvarem, ba ani poněkud nápadnější kresbou. V pravdě jsou všechny nad míru chudě obdařeny, srovnáváme-li je dle povšechného vzhledu s jinými rodovými družkami též jen palaearctických oblastí, z nichž některé jako na doklad, že i v jiší

motýlí protivy se stýkají, přímo zrak náš oslňují, zcela jako třpytné výtvory, jež zpravidla jen příroda tropů vykouzliti dovede.

Patřme v té příčině mimo jiné třeba jen na obě v evropském Rusku žijící nádherné Cuc. splendida *Cr.* a argentina *F.* aneb na onu něžnou zelenou a po Evropě dosti rozšířenou, stříbřitě skvrnitou Cuc. argenteu *Hufn.* Avšak nechť by i naše Cucullie svým chudobným šatem všedního pozorovatele — neznalce — nevábily, má pro ně samy právě tento nádherný háv důležitý význam ten, že sedávajíce za dne volně na dřevěných plotech, tyčích, kůlech štěpů a t. p. svým t. zv. sympatickým zbarvením — svou prostou šedí a hnědí — jen nepatrně se odlišují od svého prostředí a když při tom ještě svým chocholem nějaký hobolek nebo souček na dřevě tak pěkně zpodobňují, — slídivému oku svých nepřátel tím snáze ujíti mohou. Všeobecně známo jest, že svým jednotvárným habitem jsou si některé druhy Cucullií do té míry podobny, ba možno říci docela shodny, tak že nelze ani zkušenějšímu entomologu najíti význačných, rozlišujících znaků, a že jen tehdy máme bezpečnou záruku o správnosti určení toho kterého druhu, když jsme si jej sami z housenky vypěstovali.

Platí to zejména o druzích: Cuc. verbasci a scrophulariae; — Cuc. lychnitis a blattariae, — Cuc. lactucae a campanulae i lucifuga, — Cuc. artemisea a absinthii, a konečně o druhu Cuc. chamomillae a umbratica.

Na rozdíl od motýlů nejeví se nám ani přibližně taková podobnost mezi housenkami našich Cucullií; jediné u dvou druhů spatřujeme druhdy výjimku: u lychnitis a scrophulariae.

Tu však podobnost obou dostupuje té míry, že se hrubě ani od sebe neliší a obtíž rozpoznati, jde-li o tu či onu housenku (specii) jistě tou okolností nemálo se stupňuje, když oba druhy na těchže živných bylinách (divizně a krtičníku) se vyskytnou, ač z vlastní dlouholeté praxe přesvědčení o tom jsem dosud nenabyl. Proto však nikterak tvrditi se neodvažuji, že by údaj ten v odborné literatuře dosti rozšířený pravdivým býti nemohl; platí třeba jen pro jisté oblasti; vždyť — jak dobře známo — není žádnou zvláštností, že dle místních poměrů vůbec housenky některých druhů tu na té, jinde na oné třeba ani ne příbuzné bylině žijí.

Rovněž i s význačnými odchylkami od typického zbarvení housenek Cucullií jen u dvou druhů se setkáváme. Jsou to opět oba druhy na diviznách žijící, u nichž význačné aberrativní

zbarvení jen pořídku se vyskytuje a méně zkušeného sběratele snadno může svésti k mylné domněnce, že našel nějaký nový, jemu posud neznámý druh. Tak u 'Cuc. verbasci ztrácí se černá kresba více méně a housenka její nabývá pak vzezření povšechně bílého a u druhu lychnitis zmizí až na téměř neznatelné pouhé hnědé tečky a mimo to i barva těla na vrcholech segmentů změní se v sytě žlutavě pomorančovou. Jen méně význačná naskytá se někdy odrůda zelenavá u druhu thapsiaga a po všem těle stejně žlutá odrůda u C. lychnitis.

Není bez zajímavosti pozorovati u housenek našich Cucullií tu rozmanitost barvy a kresby, ano u některých i tvaru; povšechně vzato jsou tyto v tom ohledu svérázny a výjimečně o nich lze tvrditi, že se odchylují od všeobecně platného pravidla, dle něhož rozmanitost barvou u motýlů — proti jejich housenkám — převládá. Porovnáme-li různo- a pestrobarvé housenky našich Cucullií s jich jednotvárnými a chuďoučkými motýli, tu mimoděk přichází nám na mysl, jakoby vždy šetrná příroda v obvyklé svojí snaze zachovati rovnováhu, na motýlech ušetřiti hleděla, čím v rozmarné náladě tak štědře obdařila jejich pestrobarevné housenky.

Pomíjíme-li jedinou neúhlednou umbraticu, jaká tu pestrost barevná u všech ostatních! A není to snad jen maně nahodilé, nýbrž dobře odůvodněno způsobem jich života; nepotřebuje věru umbratica jiného vzezření, než jaké právě má, žijíc v úkrytu přímo na zemi; kdežto u všech ostatních jejich družek, pyšnících se přepychovým hávem, jako okázale křiklavá lactucae, nebo ne méně zdobné: lucifuga, campanulae, thapsiphaga, asteria a j. bez dlouhého uvažování — v tom zříti musíme mateřskou péči přírody o její zplozence.

Syté a zářivé zbarvení housenek jest jim ochranným prostředkem, aby žijíce — třeba některé jen dočasně — volně na živné bylině v jisté vzdálenosti s pestře květnatým okolím harmonicky splynuly a takto nenápadnými a snadno přehlédnutelnými se staly (somalysa).

I naskytla se mně příležitost o pravdě řečeného s dostatek se přesvědčiti, když jsem svého času v Harrachově při klepání Tephro. absinthiata se zlatobýlu znenadání spatřil v deštníku ne méně než pět velkých housenek Cuc. lactucae, které — jak jsem pak vyšetřil — na žlutě květoucím a poblíž zlatobýlu rostoucím jestřábníku zcela jsem přehlédl a mimoděk do deštníku sklepal.

Na téže bylině (jestřábníku) našel jsem pak tu ještě jednu housenku lactucae.

Jiné dva druhy, totiž Cuc. artemisiae a absinthii liší se od všech ostatních tvarem svých housenek, jež jsou nad jiné zajímavými zjevy dokonalým zpodobněním svého okolí jak barvou, — dle lodyhy — tak i přizpůsobilostí k barvě i tvarům květů pelyňku a černobýlu, na němž žijí — mimicry to, ve svém způsobu v ničem si nezadající oproti Wallace-ově pověstné Kallimě inachis na Sumatře.

Než přes toto ochranné (sympatické) zbarvení a připodobnění se nebývají housenky uchráněny od četných svých nepřátel z říše hmyzí; často bývají krutě napadány zejména cizopasníky z řádu dvoukřídlých, kladoucích vajíčka též zevně na housenky. Ne zřídka můžeme pozorovati boj ten u housenek po výtce na divizně žijících: u C. lychnitis a verbasci; dotěrná havěť muší v bystrém letu úklady strojí vyhlédnuté oběti a třeba se tato hbitým mrskáním těla na okamžik svého trýznitele zhostiti dovedla, na dlouho přece neodolá jeho vytrvalým úkladům. Dobrá polovice housenek obou jmenovaných druhů bývá — jak říkáme — nabodána; ku podivu však neshledal jsem nikdy zevně na housence vajíček kuklic u druhu thapsiphaga rovněž na divizně žijící. Larva muší vylíhlá z vajíček mnohdy četných bílých pevně do kůže háčkem zasahujících, provrtá kožku své nositelky a vniknuvši do jejího těla, cizopasí v něm nejčastěji až do zakuklení své bezděké hostitelky, tak že místo kukly Cucullie najdeme pak v zámotku samém více puparií kukličích (Tachina). Někdy však jsouce dospěly, nevyčkají larvy kuklic až housenka zámotek svůj upraví, opustí dříve svou hostitelku, aby volně v soudkovitých pupariích se zakuklily.

Jakož vajíčka kuklic, jak řečeno, zevně na housenkách lpějí, napadne bezpochyby mnohému, že by odstraněním jich snadno bylo lze housenku od jisté záhuby zachrániti; než ve skutečnosti není tomu tak. Snadná ovšem operace ta by byla, záležejíc v podstatě buď v rozmačkání aneb v pouhém, ale opatrném odstranění dosti objemných vajíček t. j. odškubnutí jich jemnou pincetou. Leč hlavní věcí, o níž tu jde, jest — zda-li bychom místo zárodků mušich neodstranili již jen prázdné obaly vajíček, když — jak povědomo — u mnoha much drobolinké larvy velmi rychle po nakladení vajíček — mnohdy prý za několik hodin — se vyvíjejí a bez prodlení do těla hostitelky se

zavrtají. V nejmnožších případech by asi z této příčiny náš operativní prostředek na dobro selhal, nehledě ani k tomu, že rozmačkáváním a odškubováním vajíček snadno naši pacientku krvavě zraniti a již tím jistou záhubu jí přivoditi můžeme

Není dosti na četných kuklicích; ještě bývají housenky ty vydány na pospas hmyzu jiných řádů, zejména blánokřídlých lumků a hmyzu bodavému (Hemiptera); najdeme někdy zase na diviznách, na nichž housenky Cucullií hojněji a pospolitě se vyskytují, doklad této krvelačnosti, vidouce smrtelný zápas housenky se ssavým dravcem — s ploštící, která zákeřnicky napadla svou oběť a tak dlouho ji vyssává, až z ní zbude pouhá kožka, oběma konci dolů visící. Věčný přírody zákon: boj tu o život!

Nejen v podobě zevnějšku, i ve způsobě žití shledá všímavý pozorovatel nemalou rozmanitost u housenek našich Cucullií; pokud se krmiva týče, najdeme mezi nimi i všežravce — polyfaga Cuc. umbraticu — jemuž všeliké bejlí svědčí, vedle jednožravce — monofaga Cuc. campanulae, který — aspoň u nás — výhradně jen zvonek okrouhlolistý (Campanula rotundifolia) za živnou bylinu si oblíbil, kdežto všech ostatních 12 druhů za vděk bere několika, avšak nejvíce jen příbuznými krmnými bylinami, mezi nimiž nalézáme převahou druhy šťavnaté, mléčnaté, jichž list, stonek, květ i nezralý plod stejně dobře jim jde k duhu. Mezi tyto druhy počítáme však některé, jež pokud se týče jejich výživné byliny — výminku od pravidla nám představují a jak se tomu podobá dle rozdílných krajinných poměrů i ve způsobě volby krmiva odchylně se chovají. Jedině tak si můžeme vysvětliti některé vzájemně si odporující údaje o živných bylinách mnohých housenek. Tak jsem teprv loni na Sázavě nalezl j e d i n o u housenku C. lychnitis na divizně v e l k o k v ě t é a rovněž jen j e d i n o u C. thapsiphagy na divizně k n o t o v k o v i t é, kdežto těchto h o j n ě b y l o l z e n a s b í r a t i v d o t y č n é k r a j i n ě na divizně velkokvěté a oněch (lychnitis) zase jen na divizně knotovkovité. Co do samého způsobu života housenky víme, že Cuc. umbratica, štítíc se denního světla, jak již řečeno, celý svůj housenčí věk prožije na zemi v bezpečném úkrytu husté spleti bylin; jiná, najmě Cuc. tanaceti a chamomilae, pak thapsiphaga a verbasci, žije sice nejen pokud je malá, ale i když dospěla na bíledni na bylině, avšak první dvě pozpod jejího úboru a poslední na žebru vezpod listu, oku sběratelovu dobře skryta; Cuc. campanulae a lucifuga tráví jen své mládí

volně na živné bylině, povyrostši však a zvlášť když k zakuklení dospívá — pečlivě se uchyluje k zemi do příhodného útulku; všechny ostatní housenky vytčených našich Cucullií žijí stále volně na své živné bylině.

Ještě i jinými zvláštnostmi se na rozdíl od převalné většiny housenek všech motýlích čeledí naše Cucullie vyznamenávají; jsouť velmi čily a hbity a této přednosti děkují v některých případech svoji záchranu. Některé jako příkladně Cuc. lactucae, campanulae, asteris a j. dotkneme-li se jich sedících na bylině, ano třeba pohneme-li jen touto, provozují opravdové salto mortale a jak dostatečně známo, nezřídka s žádoucím výsledkem; sběratel hledá ji přirozeně na zemi pod bylinou a kolem této v husté směsici bylinné, kdežto naší akrobatce se podařilo svižným odrazem v obloukovém místo přímo svislém pádu zachytiti se hbitě na první namanuvší se v cestu list, stonek a t. p. a tu nepohnutě vyčkati dalších věcí průběh, kdežto sběratel s otlačenými koleny a spoceným čelem donucen bývá vzdáti se již vší naděje. Z vlastní zkušenosti zajisté každému sběrateli známo, jak nesnadno je postřehnouti housenku sklepanou se stromu i na holé lesní půdě, neprozradí-li se sama lezením aneb aspoň osudným pro ni pouhým pohybem; nad to v hustém a pestrém porostu bujných mlází a pasek.

Až na jediný druh žádná housenka našich Cucullií nemění při svlékání ani barvu ani kresbu původní; všechny podrží v podstatě vzezření svého mládí; toliko housenka Cuc. lucifugy nespokojíc se tmavohnědým, žlutě pruhovaným šatem svého mládí, při posledním svlékání zaměňuje jej za nový, leskle černý a okrášleny řadou rumělkových perel na hřbetě a po bocích.

Posléze jest se nám zmíniti ještě o jedné zvláštnosti některých housenek Cucullií, že totiž ku podivu rychle po posledním svlékání rostou a k zakuklení dospívají, jako na př. Cuc. verbasci, lychnitis, thapsiphaga, scrophulariae a j. a že v té příčině málo konkurentů v říši motýlí by se našlo.

Nejvýmluvnějším dokladem řečenému budou průměrná čísla měřených rozměrů těla 8 housenek C. thapsiphagy, zjištěná ve dvou obdobích, totiž když se měly k poslednímu svlékání a pak, když se na nich jeviti počaly neomylné známky dospělosti, tudíž krátce před zakuklením. Byla průměrná délka housenky před posledním svlékáním 26 *mm*, její síla (t. j. šířka uprostřed těla) 4 *mm* a krychlový obsah válcovitého těla

326 *mm*³; ve stavu dospělosti, tedy před zakuklením změřeny a vypočteny: průměrná délka 45 *mm*, síla 7 *mm* a obsah 1731 *mm*³!!

Dle těchto prům. čísel přibylo housence v době od posledního svléknutí do dospělosti 1·73krát — 73% — délky, již měla před posledním svlékání, — 1·75krát — 75% šířky (síly uprostřed) a 5·3krát — 430% — krychl. obsahu!

Zajisté přibylo housence značně a uvážíme-li, že doba od posledního svlékání až ke kuklení pouze 4½ dne trvala, tož teprv pak dovedeme posouditi nad pomyšlení urychlený vzrůst housenky C. thapsiphagy.

Ku přibližně stejným v pravdě přímo překvapujícím výsledkům bujného vzrůstu housenky v mezidobí tak krátkém i u Cuc. lychnitis a verbasci jsem se přesvědčil; pozoroval jsem, že jen o jeden den déle žraly (5½ dne), ač není vyloučeno, že to zaviniti mohly příčiny třeba nahodilé, příkladně ne dosti čerstvé krmivo (najmě u divizny knotovkovitě pro C. lychnitis), které tuze brzy svadne. Odtud lehko posoudíme, jak pro zdárný vývoj předůležito jest, aby pěstitel pilně toho dbal, svým strávnicím vždy spotřebu čerstvého krmiva opatřiti.

Zakuklení všech Cucullií děje se bezprostředně na povrchu aneb jen mělko pod povrchem půdy v zámotku dovedně spřádaném s přimísením hrubších zrneček hlíny neb písku, avšak jen do hoření vnější vrstvy; obalu to tlustého, hustého a pevného, uvnitř měkce a hladce předivem vystlaného. Zámotek ten, tvaru vejčitého, není na průřezu příčném všady obrysů přesně kruhových, pouze oba konce a zpodina mají tvar vypouklý, kdežto hořejšek zvlášť uprostřed je poněkud sploštělý a dlužno do této přirozené polohy (vypouklou stranou dolů) zámotky v pupníku klásti a kukly nikdy ze zámotku nevybírati, aby zdárný vývoj motýle nebyl tím porušen.

Zámotek Cucullií dovede upoutati vnímavou mysl entomologa významem jenž mu přisouzen po stránce biologické; nelze tuším ani pochybovati o příčinné souvislosti mezi důkladně spředeným zámotkem a mezi přezimováním kukel, z nichž, jak dobře známo, motýli nestejně se vyvíjejí a rozdíly ty čítáme ne na týdny nebo měsíce, nýbrž na léta.

V pravdě jako by ta teprv k své proměně v dokonalého tvora se přibližující housenka již dobře toho vědoma si byla, že

jí po případě krutý boj podstoupiti bude s mocnými živly po drahně časů a opatří se seč v moci její jest proti hrozícímu nebezpečí takovou úpravou kokonu, aby v zdánlivě nerovném zápasu tom přece vítězně obstála; jako by tušila, že tu jde o to nejdražší — o její i jejího potomstva bytí a žití.

O veškeré své zplozenstvo mateřsky pečlivá příroda obdařila ji a naučila z mnohonásobně spřádaných hedvábných vláken zrobiti ochranný obal, v němž by — dospěvši v kuklu — vzdorovati s to byla rušivým účinům nadbytečné vlhkosti a vysušujícímu úpalu slunečnímu tak bezpečně, jako usmrcujícímu třeskutému mrazu a vší psotě časové po dobu nejen jednoho, ale mnohdy i dvou a řídčeji dokonce i tří plných roků a to ještě přes to, že vývoj v imago se děje v kukle, obdané jen chabým a tenkostěnným chitinovým obalem, jaké u kukel Cucullií shledáváme.

Leží na snadě, že nejen účelně spředený zámotek o sobě, tolikéž i v něm obsažený a neprodyšně uzavřený vzduch hraje ve vítězném zápase tom důležitou roli. V poměru k velikosti kukly dosti značný v zámotku uzavřený obsah vzdušný působí jako účinná isolace, jež reguluje vlhkost i teplotu vnitřku zabraňujíc, aby tato neklesla na tak zvaný kritický bod, osudný pro postup vývojový v kukle.

Posléze nám zbývá zmíniti se ještě o sběru a chovu housenek některých našich Cucullií. Nejrannější a na některých nalezištích zároveň téměř i nejpozdější bývají Cuc. verbasci, scrophulariae a lychnitis, jež již v druhé polovici června najdeme i vyrostlé, kdežto ostatní můžeme sbírati, po případě do deštníku sklepati teprv obyčejně v letních měsících (v červenci, srpnu, ba i v září) a dobře učiníme, obmezíme-li se při tom jen na vyrostlejší housenky, které — jak již řečeno — vůčihledě dorůstají a k zakuklení dospívají; zvlášť tehdy je nebeřme, když jim nemůžeme denně čerstvou potravu přinášeti, což u většiny živných bylin Cucullií potřebí bývá, an brzy svadnou, třeba i do lahvičky s vodou byly dány. A chov od vajíčka musel by obzvlášť obtížný a vždy nejistý býti, soudíme-li dle toho, že sbíráme-li malé housenky, zpravidla se nám nezdaří jich odchov doma; až na C. umbraticu libují si naše Cucullie v přímém ozáření slunečním a toho jim v patřičné míře dopřáti — v houseníku naprosto nelze.

U Prahy a v dalším okolí nejčastěji se setkáváme s Cuc.

umbraticou, tanaceti, scrophularií, blattarií, lychnitis a jen zřídka i s thapsiphagou, pak s verbasci, artemisií a absinthií, kdežto asteris, lactucae, lucifuga a chamomillae — jak se podobá — si oblibily více horské a podhorské končiny blíže k českému pomezí. Tu jsou jim domovem obzvláště výslunné úklony s řídkou, nevysokou (křovinatou) porostlinou, místa vyprahlá (skaliska), tolikéž i paseky nebo mladé lesní kultury.

Některé i podle požerků můžeme na příslušných bylinách hledati, zejména na vyšších s řídkými květy a vrcholičnatými latami, na nichž požerky cvičenému oku sběratelovu neujdou, na př. Cuc. asteris na zlatobýlu, lactucae na věsence a chondrile, scrophulariae a blattariae na krtičníku, artemisiae a absinthii na černobýlu a pelyňku, thapsiphaga na divizně velkokvěté a campanulae na zvonečku atd.

Tuto posléze jmenovanou Cucullii našel jsem před léty — dva roky po sobě po jedné housence — v Šárce (stráň pod kostelem sv. Matěje) a na Bílé Hoře; motýle však jsem z nich nevypěstoval. Za to v Písku a pravděpodobno bude asi i na více jiných místech našeho jihu (p. učitel Tykač našel housenky v Rabstejně) sbíral a vypěstoval jsem motýle častěji. Nebude snad od místa, sdělím-li s trpělivým čtenářem i příhody a zkušenosti při pěstování tom nabyté.

Housenka na perleťově bílé půdě pěkně černě kropenatá se žlutým, mezi jednotlivými kroužky přerušeným proužkem na hřbetě a velkými, okrouhlými žlutými skvrnami po stranách, s hlavou na první pohled černou, jen místy bíle skvrnitou s bělavou uhlovitou kresbou — žije zpravidla až do posledního svléknutí volně na své výživné bylině a bývá přes své pestře skvrnité — ač nikoliv okázalé — zbarvení snadno i entomologem přehlédnuta. Po posledním svléknutí však pečlivě se skrývá v mechu, lišejníku, pod kamenem poblíž zvonku aneb ve směsi bylinné a vylézá hladem jsouc puzena i za dne na bylinu. Jen šťastné náhodě máme děkovati, poštěstí-li se nám právě v tuto dobu ji dopadnouti, nebo nechť by i byly požerky na tenkých kopinatých lístečkách, na květech, plodech i na nitkovitých stonkách vrcholku živné byliny vyškolenému oku sběratelovu patrny, nicméně přece je často nesnadno v jejím úkrytu na zemi ji pak na místě vypátrati.

Je-li stanovisko její poblíž nějakého balvanu, skaliska a t. p., pak ráda zalézá do skulin nebo do koutů a sedí tu téměř zjevně,

zacloněna jsouc jen listem nebo stonkem nějaké byliny. Stejně jako na místech pustých, vyprahlých skaliskách shledáme se s ní na lokalitách s hustou a bujnou vegetací: na březích nebo mladých kulturách lesních. Malých housenek ze zvonečku do deštníku sklepati můžeme nepoměrně více, než nalézti pouhým okem velkých housenek. Avšak přesvědčíme se brzy, že malé housenky často bývají nějakým lumečkem napadeny, který jim dlouhého žití nedopřává; hnědý a malý rýhovaný zámotek cizopasníka — lumka — nalezneme buď pod anebo vedle nešťastné housenečky na stonku přilepený, když jsme spíše očekávali, že nové, druhé svlékání díti se bude, ježto housenka delší dobu na jednom místě v klidu setrvávala. Jiných cizopasníků jsem dosud nepozoroval.

Vypěstovati motýle z nalezených malých housenek se mně nepodařilo, ač všemožně jsem se o to přičiňoval. Z počátku utěšeně rostly, některé přestály dobře třeba i poslední svlékání, až pojednou ochably, přestaly žráti, neschovávaly se pod mech, nýbrž stále jen nehybně seděly na bylině a za nedlouho žalostně zmíraly. Pozorujeme-li u housenek v zajetí odchylné způsoby od obvyklého jejich života, můžeme na určito souditi, že tyto změny podmíněny jsou vážnými příčinami, jež nejčastěji úplný zmar všech našich nadějí znamenají. Podivno jest, že — jak známo — některé druhy housenek jako by ani nezvaného hostě ve svých útrobách nechovaly, jaře si vedou, ano druhdy ve žravosti i své zdravé družky předčí. Z toho zcela zřejmo, že tací příživníci — vlastně cizopasníci — neporušují pro vzrůst housenky důležitých vnitřních ústrojů a pouze na účet výživných šťáv a tuku své bezděké hostitelky žijí.

Příčinu, proč chov Cuc. campanulae se mně nedaří, marně jsem se snažil objasniti; krmivo — jak se zdá — to nezavinilo; zvonek za ranní rosy utržený a hned do lahvičky s vodou zastrčený — zůstává dlouho zcela svěží a abych i takto močenou krmí nepochybil, dával jsem jim ji dvakráte denně (ráno a na večer) bez vody. Leč přes to vše byly bezvýsledny i na dále moje prostředky ochranné i léčebné. Tyto poslední záležely v tom, že — jakmile jsem zpozoroval onu osudnou ochablost housenek jsem je vynesl do přírody na zvonek, naděje se, že se tu přímo ozářeny oživujícím sluncem opět vzpamatují; leč marná byla všechna naděje, konec konců býval, že i tu se chovaly a skončily jako v zajetí — v housenníku.

Při praeparování takto zašlých housenek nenalezl jsem žád-

ného cizopasníka v nich, aniž se dopátral jakési zřejmé příčiny jejich konce; dle vytlačeného z housenek obsahu podobalo se, jakoby jen hlady byly za své vzaly. Poznamenati dlužno, že byly z počátku housenky chovány v skleněné nádobě, že však ani tehda nenastal obrat k lepšímu, když byly dány do průdyšných síťových válců z drátěného pletiva, v nichž vzduch snáze se obnovuje a v nichž možno jest je sluniti bez nebezpečí, že se udusí jako přiházívá v uzavřených skleněných housennících.

Po takovýchto smutných zkušenostech nezbývalo jiného, než nebrati malých housenek, nechati je raději na místě až vyrostou. Zálibu jsem v tom našel, mohl-li jsem je denně pozorovati. Tu poznal jsem, že jsou čeládkou cikánsky potulnou, najda je někdy sedící na téže bylině a byly-li povyrostlejší, někdy v nastražené léči (mechu, lišejníku a t. p.) blíž zvonku dobře skryté; jindy však marně jsem je hledal i poblíž mezi bylinami, až k nemalému potěšení svému druhý nebo dokonce třeba i třetí den opět na místě se objevily a k ještě větší — škoda jen že vzácné a krátké — radosti mé ne samy, nýbrž ve společnosti s novou, mně dosud neznámou družkou-tulačkou.

Jestliže housenka opouští svou živnou bylinu a jinou vyhledává i tehdy, když by na prvé ještě hojně potravy našla, možno právem se domnívati, že blízkost své živné byliny dobře čítí musí, jinak by asi sotva jen na zdařbůh na potulky po nové bylině se vydávala, obzvlášť když tato na některých místech jen po různu a ne hojně roste. Neřídí-li se housenka na takových potulkách po nové bylině zrakem, jak se dočítáme u ní ještě méně dokonalým, tož lze spíše za to míti, že jiná čidla pro oba smysly chemické: čich a chuť již ve tvaru vyvinutějším se nalézají a cesty její řídí.

Vraťme se k našim tulačkám; bezpochyby, že se jim moje časté návštěvy a vyrušování z klidu málo zamlouvaly, častěji jsem se jich spíše nedopočítal, než aby jen o jedinou jich přibylo a proto nebylo jiného zbytí, než opět svobodnou vůli jim obmeziti, totiž nechati je sice na živé bylině, avšak uvězněné v sáčku organtinovém. Nebylo tak snadno najíti k tomu se hodící bezpečné místo; dal jsem je na pěkný trs zvonku v blízké lesní kultuře a zakryl hustě všelikým býlím zelený sáček před zrakem škůdcovým.

Leč se špatnou jsem se potázal! Opakovalo se vše jako v zajetí doma; jen že tentokráte vlastní moje neopatrnost to za-

vinila, neboť předvídati bylo lze, že bude housenkám i zvonku pod hustým pokrovem bylinným postrádati slunce, světla i svěžího vzduchu, těchto nezbytných podmínek zdárného vývoje a mimo to, že po každém dešti dlouho trvající vlhkost zakrytého místa jim neméně bude na závadu. Jak snadno bylo by pěstiteli čeliti všem těmto rušivým vlivům, kdyby měl k disposici zahrádku, v níž by chov na živé bylině bezpečně předsevzíti mohl.

Ostatně nejen při chovu Cuc. campanulae druhdy i při Cuc. lactucae zakusiti jest nám podobných a všelikých jiných vrtochů rozmarné housenky. Přihodí se někdy, buď že vzdorovitě odmítá každou jinou, třeba jejímu druhu vlastní živnou bylinu a raději hlady by zhynula, když jí nemůžeme předložiti právě ten druh byliny, na kterém jsme ji našly; anebo že se nemá k zakuklení v těsně uzavřené a temné krabici a v ní do úpadu by se spíše uběhala, kdybychom se nad ní neustrnuli a nedali ji do světlé a vzdušné nádoby, v níž jsme ji chovali a ve které po té bez průtahu se uchýlí k zakuklení do země. Patrně řadí se C. lactucae k těm housenkám, jež milují přímý a plný požitek světla, ale v smutném zášeří a tmě zakrní a žalostně hynou, tak jako naopak jiné světla se straní, příkladně mnohé housenky noctuí v temných úkrytech žijící, aneb aspoň v rozptýleném světle se zálibou se zdržující. I v tom případu mnoho s nimi nesvedeme, když nasbírané menší přeneseme na jiné nám bližší místo a na stejnou živnou jejich bylinu je dáme, abychom takto si uspořili práci krmením doma. Jdeme-li si pak pro vyrostlé, s málokterou se opět shledáme, ač přesvědčeni jsme, že ještě nedospěly k zakuklení. Již ta zkušenost, které nabudeme při přenášení jich na novou bylinu, že opětovně z této na zemi padají a po té ruče do klusu se dávají, utvrzuje nás v domněnce, že z našeho místa často utekou, tak jakoby tušily, že přenášení jich nekonáme v úmyslu přátelském.

I pokus osaditi, aby zdomácněla tato zpupná Cucullie v Hodkovičkách nadobro selhal. Dal jsem totiž více malých housenek v Zátiší na slunnou stráň, nyní višněmi vysázenou, avšak při pozdějších návštěvách jsem se s nimi více neshledal tím méně ovšem s jejich zplozenci; bez pochyby, že se jim ani změna místa, ani živné nové byliny nezamlouvaly, ježto byly z Janských Lázní — kde žily na věsence — přeneseny na locíku prutnatou (Lactuca viminea), jedovatou a hojnou to bylinu na vyprahlých stráních v okolí Prahy rostoucí.

Je-li Cuc. campanulae jen vzácným, možno o Cuc. lactucae snad říci, že je nevídaným hostem v nejbližším okolí Prahy, ač by se — soudě dle místních poměrů — spíše opak toho očekávati dal. Praví-li dr. F. A. Nickerl v »Synopsis der Lepidopteren-Fauna Böhmens« z r. 1850 že vícekrát našel housenky Cuc. lactucae, aniž by však udal kde, tož asi tímto slovem vyloučeno bude nejbližší okolí Prahy, neboť po celá dlouhá léta nepoštěstilo se mi ji tu nalézti a ani od starých, pilných sběratelů zdejších se dozvěděti, že by ji byl kdo z nich tu nalezl, k čemuž dlužno ještě doložiti, že tam, kde se vyskytuje, nikterak není zjevem snad vzácným.

Housenky C. lactucae najdeme zhusta cizopasníky obydleny a to jak lumky, tak i kuklicemi, jichž vajíčka vídáme na kůži přilepena.

Z předu uvedený výčet českých Cucullií vykazuj o tři druhy více než uvádí MUDr. Ottokar Nickerl ve svém »Verzeichnis der Insekten Böhmens« r. 1897; jsou to: Cuc. lychnitis, blattarie a chamomillae, jež tudíž jako nové pro Čechy druhy lze považovati.

Abych vše pověděl — konče tyto řádky — doporučuji milému čtenáři pro případ, že by při své horlivosti sběratelské pocítil touhu po Cuc. campanulae, chtě si její housenku nalézti a motýle vypěstovati — aby k 1. srpnu si zajel do Písku, kde v blízkém městském sadu zvaném »na Americe« a to v části višňové nejčastěji jsem našel housenky tohoto z nejdražších českých, ano dokonce i středoevropských — motýlů.

Příspěvek ke známostem o broucích žijících u některých ssavců.

Podává Z. Frankenberger, Praha.

Loňského roku (1909) z jara zabýval jsem se poněkud sbíráním brouků v norách divokého králíka a v hnízdech veverčích v Předboři u Říčan, jehož výsledky — skrovné sice, ale dosti zajímavé – v následujících řádcích podávám.

1. U králíka (Lepus cuniculus L.).

Philonthus Scribae *Fauv.* 1 ♂ 2./V. 1909.
Philonthus spermophili *Gangelb.* 1 ♂ a 1 ♀ 2. V. 1909.
Choleva agilis *Ill.* 1 ♀ 2./V. 1909.
Hister stercorarius *Hoffm.* 2 ex. 2./V. 1909.
Hister ventralis *Mars.* 1 ex. 2./V. 1909.

2. U veverky (Sciurus vulgaris L.).

Atheta coriaria *Kr.* 9 ex. (♂♂ i ♀♀) 16./V. 1909.

Gnathoncus punctulatus *Thoms.* 1 ex. 16./V. 1909.

Z nálezů těch nejzajímavější jsou Philonthus Scribae a spermophili, kteří — pokud mi známo — nebyli dosud u králíka sbíráni, a jichž odtud také p. prof. J. Roubal*) neuvádí. Ostatní druhy nemají asi přímých biologických vztahů ke svým hostitelům (snad leda Atheta coriaria), a dostaly se patrně do hnizd pouhou náhodou.

Leptura L. (*sg. Sphenalia K. Daniel*) pubescens Fabr., maculifera a. nova mihi.

Popisuje Leopold Heyrovský z Prahy.

A forma typica differt macula oblonga, nigrobrunnea in elythris posita, post scutellum incipiente, medias partes elythrarum tenente et in quarta parte ita dilatescente, ut totam partem ultimam elythrarum teneat. Margine externo a medio cum macula concolori.

Unum exemplar in collectione mea. Carinthia, »Medvedji dol« in montibus Karavanky. 24./7. anno 1910.

Od základní formy liší se černohnědou podélnou skvrnou na krovkách. Skvrna tato počíná nedaleko za štítkem a táhne se ku konci, zabírajíc vnitřní poloviny obou krovek. V poslední čtvrtině krovek se náhle rozšiřuje a zaujímá celou poslední část krovek. Zevní kraj krovek je od půlky téže barvy, jako skvrna. Ostatek jako u formy typické.

Jediný kus této nové odrůdy chytil jsem s více typickými kusy na okoličnatých květinách v »Medvedjim dole« v Karavankách v Korutanech dne 24. července roku 1910. Kus ten nalézá se v mé sbírce.

Bittacus tipularius *L.* — Příspěvek k morfologii genitalních segmentů.

Napsal prof. Frant. Klapálek.

Letošního roku podařilo se mi objeviti tuto Panorpidu poprve v Čechách v okolí Mšeného u Budyně nad Ohří, kde na místě sice prostorově velmi obmezeném, za to však v počtu

*) J. Roubal, O broucích ve hnízdech ssavců a ptáků. Čas. Č. Spol. Ent. 1907. IV. č. 4.

velmi hojném v druhé polovině srpna se vyskytovala. Tímto nálezem dosaženo toho, že jmenovaná čeleď zastoupena jest všemi třemi rody evropskými. Používám této příležitosti, abych doplnil svou práci: »Soustavný rozbor rodu Panorpa L. a Boreus Latr.« (Rozpr. Čes. Akad., roč. V. čís. 44.) morfologickým rozborem vnějších genitálních ústrojů rodu Bittacus.

Pohlavní kroužky tohoto rodu nejsou u ♂ tak nápadně odlišeny od ostatního zadečku, jako to shledáváme u Panorpy blížíce se v tomto ohledu týmž kroužkům rodu Boreus. První kroužek zadečkový jest velmi kratičký, další až k sedmému včetně normální, většinou značně delší než širší; osmý jest značně zkrácen, ač jinak zcela normálně vyvinut. Kroužek devátý jest dokonale rozlišen v oblouček hřbetní a břišní, které

Obr. 1. **Bittacus tipularius** *L* ♂. Apex abdominis A se strany (aspectus lateralis) B ze zadu (asp. posterior) VII . . . . XI = segment. 7.—11. G. = pedes genitales Ps = penis, C = cerci.

po straně téměř jen v jediném bodě na kořeně se dotýkají. Oblouček břišní v normální své poloze vystupuje pouze na bocích zřetelně z kroužku předcházejícího a ke straně břišní tak nápadně se zúžuje, že mnohdy jen malé jeho úkrojky po stranách jsou viditelny. Tím nápadně nás upomíná na stejné poměry u Trichopter, kde však mnohdy tento oblouček břišní je skutečně tak hluboce na straně břišní vykrojen, že se na dva díly jen uzounkým trámcem spojené rozpadá. U Bittaca naproti tomu shledáváme, že oblouček ten jest pouze zapadlý do obloučku osmého, neboť vypreparován byv ukazuje na břiše i na stranách šířku téměř stejnou, jsa pouze od boků nahoru ke kořenu svému trojúhle skrojen. Devátý oblouček hřbetní nese první podstatné změny k účelu pohlavnímu. Jest silně na zad protáhlý a upro-

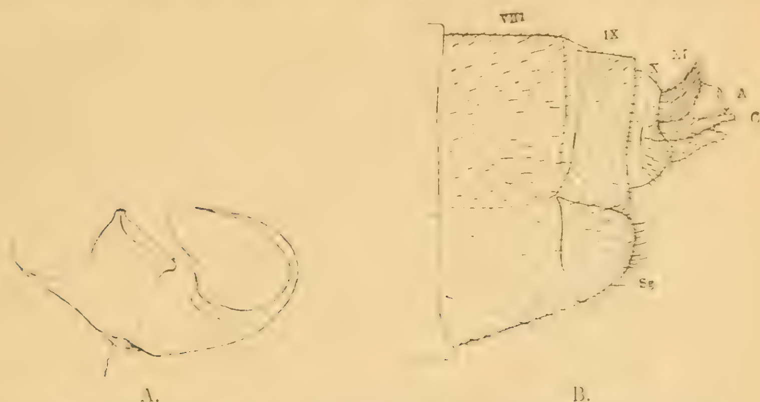
střed široce a hluboce vykrojený, takže vznikají dva skoro válcovité, na konci zakulacené, nad kořenem při pohledu se strany kolenovitě ztlustlé, na vnější straně silně štětinatě chlupaté a na konci několika zpátečnými háčky ozbrojené přívěsky. Asi v polovině své délky nese každý na vnitřní své straně dolů namířený a na konci černými trny posázený čípek, který zvláště v pohledu se strany jest dobře patrný. V obloučku břišním sedí mohutné plodidlové nohy, které jsou tak jako u Panorpy dvoučlenné, jenže druhý článek netvoří onoho známého drápku, nýbrž jest dokonale tupý. Ačkoli nevzniká forceps jako u Panorpy, přece jsou základní články plodidlových noh tak mohutné, že zabírají celou vnitřní světlost devátého obloučku břišního: jsou na straně břišní vespolek naprosto beze všeho patrného švu srostlé, na straně hřbetní však srůstají v patrném podélném švu úplně objímajíce pyji. Tato skládá se ze základní válcovité části, která přechází pak ve pružinu nahoru srpovitě zahnutou shora i zdola zploštělou a ke konci velmi ostře súženou; tato rohovitá pružina založena jest dvojitě, ale obě části její jsou v podélné střední čáře srostlé. Není pochybnosti, že má úkol titillatoru.

Vypreparujeme-li ven nohy plodidlové i s pyjí a odkloníme na stranu hřbetní devátý oblouček, shledáváme, že v prolákline kryté shora jmenovaným obloučkem ukrývá se kratičký, jako úzký chitinový kroužek vyvinutý segment desátý, z něhož na každé straně vyniká čípkovitý štět. Tento ukazuje jediný volný článek, ale uvnitř desátého kroužku zřetelně můžeme sledovati stopy článku základního. Mezi kořeny štětů uvnitř kroužku desátého vynikají dvě chlopně, hřbetní jest dosti veliká, trojúhlá, břišní krátká a na zadním kraji vykrojená, takže při pohledu se strany jako dva lalůčky se nám jeví. Obě chlopně jsou na vnější své straně jemně štětinaté; mezi nimi na nízkém kuželovitém hrbolku otvírá se řiť. Jsou tedy úkrojky kroužku jedenáctého.

U samičky jsou poměry ještě jednodušší. Kroužky zadečkové jsou až k sedmému včetně zcela normální. Osmý prodloužen jest na straně břišní v tupou, okrouhlou, silnou chlopeň podplodní, která sahá právě k zadnímu kraji kroužku devátého, jehož měkkou, blánitou břišní plochu zcela přikrývá, ve značné části s ní po stranách srůstajíc, podél slemenní čáry břišní jest slaběji chitinována a na konci mělce vykrojena, tak že končí dvěma krátkými, tupými silně štětinatými laloky. Kroužek desátý jest dokonale prstenovitě uzavřen: na stranách z něho vyčnívají

jednočlenné, úzce kuželovité nebo spíše vřetenovité štěty a mezi nimi břišní a hřbetní chlopeň, ve které jest kroužek jedenáctý rozčísnut. Chlopně tyto jsou na vnější své straně silně štětinkaté. Mezi nimi pak vyniká krátký kužel, na jehož vrcholu otvírá se řiť.

Srovnáme-li popsané ústroje s týmiž částmi u rodu Panorpa, shledáváme, že vytvořeny jsou dle úplně totožného plánu a liší se pouze některými podrobnostmi. U samečka scházejí kroužku devátému na straně břišní ony různě a pro jednotlivé druhy Panorp význačně vytvářené výběžky: hřbetní strana téhož kroužku, jakož i způsob, jímž vyvinuty jsou kroužek desátý, jedenáctý, hrbol řitní a štěty jsou téměř stejny jako u Panorp (srov. Soust. rozb. rodu Panorpa atd. p. 6). Nejpodstatnější úchylku pozorujeme

Obr. 2. **Bittacus tipularius** *L. A.* Penis, B ♀ apex abdominis A = anus, Sg = Lamina subganitalis.

na nohách plodidlových, které jak již shora bylo připomenuto netvoří u Bittaca kleští. Také samičí ústroje nápadně se shodují, jevíce v tom jakousi větší původnost, že chlopeň podplodní nen, tak dokonale s kroužkem devátým srostlá. Štěty naproti tomu jsou u Bittaca více redukovány než u Panorpy.

Nebude od místa poukázati zde na neobyčejnou shodu vnějších částí genitálních, jež zde byly popsány, s týmiž ústroji u Trichopter. Ústroje Panorp ukazují ovšem daleko původnější skladbu, dávajíce velmi zřetelně poznati morfologickou hodnotu jednotlivých částí a jsou nám vodítkem při oceňování jejím u Trichopter (srov. O morfologii kroužků a přívěsků pohlavních u Trichopter, část I. a II., Rozpr. Čes. Akad., roč. XI. čís. 35 a

roč. XII. čís. 43). Podrobné studium nám jasně ukazuje, že srpice nejblíže stojí oné skupině, ze které se řád chrostíků vyvinul.

Auszug.

Beim Männchen von Bittacus tipularius L. ist der erste Hinterleibsring sehr kurz, die folgenden bis incl. zum siebenten normal und meist bedeutend länger als breit; der achte Ring ist verkürzt, sonst aber normal ausgebildet. Das neunte Segment ist vollständig in einen ventralen und einen dorsalen Teil geschieden. Der ventrale Abschnitt ist auf der Bauchseite tief in den achten Ring eingezogen und bleibt infolgedessen nur an den Seiten sichtbar; gegen den Rücken zu ist derselbe schief zugeschniten und stößt am Grunde nur in einem Punkte mit dem dorsalen Teile zusammen. Der letztere ist stark verlängert in der Mitte des Hinterrandes tief und breit ausgeschnitten, so daß zwei Fortsätze gebildet werden, die etwa walzenförmig, an der Spitze abgerundet und am Grunde in der Seitenansicht oben knieartig verdickt erscheinen. In der Mitte ihrer Länge befinden sich auf der Innenseite auf jedem ein nach unten gerichteter, an seiner Spitze mit schwarzen Stacheln bewehrter Zapfen. Die Aussenseite der Fortsätze ist stark beborstet und vor ihrer Spitze auf der dorsalen Seite befinden sich schwarze Widerhaken. Die Genitalfüße sind groß, in der Mittellinie sind ihre ersten Glieder auf der Bauchseite verwachsen ohne eine sichtbare Naht zu bilden, umfassen die Rute und wachsen über derselben wieder in einer deutlichen Naht zusammen. Sie sind zweigliedrig, zweites Glied kurz und stumpf. Die Rute besteht aus einem walzenförmigen Grundteile, welcher in einen sichelartig nach oben gekrümmten Titillator übergeht; dieser ist flach, nach der Spitze zu verdünnt, verschmälert und scharf zugespitzt und besteht aus zwei in der Mittellinie verwachsenen Chitingräten. Wenn wir die Gonopoden wegpräparieren und den dorsalen Teil des neunten Ringes nach oben abbiegen, treten die weiteren Teile deutlich hervor. Das zehnte Segment ist als als ein schmalen Chitinring sichtbar und jederseits aus seinem Innern treten die eingliedrigen, schmal zapfenförmigen Cerci hervor. Der elfte Ring ist in zwei Klappen gespalten, von welchen die dorsale in der Ansicht von hinten dreieckig, außen fein beborstet erscheint, die ventrale viel kürzer, in der Mitte ausgeschnitten und demnach zweilappig und außen ebenfalls fein beborstet ist. Der After befindet sich

auf einer fleischigen konischen Erhöhung zwischen beiden Klappen.

Beim Weibchen bildet der achte Ventralbogen eine deutliche bis an der Hinterrand des neunten Ringes reichende Subgenitalplatte, welche in der Mittellinie weniger chitinisiert, am Hinterrande etwas ausgerandet ist, wodurch zwei kurze stärker beborstete runde Lobi entstehen. Die Subgenitalplatte bedeckt größtenteils die neunte Ventralplatte, die weich. häutig ist und mit welcher sie an den Seiten weit nach hinten verwachsen ist, so daß nur ein kleiner Teil derselben hinten frei bleibt. Der neunte Ring ist oben und an den Seiten chitinisiert. Das zehnte Segment ist nur als ein schmaler Chitinring entwickelt aus dessen Innerem an den Seiten die schmal spindelförmigen eingliedrigen Cerci herausragen. Der elfte Ring ist in eine dorsale und eine ventrale Klappe gespalten, die von dreieckiger Form und aussen bedorstet sind. Zwischen den Klappen erhebt sich ein niedriger Kegel von weicher. häutiger Beschaffenheit, welcher die Afteröffnung trägt.

Die äußeren Genitalien von Bittacus zeigen also eine sehr nahe Verwandtschaft mit denselben Organen von Panorpa. Beim Männchen besteht der Hauptunterschied darin, daß sie nicht den auffallenden Forceps bilden, der für diese Gattung so charakteristisch ist; der neunte Ring läuft in keine Fortsätze auf seiner Ventralseite aus und das zweite Glied der Gonopoden bleibt stumpf. Beim Weibchen ist die Subgenitalplatte doch nicht so vollständig mit dem neunten Ringe verwachsen, was auf einen ursprünglicheren Zustand hinweist, doch die Schwanzfäden sind stärker reduziert.

Sonst weise ich auf meine Arbeit: »Soustavný rozbor rodu Panorpa L. a Boreus Latr.« (Rozpr. Čes. Akad., Jhrg. V., No 44. 1896) hin.

Auch zeugen die hier beschriebenen Organe für die nahe Verwandtschaft der Panorpaten mit den Trichopteren, indem sie einen ursprünglichen Zustand vorstellen und beweisen. daß die Vorfahren der Trichopteren von den Panorpaten nicht weit entfernt waren.

Fauna Bohemica.

Noví brouci pro českou faunu.

Příspěvek od MUDra Em. Lokaye.

Pterostichus (*Argutor*) **tarsalis** *Apflb.* Byv upozorněn panem dvorním radou drem Skalitzkým, že tento druh byl jím chycen u Brandýsa n. L., prohlédl jsem svůj materiál a shledal, že dva jedince tohoto druhu ulovil jsem 28. září 1907 v Toušeni.

Quedius Haberfellneri *Epp.* chycen byl mnou nahoře na Javoru v Šumavě v červnu.

Atheta aquatilis *Thoms.* Ulovena mnou v červnu rovněž na Javoru a mou chotí v srpnu u Nových Hradů blíže Vys. Mýta ve vlhkém mechu.

Atheta (*Ceritaxa*) **testaceipes** *Heer* chycena mnou letos v červnu na Vraném n. Vlt., panem prof. Klapálkem letos koncem srpna ve Mšeném u Budyně.

Zyras erraticus *Hageus.* Jednoho jedince tohoto velmi vzácného druhu podařilo se mi uloviti letos v červnu v hnízdě mravence Tapinoma erraticum ve Vraném n. Vlt.

Trimium carpathicum *Saulcy.* Mojí chotí chyceno letos v srpnu u Nových Hradů v mechu.

Cryptophagus silesiacus *Gglb.* V houbách a mechu u Nových Hradů chyceni mou chotí letos v srpnu dva jedinci.

---

b) Příspěvek Jar. Kříženeckého.

Philontus fuscus *Gravh.* Jeden exemplář loni v květnu v parku u Veltrus ve stromě obydleném Las. fuliginosus.

Philontus tenuis *Fabr.* ab. **gracilis** *Letzn.* Na Sázavsku na písku] u řeky 1 exemplář poblíže Týnice n. Sáz.

Athons vitatus *Fabr.* var **Ocskayi** *Viesmv.* Několik exemplářů letos ve Vel. Oseku V. a u Statenic VI.

Athons vitatus Fahr. var. **angularis** *Steph.* Statenice VI.

Apion astivum *Germ.* Čelakovice III. 09.*)

Rhynchites betulae var. **nitens** *Mrsch.* Předloni v několika exemplářích u Statenic.

Ceutorhynchus nigrinus *Mrsch.* Statenice VI. 09.

Polydrosus pilosus *Gred* Křivoklát V. 08.

Hypera trilineata *Mrsch.* Čelakovice III. 09.

*) Za laskavé určení všech Curculionidů vděčím panu radovi Formánkovi v Brně.

Drobnosti.

Množství roháčů musilo býti letos v Černošicích u Prahy, což bylo as následkem kácení mnoha dubového podrostu. Při poslední vycházce v polovici srpna, zašel jsem do Černošic až k ville Kratochvíle, kdež jsem po strmé stráni, znovu osázené mladými smrčky, pracně se dostal nahoru mezi dubový podrost, a tu nalezl jsem velkého roháče na znak ležícího mrtvého, a opodál 2 samičky v téže poloze, což mě velice překvapilo. Ležely přece na nízkém mechu, mohly tudíž snadno se obrátit a zalézt. Leč šel jsem dále a hle, našel jsem jich ještě 18, většinou už se rozpadávajících, a mnoho jich částí, z nichž jsem si jen žuchvy ponechal. Když jsem zase sešel s oněch strání dolů a ptal se kolegy zahradníka v oné ville, viděl-li zde letos roháče, řekl mi, že jich litalo tam letos večer více než chroustů, ač tam každý rok nebývají tak četní. *Záruba.*

Lymantria monacha (bekyně sosnová) objevila se letošního roku v Krči-Kunratickém lese v množství daleko menším než předcházející léta, o což má zásluhu tamnější lesní správa, která včasným pilným sbíráním a ničením motýlů předešla jeho rozmnožení. Též napomáhá v lesích těch při ničení housenek brouk Xylodrepa quadripunctata (housenkář čtverotečný), který je tam velmi rozmnožen. *Zeman.*

Zvláštní podívání poskytovalo letošního roku stromořadí akátů, vroubící silnici Pankráckou ke Krči vedoucí, kde na jeho lístcích pásla se **Lymantria dispar** (bekyně velkohlavá). Chtěje se přesvědčiti, že skutečně akátem se živí, vzal jsem as 3 tucty housenek domů, kde jsem je také na akátě až k zapupení dochoval. — Zde opětně dokázala tato housenka, že není nikterak v potravě vybíravá, neboť ožírá vše: listnaté a jehličnaté stromoví, keře, trávu, atd., což svědčí o její zhoubné škodlivosti při značnějším rozmnožení. *Zeman.*

Atheta Montandoni Roubal v tomto časopise 1909, seš. I. popsaná a uvedená ve 4 pouze známých exemplářích z okolí Bukureště, byla nově také v Uhrách nalezena panem Meschinggem. *Roubal.*

Omosita colon *L.* **a discoidea** *Fabr.* žijí na mršinách, když už byly tyto poněkud vyschly, pak v zásobách kostí, klihu, poblíž koželužských závodů, v různých zásobách živočišných surovin a p. Ganglbauer uvádí živočišné odpadky, hlavně mršinu.

V Praze jsem chytával jmenované brouky k večeru u otevřených oken pekáren cukrovinek a oplatků. *Roubal.*

Bylo by velmi prospěšné, aby všichni přátelé přírody sbírali po krajích našich i přímo sousedních končinách střevlíky (genus Carabus, Cychrus a Calosoma) a zasýlali mně je ke studiu, co možná ještě vlhké, totiž nevyschlé, nepraeparované, nenapichované. Práce při tom není téměř žádné ani nákladů, poněvadž se nasbíraní brouci mohou zasýlati v malých pevnějších krabičkách jako vzorky bez ceny.

Že bych výsledky studia a jmena spolupracujících sběratelů uveřejňoval v našem Časopise, rozumí se samo sebou.

Za přesné a podrobné naleziště, totiž města neb vesnice okolí, chlumu, hory, lesu a pod. bych velmi důtklivě žádal každého, kdož by přispívati mínil.

Všem přátelům entomologie kladu zvláště na srdce, aby si co nejvíce všimali krajin pošumavských, totiž celé horské obruby české na západě, jelikož jest to krajina na nejvýše významná.

Dr. Frant. Sokolář,
dvorní a soudní advokát, Vídeň III/2 Disslergasse 6.

Příspěvek ku poznání fauny broučí východních Čech.

Napsal Jar. Kříženecký, stud., Král. Vinohrady.

V tomto článku chci podati malou ukázku fauny broučí z Králického výběžku. Meškav o prázdninách (r. 1909) na samém úpatí Orlických Hor, v Čermné, konal jsem kratší i delší výlety po okolí. Seznamu významnějších brouků zde nasbíraných připojuji některé poznámky. Celkem jsem zjistil přes 500 druhů.

Doba sbírání byla již dosti pokročilá (od 10./VII. až 9./IX.) a proto některé jarní druhy v seznamu chybí. Sbíráno na pěti lokalitách. Čermná ve výši 380 m. nad mořem v údolí, obklopená lesy; Kyšperk o něco níže, téměř za týchž podmínek přírodních; Těchonín vykazuje převážnou většinou druhy vyšších poloh horských (výš. n. moř. 400 m.); Mladkov, místo ještě výše položené, lesy kolem obklopené: výš. n. moř. téměř 1000 m.; △ Králický Sněžník vykazuje zcela faunu horskou.

Při sbírání použito nejvíce smýkadla; prosívání nebylo ve většině případů nic platné pro stálé sucho. Nejvíce se ještě osvědčilo prosívání listí u potoka a kory starých pařezů. Z mravenců sbíráno jen u Lasius fuliginosus *Ltr.* v duté jedli u Čermné. Velice dobře se osvědčilo sbírání ve starých houbách a smýkání *Stenusů* při západu slunce na vlhké lesní louce.*)

Pokud se zpracování týče, vyslovuji srdečné díky všem pánům, kteří jakýmkoli způsobem mi pomocí přispěli. Obzvláštními díky jsem zavázán p. dr. E. Lokayovi za pokyny úpravy seznamu se týkající. Za laskavou pomoc při sbírání a za posílání později chycených brouků děkuji svému kol. H. Markovi.

Druhy pro Čechy nové jsou označeny hvězdičkou

---

*) O tomto zmínil jsem se již v 2. čís. t. čas. Doporučuji to zvláště za doby sucha. Zjistil jsem takto 16 druhů *Stenusů*.

Carabidae.

Carabus Scheidleri *Panz.* var. Preyssleri *Duftschm.* Čermná VIII.; jeden exemplář na louce pod branou.

— *Scheidleri *Panz.* var. Helleri *Gngbl.* V lese na mechu: Čermná VIII. a IX. à 1 ex.

— Linnei *Panz.* Dva exempláře pod kamenem na Kr. Sněžníku VIII.

Trechus amplicollis *Fairm.* V lučním náplavu u Čermné VII. Jeden exemplář mi zaslal později (IX.) kol. Marek z Čermné.

— pulchelus *Putz.* V náplavu u Čermné VII. a Kyšperka VII.

Patrobus assimilis *Chaud.* Několik ex. u Čermné VIII. pod olšovým listím na bahně. Druh tento byl dle Reitter a sbírán v Čechách jen p. dr. Skalitzským na Krkonoších. Byl prý též chycen v Čelakovicích, jak mi sdělil kolega Obenberger.

Synuchus nivalis *Panz.* V náplavu u Kyšperka VII. 1 exemplář.

Platynus micans *Nicol.* Čermná VIII. pod listím 2 ex.

Pterostischus coerulescens *Lin.* Čermná VII.

— aethiops *Panz.* Jeden exemplář u Čermné VIII.

Amara montivaga *Sturm.* Jeden exemplář na silnici u Čermné VII.

— lunicollis *Schiodte.* Čermná VII.; Kyšperk VII.

— equestris *Duftschm.* Čermná VIII. 1. ex.

Ophonus punctatus *Duftschm.* Jeden exemplář na podzim chytil u Čermné.

Harpalus latus *Lin.* Čermná VII., VIII., IX., Kyšperk VII. dosti hojně.

— laevicollis *Duftschm.* Těchonín VII., Kr. Sněžník VIII.

Dytiscidae.

Agabus nitidus *Fabr.* V lesních potůčcích v listí hojně: Čermná VIII., IX.

— affinis *Payk.* Čermná VIII, s předešlým 1 ex.

— Sturmi *Gylh.* V proudících vodách: Čermná VII.; Kyšperk VII.

Gyrinidae.

Orectochilus villosus *Müll.* V náplavu Tich. Orlice u Kyšperka VII. 1 ex.

Staphylinidae.

Oxypoda formosa *Kraatz.* Vzácněji: Čermná VIII., Kr. Sněžník VIII.

Atheta aterrima *Gravh.* Čermná VII. v listí, 1 exemp.

— subsinuata *Erichs.* Čermná VII. 1 ex. v houbách.

— levana *Muls.* Čermná VIII., Mladkov IX.

— picipennis *Mannh.* Čermná VII., IX. v houbách.

— granigera *Kiesenw.* Velmi hojně s předešlou.

— nigricornis *Thoms.* Čermná VIII. 1 ex.

— tibialis *Heer.* Pod mechem na Kr. Sněžníku VIII. 2 ex.

— sulcifrons *Steph.* Čermná VIII. v listí 1 ex.

Thinonoma atra *Gravnh.* Na bahně u Čermné VIII. 1 exempl.

Bolitochara bella *Märkl.* Několik ex. v houbách u Čermné VIII.

Homalota plana *Gylh.* V houbách VII. 1 ex.

Gyrophaena fasciata *Marsch.* Čermná VIII., Kyšperk VIII.

— pulchella *Heer.* Čermná VIII., 1 ex.

— strictula *Erichs.* Jeden exemplář s předešlou.

Myllaena brevicornis *Mtth.* Mladkov IX.

Tachinus proximus *Kraatz.* V houbách u Čermné VII., VIII.

— subterraneus *Linné.* Dosti hojně za týchž podmínek. Čermná VII., VIII., IX., Kr. Sněžník VIII.

Conurus litoreus *Linné.* Na podzim u Čermné několik exemplářů chytil kol. Marek.

Bryocharis analis *Payk.* V mechu na shnilém pařezu u Čermné VIII.

— inclinans *Gravh.* V mechu na shnilém pařezu u Čermné VIII.

Bolitobius trinotatus *Erichs.* Čermná VII. 1 ex.

Bryoporus rufus *Erichs.* Kr. Sněžník; v mechu 1 ex. VIII.

Mycetoporus *Mnnhm.* bruneus *Mrschr.* var. bimaculatus *Boids.* V lučním náplavu u Čermné VII. 2 ex.

— rufescens *Steph.* var. laevicollis *Epploch.* Několik exemplářů u Čermné VII.

Quedius *Steph.* laevigatus *Gyll.* ab. resplendens *Thoms.* Těchonín VII. 1 ex.

Pořad schůzí

České Společnosti Entomologické ve správním roce 1910.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
25.	22.	22.	26.	24.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
21.	27.	11. a 25.	15. a 29.	13. a 20.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České na Václavském náměstí, číslo 54 v I. poschodí, a počínají přesně o 1/2 8. hodině večer.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VII. 1910. Číslo 4.

V PRAZE.
Nákladem České Společnosti Entomologické
Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

Quedius paradisianus *Heer.* Čermná VII., VIII., IX., velmi hojně v houbách a v listí.

— picipennis *Herr* Kyšperk VII., Čermná VII. v náplavu.

Staphylinus fulvipes *Scop.* U potoka v listí 1 ex. u Čermné IX.

— erythropterus *Lin.* V houbách hojně: Čermná VIII., IX.

Philonthus chalceus *Steph.* Čermná VII., VIII.

— albipes *Gravh.* Čermná VIII. 1 ex.

— longicornis *Steph.* Čermná IX. 1 ex.

Othius lapidicola *Kiesenw.* Jeden exemplář v listí na Kr. Sněžníku VIII.

Xantholinus atratus *Heer.* Jeden exemplář u *Las. fuliginosus* Latr. v duté jedli u Čermné VIII.

Stilicus geniculatus *Erichs.* Čermná VII. 1 ex.

Stenus longitarsis *Thoms.* Čermná VIII. v listí u potoka.

— brunnipes *Steph.* Čermná VII. v lučním náplavu.

— picipes *Steph.* Čermná VIII.

— bifoveolatus *Gylh.* Velmi hojně na lesní louce při západu slunce na travinách u Čermné VII., VIII.

— impressus *Germ.* V lesním mechu: Čermná VIII., Těchonín VII.

Oxyporus rufus *Linné.* Velmi hojně: Čermná VII., VIII., Kyšperk VII.

Oxytelus laqueatus *Marsh.* Čermná VII., VIII., IX., Kyšperk VII.

— inustus *Grvh.* Jeden exemplář na Kr. Sněžníku VIII. v čerstvém lidském exkrementu.

— clypeonitens *Pendellé.* Kyšperk 1 ex..

Ancyrophorus omalinus *Erichs.* Těchonín VII. 1 ex. sesmýkal jsem.

Antophagus sudeticus *Kiesenw.* Kr. Sněžník VIII., Čermná VII., VIII., ponejvíce na kapradinách.

— alpestris *Heer.* Kr. Sněžník VIII. za týchž okolností.

— abbreviatus *Fabr.* Čermná VIII.

— caraboides *Lin.* Čermná VII.

Megarthrus sinuatocollis *Boids.* Čermná VIII., na vlhkých lukách při západu slunce hojně s

— nitidulus *Kraatz.* a

— hemipterus *Illig.*

Pselaphidae.

Euplectus punctatus *Muls.* Dva exempláře pod korou starých jedlových pařezů u Čermné VIII. (Det. Rambousek).

— piceus *Motsch.* Čermná VII.: 1 ex. na témže místě. Druh tento byl v Čechách sbírán dosud jen p. dr. Fleischerem a p. dr. Pečírkou na Šumavě. Jeden z našich nejvzácnějších Euplectů.

Scydmenidae.

Cephenium *Reitteri *Bris.* Pod listím u Čermné VII. 1 ex.

Silphidae.

Necrophorus vespiloides *Hrbst.* Ve starých houbách dosti hojně: Čermná VIII., IX.

Scarabaeidae.

Aphodius rufus *Moll.* Čermná VII., Kyšperk VII., pod kravskými exkrementy.

— nemoralis *Er.* Těchonín VII. 1 ex.

— depressus *Kugel.* ab. atramentarius. *Er.* Jeden exemplář pod lidským exkrementem na Kr. Sněžníku VIII.

Hoplia praticola *Duftschm.* Na obilí u Čermné VIII. 1 exemplář.

— philantus *Sulz.* Dva exempláře s předešlou.

Serica brunnea Linné. V náplavu Tiché Orlice u Kyšperka VII.

Hydrophilidae.

Philydrus *fuscipennis *Thoms.* Hojně pod listím u potoka a vlhkých místech u Čermné VIII.

Nitidulidae.

Epuraea melina *Er.* Jeden exemplář v podsívání u Čermné IX.

— terminalis *Mannhm.* Hojně s předešlou.

— pusilla *Illig.* Jeden exemplář na podzim u Čermné chytil H. Marek.

— ochracea *Er.* ab. bisignata *Sturm.* Hojně se základní formou u Čermné VII. u *Las. fuliginosus* Latr.

— abietis *J. Sahlb.* Čermná VIII., Kr. Sněžník VIII., Mladkov IX.; hojně na květinách.

Thalycra fervida *Oliv.* Čermná VII.

Byrrhidae.

Cytilus *auricomus *Duftschm.* Čermná VII., Kyšperk VII., v lučním náplavu hojně.

Eucnemidae.

Throscus carinifrons *Bonv.* Čermná VII.

Elateridae.

Elater aethiops *Lac.* var. scrofa *Germ.* Král. Sněžník VIII.

Agriotes *gallicus *Lac.* Jeden exemplář u Čermné VIII.

Adrastus *lacertosus *Er.* Čermná VII. 1 ex.

Denticolis rubens *Piller.* Jeden exemplář seděl na trávě na Kr. Sněžníku VIII.

Cantharidae.

Pyropterus affinis *Payk.* Na suchých pařezech u Čermné VII.

Platycis minuta *Fabr.* Za týchž okolností u Čermné VIII.

Podabrus alpinus *Payk.* Na Král. Sněžníku na kapradinách několik exemplářů VIII.

Cantharis livida *Lin.* var. dispar *Fabr.* Se základní formou u Čermné VII. 1 ex.

Malthinus 2 guttatus *Payk.* Hojně na trávě: Čermná VII., VIII. a Těchonín VII.

— flaveolus *Steph.* Jeden exemplář za týchž okolností u Těchonína VII.

Malachius marginatus *Oliv.* Jeden exemplář u Kyšperka VII.

Anthocomus fasciatus *Lin.* Čermná VII. na trávě.

Mordellidae.

Mordella maculosa *Naez.* Jeden exemplář na suchém plotě na výsluní u Čermné VII. (Det. Roubal.)

Curculionidae.

Otiorrhynchus dubius *Ström.* Na kapradinách na Kr. Sněžníku VIII.

Liophloeus Herbsti *Gylh.* V náplavu Tiché Orlice u Kyšperka VII. a na Kr. Sněžníku VIII. 1 ex.

Liosoma deflexum *Panz.* Pod listím u potoka u Čermné dva exempláře VIII.

Apion cruentatus *Schall.* Hojně na květinách: Téchonín VII., Kyšperk VII., Kr. Sněžník VIII.

Cerambycidae.

Pachyta clathrata *Fabr.* Kr. Sněžník VIII.; hojně na trávě.

Chrysomelidae.

Chrysomela *geminata *Payk.* var. cuprina *Duftschm.* Čermná VII.

— *varians *Fabr.* var. pratensis *Weise.* Čermná IX., Kyšperk VII.

— *varians *Fabr.* var. centaura *Herbst.* Mnohem hojněji než předešlá (takřka v massách) na *třezalce*: Kyšperk VII., Kr. Sněžník VIII.

— intricata *Germ.* Na Kr. Sněžníku VIII. 1 ex.

— cacaliae *Schrnk.* var. senecionis *Schrn.* S předešlou.

Donaciidae.

Donacia brevicornis *Abr.* Čermná VII.; na rákosí 1 ex.

H. A. Joukl.

Narodil se 23. června r. 1862 v Praze, navštěvoval školu u Piaristů a studoval pak na německé reálce v Nikolandské ul. R. 1880 vstoupil do malířské akademie hodlaje státi se professorem kreslení. Vynikaje nadáním i pílí záhy na sebe obrátil pozornost a ježto nemaje vlastních prostředků byl nucen hned od počátků sám se vydržovati, byl zahrnut zakázkami v té míře, že věnoval se malířství úplně. Vynikl jako portrétista, malíř historický a chrámový. Pracoval na chrámě Minoritů v Brně, v kostele ve Slatinách (obnovoval zašlé fresky Brandlovy), v Ostružné a v Libáni. Mimo to byl hledaným illustratorem, kterýmž oborem v posledním čase skoro výhradně se zabýval.

S velkou láskou lnul ku přírodě a všechen volný čas věnoval studiu entomologie po více než 25 let. Osvědčil se zvláště

jako znalec motýlů a býval v otázkách pochybnych na potaz brán. Výsledkem jeho píle vedle celé řady drobnějších pojednání českých v časopise našem uveřejněných a německých publikovaných v různých listech zahraničných jest objemné dílo: Motýlové a housenky Střední Evropy, vydané nákladem knihkupectví Kobrova. Dílo toto zůstane dlouho základní prací pro Macrolepidoptera. Chystal se stejným způsobem zpracovati Microlepidoptera, leč bohužel smrt po krátké chorobě zmařila všechny jeho ušlechtilé plány.

Byl spoluzakladatelem České Společnosti Entomologické, jejímž byl svého času knihovníkem a místopředsedou. Pro svůj neunavný humor a břitký vtip byl vždy dobrým společníkem a oživoval přátelské schůzky členů společnosti. Jeho neobyčejná ochotnost přispěti radou i materiálem vábila k němu zvláště začátečníky a »Motýláři« dlouho budou postrádati tohoto krystallisačního bodu.

Zemřel po krátkém těžkém utrpení dne 6. prosince 1910 a pohřbu jeho konaného dne 8. pros. téměř v plném počtu účastnili se pražští členové Č. S. E. Dílo jeho zapezpečilo mu památku trvalou. *Kpk.*

Nonagria typhae *Thnbg.*

(Příspěvek ku biologii.)

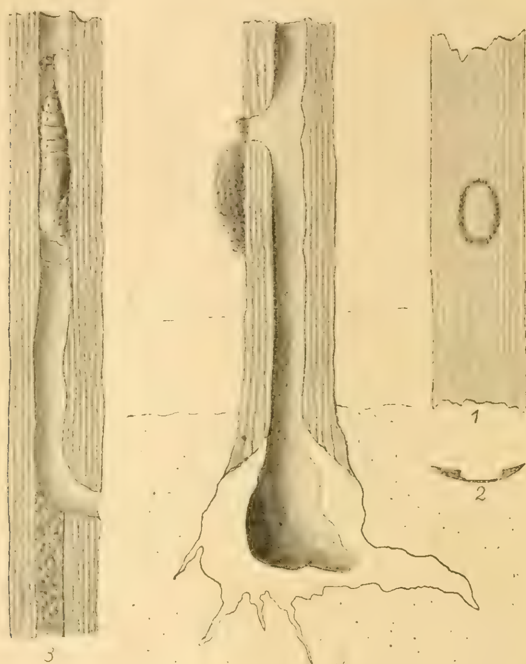
J. Tykač.

Tato můrka jest dosti obyčejná, ale svou biologií velice zajímavá. Přezimuje sice po druhém svlékání, ale úplně vyrostlou možno ji sbírati v červenci a v prvé polovině srpna. Hoffmann na str. 104. uvádí: »Lebt ebenfalls in den Rohrkolben, aber nach »Hering« in solchen, welche in Wasser stehen.« Housenky tyto nalézáme však v orobinci rostoucím ve vodě i v tom, jenž jest v písku neb na břehu močálu, ba i ve vypuštěném rybníce.

Nejlépe možno housenky sbírati tak, že díváme se po orobinci, kde lodyha nebo prostřední listy jsou zvadlé a žluté. Nad zemí as 5—15 cm. vysoko (stojí-li orobinec ve vodě, tedy nad hladinou vodní) jest viděti otvor, pod nímž jsou nalepené drtiny a vytéká hnědavá látka (obr. 4.) V takových rostlinách jest hospodaření housenek Nonagrií dokázáno.

Vytrhneme-li onu rozežranou rostlinu ze země a rozřezá-

váme-li ji od shora dolů, nacházíme chodbu a v některých částech uložený trus. Housenka nalézá se buď v chodbičce aneb až dole v oddenku, kde má vyhlodanou dosti velikou prostoru (obr. 4.), do níž při řezání nateče voda a sliz pocházející z rostliny, která, je-li ve vodě, jest pod hladinou pokryta slizem. Někdy jsme donuceni rozřezati několik rostlin, než nalezneme housenku a v těch rostlinách, které kvetou neb mají již plody,

Nonagria typhae *Thnbg.* Vývoj.

nenalezneme zpravidla úplně vyrostlé housenky. Ta jest obyčejně ve vedlejší rostlině, kam dostane se tím, že přeplave. Velice zajímavé jest pozorování, vyjmeme-li housenku z rostliny a položíme-li ji na hladinu vodní, jak rychle a velice pěkně plove.

Dorostlé housenky jsou až 7 cm. dlouhé a špinavě žluté. Některé mají krásný růžový nádech. Z těch líhnou se kusy s předními křídly skořicově hnědými a světlými žilkami, kdežto ze špinavě žlutých vyvíjejí se tvary světle žlutě zbarvené. Dospělá housenka před pupením změní se tak, že jest úplně průsvitná

(sklovitá). Místo, kde se zapupí, jest obyčejně v horní polovině rostliny. Před pupením provrtá si chodbu až k okraji a vnější list vyhlodá tak, že zbude jen tenká ploška tvaru elipsovitého (obr. 1. a 2., jenž jest příčný průřez listu). Kol onoho místa — terčku — jest na zeleném listě hnědá a vedle ní žlutavá páska.

Při sbírání pup jsou nám tedy vodítky žluté listy střední, přízemní otvor a terček, ovšem nejdůležitější.

Na obr. 3. viděti jest otvor, kde na okraji nalézá se terček a chodbička vedoucí vzhůru as 5 cm. Pupa jest chráněna dvěma přepážkami a visí hlavou dolů připevněna jsouc na nitce od horní záklopky, u které nalézá se také svlečená pokožka housenky. Při lihnutí prorazí motýl dolní záklopku a chodbou již připravenou vyleze proraziv terček (obr. 3., kde dole ve středu rostliny jest naznačena chodbička naplněná trusem). Motýl líhne se za čtyři týdny.

Zeměpisné rozšíření jest značné, jak Staudinger v »Catalog d. Lepidopteren d. pal. Faunengebietes« 1901 uvádí: Eur. c. (pal.); Suec. m.; Ross. s. oc. et m.; It. s.; Cat.; ?Pal.; Ili; Iss. K. Naleziště v okolí Plzně: Kalužiny v lese u Hýrových hor; rybníky: Bolevecký, Košinář, Senecký, Třemošenský, Kamenný, Nováček, Drahotín a břehy řeky Mže u Zábělé.

Ku konci referátu dovolím si nastíniti, jak vypěstovati motýle z pupy. Domů přinesené housenky v uřezaném orobinci vypěstovati nemůžeme, protože housenky nemohou chodbou volně prolézati a tím vylezou ven. Orobinec pak rychle schne a postaven do vody hnije. Nejlépe přinésti pupy a ty ihned z rostliny vyjmouti a položiti na vlhký písek neb piliny. Ponecháme-li pupy v rostlině, ta rychle uschne a promačká pupy, jež zhynou.

Poznámky k některým vzácnějším druhům českých Coleopter.

J. Obenberger

1. Carabus silvestris *L.* Na svém letošním výletě na Krkonoše ve dnech 18.—20. června 1910 byl jsem překvapen velikým množstvím střevlíků tohoto druhu. Ač slunce ostře palilo přece na výšinách krkonošských kde se tento brouk vyskytuje, přebíhal co chvíli krásně vybarvený kus přes cestu. Vyskytuje se, pokud jsem mohl zjistiti, hlavně na nejvyšších pláních krkc

nošských, kde byl takřka v massách. Nejvíce našel jsem jich na cestě od Sněžných jam k boudě prince Jindřicha; tam přebíhali stále přes cestu; pod každým kamenem bylo jich několik. Vyskytovali se ve všech možných barevných odstínech od zlaté, měďové, zelené až ku kovově černé. Poslední (a b. concolor *Panz*) nasbíral mi kollega Hoffmann nejvíce na cestě z Luční boudy k Schwarzschlagbaude, ve vlhké poloze, v blízkosti sněhu. O množství jich svědčí ta okolnost, že za necelé dvě hodiny při touristické chůzi sebral jsem jich přes 60 kusů, ač jsem si vybíral jen zvláště pěkné kusy. Mezi nimi bylo i několik kusů krásné variety silesiacus *Reitt.* vyznačené žebrovitým spojením krovečných jamek.

2. Pterostichus negligens *Sturm.* (Sbg. Orites Schaum). Horský tento druh nalezl jsem v dosti velkém množství na cestě od pramenisek Mumlavy až k Labské boudě pod kameny; objevil se ve výši první kleče. Det. p. ing. Jedlička.

3. Nebria Gyllenhalli var. rufescens *Stroem.* (arctica Dej.) Tohoto pro Krkonoše typického brouka nalezl jsem s kol. Hoffmannem ve velmi značném množství u »Sněžných jam« pod kameny opírajícími staniční tyče při cestě na Vysoké Kolo. Pod několika kameny bylo jich až 10 kusů. Zvláštní je, že, ač tento brouk byl na zmíněném místě velmi četný, jeho typická forma byla tam neobyčejně řídkou — bedlivě hledaje nalezl jsem všeho všudy tři kusy, ač zmíněné variety nasbíral jsem za čtvrt hodiny asi 50 kusů. Vyskytoval se až skoro k Vysokému kolu, nalézaje hojný úkryt v kamenném moři na jeho úbocích — odtud dále nenašel jsem přese vše úsilovné pátrání již ani jediného; zdá se tedy, že lokalita tohoto zajímavého Carabida je u nás omezena na okrsek Sněžných jam, i v jiném ohledu tak zajímavý.

4. Athous rufus *Deg.* Velmi vzácného tohoto Elaterida podařilo se mi chytiti v Krušovicích u Rakovníka. Vyvinuje se v lesních pařezech prastarých, ztrouchnivělých, pocházejících od t. zv. černé borovice, kdež také jsem nalezl jeho larvu. Brouk sám se najde nejčastěji v t. zv. »lapácích«, v pastech, které líčí lesníci na klikorohy. Jinak, častěji, nalezne se ukrytý v záhybech kůry pařezů u kořene. Zmíněné kůry jsou ostatně dobrým vnadidiem i na jiné brouky: kromě Athousa bývá tam Melanotus rufipes, Elater sanguineus, Spondylis buprestoides, Cryocephalus rusticus; různí broučci dostaví se, když kůra začne plesnivěti; jsou to

zejména pěkní Staphilinidi a Nitidulidi jako: Epuraea pusilla a j. Pityophagus ferugineus, Rhizophagus ferugineus etc. Velmi hojnými jsou tam Scolytidi a nejčetnějším ovšem klikoroh.

5. Selalosomus incanus *Gyll.* (= quercus Gyll.) [Det. Dr. Pečírka]. Vzácného tohoto Elaterida nalezl jsem v několika málo exemplářích na Krkonoších 18. června 1910 ve značně vysokých polohách, na cestě od horní Mumlavy k Labské boudě smýkáním na travinách.

6. Selatosomus affinis *Payk.* (Det. Dr. Pečírka) nalezl jsem tamtéž, ale mnohem vzácněji než incanus.

7. Poecilonota decipiens *Marsh.* Krásný tento Buprestid nachází se u nás nyní stále četněji a to vždy na určitém místě ve větším množství. Taková naleziště jsou mi dosud známa dvě: jedno je Jílové (p. P. Holík), druhé, ještě bohatší, v Oboře u Kar. Var. (C. r. Purkyně). Druh tento nachází se vždy jen na listech mladých bříz, kdežto velmi příbuzný P. rutilans nachází se obyčejně na kmeně starých líp.

8. Eurythyraea austriaca *L.* Nálezy vzácného tohoto Buprestida u nás jsou velmi ojedinělé; ještě nejspíše nalezne se tam, kam dopravuje se dříví neb dřevěné výrobky z jihu. Tak byl nalezen již i na některých nádražích a v některých továrnach. Nálezy brouka toho v živé přírodě, tedy nálezy, jež by svědčily o jeho zdomácnění u nás, patří k největším vzácnostem.

Poslední takový nález byl učiněn stud. p. C. r. Purkyněm v Oboře u Kar. Var. r. 1908, kde byl brouk tento chycen v jediném exempláři, jenž přiletěl s množstvím Ancylocheir na vyrovnané klády.

9. Tillus elongatus *L.* Brouk tento nalézá se v Čechách velmi zřídka; avšak nikdo by netušil, že může se vyskytovati i v údolí sv. Prokopa u Prahy, v bezprostřední blízkosti pražských továren. Tam jej nalezl u potoka, v jediném ♀ ex. pan ing. Šustera 10. června 1910. Jemu příbuzného, ještě vzácnějšího v Čechách:

10. Tillus unifasciatus *F.* přinesl mi kol. Hoffmann z Polních Chrčic u Kolína v Polabí, kdež jej chytil na zahradě.

11. Letošní rok byl dosti bohatý na Liodidy a Colony. Nasbíral jsem jich dosti značné množství na dvou vlhkých pasekách u Krušovic. Na jedné t. zv. »Kačírov«) byli pouze Liodidi; Colonů velmi málo (2 kusy všeho všudy); půda byla tam jílovitá, zprohýbaná, tůňkami prorvaná; paseka byla na dvou stranách

otevřená, na dvou stranách hraničila s vysokým lesem, v němž se hojně hub, zvláště t. zv. »chřapáčů« vyvinovalo. Druhá paseka byla kamenitá (ležela v Maxově oboře na kopci Louštíně), podklad byl drolivá opuka, proto též vegetace byla sporá, hlavně rulík (Atropos belladonna) s hejny dřepčíků Epithrix, pak bažanka a ostřice. Paseka ležela na stráni, obklopena jsouc ze všech stran starými bukovými a smrkovými lesy; tam bylo nejvíce Colonů.

Při tom začínal jsem vždy smýkati na těch místech v lese (na kraji) kde se nejdříve ukládal stín — první kořistí byly Cyrtusy a Colennis z kapradin; později Hydnobius; — tito k večeru zmizeli a pak smýkal jsem jen Liody a Colony, největší druhy (fracta Seidl. silesiaca, cinnamomea až naposled k osmé hodině). Sbírání Liodů i Colonů je velmi úmorné a vysilující, takže čtyři až pět hodin smýkání je těmi 15—20, nejvýše 28 Liody, kolik jsem jich totiž za den chytil dosti draze zaplaceno. Pro přehled uvedu zde jména Liodidů i Colonů v Krušovicích nasbíraných.

Colon: dentipes *Sahb.* (Louštín), appendiculatum *Sahb.* (Louštín), viennense *H.*, var. nigriceps *Reitt.* brunneum *Latr.*, var. episternale *Czwal.*, angulare *Er.* — Tyto skoro vesměs z Louštína.

Liodes: parvula *Sahb.*, hybrida *Er.* (nejčetnější ze všech; na obou pasekách přes 110 kusů), cinnamomea (Kačírov 1909), rhaetica v. fracta *Seidl.* (Louštín), obesa *Schmidt*, dubia *Kugl.* v. subglobosa *Reitt.*, v. minor *Fleisch.*. badia *Strm.*, ovalis *Schmidt*, brunnea *Strm.*, calcarata *Er.* calc. var. nigrescens *Fleisch.*, silesiaca *Kr.* (Kačírov) Triepkei *Schmidt.*

Cyrtusa: minuta *Ahr.*, subferruginea *Reitt.* (Kačírov).

Colennis: immunda *Strm.*

Hydnobius: punctatus *Strm.*, punctatus var. strigosus *Thoms.*

Agaricophagus: cephalotes *Schmidt.*

Nejvíce Liodů i Colonů objevovalo se za pěkných, ač letos tak vzácných večerů koncem srpna; tehda jsem přinášel 20—25 kusů najednou domů. Celkem všech sebral jsem asi 450 kusů, počítaje v to i Colony.

Broučí fauna na zdech vinohradských domů v dubnu 1910.*)

Referuje stud. Vladimír Blattný.

V letošním dubnu připadlo několik málo pěkných dnů na dny všední, takže vycházky do širšího okolí Prahy byly nemožné. Na svých vycházkách po Král. Vinohradech seznal jsem bohatost druhů brouků na zdech, že, jak se domnívám, stojí za uvedení, co všechno lze takto chytiti.

V období výše naznačeném chytil jsem:

Bembidium obtusum *Sturm.* Hojně, po celý duben.
Bembidium quadrimaculatum *L.* 1 ex. 16. dubna.
Notiophilus palustris *Duft.* Hojně. 23.—25. dubna.
Elaphrus aureus *Müll.*, velmi hojně 16. dubna.
Poecilus cupreus *L.*,. po celý duben.
Cercyon ustulatus *Peyssl.*, 6. dubna, 1 ex.
Cercyon unipustulatus *L.*, po celý duben dosti.
Cercyon analis *Payk.* 7. dubna 1 ex.
Cercyon melanocephalus *L.*, 16. dubna 1 ex.
Helophorus griseus *Hbst.*, 29. dubna 1 ex.
Aleochara moerens *Gyl.*, hojně po celý duben.
Aleochara fuscipes *Fabr*, hojně (6. dubna).
Drusilla canaliculata *F.*, dosti hojně.
Atheta atramentaria *Gyl.*, 28. dubna 3 ex.
Atheta trinotata *Kr.*, dosti hojně.
Thinonoma atra *Grav.*, 29. dubna 1 ex.
Bryocharis analis *Payk.*, 14. dubna 1 ex.
Bryocharis cernuus *Grav.*, 13., 14. dubna hojně.
Mycetoporus rufescens *Steph.*, 13. dubna 1 ex.
Mycetoporus Märkeli *Kr.*, 6 dubna 1 ex.
Philonthus discoideus *Grav.*, hojný (7.—28. dubna).
Xantholinus linearis *Ol.*, více ex. (15. dubna).
Medon ochraceus *Grav.*, 16. dubna, 29. dubna 2 ex.
Stenus clavicornis *Scop.*, 14. dubna 1 ex.
Stenus atratulus *Er*,, 29. dubna 1 ex.
Stenus ater *Mannh.*, celý měsíc hojně.
Oxytelus laqueatus *Marsh.*, 13. dubna dosti.

---

* Brouky zde uvedené určil jsem za pomoci svého bratra Ctibora Bl. dílem sám, dílem pak (v případech »nad naše síly«) určeni byli laskavostí p. Rambouska a jiných pp. členů Č. Spol. entomolog.

Oxytelus rugosus *F.*, po celý měsíc velmi hojně.
Oxytelus tetracarinatus *Block.*, velmi hojně.
Bledius fracticornis *Payk.*, 1 ex. 21. dubna.
Trogophloeus fuliginosus *Grav.*, 1 ex. 15. dubna.
Coprophilus striatulus *F.*, velmi obyčejný.
Omalium oxyacanthae *Grav.*, dosti hojný po celý měsíc.
Omalium caesum *Grav.*, 16. dubna, 29. dubna 2 ex.
Ptomaphagus varicornis *Rosh.*, 1 ex. 29. dubna.
Atomaria nigriventris *Steph.*, 1 ex. 29. dubna.
Atomaria mesomelas *Hbst.*, 1 ex. 29. dubna.
Corticaria abietum *Motsch*, 1 ex. 15. dubna.
Omosita disciodea *F.*, 13. dubna 28. dubna dosti.
Monotoma spinicollis *Aub.*, 1 ex. 29. dubna.
Megatoma undata *L.*, 1 ex. 29. dubna.
Anthrenus scrophulariae *L.*, hojně.
Hister stercorarius *Hoffm.*, hojně celý měsíc.
Hister duodecimstriatus *Schrank* v. quatuordecimstriatus *Gyl.* 1 ex.
Aphodius depressus *Kug.*, 1 ex. 29. dubna.
Oxyomus silvestris *Scop.*, celý měsíc hojně.
Helodes minuta *L.*, hojný.
Bruchus fur *L.*, hojně celý měsíc.
Bruchus bidens *Ol.*, hojně 15. dubna.
Bruchus brunneus *Duft*, 15. dubna 1 ex.
Bruchus latro *F.*, 16. dubna 1 ex.
Bruchus bicinctus *Sturm*, 16. dubna 1 ex.
Xestobium rufovillosum *De Geer*, 1 ex. 16. dubna.
Notoxus monocerus *L.*, 16. dubna 1 ex.
Anthicus floralis *F.*, po celý duben hojně.
Hypera plantaginis *De Geer.*, 6. dubna 1 ex.
Hypera arator *L.*, 1 ex. 16. dubna.
Coeliodes cardui *Hbst.*, hojně po celý duben.
Phytobius canaliculatus *Fahrs*, 16. dubna 1 ex.
Ceutorrhynchus asperifoliarum *Gyl.*, 6. dubna 1 ex.
Ceutorrhynchus napi *Gyl.*, 6. dubna 2 ex.
Ceutorrhynchus campestris *Schönh.* 6. dubna 1 ex.
Ceutorrhynchus denticulatus *Scchrnk*, hojný.
Ceutorrhynchus barbareae *Suffr*, 28. dubna 1 ex.
Ceutorrhynchus litura *F.*, 29. dubna 1 ex.
Baris cuprirostris *F.*, hojný po celý měsíc.

Baris coerulescens *Scop.*, v. chloris *L.*
Calandra granaria *L.*, dosti hojný 21. dubna.
Cionus olens *F.*, 18. dubna 1 ex.
Apion onopordi *Kirby*, 6. dubna 1 ex.
Apion apricans *Hbst.*, velmi hojný.
Mylabris rufipes *Hbst.*, 16. dubna 1 ex.
Mylabris villosa *F.*, 14, dubna 1 ex.
Hylastes palliatus *Gyl.*, 16. dubna 1 ex.
Hylastes angustatus *Hbst.*, 16. dubna 1 ex.
Pyrrhidium sanguineum *L.*, 16. dubna 1 ex. (naproti skladům dříví!)
Lema melanopus *L.*, velmi obyčejný po celý měsíc.
Lema lichenis *Voet.* velmi hojně.
Phyllotreta atra *F.*, velmi hojně po celý měsíc.
Phyllotreta nigripes *F.*, nejobyčejnější brouk na zdech.
Phyllotreta undulata *Kutsch*, hojně.
Aphthona euphorbiae *Schrnk*, 15. dubna 1 ex.
Longitarsus atricillus *L.*, 16. dubna 1 ex.
Cassida vibex *L.*, hojně celý měsíc.
Adalia obliterata *L.* v. sublineata *Ws.*, 1 ex. 16. dubna.
Adalia obliterata *L.*, v sexnotata hojně 13. dubna.
Adalia bipunctata *L.*, velmi hojně.
Adalia bipunctata *L.*, v. Herbsti *Ws.*, 1. a 22. dubna 2 ex.**)
Adalia bipunctata *L.*, v. 6 pustulata hojně. *L.*,
Adalia bipunctata *L.*, v 4 maculata *Scop.* velmi hojně.
Halyzia octodecimguttata *L.*, 1 ex. 6. dubna.
Anatis ocellata *L.*. dosti hojně.
Scymnus Redtenbacheri *Muls.* 15. dubna 1 ex.

Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910. — Quid novi de Coleopterorum Caucasi ad orientem vergentis fauna in meo itinere Julio mense anni 1910 suscepto cognoverim.

Prof. J. Roubal (Příbram).

Krásnaja Poljana.

Krásnaja Poljana, čerkesky Koaade, leží na jižním úklonĕ hlavního řetězu kavkazského v severozápadním úhlu Černomořské gubernie v zeměpisné poloze 57° 40′ a 58° 5′ v. d. a

---

**) Význačný tento brouk jest snad pro Čechy novým.

43° 25′ a 43° 55′ s. š. Hlavní směr od Černého moře do K. P. vede údolím řeky Mzymty, po jejíž březích vesměs to příkrých stráních se terrén člení nanejvýš bohatě všemi směry v menší a větší řetězy a skupiny hor s přehojnými údolími, kotlinami atd., jež bohaty jsou bystřinami, potůčky, potoky a říčkami.

Místo K. P. samo, východiště mých exkursí, leží v divukrásné kotlině ze všech stran velehorami obklíčeno a skoro paprskovitě se na všecky strany odtud rozbíhají údolí; položeno jest 2100 stop n. m. Jména a výšky nejbližších vysokých hor jsou (foneticky a českým pravopisem psáno): Ačišcho 7755 stop, Assara 8652 st., Pseašcho s vrcholy 10332—10695 st., Aišcho 7875—9373 st., Aibha 2050—4000 st., Agož 4864 st., Achsu 3495 st. a j.

Hlavní karakter krajiny širokého okolí K. P. se stanoviska entomologického posuzován, jest tento: všechen terrén až po alpinské hole (poljany), všechna údolí, stráně, nižší hřebeny, vrchy, vše, vše porostlo souvislými, ohromnými pralesy listnatými, jen na vrcholcích vysokohorských (ale ne všech, na př. ne na Ačišcho) končí pasmo lesů pod poljanami smrkem, často velmi vysokými, starými stromy, v malé však obyčejně míře a někdy na př. na Aibdě, k čáře lesních luk přebíhá buk před smrkem.

V nižších polohách převládá kaštan jedlý, dub, místy jsou hojné, často neproniknutelné lesíky zimostrázové, lískové, směrem k moři i fíky. Charakteristické v okolí K. P. jsou hojné třešně ptačí. Ve vyšších polohách jsou krásné lesy bukové, pak jilmy, javory, houštiny ilexové, lískové a habrové. Lesy kaštanu jedlého a porůznu i jiné oplývají četnými lianami; jsou to: Clematis, Smilax, statné Rubusy; velmi hojná jest Hedera. Ráz pralesa jest typický: vývraty, mnoho velikých padlých čerstvých i tlících kmenů, pařezů, větví, bohatý humus tvořen listím, mechem a místy přehojný, často obtížný podrost Ilex; hub dosti, osobitou faunu mají zejména veliké Polypory a jiné houby dřevní. Spousty hnijících látek rostlinných s hojnými plísněmi mají ovšem bohatou terrikolní faunu. V řidších lesích a v údolích s dostatek kamenů pod keři, v podrostu při stromech, u vody atd. jsou znamenitými lehovisky zejména Carabidů, Staphylinidů, některých Chrysomel atd. Mravenců jest vůbec málo.

Horské louky, poljany, jsou důležitými lokalitami za všech okolností a v každé poloze: jsou tu traviny, množství květů,

hojné formace Rhododendronů, místy roztroušeny větší i menší hromady kamenů, velkých balvanů, zvláště pak jsou vydatny jednotlivé kameny na krátké trávě, na okraji křovin, Rhododendronů, v hojných dolících a zářezech poljan. Kde jsou salaše, vyskytají se též v hojnosti koprofilní brouci, Aphodius, Onthophagus, Oniticellus, Cercyon, Atheta, Oxytelus, Philonthus, Trichopterygidae etc.

Okraje sněhových polí s pučícími Ranunculaceami a jinými květy jsou bohaté brouky, kteří na vlhkém humusu a pod suchými listy Pteris a v její vlášení kořenovém žijí, často v množství obrovském, působíce tu celé formace. Jakmile počne značněji slunce hřáti počíná na okraji sněhu chvatu plný život broučí — pod přečnívajícími hranami, jazykovitými výběžky zmrzlého sněhu, jinde těsně na jeho okraji na mokrém humusu hemží se mnoho brouků stejným způsobem a za stejným účelem, jako jest u nás z jara na okrajích vod na bahně, jenom početnost druhů prvnějších jest mnohem menší.

V hrubých rysech lze načrtnouti asi tyto kolony formací, přibližně ohraničených s převládajícími některými druhy a charakterisované zajímavými formami:

Lesy kaštanové a kaštanové míchané. Vyznačné formy: Euplectus nubigena ssp. caucasicus m., Tomoderus scydmaenoides, 2 sp. Laena, Euconnus robustus, Bythinus Lederi, rostratus, Cotaster uncipes, Chrysomela Rosti a jiné, Reicheiodes Lederi, Carabus cumanus, Adamsi, Nanophthalmus armeniacus, Batrisodes circassicus, Dasycerus crenatus, Nazeris pallidipes, Bembidium tetrasomum, Mycetina apicalis atd.

Lesy převahou bukové v poloze nižší. Charakteristické jsou tu na př. Mycetoporus thoracicus, Quedius gemellus, obliqueseriatus, vulneratus, Neuraphes Vulcanus, Stenichnus circassicus, Rhyodes Germari, Aesalus Ulanowskii, Tachyta nana, Leptusa venusta, Hypophloeus unicolor, Platydema tristis, Boletophagus reticulatus, Arrhenoplita haemorrhoidalis, Platysoma compressum, Diaperis boleti, Dechomus sulcicollis, Rhessus serricollis, Epierus italicus, Edaphus Lederi, Baptolinus affinis (hojněji výše), 2 sp. Trechus, Euconnus nanus, Bythinus Samylianus, Thymalus subtilis, Prionus coriarius, Orchesia Kamberskýi Dasycerus crenatus, Lederia suramensis, Cerylon grandicollis, Endomychus armeniacus, Agathidium Lederi, sphaerula, tenuicorne.

Údolí s potokem; v nich hojné lesy, křoviny, louky; stromoví míchané: dle okolností rostou tu kaštany jedlé, buky, duby, ptačí třešně, lísky, olše. Množství tlících látek rostlinných, vydatné lokality na vlhkém okraji vody; ve stínu nakupené kamenné hromady i jednotlivé kameny skýtají úkrytu přemnohým Carabidům, v první řadě Plectesům a Tribaxům. O těchto třeba podotknouti, že některé druhy stejně dobře žijí v nejnižších polohách u K. P., jako na vrcholcích velehor u věčného sněhu, na př. Tribax circassicus, kdežto Microplectes argonautarum žije v nižších údolích pravidelně a Plectes Starcki přednost dává polohám vysokým. — Význačné formy naznačených lokalit údolních jsou vedle mnohých z dříve jmenovaných na př. tyto: Tribax cicassicus, Plectes obtusus, Starcki, Reitteri, Carabus Königi, cumanus, Microplectes angonautarum, Pterostichus lacunosus, Starcki, Aphaonus cylindriformis, Pristodactyla caucasica, Thermoscelis insignis, Chlaenius azureus, Ocalea alutacea, Chrysomela Rosti, Cryptocephalus Moraei, Anisoplia cyathigera, Gnorimus Bartelsi, Agriotes circassicus, Hylobius verrucipes, Morimus verecundus, Dorcus parallelopipedus, Drymochares Starcki, Orchestes testaceus, Dicerca alni, Xantholinus variabilis, Quedius vulneratus, gemellus.

Pásmo buků (a též jiných míchaných stromů) ve vyšších polohách až k poloze alpinské. Setkáváme se tu s mnohými z nižších formací. Velmi význačné pak jsou převzácný Xylobius Seidlitzi, Anaglyptus sexguttatus, arabicus, Malchinus circassicus, Enoploderes sanguineus, Denticollis flabellatus, parallelicollis, Phyllocerus elateroides, Quedius transcaucasicus, začíná tu Otiorrhynchus Tatarchani.

Poljany s alpskými loukami, na patřičných místech množstvím kamenů, křoviny, celé formace Pteris, formace Rhododendronů. Význačná fauna a skoro u všech druhů ostře pásmově ohraničená. Žijí tu některé z posléze jmenovaných druhů, dále Rhagium fasciculatum, Pidonia elegans, Dascillus elongatus, Cassida muraea (nesmírně hojná na listech Inula sp.) Otiorrhynchus Tatarchani, pseudomias, dentitibia, řada Plinthus, Nastus, Fausti, Cionus caucasicus, Leptusa microphthalma, caucasica (i v nižších polohách), 3 sp. Trechus, Anaglyptus 6-guttatus, Hypera circassicola, Rhagonycha circassicola, některé endemické Dasytes, Philonthus frigidus, splendens a sidorepterus, fenestratus, Quedius gemellus, transcaucasicus, Ocypus depressus, Nebria Bonellii, Malchinus circassicus, Malthodes ruficollis.

Na okraji sněhu: Helophorus, Pterostichus Starcki, Leptusa subnivalis m., Atheta luctuosa, A. Spurnýi, Aleochara ruf'itarsis v. n. fortepunctata m., Bembidion substriatum, Mycetoporus spelaeus atd.

Nevypočítal jsem ovšem ni zdaleka všech druhů, pouze některé nejkarakterističtější a to jen ve formě biologických skupin, nesoustavně; podrobně učiním tak v řádcích dalších.

Cestu jsem podnikl s výtečnou rodinou pana Dra H. Lgockého z Kijeva a děkuji jí za všecku příjemnost mně prokázanou.

Jednotlivé čeledi budu probírati nesystematicky, dle toho, jak je chronologicky zpracovávám; začínám čeledí:

Pselaphidae.

Bibloporus bicolor *Denny*. Nový pro Kavkaz; ve vlhkém listí ne vzácný a našim exemplářům úplně podobný.

Euplectus nubigena *Reitt.* Vysit ve 2 ex.

Euplectus nubigena *Reitt. ssp. n.*: caucasicus *m.*

Nanejvýš důležitá forma tím, že mimo jiné demonstruje variabilnost znaků dosud eminentně stálých a tak silně »druhových«, jako jest na př. »hlava zcela hladká«, v různých popisech »spiegelglatt«, »blank« atd. označovaná.

Nápadně větší než nubigena-typ, 1·90—2·00 *mm*, a sice se shodují všechny mé kusy velmi přesně v tomto znaku a na první pohled se vyznačují statnější postavou. Chloupky delší. Ton barvy více do červena. Spojka podélných rýh na hlavě vpředu jest markantnější; podélné rýhy se v předu buď nespojují, nebo spojují slabě, neb jsou podkovovitě bez přetržení spojeny. Tento znak jest variabilní, a ježto tu jest kolísání ve znaku tak charakteristickém, nelze formu naši považovati za druh.

Oči značně vynikající a celá hlava statnější. — Hlava po stranách ne zcela hladká: u mnohých kusů možno mikroskopem zříti po stranách hlavy něco teček, u mnohých jsou dobře znatelny i lupou.

Štít širší; rýha na jeho plošině velmi nápadná: dlouhá, všude stejně široká, t. j. není ke koncům slabší, nebo jest slabší jen velmi nepatrně a jest ostrá; do předu jde velmi daleko. — Krovečná rýha dorsální silnější a poněkud delší, zadeček u kořene slabounce zaškrcen.

♂: na posledním článku ventralním na zadečku není malý hrboulek (dle písemné zprávy pana A. Raffray-e).

Variabilnost spojky rýh hlavy a nekonstantní struktura hlavy odůvodňují názor, že naše forma jest pouze subspecií (Dodero, Raffray), ač původně akcentuje více ostatní znaky odlišné od nubigena, na př. nápadnou velikost, poměry štítové rýhy atd., považoval jsem ji za druh.

Všechny vyznačené znaky platí ovšem pro větší materiál — en bloc — a i tím se odůvodňuje ponětí našeho Euplecta jako subspecie, což ostatně jest novým dokladem, že vlastně rod Euplectus jest v mnohých druzích značně variabilní, na př. E. Erichsoni Aub. (Jurečeki Rambous.), nápadná je proměnlivost E. Fischeri Aub., též E. nanus Reichb., skupiny Karsteni Reichb. i jiných. Možná, že se k tomu později vrátím.

V okolí Kr. P. více kusů.

Výše uvedeným pánům specialistům děkuji za laskavost, s níž o mém Euplectu byli korrespondovali.

*

Brunneus, nubigena-typo manifeste major (1·90—2·00 *mm*), statura omnibusque corporis partibus validior; capillis longioribus, oculis prominulioribus, sulcis frontalibus valde profundis, eorum vallo antice robusto, sulcorum compaginibus modo parvis, modo majoribus; capitis lateribus punctis nonnullis seu frequentioribus vel sub microscopo tantum, vel etiam sub lupa apparentibus; thorace sat lato, thoracis fovea discoidali valde longa, profunda, tota fere aequali; elytrorum stria discoidali profundiore et longiore.

Mas: abdominis ventralis segmenti ultimi tuberculo carens.

Caucasus occ. Krásnaja Poljana; ex. multa.

Dominis A. Raffray, Romae, et A. Dodero, Genuae, viris doctissimis, qui mihi subspeciem meam describenti auxilio erant. gratias ago.

*

Euplectus punticeps *Rtt.* popsán dle jediné ♀. O znamenitém tomto druhu, dosud v jediném ex. známém, sluší poznamenati, že jest habituelně nápadný robustní formou a krátkými krovkami. Pan Dodero a já jsme ho považovali za nový druh, pan Raffray jej však určil za puncticeps; i za to dovoluji si mu vzdáti povinné díky.

E. Tomlini (= intermedius *Reitt.* non *Woll.*) Ve starém buku mezi zbytky Rhesus serricollis, Oryctes nasicornis atd. 2 jedinci. (Dodero vid.)

E. Karsteni *Reichb.* Tamže, vzácný.

Batrisodes circassicus *Reitt.* Ve vlhkém listí, mechu atd. v nižších polohách až k vyššímu pásmu lesů bukových. Vzácný.

Bythinus disciger *sp. n. m.*

Ze skupiny Šámyliánus Saulcy. — Tmavě červenohnědý, zadeček trochu tmavší; tykadla, makadla, nohy červené; nevybarvený žlutočervený. Lesklý. Chloupky řídké, dlouhé. Hlava s jednou velikou mezi tykadly a dvěma menšíma podél středního kýlu okrouhlými jamkami, krátká, avšak značně užši štítu, lesklá, hladká. Tykadla přiměřeně dlouhá. Štít dlouhý jako široký, hladký. Krovky řídce tečkované, tečky dosti velké a značně mělké; povrch zadečku sotva znatelně, řídce tečkovaný. Zadní holeně dlouhé, dvakrát prohnuté.

♂: 1. článek tykadel veliký, silný, distální konec se zaokrouhlenými rohy, soudečkovitý, dovnitř povlovně rozšířen, a to tak, že jest nejvyšší místo vnitřního okraje těsně před středem; na toto místo přisedá na kratinké tlusté stopce charakteristický výrůstek pro samečky: jest to kotouček nerovnoběžný s tamním vnitřním okrajem prvého článku excentricky na stopečku nasazený, jehož plošina jest jako celá tykadla obrvena. Druhý článek jest mnohem užší, válcovitý, sotva delší šířky; třetí delší než druhý, slabší, ke konci mírně rozšířen; čtvrtý a pátý slabounce tlustší než další, šestý až osmý stejné, devátý silnějši předešlých, širší délky; celkem jsou čl. čtvrtý až osmý malé, korálkovité; desátý příčný, značně širší devátého, jedenáctý veliký, symetricky zúžen, zašpičatělý, jako tři předchozí dlouhý. Stehna tlustá. Přední holeně v první třetině se zubem.

♀: první článek tykadlový jednoduchý, válcovitý, dvakráte delší šířky.

Délka 2 *mm.*

V subalpinské poloze z vlhkého listí vyseto 7 jedinců.

Prope Šámyliánum Saulcy etc. ponendus. Brunneo-rufescens, palpis, antennis, pedibusque rufotestaceis, nitidus, aureo pubescens, capillis longis, iisque non multis, capite brevi, prothorace angustiore, oculis sat magnis, prominulis; antennarum articulo secundo cylindrico, primo valde angustiore, latitudine longiore, tertio secundo fere longiore, sed angustiore, apicem versus sat incrassato, quarto et quinto longioribus, sequentibus

longis ut latis, sexto-octavo parvis, nono transverso, decimo transverso, praecedenti latiore, ultimo magno. Prothorace pariter longo atque lato, laevi, elytrorum punctis parum profundis, sat magnis, mediocriter frequentibus. Abdomine parum punctato. Tibiis posticis bis incurvatis.

Mas: antennarum articulo primo magno, valde inflato, angulis anticis rotundatis, intus fere ante medium elevato, hic apendice instar disci praedito, qui discus extra centrum copula brevissima, sat crassa ad articulum adjunctus; disco supra ciliato. Femoribus crassis, tibiis anticis dentatis.

Femina: antennarum articulo primo cylindrico, latitudine bis longiore.

Long. 2 *mm.*

Caucasus occ., Krásnaja Poljana, sub foliis madidis in regione subalpina ex. 7 collegi.

*

Bythinus Šámyliánus Saulcy v. dimorphus *Reitt.* 3 exempl.

B. čerkessicus *Reitt.* 1 veliký kus v bukovém listí.

B. Lederi *Reitt.* Více ex. s předešlými.

B. Lederi *Reitt.* v. fluctuosus *Reitt.* Jediný párek s předešlým.

B. rostratus *Motsch.*, dosti, jak předešlí.

Několik malých samiček Bythinus s jistotou neurčitelných.

Pselaphus pentagonus *Saulcy.* 3 ex. ve vlhkém listí pod Castanea vesca.

Scydmaenidae.

Nanophthalmus armeniacus *Reitt.* Jen v nižších polohách pod mechem i listím poblíž kmenů a pařezů bukových a kaštanových, velmi vzácný — celkem 4 kusy.

Neuraphes georgicus *Saulcy.*

N. Vulcanus *Reitt.*

N. imperialis *Reitt.*

N. occipitalis *Saulcy.*

Všichni, vesměs velmi vzácně, v nižších polohách pod vlhkým listím a mechem.

Stenichnus cribrum *Saulcy.* 1 ex. (Dodero det.)

S. circassicus *Reitt.* Několik kusů z opadlého listí. (Dodero det.)

Stenichnus circassicus *Reitt.* v. *Doderoi n. m.*

Statnější základní formy; krovky nápadně baňatější, tykadla skoro slabounce delší.

S předešlým. — Věnuji svému příteli panu A. Doderovi v Sturle u Janova.

*

Typo robustior, elytris inflatioribus, antennis fere longioribus.

Cum typo. Amico meo, A. Dodero, Genuae, dedicatus.

*

Euconnus denticollis *Müll.* v. suramensis *Reitt.* 1 exempl.

E. robustus *Reitt.* Velmi vzácný.

Scydmaenus rufus *Müll.* 1 ex. ve starém buku s Euplectus Karsteni etc. (Dodero det.)

Příspěvek k znalosti života Lycaeny orion *Pallas.*

Vztahy housenky k mravencům.

Sděluje stav. rada J. Srdínko.

Není pochyby, že s rozkoší spočine oko opravdového milovníka i znatele na pečlivě upravených a uchovaných řadách zástupců čeledi Lycaenid, těchto něžných skvostů našich sbírek. Třeba modrásci ani zvláštní kresbou, ba mnozí ani pestrostí souladných barev, a tím méně svojí velikostí nad jiné naše motýle nevynikají, nicméně dovedou přivábiti i upoutati svým zářivě lesklym — kovovým — třpytem rovnou měrou zrak znalce jako laika.

Však jsou také téměř všicci modráskové pozornosti té v plné míře hodni — závodíce svou modří všech nuancí s blankytem nebeským. To však — jak víme — skoro výhradně jen ♂♂, kdežto vzácnějším jejich družkám ♀♀ spokojiti se jest šatem všedním, nehledaným.

Nesmí však nikdo se domnívati, že by proto nespravedlivě, macešsky zachovala se k nim starostlivá matka příroda, obmyslivši právě jen ♀♀ tak chudě; spíše má v tom zříti její velikou moudrost a péči o její zplozence; vždyť ♀♀ jen zatemnělým svým šatem nalezly ochranného, t. zv. sympatického

zbarvení, jež je činí méně nápadnými v jejich ústředí, a takto způsobilejšími, aby snáze mohly uniknouti slídivým zrakům a úkladům svých četných nepřátel.

A tím prospěšnější pro zachování plemene jeví se nám tato pohlavní dvojtvárnost (sexuální dimorphismus) přihlížíme-li k tomu, že právě ♀♀ téměř všech druhů modrásků nepoměrně jsou vzácnější samečků. Právem spatřovati v tom můžeme — s Darvinem — výsledek přirozeného výběru, jak se nám účinky této selekce v pohlavní dvojtvárnosti u modrásků obzvlášť pěkně té doby jeví.

V úsudku tom utvrzuje nás skutečnost sama, jak ♀♀ některých druhů — ač jen zřídka — se odchylují od typických tvarů nynějších a přibližují se více méně svým zbarvením k bývalým formám ♂♂ dávných věkův; přesvědčivé doklady atavismu toho zříme u Lyc. icarus *Rott.* na ab. coerulaea *Fuchs.* a ab. icarinus *Scriba*; na L. corydon *Roda.* ab. syngrapha *Keferst.* na L. bellargus *Rott.* ab. ceronus *Esp.* a j.

Pravili jsme před dávnými věky, — nemilujeť příroda převratných spěchů ani žádných skoků, jen znenáhla postupující přeměna jest jejím neodchylným zákonem.

Podobá se, jakoby ♀♀ své nečetnosti a své nezbytností pro zachování druhu vědomy si byly, že i v jasu slunečním tuze nesměle a jen kradmo spíše nízko při zemi a jen na krátko s kvítku na kvítek poodlétají, — kdežto rozjaření ♂♂ v kvapném shonu po vábných ♀♀ tím živěji si vedou a někdy i u větším počtu na místo svatebního veselí se dostavují a nedbajíce v milostné vášni ani své bezpečnosti opět a opět k němu se vracejí, byli-li zaplašeni. Takto nezřídka dychtiví ♂♂ sami prozradí přítomnou ♀, jíž by byl sběratel sotva jinak na stopu přišel.

I náš orion nečiní výjimky; platí o něm vše, co jsme souhrnem o celé družině tuto uvedli, a i co do libeznosti a krásy zjevu nezadá si v ničem před svým příbuzenstvem. Proto ne nadarmo sluje orion, zasluhujeť plným právem jména toho po nejkrásnějším Řecka muži, jejž v básnické obrazotvornosti zvěčnili na hvězdné klenbě — souhvězdím Orion, známé to honební společnosti na nebesích.

Ne tak všeobecně jako motýlek sám bude snad znám méně zkušenému způsob jeho života v prvých stupních vývojových,

pročež tomuto aspoň v některém ohledu věnujeme tyto řádky vědouce, že naše dosavadní znalosti biologické právě u Lycaenid více než u jiných čeledí bádavému entomologu skýtají ještě dosti široké pole činnosti, na němž může odhaliti mnohé do té chvíle zakryté tajemství z jejich života.

S motýlkem našim nesetkáme se tak často na kvetoucích luzích a nivách, na jakých si obzvlášť libuje rozsáhlá družina Lycaenid; nejčastěji poletuje po více méně pustých a kamenitých, nebo docela skalnatých úbočích a stráních k teplému jihu obrácených, anať právě na místech toho rázu kolébka jeho stála. Jen na suchopárech daří se zvlášť dobře vytrvalému rozchodníku (Sedum telephium), jeho výhradné výživné bylině.

Ovšem, že se tato především náležitě přizpůsobiti musila svému stanovisku, rostlinnému žití svrchovaně nepříznivému, aby vítězně mohla vzdorovati žárnému vedru slunečnímu, a to — jak známo — jednak svými tučnými a kožovitě tuhými listy, jednak nepatrnými průduchy (pichy), jež ochraňují její vegetační úkony od hrozícího zaschnutí.

Bezpochyby, že zná ct. čtenář podobná místa blíž Prahy v Chuchli, Šárce, Závisti, dále pak v Radotíně, Všenorech, Karlově Týně, Nové Huti a jinde, kde živná bylina i náš modrásek domovského práva nabyl a kde při obratném mávnutí síťce jeho orion asi vždy neunikl.

Nesporně má to svou rozkoš a milo bývá nám s ním se tu setkati již proto, že doba jeho hlavního letu spadá do ranné vesny, kdy — po uplynutí naší zimy až do omrzení dlouhé — zajisté rád vídán a chytán bývá; vždyť není ani těch jarních modrásků našich nadbytek; je-li počasí jarní příznivo, vídáme v polohách slunných takořka po prvních teplých dnech dubnu Lycaeny: baton Bgstr. argiades Pall. g. v. polysperchon Bergstr. a později: L. argiolus L. astrarche Bysto., icarus Rott. i našeho oriona Pal.

Jelikož — jak řečeno — nepatří motýlek u nás k vzácnostem, můžeme zcela dobře jej mlčením pominouti a pakli by snad housenku jeho méně obeznalý očitě dosud nepoznal, tož můžeme jej odkázati na krátký sice avšak výstižný popis v Jouklově »Motýlové a housenky střední Evropy«.

Škoda věru, že se nám nepoštěstilo chytiti oplozenou ♀, aby v zajetí vajíčka nakladla; musili jsme se proto odhodlati k obtižnému slézání strání a na rozchodníku nakladená vajíčka

hledati. Že však jsme se k tomu nedostali v pravý čas, nalezli jsme — ku konci května — již jen dosti slupek zárodkových, po různu nakladených na rubu i lícl a v paždí přisedlých listů, aneb kdekoli jinde na lodyze.

Souděě dle jalových vajíček jsou tato bělavá a tvaru homoličky: na kruhovité základně pne se hladká zaoblina s malou prohlubinkou uprostřed vrcholku.

V náhradu za vajíčka byly nám však nalezené housenky rozdílné velikosti. I toto hledání housenek nebylo by nikterak snadno, třeba sběrateli se zcela přiměřeným embonpointem, obzvláště na některých jen stěží přístupných, skalnatých a drobivých místech, kdyby se — na štěstí — housenka sama nepřičinila nám úkol ten značně usnadniti.

Jako skoro z pravidla bývá, i v tomto případě náhoda tomu chtěla, že jsme jí maně na stopu přišli. Má totiž v obyčeji, že hlavní nerv listu, na němž žije, podspod blíž lodyhy nakouše, a následkem toho list, pozbyv hlavní své podpory, více méně sklesne.

Proč si tak housenka vede, nesnadno s určitostí pověděti. Možno toliko se domnívati, že žijíc na rubu přisedlého listu při jeho vztýčené poloze pohledu nepřátel svých a i nepohodě více vysazena jest, než na listu svislejším.

Nebo přibližujeme se více k pravdě, tušíme-li v tom jakousi příčinnou souvislost s jejím životem, domnívajíce se, že by snad ronící šťáva svěžího a tučného listu znesnadňovala housence požírání, když její ústrojí ústní není ssavé, ale kousavé, a svadlý list této nesnázi spíše odpomáhá?

Skoro máme příčiny domnívati se, že tomu tak, an začasté hlavní žebro listu docela překouše a pak na zemi pod spadlým listem ji nacházíme; nezřídka vídáme ne jeden i více listu pod bylinou, ano přihází se. že druhdy i lodyhu nakouše a pak na uvadlém, dolu visícím vršku hoduje.

Pokud housenky jsou malé, ožírají jen listovou pokožku spodní, vyrostlejší však i zelené pletivo až ke pokožce svrchní tak, že tato zcela neporušena zůstává a teplem slunečním se přerozmanitě zkroutí. Po takových temně zbarvených, beztvárně svraštělých zbytcích listů, v nichž se housenka ráda schovává, jest sběrateli pátrati, aby na první pohled jí na stopu přišel.

Leč nejen tyto zřejmé sledy činnosti housenčí, nýbrž ještě někdo jiný sběrateli ji bezděčně a najisto prozradí. Jsou to

její, ovšem z pouhé sobeckosti, věrní společníci — mravenci.

Vzájemné styky obou jsou tak zajímavy, že hodláme blíže o nich tuto promluviti. Pohneme-li jen bylinou, na níž housenka žije, jaký to shon pojednou zočíme! Mravenci velcí neb malí uděšeně a hrozivě pobíhají semo tamo po rozchodníku i po zemi poblíž byliny, podobně jako když vetřelec nějaký ruší jejich osadu, a ani nešetříce patřičné opatrnosti pro vlastní bezpečnost — housenku neopouštějí a z místa neutekou.

Ani na okamžik nelze pochybovati, že toto pokojné soužití chytrých mravenců s nehybnými housenkami má svou dobrou příčinu, tak jako nade vši pochybnost jisto, že by mravenci — známí zlověstní škůdcové i velkých housenek — tuze snadno bezbranné a malé housenky oriona udolali.

Abych poněkud podrobněji pozorovati mohl vzájemné vztahy obou, choval jsem nalezené housenky (t. č. ve Všenorech) jednak zcela volně na živé bylině, přesazené do květníku, jednak v plechové krabici uzavřené s mravenci, jež jsem schytal u housenek v přírodě.

Již druhý den našlo několik cizích mravenců housenky na otevřené verandě v 1. patře; byly to dva druhy, než na dlouho jim nezůstali věrní, opustivše je již následující dni, snad že častějším pozorováním byli znepokojováni.

Za to druhý chov v krabici poskytl příležitost pozorovati déle — jak mravenci jaře pobíhali, přes tu chvíli u některé housenky — nebo na ní — stanuli, tykadly ji hladili a na konec hlavu až ku vyklenutému jejich hřbetu skláněli; při všem tom počínání mravenců nejevily housenky nijaký patrný nepokoj nebo vzrušení.

Poznamenati dlužno, že po svém zvyku rovněž i čerstvému trusu housenčímu věnovali mravenci nemalou pozornost.

Nechybíme asi, máme-li za to, že přední příčina mírného spolužití závislá je na požitku, který skýtají housenky oriona mravencům jakýmsi výpotkem (exkretem), tudíž obdobný poměr, jaký známe u mšic (na rostlinách žijících), jež mravenci jako svoje dojné kravičky bedlivě střehou a za to lahodnou šťávou odměňováni bývají (trophobiosa).

Vyskytne-li se housenka — jak se dočítáme — druhdy i ve hnízdě mravenců pod kamenem, snadno nám podle řeče-

ného asi řídký a jen vyjimečný případ družnosti té vysvětliti; z prospěchu vlastního asi sotva sídlo mravenců sama vyhledává an — jak jsme dosud shledali — od své krmné byliny se nevzdaluje, tak že octne-li se v hnízdě mravenců pod kamenem, pouhou náhodou se tak stalo, třeba když příhodné místo k zakuklení vyhledávala.

Není zde tudíž poměru soužití (symbiosy), jaký známe u některých myrmecophilných brouků z čeledi kýjorožců a drabčíků, aby host — brouk — za poskytnutý pamlsek (exkret) od hostitelu-mravenců byl nejen něžně ošetřován, ale i živen (symphilie).

Proměna v imago v přírodě děje se — jak povědomo — nestejně a nepravidelně, vídáme motýlka létati až do konce července a v srpnu můžeme opět housenky rozdílné velikosti sbírati. Dle toho má orion v našem podnebí dvě generace a přezimují kukly nejen této druhé — letní — nýbrž i některé z první, z pokolení jarního.

Jak bylo již v předu řečeno, pochutnává si housenka na svadlých listech a nevyžaduje proto chov v houseníku velké péče a mnoho starostí a je dosti vděčný, ač sbírané housenky začasté napadeny bývají jakýmsi lumčíkem, jehož bílé, drobné zámotky — počtem až 8 a jinak zcela podobné lumčíku bourovce Gastropacha pini (Microgaster nemorum) — pěstitele asi málo potěší.

Porozpráněli jsme o Orionu, poznavše v něm — ve stadiu housenky — hostitele mravenců. Zdali pak nezaujímá po této stránce postavení ojedinělé, ve světě šupinokřídlých, nebo našlo by se snad mezi jeho nejbližším příbuzenstvem obdobného příkladu? Hle! — jak vděčný tu úkol pro entomologa.

Mezi Heterocery — pokud mi známo — dí se jen o můře Orrhodia rubiginea F., že byla nalezena (Weymerem) pod bukovým kmenem ve způsobě housenky i kukly — v mraveništi (Lasius fuliginosus), jehož vyšší teplota prý jí obzvlášť dobře svědčí.

Vlastních zkušeností o tom arciť nemám a mohu jen připomenouti, že jsem před léty ve Vápenném Podole (blíž Heřmanova Městce) též našel, ale pod kamenem, housenku rubigeney a to též v lese bukovém a že shodou okolnosti té povzbuzen, jsem se zvýšenou pozorností a touhou po ní tu pátral ve mraveništích, — leč bezvýsledně. Za to t. zv. sejpá-

ním v opadaném listí setkal jsem se častěji s housenkou (ve Všenorech) v mlází, kde však mraveništ nebylo a kde bujely hlavně keře osykové, na nichž housenky z mládi se živily, jak to obyčejem bývá u Orrhodií.

Zajímavá monstrosita krovek *u Carabus cancellatus Illig.*

Jar. Kříženecký.

O minulých prázdninách získal jsem náhodou *) zajímavý exemplář Carabus cancellatus *Illig.* Na první pohled činil dojem zcela jiného druhu. Popis je možný několika slovy: všechny hrboulky na krovkách splynulé v jednotlivá žebra. Při podrobnějším prozkoumání přišel jsem k následujícím poznáním:

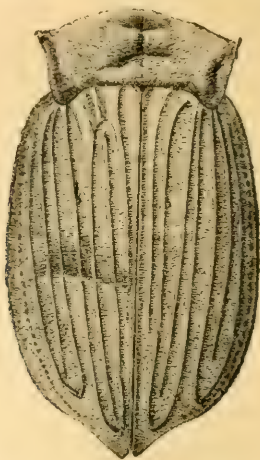
Štít je ve své zadní polovici stlačen v dosti hlubokou proláklinu, tlakem působícím asi v úhlu 45° směrem k zadnímu okraji; tento je o něco málo vypuklejší, než u exemplářů normálních. Mimo to je štít ve své zadní polovici asi dvakráte slabě prolomen. **Krovky** ve své přední polovici jsou rovněž stlačeny tak že se zdají býti ploché; pouze před koncem jsou klenuté. Nesou každá celkem (splynutím hrboulků) šest žeber, mimo jedno, slabě patrné u vnějšího kraje; toto je na každé krovce na svém zadním konci spojeno lomeným obloukem se žebrem pátým (ode švu). Na levé krovce první a třetí žebro (počítáme-li ode švu) jsou u zadního štítového okraje splynulá obloukem, ve kterém počíná žebro druhé, vzniklé splynutím hrboulků. Toto vykazuje po celé své délce stopy svého původu — znatelné náběhy k rozdělení; na jeho konci možno konstatovati dva zřetelně vyvinuté hrboulky. Ostatní žebra jsou na této krovce vyvinuta zcela normálně. Celá krovka je asi v polovici své délky prolomena v oblouku do předu vypuklém. Na tomto místě jsou samozřejmě zasažená žebra přerušena všechna. Na pravé krovce vykazuje náběh k rozdělení hrboulků pouze žebro druhé, a to, dvojím přerušením ve své zadní polovici. Jinou odchylku pravá krovka nevykazuje žádnou. Celé individium je ostatně vyvinuto zcela normálně. **)

---

*) Přinesla mi jej jednoho dne sl. Jar. [Lukášová, začež jsem jí povinen srdečnými díky. Nalezen byl u Rudy, poblíže Nov. Strašecí (Bohemia centr.)

**) Popsaný exemplář jest ♀.

Monstrosita tato vznikla působením tlaku na zadní polovinu prothoraxu při vývoji a výsledek toho byl nahromadění se haemolymfy v základu krovečném, kteréžto dalo vzniknouti popsané deformitě. Že individuum toto bylo ve svém vývoji podrobeno působení tlaku, dokazuje, jak zploštělá přední polovina krovek a prohloubená zadní část prothoraxu, tak prolomenina na krovce levé. Že ona mechanická síla působila jen na prothorax, soudím z toho, že u exemplářů, na nichž možno konstatovati působení tlaku na krovky, vždy hrboulky se zmenšují na ploše, kamž působící tlak zasáhl; okolní hrboulky obyčejně jsem našel

splynulé, a to vždy na té straně, ku které mířil směr působící mechanické síly.

Pochybuji, že by tato forma byl úkaz atavismu, jak mi bylo s několika stran sděleno, neboť zřejmě vykazuje působení mechanických sil a zranění, jimž byla při vývoji podrobena. Považuji tuto monstrositu za formu, jejíhož utváření a vývoje příčiny nutno hledati mimo individuum samotné, tedy ve vlivech vnějších. Nechci se ukvapovati, ale jsem nakloněn názoru, že veškerá utváření struktury krovečné u této skupiny *Carabů* (*cancellatus Ullrichii, granulatus* a příbuzných)*) je z velké části podřízeno vlivům vnějším, mezi něž na prvém místě bych zařadil tlak na

*) *U Carabů* je možnost zranění povrchu a některých komponent zvláště velká, jak svědčí časté zmínky a články »*O monstrosních Carabidech*«.

vývojová stadia. Doufám, že budu moci tuto svou domněnku později podepříti výsledky pozorování a experimentů, které hodlám podniknouti.

Na radu některých pánů, jimž jsem se o tomto nálezu zmínil, rozhodl jsem se, dáti této formě jméno. Pojmenovati však toto monstrosní individuum nebylo by dle mého názoru správné; dovolil bych si proto pro popsaný zjev (ne pro individuum) navrhnout jméno **sinuositas**.

Pánům: dru Sokolářovi, dru Lokayovi, prof. Roubalovi a cís. rad. Reittrovi dovoluji si pronésti srdečné díky za poskytnutou radu a pomoc v této věci.

Resumé.

Ein interessanter Fall von monströsen Flügeldecken bei *Carabus cancellatus Illig.*

Beschrieben von Jar. Křiženecký.

Diese Monstrosität macht allgemein den Eindruck, als ob es sich um eine andere Gruppe handeln würde. Sämtliche Tuberkeln sind zu Rippen verwachsen. Das Ergebnis der genauen Untersuchung ist folgendes:

Der Halsschild zeigt in der rückwärtigen Hälfte eine Grube, welche durch einen im Winkel von etwa 45° in der Richtung gegen den rückwärtigen Rand wirkenden Druck entstanden ist, außerdem ist der Halsschild in dem eingebogenen Teile zweimal eingedrückt. Die Flügeldecken sind in der ersten Hälfte flach und erst gegen das Ende gewölbt. Jede hat infolge von Vereinigung der Tuberkeln sechs Rippen, außer einer ganz schwachen siebenten am Rande, welche an ihrem Ende mit der fünften Rippe (von der Naht an gezählt) mittelst eines gebrochenen Bogens verbunden ist. Auf der linken Flügeldecke ist die erste und dritte Rippe an der Basis der Flügeldecke auch mittelst eines Bogens von welchem die zweite Rippe entspringt, verbunden; diese zeigt in ihrer ganzen Länge den Ursprung dieser Erscheinung, nämlich die Neigung in einzelne Tuberkeln zu zerfallen. Sonst ist diese Flügeldecke vollkommen normal ausgebildet; nur ist sie etwa in der Hälfte ihrer Länge bogenförmig eingebrochen und an dieser Stelle verschwinden die Rippen vollständig. Auf der rechten Flügeldecke zeigt blos die zweite Rippe die Neigung zur Auflösung in Tuberkeln. Sonst ist diese Flügeldecke normal

ausgebildet; das ganze Individuum ist sonat normal entwickelt. — Das eben beschriebene Exemplar ist ein ♀, und wurde von Fräul. Jar. Lukáš in der Nähe von Nové Strašeci gefangen (Bohemia central.)

Diese Monstrosität ist durch einen Druck auf die hintere Hälfte des Prothorax während der Entwickelung entstanden; das Resultat war die Anhäufung der Haemolymfe an den Flügeldeckenwurzeln und die eben beschriebene spätere Deformation. Die Einwirkung des Druckes während der Entwickelung, beweist sowohl der flache Vorderteil der Flügeldecken, als auch der eingedrückte Halsschild in der rückwärtigen Hälfte und die Deformation der linken Flügeldecke. Daß der Druck nur auf den Prothorax eingewirkt hat, deduziere ich daraus, daß in solchen Fällen, wo der Druck auch auf die Flügeldecken einwirkt, die Höcker an der betroffenen Stelle sich vermindern oder gänzlich verschwinden.

Ich halte diese Forme für eine Erscheinung, deren Ursprung nicht im Individuum selbst liegt, sondern in der Einwirkung von äußeren Kräften und schließe daraus, daß die Ausbildung der Strucktur der Flügeldecken bei *Carabus cancellatus Illig*, und dessen verwandten Arten*) größten Teils von den örtlichen Verhältnissen und Einflüßen abhängig ist. Ich hoffe diese Annahme später durch eingehende Beobachtungen und Experimente, welche ich anszustellen gedenke, noch zu begründen.

Auf Anraten einiger Herrn, welche ich von dieser Form benachrichtigt habe, möchte ich für diese Erscheinung (nicht für das beschriebene Individuum) den Namen **sinuositas** beantragen.

Fauna Bohemica.

Nové druhy pro Čechy broučí.

1. Jan Obenberger:

Nargus conjugens *Saulcy*. Jedinký exemplár sesmýkal jsem zároveň s Liody a Colony na pasece v Krušovicích u Rakovníka. Srpen 1910. Det. Fleischer.

Hydraena Paganettii *Gnglb*. Jediný exemplár vypodsil jsem

*) Zum Beisp.: *Ullrichii, granulatus* . . . etc.

v dubnu z polovyschlého, blátivého náplavu labského u Toušeně. Duben 1910. Det. Fleischer.

Phylhydrus bicolor *F.* Podsit z jarního náplavu v Toušeni 1910. Det. Fleischer.

Scymmus frontalis v. 4-pustulatus *Hbst.* Několik exemplářů sesmýkal jsem v Krušovicích na pasece z večera: jeden exemplár nalezl jsem v Kobylisích u Prahy dne 25. března 1910. Det. Fleischer.

Scymmus pulchellus a. obliquus *Ws.* Jeden exemplár nachází se v mé sbírce s lokalitou: S. Maule, Klatovy. Obdržel jsem ze sbírky kol. Frankenbergera. Det. Fleischer.

Mordellistena pumila *Er.* Čtyři exempláry v mé sbírce. chycené v Kopanině u Prahy (u Statenic). dne 6. června 1909. Det. Fleischer.

Anaspis thoracica v. Gerhardti *Schilsky.* Jeden exemplár chytl jsem v Čelakovicích. v kůře starého dubu, na plísni. Květen 1910. Det. Fleischer.

Liodes rhaetica v. fracta *Seidlitz.* Sesmýkal jsem koncem srpna 1910 na kamenité pasece v »Maxově oboře« nedaleko Řenčova u M. Strašecí v jediném exempláři. Určil laskavě, jakož i všechny ostatní Colony a Liodidy vrchní zdravotní rada pan Dr. Fleischer.

Hydnobius punctatus v. strigosus *Thoms.* Pět kusů sesmýkáno na pasece »Kačírově« u Krušovic u Rakovníka. Det. Dr. Fleischer.

Cyrtusa subferruginea *Reitt.* Sesmýkána ve 3 ex. na zmíněném »Kačírově«. Det. Dr. Fleischer. 1910.

Colon dentipes *Sahlb.* Jediný exemplář z Maxovy obory 1910. Det. Dr. Fleischer.

Colon appendiculatum *Sahlb.* Jediný kus sesmýkán 1910 ku konci srpna v Maxově Oboře. Det. Dr. Fleischer.

Mimo tyto připojuji dříve již mnou hlášené, ale dosud neuveřejněné:

Carabus silvestris a. concolor *Panz.* Černou tuto aberraci nalezl mi v několika exemplářích kol. Hoffmann na Krkonoších dne 16. VI. 1910 na cestě z Luční boudy k Schwarzschlagbaudě.

Anthaxia millefolii *Fab.* Pěkného tohoto Buprestida nalezl jsem osobně dne 17. VII. 1908 v Karlickém údolí u Dobřichovic na květu pampelišky.

Anthaxia cichorii *Oliv.* Přinesl mi kol. Hepner z Hořovic, kde ji chytil v červenci 1909.

Anthaxia praticola *Laf.* = **nigritula** *Ratzb.* Jediný exemplář nalezl jsem dne 14. VII. 1909 na cestě z Nové Huti do N. Jáchymova na pampelišce.

*

2. Dr. J. T y l v Písku.

Quedius ventralis *Arag.* Nalezen v hnízdě u Formica rufa v únoru 1910 v dutém dubu u Čižové, Písek.

Aleochara vagepunctata *Kr.* Nalezena u sysla ve Velvarech v dubnu 1910.

Napochus Mäklini *Mannh.* V únoru 1910. Formica rufa v dutém dubu u Čižové.

Batrisodes adnexus *Hampe.* Na Hluboké nalezeny v únoru 1910 v dutém dubu u Lasius fuliginosus 4 exempláře.

Colon rufescens *Kr.* V květnu 1910 na lesní pasece v píseckém lese.

Colon dentipes *Sahlb.* tamtéž více exemplářů.

Colon Zebei *Kr.* tamtéž více exemplářů.

Colon appendiculatum *Sahlb.* tamtéž více exemplářů.

Colon append. v. fulvum *Fleisch.* tamtéž 2 exempláře.

Smýkáno na vlhkých lesních pasekách porostlých bahenními rostlinami, hlavně Ranunculus repens v čase, kdy první stín okolních stromů přechází na paseku. Nalezeno takto za krátký čas as 100 kusů Colon spolu s Liodes as 200 exemplářů v mnoha druzích. Brouci tito objevují se nejhojněji v parných vlhkých dnech.

Lixus difficilis *Cap.* Tento jižní brouk nalezen ve společnosti s Lixus Ascanii v srpnu 1909 v městské zahradě v Písku.

Pseudostyphlus pilumnus *Gyll.* tamtéž více jedinců.

Ceutorrhynchidius Barnewillei *Gren.* V září 1909 smýkán na lesní pasece »u lomu« v Písku. Brouk tento zdá se býti v Čechách všude rozšířen, bývá ale zaměňován s Ceut. troglodytes, jemuž je velice podoben, jest ale nápadný pěknou bílou kresbou krovek.

Baris coerulescens a. chloris. V srpnu 1909 nalezeny 2 exempláře v městské zahradě v Písku.

Nanophyes Sahlbergi *Sahlb.* Nalezen několikráte ve vlhkých strouhách u píseckých rybníků. V srpnu 1909 i letos v květnu a červnu.

Stenus argus v. austriacus *Bernh.* Smýkán 1 exempl. 30. V. na vlhké lesní louce u Písku.

Xantholinus glaber v. angularis *Ganglb.* Ve starém dubu u formica rufa 20. ledna 2 jedince.

Philonthus sanguinol. v. contaminatus *Grav.* 6. exempl. ve shnilé trávě 20. července v městské zahradě v Písku.

Catops fuliginosus *Er.* 17. května smýkán na lesní pasece za »lomem« u Písku.

Liodes oblonga *Er.* 20. května tamtéž.

Liodes macropus *Rye.* 22. května tamtéž několik jedinců.

Liodes oval. v. nigricollis *Fleisch.* 27. května tamtéž.

Liodes dub. v. subglobosa *Reitt.* 29. července tamtéž.

Liodes calcar. v. calcarifera *Reitt.* 24. července tamtéž několik jedinců,

Liodes calcar. v. subsulcata *Fleisch.* 16. srpna tamtéž.

Mantura rustica v. suturalis *Weise.* 13. července tamtéž.

Polydrosus confluens *Steph.* 12. července na mladých doubcích u vojenské plovárny.

Sitones suturalis *Steph.* 12. července tamtéž.

Limobius borealis *Payk.* 20. května na lesní pasece za lesem »Amerika« smýkáno několik jedinců.

Gymnetron melanarium *Germ.* tamtéž.

Ceutorrhynchus turbatus *Schultze* tamtéž.

Ceutorrh. pulvinatus *Gyll.* 13. června na vojenském cvičišti u Písku.

Ceutorrh. angulicollis *Schultze.* V červnu na pasece za »lomem« smýkáním.

Ceutorrh. albosignatus *Gyll.* tamtéž.

Ceutorrh. venedicus *Weise* tamtéž.

Ceutorrh. arquatus *Herbst* v květnu na kopretinách smýkán v lese »Amerika« u Písku.

Ceutorrh. timidus *Ws.* tamtéž:

Apion hungaricum *Desbr.* tamtéž.

Rhynchites rub. var. Paykuli *Schilsky* v květnu na hlohu u »Martínka« u Písku.

Za determinace vzdávám srdečný dík pánům vrch. zdrav. radovi Dru Fleischerovi, vrch. poštovnímu radovi Formánkovi, okresnímu lékaři Dru Lokayovi a PhC. Rambouskovi.

---

3. Prof. J. Roubal (Příbram).

Stenolophus mixtus *Herbst.* **a. Ziegleri** *Panz.* U Roudnice 1. ex. V. 1907.

Agonum Mülleri *Herst.* **a. coerulescens** *Letzt.* Krásná, modrá aberrace. Příbram, V. 1910, 1 mrtvý exemplář (Šípek).

Xantholinus atratus *Heer.* žijící v mraveništích, hlavně u Formica rufa a Lasius fuliginosus, jest samostatný druh, odlišný od atratus *Thoms.* = punctulatus *Payk.* a Thomsoni *Schwarz.*

To poznamenávám vzhledem ke Klímovu seznamu. Nalezen Lokayem sen. u Prahy, Drem Skalitzkym u Brandýsa n. L. a uveden mnou v Prodromu myrmekophilů čes. (V. Kr. č. sp. n. 1905.) a drem Lokayem (Č. č. ent. sp. I. č. 2. 1905.) Další lokalita: Chudenice, les Dubí u Lasius fuliginosus 4. IV. 1901 (Roub.)

X. rufipennis *Er.* jest uveden v Lokayově seznamu, že žije pod korou stromů. Takovým způsobem žije velice podobný (habituelně ovšem) **Nudobius lentus** *Grav.* **X. rufipennis** *Er.* žije na jihu a východě. Nepatří tedy naší fauně a třeba ho i v Klímově seznamu škrtnouti.

X. procerus *Er.* Citován Lokayem z Hvězdy a vynechán v seznamu Klímově.

X. linearis *Oliv.* **v. longiventris** *Heer.* Roudnice.

Atemeles emarginatus *Payk.* **a. foveicollis** *Wasm.* Příbram: Sv. Ivan V. 1910. 1 ex.

Bythinus Stussineri *Rtt.* *Reitter*: Fauna germanica II. 215: »Böhmen«. — Já našel 1 ♂ u Turnova 18. VI. 1909.

Liodes dubia *Kugel* a. **longipes** *Schmidt.* Chocomyšl u Chudenic VIII. 1907.

L. dubia *Kugel* v. **minor** *Fleisch.* Příbram: Hatě 2. VI. 1910, 1 ex. Dosud jen z Moravy známá.

Laemophloeus ater *Oliv.* v. **capensis** *Waltl.* Dle Cat. col. Eur. Carc. et Aum. ross. 1906: × Ga. Dle Gangelbauera (Käf. von Mitteleuropa III. 615.) jest v Evropě hojnější formy základní. Klatovy V. 1896, v letu v děkanském kostele.

Adonia variegata *Goeze* v. **corsica** *Reichl.* Příbram 16 IX. 1910. Dle Catal. (l. c.) jen: E. m.

Myrrha 18-guttata *L.* a. **ornata** *Hbst.* Pičín, Chudenice, Klatovy.

Calvia 14-guttata *L.* a. **ocelligera** *Wse.* Příbram 1910. 1 exempl.

Chrysobothris igniventris *Reitt.* Chudenice: na poraženém smrku dvakrát: VIII. 1901, VIII. 1908. Význačná nová rarita naší fauny!

Crypticus gibbulus *Quens.* Houštka, Černínosk. Vrané n. Vlt.

Scaphidema metallicum *F.* v. **bicolor** *F.* Klatovy; v zahradě Stránských 1897. V Klímově seznamu uvedena jako synonymum k typu.

Lema puncticollis *Lurt.* Chocomyšl u Chudenic VII. 1907, Lovosice 5. V. 1907.

Cryptocephalus coryli *L.* a. **temesiensis** *Suffr.* Dosud jen Hu. Slav. U Vraného n. Vlt. jsem našel několik ♂ 1909.

C. **distinguendus** *Schneid.* a. **humeralis** *Wse.* Tamže.

C. **aureolus** *Suffr.* a. **coerulescens** *Schilsky.* Chudenice VII. 1907.

C. **10-maculatus** *L.* f. typ. Strakonice, na vrbě (Šípek). Dle Weise-a na Picea excelsa a Pinus silvestris.

C. **Moraei** *L.* a. **bivittatus** *Gyll.* skoro všude hojný se základní formou. Polabí, Příbram, Chudenice, Šumava, Česko-moravská vysočina atd.

C. **Moraei** *L.* a. **arquatus** *Wse.* Chuchle VI. 1909, 1 ex.

C. **saliceti** *Zebe.* Horský druh dle Reitterova katalogu. Sbíral jsem ho u Pacova a na Boubíně.

C. **pusillus** *F.* a. **immaculatus** *Westh.* Našla moje žena u Roudnice VI. 1907.

Phytodecta viminalis *L.* a. **Gradli** *Heyd.* Strašice v Brdech r. 1902 (Roubal). Vysoká u Šnapoušova u Přeštic 1909 (Šípek).

Ph. **Linnaeana** *Schrank* a. **Kraatzi** *Westh.* Doksany.

Ph. **Linnaeana** *Schrank* a. **Satanas** *Westh.* Vestce u Toušeně, Doksany.

Ph. **Linnaeana** *Schrank* a. **decastigma** *Duft.* Většina našich kusů náleží této aberraci. Doksany, Roudnice, Vestce, Zbečno, Pošumaví, Pacov atd.

Ph. **olivacea** *Forst.* a. **flavicans** *Fabr.* Sloupnice u Litomyšle (Boh. Fleischer.)

Ph. 5-punctata *F.* a. **unicolor** *Wse.* Dobřichovice (Jandův mlýn) 8. V. 1902. Chudenice 1892. Litoměřice (Babina) 19. VI. 1909.

Ph. 5-punctata *F.* a. **flavicollis** *Dufs.* Trnová 7. V. 1908.

Ph. 5-punctata *F.* a. **flavipennis** *Kraus.* Milešovka V. 1907.

Cassida deflorata *Suffr.* V. Osek 30. IX. 1906.

Phloeobius vittatus *F.* Roudnice V., VI. 1907. (Eggers det.)

Anomala aenea *Degeer* a. **tricolor** *Torre.* Praha (širší okolí). (Schiffner.) Labský Kostelec VI. 1903. (Roubal.)

A. aenea *Degeer* a. **bicolor** *Torre.* Ex Schiffner: »Bohemia«.

Trichius fasciatus *L.* a. **dubius** *Muls.* Mníšek 12. VI. 1904, Boubín VIII. 1907.

---

4. Jos. Šulc (Sobotka).

Athous vittatus *F.* v. **subfuscus** *Steph.* — Sobotka, 16. V. 1907. — jeden kus na křovinách.

Pteleobius vittatus *F.* — Polabí u Mělnika, 30. V. 1905. — sedm kusů na jilmu.

Drobnosti.

Bělásek ovocný. Aporia crataegi *L.* V okolí Sobotky nalezl jsem letos jen jediného motýle Aporia crataegi L. a sice dne 3. července 1910 u Markvartic, odpočívajícího na stéble dozrávajícího žita.

Několikráte jsem již pozoroval, že motýlové běláska ovocného i jiných druhů bělásků vyhledávají nočního odpočinku na stéblech zrajícího obilí, avšak motýle pestrých druhů nepozoroval jsem dosud.

Josef Šulc.

Philonthus salinus *Kiesenw.*, jehož jako nového pro Čechy demonstroval jsem v jedné letošní schůzi v Čechách není zjištěn. Demonstrovaný exemplář byl Phil. quisquiliarius *Gyll.* var. inquinatus *Steph.* určenými (s S.) omylem panem Rambouskem jako salinus *Kiesenw.* *Jar. Křiženecký*

České **Cantharidy** (*Malacodermata*) určuje z ochoty nížepodepsaný. Prosím též o materiál mimočeský.

Jar. Křiženecký,

Král. Vinohrady Jungmannova tř. č. 91.

VĚSTNÍK.

O valné hromadě konané dne 18. ledna 1910 (za správní rok 1909) byli zvoleni za čestné členy Jeho Jasnost princ Ferdinand Lobkowicz, nejvyšší maršálek království Českého a pan sekční rada Dr. Leopold Melichar ve Vídni. — Do výboru byli zvoleni akklamací: za předsedu p. prof. Klapálek, p. prof. Hartmann za místopředsedu na tři roky, pan cís. rada Veselý za pokladníka, pan inž. Šustera za knihovníka, pan Dr. Klička za kustoda, pan Dr. Pečírka a phil. stud. Rambousek za zapisovatele, všichni na dobu jednoho roku. Do kontrolující kommise pánové vrchní účetní rada J. Graf, účetní Ed. Kudlička a revident R. Secký. Do redakčního komité pan prof. Klapálek, P. Aug. Kubes Dr. Em. Lokay, prof. Dr. Em. Rádl a odborný učitel pan Ant. Wimmer.

Po vyčerpání programu přednášel pan **prof. Dr. Brožek** doplněk, ku svému uveřejněnému článku »o mendelismu«. V pečlivě sestaveném materiálu vybral pan přednášející nejmarkantnější úkazy skřížení jak v říši rostlinné, tak v říši živočišné a doprovázel svou přednášku velikým počtem kolorovaných diagramů, jakož i experimenty. Přítomno 31 členů.

V občasné schůzi dne 25. ledna 1910 přednášel pan **Stanislav Vráz** o sbírání hmyzu v krajích tropických

Vzletným slovem vylíčil své vzpomínky z dob chlapeckých, své smutné zkušenosti z Marokka, a přešel pak do tropických krajin.

O těch však panují mezi sběrateli nepravé, příliš přehnané představy.

I zde musí se znáti krajina i roční doba, má-li býti kořist vydatná. V dobách suchých a v dobách dešťů nechytíme nic. Též prales sám o sobě skýtá velmi málo. Hmyz hledá slunce, světlo a prchá z přítmí pralesa. V údolích řek a potoků je ho již více, nejvíce se však nalezne tam, kde řádí civilisace. Mýtiny a průlomy lesa vytvářené rukou lidskou, jsou jakoby dostaveníčkem hmyzu.

Od domorodců nelze očekávati ničeho, ti mají pro přírodu smysl, jen když jim poskytuje užitek. A pro sbírání je třeba člověka takového dlouho cvičiti.

Sběratel musí býti v tropech dobře vypraven proti vlhkosti a mravencům. V dobách dešťových se musí uměle sušiti, i vícekráte za sebou a rychle nad ohněm vše do plechových krabic zaletovati. Též i v tropech se musí zejména na motýle líčiti. — Někdy však sbírání hmyzu bývá domorodci vykládáno za čáry, a může býti cestovateli osudným. V takových krajích je sbírání ovšem obtížno.

Pan přednášející končí svou přednášku krásnou apostrophou na přírodu.

P. Kříženecký demonst. pro Čechy nové druhy brouků: Otiorrhynchus salicis *Stierlin* z Těchonína pod Orlickými horami, Agriotes gallicus *Lac.* a Apion simile *Kirby* z Čermné pod Orlickými horami, Thanatophilus dispar *Herbst* ze Šárky u Prahy 16./V. 09, Philonthus salinus *Kiesw* z Čelakovic, Philonthus fuscus *Gravenh.* z Veltrus z náplavu Vltavy a vzácného, z Čech však již známého Otiorrhynchus dubius *Ström* z Králického Sněžníku.

Pan Obenberger nalezl nové pro Čechy. Anthaxia millefolii *Fabr.* v Karlickém údolí u Prahy, Anthaxia cichorii *Oliv.* z Hořovic, Anthaxia nigritula *Ratzeb*, byla chycena u Nové Huti na cestě do Jáchymova zároveň s četnými kusy Ant. 4-punctata *L.*

Přítomno 34 členů, 20 hostí.

V občasné schůzi dne 22. února 1910 přednášel pan Dr. J. Pečírka o své cestě do Sedmihrad. Vylíčiv živým slovem krajinné zvláštnosti Transsylvanských Alp, vypsal způsob, kterým lze v nehostinných a od kommunikace odříznutých krajinách entomologické výpravy podniknouti.

Demonstroval při tom přenosné apparáty, jež se mu na cestě této prakticky osvědčily. Při popisu své cesty vytkl některé zajímavé nálezy.

Za člena přijat p. Dr. Boh. Čermák, advokát v Hořovicích.

Pan účetní Kudlička přinesl živé kusy brouka Laria lentis *Froehlich.*

Pan Weinfurter předkládá veliké dílo Verralovo British Flies. —

V občasné schůzi dne 22. března 1910 dokončil pan Dr. J. Pečírka svou přednášku o cestě do Sedmihrad.

Pan poštovní assistent Šípek v Příbrami přijat za člena.

Petrohradské entomologické společnosti gratulováno k její 50letému jubileu.

Pan vrchní officiál **Vopršal** demonstruje motýle Lymantria dispar a Callimorpha dominula, které vypěstoval za různých poměrů tepelních.

Pan **Kříženecký** demonstruje pro Čechy nové brouky:

Aphodius granarius *ab.* Ragusanus *Rttr.* z Olšan u Prahy, Aph. 2-guttatus, *ab.* similis *Sch.* z Manin (legit Dr. Klička), Aph. putridus *ab.* transitus *Rttr.* z Velkého Oseku, Agriotes acuminatus *Steph.* z téže lokality, Adrastus lacertosus *Er.* z Čermné pod Orl. Horami, Athons *var.* Stephensi *Buyss.* ze Statenic a Velkého Oseku.

Přítomno 29 členů a 3 hosté.

V **občasné schůzi dne 26. dubna 1910** přednášel pan assistent **Old. Šustera** o typických nalezištích Hymenopter v okolí pražském. — Pan přednášející zdůraznil důležitost různých nalezišť pro sbírání Hymenopter, jichž způsob života je nanejvýš rozmanitý. Jedna část včely, pilatky a žlabatky jest odkázána zpravidla na určité druhy rostlin, jiná část, lumci, lumčíci, cizopasné včely a vosy na hmyz, ve kterém jich larvy žijí, a třetí část, hrabalky, kutilky a vosy na vhodné poměry přírodní, kde nacházejí dosti kořisti pro své larvy. Největší různost nalezišť tvoří rozdíl výšky, což však ve středních Čechách nepadá příliš na váhu, poněvadž výškové difference dosahují nejvýše 300 m. Zde padá více na váhu různý útvar geologický.

Naleziště v okolí Prahy dají se takto rozvrhnouti: 1. naleziště se zbytký fauny stepní (Zlíchov, Libšice), jichž charakteristickým znakem jsou nánosy cihlářských hlin, 2. příčná údolí Berounky a Vltavy se zvířenou teplomilnou, 3. naleziště s podkladem písečným (Modřany, Polabí) a 4. vlhké lesní polohy s faunou lesní.

Za člena přijat pan Ladislav Joža.

Přítomno 26 členů členů a 3 hosté.

V občasné schůzi dne 24. května 1910 přednášel pan **Dr. J. Pečírka** o svém výletu do Italie.

Pan revident **Vopršal** demonstruje skládací housenníky různých velikostí vlastní konstrukce.

Přítomno 26 členů, 1 host. —

V občasné schůzi dne 21. června 1910 přednášel p. ing. **Jedlička** o mikroskopické struktuře krovek českých Bembidií (viz Časopis, 1910, str. 63.)

Za člena přijat pan Dr. J. Sokolář, Vídeň III. 2. Disslergasse 6.

Přítomno 21 členů.

V občasné schůzi dne 27. září 1910 referoval pan předseda professor Klapálek o mezinárodním entomologickém sjezdu v Brusselu (1.—7. srpna t. r.)

Poněvadž sjezdové publikace ještě nevyšly, podává pan předseda jen celkový obraz a dojem sjezdu. Hlavní činností sjezdu byly povšechné přednášky, z nichž nejzajímavější byly prof. Sjöstedta o cestě na Kilimandžaro, prof. Blancharda o vztazích entomologie ku vědě lékařské, kustoda Handlirshe o entomologii palaeontologické, prof. Poultona o Mimicry a P. Wasmana o myrmekophilech. Mimo tyto přednášky všeobecné byla činnost sekční, jako ku př. sekce pro nomenklaturu, pro entomologickou geografii, pro biologii atd. Sjezdové práce byly poněkud neurovnané, protože to byl první entomologický sjezd. Teprve třetího dne se sekce zapracovaly a themata byla důkladně probírána. Ovšem vadila debatám mnohojazyčnost. Mimo sezení byly pořádány vycházky, kterých se však pan předseda pro nedostatek času větším dílem nemohl účastniti.

Hlavním užitkem sjezdu byl osobní styk. Pak se dalo na sjezdu tomto výrazu tomu, že entomologie musí býti postavena na širší vědeckou basi, protože bude během času tvořiti dobrou polovinu zoologie. Od příštích kongressů se očekává, že budou míti iniciativu pro řešení a hájení vědeckých otázek a stanou se tak integrujícím dílem kongressů zoologických. Příští kongress bude r. 1912 v Oxfordě. Telegram zaslaný sjezdu Č. S. E. přijat byl potleskem.

Pan professor Klapálek byl zvolen do stálého sjezdového komitétu.

Pan Obenberger demonstruje proměnlivost Carabus silvestris na exemplářích z Krkonoš.

Pan Kříženecký přinesl zajímavý exemplář Carabus cancellatus, u něhož jsou hrbolky splynulé. Při té příležitosti připomíná pan předseda žádost p. Dr. Sokoláře z Vídně, aby se mu veškeré nápadné formy střevlíků posílaly.

Pan Frankenberger nalezl v Modlivém Dolu myrmekophilní larvu mouchy Microdon Meig., která se úplně podobá malému plži.

Přítomno 28 členů, 2 hosté. —

V občasné schůzi dne 11. října 1910 přednášel p. odb. uč. Wimmer o rozpoznávání kukel mušich. Dají se rozpoznávati jen u několika málo rodů. Kukly Nematocer blíží se tvarem svým dosti kuklám motýlím a jest to zejména růžek dýchací, který je dobrým rozpoznávacím znakem i pro čeledě. Jiným dobrým znakem jest pochva tykadlová a ostny abdominální. U Brachycer jsou nám pomůckou různé háčky a štětinky. Nejtěžší jest to u soudečkovitých kukel pravých much. Tu musíme přihlížeti ku stigmatickým políčkům a k análnim hrbolkům, jichž tvar se u různých rodů a čeledí mění. Přednáška tato jest novou prací na poli entomologie.

Pan předseda oznamuje, že pan professor H. A. Joukl dokončil své dílo o motýlech střední Evropy, které zůstane na léta směrodatným pro českou lepidopterologii.

Pan prof. dr. Uzel zaslal na ukázku nezvykle zbarveného motýle Coenonympha Pamphilus L. a nový exhaustor ku chytání hmyzu, jejž demonstroval pan vrchní štábní lékař Dr. J. Pečírka. Exhaustor jest zdokonalen dle návodu pana dvorního rady Dr. K. Preise adjunktem Výzkumné stanice cukrovarnické v Praze, panem Vl. Staňkem. Poněvadž prudké vdechování vzduchu při práci s exhaustorem jest namáhavo a též nebezpečno pro prach i škodlivé plyny vnikající přímo a hluboko do plic, jest nový přístroj opatřen balonkem, jehož stisknutím vypudí se násilně všechen vzduch z nádobky za pomoci trubičky podobně zařízené jako u rozprašovačů tekutin. Do nádobky současně proudí druhou skleněnou trubičkou prudce vzduch vnější a strhne s sebou hmyz, k němuž jsme ji přiblížili. U nového exhaustoru odpadá též znečisťování nádobky slinami, což se při delší práci s exhaustorem starší soustavy stávalo. Náhrada vdechování vzduchu pouhým balonkem gumovým, po stisknutí se roztahujícím, nebyla by dostatečná, poněvadž nevzniká dosti silný proud vzduchu.

Pan Obenberger ukazuje pro Čechy nové druhy brouků z rodu Liodes: L. rhaetica var. fracta Seidl, Cyrtusa subferruginea Reitt, Hydnobius strigosus Schmidt, Colon dentipes Sahl. a appendiculatum Sahl. od Krušovic u Rakovníka.

Pan odb. uč. Mužík přinesl tesaříka Purpuricenus Koehleri L. chyceného u Veltrus.

Přítomno 29 členů, 2 hosti.

V občasné schůzi dne 25. října 1910 referoval pan Ot. **Frankenberger** o práci Handlirsche o phylogenii hmyzu První stopa hmyzu se vyskytuje v útvaru kamenouhelném. Je to tvar jejž Handlisch nazval Palaeodictyopteron. Mimo to vyskytují se tu ještě Orthoptery a Blattoidi. V triasu a jurském útvaru jsou již i Locustidae. Rozdělení na dnešní hojnost forem povstalo asi v liasu. Brouci se asi v permském útvaru oddělili od Blattoid a v třetihorách se vyloučila z brouků Strepsiptera.

Dále přinesl pan **Frankenberger** ukázku hmyzu z Jávy a oznamuje adressu obchodníka hmyzem (jen prodej) F. P. Dodd, Kuranda via Cairns, Queensland, Australie.

Pan Obenberger demonstruje pro Čechy nové brouky: (viz str. 154).

Pan předseda oznamuje, že pan dr. Karel **Daniel** z Mnichova dlel v Praze v našich kruzích.

Přítomno 25 členů, 2 hosti.

V občasné schůzi dne 15. listopadu 1910 přednášel pan Ing. Old. Šustera o biologii hymenopter. Studium to jest tak zajímavé a poučné, že každý sběratel blanokřídlého hmyzu mimoděk se zapracuje do biologie třídy této. Biologicky se dají hymenoptery rozděliti ve tři třídy: pilatky, pak cizopasné a medonosné. O vosách cizopasných se ví velice málo. V Čechách jich bude asi 4000 druhů a o biologii nevíme nic. Nejzajímavější skupinou jsou vosy žahadlové pro tvoření společenských, uspořádaných států a mezi nimi jsou nejvyšší skupinou včely. Cizopasnictví jest velmi rozšířeno. Tak na př. se vypěstovalo jen z požerků růže asi 40 druhů, v ostružinníku se vyvíjí asi 30 druhů a ty mají asi 150 dalších cizopasníků. Jiné hymenoptery bodnutím ochrnují larvy jiného hmyzu a tyto pak slouží ku výživě larev.

Biologie podmiňuje různé vytvoření morfologických znaků a tak i systematiku. Pro larvy si zakládají mnohé druhy hnízdiště a k tomu jim slouží všechny možné skrýše v přírodě.

Pan **Kříženecký** předkládá dopis českého entomologického kroužku »Roháč« v New-Yorku, kde pan předseda hodlá navázati styky s naší společností.

Přítomno 25 členů.

V občasné schůzi dne 29. listopadu 1910 přednášel pan

Phil. Cand. Fr. **Rambousek** o poecilandrii a významu pyje v systematice.

V prvé části přednášky uvedena byla theorie, jak povstává hmyz jeskynní. Jsou to druhy, které žily dříve na povrchu zemském, živíce látkami tlícími a hnijícími, které dlouhým pobytem, k němuž byly dobou ledovou nuceny, se přetvořily na tvary jeskynní. Při tom podlehly jistým morfologickým změnám, ztratily pigment, zrak, křídla, místo toho pak se velmi vyvinuly smyslové orgány pro čich a hmat, což se jeví dlouhými dlouze obrvenými tykadly, nohami a hmatovými brvami. V biologii této zvířeny jest však ještě celá řada otázek biologických a phylogenetických nerozřešena.

V druhé části přednášky poukazuje pan přednášející na na důležitost ústrojí pohlavního, zejména samčího, pro rozlišování druhů.

Pan Fr. Klapálek přinesl párek síťokřídlého hmyzu Bittacus tipularius Fabr. ze Mšeného a je zajímavo, že se tam zároveň vyskytal s velmi mu podobným lumkem Ophion Fabr.

Přítomno 22 členů, 2 hosti.

V občasné schůzi dne 20. prosince 1910 vzpomněl pan předseda vřelými slovy těžké ztráty, již jsme utrpěli úmrtím pana prof. H. A. **Joukla**. Společnost prokázala povstáním poslední poctu svému soudruhovi.

Pan Phil. Cand. J. **Veselý** přednášel o své cestě po Kavkazu a ruské Arménii. Informace, jež dostal pro tuto cestu, již konal společně s panem Phil. Cand. Javůrkem, v Praze, byly nedostatečné. Týkaly se turistiky, pro entomologii byly chybné. Cesta vedla z Prahy beze větších zastávek až do kavkazských krajů. Severní část této oblasti je step. Z té se na jihu zvedají postupně předhoří až ku vlastnímu řetězu hor. Pásmo to je rozděleno Terekem na západní Cirkassii a východní Dagestan. Pod Kavkazem jest široké, kultivované údolí Rionu a Kury a za tímto úvodím je malý Kavkaz, jenž je vlastně spletitou sítí hor ve všech směrech se rozbíhajících.

První malou exkursi učinili si cestovatelé v Novém Rossijsku. Šestého dne dostali se do Poti, pak do Batumu, kde však pasoucí dobytek všechnu vegetaci okousal, takže kořist byla velmi chudá. Jelo se ihned dále do Tiflisu a pak do Ordubadu v údolí Araxu na perské hranici, avšak doba roční byla příliš časná, a vrátili se tedy cestovatelé 18. května do Tiflisu, odkud

překročili vojenskou gruzínskou silnicí přes Kavkaz do Vladikavkazu. Exkurse po cestě konané byly dosti vydatné, a i když byly chudé, byly zajímavé. Též častý dešť kazil úlovek i náladu. Z Vladikavkazu byla nastoupena zpětná cesta Mamisonským průsmykem (asi 3000 m) cestou osetinskou do Kutaisu. Kraj byl malebnější, divočejší, ale kořisť slabá. V průsmyku bylo všude vysoko sněhu. Sem by se muselo v červenci nebo v srpnu. V květnu se příroda teprvé probouzí. Druhý díl přednášky odložil pan přednášející pro pokročilý čas na příští schůzi.

Přítomno 21 členů, 3 hosti.

V uplynulém správním roce byli entomologicky činni pánové:

Blattný Em., c. k. vrchní rada zemského soudu, v Černém Kostelci.

Borek J., fotograf, Všesulov u Rakovníka.

Cífka Jos., c. k. setník, v Lodenicích u Berouna a v Milovicích u Nových Benátek.

Frankenberger Zdeněk, stud., v Potštýně a Sudetách kol Pradědu.

Graf Josef, c. k. vrchní účetní rada, v Kraňské Goře.

Hartmann Rob., c. k. professor, na Jičínsku, u Bělé a Mladé Boleslavi.

Heyrovský Leop., stud., v Krajině na Bledsku a Jezersku.

Hlinka Lad., učitel, v Potštýně.

Javůrek Vlad., Phil. Cand., v Kavkazu a ruské Armenii.

Jedlička Arn., ing. C., kolem Bělé pod Bezdězem.

Kheil Nap. M., ředitel obch. školy, ve Fréjus, Dragignanu na francouzské Riviéře.

Klapálek Frt., ve Mšeném u Budyně.

Klenka K., c. k. pošt. officiál, Zbečno (Křivoklátsko).

Kracík Václ., prof., v Nymburce a Hradci Králové.

Maličký, JUDr. Josef, v Hořovicích a Luhačovicích.

Mazura Karel, bankovní disponent, v Kimpuluinyagu v Sedmihradech.

Molek MUDr. Alois, c. k. pluk. lékař, v Jindřichově Hradci.

Obenberger J., stud., Krušovice u Rakovníka, Krkonoše.

Oswald J., Phil. Cand., Šumava v poříčí Vydry.

Pečírka, MUDr. Jaromír, c. k. vrchní štábní lékař, v albánském pohoří u Říma a u Neziderského jezera v Uhrách.

Pleticha J., c. k. officiál, Nepoměřice u Kutné Hory.

Rambousek Frt., Phil. C., v jižním Srbsku a kol Nového Pazaru.

Roubal J., c. k. professor, v západním Kavkazu.

Sekera Jan, ředitel cukrovaru, u Legnago v sev. Italii.

Štěrba Frant., ředitel cukrovaru, v Jezersku v Krajině.

Šustera Oldřich, účetní, v okolí Pelhřimova.

Tykač Jaroslav, učitel, v okolí Plzně a na Šumavě kol Eisensteinu a Domažlic.

Uzel Jindřich, Prof. Dr., na Ceyloně, Bombayi a Karatschi.

Veselý Jindřich, Phil. Cand., na Kavkaze a v ruské Armenii.

Vimmer Ant., odb. učitel, na Brdech, na Chlumecku a Bydžovsku.

Vlach Vilém, professor, kol Plzně a Šťáhlavic u Plzně.

Vopršal Fr., účetní revident, Zbečno na Křivoklátsku.

Seznam tento není úplný, protože pro nedostatek času nemohly býti rozeslány mimopražským pánům členům dotazníky. Poněvadž se tento seznam bude nyní ročně uveřejňovati, budou výzkumy letošní ještě příštího roku dodatečně zaneseny. Laskavá sdělení nechť jsou řízena na pana předsedu. Exkurse v pražském okolí se jmenovitě neuvádějí.

ZPRÁVA VÝROČNÍ

za správní rok 1910.

Výbor České Společnosti Entomologické.

Předseda:

Prof. Frant. Klapálek.

Místopředseda:

Prof. Rob. Hartmann.

Zapisovatelé:

MUDr. Jaromír Pečírka, Ph. C. Fr. Rambousek.

Pokladník:

Cís. rada Ferd. Veselý.

Knihovník:

Oldřich Šustera, účet. úředník zem. výboru.

Kustos:

MUDr. Lad. Klička.

Seznam členů.

A. Členové čestní.

1907 Bolívar, Don Ignacio, ředitel přírodnického musea v Madridě.

1907 Ganglbauer, professor Ludvík, c. k. vládní rada ředitel c. k. dvorního musea ve Vídni.

1907 Horváth, Dr. Géza, ředitel Magyar Nemzeti Muzeum v Budapešti.

1910 Lobkovic, J. J. Ferdinand princ, z. nejvyšší maršálek Kr. Č. atd.

1910 Melichar MUDr. Leop., c. k. sekční rada ve Vídni — XVIII., Messerschmiedg. (Členem od r. 1904.)

B. Členové zakládající.

1904 Klapálek František, c. k. professor v Karlíně (1907).

1904 Kubes, P. Augustin, kvardian řádu O. O. kapucínů v Kolíně (1907). (*Hym.*)

C. Členové činní.

1905 Absolon, PhDr. Karel, docent geografie při české universitě v Praze, kustos musea v Brně. (*Apteryg., fauna jeskynní.*)

1906 Akademie, král. zemská hospodářská v Táboře.

1907 Albrecht Hynek, strojvůdce ve Veselí n./Luž. (*Col.*)

1910 Babák Dr. Ed., prof. české univ. v Praze II. Fysiol. ústav.

1906 Bayer Emil, c. k. prof. v Brně, Špilberská ul. 35. (*Hálky a hmyz duběnčivý.*)

1907 Benešová Heda, choť hoteliera v Praze, Petrohradská ul. (*Lep.*)

1904 Binder Emil, majitel domu v Praze-I., Karlova ul. 88.

1904 Bízek Rudolf, správce skladů železáren v Komárově. (*Col.*)

1904 Blattný Em., c. k. vrchní rada zem. soudu, Kr. Vinohrady 369. (*Lep.*)

1910 Borek Jan, fotograf, Žižkov 588. (*Coleopt. Bohemiae.*)

1905 Brožek Arth., prof. dr. v Praze. (*Theorie variační.*)

1904 Brýdl Rudolf, c. k. professor v Chrudimi. (*Col*).
1906 Bušek Alois, učitel v Lysé n. L. (*Lep.*)
1907 Cífka Jos., c. k. setník v Karlíně, Havlíčkova ul. 20. (*Lep.*)
1910 Čermák JUDr. Boh., advokát v Hořovicích. (*Lep.*)
1904 Černý Jos., hostinský ve Vršovicích. (*Lep.*)
1905 Duchoň Manuel, přírodník v Rakovníce. (*Col.*)
1906 Formánek Romuald, c. k. vrchní poštovní rada v Brně, Veverská ul. č. 69. (*Col.*)
1909 Frankenberger Zdeněk, stud. v Praze-II., Štěpánská ul. (*Col.*)
1905 Graf Josef, c. k. vrchní účetní rada v Praze, Král. Vinohrady, Korunní tř. 105. (*Lep.*)
1907 Gürtler Hugo, c. k. účet. rada v Praze, Mezibranská ul. č. 15. (*Lep.*)
1904 Hartmann Rob., c. k. professor na Smíchově, Jeronýmova ul. 7. (*Lep.*)
1909 Heyrovský Leop., stud., Praha-I., Jilská 2. (*Col. sp. Ceramb.*)
1909 Hlinka Lad., učitel v Šarkách u Prahy (*Col. Lep.*)
1909 Hilitzer, MUDr. Alois, c. k. plukovní lékař, Smíchov, Husova 4. (*Col.*)
1907 Holík, P. Bedřich, katecheta v Žižkově. (*Col.*)
1906 Holík Frant., učitel v Praze-Holesovicích (*Hym.*)
1904 Hudeček Lad., učitel v Bochoři na Moravě. (*Lep.*)
1908 Hula Jan B., ing. chemie, v Rakovníce.
1906 Chalupský Josef, odb. učitel v Písku. (*Col.*)
1906 Janda, Dr. Viktor, c. k. prof. v Karlíně. (*Anat. Metam.*)
1910 Javůrek Vlad., phil. stud., Kr. Vinohrady, Hálkova ul. 76.
1908 Jedlička Arn., Ing. C. Vršovice, Hálkova 520. (*Carabidae.*)
1909 Jelínek Ant., řídící učitel, Slapy n. Vlt. (*Lep.*)
1904 Jelínek, MUDr. Robert, panský lékař v Dobříši. (*Lep.*)
1904 John Jan, c. k. ředitel reálky v Táboře. (*Lep.*)
1904 Joukl H. A., akademický malíř v Žižkově, Roháčova ul. 9. (*Lep., Col.*)
1904 Jureček, MUDr. Štěpán, lékař. Rovereto, 5 via Dante (Tiroly). (*Col.*)
1904 Kheil Nap. M., ředitel soukr. obch. školy a translator in hispanicis v Praze. (*Lep. Orth.*)
1910 Klenka Kar., c. k. pošt. officiál, Praha 362-I. (*Lep. Col.*)

1905 Klička, MUDr. Ladislav, lékař v Praze-I., Křižovnická ul. č. 87. (*Col.*)

905 Kracík Václav, prof. v Karlíně. (*Col. Bohem.*)

1904 Kranich Jan, professor paedagogia a redaktor »Přírody a Školy« v Pol. Ostravě.

1904 Krása Theodor, JUC. ve Vraném nad Vlt. (*Col.*)

1904 Krátký František, ředitel reálky v Nymburce.

1904 Krauskopf Josef, ředitel měšť. školy v Mladé Boleslavě.

1906 Kruta Alfred, c. k. berní oficiál v Bělé p. Bezd. (*Col. Lep.*)

1906 Křepelka Adolf, cís. rada, přednosta fil. rak.-uher. banky v Praze-II., Bredovská 6.

1904 Kudlička Eduard, účetní na Král. Vinohradech, Rubešova ul. 1. (*Škodný a užitečný hmyz.*)

1910 Ladislav Joža, pokladník cukrovaru v Kralupech n. Vl.

1904 Lokay, MUDr. Emanuel, měst. okresní lékař v Praze-II., Na Poříčí 35. (*Col.*)

1906 Lukeš Jos., c. k. professor v Písku. (*Col.*)

1906 Maličký, JUDr. Josef, advokát v Hořovicích. (*Lep.*)

1905 Maule Dr. V., prof. v Praze. (*Col.*)

1908 Mazura Kar., disponent Agrobanky v Brně. (*Col.*)

1909 Měřička Jos., odb. učitel v Náchodě. (*Lep.*)

1907 Molek, MUDr. Alois, c. a k. pluk. lékař v Praze, Břevnov. (*Col.*)

1905 Mrázek, PhDr. Alois, ř. professor české university v Praze-II., Fügnerovo nám. 1807. (*Biol., Anat. Metam.*)

1904 Mužík František, odbor. učitel v Kralupech (*Hemipt.*).

1906 Nejdl, Dr. Viktor, ředitel gymn. Mělník.

1906 Nevřala Jan, odb. učitel v Kelči na Moravě.

1906 Nosek Ant., c. k. professor na Smíchově, Husova tř. 1109. (*Arachn.*)

1905 Novák Bohumil, professor prům. školy v Brně, Kafkova ul. 12.

1905 Novák Jos., PhMg., Praha III., Prokopská ul. 6. (*Cynip.*)

1910 Obenberger Jan, Praha II., Olivová ul. č. 5. (*Col.*)

1910 Osvald Jan, phil. stud., Kr. Vinohrady, Karlova tř. 19.

1904 Pastejřík Jan, odb. učitel v Karlíně č. 430. (*Dipt*).

1908 Paul Jarosl., prof. vyšší dívčí školy v Praze. (*Lep.*)

1904 Pečírka, MUDr. Jaromír, c. k. vrchní štábní lékař v Praze, Oujezd 602. (*Col.*)

1908 Pfister Kar., kníž. účetní v Zlonicích. (*Lep*).
1910 Pleticha Jos., c. k. pošt. officiál, Žižkov, Štítného ul. 14. (*Col. Bohemiae.*)
1909 Pokorný Fr., mag. sekretář, Praha 335-II. (*Lep.*)
1904 Preis Karel, c. k. dvorní rada, professor vys. učení technického na Smíchově, Ferdinandovo nábř. 31. (*Lep.*)
1905 Princ Vojt., c. k. professor v Praze.
1909 Procházka Al., techn. cukrmistr v Klobúkách u Slaného.
1904 Rádl, Dr. Em., docent české university, c. k. professor v Praze-II.
1904 Rambousek Frt., phil. stud., Kr. Vinohrady, Čermákova 7. (*Col. sp. Staphyl. omn.*)
1904 Roubal J., professor v Příbrami (*Col.*)
1906 Růžička Ant., kand. prof., Chrudim, Palackého tř. 76. (*Lep*).
1905 Řivnáč Ant., knihkupec, presid. obch. a živn. komory v Praze.
1904 Secký Rudolf, účetní revident zemsk. výboru v Praze-II. Fügnerovo nám. 3. (*Lep*).
1905 Sedláková, sl. Jarosl. v Polné (*Col.*)
1908 Seehák Jindř., c. k. prof., Praha-VII. (*Lep.*)
1904 Sekera, Dr. Emil, c. k. professor v Praze-I.
1904 Sekera Jan, ředitel cukrovaru Legnago u Verony, Italia. (*Col.*)
1908 Senc P. Aug., farář v Hostímě u Mor. Budějovic. (*Col.*)
1907 Smetana, JUSt. Vlad. v Praze, Jenštejnská 2. (*Col.*)
1907 Smolka Al., ředitel c. k. průmysl. školy v Praze. (*Col.*)
1910 Sokolář Dr. Frt., dvorní a soudní advokát, Víděň III./2, Disslerg. 6 (*Col.*)
1909 Soukup Václ., stud., Praha, Náprstková 8. (*Lep.*)
1904 Srdínko Josef, stav. rada v. v., Smíchov č. 476. (*Lep*).
1904 Svoboda Jan, učitel ve Větrném Jeníkově. (*Col.*)
1909 Šandera, JUDr. Čeněk, adv. v Trhových Svinech (*Hym.*)
1905 Šípek Jan, c. k. pošt. assistent v Příbrami (*Col.*)
1904 Šrámek August., professor v Nymburce. (*Col.*)
1904 Štěrba Frant., techn. správce cukrovaru v Pečkách. (*Col.*)
1907 Štraub Ant., inženýr v Praze-III. (*Lep.*)
1905 Štrof Jan, preparator musea král. Českého v Praze.
1904 Šula Jaroslav, inženýr na Smíchově, Karlova 4. (*Col.*)
1906 Šulc Josef, úředník města Sobotky. (*Col.*)
1904 Šulc, MUDr., Karel, báňský lékař v Michálkovicích v Rak. Slezsku. (*Psyllidae, Coccidae.*)
1907 Šupitar, odb. učitel v Písku.

1906 Šustera Oldřich, účetní úředník zem. výboru v Praze, Smíchov čp. 553. (*Hymen.*)
1909 Tille JUDr. Cyrill, c. k. major auditor v Přemyšlu (*Col.*)
1908 Tocauer Ad., kníž. polesný v Maškrově u Stodů. (*Col.*)
1906 Tykač Jaroslav, učitel v Plzni. (*Lep.*)
1907 Tyl, MUDr. Jindř., c. a k. pluk. lékař v Písku. (*Col.*)
1904 Uzel, Dr. Jindřich, prof. české techniky, odb. přednosta na stanici fysiolog. při české technice v Praze, Smíchov, Na Skalce č. 15. (*Physop.* a *škůdci.*)
1906 Vajs Ant., učitel v Košířích (*Col.*)
1909 Vaněk Jan, c. k. poštmistr v Dobrovicích u Ml. Boleslavě (*Lep.*)
1904 Vávra, Dr. Václav, kustos musea král. Českého v Praze, Vysočany (*Orthopt.*)
1904 Veselý Ferdinand, cís. rada na Král. Vinohradech, Manesova ul. 39. (*Lep.*)
1905 Veselý Jindřich, Phil. stud. v Praze III., Velkopřevorské nám. 1. (*Col.*)
1904 Vimmer Antonín, odb. učitel na Kr. Vinohradech, Palackého tř. 37. (*Dipt.*)
1904 Vlach Vilém, professor obchodní akademie v Plzni, Karlovarská tř. (*Lep.*)
1905 Vopršal Fr., účetní revident zem. výb. v Praze-VII., Čechova tř. 224. (*Lep.*)
1906 Weinfurter Karel, úředník rektorátu české university, Nusle, Slávojova ul. (*Dipt. Microlep.*)
1904 Wendler Jan, továrník v Praze-I., č. 386, na Můstku. (*Col.*)
1906 Woldřich, Dr. Jos., c. k. professor v Praze-III.
1907 Zamastil Stanisl., prof. v Domažlicích. (*Hym.*)
1910 Záruba Ant., uměl. zahradnictví, Libeň »na Korábě«. (*Col.*)
1904 Zavřel, prof. Dr. Jan, v Hradci Král. (*Dipt.*)
1904 Zelinka Bohdan, c. k. professor v Karlíně.
1905 Zeman Josef, typograf v Nuslích, č. 327. (*Lep. Col.*)
1905 Žežula Bedř., mag. úředník v Praze, č. 1014-II. (*Lep. Col.*)

Zpráva jednatelská.

Ve valné hromadě, konané dne 18. ledna 1910 byli zvoleni do výboru pp. prof. Rob. Hartmann za místopředsedu, stud. fil. Frt. Rambousek za zapisovatele. Ostatní členové výboru, kontrolní

komisse i redakční komitét zůstal v témže složení, jako v roce předešlém.

V téže valné hromadě jmenováni byli jednomyslně čestnými členy společnosti: J. Jasnost kníže Ferd. Lobkowicz, nejvyšší maršálek král. Českého atd. pro zásluhy o spolek a MUDr. Leop. Melichar, c. k. sekční rada ve Vídni pro zásluhy vědecké.

Počet členů stále vzrůstá. Čestných členů jest 5, zakládajících 3, činných 120.

Výborových schůzí konáno celkem 6.

Bohužel i letos jest nám zaznamenati nanejvýš bolestnou ztrátu úmrtím jednoho z nejčinnějších členů Společnosti naší a jejího spoluzakladatele, p. H. A. Joukla, akadem. malíře a spisovatele díla »Motýlové a housenky střední Evropy (Macrolepidoptera) se zvláštním zřetelem ku motýlům českým«. Význam jeho osvětlil p. předseda Společnosti v občasné schůzi, konané dne 20. prosince 1910, a byla oceněna i ve 4. čísle Časopisu Společnosti.

Budiž čest památce jeho!

Časopis Společnosti honosí se v letošním ročníku svém opět bohatým i rozmanitým obsahem s mnoha původními illustracemi, a vyšla 4 čísla jako každoročně.

Ze sbírky příruček entomologických vydaných péčí Společnosti vyšlo čís. V.: »Majky zemí koruny České od c. k. vrch. pošt. rady Rom. Formánka«, a čís. VI. »Bembidiinae od Ing. C. Arn. Jedličky.

Č. S. E. vyměňuje nyní časopis s 93 společnostmi, ústavy neb redakcemi po celém světě, takže knihovna spolková vzrostla utěšeně.

Výbor snažil se všemožně o finanční zajištění Společnosti a vydávání svého Časopisu, ježto dosavadní příspěvky členské nedostačují.

Bylo by si přáti, aby členové, kteří včas svůj příspěvek Společnosti nezaslali, vzhledem k velikým vydáním ihned povinnostem svým dostáli!

Česká spořitelna v Praze darovala Společnosti jakožto subvenci na rok 1910 K 150, bohužel méně nežli v roce minulém (K 200).

Občanská záložna v Karlíně, uznávajíc snahy Společnosti věnovala K 50.

Bohužel žádost za subvenci zemskou zůstala pro neutěšené finance zemské bezvýsledna.

Občasné schůze členské, jichž bylo celkem 12, navštívilo nejvíce 34 členů. Též mnoho hostí zúčastnilo se schůzí těchto. Přednášeli tito pánové: E. St. Vráz o sbírání hmyzu v krajích tropických, MUDr. Jar. Pečírka o své cestě do Sedmihrad (ve dvou po sobě jdoucích schůzích), Oldř. Šustera o typických nalezištích Hymenopter v okolí pražském, MUDr. Jar. Pečírka o svém výletu do Italie, ing. c. Arn. Jedlička o mikroskopické struktuře krovek českých Bembidií, prof. Fr. Klapálek o mezinárodním entomol. sjezdu v Brusselu dne 1.—7. srpna 1910, odb. uč. Ant. Vimmer o systematice kukel mušich, stud. Zd. Frankenberger referoval o phylogenii hmyzu na základě prací Handlirschových, Oldř. Šustera o některých momentech ze života Hymenopter, stud. fil. Frt. Rambousek o procilandrii a konečně stud. fil. Jindř. Veselý o své cestě na Kavkaz.

Po přednáškách rozvinuly se velmi zajímavé debaty o různých thématech, spadající hlavně do biologie hmyzu. Mimo to přednášeny byly referáty vědeckých děl a sdíleny bývaly velmi cenné zkušenosti osvědčenými praktiky ve příčině sbírání hmyzu, ukazováním přístrojů a pod. Konečně demonstrovány byly pozoruhodné druhy hmyzu, a jest zajímavo, jak se neustále doplňuje rubrika předtím v Čechách dosud nepozorovaných druhů.

Ku přátelským schůzkám scházejí se členové pravidelně každý týden vždy v úterý v kavárně »Orient« v Hybernské ulici, je-li v týdnu občasná schůze, v pátek; a jest pozoruhodno, že letos mnozí členové venkovští do těchto schůzek se dostavili. Schůzky konány byly i o prázdninách. Zde umlouvají se společné vycházky, sdílejí se zkušenosti z výletů, mnohdy daleko za hranice naší vlasti vykonaných, předkládá se materiál nasbíraný, děje se výměna druhů i obstarává se určování, a ježto knihovna Společnosti jest rovněž umístěna v domě kavárny Orientu, půjčují se v tu dobu knihy.

Do podobné schůze přivedl v říjnu p. prof. Klapálek p. ing. Edmonda Janeta z Paříže a dne 22. října přivedl p. MUDr. J. Pečírka p. Dra. Karla Daniela, redaktora Münchener Koleopte-

rologische Zeitschrift, jenž předtim téhož dne navštívil některé členy Společnosti.

Dne 10. března zaslán byl pozdravný telegram ku 50tiletému trvání entomol. Společnosti v Petrohradě. Ve dnech 1.—7. srpna zúčastnil se předseda Č. E. Sp. prof. Frt. Klapálek, jakožto zástupce Společnosti mezinárodního entomol. sjezdu v Brusselu, kamž rovněž zaslán byl pozdravný telegram.

Ačkoli za pozoruhodné dary, zvláště knihovně učiněné, děkováno bylo dílem ústně, dilem písemně, přece ještě na tomto místě projevujeme všem šlechetným dárcům veřejné díky.

Obzvláštními díky zavázána jest Společnost ctěným dárcům obnosů peněžitých, a to České spořitelně a Občanské záložně v Karlíně za peněžité dary výše uvedené.

Společnost dále vzdává díky slavné Radě Zemědělské, zvláště p. předsedovi J. J. knížeti Bedřichu Schwarzenbergovi i p. tajemníku JUDru. Kar. Mandlovi za prokázanou přízeň laskavým propůjčováním zasedací síně k občasným schůzím členským.

Dalšími díky povinna jest Společnost i slavným redakcím časopisů za laskavé uveřejňování zpráv o Společnosti, zejména denním listům: Národní Listy, Hlas Národa, Národní Politika, Union atd.

Prof. Rob. Hartmann,
t. č. místopředseda.

Zpráva pokladní.

Rok 1910	Příjem						Úhrn příjmu		Vydání						Úhrn vydání	
	řádný		fond						správní a jiné výlohy		fond					
			pí. Uzlové		tiskový						paní Uzlové		tiskový			
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Přenos z roku 1909 . . .	136	92	462	07	416	11	1015	10	.	.		.	.	.	.	.
Subvence a dary:																
a) České spořitelny	150	—		.	.	.	150	—	.	.	.	.	.	.	.	.
b) Občanské záložny Karlínské	50	—	.	.	.	.	50	—	.	.	.	.	.	.	.	.
Fond tiskový	.	.	.	.	6	—	6	—	.	.	.	.	.	.	.	.
Za odebrané ročníky časopisu společnosti . . .	52	50	.	.	.	.	52	50	.	.	.	.	.	.	.	.
Příspěvky členů	902	—	.	.	.	.	902	—	.	.	.	.	.	.	.	.
Úroky:																
a) z poštovní spořitelny za rok 1909 . . .	6	39	.	.	.	.	6	39	.	.	.	.	.	.	.	.
b) ze záložny Vinohradské za čas od 1./VII. 1909 do 30./VI. 1910: K —·52	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
ze záložny Vinohradské za čas od 1./VII. 1910 do 31./XII. 1910: „ —·27	—	79	.	.	.	.	.	79	.	.	.	.	.	.	.	.
c) z průmyslové banky (fond tiskový) od 1./VII. 1909 do 30./VI. 1910	.	.	.	.	17	77	17	77	.	.	.	.	.	.	.	.
d) ze záložny Karlínské (fond pí. Uzlové od 1./VII. 1909 do 30./VI. 1910	.	.	18	66	.	.	18	66	.	.	.	.	.	.	.	.

Správní výlohy:																
Tisk časopisu společnosti	.	.	.	.	.	.	.	.	727	75	.	.	.	.	727	75
Poštovní výlohy spojené se zasíláním časopisu .	.	.	.	.	.	.	.	.	56	68	.	.	.	.	56	68
Osvětlování, úklid a vytápění zasedací síně ku občasným schůzím za rok 1910	.	.	.	.	.	.	.	.	40	—	.	.	.	.	40	—
Abonement časopisů	.	.	.	.	.	.	.	.	33	12	.	.	.	.	33	12
Kněhkupecký účet	.	.	.	.	.	.	.	.	63	—	.	.	.	.	63	—
Nájemné za najatou místnost (knihovnu) . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	50	—	.	.	.	.	50	—
Pořízení skříně knihovní	.	.	.	.	.	.	.	.	115	—	.	.	.	.	115	—
Pojištění knihovny proti požáru atd. za r. 1910 .	.	.	.	.	.	.	.	.	6	74	.	.	.	.	6	74
Rozličné vydání	.	.	.	.	.	.	.	.	48	99	.	.	.	.	48	99
Vazba kněh	.	.	.	.	.	.	.	.	17	20	.	.	.	.	17	20
Dohromady . . .	1298	60	480	73	439	88	2219	21	1158	48	.	.	.	.	1158	48
Od toho vydání . . .	.	.	.	.	.	.	1158	48								
Zbývá čistého jmění . .	.	.	.	.	.	.	1060	73								
Toto jmění jest uloženo:																
V záložně Vinohradské	.	.	.	.	.	.	13	93								
Ve spořitelně poštovní	.	.	.	.	.		108	13								
Hotově v pokladně	.	.	.	.	.	.	18	06								
Fondy: V záložně Karlínské (fond pi Uzlové) .	.	.			.	.	480	73								
V průmyslové bance (fond tiskový)	.			.	.		439	88								
Dohromady hořejších . . .	.	.	.	.	.	.	1060	73								

V PRAZE, dne 31. prosince 1910.

Ferdinand Veselý, t. č. pokladník.

Josef Graf, Edv. Kudlička, Rud. Secký, t. č. přehlížitelé účtů.

Příručky entomologické

vydané Českou společností entomologickou a to:

Příručka:

I. Jak sbíráme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.
II. České síťnatky.
III. Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.
IV. Nosatci evropští.
V. Majky (Meloë L.) zemí koruny České.
VI. Klíč k určování českých Bembidiin.

Zpráva pokladní	Příjem za rok 1910 K	h	Vydání za rok 1910 K	h	Poznámka
Přenos z roku 1909	403	14	*) .	.	*) V tomto přenosu obsažená jest též záloha svého času 16ti členy složená pr: 265 K.
Za prodané příručky	35	57	.	.	
Úroky za čas od 1. července 1909 do 30. června 1910 z České průmyslové banky	18	08	.	.	
Všeliká vydání	.	.	1	26	
Dohromady . . .	456	79	1	26	
Od toho vydání . . .	1	26			
Zbývá koncem roku 1910	455	53			Zbývající částka pr: . . . K 455·53 jest uložena: a) hotově v pokladně K 44·67 b) v prům. bance . . K 410·86 Což činí K 455·53
Po odečtení výše uvedené zálohy šestnácti členů	265	.			
Čisté jmění . . .	190	53			

V Praze, dne 31. prosince 1910.

Ed. Kudlička,
t. č. přehlížitel účtů.

Ferdinand Veselý,
t. č. pokladník.

Zpráva knihovní.

Umístění knihovny ve zvláštní místnosti kavárny »Orientu«, kdež konají se týdenní schůzky členů společnosti, osvědčilo se netušenou měrou, což zřejmo v neobyčejném stoupnutí počtu výpůjček. Tato zvýšená frekvence má ovšem důvod svůj i v tom, že knihovna rok od roku potěšitelně vzrůstá jednak stálými a cennými dary četných příznivců, jednak výměnou se společnostmi entom. z celého světa, jichž počet vzrostl letos již na 93. Pokud tomu stav pokladny dovolil, zakoupeno bylo letos i několik základních děl ku vyplnění dosavadních mezer. Za milé dary budiž tu zvláštní dík vysloven pánům: Dru A. Brožkovi, p. L. Heyrovskému, Dru G. Horváthovi, Dru Vikt. Jandovi, p. J. Jedličkovi, P. A. Kubesovi, Dru J. Pečírkovi, prof. J. Roubalovi, inž. J. Šulovi, Dru F. Sokolářovi a Dru K. Šulcovi.

I. Seznam přírůstků spisů periodických.

a) Výměnou.

Amiens: Société Linnéenne du Nord de la France
117 *Mémoires* Tome XII. (1905—1908).

Angers: Société d'études scientifiques d'Angers
342 *Bulletin* Nouv. Sér. XXXVIII. (1908)

Baltimore; The John Hopkins University
146 *Circular* 1909 No. 8, 9, 1910 No. 1—4.

Bautzen: Natuwissenschaftliche Gesellschaft Isis
260 *Bericht* 1906—1909.

Berkeley: College of Agricultural experimental Station University of California (vide *Sacramento*).
327 *Bulletin* No. 202, 203 (vide *Sacramento*).

Berlín: Aus der zoolog. Sammlung des Museums für Naturkunde
149 *Mitteilungen* Bd IV. Hft. 3, Bd. V. Hft. 1.
225 *Bericht* 1909.
— 369 *Entomologische Blätter* V. Jhrg. No. 12, VI. Jhrg. No. 1—11, (dříve Nürnberg).
— Deutsches entomol. National-Museum
583 *Deutsche Entomol. National-Bibliothek.* Jhg. I. No. 1—5 (1910).

Bern: Schweizerische entomol. Gesellschaft
237 *Mitteilungen* Vol. XII., Hft 1.

Béziers: Société d'étude des sciences naturelles de B.
282 *Bulletin* Vol. (1908).

Braunschweig: Verein für Naturwissenschaft zu Br.
258 *Jahresbericht* 16. (1907—1909).

Bremen: Naturwissenschaftlicher Verein
85 *Abhandlungen* Bd. XX. Heft 1.

Breslau: Verein für schlesische Insektenkunde
217 *Jahresbericht* (*Zeitschrift* für Entomologie Neue Folge Hft. 3.

Brünn: Der Naturforschende Verein in Brünn
200 *Verhandlungen* Bd. XLVII. (1908).

Bruxelles: Société entomologique de Belgique
147 *Annales* T. LIII. No. 12, 13, T. LIV. No. 1—11.

Budapest: Musei Nationalis Hungarici
67 *Annales historico-naturales* Vol. VII. p. 2, Vol. VIII. p. 1.
540 *Rovartani Lapok* XVI. füz. 11, 12, XVII. füz. 1—8.

Camerino: 559. *Rivista coleotterologica Italiana.* Anno II.—VIII, No. 7.

Catania: Academia Gioenia di scienze naturali
144 *Bolletino* Série sec., fasc. 7°—13°.

Davenport: Davenport Academy of Sciences
194 *Proceedings.* Vol. XII. p. 95—222.

Firenze: R. Stazione di Entomologia Agraria
133 »*Redia*« Vol. VI. Fasc. II.

Graz: Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark
218 *Mittheilungen,* Bd. 46 (1909) Hft. 1, 1.

Guben: 491 *Internationale Entomologische Zeitschrift.* 3 Jhrg. Hft. III.—IV.

Hermannstadt: Der Siebenbürgische Verein für Naturwissenschaften
416 *Verhandlungen u. Mittheilungen* Bd. LIX. (1909).

Iglo: Ungarischer Karpathenverein
224 *Jahresbericht,* Jhrg. XXXVII. (1910).

Ithaca: Cornell University.
365. *Entomological Laboralory* 20 brožur.

Kazaň: Общество естествоиспытат. при Импер. Каз. Универс.
262 *Труды.* T. XLI. вып. 1.

Kiel: Naturwissenschaftlicher Verein für Schleswig-Holstein
372 *Schriften* Bd. XIV. Hft. 2.

Kjöbenhawn: 170 *Entomologische Meddelelser* III. seš. 5 a 6.

Krakov: Akademia umiejętności
213 *Rozprawy wydzialu matematyczno-przyrodniczkiego*, Ser. III. Tom. 9 A, B.
Kyjev: Кіевское общество естествоиспытателей. (Société des natutalistes.)
216 *Записки.* Том. XX. вып. 4., Том. XXI. вып. 1 (1909) a 2 (1910).
La Rochelle: Académie de La Rochelle
198 *Annales.* Tome XI. 1909).
Lwów: Polsk. towarzystwo przyrodników im. Koperni a
269 *Kosmos* XXXIV. zesz. 10—12, XXXV. zesz. 1—6.
— Wisconsin Academy of sciences, arts and letters
252 *Transactions.* Vol. XVI. P. A. No. 1—6.
Madrid: Real Academia de Ciencias exactas fisicas y naturales de Madrid.
122 *Revista* Tomo II. (1905) — VIII. Núm. 4—10.
— Real Sociedad Española de Historia Natural.
93 *Boletin* Tomo IX. Núm. 9, 10. T. X. Núm. 1—7.
270 *Memorias* Tomo VI. s. 3—5.
Magdeburg: Museum für Natur und Heimatskunde.
526 *Abhandlungen u. Berichte* Bd. II. (1909), Hft. 1—4.
Marseille: Musée d'historie naturelle de Marseille
228 *Annales* T. XII. (1908).
Moskva: Société impériale des naturalistes de Moscou
249 *Bulletin* Année 1908 No 3—4., An. 1909 (XXIII),
Nancy: Société des Sciences
193 *Bulletin* des séances Sér. III., Tome X. Fasc. 1—3.
Nantes: Société des sciences naturelles de l'Ouest de la France
283 *Bulletin* II. Ser., Tom VIII. Trim. 3, 4., Tom, IX. Trim. 1—4.
Napoli: Museo zoologico della R. Universita di Napoli
246 *Annuario* Vol. III. 1—12.
New Brighton: Staten Island Association of Arts and Sciences
281 *Proceedings* Vol. Vol. II. Part. III. a IV. (1909).
281 *Museum Bulletin* No. 16—28.
New Haven: The Connecticut Academy of Arts and sciences
286. *Transactions.* Vol. XII., XIII. pp. 299—474, XIV. pp. 59—236, XVI. p. 1—116.
Nürnberg: Naturhistorische Gesellschaft
119 *Abhandlungen* Bd. XVIII. (1903)
Nymburk: 535 *Věstník*; red. Fr. Hrnčíř. Roč. XI. č 2—9.

Olmütz: Naturwissenschaftliche Sektion des Vereines Botanischer Garten.
196 *Bericht* 1905—1909.
Ostrava Moravská: 58 *Příroda* roč. VII. č. 3—10.
Padova: Academia Scientifica Veneto-Trentino-Istriana.
182 *Atti* Terza Ser. Anno IIe.
Paskov: P. cís. rada Edm. Reitter
2. *Wiener Entomologische Zeit.* Jahrg. XIX. Hft 1—3 (1910).
St. Petersburg: Императ. Спт. Петербургъ Общество Естество-испытателей.
212 *Труды* Suppl. au vol. XXXVIII., vol. XXXIX. 2 I., II.
Протоколы — Vol. XL. Liv. 1. No 5—8. T. XLI. Livr. 1.
— Русск. Энтомологическ. общество
191 *Русское ентомологическое обозрѣніе* (Revue Russe d'Entomologie) T. IX. No: 3, 4. T. No. 1—3.
Philadelphia: 155 *Entomological News*, Vol. XX. No 8—10. Vol. XXI. No 1—8.
Pisa: Società Toscana die Scienze Naturali
153 *Atti* Vol. XVIII. N. 5—6. Vol. XIX. (1910).
Písek: 439 *Les a Lov.* Časopis pro lesnictví a přírodní vědy. Red. Boh. Bohutinský. Roč. III., čís. 6—24, roč. IV., čís. 1, 3 a 4.
Portici: (451 *Bolletino*) Laboratorio di Zoologia Generale & Agraria della R. Scuola Superiore d'Agricoltura. Vol. IV. (1910)
Portland: Portland Society of Nat. History
118 *Proceedings* Vol. II. Part. 8 (1909).
Praha: Klub přírodovědecký.
94 *Výroční zpráva* 1909.
Prostějov: Klub přírodovědecký.
45 *Věstník*, roč. XII.
Reims: Société d'étude des sciences naturelles
371 *Bulletin* Tome XVIII. Trim. 1 et 2.
Rennes: L'université de Rennes.
581. *Travaux scientifiques.* T. VIII. (1909).
582. *Faune entomol. armoricaine.* T. 1. p. 1re.
Roma: Società zoologica italiana
248 *Bolletino* Ser. II. Vol. X. fasc. 11 et 12, Vol. XI. fasc. 1—10.
Sacramento: College of Agricultural experimental Station. University of California

278 *Bulletin* No 204 Vide *Berkeley*.
Stockholm: K. Svenska Vetenskaps Akadem.
173 *Arkiv för Zoologi* Bd. VI. Hft. 1—4.
— 169 *Entomologisk Tidskrift*. Arg. 30. Hft. 1—4.
Stuttgart: Internat. Entomolog. Verein.
68 *Entomologische Zeitschrift*, Jahrg. XXI.–XXIII., XXIV. No. 1–85. *Zürich*.
Sydney: Linnean Society of New South Wales
123 *Proceedings* 11 Separ.
Upsala: vide *Stockholm*.
Washington: Unit. St. Nat. Museum
160 *Proceedings* Vol. XXXVII. No 1708, 1710, 1717, 1719, 1722, 1730, 1733, 1739, 1742, 1745, 1753, 1754, 1760, 1765, 1774 et 1777.
Report of the U. S. Nat Museum for the year ending June 30. 1907.
— Smithsonian Institution.
513 *Miscellaneous Collections* No 1941.
511 *Bulletin* Museum No 66 et 72.
161 *Annual report of the board of regents of the Smiths. Inst. for the year ending*. 80, June 1908 & 1909,
Wien: Zoolog. botanische Gesellschaft
99 *Verhandlungen*. Band XL Heft 1—8 (1910).
— Vide Paskov (Wien, ent. Zeit.)
Wiesbaden: Nassauischer Verein für Naturkunde
199 Jahrgang 63 (1910).
Zagreb: Hrvatsko prirodoslovno društvo.
171 *Glasnik*, God. XX. Polov. 1 a 2.
Zürich: Internat. entomol. Verein.
271 Societas entomologica. Jhrg. XXV. (1910) No 1—18.

b) Koupi.

Berlin: 3 *Zeitschrift für wissensch. Insektsubiologie* Bd. V. No. 11 et 12. Bd. VI. Heft 1—11.
Lipsiae 360 Zoologischer Anzeiger Vol. XVI. S. 145—480, Vol. XIII,, Vol. XVIII. S. 1—208.
Seitz Ad. Dr. 335 Die Grosschmeterlinge der Erde. I. Lief. 56—59, 61—72. II. Lief. 50—65.

Darem.

3 *Wiener entomol. Zeit.* Jhgrg. I.—IX. (Dr. J. Pečírka).
61 *Vesmír*. Roč. 19. (1890).

474 *Naturae Novitates.* R. 1909 No 17—24., R. 1910 No 1—4 (Dr. Brožek).

489 *Deutsche entomol. Zeitschrift.* Jhrg. 1909 (Dr. J. Pečírka).

II. Seznam přírůstků,

dĕl neperiodických.

Číslo běžné.

a) Darem.

597. Behrens W. Materialien zu einer Monogr. der Curculionengr. Pachyrrhynchidae (Sep. a. d. Stettin. ent. Zeit. 1887). (Dar Dra J. Pečírky).

603. Brenske E. Ueber Melolonthiden. (Sep. a. d. Deutsch. ent. Zeitschr. 1886). (Dto).

605. Birthler Fr. Ueber siebenbürgische Caraben und deren nächste Verwandte. (Sep. a. d. Verhandl. u Mitth. d. siebenbürg. Ver. f. Naturwis. 1886.) (Dto):

606. — Ueber die Varietäten der siebenbürg. Käferart Carabus Rothi Dej. (Dto 1885). (Dto).

556. Brožek Dr A.: O mendelismu. (Otisk z »Čas. čes. spol. ent. 1909«). (Dar autora).

568. Brues Ch. T.: Scelionidae (Wytsm.: Genera Insektorum). 1908. (Dar P. A. Kubese).

554. Felsche C. Neue und alte coprophage Scarabaeiden. (Sep. a. d. Deutschen Ent. Zeit. 1909.) (Dar inž. J. Šuly).

595. — Verzeichniss der Lucaniden. Leipzig. 1898. (Dar Dra J. Pečírky).

604. Ganglbauer L. Verzeichn. d. auf d. dalmat. Insel Meleda vorkom. Koleopteren. (Sep. a. d. Verhandl. d. k. k. zool. bot. Ges. Wien. LIV.). (Dto).

569. Heyrovský L. Některé poznámky k Cerambicidům okolí pražského. (Otisk z »Čas. čes. spol. ent. 1910«). (Dar autora).

594. — Leptura pubescens Fabr. maculifera a. nova. (Dto).

557 a, b. Horváth Dr G.: Synopsis Tingitidarum regionis palaearkt. (Sep. a. d. Annal. hist. nat. Mus. Nat. Hung. 1906 a sedm dalších otisků z r. 1908 a 1909). (Dar autora).

558. — Wissensch. Ergebn. d. schwed. zool. Exped. nach dem Kilimandjaro etc. 12. Hemiptera. (Dto).

559. — Sur les cornicules ou nectaires des Aphidiens. (Comptes rendus. Berne. 1904). (Dto).

Čís. běžné.

560. — Description d'un Aphidien nouveau de Portugal. (Extr. de Brotéria. 1908. (Dto).

561. — Descript. of a new Bat-bug from Britisch Columbia. (Extr. fr. The Entomologist's Monthly Magazine. Vol. XXI. 1909). (Dto.)

555. Janda Vikt. Dr: O regeneračních dějích u členovců. II. Odonata. (Otisk z »Věstníku král. čes. společn. náuk v Praze 1910. (Dar autora).

580. -- Experimentelle Unternehmungen über die Regeneration der Odonaten. (Sep. a. d. Zoolog. Anzeiger. XXXV.) (Dto).

566. Kieffer J. J.: Bethylidae (Wytsm.: Genera Insekt.) 1908 (Dar P. A. Kubese).

— — Stephanidae. (Wytsm.: Genera Insekt.) 1908 (Dar P. A. Kubese).

— — Ceraphronidae. (Wytsm.: Genera Insekt.) 1909 (Dar P. A. Kubese).

— — Serphidae. (Wytsm.: Genera Insekt.) 1909 (Dar P. A. Kubese).

– — Stephanidae. (Wytsm.: Genera Insekt.) 1908 (Dar P. A. Kubese).

588 Kiesenwetter & Reibisch: Der Naturaliensammler. 1876. (Dar Dra J. Pečírky).

586. Klika B.: Mravenci. (Matice Lidu. 1905). (Dto).

608. Klimsch E. Die Käfer des oberen Metznitztales (Sep. a. d. Carinthia II. 1903). (Dto).

585. Knauer F.: Die Ameisen (Aus Natur u. Geisteswelt. 1870—1872). (Dto).

609. Liegel E.: Nachträge z. »Verzeichn. der Käfer Deutschl.« aus d. kärntnerischen Fauna. (Sep. a. d. Deutsche Ent. Zeitschr. 189). (Dar Dra J. Pečírky).

602. Müller Jos.: Beitrag z. Kenntnis d. Höhlensilphiden. (Sep. a. d. Verhandl. d. k. k. zool.-bot. Ges. 1901). (Dto).

553 a, b. Nickerl O. Dr.: Sphyrorrhina Charon. (Abdr. a. d. Stettiner Entom. Zeit. 1890). (Dar inž. J. Šuly a Dra J. Pečírky).

599. — Goliathus Atlas n. sp. (Dto 1887). (Dar Dra J. Pečírky).

587. Nonfried A. G.: 14 menších prací o exotických broucích. (Dto).

Čís. běžné.

607. Pacher D.: Die Käferfauna des deutschen Gailthals. (Dto).
601. Procházka J.: Revis. d. Arten d. Coleopt.-Gatt. Harpalus Fab. a. d. palaearkt. Fauna. (Sep. a. d. Wien. ent. Zeit. 1892). (Dto).
570. Ramann G.: Die Schmetterlinge Deutschlands u. d. angrenzenden Länder. Bd. I.—IV. Arnst. 1870—1876.
538. Reiter Edm.: Fauna Germanica: Die Käfer des Deutschen Reiches. Stuttgart. 1909. II. Bd. (Dar Dra J. Pečírky).
267. Roubal J. Prof.: Danaea Rambouseki sp, nova. (Sep. a. d. Wien. Ent. Zeit. 1909). (Dar autora).
578. — Nonnulorum Europae Coleopterorum patriae novae. (Sep. a. d. »Entom. Blätter«. 1910). (Dto).
592. — Къ фаунѣ жестковя Литвы. (Sep. z Revue Russe d'Entom. 1910). (Dto).
593. — Beitrag zur Kenntnis d. Mordelliden von Bulgarien. (Sep. a. d. Entom. Blättern. 1910). (Dto).
584. Schaufuss Dr. L. W.: Nunquam otiosus. I., II. 1870 až 1872. (Dar Dra J. Pečírky).
564. Schmiedeknecht Dr. O.: Chalcididae. (Wytsmann: Genera Insectorum. 1909). (Dar P. A. Kubese).
596. Schoch Dr. G.: Catal. system. Cetonidarum et Trichiidarum. Zürich. 1896. (Dar Dra J. Pečírky).
567. Sokolář Dr. F.: Notitzen, Erinnerungen, Reflexionen. (Sep. a. d. Entom. Blättern. 1909). (Dar autora).
568 a, b. — Kritische Bemerkungen. (Sep. a. d. Entom. Rundschau. 1910. (Dto).
575. — Bemerkenswerte Carabenformen des Ostalpengebietes. (Sep. a. d. Entom. Blättern. 1910). (Dto).
576. — Ein Vorschlag an den ersten Entomologen-Kongress in Brüssel. (Sep. a. d. Entom. Rundschau. 1909). (Dto).
579. — Carabus irregularis F. (Sep. a. d. Entom. Rundschau. 1909). (Dto).
571. Šulc Dr. K.: »Pseudovitellus« etc. (Sep. a. d. Sitzungsber. d. k. böhm. Gesellsch. d. Wissensch. in Prag). (Dar autora).
572. — Trioza Cockerelli n. sp. (Otisk z Čas. čes. spol. ent. 1909). (Dto).
573. — Úvod do studia a t. d. druhů rodu Psylla. (Otisk z Věstníku kr. čes. spol. nauk v Praze. 1910). (Dto).

Čís běžné.

574. — Zur Anatomie der Cocciden. (Sep. a. d. Zoolog. Anzeiger. 1909). (Dto).

589. — Symbiotische Saccharomyceten der echten Cicaden. (Sep. a. d. Sitzungsber. d. k. böhm. Gesellschaft d. Wissensch. in Prag. 1910). (Dto).

590. — Monographia generis Trioza Foerster. (Dto).

591. — (a Мордвилко): Инструкція для собиранія и сохраненія тлей (Aphidae), червецовъ (Coccidae), листовыхъ блохъ (Psyllidae) etc. 1910. (Dto).

610. Uzel Dr. H.: Über die Schnacken der Gatt. Pachyrhina u. Tipula mit besond. Berücksicht. d. d. Zuckerrübe beschäd. Arten. (Sep. a. d. Zeitschr. f. Zuckerindustrie in Böhmen. 1906). (Dar Dra J. Pečírky).

57 c. Wimmer A.: Dipterologische Studien. (Sep. a. d. Bull intern. de l'Acad. d. Sciences de Bohême. 1904). (Dar p. J. Jedličky).

600. Zoufal Vl.: Revis. der Gatt. Centorus u. Calcar aus Europa u. d. angrenz. Ländern. (Sep. a. d. Wien. ent. Zeit. 1893). (Dar Dra J. Pečírky).

b) Koupí.

563. Krause E.: Exkursionsflora. Stuttgart. 1908.

562. Sturm J.: Flora von Deutschland. Stuttgart. 1900—1907. 15 svazků.

III. Mapy.

Šest map okolí pražského. (Dar Dra J. Pečírky).

Oldřich Šustera.

Zpráva kustodova.

Darem p. prof. Dra A. Brožka přibyl kreslicí přístroj.

MUDr. Lad. Klička.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1911.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
31.	28.	28.	25.	23.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
20.	26.	10. a 24.	14. a 28.	19.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České, Václavské nám., č. 54 v I. posch., a počínají přesně o 1/28. hod. več. Valná hromada konána bude v neděli 21. ledna 1912. o 10 hod. dopol. tamtéž.

Dopisy přijímá prof. Fr. Klapálek, Karlín 263.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VIII. 1911.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

OBSAH.

I. Seznam pojednání dle spisovatelů.

II. Seznam všeobecný dle obsahu.

III. Podrobný seznam věcný.

[1]) Nově zjištěné druhy české uvedené soustavně na str. 129, nejsou v tento seznam pojaty.

B. Diptera.

C. Hymenoptera.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VIII. 1911. Číslo I.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

ČASOPIS
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ.
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE BOHEMIAE.

Ročník VIII. 1911.

Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910. — Quid novi de Coleopterorum Caucasi ad orientem vergentis fauna in meo itinere Julio mense anni 1910 suscepto cognoverim.*)

II.

Prof. J. Roubal (Příbram).

Krásnaja Poljana.

Staphylinidae.

Trigonurus asiaticus *Reiche.* Krásného tohoto a morfologicky velezajímavého brouka jsem našel v několika ex.

Pseudopsis sulcata *Newm.* V subalpinském pásmu ve vlhkém listí pod buky a kaštany; několik jedinců.

Proteinus macropterus *Gyll.* V houbách, jako všude jinde.

Proteinus macropterus *Gyll.* a fallax *Rey.* Dobře odlišitelná aberrace od typu; několik kusů.

Anthobium aetolicum *Kr.* V alpinském pásmu, velmi vzácně. (Luze det.)

A. rufotestaceum *Motsch.* V alpinském pásmu hojně rozšířen. (Luze det.)

A. sorbi *Gyll.* Hojně. (Luze det.)

Omalium caesum *Grav.* V alpinské poloze, 2 ex.

O. ferrugineum *Kraatz.* Na vrcholu Aibhy pod vlhkým listím několik ex.

*

*) První část v Č. Č. S. E. VII., č. 4. 1910, str. 137—144. Pars prima in Act. Soc. Ent. Boh. VII., Nro 4., 1910., pg. 137—144. continetur.

Lathrimaeum Roubali *Luze sp. n.* S předešlým. In Aibha monte exemplaria quatuor a me capta sunt.

*

L. laterale *Luze sp. n.* 1. ex. s předešlým na témže místě pospolu. — Ex. 1 una cum praecedenti.

*

Acidota cruentata *Mannh.* S předešlým 1 ex. Nový pro Ca.

Anthophagus abbreviatus *F.* Za týchž okolností, jako na horách střední Evropy, dosti a všude.

A abbreviatus F, a fascifer *Reitt.* Několik ex. na Ačišchu.

Coprophilus striatulus *F.* 1 ex. v okolí Kr. Poljany. V Reitterově katalogu jen s nalezištěm E. md. b.

Trogophloeus corticinus *Grav.* Na vrcholu Aibhy 1 ex.

T. Heydeni *Klíma.* Tamže 1 ex. v letu při západu slunce.

Oxytelus laqueatus *Marsh.* V nižších polohách Ačišcha v hovězím trusu, málo.

O. piceus *L.* Tamže, vzácný (3 ex.).

O. inustus *L.* Vzácně.

O. hybridus *Epp.* Dosti hojný ve vyšších polohách Ačišcha i alpinsky. Význačný kavkazský druh.

O. sculpturatus *Gr.* Vzácně.

O. nitidulus *Grav.* Velmi obecný tento druh za stejných poměrů v střední Evropě je v západním Kavkaze dosti vzácný. Jen několik ex. jsem našel.

O. gibbulus *Epp.* na Kavkaze endemický. V alpinské poloze v trusu hovězím i koňském.

? O. pumilus *Er.* Vzácně. 1 ex.

O. tetracarinatus *Block.* Vzácně.

Platystethus arenarius *Geoffr.* V trusu hovězím, ne hojný.

*

Platystethus oblongopunctatus *sp. n. mihi.*

Příbuzný k P. laevis Kiesw. (zaškrcenou hlavou, slabou, base štítové nedosahují střední rýhou, příčnou rovnoběžnou rýžkou před zadním okrajem krovečným).

Přední a střední holeně i chodidla žluté, zadní hnědé; hlava hustěji tečkovaná než u laevis *Kiesw.*, štít kratší, hruběji a hustěji d l o u h ý m i tečkami posázené, rýha plošiny silnější; krovky poněkud kratší a širší, nanejvýše hustě a zúženě hrubě podélně rýžkovány s tečkami silnými, hustými a podlouhlými.

Zadeček méně lesklý, protože jest znatelně příčně chagrinován.

Od macropterus *Weise* = longipennis *Epp.* ze Španělska se liší těmito znaky: není zvláště úzký (působí dojmem brouka širšího než jest laevis *Kiesw.*), krovky naprosto nejsou zvláště dlouhé, tečky hlavy nejsou z teček povrchu nejslabšími (jsou skoro hrubší než ony štítu), hrubou základní strukturou krovek; difference tyto vidím srovnávaje druh svůj s popisem druhu posléze jmenovaného.

V okolí Kr. Poljany 3 kusy.

*

A Platystetho laevi *Kiesw.* differt: tibiis tarsisque anterioribus et mediis testaceis, capite crebrius punctato, thorace P. laevis *Kiesw.* thorace breviore, eiusque punctis crebrioribus atque fortioribus, admodum elongatis, elytris latioribus, brevioribus, crebrissime et fortiter striatulis, densius punctatis, punctis fortioribus, elongatis; abdomine magis striatulo, parum nitido.

A longipenni *Epp.* differt: corporis statura minus angusta, elytris brevioribus, capitis punctis fortioribus, elytrorum, abdominisque structura etc.

Ad Krásnaja Poljana exemplaria tria inveni.

*

P. c a p i t o *Heer.* 1 ex. Nový pro Ca.

P. n i t e n s *Sahlb.* Vzácně.

S t e n u s a t e r *Mannh.* Údolí Ačišcha, ne hojně.

S. c l a v i c o r n i s *Scop.* Tamtéž při západu slunce 1 ♂.

S. n a n u s *Steph.* 1 ex.

S. s i m i l i s *Herbst.* V okolí Kr. Poljany hojný.

S. g e n i c u l a t u s *Grav.* Pod Ačišchem při západu slunce.

S. l i n e o l a *Epp.* V subalpinském pásmu pod listím vzácně. (Berh. det.)

S. m o n t i v a g u s *Heer.* v. c o a r c t i c o l l i s *Epp.* Jako předešlý, dosti. (Bernh. vid.)

S. grossepunctatus *Reitt.* Na příhodných místech, t. j. pod vlhkým listím, v mechu starých pařezů a kmenů všude velmi obecný.

S. clavulus *Hochh.* V subalp. pásmu s předešlými pod listím, vzácně.

Edaphus Lederi *Epp.* V trouchu starého buku mezi Oryctes nasicornis a zbytky Rhesus sericollis *Motsch.*, v subalpinské poloze 2 ex.

Astenus filiformis *Latr.* V údolí Ačišcha několik jedinců.

A. pulchellus *Heer.* Vzácně pod listím kaštanů jedlých.

A. bimaculatus *Er.* Ačišcho, několikráte.

A. angustatus *Payk.* Za příhodných okolností všude.

Nazeris pallidipes *Reitt.* Význačný kavkazský endemit. Hojně všude pod opadlým listím jedlých kaštanů, v mechu starých kmenů a pařezů i jiných stromů.

Paederus riparius *L.* U potoků v okolí Kr. Poljany.

P. litoralis *Grav.* s předešlým.

Medon brunneus *Er.* 1 ex. vysit v lese poblíž Kr. Poljany.

M. melanocephalum *F.* Na Aibhě.

Lathrobium Reitteri *Cwal.* Údolí Ačišcha; pod velmi vlhkými zbytky hnijících větví, dřev atd. těsně u vody (u potoka) s Ocalea decumana 3 ex. (Bernh. vid.)

Leptacinus batychrus *Grav.* V Kr. Poljaně.

Xantholinus punctulatus *Payk.* Málo ex. v nižších polohách.

X. angustatus *Steph.* s předešlým.

X. variabilis *Hochh.* V subalpinském pásmu vysit z pod listí ve 2 kusech.

X. distans *Rey.* Údolí Ačišcha, 1 ex.

X. linearis *Oliv.* Tamtéž při západu slunce sesmýkán.

Nudobius umbratus *Motsch.* 1 poněkud od popisu odchylný ex. na téže lokalitě s Lathrobium Reitteri *Cwal.*

Baptolinus affinis *Payk.* Velmi hojný pod korou všech padlých i odumírajících stromů v každé poloze. Také kukly i zakrnělé malé exempláře.

*

Othius Jadwigae *sp. n. m.*

Mezi O. transsilvanicus *Ganglb.* a crassus *Motsch.* stojící. Od prvého se liší hlavně širším, větším tělem, postranními okraji hlavy zcela rovnoběžnými, mnohem silnějšími tykadly, jichž čtvrtý článek jest kratší, širší, do zadu nezúžen; u porovnání s O. crassus *Motsch.* mnohem větší a statnější, hlava spánky do zadu nezúžena; 4. článek velmi silných tykadel delší, 5—10. méně příčný.

Od obou liší se barvou, krk na povrchu posázen tečkami řidšími než u O. transsilvanicus *Ganglb.* a hrubšími než u O. crassus *Motsch.* V dorsálních řadách plošiny štítové jest pouze po dvou tečkách.

Statný; zadní část plošiny štítové a jeho okraje, krovky, zadní lem sedmého kroužku zadečkového, špička zadečku, nohy a makadla světle červenohnědé, tykadla mimo světlé, lesklé kořeny tmavší, ostatní tělo tmavohnědé. Bezkřídlý. Hlava dlouhá, dozadu rovnoběžnostranná, po stranách temena řídce velkými a menšími tečkami posázena. Ostatní znaky vyplývají z praemiss o jeho příbuznosti systematické a rozdílech od nejbližsích těch příbuzných výše vytčených.

Pohlavní znaky neodlišné od příbuzných.

8 *mm.*

V okolí K. Poljany jsem našel 1 párek pod vlhkým listím v lese.

Věnuji druh popsaný paní Jadwigě Lgocké, choti mého přítele dra H. Lgockého z Kijeva, dámě vzácných inspirací pro studium entomologické.

*

Inter transsilvanicum *Ganglb.* et crassum *Motsch.* ponendus. Differt atr anssilvanico *Ganglb.* praecipue corpore robustiore, capitis lateribus perfecte parallelis, coli punctis rarioribus, antennis valde robustis, articulo quarto breviore, latiore, parallelo, angulis magis obtusis; a crasso Motsch. corporis statura manifeste robustiore, capitis lateribus parallelis, colo magis fortiter punctato, antennarum articulo quarto longiore, iisque valde crassis, articulis 5. usque 10. minus transversis; differt ab ambobus colore: fuscus, pronoti marginibus, posterioreque parte, elytris, septimi abdominis segmenti margine postica abdominisque apice, palpis, pédibus rufotestaceis, antennis extra basim

fuscis, corpore reliquo fusce-castaneo. Thoracis utriusque seriei dorsalis punctis tantum duobus.

Characteris sexualibus ab artibus proximis non differens.

Long. 8 *mm.*

Ad Krásnaja Poljana exemplaria duo (♂ et ♀) inveni. Dominae Hedvigi Lgocka, Dr. H. Lgockii uxori, dedicatus.

*

Philonthus splendens *F.* Na vrcholu Āčišcha 1 ex. v koňském trusu.

Ph. splendens *F.* a sideropterus *Kolen.* Větší počet hlavně obrovských ex. s předešlým. Nevysvětlitelno, proč nádherná tato aberrace s intensivně, nanejvýš nápadně ocelovým modrým leskem, není jako ab. v Reitterově katalogu uvedena.

*

Philonthus Formáneki *sp. n. mihi.*

Černý, nohy tmavohnědé, chodidla světlejší, makadla žlutohnědá.

Hlava, štít a krovky zeleně kovolesklé, štítek, krovky a zadeček hustě, dlouze, tmavohnědě chlupaté.

Hlava širší délky, stejnoměrně okrouhlá, znatelně chagrinovaná; mimo ony velké tečky (větší v řádce k vnitřku plošiny obrácené a menší hustěji seskupené na spáncích, mezi nimiž jest pak ještě několik se štětinkami) jsou po celém povrchu řídce roztroušeny tečky malé, velmi mělké, ale dobře znatelné.

Mezi očima jest řada 4 teček, z nichž střední 2 více jsou od sebe vzdáleny než od oněch u očí. Ve středu řady slabá jamka.

Tykadla přiměřeně dlouhá a silná, všechny jich články delší šířky, předposlední dlouhé jako široké. Spánky pokryty dlouhými, hustě sestavenými, zlatožlutými, tuhými, přilehlými, od zadu ku předu mířícími chlupy.

Štít dlouhý jak široký, v před i v zad stejnoměrně súžen se 4 tečkami v dorsálních řadách na plošině, mimo to se 4—5 po stranách; vedle toho jsou ovšem ještě tečky na okrajích. Povrch tak jako hlava chagrinován a rovněž takovými mělkými tečkami stejně poset.

Krovky na podkladě hladké; tečkovány jsou tak hustě, jako jsou u Ph. carbonarius *Gyllh.*, poněkud však slaběji.

Zadeček v základu velmi jemně chagrinován, méně lesklý, přiměřeně hustě a ne velmi silně tečkován.

Příčné rýhy předních segmentů dorsálních dokonale rovny.

10 *mm* dlouhý.

V okolí Kr. Poljany jsem našel 2 ex.

Dovoluji si věnovati druh tento panu vrchnímu poštovnímu radovi, Romualdu Formánkovi v Brně, jemuž jsem vděčen za mnohou dobrou iniciativu při počátcích svého broukaření.

*

Differt a carbonario *Gyll.* praecipue capite extra temporum puncta ordinaria leniter et passim punctato, temporibus aureopubescentibus, eorumque pilis multis, longis, duris, appressis, protinus vergentibus.

Thorace sicut extra puncta ordinaria pariter atacue capite undique punctato ; abdomine striatulo, minus splendido.

Long. 10 *mm.*

Ad Kr. Poljana ex. 2 inveni.

Speciem hanc in honorem illustrissimi illius viri, Romualdi Formánek, nominandam censeo.

*

Philonthus Formáneki *sp. n. mihi v.* **incompletus** *v. n. mihi.*

Velmi podivná forma. Kořen 2. článku tykadlového, makadla, holeně a chodidla žlutohnědé, světlé, stehna tmavá. V dorsálních řadách plošiny štítové pouze po třech tečkách, dosti slabých. Tím, že zjistil jsem bezpodmínečně jistou souvislost mezi tímto exemplářem a popsaným právě druhem, vysvětlena okolnost, jinak zajisté vrchovatě záhadná, jakoby totiž Philonthus habitem a jinými vztahy příbuzný členům skupiny carbonarius *Gyllh.*, svým základním systematickým znakem, konfigurací a počtem teček v řádkách plošiny štítové, připomínal skupinu laevicollis *Boisd.* Od uvedeného znaku jsou často odchylky, tak říkajíc pouze bilaterální symmetrii rušící nepravidelnosti, že chybí některá tečka na jedné straně — zde však chybí po jedné v každé řádce a tím porušen nejvlastnější systematický předpoklad.

Po stranách řádek po 4 tečkách, z nichž nejzadnější, dále ležící než poslední (zde třetí) z řádky, spočívá v mělké prohloubenince.

V okolí Kr. Poljany, 1 kus.

*

Differt a typo: tibiis tarsisque testaceis, thoracis utriusque seriei dorsalis punctis solum tribus, punctis extra series quatuor, quorum puncto posteriore in profundo quodam imposito.

Ad Krásnaja Poljana ex. 1 inveni.

*

Ph. carbonarius *Gyllh.* 1 malý ex.

Ph. temporalis *Rey.* Ačišcho.

Ph. picipes *Fauv.* 1 ex. na vrchu Ačišcha. (Bernh. det.)

Ph. concinnus *Grav.* 1 ex. velmi lesklý, řídčeji tečkov. na Ačišchu.

Ph. sanguinolentus *Grav.* a. unicolor *Seidl.* 1 ex.

Ph. fuscipennis *Mannh.* Dosti hojný i v alpinské poloze.

Ph. laxatus *Fauv.* 1 ex. (Bernh. det.)

Ph. frigidus *Kiesw.* V alpinských polohách. Také statné kusy.

Ph. albipes *Grav.* Z Ačišcha několik ex., také velcí jedinci bez irisujících efektů.

Ph. fimetarius *Grav.* Porůznu.

Ph. fenestratus *Fauv.* Ne vzácný ve vyšších polohách.

Ph. diversiceps *Bernh.* 1 ex. na Aibhě.

Ph. puella *Nordm.* Tamže; nový pro Ca.

Ph. astutus *Er.* 1 ex.

Ph. nigritulus *Grav.* v. trossulus *Nordm.* Ne vzácný v nižších polohách.

Staphylinus chalcocephalus *F.* 1 ex. v shnilé houbě poblíž Kr. Poljany v lese.

St. globulifer *Geoffr.* dosti hojný v subalpinské i alpinské poloze.

St. depressus *Hochh.* 1 ex. v alpinské poloze na Ačišchu.

Ontholestes murinus *L.* Na vrcholu Ačišcha.

Quedius microphthalmus *Bernh.* (nec. *Reitt.*) *v. n. m. in litt.* 2. V subalpinském pásmu u Kr. Poljany 1 obrovský ex. 11 *mm* dlouhý. Později, na základě většího materiálu možno bude snad formu tuto jako novou varietu označiti (*v. n. m. in litt.*).

Qu. lateralis *Grav.* 2 ex. pod vlhkým listím na úpatí Ačišcha.

Qu. transcaucasicus *Fald.* 2 statné kusy tohoto krásného druhu jsem našel na Ačišchu na poljaně.

Qu. mesomelinus *Marsh.* 1 ex. velmi řídké formy s červenými krovkami pod korou dubu (ex. 1 elytris rubris).

Qu. maurus *Sahlb.* a. pyropterus *Epp.* 2 kusy pod opadlým listím u potoka.

Qu. punctatellus *Heer.* V alpinské poloze hojný; také na okraji tajícího sněhu.

Quedius punctatellus *Heer. a.* **rufipennis** *a. n. mihi.*

Zcela zralý, chitinová kostra tvrdá; krovky až na uzounký basální proužek pěkně červenokaštanové.

1 ex. na vrcholku Aibhy.

*

Elytris extra basin pauce obscuram totis rufo-castaneis, sed coleoptero evidenter maturo. In culmine Aibhae montis exemplar unum a me captum est.

*

Qu. vulneratus *Gemm.* 4 ex. v subalpinské poloze. (Bernh. vid.)

Qu. ochropterus *Er.* 1 ex.

Qu. obliqueseriatus *Epp.* několik ex. pod polovlhkým listím buků a kaštanů.

Qu. dubius *Heer.* v. flavolimbatus *Bernh.* Několik ex. s předešlým s různým rozsahem žlutých skvrn.

Quedius Lgockii *sp. n. mihi.*

Patří do příbuzenstva dubius *Heer*, robustus *Scriba*, ale habituelně už jest velmi nápadný. Celý černý, makadla, kolena, tarsy ostny a brvy holení, zvláště předních, žlutohnědé, zadní okraje abdominálních kroužků hnědé.

Hlava a štít značně lesklé, krovky skoro bez lesku, zadeček duhově irisující, střední a zadní holeně tmavě kovolesklé.

Hlava veliká, před zářezem poněkud širší délky, pod očima má několik silných štětinek. Tykadla dlouhá, štíhlá, předposlední jich článek delší než širší.

Štít předohrudní veliký, málo širší délky, širší než krovky, postranní okraje mírným obloukem od středu vpřed i nazad zúženy; přední rohy silně sehnuty.

Krovky nápadně krátké, kratší i užší než štít, ploché, dosti hrubě, poněkud drsně, hustěji než u dubius tečkované.

Povrch zadečku stejně hrubě, avšak řídčeji tečkovaný než krovky; ke konci jsou tečky stejnoměrně, a to značně nápadně, stále řidší.

První článek zadních chodidel delší než poslední, druhý až čtvrtý málo nazad rozšířeny; chodidla tato štíhlá.

Liší se od robustus *Scriba* statnější postavou, tvarem zadních chodidel, od dubius *Heer* hustěji tečkovanými krovkami a hlavně strukturou dorsálních segmentů zadečku, od obou barvou, štíhlejšími a delšími tykadly, krátkými krovkami atd.

10 *mm.* dlouhý.

V okolí Kr. Poljany jsem našel 2 jedince, z nichž jeden jest ve sbírce pana Dra M. Bernhauera a jeden v mé.

Věnuji druh ten svému milému příteli dru Henryku Lgockému z Kijeva.

*

Quedio dubio *Heer* et robusto *Scriba* proximus. Niger, palpis, genuis, tibiarum aculeis, tarsis castaneo-testaceis, abdominis segmentorum marginibus ultimis fuscis. Gaudet capite thoraceque valde nitidis; elytris fere opacis, abdomine coelestis arcus colores versante, tibiis mediis posterioribusque obscure metallescentibus.

Capite magno, longitudine latiore, setis sub oculis longis. Antennis longis, gracilibus, articulo paenultimo latitudine longiore.

Thorace magno, longitudine vix latiore.

Elytris mirum ad modum brevibus, quam ob rem prorsus originalis, thorace brevioribus, planis, fortiter rugose, quam Quedii dubii *Heer* magis crebre punctatis.

Abdomine ut elytrae fortiter sed rarius punctato, punctis apicem versus pari modo recedentibus. Tarsorum ultimorum articulo postremo primo longiore. Tarsis his gracilibus, articulo secundo usque quarto apicem versus parum dilatatis.

Long. 10 *mm.*

Duo exemplaria hujus speciei pulcherrimae, quam in honorem mei amici carissimi, doctoris Henrici Lgocki nominandam arbitror, a me in monte Ačišcho capta sunt.

*

Qu. umbrinus *Er.* Tu a onde v subalpinské poloze.

Qu. infuscatus *Er.* 3 ex. pod hnijícími vegetabiliemi v okolí Kr. Poljany. (Bernh. det.) — Jeden z nich nemá oněch pro druh nanejvýše charakteristických teček na štítku! Jinak je

úplně normální. Reservuji si důsledek systematický pro později. Exemplar unum scutello punctis nullis!

Qu. humeralis *Steph.* V údolí pod Ačischem u potoka.

Qu. gemellus *Epp.* Dosti hojný v nižších polohách pod opadlým listím buků, kaštanů atd.

Qu. paradisianus *Heer.* Jediný kus na vrcholu Aibhy.

Mycetoporus thoracicus *Epp.* V nižších polohách pod hnijícím listím buků a kaštanů, v starých pařezech; také ve vyšších pásmech buků, ale všude ojediněle.

Mycetoporus Doderoi *sp. n. mihi.*

Znamenitý a velmi nápadný druh; nejblíže příbuzný M. spelaeus *Scriba,* který žije jen ve Španělsku (L. Heydenem objeven v Buzdongo u Santas Albas v asturskych horách).

Celý žtutočervený, jen kořeny abdominálních kroužků tmavší a oči černé.

Hlava úzká, dlouhá, ku předu zúžena. Oči malé, ploché, z niveau stran hlavy nevyčnívající, kratší spánkův.

Velká jamka čelní od okraje oka značně vzdálena. Tykadla dlouhá, ponenáhlu ke konci značně ztlustlá, hlavně 4 předposl. články silné, 8.—10. širší délky, 3. o poznání delší druhého.

Štít dlouhý jako široký, ku předu více než v zad zúžen, širší než krovky, hlavně zadní svou polovinou. Tečky sestaveny ako u spelaeus *Scriba* — přední i zadní plošinová od předního a zadního okraje více oddáleny než patřičné postranní od svých okrajů, a to zadní značněji.

Krovky dlouhé jako štít, postranních okrajů rovnoběžných, na plošině mimo ševní řady teček a tečky dorsální hladké. Těchto jest po sedmi, jsou hrubé a leží v hluboké podélné prolákline, od níž ke švu jsou krovky značně vyklenuty.

Zadeček řídce, dlouze, hrubě a přilehle pýřitý; tečkován je na povrchu hrubě, dosti nerovnoměrně, řídce, u kořenů jednotlivých kroužků hustěji.

Pod mikroskopem jsou hlava, štít a zadeček zcela hladké, krovky velmi jemně, příčně, hustě žíhány.

Dlouhý 3·5 *mm.*

Našel jsem 3 jedince ve vlhkém humusu v alpinském pásmu na Ačišchu.

Pan G. Luze, monograf palaearktických Mycetoporů, potvrdil správnost mého autorství.

Budiž věnován popsaný druh vzácnému mému příteli, panu A. Doderovi ze Sturly u Janova.

*

Species pulcherrima insignissimaque, quae Mycetoporo spelaeo *Scriba*, in Hispaniae montibus asturicis tantum habitanti proxima est; gaudet autem corpore toto rufo-testaceo, segmentorum abdominalium tantum basi subobscura, oculis nigris.

Capite angustato, oculis exiguis, planis, non prominentibus iisque temporibus valde brevioribus; fronte utrimque puncto magno ab oculo remoto insignito; antennis longis, apicem versus sat incrassatis, articulis 4 paenultimis latis, 8.—10. transversis, tertio secundo vix longiore.

Thorace aeque longo ac lato, anterius magis quam posterius angustato, parte eius posteriore elytris latiore. Thoracis punctis ut in M. spelaeo *Scriba*; punctis dorsalibus anterioribus propius ad pertinentia puncta marginalia promotis, quam puncta dorsalia posteriora a respectivis marginalibus remota sunt.

Elytris ut thorax longis, lateribus parallelis, sine punctis exterioribus interioribusque, punctis seriei dorsalis septem, fortibus, serie dorsali in cavea sat profunda posita. Elytris inter caveas convexis.

Abdomine aureo-pubescente, capillis longissimis, raris; punctis abdominis fortibus, extra segmentorum basin paulo densius punctatam rarissimis.

Sub microscopo elytris tantum subtilissime transverse striatulis.

Long. 3·5 *mm.*

In regione alpestri saltus Ačišcho exemplaria tria inveni.

Speciem descriptam dominus Luze, Mycetopororum explorator doctissimus, vidit.

Mycetoporum hunc pulcherrimum in honorem illustrissimi illius viri, Dodero Augustini Genuae, nominandum arbitror.

*

Bolitobius exoletus *Gr.* V houbách hojný.

B. thoracicus *F.* jako předešlý.

B. lunulatus *L.* Rovněž.

Conosoma pubescens *Grav.* Hojný v trouchu starých, shnilých stromů atd.

C. pedicularium *Grav.* Jako předešlý.

C. pedicularium *Grav.* v. lividum *Er.* s předešlým. Zvláště hojně se objevoval za pozdních večerů po západu slunce v údolí pod Ačišchem vylézaje na trávu.

Tachyporus nitidulus *F.* Dosti.

T. atriceps *Steph.* 1 ex. pod Ačišchem.

T. chrysomelinus *L.* Při západu slunce smýkán v okolí Kr. Poljany.

T. laticollis Luze. 1 ex. pod listím.

Tachinus laciniatus *Epp.* 1 ♀ z vlhkého listí od potoka vysita.

T. flavipes *F.* jako u nás, ale nehojný.

T. Schneideri *Luze.* 1♀ z Ačišcha. (Aũtor vid.)

Coproporus colchicus *Kr.* Pod korou bukovou nebo kaštanovou 2 kusy.

Oligota granaria *Er.* 1 ex. vysit z mechu v okolí Kr. Poljany. Nová pro Ca.

Gyrophaena affinis *Sahlb.* Dosti řídce.

G. gentilis *Er.*

G. fasciata *Marsh.*

G. minima *Fr.*

G. boleti *L.*

Všechny v houbách měkkých i stromových (nesuchých dosud) na příhodných místech více méně hojně.

Silusa areolata *Reitt.* Pod vlhkou korou hnijícího a zetlelého dřeva, hlavně kaštanového v nižších polohách, ne hojná. Převahou ♂♂.

Leptusa fuliginosa *Aubé.* V nižších polohách pod korou bukovou vzácně.

L. angusta *Aubé.* Tento náš druh středoevropský zastupuje na Kavkaze L. venusta — než našel jsem jej též, ovšem velmi vzácně — jest to tudíž nový druh pro Ca.

L. venusta *Hochh.* Na stejných lokalitách a za týchž okolností jako předešlá u nás, všude hojná.

L. ruficollis *Er.* Více jedinců pod korou stromů, nová pro Ca.

Loptusa subnivalis *sp. n. mihi.*

Na Pisalia upomíná krátkými krovkami, na Pasilia nerozšířeným do zadu zadečkem.

Dosti nápadná značnou šířkou v poměru k délce, plochými,

ne příliš krátkými krovkami rovnoběžnostrannými, značnou velikostí atd.

Celá dosti dlouze a přilehle pýřitá. Žlutočervená hlava mimo ústa a čelní štít hnědá, zadní polovina pátého a celý šestý článek abdominální černavé, okončiny žluté.

Hlava málo užší štítu, mělce, přiměřeně silně a ne hustě tečkovaná, mezi tykadly řídčeji; oči kratší spánků. Tykadla krátká, přiměřeně ztlustlá, jich třetí článek délkou roven druhému, ale slabší, čtvrtý dlouhý jak široký nebo delší, k basi zúžen, šestý až devátý příčné, poznenáhlu širší, předposlední asi dvakrát širší než delší, jedenáctý tupý, vejčitý, jako devátý s desátým dlouhý; pátý buď roven délkou šířce, nebo poněkud příčný. Štít as o polovinu širší délky, s tupými rohy, před středem rozšířen a tu značně širší krovek; do zadu jsou strany jeho silně, mnohem více než v před zúženy; štítový povrch ne příliš klenutý, jeho plocha značně rovná, před středem spodiny s mělkou příčnou vtlačeninou, silněji a mnohem hustěji než hlava tečkovaný.

Krovky kratší štítu, ne však v takovém poměru, jako jest na př. u microphthalma *Reitt.*, s nápadně rovnoběžnými okraji vnějšími, užší štítu, ploché, s více nebo méně znatelnou vtlačeninou při středu vnějších stran, rovina jejich leží značně pod niveau štítu. Společný zadní jich okraj jest mělce vykrojen vzadu na švu a velmi silně okraj každé při vnějším zadním rohu. Jsou hustě, drsně, silněji než štít tečkovány.

Zadeček přiměřeně dlouhý, rovnoběžných postranních okrajů, jen před kořenem poněkud užší, dosti stejnoměrně (pouze článek sedmý trochu řídčeji), přiměřeně hustě, méně silně a méně drsně než krovky tečkovaný.

♂ má ve středu sedmého dorsálního článku abdomina před koncem krátký, vyniklý kýl. Takový kýl jest i na článku osmém a táhne se na zad asi do poloviny jeho délky (značná jeho část jest pod sedmým tergitem skryta); v zadu jest osmý článek dorsální velmi mělce vykrojen.

♀ nemá sedmý a osmý článek zadečku nijak vyznačen.

3 *mm* dlouhá.

Našel jsem ji pouze na nejvyšších místech ve vlhkém humusu v kořání hasivky na okraji sněhu, celkem vzácně.

*

Leviter pubescens.

Rufotestacea, capite, ore et clypeo exceptis, fusco, abdominis

segmenti quinti parte posteriore sextoque toto obscurioribus antennis pedibusque flavis.

Capite prothorace paulo angustiore, subtiliter, haud crebre, inter antennas minus dense punctato, oculis temporibus brevioribus.

Antennis brevibus, modeste crassis, articulo tertio ut secundo longo, quarto longo ut lato seu latitudine paulum longiore, basin versus augustiore, sexto usque decimo transversis, paulatim latioribus, paenultimis longitudine fere bis latioribus, undecimo obtuso, ovato, ut nono cum decimo longo, quinto modo longo ut lato modo latiore.

Thorace longitudine secunda parte latiore, angulis obtusis, ante medium dilatato, ibique elytris manifeste latiore, lateribus apicem versum sat contractis, magis quam protinus, minus convexo, ante basin in medio fossula exigua, capite densius et magis crebre punctato.

Elytris thorace manifeste brevioribus, sed minus insigniter, quam in L. microphthalma *Reitt.* ad modum parallelis, thorace angustioribus, planis, parte media ad latera plus vel minus fortiter impressa, superficie eorum valde inferius thoracis superficie posita. Elytrorum apice ad suturam subtiliter, ad angula exteriora fortiter sinuato; elytris dense, asperius punctatis.

Abdomine modice, longo, lateribus parallelis, basin versus paulo tantum angustato, sat dense, quamquam septimo segmento dorsali paulo rarius, elytris minus fortiter et minus aspere punctatis.

Mas: abdominis dorsali segmento septimo in medio ante apicem carina longa praedito, octavo carina simili, sed ante medium posita, eiusque segmenti margine apicali leniter excisa.

Femina: Abdominis carinis carens, segmenti octavi margine apicali non excisa.

Long. 3 *mm.*

Habitat in montibus ad Krásnaja Poljana ad nivis margines.

*

L. microphthalma *Reitt.* V subalpinském i alpinském pásmu nepříliš vzácná pod vlhkým listím a mechem.

L. caucasica *Epp.* Zejména v nižších polohách, dosti.

Bolitochara lucida *Grav.* Dosti vzácně, v houbách.

B. obliqua *Er.* ne hojná; na plísních pod korou stromovou.

Autalia rivularis *Grav.* V údolí Ačišcha 1 ex.

Falagria sulcata *Payk.* Jako u nás, dosti.

Atheta Spurnýi *Bernh.* Dosti hojná na okraji sněhových polí (autor det.)

A. linearis *Grav.* Pod korou stromů, vzácná.

A. palustris *Kiesw.* hojná.

A. luctuosa *Rey.* Dosti variabilní, navzájem exempláře. Na okraji sněh. polí v tučném, vlhkém humusu pod hasivkami a v kořání zde pučících rostlin, nesmírně hojná i na povrchu tajícího sněhu za denního horka pobíhající jako u nás za jara Tachyusy na bahně.

A. inquinata *Grav.* V nejbližším okolí Kr. P.

A. melanaria *Mannh.* Vzácně.

A. sordida *Marsh.* Jako u nás.

A. sodalis *Er.* V houbách, dosti.

A. pallidicornis *Thoms.* Jako předešlá.

A. nigritula *Grav.* Jako předešlá.

A. liturata *Steph.* V houbách, ale ne hojná.

A. crassicornis *F.* V houbách velmi hojná, jako u nás.

A. euryptera *Steph.* Hojná.

A. castanoptera *Mannh.* S předešlými v houbách, ne zvláště hojně.

A. 6-notata *Thoms.* Pod velkým listím, mechem, odpadky hnijících částí dřeva, u potoků ve společnosti s Ocalea, hojně.

A. oblonga *Er.* Málo, s předešlou.

A. cadaverina *Bris.* Ne hojně.

A. picipennis *Mannh.* Hojná jako u nás.

A. hybrida *Kr.* Vzácná; ve vyšších polohách pod listím.

A. caelata *Er.* Hojná. (Bernh. vid.)

A. pygmaea *Grav.* Hojná.

A. parva *Sahl.* V trusu hovězím.

A. fungi *Grav.* Všude velmi obecná.

A. analis *Grav.* I ve vysokých polohách (Ačišcho).

A. tuberiventris *Epp.* 1 ex. (Bernh. det.)

Zyras laeviceps *Epp.* Několik jedinců z pod velmi vlhkého listí u potoka v údolí pod Ačišchem, kde nikde v blízkosti nebylo mravenců.

Phloeopora angustiformis *Baudi.* Pod bukovou korou vzácně.

Ph. corticalis *Grav.* Vzácně.

Amarochara umbrosa *Er.* Několik ex. vysito.

Ocalea badia *Er.* 1 ex. s druhem následujícím.

O. alutacea *Epp.* Několik jen ex. Krásný tento druh žije tímž způsobem, jako u nás O. concolor *Kiesw.*

Oxypoda lividipennis *Mannh.* Na vrcholu Aibhy ve shnilém listí.

O. umbrata *Gyll.* 2 ex. (1 se světlehnědými krovkami).

O. caucasica *Bernh.* Dosti, pod vlhkým listím. (Bernh. vid.)

O. alternans *Grav.* Jako u nás stejně hojná, v houbách.

Stichoglossa corticina *Er.* V trouchu starého buku s Atomaria affinis mezi zbytky mrtvých těl Rhesus.

S. prolixa *Grav.* Hojná pod korou padlých buku a jiných stromů. Nová pro Ca.

Crataraea suturalis *Mannh.* V starém pařezu bukovém na Aibhě 1 ex.

Aleochara curtula *Goeze.* 1 ex. u Kr. P. (Bernh. det.)

A. crassicornis *Lac.* Vzácně; pod Ačišchem v trusu hovězím.

A. intricata *Mannh.* Dosti s předešlou.

A. tristis *Grav.* 1 ex. tamtéž.

A. lanuginosa *Grav.* Jako u nás.

Aleochara rufitarsis *Heer.* **v. fortepunctata** *v. n. mihi.*

Od typu význačně rozdílna krovkami mnohem hruběji a zjevně řídčeji tečkovanými. Jedinci statní, velcí, silnější než typické exempláře alpské, ale též někteří velmi malí.

Poblíž sněhových polí, společně s Atheta luctuosa *Rey.*

Typických jsem nenašel.

*

Differt a typo elytris magis fortiter et rarius punctatis.

Exemplaria modo maxima, modo minima reperiuntur.

Ad nivis margines cum Leptusa subnivali *m.* saepe inveniri potest.

Formam typicam non reperi.

*

A. diversa *J. Sahlb.* 1 ex. s velmi řídce tečkovanými krovkami pod vlhkým listím v subalpinské poloze.

A. laevigata *Gyllh.* Dosti často v hnoji a jinde.

A. bipunctata *L.* Na Ačišchu dosti, v trusu.

Za studia vypsaných Staphylinidů jsem se v několika případech obrátil o rozhodnutí k p. dru M. Bernhauerovi a vzdá-

vám mu tuto povinné díky za laskavost, s níž názory své byl se mnou sdělil.

Nonnullarum sperierum determinationis causa benevolentia honorabilis et illustrissimi illius doctoris M. Bernhaueri usus sum quamobcausam ei gratias summas ago.

(Pokračování.)
(Materia instituta porro tractabitur.)

Resumé.

Zajímavá monstrosita krovek u Carabus cancellatus. *Illig.*

Proč a z čeho povstávají u Carabů vůbec podobné monstrosity krovek, o nichž jsem v článku svém uveřejněném na str. 151. a násl. ročníku VII. (1910) tohoto časopisu pojednával, o tom mne byl dříve již zpravil p. dr. Fr. Sokolář, dvorní a soudní advokát ve Vídni, jemuž jsem zaslal na ukázku divný tvar tento.

Nemilým pouze nedopatřením se stalo, že okolnost tato není zřejmě vytknuta v článku onom.

Ein Interessanter Fall von monstrosen Flügeldecken bei Carabus cancellatus *Illig.*

Der Grund und die Umstände, unter welchen bei Caraben überhaupt ähnliche Monstrositäten entstehen, von denen mein im Jhrg. VII. (1910) pag. 151 ff. dieser Zeitschrift erschienener Artikel handelt, ist mir bereits früher von H. Dr. Fr. Sokolář, Hof- und Gerichts-Advokaten in Wien, bekannt gemacht worden, nachdem ich demselben das sonderbare Exemplar zur Ansicht gesendet habe.

Lediglich durch ein unliebsames Verschen ist ein deutlicher Hinweis auf diesen Umstand in dem obbezeichneten Artikel unterblieben.

Prag, den 28. Februar 1911.

Jar. Křiženecký.

Co vše hladovící housence jde k duhu.

Píše stav. rada J. Srdínko.

Všechny housenky našich Macrolepidopter jsou svou přirozeností jako bejložravci (Phytophagae) známy. Že však není pravidla bez výminky a chutě jedinců nezřídka značnou měrou se rozcházejí, najdeme i mezi nimi dosti četných výjimek.

Již ta věc, že nemálo lysých housenek, svléknuvši se, svou vlastní pokožku chutě požívá, třeba že na své oblíbené výživné bylině přímo seděly, patrně tomu nasvědčuje, že občas i živočišnou krmí nezhrdnou. Ostatně nebude asi mnoho těch pěstitelů, kteří by z vlastní zkušenosti nebyli se k svému zármutku již přesvědčili, jací nebezpeční kanibalové jsou i mezi jejich svěřenci. Kdysi v květnu, nebo spíše v červnu měl sběratel zvlášť šťastný den a bohatou žeň; hojně ulovených housenek pilně ukládal do dosti prostorné krabice, do níž, aby nehladověly, jak se sluší a patří i krmné jejich rostliny ukládal. Ale běda! Přišed domů málo s kterou z nich — celou a zdravou — se opět shledal. Nalézali se mezi četnou a pestrou kořistí vrahové nejhoršího zrna, zkušenějšímu sběrateli asi dobře známí masožrouti: Scop. satellicia, Calym.-trapecina, Tain-pulverulenta (cruda), Xyl. ornitopus (risalita), Asph. ridens a třeba i jiní, kteří byť i o svou rostlinnou potravu neměli nouzi, přes to přese vše zděděnou svoji krvelačnost nedovedli zapříti a jak vidno, plně uživše vhodné příležitosti, se zálibou mezi svými zajatými soudruhy bez rozdílu druhu, ba i velikosti zle řádili.

Avšak nejen tímto, ještě i jiným opravdu názorným způsobem mohl ten sběratel, který je milovníkem setřásání housenek s keřů, stromků a převislých větví do deštníků, seznámiti se blíže s takovouto čeládkou a její nekalým řemeslem; mohl totiž udiven spatřiti, jak zejména zlověstná S. satellicia a C. trapezina sotva že do jeho deštníku dopadla, strachem ruče do klusu se dala, ale pojednou se zastavila u nějaké váhavé, menší pidalky, která jí právě v ústrety přišla a zapomenuvši zcela svého bezděčného pádu do deštníku, — již se do ubohé zakousla a bez okolků chutě ji požívati se jala.

Samozřejmo, že to jsou své přírodě věrní — rození kanibalové, s nimiž počátečník obyčejně právě řečenými způsoby, bez velkého asi potěšení, se seznámí, jež však již cvičené oko pozorného entomologa takřka na prvý pohled rozpoznati dovede,

třeba že by některého z těchto škůdců do té chvíle co do nepěkné jeho povahy ani nebylo znalo. Nesouť někteří z nich — příkladně S. satellicie — Kainovo znamení zjevně na odiv svéráznými, řekněme drzými pohyby a posuňky, jež neomylně prozrazují jejich rvavou povahu.

Na rozdíl od takovýchto notorických vrahů ne tak zděděnou touhou a náklonností, nýbrž spíše z přirozené nutnosti, jsou-li ve vězení hladem k tomu puzeni, stávají se jiní druhové — příležitostně zločinci a příklady toho způsobu, jak víme, nejsou právé tak řídky. Zajímavých příkladů dočetl se bez pochyby ct. čtenář mimo jinde i v Jouklově »Motýlové a housenky střední Evropy« a na místě tomto seznamujem jej pouze s případy námi pozorovanými.

Tak jsme se přesvědčili, že do kategorie posléze řečených vražednic náleží i na zdání dobromyslné housenky některých z našich jarních hunáčů, najmě Arc. hebe a aulica, jichž housenky ještě čerstvé (měkké) kukly svých družek, byly-li obnaženy, tu a tam chutě požíraly a že housenka aulicy ohlodala bezbrannou v stadiu kuklení se nalézající housenku můří, s níž sdílela menší přihrádku kapesní krabičky.

A kdo by se byl kdy toho nadál, že k právě jmenovaným druží se i zdánlivě nevinné Lycaeny, tyto něžné krásky našich sbírek? ač-li spravedlivo hned celou družinu paušálně a tak těžce obviňovati v základě pouze jedinkého námi pozorovaného případu u Lyc. icarus Rott., právě tak, jako by nesprávno bylo co do rozmarné chutě šmahem je k mlsálkám řaditi, když jsme též jen jedenkrát zastihli housenku Lycaeny, jak si pochutnávala na dozrávající červené jahodě. Škoda, že tehdáž zašla, aby bylo bývalo možno druh bezpečně zjistiti.

O jiných vraždících příslušnících čeledi Lycaemidae — o Zeph. quercus L. přesvědčil se † Joukl, a o Call. rubi L. píše Kaltenbach, kdežto jsme my opak toho poznali u obou a to nejednou, chovajíce je nejen u větším množství, ale i pospolu s jinorodými na těchže výživných rostlinách (dubu a krušince) žijícími housenkami. Nepochybno, že dlužno nám tu hledati příčiny vražedných činů nikoli v povaze, ale jedině u vlivech vnějších, pěstitelem třeba nepostřehnutých.

Než podobné a jiné o rozmarné chuti housenek svědčící případy, jak již shora připomenuto, nepatří k vzácným zjevům; nové snad bude čtoucímu, že řadu hmyzožravých housenek roz-

množuje i Cuc. lychnitis a to ještě způsobem jí vlastním. Byť by i v četné společnosti svých rodových družek nikterak úkladnou, nýbrž spíše naprosto mírumilovnou se osvědčovala a po právu za takovou platila, stává se druhdy přece ukrutnicí, poživajíc živé larvy broučků divizňáčků (Cionus hostulans), s nimiž pospolitě na divizně knotovkovité (Verbascum lychnitis) ji nalézáme. Na omluvu její budiž však poznamenáno, že masožravost ta — jak se podobá — jen ve vězení a tu ještě hladověním vyvolána bývá, že tudíž — abychom spravedlivě usuzovali — ne housenku lychnitis, ale vlastně jejího věznitele za provinění její zodpovědným činiti musíme, a tím odůvodněnější stává se posudek náš přihlížíme-li k známé vlastnosti některých Cucullií, zejména na diviznách žijících, že po posledním svléknutí ku podivu rychle dorůstají a v prodlení několika málo dnů k zakuklení dospívají. Za těchto okolností zcela přirozeno, když je spatřujeme takměř bez ustání se živící, aby co nejdříve zásobily se pro dlouhou dobu vývojovou v kukle potřebnou zásobou tuků.

Přijde-li po více hodin hladovící housence lychnitis nahnědle žlutá a po mastnotě lesklá larva broučí v ústrety — ký div, že se bez rozpaku z hladu do larvy dá, jak ve dvou případech pozorovati příležitost se nám naskytla. Avšak u Cucullie té neočekávaný zjev mimo hladem ještě jinou příčinou objasniti hodláme.

Zmíněné larvy broučí nalézáme na květoucích, klasovitých hroznech divizny a ježto jsou lepkavého těla dojista že na něm ulpí pyl z prášníků a že proto snadno svedena býti může hladová housenka dopustiti se vraždy na opylené larvě. A i ta okolnost zdá se podepírati naši domněnku, že — jak povědomo — síla zraku housenčího jest jen nepatrná, za to však mimo čich nad ostatní čidla hlavně chuť je vyvinuta; a oba tyto smysly jsou to, jimiž při shánění po výživné bylině housenka se řídí. Ne jinak než tímto způsobem vysvětlujeme si oprávněnost výroku díme-li: »housenky jsou dobrými botaniky«.

Máme za to, že neodbočujeme od pravdy, vyhradíme-li mezi našemi Macrolepidoptery čeledi piďalek čestné místo; aspoň nenaskytla se nám dosud příležitost — vyjímajíc jedinou Crocallis elingvarii *L.* — jejich housenky z krvelačnosti usvědčiti.

Za to v té příčině nepěknou pověsť mají především housenky muří a mezi těmi dlužno z rozsáhlého rodu Agrotid na

předním místě jmenovati oba u nás hojné škůdce Ag. segetum a exclamationis, kteří vedle Ag. ypsilon (suffusa) velkou jeví náklonnost ku vraždění. Držíme-li housenku (segetum) v pěsti, snaží se mocně mezi prsty u dlaně ven se prodrati a při tom již přesvědčivě prozrazuje svoji nekalou povahu, citelně nás kusadly štípnouc.

A což teprve dáme-li jich při vycházce poněkud více, než by patřilo, do menší krabice; tu bezbranné právě svlékající se, nebo menší housenky sotva kdy zuřivým úkladům svých vlastních, zlovolných sester odolati dovedou.

Dravost segetum nepokrytě nám staví na odiv případ, jejž si dovolím s trpělivým čtenářem ještě sděliti. Obvyklým způsobem navlhčoval jsem na písku pod zvonem motýle z kornoutků a nemálo užasnul jsem, shledav druhého dne několik denních motýlů zpustošených: bez tykadel a buďto zcela bez zadečků, aneb s částečně ožraným tělíčkem. Pod zvon, jehož obvodová hrana dosti hluboko zatlačena byla v písku, nemohl škůdce po zaklopení navlhčovaných motýlů jinou cestou se dostati, než podrytím skrze písek. Domněnka ta brzo se setkala s pravdou; při přehrabávání písku vyvalila se pojednou housenka Ag. segetum, která se dostala z květinového hrnku šťastnou nějakou náhodou na svobodu a k svému úkrytu našla kyprý písek v navlhčovací nádobě způsobilejším, než-li nějaký temný koutek na tvrdé podlaze.

Seznali jsme z naší rozpravy, že — přehlédneme li těch několik dědičně zatížených vražednic — u všech ostatních jen příležitostně vraždících — hlavní ne-li jedinou příčinu těchto zločinů nám dlužno je hledati: 1. jsou-li uvězněny, 2. hladovějí-li a 3. jsou-li stěsnány v malém prostoru. Známe-li tyto příčiny zla, snadno nám uvarovati se všech možných následků z nich plynoucích. Proto nebude opatrný sběratel nikdy dávati zvlášť vzácné nebo jemu dosud neznámé housenky mezi jiné do společné krabice, nenechá dbalý pěstitel své svěřenky nikdy hladověti, tak jako se pečlivý pěstitel vystříhá mnoho housenek téhož a tím méně různých druhů ve společném třeba dosti prostorném housenníku chovati.

Kromě dotčených shledalo by se jistě i dosti jiných již známých a i obecně ještě neznámých případů o kanibalství a rozmarné chuti našich Macrolepidopter, pokud ovšem jde o jejich housenky; než přes to — povšechně bráno — nelze neuznati,

že při velikém množství druhů motýlích, srovnale přec jen nepatrná část jejich housenek svou povahou k masožerství se kloní, tak že po té stránce mezi svým nejbližším příbuzenstvem (Lepidoptera) zaujímají postavení živočichů v celku mírumilovných a nejméně krvelačných. Nehubí-li se však větší měrou vzájemně mezi sebou, nalézají za to nesčetných a nenasytných nepřátel nejen mezi ostatním, vzdálenějším příbuzenstvem (mezi Arthropody vůbec) nýbrž i ve veškerém tvorstvu živočišném, jež je ničí bez ohledu počíná li teprve jejich život zárodeční ve vajíčku, nebo spěje-li již ve způsobě žravých housenek a klidně snivých kukel v konečný obraz — v imago. A i v této podobě dokonalosti není život motýlí nikterak závidění hoden, vždyť jim, až na velmi sporé výjimky, života jest jenom na krátce a jako každé bytosti životné i jim — téměř bezbranným — hrozí krutý a odvěký přírody zákon: Boj o život! t. j. kdo s koho, ten toho!

Carabus cancellatus *Illig.* i plemena jeho severovýchodní.

Napsal dr. Fr. Sokolář, dvorní a soudní advokát ve Vídni.

Asi jak u *Car. Ullrichi* Germ. lze i u *Car. cancellatus* Ill. rozeznati dle postavy a tvaru těla, zvlášť i dle skulptury krovek dvě rozsáhlá plemena hlavní, totiž plemeno východní nebo karpatské, pak západní čili alpské. To i ono se rozpadává na podplemena zeměpisně dosti zřejmě oddělená, v rozličných krajích zvláštními postavami svými význačně se lišící.

Především si však znázorněme, na čem se zakládá a zakládati musí rozvrhování, rozpoznávání plemen s podplemeny a sice nikoliv snad jen v koleopterologii, nýbrž v zoologii vůbec. Teprve v době novější shledáno a zjištěno, že právě u střevlíků rodu *carabus*, brouků to ponejvíce nelétavých, zeměpisná poloha těsně souvisí s tělesným tvarem toho neb onoho druhu střevlíčího, čili že se v jistých zeměpisných mezích druh ten neb onen rodí, vytvořuje zvláštní charakteristickou postavou svou. Není to nic nového, že na př. každý poněkud zkušený hospodář ví a rozezná na první pohled, co jest — s odpuštěním se u nás říká — sus domestica bohemica, nebo polonica, nebo hungaro-baconica, nebo anglica — abychom to pověděli snad

trochu vědecky. Zdravému rozumu jeho jest také známo, že se rodí každé vepří plemeno toto i daří nejlépe a nejryzeji ve své vlastní domovině. Uvádím to jen za makavý příklad, aby se vidělo, jakými pokroucenými, pomotanými chodníky bloudila věda entomologická dlouhá desítiletí a bloudí částečně až podnes u všech národů. Teprve v nejnovějších dobách se nám rozbřeskuje, že jsou nesčíslné a roztopodivné variety i aberrace toho neb onoho druhu střevlíčího pouhé, někdy přímo dětinné hříčky nevědomosti, nezkušenosti naší.

Soustava vědecká se zakládá a zakládati musí v roztřiďování od vrchu až do spodu, tudíž ode třídy až do druhu a podeň na tělesném tvaru, na podstatě, postavě, na jejich podobě nebo rozdílnosti. Právě tak jako se liší v rodu druh ode druhu společnou formou, postavou svou zvláštní, musí se rozeznávati a rozeznávají se v obvodu specie jedno plemeno i podplemeno ode druhého zvláštní společnou postavou, formou svou. Že je však stejnost a společnost postavy, formy přírodním výtvarem vlastní geografické domoviny každého plemena, jest nyní již nade vši pochybnost zjištěno právě studiemi o rodu *carabus*, z největší části neokřídleném. Neplatí to ale jen o rodu tomto, nýbrž o rodech veškerých; u bezkřídlých jest to jen nejnápadnější, u *carabů* na př. se to dá zeměpisně stopovati z kraje do kraje, z jedné domoviny plemenné do druhé.

Každé plemeno má tudíž svou vlastní charakteristickou postavu, podobu, formu, tou se liší a dělí jedno ode druhého. Avšak plemeno samo se zakládá na tom a jest plemenem, jen když všechny, neb asi téměř všechny kusy jisté zeměpisné končiny vykazují charakteristickou, stejnou, sobě očividně podobnou, poněkud rovnou postavu, formu, ovšem že každé pohlaví zvlášť, jelikož je rod *carabů* značně heteromorfní, t. j. dle pohlaví dimorfní. Přihlížeti v první řadě k barvitosti, zakládati na ní rozdílnosti, jest nesprávné, nevědecké. Čáry, plochy, tělesa lze rozeznávati, roztřiďovati jenom tvarem, formou, nikoliv barvitostí: čtverec zůstane čtvercem, ať si je zelený, nebo modrý, nebo strakatý, neb i nijaký. Nejen v noci, ale i v matematice, i v zoologické systematice jest »každá kráva černá«; tím chci vyjádřiti, že při zpytování forem, postav nelze přihlížeti toliko na barvitost jejich.

Z toho ze všeho vysvítá, že barvitost sama nepadá na váhu v systematice ani všeobecné, ani plemenné. U druhů po-

lychromních, na př. u *Car. monilis* a plemenech jeho jako: *consitus, Scheidleri, Preyssleri, Helleri, Kollari* a j. často se vyskytá, že jsou v jednom okolí barvy kovové pravidlem, nekovové za to vzácnou výjimkou, v jiném pak zcela naopak. Co jest tudíž v onom okolí normou, je v tomto aberrací, a co tam aberrací, jest zde pravidlem. O tom měl arci před několika desítiletími málokdo tušení; dnešního dne ale na tom státi nemá smyslu. Ani slon bílý od východu, byť i za svatého prohlášený, není nic jiného nežli slon druhu svého v systému vědeckém, jako bělouš arabský nic jiného nežli arabský vraník.

Co se týká variet a aberrací založených jmenovitě na skulptuře krovečné, není pochybnosti, že spočívá postava, forma též i na ni; mylné však bylo i jest, že by skulptura tato sama a jediná rozhodovala o tom, patří-li některý tvor střevličí k druhu nebo ku plemenu tomu či onomu. Tak bývá na př. skulptura *Car. Ullrichi* Germ. a *cancellatus* Ill. tou měrou stejná, že se již zmýlil i mnohý koleopterolog a spletl si druh s druhem; oko bystřejší je však rozezná okamžitě. Čím že? Celou postavou všeobecnou. Takové jest to i s plemeny druhu jednoho. Skulptura krovek, v mnohých krajích ustálená, stejná, tudíž spolehlivá, bývá v některých však dokonce vrtkavá, nápadně odrodná, odbočná, proto velmi mylná. Několik takých odrodilců ze sta si vybrati a vyšinouti je na varietní neb aberrační podstavec, není výzkumem, ani prací systematicko-vědeckou, to dovede kde kdo. Koleopterologovi však třeba pátrati po srovnalostech, po souměrnostech, souhlasnostech alespoň veliké většiny kusů jednoho a tohotéž plemena z jednoho kraje nebo z druhého, nikoliv po nahodilostech, po rozmarech, po hříčkách přírodních zde onde se naskytujících.

Tolik co do systematiky, soustavnosti.

Panuje ale téměř po celém světě koleopterském ještě dosud, abychom neřekli pověra, alespoň bludný náhled o tak zvaných formách »kmenných, původních, základních, typických«, německy »Stammform, Grundform«, nedávno přímo i »Stammart« (!!), »typische Form« označených. Málokdo ví, co to vlastně znamená, kterak se to vyvinulo historicky, ostřeji že po všech těch výrazech není nic. Badatelové, spisovatelé nejstarší, od nichž pochází ještě z XVIII. století mnoho popisů i jmen, neměli ani tušení o plemenech, domnívali se, že jest druh, kterýžto právě popisovali a jmenovali, všude stejný; mnozí na př. dlouho ani

nedovedli rozeznávati samečky *carabů* od samiček. Není tedy divu, že se staly někdy podivné přehmaty. Autorové pozdější pak vidouce, že jest na př. *Car. auronitens* sedmihradský dokonce jiné postavy nežli *auronitens* Fabr. německý, domnívali se, že to jiný druh a popsali i pojmenovali ho za druh *Escheri* Pall. Když ale shledali spisovatelé ještě pozdější, že je forma německá, původně popsaná i pojmenovaná druhu tohotéž jako sedmihradská, udělali si z této »varietu« *Escheri* Pall., onu pak prohlásili jedni za »Stammform, Grundform«, druzí ale, poněkud opatrnější, za »typische Form«, protože jim označení Stamm- či Grundform bylo nebezpečně dvojsmyslné. Také že bylo a jest podnes. Nejeden broukomil se totiž domnívá, že se z takové formy prý původní nebo základní rodily i rodí, odvozují všechny ostatní »variety« či »aberrace« a že se musí říditi po ní. Na dlouhá desítiletí se tím zatarasila cesta k pravému poznání v tom směru; nikdo nepomyslel, že kdyby byl Fabricius náhodou obdržel sedmihradského *auronitense* plemeno, že by se byl stal pouhou náhodou touto sedmihradský *auronitens* formou »kmennou« (Stammform, Grundform), německý pak »varietou«. Spisovatelé bystrozračejší vidouce zmatilost z toho vzrůstající, hodlali se tomu vyhnouti, vybrali si ale výraz sice nikoliv tou měrou, přece však pochybný, totiž označení »typische Form«. Tím se zase přemnozí domnívají, že musí býti na př. kde který *auronitens* »dělán na jedno kopyto«, a že jest každé individuum, co se naň nehodí, něco prazvláštního, nějaká varieta neb alespoň aberrace. Jako že by byl na př. beran nějaká zvláštní vzácnost, není-li na chlup stejný s ostatními. Zrovna komické jest ale při tom všem, že málo kdo ví, kterak vlastně vypadá taková »kmenná, původní, základní či typická« forma, že ji málokdo jaktěživ viděl, ani že neví, odkud pochází, že se skorem každý domnívá, co on zná nebo nasbírá kolem domova svého, že jest ona forma kmenná či typická. Proč? Poněvadž to stojí v jeho koleopterologickém slabikáři, jaká býti musí. Tím se, bohužel, otupilo veškeré bystřejší samostatné myšlení i badání, to jsou následky takových nešťastných výrazů »technicko-vědeckých«.

Tak se to má i se střevlíkem zvaným *Car. cancellatus*. K víře jest nepodobné, ale svatá pravda, že jsou bez rozdílu všechny popisy střevlíka tohoto, totiž nejprvnější popsané i známé formy jeho, nedostatečné, nesprávné, mylné. V díle svém, na-

zvaném »Verzeichniss der Käfer Preußens«, vydaném roku 1798 popsal i pojmenoval jej výtečný doby své entomolog Illiger na str. 154. Popis ten dosti zřetelný zakládá se z většiny na skulptuře krovek. Přizpůsobí-li se názorům nynějším, vysvítá z něho: Primaerní tři žebérka vnitřní jsou velmi slabá, polozrnitá, zrnílka nejčastěji drobroučká, některá však i podlouhlá; čtvrté primaerní žebérko stežné, t. j. po stehu krovek se táhnoucí, i žebérka sekundaerní všechna silná, vyčnívající, hladká; zrnílkovitá žebérka tertiaerní často téměř k nepoznání. O šířce štítku, o velikosti celé postavy, ani o podobě se Illiger nezmiňuje; praví jen, že jsou krovky obrysu vejčitého.

Tak tudíž asi vypadá *Car. cancellatus* formy nejprvněji známé, nejprve Illigerem popsané, pojmenované, tedy formy nominátní, jmenné. Ale poněvadž sepsal Illiger a popisoval v seznamu svém brouky pruské říše tehdejší, jest na bíledni, že *cancellatus* formy této, plemene tohoto v Prusku, nejspíše v části jeho jihovýchodní sídlícího bude asi plemeno pruské, ačkoliv Illiger zmínky nečiní o jeho domovině. Co však stačí znalost i vědomost má, budou asi Branibory, Horní a Dolní Lužice otčinou jeho. Nasvědčují tomu především *canc. brevituberculatus* Roub., plemeno to obývající celou východní část země České, severní část Rak. Slezska, severovýchodní cíp země Moravské, plemeno to asi nejbližší plemenu onomu jmennému, zvláště pak jednotlivé výmінečné úkazy, že se sem tam shoduje skulptura krovečná *brevituberculata* se skulpturou řečenou formy nominátní. Ještě více snad tomu nasvědčují dřívější zprávy literární, že se prý (západošvýcarský) *canc. carinatus* Charp. vyskytuje i v Branibořích. Jest to sice mylné, ale dokázáno tím, že má braniborský *cancellatus* primaerní žebérka seslabena podobně (nikoliv stejně) jako švýcarský *carinatus*.

Vědouce tudíž poněkud, co jest, kterak vypadá a kudy se rodí prohřešená forma kmenná, původní, typická (Stamm-, Grund-, typische Form), můžeme tudíž téměř s jistotou říci, že sousedí s formou, s plemenem *brevituberculatus* Roubal, kteréžto obývá rázem dosti ustáleným celé východní Čechy, až asi po nad nejjižnější cíp, dále široký severovýchodní pás Moravy, severní Rak. Slezsko a širokou část jižní Pr. Slezska.

Na východ sahá *tuberculatus* Dej. daleko do severní Haliče (Przemysl), ba až do Bukoviny, po něm na jih z Haliče do severního Uherska *ungensis* Csiki, na západ odtud po celé jiho-

východní Moravě až přes hranice dolnorakouské *pseudograniger* Rttr.

Mezi plemeny *brevituberculatus a tuberculatus, pseudograniger a ungensis* sídlí ještě jedno dosud neznámé plemeno, význačné postavou svou, zeměpisně mezi všemi třemi ležící. Jediný a první nápadný exemplar mi před lety zaslal pan c. k. zemský rada Th. v. Wanka z okolí Těšínského. Roku minuleho však jsem obdržel od pana inženýra F. Hansela, geometra v Bystřici p. Host. ze západního Bezkydu haličského dosti značnou řadu téhož plemene. Tu jsem teprve seznal, že jest to forma jednotná, kterážto někde, asi v jižním Rak. Slezsku započíná až do Bezkyd někam se rozšiřujíc. Nalezena byla kolem Suché, okr. Żywiecského v Haliči (37 : 50 b), odkud sahá tudíž, ne-li dále, asi až do okolí Těšínského ve Slezsku (36 : 50 b) na západ. Kde se sráží s plemeny sousedními na hoře jmenovanými, jest třeba teprve vypátrati. Ku cti prvního objevitele i zasílatele nazývám formu touto *Car. canc. Wankae.*

Na teménku mezi očima bývá málo kdy ocellární plastika zřetelná (nejvíce u ♀♀), častěji jest naznačena jen bilaterální, souměrnou, kratičkou rýhovatinkou. Jako u všech východních plemen není ani plastika štítku hrdelního jasněji vyražena obrysy svými, jest tedy štítek celý značně zploštěn, o něco širší než-li delší, zvláště u ♀♀ průměrem širší nežli u *ungensis.* Zadeček s krovkama u ♂♂ hodně podlouhlo elliptický, u samiček něco málo zšířilý, ale též přímo elliptický. Krovky mírně klenuté. Skulptura jejich ve všem slabší nežli na *ungensis*: Žebérka primaerní ponejvíce podél tuberkulována; sekundoerní žebérko první zasahuje často až asi přes poslední pětinu krovečnou, čtvrté pak jest zřídka kdy zcela hladké; tertioerní žebérka se obtáčejí vlnitě, zrnílkovitě kolem primoerních tuberkul. Rýžka ševná bývá tu i tam význačná, až do 4 *mm* dlouhá, nejčastěji však ji není ani znáti.

Zkomolené pahýlky křidélek zadních souhlasí s pahýlky všech jiných plemen, mnou dosud vyšetřovaných. Pahýlky tyto jsou asi 6 *mm* dlouhé, na basálním prahu asi 1·5 *mm* široké, uvnitř podlouhlým trojhranečkem blanité; žilky podélné viděti dvě, jednu z venčí krajní a jednu vnitřní, obě se sbíhají asi uprostřed délky a tím končí pahýlky šídlovitě; olemovány jsou od polovice až po konec na zevnějším pokraji droboučkými zoubky.

Tykadel článek první i stehénka světle erythrosní. Celý povrch světleji měditý nežli na *ungensis*, asi jako na *pseudograniger* Rttr, za to však ponejvíce nazelenalý, lesk o něco slabší nežli na *brevituberculatus*, silnější ale nežli na *ungensis*. Tergity všechny melanosní, lesklé.

Zdéli 22—27 *mm*.

Konečně abychom si všimnuli i západní části země České, není pochybnosti, že do ní v jižní čtvrti sáhají některých *carabů* plemena západní přes Šumavu z Bavor, i přes Dunaj z jihozápadu. V této čtvrti se totiž vyskytují roztodivné tvary leckterého druhu ku př. na Příbramsku, méně snad již kolem Prahy, co mi známo. Tak se nachází na Pošumavsku v Bavořích *cancellatus*, jenž se skulpturou krovek velice blíží švýcarskému plemenu *carinatus* Charp., celou postavou však se liší od něho. Beuthin sice hledával a křtíval jedináčky, sem tam ale trefil i do živého. Podobá se totiž, že směrem od Švýcar k Bavorům žije někde plemeno podobné asi těm několika exemplářům, kteréž on nazval *pseudocarinatus*. Tací jedináčci se vyskytují sem tam i v západních Čechách. Beuthin ovšem (dle Reitter Best. Tab.) uvádí (mimo Švýcary a Porýnsko), že prý jest i ve Slezsku; to jest však nade vši pochybnost přehmat zakládající se na neznalosti formy nominátní, resp. plemena *brevituberculatus* Roub.

Tím jsou tudíž vyznačena všechna pravá, zeměpisně odůvodněná plemena čili formy z dotyčného zeměpisného obvodu pruského, českého, moravského, slezského, haličského i severouherského.

Co popsali a pojmenovali H. Schulz *var. sudeticus*, nedávno pak dr. Bernau *var. opolanus*, *brdensis*, *pseudoemarginatus*, jsou výminky, nikoliv plemena ustálených, jednotných postav či tvarů, jsou jedináčci, domnělé vzácnosti zřídka se vyskytující, což vše vysvítá zřejmě z vlastních popisů obou pp. spisovatelů. Co popsal i poznamenal Kraatz *var. Letzneri*, jsou nazelenalí *brevituberculatus* Roub., jichž se najde všude a pokaždé dosti hojně, nasbírá-li se šťastnou náhodu z jara nebo na podzim větší množství čerstvě vyvinutých střevlíků těchto. Beuthinova *var. Anderseni* ze Slezska a z Čech (Reitters Best.-Tab.) jsou rovněž *brevituberculatus*, ale prý načernalí, dokonce i černí; v pravdě však jsou to chuďasi vyžilí, ne-li snad mršiny vší měděnnosti zbavené. Takových neúhledných, asi přes rok i déle žijících a přezimujících, zmodřelých i zčernalých ošumělců se občas na-

sbírá až do omrzení. U nás na severu je *cancellatus* vždy a všude od přírody jen měditý.

Mnozí i velicí ctitelé přírody naší se domnívají, že již známe všechno. Bohužel není to pravda; a co známe, neznáme důkladně, nýbrž jen povrchně. Práce by bylo ještě všude hojnost doma, nebylo by třeba bloudit světem.

Auszug: In der vorliegenden Arbeit werden die nordöstlichen Rassen des *Car. cancellatus* behandelt, literar-historische und kritische Bemerkungen jedoch vorausgeschickt, das Wesen der Formen oder Rassen und deren geographische Grundlagen erörtert.

Auch bei *cancellatus* lassen sich zwei Hauptrassen, eine östliche (Karpathen-) und eine westliche (Alpen-)Rasse unterscheiden.

Es wird der Beweis erbracht, dass preußische, (vermutlich südostpreußische, also brandenburger, lausitzer) Tiere als Nominalform zu gelten haben, weiter wie sie in Bezug auf die Deckenskulptur nach Illiger's Original-Beschreibung und in Übereinstimmung mit der Wirklichkeit beschaffen sind.

Als Rassen werden in dem ins Auge gefassten Gebiete für das System in Betracht gezogen:

cancellatus nom. Ill. — Bor. mer-or. (?—?).
brevituberculatus Roubal — Boh., Bor. Sil., A. Sil., Mor. bor-or.
tuberculatus Dej. — Gal. bor., Buk.
ungensis Csiki — Gal. mer., Hu. bor-or.
pseudograniger Reitt. — Hu. bor., Mor. mer-or.
Wankae — Sil. mer., Gal. occ.

Die letzte, hier angeführte, dem Entdecker und Einsender, Herrn L. G. R. Th. v. Wanka, Teschen, gewidmete Rasse wird neu beschrieben, im wesentlichen lautet die Beschreibung, wie folgt: Ocellarplastik vor dem Kopfscheitel erloschen, meist nur durch bilateral-symmetrische, feine, sehr kurze Längsrunzelung angedeutet, doch an einzelnen Individuen auch ziemlich klar. Halsschild-Plastik wie bei allen Ostrassen ohne prägnanten Ausdruck, daher auch die Scheibe abgeflacht. Halsschild etwas breiter als lang. Hinterleib samt Flügeldecken bei ♂♂ lang elliptisch, bei ♀♀ etwas verbreitert, gewölbt. Deckenskulptur der Stärke nach zwischen brevituberculatus, ungensis und pseudograniger. Primärtuberkeln meist länglich, oft mit halbkugeligen abwech-

selnd; die erste Sekundärrippe bis ins letzte Fünftel der Decken greifend, die vierte meist grob gekörnt, selten glatt, egal; tertiäre Rippenkörnchen deutlich, längs der Primärtuberkeln sich schlängelnd. Nahtstreifen mitunter bis 4 *mm* lang und deutlich, oft ganz erloschen. Reste der Hinterflügel den anderen, bisher untersuchten Rassen genau entsprechend, ungefähr 6 *mm* lang, an der Basis etwa 1·5 *mm* breit, in eine langgezogene Spitze auslaufend, eine äußere und eine innere Ader aufweisend; beide Adern vereinigen sich etwa in der Längenmitte; das innere Basaleckchen des Flügelrestes häutig. Die Außenader ist etwa von der Mitte an bis zum Ende mit zahlreichen feinen Zähnchen gesäumt. Erythros sind wie sonst, nur das erste, auf der Unterseite öfters auch das dritte und vierte Fühlerglied, dann die Schenkel und teilweise auch die Trochanteren der Hinterschenkel. Alle Tergite melanos, glänzend, die ersten fünf ein wenig matter. Kupferfärbung der Oberseite heller als bei *tuberculatus* und *ungensis*, etwas düsterer als bei *brevituberculatus*; auch der Glanz etwas mässiger als bei dem letzteren. An den meisten Exemplaren macht sich ein charakteristisches, etwas gebrochenes Erzgrün auf der Oberseite ziemlich stark geltend.

Länge: 22—27 *mm*.

Fundorte: Sil., Teschen (36:50b), l. Wanka. — Gal. Sucha, Bez. Saybusch, (37:50b), l. Hansel.

Die Westhälfte von Böhmen, insbesondere das südlichere Viertel wird als Mischgebiet für *cancellatus*, aber auch für andere Arten resp. deren Rassen bezeichnet.

Beuthin's *var. pseudocarinatus* wird als westliche Rasse in Schwebe belassen, für das vorliegende Gebiet aber als ausgeschlossen betrachtet; dagegen werden seine var. *Anderseni*, dann Schulz's var. *sudeticus*, Bernau's var. *opolanus*, *brdensis* und *pseudoemarginatus* als individuelle Skulptur-Abweichungen, Kraatz's var. *Letzneri* als Färbungserscheinung außer System gestellt.

Úmrtí.

Opět jeden milý druh opustil řady naše. Ladislav Hlinka narodil se 27. června 1875 v Potštýně n. Orlicí. Měšťanskou školu navštěvoval v Kostelci n. Orlicí a učitelský ústav v Praze (1893—6).

Po maturitě ustanoven jako výpomocný a prozatímní podučitel v Břevnově, Lišnici a Třebotově přes 2 léta. Roku 1898 složil zkoušky způsobilosti k učitelství. Dnem 1. prosince 1898 ustanoven zatímním podučitelem v Roztokách a 4. března 1899 pak definitivním poduč. na téže škole a od 1. ledna 1906 zatímním učitelem II. tř. v Dejvicích-Šárce, kde roku letošního, 3. února zemřel. Byl velmi pilný, v povolání svém horlivý a rodině své oddaný. My poznali jej jako skromného druha, který se zápalem a porozuměním věnoval svůj volný čas entomologii. Sbíral zvláště v okolí pražském a velmi pěkné věci měl z míst svému působišti nejbližších, Šárek. Zůstane vždy v milé naší vzpomínce.

Fauna Bohemica.

Dle usnesení poslední valné hromady uveřejňován bude seznam přírůstků a nových lokalit druhů vzácných v posledním čísle ročníku souborně. Žádáme tedy všechny přispívatele, aby zaslali své příspěvky do konce října.

Poznámky k broukům, žijícím u vos.

Podává L. Heyrovský.

Ve IV. ročníku tohoto časopisu v článku o »Volucella inanis« zmiňuje se Dr. Pečírka o chytání u vos. Dovoluji si k tomu uvésti několik dalších poznámek.

V létě r. 1909 dlel jsem o prázdninách v Letech u Dobřichovic, kdež jsem měl příležitost chytati u vos. Všechna hnízda, ve kterých jsem chytal, byla na květnatých pasekách, obklopených lesy. Chytal jsem známým způsobem: Otvor*) do hnízda vedoucí ucpal jsem na večer, když vosy přestaly přiletovat i odletovat, vatou, úplně nasáklou sirouhlíkem. Druhý den ráno vykopal jsem hnízdo, nehluboko v zemi se nacházející. Doma vykopaná hnízda podrobil jsem důkladné prohlídce. Mezi plástvemi nenalezl jsem žádné brouky. Teprve až jsem počal strhávati víčka buněk, vytáhl jsem z nich krásně vybarvené exem-

*) Někdy hnízdo má otvorů více, tedy je nutno ucpat všechny. Jinak by vosy vylétly a nás nebezpečně pobodaly.

pláře Metoecus paradoxus *L.*, ♂♂ i ♀♀ s aberracemi apicalis *Grd.* a nigriventris *Grd.*, svého času mnou v tomto časopise uveřejněné jako nové pro Čechy. Celkem vykopal jsem asi 7 hnízd vosích (Vespa vulgaris *L.*) a ve 4 z nich nalezl jsem asi 20 ex. výše zmíněného brouka.

Jak je viděti, je účelné toto hledání vděčné, poněvadž za jiných poměrů nalezneme celkem vzácného brouka tohoto zřídka, obyčejně na květech, nebo jinak. Usmrcování sirouhlíkem, kterého jsem použil na radu p. vrchního št. lékaře Dra Pečírky, osvědčilo se výborně. Celá hnízda byla úplně usmrcena, a brouci při tom výborně zachováni. Sirouhlík musí být ovšem čistý. Nutno též s ním opatrně zacházeti, poněvadž je snadno zápalný. Met. paradoxus není snad v každé krajině, ale můžeme se vždy takto o jeho zjištění pokusiti. Chytal jsem od 10.—20. záři, avšak dle mého úsudku lze chytat u vos již koncem srpna.

Mimo Metoeca nenalezl jsem v dotyčných hnízdech jiné brouky. Dr. Pečírka v téže krajině, ve Všenorech, chytal u Vespa vulgaris L. Cryptophagus pubescens *Strm.* ve více kusech, a přítel J. Obenberger u Krušovic u vos Cryptophagus setulosus *Strm.* Cryptophagové patrně živí se plísní v hnízdech někdy vznikající. Mimo brouky nalezl jsem v hnízdech vosích též mnoho larev dipter.

Auszug.

Im Jahre 1909 suchte ich in der Ortschaft Lety bei Dobřichovice (Central Böhmen) in Nestern von Vespa vulgaris *L.* vom 10.—28. September. Von 7, auf bekannte Weise getöteten Nestern fand ich in 4 circa 20 Ex. Metoecus paradoxus *L.* samt verschiedenen Aberrationen. Alle Käfer, die ich unter Deckeln der Zellen fand, waren schon ganz ausgefärbt. Das Kohlensulphid bewährte sich als prächtiges Tötungsmittel. Dabei fand ich auch viele Dipterenlarven. — Herr Oberstaabsarzt Dr. Pečírka fing bei Všenor (Central Böhmen) in Nestern von Vespa vulgaris L. mehrere Exemplare von Cryptophagus pubescens *Strm.* und mein Freund J. Obenberger fing bei Krušovic Cryptophagus setulosus *Strm.* Die Cryptophagiden fressen wahrscheinlich den Schimmel, welcher manchmal in Vespennestern vorkommt.

Příspěvky k poznávání kukel hmyzu dvojkřídlého. Diptera cylorrhapha.

Část prvá.

Ant. Vimmer, Kr. Vinohrady.

Při studiu motýlích cizopasníků ze řádu Dipter nashromážďili jsme takové množství kukel, že nás podnítilo k srovnání jich a k vyhledávání jejich determinačních znaků. Z počátku zdála se práce beznadějnou, když jsme však řady kukel vedle sebe nakreslili, zjevily se nám na nich znaky sice dobré, avšak nikoli do očí bijící.

Přední z nich jsou vzájemná poloha stigmat posteriorních, vzdálenost těchto od hrbolků nadřitních, vzdálenost a tvar hrbolku řitního; za druhořadé znaky pokládáme růžky dýchací, rourky pro stigmata, chitinové výtvory; v třetí řadě stojí znaky, jako tvar kukly, švy víček, drsnost, hladkost neb vrásčitost exuvie.

Nežli počneme vlastní výklad, považujeme za svou povinnost poděkovati těm přátelům z České entomologické společnosti, kteří nám materiál dodávali k dalšímu bádání. V prvé řadě je to p. Zeman, jenž při každé své vycházce do sklepů, kurníků, k odloženým úlům a k vodám na nás pamatoval. Vedle toho jmenujeme p. Černého, p. prof. Hartmanna, předsedu p. prof. Klapálka, p. účetního Kudličku, p. štáb. lékaře MUDra Pečírku, p. prof. dra Uzla.

Uvádíme toliko specie, jejichž kukly máme a jež buď vůbec nebyly popsány, aneb velmi nedostatečně charakterisovány. Z literatury nepřidáváme ničeho, mimo to výslovně upozorňujeme, že jednáme o druzích českých.

1. Syrphus corollae *Fabr.* Hruškovitá kukla zpočátku barvy žluté, na slemeně znamenaná třemi zřetelnými a čtvrtou nezřetelnou skvrnou v úhlu zalomenou. Skvrny složeny jsou z drobných protáhlých červenohnědých teček; na bocích souvisí červenohnědé skvrny s pruhem, právě tak jako skvrny z protáhlých teček složeným. Ventrální část je mírně do vnitř vydutá, ostrými hranami obklíčená. Pomocí dutinky a ostrých hran přimyká se kukla k rostlinám jako larva. Patrně způsobuje se v dutince zředění vzduchu. Na konci zúžené části těla sedí kratičká, dvojitá dýchací rourka pro kukly a larvy Syrphid charakteristická.

Pod rourkami ční z ventrální plochy tři zchitinisované trnité výběžky, které také kuklu přidržují. Po obou stranách blízko švu víčkového sedí larví stigmata prothorakální jako 2 černé tečky. Později kukla zhnědne, ozdoby její pak skoro zčernají. Na Sinapis a Brasica mezi mšicemi.

2. **Aricia laeta** *Fall.* Kukla 6·5 *mm* dlouhá, 2 *mm* široká, je tedy tvaru více válcovitě vejčitého, v předu širší než v zadu. Exuvie lesklá, červenohnědá. Na ventrální straně při zadních okrajích kroužků elliptická políčka přejemně granulovaná, zbytky to pošinovacích hrbolků. Posterierní stigmata černá, vzdálena vzájemně sotva o $^3/_4$ průměru svého; nadřitní hrbolek schází. Hrbolek řitní ellipsovitý, lesklý, při hranici 10. (9.) kroužku. Jsou li nám 2 š í ř k y a v z d á l e n o s t s t i g m a t jednotkou, pak se tato vejde na vzdálenost hrbolku řitního od stigmat skoro čtyřikrát ($3^1/_2$ nejméně). Příčný šev víčka na 4. kr., tudíž na 1. abdominálním, těsně za ním po jednom černém sotva patrném růžku dýchacím. Obrátíme-li kuklu ventrální stranou vzhůru, přečnívají stigmata tělo jako dva hrbolky, při části hlavy pak zřetelně prokmitají z pokožky háčky a schránka čelistní. Kroužků tělních má 12, poněvadž článek se stigmaty má svoji zvláštní hranici. Chceme-li počítati 11 čl., jak to často nalézáme, pak třeba 11. pokládati za splynulinu.

3 **Phorbia ruficeps** *Mg.*? Anthomyia brassicae Bouché. Kukla 5 *mm* dlouhá, 3 *mm* široká, uprostřed nejširší, tvaru soudečkovitě vejčitého. Vzdálenost posterierních stigmat měří skoro 2 jejich průměry. Políčko pro stigmata posterierní má na předním okraji v pravo a v levo po 3 hrbolcích. V listech Brassica oleracea.

4. **Hydrophoria divisa** *Mg.* 5 *mm* dlouhá, 3 *mm* široká kukla je prostřed skoro válcovitá, k oběma koncům stejně zúžená o 11 kroužcích. Pod stigmaty posterierními, která jsou od sebe vzdálená o 2 průměry stigmatu, je nadřitní hrbolek ellipsovitý, k oběma koncům zašpičatělý, jemně napříč rýhovaný. Kukly bývají v pokožce housenky Spilosoma fuliginosa, kde larvy cizopasily. Z kukel líhnou se mouchy v dubnu.

5. **Chortophila sepia** *Mg.* má kuklu ellipsoidně válcovitou se zřetelnou jamkou pro posterierní stigmata. Jamku vroubí val, jenž je ventrálně slabě vykrojen. Na horním (dorsálním) okraji sedí dva sotva patrné hrbolky, po každé straně tři hrbolky. Val

je jemně ďubkován. Barva jako u ostatních kukel červenohnědá, s nádechem více okrovým, málo lesklá, článků má 11. Vzdálenost mezi poměrně velkými stigmaty měří jako průměr stigmatu. Délka 5, šířka 1·5 *mm*. — Za kůrou ve strouchnivělých pařezech, kde i larvy žijí. Dobřichovice, 17. IV.

6. **Homalomyia manicata** *Mg.* vyznačuje se kuklami zploštělými, s pleurami zřetelnými, tyto prodlužují se nahoře i dole v ostny, takže má kukla po stranách dvě řady ostnů nad sebou. Na hřbetě skoro v medianní ose vine se dvojitá řada štětinek. Barva exuvie jest hnědá, nikoli červenohnědá, s nádechem plavým; zářezy kroužků odlišují se temnou barvou nápadně od základní barvy. Polokruhovitý poslední článek dorsálně mírně se prohlubuje, na okraji zdobí jej 6 mohutných štětin. V prohlubince posledního článku vidíme stigmata dosti velká, nažloutle červenohnědá, obě značí konec obloukovitého hrbolku; vzdálenost mezi stigmaty měří 5 průměrů jednoho stigmatu. Stigmata anterierní vyčnívají v předu jako dva hrbolky zkadeřené. Šev víčka pokračuje až do 4 článku. Nadřitní hrbolek chybí, řitní hrbolek je velký, černý, leží uprostřed posledního článku ventrálně — Tělo jest jedenáctičlenné, v předu užší než v zadu, zbytky ústrojův ústních táhnou se od prvého až do 3. článku. Délka 6 *mm*, šířka 2 *mm*. — Larvy žily v opuštěném úlu. Mouchy se líhnou z kukel v dubnu. — Černošice.

7. **Homalomyia cunicularis** *L.* Kuklí stadium měří na délku 6 *mm*, na šířku 2·4 *mm*. Je tudíž tato kukla širší než kukla předešlá. Barva puparia je tmavší, skoro červenohnědá, ostny pleurální mnohem delší než při manicata, u kořene i na honci osrstěné; manicata má ostny jen u kořene zřetelně osrstěné, celkem tenší a kratší než canicularis. Tělo její je zploštělejší a poměrně širší, ostny robustnější, stigmata poněkud sblížená, jen asi o 4 průměry od sebe vzdálená. Podélné švy víčka končí na 4. čl., ale šev příčný není přímý, nýbrž zalomený, takže sleduje v obou půlkách úhlopříčnu a končí na hranici 5. čl., jak ostatně již Dr. J. C. H. de Meijere zakreslil pro Homalomyia sp.? Schránka jícnová přečnívá do 3. članku. Chomáčkovitá anterierní stigmata sedí po stranách prvého článku jako u Homalomyia manicata Mg. — V opuštěných úlech, v starých kůžích.

8. **Stomoxys calcitrans** *L.* Kukla velmi lesklá, více válečkovitá než soudečkovitá s políčkem pro posterierní stigmata

vypuklým, stigmata černá, o dvě své šířky od sebe vzdálená. Puparium v předu slabě konické, v zadu polokulovité, barvy tmavě červenohnědé, skoro černě červenohnědé. Stigmata anteriernί černá, sotva patrná, schránka jícnová zabíhá až do 4. článku. Hrbolky pro dýchací růžky nezřetelné. Příčný šev víčka prochází čtvrtým článkem, což je pro soudečkovitá puparia pravidlem. — V kurníku v Davli a u Sv. Jana pod Skalou. Rozměry: d. = 6, š. = 2 *mm*.

9. **Onesia sepulcralis** *Mg.* Puparium červenohnědé do černa, 9 *mm* dlouhé, 3 *mm* široké, u hlavy trochu konické, na zadečku zakulacené. Na posledním článku prohlubinka dorsálně uložená, okolo ní na obrubě třikrát po 2 a dvakrát po 3 hrbolcích. Posteriernί stigmata blízko sebe k vrcholu políčka (důlku) pošinutá; každé se 3 štěrbinkami. Anální políčko proximálně se 4 hrbolky. Na 4. článku sotva patrné komolce (stigmata) pro dýchací růžky. Stigmata anteriernί jako dva černé hrbolečky z předu vynikající. — Larvy v pohozené noze srnčí. — Hlava nymfy zaujímá 3 články puparia. Pochvy hlavních částí těla jsou na ní zřetelné.

10. **Micropalpus comptus** *Fall.* má kukly veliké, soudečkovité; dorůstají délky 11 *mm*, šířky 4·5 *mm*. Barva puparia červenohnědá, před vylíhnutím mouchy tmavší. Hranice kroužků naznačují jednotlivé řady teček, mezi nimi je puparium přejemně vrásčitě a hodně lesklé. Dutina ústní zůstala jako hvězdičkovitý důlek valem opatřený, barvy černé od nahromaděného chitinu. Stigmata anteriernί leží nad zchitinosovanou dutinkou ústní jako dva nepatrné hrbolky pošinuté více k dorsální straně kukly. Obě stigmata přiléhají tak těsně k prvému článku, že se zdá, jakoby nevyrůstaly z druhého, nýbrž z prvého článku. Schránka jícnová končí ve 3. článku, nepřečnívá však nikdy do článku čtvrtého. Hrbolků pro dýchací růžky na 4. čl. nepodařilo se nám nalézti. Na jedenáctém poměrně velkém článku vypuklém jsou stigmata posteriernί. Obě stigmata dotýkají se nadřitního hrbolku a od sebe jsou vzdálena sotva o půl svého průměru. Hrbolky a stigmata jsou nápadny tmavým chitinem, z těla však nepatrně vynikají. Na 10. článku hned při zadním jeho okraji je hrbolek řitní, považujeme-li obě šířky a vzájemnou vzdálenost stigmat za jednotku, leží hrbolek řitní od hrbolku nadřitního vzdálen o tři takové jednotky. Řitní hrbolek je elliptický, delší než průměr stigmat; uprostřed má křížovitě dělící se štěrbinku. U velkých

kukel, jakými jsou právě kukly rodu Micropalpus lze znamenati šev okolo stigmat, jehož větší část šíří se ventrálně do 11. čl., takže stigmata s nadřitním hrbolkem ležela by ve 12. místo v 11. článku, ač kukly soudečkovité mívají jen 11. čl.

Vráscitost pokožky objeví se při větším zvětšení jako mikroskopické řádky háčků, kteréž pokrývají larví tělo v četných případech. — V housenkách a kuklách »Saturnia pavoniae«. Mouchy líhly se z kukel v dubnu (ke konci dubna, 28.)

11. **Micropalpus haemorrhoidalis** *Fall.* = impudicus Rod. má kukly zcela podobné Micropalpus comptus, jenže jsou poněkud tmavší a více do červena než do žluta. Šev příčný končí také ve 4. článku. — V housenkách a kuklách »Saturnia pavoniae«.

12. **Eutachina larvarum** *L.* Soudečkovitá její kukla vypadá na zevnějšku jako kukla Micropalpus comptus, má vrásky na kroužcích i rozhraničovací tečky mezi nimi. Na délku měří 8 *mm*, na šířku 3·6 *mm*, je tedy také vskutku soudečkovitá. Veliká stigmata posterierní jsou vzdálena o $^1/_2$ šířky, pod nimi nedotýkajíc se jich, leží nadřitní hrbolek eliptického tvaru; při kuklách Micropalpus je okrouhlý, častěji s prstovitými výběžky. Horní díl víčka kuklového praská pravidlem u všech soudečkovitých kukel ve 4. článku (tedy 1. abdominálním), ne tak spodní díl. Nalezli jsme kukly z rodu Micropalpus a Eutachina, při nichž spodní díl víčka oddělil se v pravo ve 3. článku, v levo ve 4., takže se trhlinky ani nesetkaly.

13. **Parexorista affinis** *Fll.* Červenohnědá kukla s nádechem do žlutava, lesklá, u konce nejširší, tedy poměrně dosti vejčitá. Anterierní stigmata jako zakulacené hrbolky hned při hranici 2. článku. Švy víčka až do 4. čl. sahající, spodní část víčka někdy jen do poloviny odštípnutá, druhá polovina bez štěrbinky. Schránka jícnová končí ve 3. čl. Po straně na každém článku po 4 obloučcích mikroskopických háčků, obloučky činí dohromady 4 bočné řady háčků. Políčko pro stigmata posterierní zcela jinak ohraničeno než u Micropalpus, zhruba pětiúhelníkové, ale se zaokrouhlenými vrcholy a obloukovitými stranami. Stigmata umístěná v horním rohu políčka, dosti malá lesklá, černá. Vzájemně vzdálená sotva o půl průměru svého. Nadřitní hrbolek o půl užší než stigmata, tedy malý, se stigmaty skoro související. Řitní hrbolek malý, kulatý, dole obloučkem ťupek ohraničený.

Rozměry: 7 *mm*, 3 *mm*. — V housenkách Arctia hebe. — Mouchy lihly se v květnu.

14. **Blepharidea (Exorista) vulgaris** *Fall.* Kukla 6 *mm* dlouhá, $2^1/_4$ *mm* široká, předešlé velmi podobná, leč trochu tmavší. Posterierní stigmata jen úzkým proužkem od sebe oddělená, nadřitní hrbolek žádný, neb zcela nepatrný. — Larvy cizopasí v housenkách Vanessa urticae.

15. **Sisyropa (Exorista) excissa** *Fll.* Rozměry této kukly rázu Exorist jsou $7^1/_3$ *mm*, 3 *mm*. Podobá se opět kukle Parexorista affinis Fll., liší se však od ní nedostatkem nadřitního hrbolku, pak vzdáleností stigmat anterierních, kteráž měří průměr stigmatu. Řitni hrbolek je ellipsovitý, uvnitř se šterbinkou příčnou. Černé hrbolky pro dýchací růžky u kořene 4. čl. maličké, černé, přece však patrné. Cizopasí v Notodonta dictoides.

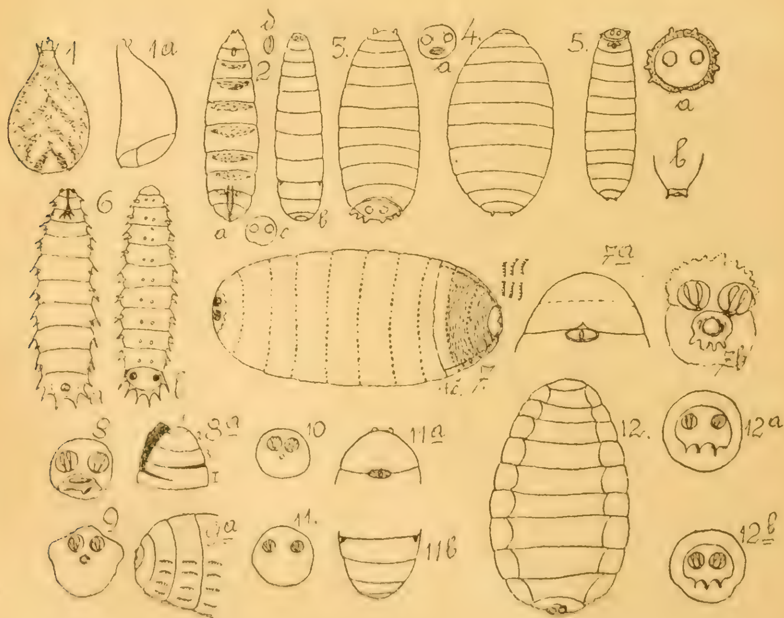
16. **Ceromasia (Masicera) fiorum** *Macq.* Kukla 7 *mm* dlouhá, 4 *mm* široká připomíná jednak kukly střečků, jednak much v nejužším smyslu (Muscinae). Znak prvých zastupuje tuhé a tlusté puparium s vyznačenými pleurami, znak druhých prohlubinka pro stigmata anterierní ovroubená valem. Barva kukly černohnědá, skoro černá. Pleury hrbolaté nad povrch vyčnívající, pokožka hruběji vrásčitá. Stigmata posterierní sotva o 1 svoji šířku od sebe vzdálená, val vysílá pod ně výběžek trojlaločný. — Kukla v hlíně.

17. **Bothria frontosa** *Mg.* Velikostí, tvarem, barvou podobá se kukle Ceromasia florum Macq. Má však ventrálně zbytky políček pošinovacích, pleury oddělené hlubšími a delšími zářezy; stigmata posterierní asi o $^1/_3$ šířky od sebe vzdálená. -- Kukla v zemi.

18. **Phorocera cilipeda** *Rd.* má kuklu jako Parexorista affinis Fll. ale posterierní stigmata i nadřitní hrbolek jsou stejně veliké; stigmata vzdálena o $^1/_3$ své šířky, hrbolek je pošinut k nim blíže.

19. **Phorocera sp.** Na jaře obdrželi jsme kukly již zaschlé, z nichž jsme vypreparovali nymphy. Po pečlivém odstranění nymphealní pokožky, podařilo se nám určiti alespoň rod, k němuž kukly patří. Puparium neliší se od puparia Phorocera cilipeda Rd. Na prvém prothorakálním článku zajímala nás kruhovitá blanka s růžkem uprostřed, kteráž upomíná na dýchací

růžky nymf z podřádu Orthorrhapha. U Phorocery sedí za hlavou ellipsovitá blanka z jemného chitinu, v jejímž středu je síťovina z tuhého chitinu. K té přisedá růžek, jenž korresponduje s popsaným již hrbolkem dýchacím u konce 4. čl., tedy na 1. abdominálním, přihlíží-li se k larvě. Růžek souvisí s velikým vakem, jenž leží uvnitř těla, tento se zúžuje, pak nabíhá v malý váček a teprve ten přechází v trachealní větev. Tyto poměry nalezli jsme i v kuklách much (Muscinae) i v kuklách Tachin. Zdá se, že jsou v kuklách Schizometop pravidlem. Jmenované vaky objevili jsme již před deseti lety na materialu z Rataj, leč neuveřejnili jsme jich spokojujíce se s ohlášením v České entomologické společnosti. Příčina toho byla, že jsme připravovali srovnávací studii o tak zvaných dýchacích růžcích (respiratory horn). Když však De Meijere nalezl váček mezi růžkem a trachejí v kukle Lonchoptery a oznámil tutéž studii v Zoologische Jahrbücher jako my v České entom. společnosti téhož roku, upustili jsme od této práce a věnovali se jiným bádáním. Leč posud nevíme o práci de Meijerem ohlášené ničeho, proto uveřejňujeme alespoň shora zmíněnou poznámku o dýchacím růžku kukel Schizometop.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1911.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
31.	28.	28.	25.	23.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
20.	26.	10. a 24.	14. a 28.	19.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České, Václavské nám., č. 54 v I. posch., a počínají přesně o $^1/_2$8. hod. več.

Valná hromada konána bude v neděli 21. ledna 1912. o 10 hod. dopol. tamtéž.

Dopisy přijímá prof. Fr. Klapálek, Karlín 263.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VIII. **1911.** Číslo 2.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

Vysvětlení náčrtů.

Kukly.

1. Syrphus corollae 1a Táž se strany. 2. Aricia laeta, a) ventrálně, b) dorsálně, c) políčko se stigmaty posteriernimi, d) hrbolek anální. 3. Phorbia ruficeps. 4. Hydrophoria divisa Mg. 5. Chortophila sepia, a) anteriorní stigmata s valem a hrbolky, b) počátek kukly shora. 6. Homalomyia manicata, a) ventrálně, b) dorsálně. 7. Micropalpus comptus, 7a konec kukly s řitním hrbolkem, 7b stigmata s nadřitním hrbolkem. 8. Eutachina larvarum, stigmata s nadřitním hrbolkem. 8a spodní část víčka. 9. Parexorista affinis, stigmata, 9a část kukly se strany s háčky. 10. Blepharidea vulgaris. 11. Sisyropa excissa, stigmata poster. 11a konec kukly s řitním hrbolkem, 11b dýchací růžky. 12. Ceromasia florum, 12a poster. stigmata s valem, 12b Bothria frontosa, poster. stigmata. 13. Nympha Phorocera sp., i) dýchací růžek. 14. Dýchací růžek s váčkem, 14a přechod váčku v tracheu.

Figurenerklärungen.

Die Puppen.

1. 1a Syrphus corollae. 2. Aricia laeta, d) das Analwärzchen, c) Stigmenplatte. 3. Phorbia ruficeps. 4. Hydrophoria divisa. 5. Chortophila sepia, a) die Stigmenplatte. 6. Homalomyia manicata. 7. 7a, 7b Micropalpus comptus, 7a das Analwärzchen. 8. 8a Eutachina larvarum. 9. 9a Parexorista affinis 10. Blepharidea vulgaris. 11. 11a Sisyropa excissa, 11b die respiratorischen Hörner. 12. 12a Ceromasia florum. 12b Bothria frontosa, die Stigmenplatte.

Auszug.

Beiträge zur Kenntnis der cyclorrhaphen Dipterenpuppen. I. Teil. Schizometopa.

Zur Determinierung dienen: 1. Abstand der beiden posterioren Stigmen, 2. das Supraanalwärzchen, 3. das Analwärzchen, 4. das Stigmenplättchen oder Stigmengrübchen, die Größe von Puppen, 6. die vorderen Stigmen, 7. die Farbe, 8. die Gestalt der Puppen.

Aricia laeta *Fall.* Länge 5, Breite 2 *mm*, ventral mit den elliptischen Feldchen, welche fein granuliert sind. Der Abstand zwischen beiden poster. Stigmen = $^3/_4$ der Breite des Stigma. Supraanalwärzchen elliptisch, glänzend.

Phorbia ruficeps *Mg.* L = 5, B = 3 *mm*. Der Abstand zwischen beiden poster. Stigmen = $2^1/_2$ der Breite des Stigma. Das Feld für poster. Stigmen mit je 3 und 3 Zapfen am Rande. Die Puppe ist von eiförmiger Gestalt.

Hydrophoria divisa *Mg.* L = 5, B = 3 *mm*. Leib in der Mitte fast cylindrisch. Der Abstand zwischen beiden poster. Stigmen = 2 Breiten des Stigma. Supraanalwärzchen elliptisch, an den beiden Enden zugespitzt, fein schräg gerunzelt.

Chortophila sepia *Mg.* Puppe ellipsoidisch, ihre hinteren Stigmen liegen in den seichten Grübchen. Am Rande des Grübchens sitzen 8 sehr kleine Zapfen. Der Abstand zwischen beiden hinteren Stigmen = 1 Breite von Stigma.

Homalomyia manicata *Mg.* Die Puppe ist hellbraun, mit schwarzbraunen Einschnitten zwischen den Leibsringen. Der Leib ein wenig depress mit 2 Reihen Stacheln an den Pleuren und mit 2 Reihen am Rücken. Der Abstand zwischen beiden poster. Stigmen = 5 Stigmenbreiten.

Homalomyia canicularis *L.* Die Puppe der »manicata« sehr ähnlich, braunroth, mit stärkeren und längeren Stacheln. »Manicata« ist von schlankerer Gestalt als »canicularis«. Schlundgerüst endet im 3. Ringe.

Stomoxys calcitrans *L.* Die braunrote Puppe ist sehr glänzend. Der Abstand zwischen beiden hinteren Stigmen = 2 Stigmenbreiten; kein Supraanalwärzchen. L = 6, B = 2 *mm*.

Micropalpus comptus *Fall.* L = 11, B = 4·5 *mm*. Der Abstand der hinteren Stigmen von einander = $^1/_4$ bis $^1/_3$ der Breite des Stigma. Supraanalwärzchen so groß wie Stigmen und berührt die Stigmen. Das elliptische Analwärzchen misst mehr als ein Diameter der Stigmen.

Eutachina larvarum *L.* Die Puppe ist der von Micropalpus sehr ähnlich. L = 8, B = 3·6 *mm*. Der Abstand der hinteren Stigmen beträgt die $^1/_2$ der Breite vom Stigma. Das Supraanalwärzchen ist elliptisch, nie kreisrund.

Parexorista affinis *Fll.* L = 7, B = 3 *mm*. Die hinteren Stigmen schwarz und klein, ihr Abstand = $^1/_2$ der Breite des Stigma. Das Supraanalwärzchen halb so groß wie Stigma. Das

Analwärzchen klein, kreisrund, unten mit mikroskopischen Härchen.

Blepharidea (Exorista) vulgaris *Fll.* L = 6, B = $2^1/_4$ *mm.* Abstand der hinteren Stigmen von einander = $^1/_4$ der Stigmenbreite; kein oder ein sehr kleines Supraanalwärzchen, wenn es doch vorhanden, dann ist dasselbe sehr undeutlich.

Sisyropa (Exorista) excissa *Fll.* L = 7·5, B = 3 *mm.* Die Distanz der hinteren Stigmen von einander misst 1 Breite des Stigma. Das Supraanalwärzchen ist verwischt, Analwärzchen elliptisch, mässig groß.

Ceromasia (Masicera) florum Macq. L = 7, B = 4 *mm.* Die Puppe der von Oestriden ähnlich. Die hinteren Stigmen in einem Grübchen. Abstand der Stigmen von einander = $^3/_4$ der Breite des Stigma.

Bothria frontosa *Mg.* Der Puppe von Ceromasia sehr ähnlich. Unterscheidet sich von Ceromasia durch sehr kleinen Abstand beider Stigmen. Ihre Distanz = $^1/_5$ oder $^1/_4$ der Breite des Stigma.

Phorocera cilipeda *Rd.* Ihre Puppe ist der von Parexorista sehr ähnlich. Die hinteren Stigmen und das Supraanalwärzchen haben gleiche Breite. Also am letzten Ringe drei gleich große schwarze Wärzchen.

Drobnosti z praxe sběratelské.

Podává Fr. Vopršal.

1. Nová soustava síťky.

Nejdůležitější požadavky, které entomolog klade na síťku k lovení hmyzu určenou, jsou lehkost, pevné drženi a rychlost v připravení k lovu.

Zkoušel jsem některé ze síťěk v praxi používaných, z nichž nejoblíbenější jsou skládací se zařízenim ku přišroubování na hůl, ale ani jediná nevyhovovala mým nárokům, zejména proto, že zařízení připevňovací mělo značnou váhu, následkem čehož ruka při chytání brzy umdlévala, a také značné rozměry, což zase vadilo při nošení v kapse, a pokaždé vracel jsem se zase k soustavě síťky již před léty mnou vynalezené, která nejen úplně vyhovuje shora vyjmenovaným požadavkům, nýbrž má proti

jiným i tu výhodu, že si ji každý bez velikých znalostí a příprav řemeslných s nepatrným nákladem může zhotoviti sám.

Předpokládaje, že soustava ta vyhoví i jiným sběratelům — u několika známých se již zcela dobře osvědčila — podávám zde její popis a sice v provedení jednoduším i složitějším:

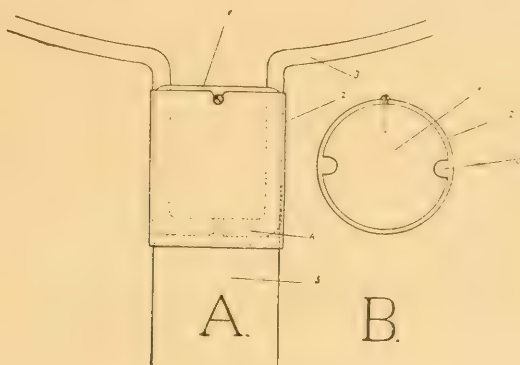
Oblouk síťky může býti buď jednoduchý, buď dvojmo nebo čtvermo složitelný, jeho velikost a síla drátu libovolná, dle potřeby nebo pohodlí sběratele. Konce drátů nutno však v délce asi 2·5 cm. zahnouti v pravém uhlu nejprve ven a v této části zase as $^1/_2$ cm. před koncem dovnitř proti sobě (dle připojeného obrázku).

Hůl vybéřeme si as 1·5 cm. silnou, pevnou, avšak co možná lehkou. V ní vyvrtáme středem as 2 cm. od konce dírku, odpovídající průměrem svým síle drátu oblouku, a od obou konců této dírky vyhloubíme nožem nebo tenkým kulatým pilníčkem rovně ku konci hole žlábky takové hloubky a šířky, aby drát oblouku přesně do nich zapadal. Konečně opatříme si částkové rourky (po případě stačil by kovový kroužek) tak silné, aby na konci hole lehce se dala posunovati, a, abychom zabránili spadnutí této rourky, zatlučeme těsně před koncem hole hřebíček s vypouklou hlavičkou. Tím je vlastně celé zařízení hotovo a nasadíme jen oblouk, na nějž přišili jsme síťku z jemné látky, na hůl tím spůsobem, že háčky na koncích oblouku vložíme proti sobě do dírky a žlábků hole a přes ně přesuneme kovovou nástrčku nebo kroužek.

Chceme-li míti zařízení slušnější a ovšem také trvanlivější, koupíme si levnou vycházkovou hůl v síle u dolního konce as 1·5 cm. Poněvadž kování dole bývá zpravidla kuželovité, odstraníme je a koupíme za několik haléřů v železářském obchodě d v o j e k o v á n í v á l c o v i t é h o t v a r u v potřebné síle, volně do sebe zapadající. Menší kování nasadíme na konec hole obvyklým způsobem, načež vyvrtáme před jeho hořejším krajem (třeba obyčejným svidříkem) dírku veskrz a vypilujeme úzkou stranou plochého pilníku od obou jejích konců ku konci hole žlábky jako v případě prvém. Konečně upilujeme u druhého (většího) kování dno, takže lze zbylou část na holi volně posunovati, a, aby se neztratila, zašroubujeme před koncem hole malý šroubek s polokulatou hlavičkou. Upravení oblouku, síťky a nasazení na hůl je stejné jako v případě prvém. Není-li oblouk na holi nasazen, je nástrčka zevní přesunuta přes kování vnitřní

a možno v ní, aby dosedla až na konec hole, vypilovati malý zářez v místě, kde je šroubek, takže hůl na první pohled ničím se neliší od hole obyčejné.

Je-li nutno použíti hole mnohem slabší nežli shora udáno, takže by konce háčků oblouku při popsaném způsobu byly snad příliš krátké, lze tomu odpomoci tím způsobem, že místo dírky jedné vyvrtají se dvě as $^1/_2$ cm. od sebe a do nich a příslušných žlábků zasadí se na protilehlých stranách oba háčky oblouku, z nichž jeden pak ovšem může (ale nemusí) býti kratší.

Dolní konec hole.

A. Průřez podélný (s konci drátů oblouku). 1. Kování vnitřní, 2. kování (nástrčka) vnější, 3. drát oblouku, 4. zasazené konce téhož (háčky), 5. hůl.
B. Průřez příčný. 1. Kování vnitřní, 2. kování (nástrčka) vnější), 3. otvory pro drát oblouku.

Pro úplnost připojuji ještě návod ku přišívání síťky na oblouk a olemování. Prošívání děje se tím spůsobem, že musí mezi oběma zahnutými konci oblouku (háčky) zbýti ještě asi $2^1/_2$—3 cm. prostory, aby se látka při nasazení nebo sejmutí síťky s hole netrhala. Zpravidla pošije se oblouk ještě širokou tkanicí pevnější, s jejímž přišíváním je nejlépe počíti blíže polovice oblouku (nikoliv u háčků), a v níž jednak při skládací síti se vystřihnou potřebné otvory pro nýty, jednak nastřihne se do polovice a přeloží v těch místech, kde z oblouku odbočují háčky, takže oba kraje tkanice podél drátu i mezi háčky se kryjí.

Jest přirozeno, že tohoto zařízení mohou používati nejen sběratelé motýlů, nýbrž i všichni ostatní, kdož síťky potřebují, a to nejen k chytání, nýbrž i ku smýkání nebo lovení ve vodě

(ovšem v tomto případě musí býti vše přiměřeně silnější, a kovové součástky, možno-li, mosazné nebo niklované, aby nerezavěly).

II. Ochrana nachytaných motýlů před zaschnutím.

Zajisté každý sběratel motýlů dožil se nejednou té nemilé zkušenosti, že mu motýlové, zvláště menší druhy, za parného letního dne nachytaní tak zaschli, že po návratu nebylo možno je napínati. Ovšem dá se to poněkud napraviti vlhčením, práce ta však, vyžadující jisté opatrnosti, jest zdlouhavá, a choulostivé barvy nebo jemnější části některých motýlů snadno při tom vezmou za své. Někteří sběratelé pomáhají si již napřed tím, že nasbírané motýle kladou do krabic s navlhčenou rašelinou nebo vatou, čímž ovšem udrží je déle vláčnými, ale tu zase některé objekty následkem nadměrné vlhkosti brzy podléhají zkáze.

Ve většině případů není však třeba ani praeventivního ani dodatečného vlhčení! Stačí jen zabrániti, aby vlhkost z mrtvého těla motýlova nemohla tak rychle unikati do okolního vzduchu, a motýly lze pak napínati bez vlhčení nejen hned po exkursi, nýbrž i o několik dní později.

Za tím účelem používám malých láhviček broukařských se širokým hrdlem, do jejichž korku motýlky bokem napíchnuté ze spodu zapichují. Při tom nutno dbáti pouze toho, aby v láhvičkách nebylo příliš mnoho zbytečného prostoru a aby korek dobře přiléhal.

Způsob tento osvědčuje se zejména při smrcení kyanidem draselnatým.

Je všeobecně známo, že většina motýlů při tom ve smrtelné křeči ztuhne tak, že nelze je hned napínati. Nežli křeč povolí, leckterý motýl zaschne, a proto mnozí sběratelé smrcení toto nedoporučují. Uzavřeme-li však takové motýle shora popsaným spůsobem, možno je i po několika dnech napínati jako čerstvé.

Nejlépe jest chycené menší motýle hned po omráčení napichovati bokem vždy několik na jeden špendlik a ve smrtící láhvičce v korku zapíchnuté po nějakou dobu ponechati. Pak se jednoduše i se špendlíky připíchnou do láhvičky obyčejné.

Usmrcené motýle možno také — zejména doma — klásti do láhviček nenapíchané, není však radno dávati jich příliš mnoho na sebe, aby se netvořily plísně. Snad by se při delším

udržování osvědčilo též kápnouti na zátku uvnitř trochu lihu nebo jiné rozkladu zabraňující tekutiny; pro kratší dobu není toho třeba.

Motýlové smrcení kyanidem draselnatým nejlépe se napínají druhého nebo třetího dne, při čemž ovšem bereme nejprve druhy vzácnější, po případě menší. Podařilo se mi však udržeti motýle tímto způsobem vláčnými bez vlhčení i přes 14 dní.

Jest samozřejmo, že způsobu tohoto možno užiti též u jiných řádů hmyzových.

III. Dodatečná oprava praeparace.

Málokterému sběrateli je známo, že lze napnuté motýle — a zajisté i jiný hmyz — ještě po sejmutí s napínadla bez vlhčení upravovati.

Ovšem, podotýkám předem, že je to možno jen do jisté míry, ale i to je již značnou výhodou.

Stává se totiž velmi zhusta, i při napínadlech se šikmými prkénky, že křídla napnutých motýlů, zejména píďalek se po zaschnutí sklopí až pod polohu vodorovnou, což ovšem pro sběratele, který chce míti praeparaci slušnou, není právě příjemno.

Tomu lze ve většině případů odpomoci bez vlhčení velmi jednoduchým způsobem. Napnutý motýl (nikoli však polozaschlý) opře se hned po sejmutí s napínadla při kořenech křídel o hranu prkénka napínadla tím spůsobem, že křídla jedné strany a jedno tykadlo přilehnou na prkénko celou spodní stranou. Hlavičkou špendlíku, který na obou koncích prsty přidržujeme, páčíme zlehka a zvolna ve směru k ploše prkénka odtahujíce současně špičku špendlíku, čímž poloha jedné strany křídel poněkud se zvýší. Totéž opakujeme se stranou druhou, dle potřeby i vícekráte a přivedeme tak ztuhlá křídla, která v tu dobu nejsou ještě zcela vyschlá, trvale do žadané polohy.

Rovněž tak možno zvýšiti pouze jednotlivá křídla nebo pouze přední kraj křídel předních, páčíme-li v příslušném směru. Jsou-li křídla zvýšena příliš mnoho, stlačíme je opatrně níže. Větší opravu polohy předního kraje předních křídel jest však nejlépe prováděti na rohu napínadla, při čemž kraj tento položí se souběžně s hranou prkénka, takže tykadlo přijde vedle prkénka a tak snadno se neulomí.

K popsanému upravování jest ovšem potřebí jisté praxe a radím proto každému, kdo by je chtěl zkusiti, aby začal s motýly obyčejnými a většími, kteří mají poněkud silnější křídla, a pak teprve s druhy slabšími a vzácnějšími. Nebezpečno bylo by však upraviti tímto způsobem motýly staré nebo přeschlé.

Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910. — Quid novi de Coleopterorum Caucasi ad orientem vergentis fauna in meo itinere Julio mense anni 1910 suscepto cognoverim.

Prof. J. Roubal (Příbram).

III.

Krásnaja Poljana.

Liodidae.

Hydnobius punctulatus *Hampe.* 2 ex. sesmýkáni v travnatém údolí k večeru. Nový pro Kavkaz.

? Liodes macropus *Rye.* 1 ex. Nový pro kavkazskou faunu.

Agaricophagus cephalotes Schmidt. v. conformis *Erich.* 1 ex.

Cyrtusa minuta *Ahrens.* 1 ex.; nový pro Kavkaz.

Výsledky tedy malé, protože lokalit takových, na nichž u nás sbíráme Liodesy, v Kr. P. vůbec nebylo, přece však 3 z mých čtyř nálezů jsou pro Kavkaz nové.

Anisotoma orbicularis *Herbst.* Jako u nás, ale vzácně.

Amphycillis globus *F.* Ne hojně.

A. globus *F.* a ferruginea *Sturm.* 1 ex. Obě nové pro Kavkaz.

Agathidium seminulum *L.* 7 ex. Nový druh pro Kavkaz.

1 zdánlivě odchylný kus viděl Reitter.

Agathidium Méquignoni *sp. n. mihi.*

Ze skupiny Cyphoceble *Thomson.*

Význačný formou hlavy, tykadel strukturou povrchu atd. Při studiu nového tohoto druhu dle hlavních rysů, dle příbuznosti »klíčové«, docházíme ku skupině laevigatum *Erich.*, od nějž však se velmi liší; některé karaktery jeho připomínají různé druhy.

Celý světle kaštanový, okraje štítu a všechny končiny světlejší. Lesklý.

Struktura celého povrchu jeví se jako jemné sítkování: poněkud silnější na hlavě a nejslabší na krovkách. Na hlavě jsou též přejemné, řídké tečky.

Hlava silně příčná, na obvodu všude nenápadně zaokrouhlená, bez ostřejších rohů, jaké jsou na př. při očích u laevigatum *Erich.*, oči nevystouplé, spánky v zad málo súženy.

Třetí článek přiměřeně dlouhých, dlouze pýřitých tykadel mnohem slabší třetího a sotva kratší, čtvrtý mnohem kratší než tento a ke kořeni značně zúžen, pátý asi jako předešlý, ale nezúžený, šestý a sedmý růžencovitý, tento předcházejícího silnější, osmý příčný, ve středech okrajů postranních vytažený, tedy na podélném průřezu kosočtverečný, prvý trojčlenného kyje délkou rovný šířce, předposlední slabě příčný, poslední mírně zašpičatělý, dvou předcházejících kratší.

Silně klenutý štít jest stejně jako krovky široký, do předu více zúžen než do zadu, za polovinou nejširší.

Krovky delší šířky, okraj ramenní mírným obloukem vystupuje. Ševní rýha není.

Dlouhý 2·9 *mm*—3·3 *mm.*

V suhalpinském pásmu pouze 2 ex.

Věnuji svému výtečnému příteli A. Méquignonovi, professoru v Perrusson (Indre-et-Loire).

*

Castaneum, thoracis marginibus, extremitatibusque testaceis. Nitidus.

Coleopteris superficie tota densissime subtilissimeque reticulata, sed capite reticulato fortius, subtilissime ac rarissime punctato.

Capite transverso, temporibus basin versum modeste tantum convergentibus.

Antennis longe pubescentibus, eorumque articulo tertio secundo vix breviore, sed graciliore, quarto valde breviore quam tertio, quinto ut quarto, sexto et septimo rotundatis, octavo transverso, clavae articulis magnis, nono longo ut lato, decimo transverso, ultimo duobus penultimis breviore, obconico.

Thorace ut elytrae lato, apicem magis quam basin versus angustato, post medium latissimo.

Elytris latitudine longioribus, humeris late rotundatis, stria suturali nulla.

Long. 2·9 *mm*—3·3 *mm*.

Ad Krásnaja Poljana in regione subalpina ex. duo inveni.

Speciem descriptam in honorem amici mei, A. Méquignon (Perrusson, Indre-et-Loire), nominandam arbitror.

*

A. circassicum *Reitt.* Několik ex. v trouchnivějícím listí a na plísních pod korami stromů v subalpinské zoně.

A. circassicum *Reitt.* v. laeticolor *Reitt.* s předešlým 2krát.

A. filicorne *Reitt.* taktéž, jen 2 ex.

A. Lederi *Reitt.* Ne vzácně s předešlými.

A. tenuicorne *Reitt.* Vzácně, 3 ex. s předešlými.

A. sphaerula *Reitt.* Všude, i ve vyšších polohách.

A. plagiatum *Gyll.* Pod kaštanovou korou starého pařezu několik jedincůn a vrchu hned nad K. P. severně od údolí Ačišcha.

Ansibaris alexiiformis *Reitt.* Ve vyšších polohách v starých houbách, plesnivém listí, pod korou starých pařezů a pod.

Eucinetidae.

Eucinetus caucasicus *Reitt.*

Více jedinců našel jsem pouze pod vlhkou korou obrovských padlých smrků; brouci seděli vždy ve skupinách poblíž bělavých mycelií obyčejně paprskovitě seřazeni a po chvíli po odtržení kůry se jali čile běhati i skákati. Způsob jich života pod korou dobře souvisí s plochým tvarem těla.

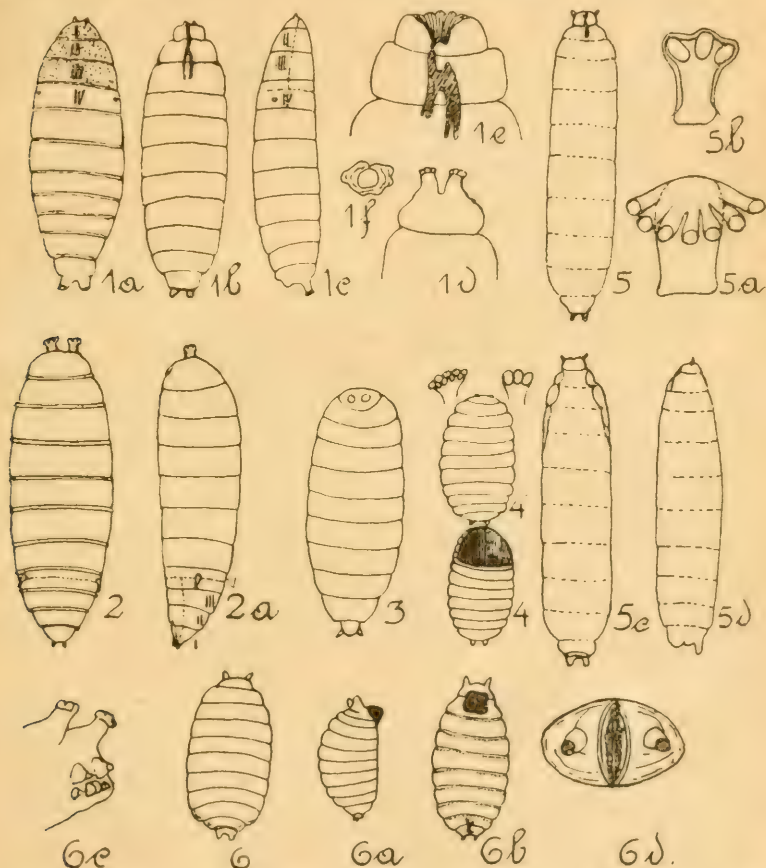
(Pokračování.)

(Materia instituta porro tractatur.)

Příspěvky k poznání kukel hmyzu dvojkřídlého. Diptera cyclorrhapha.

Ant. Vimmer, Kr. Vinohrady.

Nežli jsme mohli upraviti k tisku další část příspěvků, vyšla o metamorphose rodu Lonchaea, Phytomyza, Drosophila pěkná pojednání, v nichž autoři vedle larev i kukly popsali. Z té příčiny nezmiňujeme se znovu o nich.

1. **Scoliocentra villosa** *Mg.*, **kukla**; pohled shora, zdola, se strany. — 2. **Blepharoptera serrata** *L.*, kukla; pohled shora a se strany. — 3. **Helomyza** *sp.* ?, kukla. — 4. **Rhagoletis cerasi** *L.*, kukla; pohled shora a na puparium bez horního víčka, zvětšená stigmata. — 5. **Chlorops taeniopus** *Mg.*, kukla; shora, zdola, se strany. — 6. **Agromyza** *sp.*?, kukla shora, se strany, zdola, zadní konec těla, políčko anální.

Scoliocentra (Leria) villosa *Mg.* (1.) Puparia přinesl nám p. Zeman 28. března z opuštěného špalku včelího, jenž se povaloval u Černošic; šestého a 10. dubna již se mouchy líhly. Délka 4·5 *mm*, šířka 1·5 *mm* svědčí o protáhlém tvaru puparia, kteréž se k oběma koncům zúžuje, ale přece je asi v prvé třetině délky nejširší; skládá se z 11 článků zřetelných (1a). Přední článek nese po straně po jednom ostře zahroceném hrbolku; každý z hrbolků je zbytek larvích předních stigmat. Při dosti velkém zvětšení nalezneme uprostřed prvého článku nálevkovitou řasnatou prohlubinku, na okraji vroubkovanou, v kuklím stavu dosti zchitinisovanou (1e). To je část článku, kterou larva za živa vychlipovala a zatahovala. S prohlubinkou souvisí pevně schránka jícnová (1e), kteráž postupuje od konce prohlubinky v prvém článku až skoro ku hranici článku třetího. Příčný šev víček prostupuje skoro středem čtvrtého článku, hned za ním pnou se sotva patrné dýchací růžky, které se podobají spíše hrbolkům než růžkům (1a, 1c ve IV. čl.). Na dorsální straně puparia vidíme při zvětšení (již i lupou) zřetelně ťupkované články, jejichž zářezy jsou páskovité. podél přejemně vrásčité. Zadní stigmata vypadají jako dva válcovité hrbolky z prodlouženého kuželovitého článku zřetelně vynikající (1a, 1d). Při pohledu laterálním postihneme v předu puparia švy, dle nichž víčka prasknou (1c), v zadu pak vyčnívají zadní stigmata, pod nimiž sedí dva sotva patrné hrbolky. Zadní stigmata při pohledu laterálním jeví se trojlaločná, což je zbytek pupenů stigmat. Anální hrbolek (1f) vypadá jako kruhová destička z chitinu obklíčená nepravidelným valem zhruba elipsovitým.

Než se larvy zakuklí, vytvoří kolem sebe krytinu z kousků voštin.

Blepharoptera (Leria) serrata *L.* (2.) má puparium 6 *mm* dlouhé a 2 *mm* široké, přední část se zúžuje a tím zašpičaťuje zadní část se zaobluje; největší šířka je asi za třetinou délky puparia, nikoli tedy uprostřed. Pokavad nymfa vyplňuje puparium, je toto tmavě červenohnědé, prázdné pak se značně zjasní a nabude většího lesku. Zadní šev horního víčka probíhá čtvrtým článkem (2; 2a, IV.), bezprostředně za švem ční dosti nápadné dýchací růžky, jimiž se puparium této mouchy liší od puparia druhu S c o l i o c e n t r a v i l l o s a L. (2, 2a). Švy mezi články na dorsální straně podobají se obroučkům, které po krajích jako hrbolky vynikají (2.), čehož jsme také na pupariu

Scoliocentra villosa L. neznamenali. Poslední článek puparia není kuželovitý jako při Scoliocentra villosa L., nýbrž skoro polokulatý. Zadní stigmata (2) zřetelně vynikají, jsou delší než u Scoliocentra villosa L. a vždy patrně trojlaločná (tři pupeny původního larvího stigmatu). Na pupariu Blepharoptera serrata poněkud se zadní stigmata oddálila, zvláště u konce, kdežto na pupariu Scoliocentra villosa L. jsou dosti zblížená.

Dufour také zobrazil kuklu této mouchy; dobře vystihl, že se ku předu zúžuje a že je v zadu zakulacená, lež dýchací růžky přešinul do předu a nakreslil je příliš dlouhé.

Larvy, z nichž naše kukly vznikly, přinesl nám p. Zeman z kurníku jistého hospodářství v Davli. Pan Rambousek pak daroval nám mouchy ze syslích doupat. Oběma tuto veřejně děkujeme.

Helomyza *sp*? (3). Dne 22. června přinesli jsme domů červivý hřib (Boletus edulis), v němž zjistili jsme larvy nějaké Helomyzy. Larvy se zakuklily 9. července, leč na imago marně jsme čekali, všecky kukly »zaschly«, ač jsme je dle svého přesvědčení dosti kropili. Z té příčiny nelze nám udati, o kterou specii se jedná. Puparium podobá se v celku pupariu Blepharoptera serrata L., od něhož ani rozměry se neliší. Jest jedenáctičlenné v předu zúžené, přední stigmata na rozdíl od kukly Blepharoptera serrata L. při pohledu dorsálním dosti nápadně vynikají (3). Poslední článek nese ve velmi mělké prohlubince dvě zadní stigmata o svůj průměr od sebe vzdálená. Při pohledu se strany stigmata neční tak nad plochu základní jako zadní stigmata Blepharoptera serrata L. Na ventrální straně puparia zůstala po larvích pošinovadlech drsná políčka.

Rhagoletis cerasi *L.* (4.) Puparium má okrově bílé, bíle poprášené, stigmata červenohnědá. Tvar jeho je v pravém slova smyslu soudečkovitý, neboť na délku měří 3·5 *mm*, na šířku 2 *mm*. Puparium skládá se z 11 článků, kteréž jsou zářezy dobře odděleny. Každý z článků snižuje se směrem k oběma sousedním zářezům, uprostřed je nejvyšší. V předu na prvém článku hrudním sedí dvě malá přední stigmata malému hrozínku podobná (4'). Zadní stigmata vynikají ze zaokrouhleného článku posledního jako 2 červenohnědé bradavky; vzájemná jejich vzdálenost měří $2^1/_2$ šířky jednoho stigmatu. Horizontální šev horního víčka probíhá středem čtvrtého článku. Z okolí Litoměřic.

Chlorops taeniopus *Mg.* (5.) počala se v Čechách povážlivě rozšiřovati již r. 1908. Tehdy postřehli jsme na Čáslavsku mnohá pole napadená těmito vážnými škůdci pšenice. V počátcích nákaza zachvátila jen kraje pšeničných lánů, a tu po našem soudu mohlo se rozmnožení cizopasníků brániti posečením okrajů. Pokosená pšenice mohla sloužiti za zelené krmivo. Skotu by snad v útrobách larvy neuškodily, vždyť řepný chrást napadený larvami květilky Pegomyia conformis (*Fll.*) Neidl. také hospodáři dobytku předkládají, aniž by pozorovali nepříznivých následků. Průjmy, jež při krmení chrástem nastávají, nemohou se přičítati na úkor přítomnosti larev, poněvadž vzniknou i když se krmí zcela zdravým chrástem.

Kukly již jmenovaného cizopasníka patří k nejdelším a nejštíhlejším kuklám soudečkovitým; délka jejich měří 5, 5·5 *mm*, šířka 1 *mm*. Puparium zachovává značnou měrou tvar larvy. Je přesně válcovité a k oběma koncům zúžené, barvy oranžově okrové (5, 5c, 5d). Zadní stigmata (5b) se na temeni terčovitě rozšiřují, tam jsou také trochu tmavší, červenohnědá. Vzájemná vzdálenost jejich měří skoro 3 výšky (ne průměry) jednoho stigmatu. Ventrálně jsou při patě malým valem obklíčena. Hrbolek anální (5d) vyvinul se zřetelně a nezchitinisoval, zůstav té jemné podstaty jako epidermis okolních částí těla. Při pohledu se strany (5d) dobře jej zahlédneme jako malou vypnulinku pod zadním stigmatem, které svou délkou přes hrbolek trochu vyčnívá. Přední stigmata (5a) vypadají jako kratičké chitinové růžky, které jsou dvakrát tak daleko od sebe vzdáleny jako stigmata zadní. Horizontální šev, jenž odděluje horní víčko od dolního, zabíhá skoro do středu čtvrtého článku.

Kutikula puparia je přejemně vrásčitá; při značném zvětšení jeví se na temenech vrásek jemná zrnéčka z chitinu. Na těch se světlo tříští a rozptyluje, o ně se také dosti odráží, jak lze drobnohledem postřehnouti. Proto se domníváme, že droboučká zrnéčka zvětšují lesk puparia.

Agromyza *sp*? (6). Soudečkovitá kukla tvaru trochu hruškovitého barvy žluté bývá $1^1/_2$ až $1^3/_4$ *mm* dlouhá, $^3/_4$ *mm* široká. K listům a ke stěnám přilepuje se černým hrbolkem okolo řiti (6a, 6b). Na prvý pohled zdá se hrbolek býti částí těla, leč pokusy brzy nás přesvědčí, že je to ztuhlý obsah roury zažívací. V líhu zředěném s vodou rozpouští se pomalu, ve sli-

nách lidských velmi rychle, a to v čistě zelenou kapalinu, zbarvenou chlorofylem.

Dvanáctičlenné puparium (na rozhrnuté exuvii pod mikroskopem nalezli jsme 14 článků) má při pohledu se strany tvar hruškovitý, vzadu zúžený. Na hřbetě je vypuklé (6a), na břišní ploše skoro rovné nebo mírně vyduté (6a). Nad černým hrbolkem vyčnívají zřetelně jako tupé růžky dvě zadní stigmata (6a, 6b), jejichž vzájemná vzdálenost mezi špičkami (ne u základu) měří dvě délky (nikoli průměry) stigmatu. Odstraní-li se ve zředěném lihu onen černý hrbolek, objeví se pod stigmaty dva hrbolky, pod nimiž je vypnulinka řitní v pravo a v levo opatřena hrbolkem (6c, 6d). Při pečlivém prohlížení kukly najde tedy pozorovatel dvě stigmata nahoře rozšířená, pod těmi dva větší a dva kratší hrbolky kuželovité. Hřbetní část každého článku je značně vypuklá, břišní část nepatrně. Prvý článek se ze široké base náhle do předu zúžuje a na tomto zúženém místě nese sotva patrná stigmata, kteráž jsou as o své dva průměry od sebe vzdálena.

Na ventrální straně (6b) zřetelně jest viděti na zářezech jemné háčky, jichž bývá po 4 i 5 řadách, v předu prokmitává schránka jícnová, která sahá do třetího článku.

Další pojednání o kuklách ponecháme si zase až na dobu pozdější.

Některé poznámky, hlavně faunistické, o rodu Mycetoporus. — Einige, insbesondere faunistische, Bemerkungen über Mycetoporus-Arten.

Prof. Jan Roubal (Příbram).

Mycetoporus Ludwigi *Reitt.* popsal Reitter (F. G. II. 99.) z Bosny (Ivan-planina). Další exemplář jest v mé sbírce z okolí Mostaru (Matzenauer leg.) — Lebt auch bei Mostar.

M. Mulsanti Ganglb. v. piceolus *Rey.* (v »Reitter: Cat. col. Eur. Cauc. Arm. ross. 1911, 117« jako samostatný druh) jest význačná varieta pro vídeňský Prater, kde hojně se objevuje. — Ausgezeichnete und häufige Form in Wiener Prater.

M. bosnicus *Luze.* O lokalitě píše autor (Luze: Bolitobiini. Verh. der zool.-bot. Gesell. in Wien 1901, 684): »Bosnien (Näheres unbekannt.) — 1 Exemplar. Další naleziště jsou: Ru-

munsko, Comana-Montandon (col. Roubal), Herzegovina, prameny Jasenice — Matzenauer (coll. Roubal), Attika-Leonis (coll. Roubal). — Kommt auch in Rumänien, Herzegovina und Attika vor.

V Č. č. sp. ent. 1910 ve článku J. Kříženecký: »Příspěvek ku poznání fauny broučí východních Čech« jest na str. 124.:

M. bimaculatus *Boisd.* (buď *Boisd. et Lac.*, neb pouze *Lac.!*) jako var. k **M. brunneus** *Marsh.* Ani Luze (l. c.), ani Reitter v katalogu (l. c.), ani Reitter ve Fauna germanica (l. c.) tak nečiní. Mimo to opraviti jest nesprávně psané slovo bruneus a jméno autora.

Jako český druh třeba škrtnouti **M. punctipennis** *Scriba*, pokud se vztahuje k mému nálezu v okolí Klatov (Roubal: Über einige für Böhmen neue Käfer. [Verh. d. zool.-bot. Gesell. in Wien. 1904, 644.]) — Mycetoporus punctipennis Scriba, den ich als böhmische Art (Verh. d. zool.-bot. Gesell. in Wien, l. c.) angeführt habe, ist zu streichen.

M. ambiguus *Luze.* Žije též u nás, jak už jinde jsem poznamenal. Znám tyto lokality dosud: Závisť, Krč, Křivoklát, Nová Huť, Dobříš. — Kommt auch in Böhmen vor.

M. clavicornis *Steph.* mívá často hlavu černou, což Luze (l. c.) v klíči neuvádí, až teprve při popisu a jest to důležitý znak klíčový.

M. corpulentus *Luze.* Připojuji k známým nalezištím: Kodža—Merkl (coll. Roubal), Mostar—Matzenauer (coll. Roubal).

M. Brucki *Pand.* žije též v Rusku ve volyňské gubernii: Klevaň — Roubal, Kijev — Dr. Lgocki. Auch in Wolhynien.

V článku Kříženeckého (l. c.) jest **M. laevicollis** *Epp.* přiřaděn jako var. k rufescens Steph. Taktéž u Klímy: Catal. ins. f. boh. VI. Brouci. 1902, 213 (ve vydání jednosloupcovém) — ač už 1901 u Luzeho (l. c.) a pak u Reittera (l. c.) atd. obě formy jako druhy uváděny.

Fauna okolí Moskvy velmi jest podobna naší; pokud se týká na př. r. Mycetoporus, jsou tam stejně hojni **M. Bandueri** *Rey*, **brunneus** *Marsh.*, **longulus** *Mannh.*, **niger** *Fairm.*, **splendens** *Marsh.*, jakož mi odtud byli k určení předloženi.

Jan Maloch †.

Napsal prof. Dr. Jindřich Uzel.

Poněkud opozděně podáváme zde zprávu o úmrtí akademického malíře a nestora českých entomologů, pana Jana Malocha, který zemřel letos, dne 14. ledna v Praze ve stáří 86 let. Opo-

Jan Maloch, akademický malíř a český entomolog.
* 1825, † 1911.

zdění vysvětluje se tím, že bylo zapotřebí podavateli této zprávy prostudovati napřed denníky lepidopterologické, které nalezeny byly v pozůstalosti zesnulého, aby náležitě mohla býti oceněna jeho činnost. Denníky ty, které počínají r. 1841, jsou svědectvím znamenité píle a velikých vědomostí odborných a vedeny jsou zde s většími, jinde menšími mezerami až čtrnácte dní před smrtí svého pisatele. Pozoruhodna je vyspělost a vážnost, s kterou tehdy jako 16tiletý posluchač malířské akademie začíná tyto denníky seznamy motýlů na jednotlivých výletech v okolí pražském sbíraných. Jeho velmi čilý styk s prvními té doby českými lepi-

dopterology majorem Züllichem z Zühlbornu, drem F. A. Nickerlem a drem Sagou i se známým lepidopterologem vídeňským Mannem, kteří se o jeho studia neobyčejně zajímali a je podporovali, zaručuje správnost jeho údajů od samého počátku. Mimo to svědčí o pravdivosti a spolehlivosti udaných jmen motýlů celá řada okolností, které sezná teprv ten, kdo denník Malochův studuje.

Pro přesné udání místa, měsíce a dne, kdy nálezy učiněny, jest obsah denníků Malochových znamenitým příspěvkem k poznání českých motýlů a sice nejen tak zvaných makrolepidopter, nýbrž i, a to v míře veliké, mikrolepidopter — takže doporučuje se, pokud se tak nestalo již drem O. Nickerlem, sestaviti všecky údaje Malochovy v souvislý seznam a uveřejněním jeho zachovati výsledky práce a píle mnohých desítiletí pro českou vědu entomologickou. Materiál k těmto denníkům však nesnesl jen Maloch sám, nýbrž i jeho bratři, zvláště Augustin, jenž r. 1848 při revoluci v Uhrách přišel o život,*) a Antonín, později chvalně známý profesor v Jičíně. Oba byli nadšení sběratelé a pozorovatelé českých motýlů, jakož i v pozdějších letech jeho synové, kteří vesměs domohli se vynikajícího postavení společenského.

I své umění malířské uplatnil Maloch ve svých dennících velmi četnými a krásně kolorovanými obrazy motýlů a housenek sem tam vtroušenými.

Také jsou denníky Malochovy příspěvkem k historii české entomologie, neboť pisatel jich měl styky téměř se všemi českými entomology a mnohou věc o nich zaznamenal. Tak zvláště dočteme se v nich o píli a výsledcích sběratelských Lokaye, Pichlera, Dr. O. Nickerla, J. Srdínka, N. M. Kheila, J. Pokorného a celé dlouhé řady jiných lepidopterologů českých.

Místa, kde Maloch nejvíce sbíral, jest okolí pražské (zvl. jeho oblíbená Krč, Chuchle, Závisť), Karlův Týn, Slapy a Králův Dvůr u Berouna, dále okolí Brandýse a Lysé n. L. a Svatojanských Lázní. Též několikrát navštívil Krkonoše. Rozličných míst, kde mimo to více nebo méně v Čechách sbíral, je veliký počet; navštívilť je Maloch za svým povoláním jako umělec a vynikající fotograf (který první daguerotypii v Praze provozoval!) Kromě v Čechách sbíral též motýle v Alpách.

*) Též náš Jan byl toho roku při revoluci v Praze raněn kulí z ručnice do nohy.

Lepidopterologie byla Malochovým zamilovaným odvětvím entomologie; avšak i pozorováním a studiem jiného hmyzu českého se zvláště v poslední době svého života zabýval. Svědčí o tom přečetné poznámky v jeho dennících a hojné skizy. Zvláště hmyzu v zemědělství důležitému věnoval zvýšenou pozornost.

Pro neobyčejnou svou skromnost a nesmělost osobní nezanechal Maloch spisů vlastních, avšak mnohý údaj jeho přešel do spisů Dr. F. A. Nickerla i jeho syna Dr. O. Nickerla, jak již nahoře praveno. Jaké mínění měl o spolehlivosti a zdatnosti Malochově poslednější vynikající lepidopterolog, vysvítá z jeho dopisů v pozůstalosti zesnulého nalezených.

Malochovi bylo popřáno, aby prožil dlouhý, šťastný a bohatý život, vyplněný vedle konání povinností svého stavu a péče o svou četnou rodinu, hojnými požitky ideálními, plynoucími z uměleckého i vědeckého pozorování přírody, v kterémžto svém nadšení nebyl, poněvadž nevystupoval veřejně, tísněn žádným rušivým vlivem.

Pisatel těchto řádků měl, bohužel, jen málokdy příležitost stýkati se osobně s Malochem. Dojmut byl, navštíviv ho několik měsíců před jeho smrtí, pohledem na šťastného toho starého malíře obklopeného Madonami, Kristy, motýly i květinami a zahrnovaného láskou své dcery a své vnučky.

Čest budiž a nehynoucí sláva tomu pilnému, tichému, milému pracovníku českému!

Drobnosti.

Abeille de Perrim: **Etude d'un Rhipidius nouveau de Provence, R. Boissyi Abeille.** (Comptes rend. d. séan. d. l. Soc. de Biol. 21. Déc. 1909, t. LXVII. p. 854 (4 stránky).

Nejdříve podán popis nového druhu broučího z rodu Rhipidius, rodu to, možno říci, svým zjevem po stránce morfologické, biologií, tím, že není skoro příkladu druhého, kde by se tak svrchovaně markantní brouk vyskytoval tak sporadicky v evropské fauně, velepamátného.

♂ liší se od R. pectinicornis, Abeillei, Vaulogeri malýma očima, jež jsou menší třetiny hlavy, od R. parisiensis a quadriceps štítem okrajů postranních nevy-

krojených, od R. apicipennis příčným štítkem, od R. quadriceps ještě stejně vzdálenými hořeními okraji očí v předu i v zadu.

3 ex. našel u Cavalaine v depart. Var p. M. H. de Boissy z Toulonu pod dubovou korou.

Rhipidiusové larvy žijí parasiticky v malých Orthopterách, na př. rusech, hlavně Ectobia livida, a prvá ♀ Sundersem nalezená (R. blattarum Sun. = pectinicornis Thub.) byla z Ectobie.

Autor vykládá o lokalitách převzácného našeho rodu; žijí v údolích na listnatých stromech (na př. Acer pseudoplatanus, jakož sám seznal v údolí Charmettee rovnoběžném s Grande-Chartreuse), jsou zvířata noční vlahé sezony a objevují se poblíž různých Orthopter, praví: »nous savons maintenent que la moyen de capturer ces fantastiques petits Coléoptères . . . est de les rechercher dans la saison très chaude, la nuit, en compagnie d'orthopteres, leur victimes. *Prof. J. Roubal.*

Mączyński Wojciech zemřel v prvé polovině května 1911 ve Varšavě. Byl entomolog a zabýval se brouky, jichž faunu středoevropskou ovládal dokonale, ač jinak žil v ústraní bez účasti na veřejném foru publicistické činnosti. Perfektně znal faunu broučí nejširšího okolí Varšavy a prostudoval i jiné kraje Królestwie pols. Methody sběrací ovládal velmi dobře — připomínám jen, že v okolí Varšavy našel Saulcyella Schmidti Maerkel, Euplectus Erichsoni Aub. etc. Jest jen si přáti, aby znamenité sbírky zesnulého, moderně založené, přešly v majetek instituce neb privátní osoby, kde by byly podkladem literární práce zoogeografické — zasloužily by si toho i posloužily by vědě sbírky entomologa tak dobrého, o němž praví mne dnes (10./4. 11) došlá smutná zpráva o něm: »umarł najlepszy polski coleopterolog«. *Prof. J. Roubal.*

Evropští nosatci podčeledě Rhynchitinae.

Napsal Romuald Formánek.

Rhynchitinae tvoří druhou skupinu 20té čeledě Curculionidů Apionidae. Tito liší se od ostatních nosatců vykazujících dvojitý hrdelní výkrojek tykadly nelomenými a kyčlemi sblíženými; dělí se na dvě skupiny Apioninae a Rhynchitinae.

Apioninae mají příkyčlí veliká, stehna v jich konec vkloubená, kyčle středních noh kulovité, vyčnělé a pygidium

krovkami zakryté. Rhynchitinae mají příkyčlí malé, stehna po straně vkloubená, kyčle středních noh ploché, příčné, žuchvy (mandibule) na zevní straně ozubené.

Tato druhá skupina vykazuje pět rodů s 46 druhy, z nichž vyskytuje se 27 v zemích sudetských. Znaky těchto rodů vytčeny jsou v přehledu níže uvedeném. Brouci sem patřící žijí vesměs na listnatých ovocných a užitkových stromech, náleží k nejhorším jich škůdcům a jest již proto důležito způsob jich života blíže seznati. Žuchvy jejich opatřeny jsou ostrými zoubky, kterých při starostech o výživu potomstva účelně upotřebují.

Attelabus nitens *Scop.* prořízne rovně list s obou stran až ku prostřednímu žebru, dolejší odříznutou část svine v trubičku, do které vajíčka volně vloží a pak stopku listu nahlodá, by předčasně odumřel a příhodným k výživě larev se stal. Jen zcela malý list svine v rourku, aniž by jej nařízl. Podobné závitky dělá Apoderus coryli *L.* a erythropterus *Zschach.* Tito však nařiznou list jen s jedné strany. Rovný řez jde hlavním žebrem k některému postrannímu nervu, na kterém pak závitek visí. Rhynchites tristis *F.*, betulae *L.* a Mannerheimi *Hummel* dělají umělé závitky v podobě doutníků, při čemž nařiznou listy obyčejně v horní třetině s obou stran až ke hlavnímu žebru. Než závitek uzavřen, vyhlodají na vnitřních stěnách 1 až 4 kabelky, do kterých vloží po jednom vajíčku. Larvy opustí závitek po 5ti až 9ti týdnech a zakuklí se v zemi.

Byctiscus betulae *L.* a populi *L.* svinují více listů v jednu rourku podoby doutníku a nahlodají větévku, by listy odumřely. Jen listy o průměru 5 až 6 *cm* svinují jednotlivě. Vajíčka kladou do direk v závitek s povrchu navrtaných, obyčejně 1 až 8 do jednoho závitku, každé však do zvláštní dirky. Larvy zakuklí se po 60 až 65 dnech v zemi, kdež na podzim se brouci vyvinou a přezimují. Prvý napadá často vinnou révu a jediná samička může celý keř zničiti.

Rhynchites interpunctatus *Steph.* navrtává listy ovocných stromů a doubků u kořene prostředního žebra a vkládá 1 až 4 vajíčka do jedné dirky. Larvy zakuklí se po 6 týdnech v zemi.

Rhynchites coeruleus *Deg.* navrtává mladé výhonky skoro všech ovocných stromů a vkládá do slabých po jednom vajíčku, do silnějších až tři vajíčka. Larvy živí se dužninou vý-

honku a zakuklí se po čtyřech týdnech v zemi. Brouci objevují se často již koncem září, množí se však až v příštím jaře. Podobně žije Rhynch. pauxillus *Germ.* na břízách a třešních a Rhynch. germanicus *Herbst* na doubcích.

Rhynch. pubescens *F.* klade vajíčka do hlubokých direk, které navrtává do dřevnatých částí dubových větví bezprostředně v místa, kde má vzniknouti nový výhonek. Vloživši tam vajíčka, uzavře navrtané jamky korou z místa toho před vrtáním odloupnutou. Podobně množí se Rhynch. olivaceus *Gyll.* a coeruleocephalus *Schall.* rovněž na doubcích.

Rhynch cupreus *L.*, aequatus *L.* a bacchus *L.* žijí na ovocných stromech a kladou vajíčka do mladých plodů, jichž stopky nahlodají, by plod předčasně odpadl.

Z toho viděti, že dotčení brouci působí ohromnou škodu na ovocných a užitkových stromech. Tuto možno jedině častým sklepáváním a ničením brouků zameziti.

Za ochotné a krásné provedení obrázků k práci této vzdávám díky panu professorovi Vl. Zoufalovi v Prostějově.

Přehled rodů.

1. Holeně rovně uťaté, na konci krátkými, rovnými trny opatřené, na vnitřní straně hladké 2.
— Holeně šikmo uťaté, na konci mohutnými, hákovitě zahnutými ostny ozbrojené, na vnitřní straně zoubkované 4.
2. Pygidium krovkami zakryté, kyčle (coxae) zadní protáhlé, až k okraji krovek sahající, palička tykadlová z článků volně souvisejících složená, krovky nepravidelně tečkované 1. Auletes *Schönh.*
— Pygidium volné, krovkami nepokryté, kyčle zadní krátké, okraje krovek nedosahující, krovky většinou v řádkách tečkované 3.
3. Kyčle zadní sáhají až ku příhrudí (episternum) a oddělují zcela prvý sternit od zadohrudí, zadní příhrudí úzké, přehyby krovečné (epipleura) buď chybí neb jsou jen nejasně naznačené 2. Rhynchites *Schneid.*
— Kyčle zadní nedosahují příhrudí, prvý sternit splývá po stranách se zadohrudím, zadní příhrudí široké, přehyby krovečné mohutně vyvinuté 3. Byctiscus *Thoms.*
4. Hlava v zadu nezaškrcená, krk širší než hlava přes oči 4. Attelabus *L.*

— Hlava v zadu zaškrcená, krk užší než polovina hlavy přes oči 5. Apoderus *Oliv.*

I. rod **Auletes** *Schönherr.*

1. Nosec rovný, oblý, lesklý, bez teček, čelo vyklenuté, skoro pod pravým úhlem k nosci skloněné, tykadla u samého kořene nosce vkloubená, žlábky tykadlové nevyvinuté — Auletes in sp. 1. tubicen *Boh.*

— Nosec více méně prohnutý, hrubě a silně tečkovaný, s čelem v téže rovině ležící, tykadla mezi kořenem a středem nosce vkloubená — Auletobius *Desbr.* 2.

2. Tykadla blíže kořene nosce vkloubená, tělo černé 2. basilaris *Gyll.*

— Tykadla blíže středu nosce vkloubená 3.

3. Hlava za očima nezaškrcená, spánky souběžné 4.

— Hlava za očima zaškrcená, spánky do zadu sbíhavé 5.

4. Nosec úzký, u ♂ tak jako štít s hlavou dlouhý, u ♀ mnohem delší 3. pubescens *Kiesw.*

— Nosec široký, u ♀ tak jako štít s hlavou dlouhý, u ♂ mnohem kratší 4. politus *Serv.*

5. Krovky aspoň o polovinu delší než širší, tělo černé, zadek i krovky červené, tyto kol štítku a na zadní polovině s většími či menšími tmavými skvrnami, velmi zřídka celé tělo černé (a. concolor Desbr.) 7. maculipennis *Duval.*

— Krovky sotva o třetinu delší než širší, tělo jednobarevné, tmavé 6.

6. Tělo modrozelené, dlouhými, bělavými, přilehlými chloupky hustě pokryté, oči velké, silně vyklenuté, značně vyčnělé, hlava a štít hustě, dosti jemně tečkované, krovky blíže ramen znatelně vmáčknuté, ramena vyčnělá 5. constrictus *Reitt.*

— Tělo černé, kratšími, řídčeji seskupenými chloupky pokryté oči menší, slaběji vyklenuté a méně vyčnělé, hlava a štít hruběji tečkované, krovky stejnoměrně vyklenuté, ramena nevyčnělá 6. Beckeri *Desbr.*

1. **Auletes tubicen** *Boh.*,

Mém. Mosc. VI, 25, *Schönh.* I, 243, *Desbr.*, Mon. 79, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 1; meridionalis *Duv.*, Gen. Col. Curc. 8.

Velmi význačný a lehce znatelný po rovném, oblém, hladkém nosci, vyklenutém, skoro pod pravým úhlem k nosci skloněném čele a po tykadlech u samého kořene nosce vkloubených. Tělo protáhlé, černé se zelenavým nádechem, lesklé, jemnými bělavými chloupky spoře pokryté, tykadla a nohy z větší části žlutavé. Nosec tak dlouhý jako štít s hlavou, rovný, oblý, lesklý, bez teček, ku předu velmi nepatrně rozšířený. Hlava příčná, nepatrně užší štítu, prostředně silně a dosti hustě tečkovaná, čelo vyklenuté, skoro pod pravým úhlem k nosci skloněné, oči malé, kulaté, silně vyklenuté. Tykadla u samého kořene nosce vkloubená, zadní hranu štítu přesahující, násadec krátký a tlustý, články bičíku protáhlé, skoro stejně široké, čím dále k paličce tím kratší, palička ze tří volných, širokých článků složená. Štít as tak dlouhý jako široký, v zadní třetině nejširší, ku hlavě velmi slabě, ku krovkám silněji zúžený, souměrně vyklenutý, silně, hustě, místy svraštěle tečkovaný. Krovky podlouhle vejčité, za středem nejširší, svraštěle tečkované, tečky mělké, na přední polovině v nepravidelné řádky sestavené. Nohy dlouhé s rovnými ku konci nepatrně rozšířenými holeněmi, chodidla tak dlouhá jako holeně, prvé dva články úzké, stejně dlouhé, třetí článek široký, až ke kořenu rozeklaný, drápky jednoduché, 2·5 *mm* i s noscem dlouhý. Žije v Jižní Francii, Italii, Dalmacii, na Korsice, Sicilii a v Alžíru.

2. **Auletes basilaris** *Gyll.*,

Schönh. V, 346, *Redt.* Faun. austr. III, 301, *Seidl* Faun. transs. 742, *Desbr.* Mon. 84, *Schilsky Küst.* und *Kraatz* 40, 4; nigrocyaneus *Waltl* Isis 1839, 222. (Obr. 1.)

Po nosci plochém, prohnutém, tečkovaném, s čelem v téže rovině ležícím a po tykadlech poblíž kořene nosce vkloubených snadno poznatelný. Tělo černé s modravými krovkami, velmi krátkými bělavými chloupky spoře pokryté. Nosec ♂ tak jako štít, ♀ tak jako štít i s hlavou dlouhý, slabě prohnutý, v basální polovině hrubě, svraštěle tečkovaný, v apikální části slabě rozšířený, sploštělý, mdlý, nelesklý. Hlava příčná, mnohem užší než štít, hrubě a hustě tečkovaná, oči kulaté, silně vyklenuté, u ♂ mnohem silněji vyčnělé. Tykadla mohutná, blíže kořene nosce vkloubená, zadní hranu štítu přesahující, násadec a prvý článek bičíku krátké, směrem ke konci kyjovitě stlustlé, druhý článek nejdelší, as

třikrát tak dlouhý jako na konci široký, ostatní články čím dále k paličce tím kratší a širší, palička široká, přední dva její články silně příčné, třetí článek krátce zašpičatělý, Štít širší než delši, v zadní třetině nejširší, ke kořenu silněji než k hlavě zúžený, hluboce, hustě a hrubě tečkovaný. Krovky krátce vejčité, na kořeně rovně uťaté, od vyčnělých ramen až k poslední třetině dosti značně rozšířené, dále pak v mohutném oblouku společně zaokrouhlené, velmi hustě, nepravidelně tečkované. Nohy dlouhé, s rovnými, nerozšířenými holeněmi, chodidla mnohem kratší než holeně, prvý článek skoro třikrát delší než širší, druhý as tak dlouhý jako široký, třetí příčný, až ke kořenu rozeklaný. Drápky na konci rozpoltěné. 2·5—3 *mm* bez nosce dlouhý. Ve střední Evropě, u nás místy hojný.

3. **Auletes pubescens** *Kiesw.*,

Ann. Soc. ent. Fr. 1851, 627, *Desbr.* Mon. 88, *Schilsky Küst.* und *Kraatz* 40, 6; cisticola *Fairm.* Ann. Soc. ent. Fr. 1859 163; subplumbeus *Chevr. Guer.* Rev. zool. 1860, 129; aenescens *Schilsky* l. c.

Druhu basilaris Gyll. příbuzný a podobný, od něho noscem dlouhým, tenkým, tykadly blíže středu nosce vkloubenými, užším štítem a krovkami nápadně kratšími odlišný. 2—3 *mm* bez nosce dlouhý. V jižní Evropě rozšířen.

4. **Auletes politus** *Boh.*,

Mém. mosc. 1828, 24, *Schönh.* I, 235, *Desbr.* Mon. 86, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 7; ilici *Géné* Ins. Sard. II, 36.

Druhům basilaris Gyll. a pubescens Kiesw. podobný a příbuzný, od prvého tykadly blíže středu nosce vkloubenými, krovkami kratšími a širšími, pýřitosti těla mnohem delší a hustší, od druhého noscem širokým, u ♀ tak tak jako štít s hlavou dlouhým, u ♂ mnohem kratším odlišný. 2—3 *mm* bez nosce dlouhý. Žije v jižní Evropě, též na ostrovech Korsice, Sardinii, Sicilii, Kretě a Rhodu.

5. **Auletes constrictus** *Reitt.*,

Deutsch. ent. Zeitschr. 1891, 32, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 8.

Poznatelný po těle modrozeleném, lesklém, hustými, bělavými chloupky pokrytém, nosci lesklém velmi spoře tečkovaném

a po hlavě za očima silně zaškrcené. Modrozelený, silně lesklý, tělo dosti dlouhými, bělavými, přilehlými chloupky hustě pokryté. Nosec ♀ tak dlouhý jako štít s hlavou, u ♂ mnohem kratší, mírně prohnutý, jen po stranách v řádkách řídce tečkovaný, na povrchu hladký, silně lesklý. Hlava příčná, za očima silně vyklenutými a vyčnělými mohutně zaškrcená, silně a hustě tečkovaná. Tykadla za středem nosce vkloubená, jako u druhu basilaris *Gyll.* utvářená. Štít as tak dlouhý jako široký, po stranách slabě zaokrouhlený, za středem nejširší, dosti silně a hustě tečkovaný, u ♂ s podélnou hladkou páskou uprostřed. Krovky as o třetinu delší než širší, u kořene rovně uťaté a blíže vyčnělých ramen silně vmáčknuté, se stranami souběžnými, hrubými tečkami dosti řídce a nepravidelně prostoupené. Nohy jak u druhu basilaris Gyll. 2·5—4 *mm* bez nosce dlouhý. Kavkaz, údolí řeky Araxu.

6. **Auletes Beckeri** *Desbr.*,

Ann. Soc. ent. Fr. 1873, 187, *Schilsky, Küst.* und *Kraatz* 40, 11.

Druhu constrictus Reitt. příbuzný a podobný, od něho tělem černým, kratšími a řídčeji seskupenými chloupky pokrytým, očima menšími, slaběji vyklenutými a méně vyčnělými, hrubším tečkováním hlavy a štítu a krovkami stejnoměrně vyklenutými, u nevyčnělých ramen nevmáčknutými odlišný. 2·8—3 *mm* dlouhý. Žije v jižním Rusku.

7. **Auletes maculipennis** *Duval.*,

Genera col. curc. 1854, 8, *Desbr.* Mon. 89, *Schilsky, Küst.* und *Kraatz* 40, 12; a. c o n c o l o r *Desbr.* l. c.

Snadno poznatelný po těle protáhlém, obyčejně dvojbarevném a po hlavě za očima zaškrcené. Tělo protáhlé, černé, lesklé, krátce, dosti hustě, šedavě pýřité, zadek a krovky červené, tyto kolem štítku a na zadní polovině většími či menšími tmavými skvrnami, zřídka celé tělo černé (a. concolor *Desbr.*). Nosec ♂ tak dlouhý jako štít, u ♀ málo delší, mírně prohnutý, uprostřed nejužší, odtud ku kořenu i ku špici mírně rozšířený, hrubě, hustě, svraštěle tečkovaný. Hlava příčná, za očima silně vyklenutými a vyčnělými zaškrcená, dosti silně a hustě tečkovaná, spánky do zadu sbíhavé. Tykadla za středem nosce vkloubená, as doprostřed štítu sahající, násadec na konci stlustlý, sotva dvakrát tak dlouhý jako na konci široký, prvý článek bičíku podlouhle

kulovitý, málo delší než širší, druhý dvakrát tak dlouhý jako široký, ostatní články čím dále k paličce tím kratší a širší, palička mohutná, od posledního článku bičíku nezřetelně oddělená. Štít delší než širší, na stranách slabě vyklenutý, skoro valcovitý, silněji než hlava tečkovaný. Krovky mnohem širší štítu, nejméně o polovinu delší než širší, u ♂ se souběžnými stranami, u ♀ do zadu slabě rozšířené, dosti silně tečkované, tečky mělké, tu a tam v řádky seskupené. Nohy mohutné, střední a zadní holeně ♂ slabě dovnitř prohnuté, chodidla tak dlouhá jako holeně, prvé dva články úzké, protáhlé, třetí nepatrně širší, až ku kořenu rozeklaný, drápky slabě rozpoltěné. 2·5—3 *mm* bez nosce dlouhý. Žije na Korsice, Sardinii, Sicilii a v Alžíru.

II. rod **Rhynchites** *Schneider.*

1. Hlava za očima na způsob krku zaškrcená, nosec krátký, žlábek tykadlový okrouhlý neb protáhlý, po celé délce stejně hluboký, přehyby krovečné úzké, hladké, bez teček — Deporaus *Sam.* 2.
— Hlava za očima nezačkrcená, někdy však nepatrně zúžená, žlábek tykadlový obyčejně protáhlý, čím dále ku hlavě tím mělčí, přehyby krovečné dosti široké, hladké nebo tečkované. 4.
2. Krovky krátké, jen o čtvtinu delší než širší, v rýhách hrubě tečkované, s krátkou řádkou nepravidelných teček po stranách štítku, nosec široký, kratší než hlava, tato a štít hustě tečkované, povrch krátce pýřitý, tělo černé, krovky tmavomodré. 1. tristis *F.*
— Krovky skoro dvakrát tak dlouhé jako široké, beze zkrácené řádky teček po stranách štítku, nosec tak dlouhý jako hlava, zploštělý, k ústům rozšířený 3.
3. Štít širší než hlava, nosec dvakrát tak dlouhý jako široký, krovky vysoce vyklenuté, dozadu rozšířené, povrch černý, někdy s modravým nádechem, krátce a hustě pýřitý, stehna zadní u ♂ nádorovitě naběhlá 2. betulae *L.*
— Štít tak široký jako hlava, nosec mnohem delší, krovky ploché, užší a protáhlejší, mnohem jemněji v rýhách tečkované, povrch černomodrý, soiva pýřitý, stehna ♂ pravidelně vyvinutá, nenaběhlá 3. Manerheimi *Hum.*
4. Šestý článek bičíku tykadlového delší než 5. a 7., tělo velmi protáhlé, velmi krátce pýřité, krovky dvakrát tak

dlouhé jak široké, druhý článek chodidel delší než širší, na konci skoro rovný — Pselaphorhynchites *Schilsky* 5.

— Pátý až sedmý článek bičíku tykadlového čím dále k paličce tím kratší. 6.

5. Zkrácená řádka teček po stranách štítku z teček nepravidelně seskupených složená, nezřetelná, mezirýží krovek úzké svraštělé, holeně na vnitřní straně bez ostnu. 4. nanus *Payk.*

— Zkrácená řádka teček po stranách štítku z teček pravidelně seskupených složená, na prvý pohled znatelná, mezirýží krovek širší, holeně na vnitřní straně rovným krátkým ostnem opatřené 5. tomentosus *Gyll.*

6. Tělo protáhlé. pygidium někdy z části krovkami zakryté, krovky se zkrácenou řádkou teček po stranách štítku, nosec krátký, buď rovný neb jen slabě zahnutý — Lasiorhynchites *Jekel* 7.

— Tělo krátké, pygidium vždy nezakryté, krovky nejvýše o třetinu delší než širší. 11.

7. Tělo dvojbarvé, zřídka celé červenožluté. 8.

— Tělo jednobarvé, buď čistě modré neb se zelenavým nádechem. 9.

8. Krovky v rýhách tečkované, tečky velké, hluboké, po celé ploše krovek souměrné, hlava, spodní část těla a nohy tmavomodré neb tmavozelené, štít a krovky červenožluté. 6. coeruleocephalus *Schall.*

— Krovky v řadách tečkované, tečky menší a mělké, v zadní polovině mnohem jemnější než v přední, tělo červenožluté, spodní strana tmavá, zadní polovina krovek, tykadla a holeně hnědé až černé (forma typ.), někdy jest celé tělo červenožluté (a. rufotestaceus *Schilsky*) neb tmavomodré (a. nigritus *Mill.*), jindy jest tělo červenožluté a jen krovky jsou tmavomodré (a. luridus *Boh.*), nebo jest i dolní část těla tmavá (a. semiruber *Boh.* 7. praeustus *Boh.*

9. Devátá řada teček dosahuje jen ku středu krovek, krovky v řadách tečkované, tečky po celé délce krovek stejně silné, mezirýží s dosti pravidelnou řadou slabších teček,

hlava ♂ nápadně užší, s očima silně vyklenutýma a mnohem užším čelem, nosec svraštěle tečkovaný, bez lišty.
8. olivaceus *Gyll.*

— Devátá řada teček dosahuje ku poslední třetině krovek 10.

10. Řady teček na krovkách čím dále nazad tím slabší, na zadní polovině často vůbec neznatelné, mezirýží dosti pravidelnou řadou mnohem slabších teček prostoupené, tělo nestejně dlouhými chloupky dosti hustě pokryté, nosec po celé délce lištou prostoupený. 9. cavifrons *Gyll.*

— Řady teček po celé ploše krovek souměrné, mezirýží tak silnými tečkami jako ony řad nepravidelně prostoupené, tělo mnohem kratšími, stejně dlouhými, jako přistřiženými, vzpřímenými chloupky pokryté, nosec dvěma, na koncích spojenými, uprostřed podélnou zvýšeninu uzavírajícími lištami prostoupený. 10. sericeus *Herbst.*

11. Krovky se zkrácenou řádkou teček po stranách štítku, nosec tenký, u obou pohlaví více méně prohnutý — Coenorrhinus *Seidl.* 12.

— Krovky bez zkrácené řádky teček po stranách štítku 19.

12. Devátá řada teček nesplývá s desátou, obě dosahují konce krovek 13.

— Devátá řada teček spojuje se za středem krovek s desátou 14.

13. Desátá řada teček u kořene ve dvě krátké větévky rozdělená, krovky při pohledu shora čtvercovité, mezirýží širší než řady teček, tečky v řadách malé
11. germanicus *Herbst*

— Desátá řada teček u kořene nerozvětvená, krovky při pohledu shora obdélníkovité, mezirýží užší než řádky teček, tečky velmi velké, jamkovité
12. aeneovireus *Mrsh.*

14. Tělo tmavomodré 15.

— Tělo žlutočervené, štít a kořen nosce s kovovým nádechem 18.

15. Devátá řada teček dosahuje až ke 2. neb 3. sternitu zadečkovému, štít velmi jemně a hustě tečkovaný, hlava ♂ užší se spánky do zadu zúženými a se silně vyklenutými, vyčnělými očima, hlava ♀ širší se souběžnými spánky a s plochými, nevyčnělými očima, nosec ♂ jako štít, ♀ jako

štít s hlavou dlouhý, krovky as o čtvrtinu delší než širší, mezirýží ploché, řadou jemných teček prostoupené
13. interpunctatus *Steph.*

— Devátá řada teček dosahuje jen ke středu krovek, štít mnohem řídčeji tečkovaný 16.

16. Nosec silně prohnutý, u ♀ tak dlouhý jako štít s hlavou, u ♂ kratší, oči silně vyklenuté a značně vyčnělé, krovky čtvercovité, mezirýží vyklenutá hladká
14. pauxillus *Germ.*

— Nosec buď nepatrně prohnutý nebo rovný, mezirýží krovek ploché, tečkované 17.

17. Krovky obdélníkovité, oči ploché, čelo mezi očima tak široké jako konec nosce, nosec ♀ delší než štít i s hlavou, štít hustě, svraštěle tečkovaný, tělo modré
15. cyaneus *Form.*

— Krovky čtvercovité, oči vyklenuté, vyčnělé, čelo mezi očima dvakrát tak široké jako konec nosce, nosec ♀ sotva delší než štít, tento jemně a spoře tečkovaný, tělo černé
16. Abeillei *Desbr.*

18. Oči malé, silně vyklenuté a vyčnělé, spánky tak dlouhé jako průměr očí, nosec ♂ tak dlouhý jako štít s hlavou, ♀ více než o polovinu delší, tělo lesklé, štít zploštělý, podélnou rýhou prostoupený, mezirýží vyklenuté, hladké, nebo velmi jemně tečkované 17. aequatus *L.*

— Oči nápadně velké, nepatrně vyklenuté, spánky kraťounké, sotva čtvrtinu průměru očí dlouhé, nosec ♀ tak jako štít s hlavou dlouhý, nosec ♂ málo kratší, tělo mdlé, nelesklé, štít silně vyklenutý, bez rýhy uprostřed, mezirýží ploché, hustě a dosti silně tečkované
18. cribripennis *Desbr.*

19. Nosec u obou pohlaví prohnutý, štít ♂ bez trnu po stranách, krovky pravidelně vyklenuté, zřídka na přední polovině nepatně vmáčknuté, v rýhách tečkované — Involvulus *Schrank* 20.

— Nosec ♀ rovný, štít ♂ buď po stranách ostrým trnem neb na prosternu hrbolkem opatřený, krovky na přední polovině sploštěné a příčně vmáčknuté, mohutnými vráskami prostoupené, řady teček více méně znatelné
Rhynchites in sp. 24.

20. Nosec tlustý, u ♀ nejvíce tak dlouhý jako štít s hlavou . 21.
— Nosec tenký, u obou pohlaví mnohem delší nežli štít s hlavou (Merhynchites *Sharp.*), tělo černé, štít a krovky červené, tyto na švu černou, do zadu klínovitě zúženou páskou zdobené, v mělkých rýhách tečkované, mezirýží velmi široké, ploché, tečkami právě tak velikými jako jsou tečky v řadách, nepravidelně prostoupené, povrch černými, dlouhými, vzpřímenými, dosti hustě seskupenými chloupky pokrytý 23. hungaricus *Herbst.*
21. Devátá řada teček splývá ve středu krovek s desátou 22.
— Devátá řada teček nesplývá s desátou, dosahuje konce krovek 23.
22. Tělo černé, hlava příčná, štít jemně tečkovaný, mezirýží krovek hladké, širší než řady teček

1R. aethiops *Bach.*
— Tělo kovově zbarvené, hlava delší než širší, štít velmi hustě a hrubě tečkovaný, mezirýží řadou jemných teček prostoupené a příčně vráskované, užší než řady hrubých teček

20. cupreus *L.*
23. Štít úzký, delší než širší, řídce tečkovaný, nosec kratší, nepatrně prohnutý, bez lišty, řady hrubých teček v hlubokých, po celé ploše krovek stejně utvářených rýhách umístěné, tak široké jako mezirýží, tato jemnějšími řadami teček prostoupené, brouk menší, modrý

21. coeruleus *Degeer.*
— Štít široký, širší než delší, velmi hustě tečkovaný, nosec delší, silně prohnutý, v basální polovině lištou prostoupený, řady teček jemné, čím dále ke konci krovek tím slabší, mezirýží velmi široké, právě tak velkými tečkami jako ony řad hustě, nepravidelně prostoupené

22. pubescens *F.*
24. Štít ♂ po stranách ostrým trnem opatřený 25.
— Stít ♂ po stranách bez trnu, prosternum dvěma ostrými hrbolky ozdobené 26.
25. Nápadně větší, články tykadel protáhlejší, všechny tři články paličkové mnohem delší než širší, drápky mohutně vyvinuté, až ke kořenu rozpoltěné, tak že se zdá, jakoby chodidla byla čtyřmi stejně dlouhými drápky opatřena

24. trojanus *Gyll.*

— Mnohem menší, tykadla nápadně kratší, přední dva články paličkové tak dlouhé jako široké, drápky slaběji vyvinuté uprostřed vnitřní strany zubem opatřené

25. auratus *Scop.*

26. Tečky v řadách na přední polovině krovek jamkovité, na zadní úzké, protáhlé, čárkovité a často splývají dvě tečky v rýhu, meziryží silně vráskovaná, nestejně široká

26. versicolor *Costa.*

— Tečky řádek po celé ploše krovek kulaté. 27.

27. Hlava delší než širší, spánky mnohem delší než šířka hlavy mezi očima, nosec ♂ šilně prohnntý, bez lišty, kyčle přední u ♂ od přední hrany prosterna značně oddálené

27. lenaeus *Faust.*

— Hlava širší než delší, spánky mnohem kratší než šířka hlavy mezi očima, nosec ♂ rovný, lištou prostoupený, kyčle přední dosahují skoro k samé hraně prosterna

29. bacchus *L.*

1. Rhynchites tristis *F.*,

Ent. syst. IV, 454, *Germar Schönh.*, I, 230. *Redt.*, Faun. austr. II, 683. *Desbr.* Mon. 63, *Seidl.*, Faun. transs. 745, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 13; var. seminiger *Reitt.*, Wien. zool. bot. Ges. 1880, 516.

Druhu betulae příbuzný, s hlavou jako u tohoto v podobě krku zaškrcenou, od něho odlišný noscem širokým, hlavy kratším, velmi hustým tečkováním hlavy a štítu, krovkami nápadně kratšími, jen o čtvrtinu delšími než širšími, krátkou řádkou nepravidelných teček po stranách štítku opatřenými, dlouhým pýřím těla a u ♂ stehny jednoduchými, nádorovitě nenaběhlými. Tělo černé, prostředně a stejnoměrně dlouhým, jakoby přistřiženým, světlým pýřím dosti hustě pokryté, krovky modré. Někdy jest pýří těla tmavé a znatelně delší (v. semeniger *Reitt.*), 3·5—4 *mm* bez nosce dlouhý. Žije ve střední a jižní Evropě, v okolí Brna na javoru četný.

2. Rhynchites betulae *L.*

Faun. suec. 185, *Fabr.*, Syst. ent. 157, *Payk.*, Faun. suec. III, 174, *Redt.*, Faun. austr. II, 680, *Desbr.*, Mon. 62, *Seidl.*, Faun. transs. 745, *Stierl.*, Faun. helv. 419, *Schilsky*, *Küst* und *Kraatz*, 40, 15; femoralis *Latr.*, Nat. XI, 89. (Obr. 2.)

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1911.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
31.	28.	28.	25.	23.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
20.	26.	10. a 24.	14. a 28.	19.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České, Václavské nám., č. 54 v I. posch., a počínají přesně o ½8. hod. več.

Valná hromada konána bude v neděli 21. ledna 1912. o 10 hod. dopol. tamtéž.

Dopisy přijímá prof. Fr. Klapálek, Karlín 263.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VIII. 1911. Číslo 3.

V PRAZE.

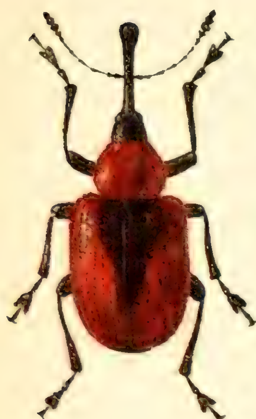
Nákladem České Společnosti Entomologické

Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

1. Auletes basilaris Gyn. ♂
2. Rhynch. betulae L. ♂
3. Rh. sericeus Hbgt ♂
4. Rh. hungaricus Hbgt ♀
5. Rh. auratus Scop. ♂
6. Byctiscus populi ♂
7. Attelabus nitens ♀
8. Apoderus coryli ♂

Velmi význačný a snadno poznatelný po hlavě u kořene na způsob krku zaškrcené a po stehnech u ♂ nádorovitě naběhlých. Tělo černé, krátce pýřité. Nosec ♀ as dvakrát tak dlouhý jako široký, nepravidelně, svraštěle tečkovaný, apikální polovina zploštěiá, mnohem širší než basální, skoro hladká, nosec ♂ málo kratší, hustě tečkovaný. Tykadla ve středu nosce vkloubená, násadec velmi krátký, na konci ztlustlý, prvý článek bičíku naběhlý, as tak dlouhý jako široký, ostatních šest článků tenkých, protáhlých, směrem k paličce se rozšiřujících, palička ze tří volných článků složená, skoro jako polovina bičíku dlouhá. Hlava čtyřhranná, u kořene na způsob krku zaškrcená, dosti jemně a řídce tečkovaná. Oči velké, silně vyklenuté a vyčnělé. Štít tak dlouhý jako široký, za středem nejširší, nazad nepatrně, ku předu značně zúžený, za přední hranou zaškrcený, as tak hustě jako hlava, však silněji tečkovaný, uprostřed s podélnou, více méně znatelnou rýhou. Krovky skoro dvakrát tak dlouhé jak široké, dvakrát širší štítu, dozadu rozšířené, na kořeně rovně uťaté, s rameny silně vyčnělými, v hlubokých rýhách silně tečkované, 10. řada teček pod rameny rozšířená, tečky v místě tom nepravidelně rozběhlé, mezirýží vyklenutá, užší než řady teček, jemně tečkovaná. Nohy mohutně vyvinuté, stehna ♂ nádorovitě naběhlá, holeně rovné, tenké, na konci trochu šikmo uťaté a na vnitřní straně malým, rovným trnem opatřené, drápky volné, nepravidelně rozeklané. 2·5—4 mm. bez nosce dlouhý. Na břízách, lískách, olších a buku v celé Evropě a Sibíři četný.

3. **Rhynchites Mannerheimi** *Hummel.*

Essai III, 45, *Bedel*, Faun. VI, 227, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 17; megacephalus *Germ.*, Ins. spec. 187, *Redt.* Faun. austr. II, 682, *Desbr.*, Mon. 60, *Seidl.*, Faun. transs. 745, *Stierl.*, Faun. helv. 419; constrictus *Gyll.*, Schönh. VIII, 364; laevicollis *Steph.*, Ill. brit. IV, 199; planipennis *Roelofs.*, Ann. Soc. ent. Belg. 1874, 150.

Druhu betulae L. příbuzný a podobný, od něho mnohem delším noscem, mnohem užším, jen tak jako hlava širokým štítem, užšími, protáhlejšími, v rýhách jemněji tečkovanými krovkami a u ♂ nezduřenými stehny zadních noh odlišný. Tělo černomodré, sotva pýřité, skoro lysé, 2·5—3·5 bez nosce dlouhé. Žije v severní a střední Evropě, jakož i v Sibíři na břízách a vrbách. U nás velmi vzácný.

4. Rhynchites nanus *Paykull.*

Mon. Curc. 136, *Gyll.*, Faun. suec. III, 28, *Sahlb.*, Ins. fenn. II, 9, *Desbr.*, Mon. 59, *Bedel.*, Faun, VI, 28, *Seidl*, Faun. transs. 744, *Stierl.*, Faun, helv. II, 417, *Schilsky*, *Küst* und *Kraatz*, 40, 19; planirostris *F.*, Syst. eleut. II, 415; cylindricus *Steph.*, III. brit., IV, 199.

Znatelný po těle velmi krátce pýřitém, nápadně protáhlém, po nepravidelném tečkování krovek v okolí štítku, po holeních rovně uťatých, neotrněných a po rozměrech šestého článku bičíku tykadlového. Tělo modré nebo modrozelené, nápadně protáhlé a velmi krátce pýřité. Nosec ♂ tak dlouhý jako štít, ♀ jako štít s hlavou, slabě prohnutý, jemně a řídce tečkovaný, na konci nepatrně rozšířený. Tykadla ♂ ve středu, ♀ za středem nosce vkloubená, násadec málo delší než ztlustlý a prvý článek bičíku asi tak dlouhý jako široký, ostatní články bičíku protáhlé, šestý delší přiléhajících, palička z článků volně seskupených složená, tak dlouhá jako polovina bičíku. Hlava příčná, dosti jemně a řídce tečkovaná, oči vypouklé, nepatrně vyčnělé. Štít zřejmě delší než širší, tak široký jako hlava, za středem nejširší, jak ke hlavě, tak i k základně skoro souměrně, slabě zúžený, dosti silně, velmi hustě, svraštěle tečkovaný. Štítek dosti veliký, příčný. Krovky skoro dvakrát tak dlouhé jako široké, u ♂ se souběžnými stranami, u ♀ zřejmě nazad rozšířené, napřed rovně uťaté, s vyčnělými rameny, mnohem silněji nežli štít v řadách tečkované, zkrácená řádka teček po stranách štítku nepravidelná, nejasná, mezirýží užší než řady teček, zřejmě vyklenutá. Nohy dlouhé, tenké, holeně na konci rovně uťaté, bez ostnů, chodidla předních noh tak dlouhá jak holeně, články jejich protáhlé, druhý článek na konci rovně uťatý, drápky volné, nepravidelně rozeklané. 1·8—2·5 *mm* bez nosce dlouhý. V celé Evropě a Sibíři na jívě (Salix caprea L.), olši a bříze.

5. Rhynchites tomentosus *Gyll.*

Schönh. V, 335, *Bedel*, Faun. 28, *Seidl*, Faun. transs. 741, *Stierl.*, Faun. helv. II, 417, *Schilsky*, *Küst* und *Kraat.*, 40, 20; nanus *Baeh.*, Käferf. II, 173, *Redt.*, Faun. austr. II, 681; planirostris *Desbr.*, Mon. 57; unciatus *Thoms.*, Skand. col. VII, 38; longiceps *Thoms.* Opusc. XII, 1203.

Druhu nanus *Payk* podobný a příbuzný, od něho většími rozměry těla, silnějším tečkováním, pravidelnou zkrácenou řádkou teček po stranách štítku, širšími meziryžími krovek a holeněmi u ♂ krátkým, rovným ostnem opatřenými odlišný. 2 až 3·4 *mm* bez nosce dlouhý. V celé Evropě na vrbách a jívách velmi četný.

6. **Rhynchites coeruleocephalus** *Schall.*

Abhand. d. Hall. naturf. Ger. I, 282, *Fabr.*, Mant. I, 99, *Panz.*, Ent. Germ. 296, *Redt.*, Faun. austr. II, 680, *Desbr.*, Mon. 73, *Stierl.*, Faun. helv. II. 418, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 22; cyanocephalus *Herbst.*, Füssly Arch. V, 72, *Seidl.*, Faun. transs. 745.

Význačný a snadno znatelný dle protáhlého, dvojbarevného těla. Hlava, spodní strana těla a nohy tmavomodré neb tmavozelené, štít a krovky červenožluté, povrch dlouze, nestejnoměrně pýřitý. Nosec ♂ jako štít, ♀ jako štít s hlavou dlouhý, jemně a řídce tečkovaný. Tykadla ♂ ve středu, ♀ za středem nosce vkloubená, jemná a dlouhá, násadec delši než prvý článek bičíku, oba nepatrně ztlustlé, ostatní články bičíku tenké, protáhlé, čím dále k paličce tím kratší, palička z volně splývajících článků složená, málo delší než přilehlé tři články bičíkové. Hlava čtyřhranná, jemně a řídce tečkovaná, oči silně vyklenuté, nepatrně vyčnělé. Štít skoro delší než širší, ke kořenu slaběji než ke hlavě zúžený, za přední hranou zaškrcený dosti jemně tečkovaný; tečky mělké, po stranách hustěji seskupené; uprostřed hladkou páskou prostoupený. Krovky as dvakrát tak dlouhé jako široké, na základně rovně uťaté, se souběžnými stranami a vyčnělými rameny, v mělkých rýhách tečkované, tečky hrubé, hluboké, hustě seskupené, zkrácená řádka teček po stranách štítku jasně, pravidelně vyvinutá, devátá řada teček dosahuje jen ke středu krovek, meziryží širší než řady teček, ploché, řadou velmi jemných teček prostoupené. Nohy dlouhé, tenké, holeně rovné, na vnitřní straně krátkým, slabým ostnem opatřené, drápky volné, nepravidelně rozeklané. 5—7·5 *mm* i s noscem dlouhý. Ve střední a jižní Evropě, jakož i v severní Africe na břízách, někdy i na dubech dosti hojný.

7. **Rhynchites praeustus.** *Boh.*

Schönh. VIII, 362, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 24; syriacus *Desbr.* Mon. 72; a. semiruber Boh., *Schönh.*, VIII,

362; a. rufotestacens *Schilsky*, l. c.; a. luridus *Boh.*, l. c.; a. nigritus *Mill.*, zool. bot. Ges. 1881, 4, *Fiori*, Riv. It. 1903, 147.

Druhu coeruleocephalus *Schall.* příbuzný a tvarem těla podobný, od něho noscem mnohem kratším, velmi širokým, zploštěným, očima silně vyklenutými, nápadně vyčnělými, jinakým tečkováním krovek a zabarvením těla odlišný. Krovky nejsou v rýhách, nýbrž v řadách tečkované, tečky jsou mělké, čím dále ku konci krovek tím jemnější. Zabarvení těla jest velmi proměnlivé, obyčejně je při červenožlutém zbarvení spodní strana těla tmavá, zadní polovina krovek, tykadla a část holení hnědé až černé (forma typ.), někdy jest celé tělo červenožluté (a. rufotestaceus *Schilsk.*), jindy opět jen krovky tmavomodré (a. luridus *Boh.*), neb i dolní část těla tmavá (a. semiruber *Boh.*). 4—7 *mm* i s noscem dlouhý. Žije v jižním Rakousku, východní části jižní Evropy, v Malé Asii a Syrii.

8. Rhynchites olivaceus *Gyll.*

Schönh. I, 228 ♂; comatus *Gyll.*, l. c. ♀, *Desbr.*, Mon. 67, *Seidl.*, Faun. transs. 745, *Stierl.*, Faun. helv. 418, *Schilsky Küst.* und *Kraatz*, 40, 25; ophthalmicus *Bach*, Käferf. II, 176, *Redt.* Faun. austr. II. 682; pauciseta *Wasm.* Trichterw. 183.

Druhu cavifrons *Gyll.* velmi podobný a blízce příbuzný, od něho noscem kratším, po celém povrchu svraštěle tečkovaným, podélnou lištou neprostupným, štítem silněji tečkovaným, tečkami po celé délce krovek stejně velkými, v řadách seskupenými a jen ku předu krovek dosahující devátou řadou teček snadno odlišný. 4—6*mm* i s noscem dlouhý. Žije na doubkách ve stření Evropě, ve Španělích a Alžíru.

9. Rhynchites cavifrons *Gyll.*

Schönh. I, 226 ♂, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 26; pubescens *Herbst*, Käfer, VII, 139, *Gyll.*, *Schönh.* I, 225, *Bach*, Käferf. 176, *Redt.*, Faun. austr. II. 682, *Desbr.*, Mon. 65, *Bedel.* Faun. VI, 28, *Seidl.*, Faun. transs. 745, *Stierl.*, Faun. helv. II, 418; cyanicolor *Gyll.*, Schönh. I, 229, ♀.

Mezi velkými, modře zbarvenými druhy po silně vyvinutém, nestejně dlouhém pýří, mohutném, jednoduchou lištou pro-

stoupeném nosci a po čím dále nazad tím slabších řadách teček na krovkách snadno znatelný. Tmavomodrý, někdy se zeleným nádechem, tykadla a nohy černé, tělo dosti hustě pokryté kratším hnědým a velmi dlouhým tmavým pýřím. Nosec ♂ tak dlouhý jako štít, s jemnou lištou, u ♀ málo delší než štít, s mohutnou, lesklou lištou, skoro rovný, znatelně zploštělý, uprostřed zúžený, dosti silně, vráskovitě tečkovaný. Hlava ♂ tak dlouhá jak široká, do zadu zúžená, s čelem plochým, vráskovitě tečkovaným, u ♀ příčná, se souběžnými spánky, jemně a řídce tečkovaná. Oči značně vyklenuté, vyčnělé. Tykadla do středu štítu sahající, u ♂ před středem, u ♀ ve středu nosce vkloubená, s články protáhlými, čím dále ku paličce tím kratšími, násadec as tak dlouhý jako druhý článek bičíku, palička se tří volných článků složená, as tak dlouhá jako přilehlé čtyry články bičíku dohromady. Štít as o čtvrtinu širší než delší, u ♂ do předu silněji než nazad, u ♀ v obou směrech stejně silně zúžený, napřed i vzadu zaškrcený, dosti řídce, mnohem silněji než hlava tečkovaný. Krovky na kořeně rovně uťaté, s vyčnělými rameny, u ♀ nepatrně do zadu rozšířené, řady teček čím dále nazad, tím slabší, někdy nejsou na zadní polovině krovek vůbec znatelné, zkrácená řádka teček vedle štítku je nepravidelně vyvinutá, devátá řada teček dosahuje k poslední třetině krovek, meziryží plochá, dosti pravidelnou řadou mnohem slabších teček prostoupená. Nohy dlouhé, holeně přední u ♂ znatelně prohnuté; drápky volné, silně ozubené. 4·5—7·8 *mm* i s noscem dlouhý. Ve střední a jižní Evropě, též v Alžíru na doubcích hojný.

10. Rhynchites sericeus *Herbst.*

Käfer VII, 132, *Bach*, Käferf. II, 176, *Desbr.*, Mon. 68, *Seidl*, Faun. transs. 743, *Bedel*, Faun. VI, 28, *Stierl.*, Faun. helv. II. 415, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 28; ophthalmicus *Steph.*, Mon. 262; similis *Curtis.*, Ill. brit., XIV, 642; splendidulus *Kiesw.*, Ann. soc. ent. Fr. 1861, 626. (Obr. 3.)

Druhu cavifrons *Gyll.* příbuzný a velmi podobný, odlišný od něho noscem prostoupeným dvěma na obou koncích spojenými, uprostřed podélnou zvýšeninu uzavírajícími lištami, řadami hrubých teček po celé ploše krovek stejně vyvinutými a právě tak hrubým, nepravidelným tečkováním meziryží, jakož i mnohem kratším, po celém povrchu těla stejně dlouhým, jakoby přistřiženým pýřím. 6—7·5 *mm* i s noscem dlouhý. Po celé

Evropě, Kavkazu, Malé Asii a Alžíru na doubcích, buku a lísce ozšířen.

11. **Rhynchites germanicus** *Herbst.*

Käfer VII, 134, *Bach*, Käferf, II, 175, *Redt.*, Faun. austr. II, 681, *Desbr.*, Mon. 47, *Seidl.*, Faun. transs. 744. *Stierl.*, Faun. helv. II, 417, *Schilsky*, *Küst* und *Kraatz*, 40, 29; minutus *Thoms.*, Skand. col. VII, 35, *Bedel*, Faun. VI, 28.

Mezi malými modrými druhy po kraťounkém, po celém těle stejně dlouhém pýří, zkrácené řádce teček vedle štítku a po úplně vyvinuté, až ku konci krovek dosahující, u kořene ve dvě krátké větévky rozdělené deváté řadě teček snadno poznatelný. Modrý, někdy se zeleným nádechem; nosec, tykadla a nohy tmavé, tělo velmi krátkým, všude stejně dlouhým, jakoby přistřiženým pýřím pokryté. Nosec ♂ tak jako štít s hlavou dlouhý, u ♀ značně delší, oblý, ku konci znatelně rozšířený, dosti prohnutý, hrubě, vráskovitě tečkovaný, bez lišty. Hlava příčná, se souběžnými spánky, jemně a hustě tečkovaná, oči slabě vyklenuté, nevyčnělé. Tykadla as ke středu štítu sahající, prvý článek bičíku skoro kulovitý, ostatní články protáhlé, čím dále k paličce tím kratší a širší, násadec as tak dlouhý jako druhý článek bičíku, ke konci ztlustlý, palička ze širokých článků volně složená, as tak dlouhá jako přilehlé tři články bičíku dohromady. Štít nepatrně širší než delší, uprostřed nejširší, do předu i nazad skoro stejně zúžený, za přední hranou velmi slabě zaškrcený, prostředně silně, velmi hustě a hluboce tečkovaný, mezery mezi tečkami mnohem užší než tečky. Krovky málo delší než širší, u kořene rovně uťaté, s vyčnělými rameny, nazad u obou pohlaví znatelně rozšířené, v hlubokých rýhách silně a hustě tečkované, zkrácená řádka teček po stranách štítku pěkně vyvinutá, devátá řada teček dosahuje konce krovek a je u kořene ve dvě krátká ramena rozdělená, mezirýží poblíž švu mnohem, po stranách málo širší než rýhy, vyklenuté, hladké. Nohy dosti krátké, silné, s rovnými holeněmi, drápky volné, silně ozubené. 2—3 *mm* bez nosce dlouhý. V celé Evropě a Sibíři, na doubcích, malinách a šípku hojný.

12. **Rhynchites aeneovirens** *Marsh.*

Ent. brit. I, 239, *Steph.*, III brit. IV, 202, *Walton*, Stett. Zeit. 1845, 45, *Bach*, Käferf. II, 175, *Redt.*, Faun. austr. II, 681,

Desbr., Mon. 49, *Bedel*, Faun. VI, 28, *Seidl.*, Faun. transs. 744, *Stierl.*, Faun. helv. II, 416, *Schilsky, Küst* und *Kraatz*, 40, 30 obscurus *Gyll.*, Schönh. I, 215; smeraldinus *Costa*. Ins. prov. d'Otranto 11; punctatus *Oliv.*, Ent. V, 81; fragariae *Gyll.*, Schönh. I, 233; longirostris *Bach*, Käferf. II, 175 ♀; minutus *Herbst.*, Käfer 135.

S druhem germanicus *Herbst* příbuzný, rovněž jako tento zkrácenou řádku teček po stranách štítku a úplně vyvinutou, u kořene však ve dvě větévky nerozdělenou devátou řadu teček vykazující, od něho noscem nepatrně zahnutým, v basální polovině jemnou lištou prostoupeným, u ♂ skoro tak jako krovky dlouhým, u ♀ delším než krovky, mnohem jemnějším velmi hustým tečkováním štítu, velmi hrubými, skoro jamkovitými řadami teček na krovkách, velmi úzkým, řadou jemných tečiček prostoupeným meziryžím a mnohem delším, však jako u tohoto rovně přistřiženým pýřím odlišný. Barva lesklého těla je velmi proměnlivá, obyčejně tmavozelená, krovky jsou často kovově zbarvené, někdy i modré, řidčeji je celé tělo modré nebo tmavě fialové. 1·8—3 *mm* bez nosce dlouhý. Žije v celé Evropě na doubcích, břízách a lískách.

13. **Rhynchites interpunctatus** *Steph.*

Ill, brit. IV, 201, *Gyll.*, Schönh. V, 338, *Redt.*, Faun. austr. II, 681, *Desbr.*, Mon. 45, *Bedel*, Faun. VI, 28, *Schilsky*, *Küst* und *Kraatz* 40, 32; multipunctatus *Bach*, Berl. ent. Zeitsch 1858, 372 ♀. *Kirsch.*, Berl. ent. Zeitsch. 1870, 217; alliariae *Seidl.*, Faun. transs. 744, *Stierl.*, Faun. helv. II, 417.

Druhu pauxillus příbuzný a podobný, od něho delším, v basální polovině zvýšenou lesklou lištou zdobeným noscem, jemnějším a hustějším tečkováním štítu, plochým, pravidelnou řadou dosti hrubých teček prostoupeným, mnohem širším než řady teček meziryžím krovek a až ku 2. nebo 3. sternitu abdomina sahající devátou řadou teček odlišný. 2·5—3 *mm* bez nosce dlouhý. V celé Evropě a Sibiři rozšířen, u nás vzácný.

14. **Rhynchites pauxillus** *Germ.*,

Ins. spec. nov. I, 186, *Bach.*, Käferf. II, 175, *Redt.*, Faun. austr. II, 631, *Desbr.*, Mon. 52, *Bedel*, Fauna, VI, 28, *Seidl.* Faun. transs. 741, *Stierl.*, Faun. helv. II, 417, *Schilsky*, *Küst* und

Kraatz, 40, 35; atrocoeruleus *Steph.*, III, brit. IV, 201; persicus *Gyll.*, Schönh. V. 330.

Mezí malými, modrými druhy dle deváté řady teček jen ku středu krovek dosahující a dle vyklenutých, hladkých mezirýží poznatelný. Tmavomodrý, někdy se zelenavým nádechem, nosec, tykadla a nohy černavé, tělo pýřím hnědým, nestejně dlouhým, mnohem delším než u druhu germanicus *Herbst* pokryté. Nosec ♂ tak jako štít, ♀ tak jako štít s hlavou dlouhý, silně prohnutý, hrubě, vráskovitě tečkovaný, v basální polovině jemnou lištou prostoupený. Hlava příčná, silně, hustě, vráskovitě tečkovaná, spánky jemně zaokrouhlené, tak dlouhé jako průměr silně vyklenutých, vyčnělých očí. Tykadla doprostřed štítu sahající, násadec ztlustlý, tak dlouhý, jako druhý článek bičíku, prvý článek bičíku málo delší než širší, ztlustlý, ostatní články slabě protáhlé, čím dále ku paličce tím kratší a širší, palička z volných, širokých článků složená, as tak dlouhá jako čtyři přilehlé články bičíku. Štít málo širší než delší, uprostřed nejširší, dozadu nepatrně, dopředu slabě zúžený, za přední hranou nepatrně zaškrcený, silně a hustě tečkovaný. Krovky as o čtvrtinu delší než širší, u kořene rovně uťaté, s vyčnělými rameny, u ♂ se souběžnými stranami, u ♀ nazad rozšířené, v hlubokých rýhách silně a hustě tečkované, mezirýží zvláště po stranách znatelně užší než rýhy, vyklenuté, buď zcela hladké neb jen velmi jemnou řadou teček prostoupené. Nohy krátké, silné, s rovnými holeněmi, drápky volné, ozubené. 2—3 *mm* bez nosce dlouhý. Žije v celé Evropě, Persii a Malé Asii.

15. Rhynchites cyaneus *Form.*

Wien. ent. Zeitg. 1911.

S druhy interpunctatus *Steph.* a pauxillus *Germ.* příbuzný a jim podobný, od prvého mnohem hrubším a řidším tečkováním štítu a devátou řadou teček již ve středu krovek s desátou splývající, od druhého noscem skoro rovným, mnohem delším, v basální polovině lištou prostoupeným, tykadly u ♂ ve středu nosce, u ♀ před středem nosce v basální polovině vkloubenými, mezirýžím mnohem širším, skoro plochým, pravidelnou řadou dosti hrubých teček prostoupeným, od obou nápadně delšími, při pohledu shora obdélníkovými krovkami odlišný. 2·8—3·5 *mm* bez nosce dlouhý. V mé sbírce z Hercegoviny, ve sbírce vídeňského dvorního musea z Francie, Řecka a Malé Asie.

16. Rhynchites Abellei *Desbr.*

Mon. 104

Druhu cyaneus *Form.* příbuzný, od něho nápadně širším tělem, při pohledu shora čtvercovitými krovkami, noscem krátkým, u ♀ sotva štítu delším, čelem mezi vyklenutými a vyčnělými očima dvakrát tak jako konec nosce širokým, jemně, spoře tečkovaným štítem a černým zbarvením těla odlišný. 4 *mm* i s noscem dlouhý. Znám jenom dvě samičky, jednu mně autorem k nahlédnutí zaslanou z Francie, bez bližšího naleziště, druhou v mé sbírce z Gran Sasso v Italii.

17. Rhynchites aequatus *L.*

Syst. nat. ed. XII, 607, *Payk.*, Faun. suec. III, 173, *Fabr.*, Syst. eleut. II, 422, *Panz.*, Faun. germ. 296, *Herbst.*, Käferf. VII, 132, *Gyll.*, Faun. suec. III, 25, *Redt.*, Faun. austr. II, 680, *Desbr.*, Mon. 36, *Seidl.*, Faun., transs. 744, *Stierl*, Faun. helv. II, 416, *Schilsky, Küst.* und *Kraatz*, 40, 37; p u r p u r e u s *Goeze*, Beiträge 340, *Bedel*, Faun. VI, 27; r u b e r *Geoffr.*, Fourc. Ent. Paris I, 113; b i c o l o r *Rossi*, Faun. etr. Mant. I, 24; s e m i- r u b e r, *Stierl.*, Mosc. Bull. 1863, 492; P a y k u l i *Schilsky*, l. c.; v a r. r u b e r *Fairm.*, Ann. Soc. ent. Fr. 1859, 104.

Znatelný po nápadně zbarveném těle, malých, silně vyklenutých očích, dlouhém nosci a po lesklých, zkrácenou řádkou vedle štítku a jen ke středu dosahující devátou řadou teček opatřených krovkách. Kovově zelený, krovky, tykadla a nohy červené, často jest celý brouk kovově zelenavý a jen krovky jsou červené, šev jejich jest pak více méně černý, tělo dosti dlouhými hnědými, hustě seskupenými a vtroušenými mnohem delšími, tmavými chloupky pokryté. Nosec ♂ tak dlouhý jako štít s hlavou, ♀ delší než krovky, dosti prohnutý, uprostřed zúžený, hrubě, vráskovitě tečkovaný, v basální polovině lištou prostoupený. Hlava příčná, hrubě, vráskovitě tečkovaná, s malými, vyklenutými, vyčnělými očima a se spánky tak dlouhými jako průměr očí. Tykadla do středu štítu sahající, násadec ztlustlý, málo delší než naduřený prvý článek bičíku, ostatních šest článků bičíku u ♂ méně, u ♀ více protáhlé, čím dále k paličce tím kratší a širší, palička ze širokých, volných článků složená, as tak dlouhá jako přilehlé tři články bičíku. Štít zploštělý, skoro tak dlouhý jako široký, strany skoro souběžné, dosti silně, velmi hustě, svraštěle tečkovaný, v basální polovině s podélnou rýhou.

Krovky málo delší než širší, napřed rovně uťaté, s rameny vyčnělými, stranami rovnoběžnými, v hlubokých rýhách silně, však mělce a dosti řídce tečkované, zkrácená řádka teček vedle štítku ne zcela pravidelná, devátá řada teček jen do středu krovek znatelná, mezirýží užší než rýhy, vyklenutá jemně, nepravidelně, tečkovaná. Nohy silné, holeně rovné, drápky volné, silně ozubené. U var. ruber *Fairm.* jest povrch těla mdle červený a mezirýží krovek znatelněji tečkované. 2·5—5 *mm* bez nosce dlouhý. V celé Evropě a Malé Asii rozšířen.

18. Rhynchites cribripennis *Desbr.*

Mon. 39.

Druhu aequatus *L.* příbuzný a zevnějškem podobný; od něho odlišný velkými, plochými očima, krátkými, jen as čtvrtinu průměru očí dlouhými spánky, noscem u obou pohlaví délku štítu s hlavou nepřesahujícím, štítem vyklenutým, rýhou neopatřeným, krovkami nelesklými, na přední polovině buď pravidelně vyklenutými neb jen nepatrně vmáčknutými a plochým, mnohem širším než řady teček, hustě a dosti silně tečkovaným mezirýžím. Tělo červenožluté. 4—4·5 *mm* bez nosce dlouhý. Žije v Přímoří, Turecku, Řecku, na Korsice, Kretě a v Malé Asii.

19. Rhynchites aethiops *Bach.*

Käferf. II, 172, *Desbr.*, Mon. 42, *Seidl.*, Faun. transs. 743, *Stierl.*, Faun. helv. II, 415, *Schilsky*, *Küst.* unb *Kraatz*, 40, 38; planirostris *Gyll.* Schönh. I, 216, *Redl.*, Faun. austr. II, 680.

Druh velmi nápadný a lehce znatelný dle černého, dosti dlouhým, rovně přistřiženým pýřím zdobeného těla, zakřiveného, po obou stranách mohutné lišty hladkými rýhami prostoupeného nosce, nevyvinuté řádky teček vedle štítku a dle deváté řádky teček ve středu krovek s desátou splývající. Nosec ♂ tak jako štít s hlavou dlouhý, u ♀ značně delší, silně prohnutý, dosti hrubě a velmi řídce tečkovaný, s lištou v basální polovině mohutně vyvinutou a po stranách lesklými rýhami opatřenou. Hlava příčná, tak silně jako nosec, však velmi řídce tečkovaná, mnohdy hladká, spánky kratší než průměr sotva znatelně vyklenutých, nevyčnělých očí. Tykadla podobně jako u druhu aequatus *L.* utvářená. Štít málo širší než delší, uprostřed nejširší, dozadu slabě, dopředu silněji zúžený, za přední hranou nepatrně zaškrcený, jemně a řídce tečkovaný, uprostřed s podélnou vpředu

a v zadu zkrácenou rýhou. Krovky as o čtvrtinu delší než širší, po stranách rovné, s vyčnělými rameny, prostředně silně v řadách tečkované, řady v okolí štítku rýhovitě prohloubené, beze zkrácené řádky teček po stranách štítku, devátá řada teček splývá uprostřed krovek s desátou. Nohy jak u druhu aequatus *L.* utvářené. 2·5—3·5 *mm* bez nosce dlouhý. Žije ve střední Evropě, Malé Asii; u nás vzácný.

20. Rhynchites cupreus *L.*

Faun. suec. 176, *Fabr.*, Syst. ent. 131, *Payk.*. Mon 135, *Gyll.*, Faun. suec. III, 24, *Bach*, Käferf. II, 174, *Redt.*, Faun. austr. II, 681, *Desbr.*, Mon. 56, *Bedel*, Faun. VI, 27, *Stierl.*, Faun. helv. II, 415, *Schilsky*, *Kust.* und *Kraatz*, 40, 39; metallicus *Schrank*, Faun. boic. I, 477; aeneus *Latr.*, Hist. Crust. et Jns. XI, 89; Dybovskyi, *Faust*, Deutsch. ent. Zeitsch. 1882, 289.

Mezi malými druhy snadno znatelný kovovým zbarvením těla, silným, v řadách krovek jamkovitým tečkováním povrchu, scházející zkrácenou řádkou teček vedle štítku a devátou, ve středu krovek s desátou splývající řadou teček. Kovově měděné barvy, lesklý; tykadla a nohy tmavé, tělo dosti hustě pokryté prostředně dlouhým, rovně přistřiženým, hnědým pýřím. Nosec ♂ tak jako štít, ♀ tak jako štít s hlavou dlouhý, zřejmě zploštělý, uprostřed zúžený, dosti prohnutý, hustě vráskovitě tečkovaný, v basální polovině lištou prostoupený. Hlava příčná, silně, hustě, vráskovitě tečkovaná, spánky málo delší než průměr očí, tyto nepatrně vyklenuté, málo vyčnělé. Tykadla do středu štítu sahající, prvý až čtvrtý článek bičíku protáhlý, čím dále ku paličce tím kratší, ostatní články slabě příčné, palička z volných článků složená, tak dlouhá jako přilehlé čtyři články bičíku. Štít zřejmě delší než širší, na základně nejširší, odtud ku předu dosti značně, skoro kuželovitě zúžený, hustě, silně, svraštěle tečkovaný, s podélnou zkracenou páskou uprostřed. Krovky as o čtvrtinu delší než širší, na kořeně rovně uťaté, s vyčnělými rameny, dozadu znatelně rozšířené, v hlubokých rýhách silně, hustě, skoro jamkovitě tečkované, meziryží zvláště po stranách užší než rýhy, dosti silnými tečkami nepravidelně prostoupená, zkrácená řádka teček vedle štítku schází, devátá řada teček splývá ve středu krovek s desátou. Nohy krátké, mohutné, holeně rovné, drápky volné, ozubené. 3·5—4·5 *mm* bez nosce dlouhý. Žije v celé Evropě na osikách, olších a švestkových stromech.

21. Rhynchites coeruleus *Deg.*

Mem. V, 251, *Bedel*, Faun. VI, 27, *Schilsky*, *Küst.* u. *Kraatz*, 40, 40; alliariae *Fabr.*, Mantiss. I, 101, *Panz*, Ent. germ, 297, *Faust*, Stett. Zeit. 1884, 189; conicus Illig., Mag. VI, 306, *Gyll.*, Schönh. I, 231, *Redt.*, Faun. austr. II, 681, *Desbr.*, Mon. 54, *Seidl.*, Faun. transs. 743, *Stierl.*, Faun. helv. II, 416.

Mezi malými modrými druhy poznatelný po štítu kuželovitém, delším než širším, hrubě, řídce tečkovaném, po krovkách tečkovaných v rýhách hlubokých a tak jako meziryží řadou jemných teček prostoupených, širokých a dle úplně vyvinuté deváté řady a scházející zkrácené řádky teček vedle štítku. Modrý, tykadla a nohy černavé, tělo hnědými, dosti dlouhými, hustě seskupenými a vtroušenými černými, mnohem delšími chloupky pokryté. Nosec ♂ tak jako štít, ♀ tak jako štít s hlavou dlouhý, nepatrně prohnutý, hrubě, vráskovitě tečkovaný, bez lišty.

Hlava as tak dlouhá jak široká, podobně jako nosec tečkovaná, spánky málo delší než průměr očí, tyto málo vyklenuté, nepatrně vyčnělé. Tykadla uprostřed nosce vkloubená, tak jak u předešlého druhu utvářená. Štít zřejmě delší než širší, od kořene dopředu zúžený, kuželovitý, silněji než hlava, uprostřed řídce, po stranách hustěji tečkovaný. Krovky as o třetinu delší než širší, na kořeně rovně uťaté, s vyčnělými rameny, dozadu dosti rozšířené, v hlubokých rýhách silně a hustě tečkované, meziryží tak široká jako rýhy, řadou jemnějších teček prostoupená, devátá řada teček normálně vyvinutá. Nohy krátké, prostředně silné, drápky volné, silně ozubené. 2·5—3·5 *mm* bez nosce dlouhý. Vyskytuje se v celé Evropě a Sibíři na růžích a ovocných stromech.

22. Rhynchites pubescens *F.*

Syst. ent. 131, *Oliv.*, Ent. V, 81, *Panz.*, Fauna germ. 295, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 42; parallelinus *Gyll.*, Schönh. I, 214, *Desbr.*, Mon. 44, *Bedel*, Faun. VI, 27, *Seidl.*, Faun. transs. 743, *Stierl.*, Faun. helv. II, 416; fallax *Stark*, Wien. ent. Zeitg. 1889, 55.

Druhu coeruleus *Deg.* příbuzný a podobný, od něho mnohem většími rozměry těla, noscem delším, silně prohnutým, v basální polovině lištou prostoupeným, štítem širším než delším, uprostřed nejšírším, nazad slabě, ku předu silněji zúženým, silně

a hustě tečkovaným, podélnou zvýšenou páskou prostoupeným, řadami teček mnohem jemnějšími, čím dále ku konci krovek tím slabšími a meziryžím velmi širokým, právě tak velkými tečkami jako tečky v řadách hustě, nepravidelně posetým. 3·5—5·5 *mm* bez nosce dlouhý. Žije v jižní Evropě, Kavkazu a Sibíři na žluťuše luční (Thalictrum flavum L.), u nás, pokud mně známo, nebyl dosud nalezen.

23. **Rhynchites hungaricus** *Herbst.*

Füssly Arch. V, 71, *Gyll.*, Schönh. I, 212. *Redt.*, Faun. austr. II, 680, *Desbr.*, Mon. 41, *Seidl.*, Fauna transs. 743, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 44; marginatus *Schrank*, Faun. boic. 476. (Obr. 4.)

Velmi význačný a lehce znatelný po těle nápadně zbarveném a po nosci dlouhém, u obou pohlaví štítu i s hlavou delším. Černý, štít a krovky červené, tyto podél švu černou, širokou, nazad klínovitě zúženou páskou zdobené, tělo dlouhými, vzpřímenými, rovně přistřiženými chloupky pokryté. Nosec ♂ tak dlouhý jako krovky, ♀ značně delší, mírně prohnutý, uprostřed zúžený, silně, dosti řídce tečkovaný, v basální polovině lištou a po stranách této souběžnou tečkovanou rýhou prostoupený. Hlava příčná, dozadu rozšířená, tak silně a hustě jako nosec tečkovaná, spánky znatelně delší než oči, tyto ploché, nevyčnělé. Tykadla ♂ před středem, ♀ ve středu nosce vkloubená, střed štítu nepatrně přesahující, násadec ztlustlý, kratší než druhý článek bičíku, články bičíku značně protáhlé, prvý ztlustlý, as o polovinu kratší než druhý, ostatní čím dále ku paličce tím kratší a nepatrně širší, palička z volných článků složená, sotva tak dlouhá jako přilehlé tři články bičíku. Štít as o třetinu širší než delší, uprostřed nejširší, dopředu silněji než dozadu zúžený, za přední hranou zaškrcený, as tak silně a řídce jako hlava tečkovaný, s krátkou, podélnou rýhou uprostřed. Krovky málo delší než širší, na kořeně rovně uťaté, ramena vyčnělá, strany souběžné, v řadách silně tečkované, tečky mezi sebou dosti vzdálené, čím dále ke konci tím slabší, meziryží plochá, široká, silnými tečkami nepravidelně prostoupená. Nohy dlouhé, holeně rovné se dvěma trny, chodidla málo kratší než holeně, drápky volné, nepravidelně rozeklané. 4—6 *mm* bez nosce dlouhý. Vyskytuje se ve východní části jižní Evropy,

v Malé Asii a Sibíři, v jižní Moravě žije na podražci obecném (Aristolochia clematitis L.).

24. **Rhynchites trojanus** *Gyll.*,

Schönh. V, 324. *Schilsky*, *Küst.* u. *Kraatz* 40, 50; maximus *Desbr.* Mon. 22; minor *Schilsky*, l. c.

Druhu auratus *Scop.* velmi podobný, rovněž tak zbarvený, strany štítu ♂ jako u tohoto ostrými trny opatřené, od něho však odlišný nápadnou velikostí těla, mnohem protáhlejšími tykadly, jichž palička má články mnohem delší než širší a mohutně vyvinutými, až ke kořenu rozpolténými drápky chodidel. Žije v Řecku a Malé Asii. Viděl jsem jen jeden párek ve sbírce vídeňského dvorního musea.

25. **Rhynchites auratus** *Scop.*

Ent. carn. 26, *Gyll.*, Schönh. I, 219, *Bach*, Käferf. II, 172, *Redt.*, Fauna austr. II, 680, *Desbr.*, Mon. 24, *Bedel*, Faun. VI, 27, *Seidl*, Faun. transs., 743, *Stierl.*, Faun. helv. II, 415, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 51. (Obr. 5.)

Mezi příbuznými druhy velmi význačný a snadno poznatelný dle štítu u ♂ po stranách ostrým hrotem opatřeného a dle nosce u ♀ krátkého, širokého a v přední polovině zploštělého. Tělo kovově zbarvené, přední část nosce, tykadla a chodidla načernalá, spodek bělavými přilehlými chloupky pokrytý, ostatní části těla dosti dlouze pýřité. Nosec hustě vráskovitě tečkovaný, v basální polovině lištou prostoupený, u ♂ oblý, as tak dlouhý jako štít s hlavou, ke konci dosti silně zahnutý, u ♀ mnohem kratší, rovný, v apikální polovině rozšířený a zploštělý. Tykadla ♂ před středem, ♀ ve středu nosce vkloubená, prvý článek bičíku nepatrně delší než širší, druhý značně delší, ostatní protáhlé, čím dále k paličce tím kratší a širší. Hlava podobně jako nosec tečkovaná, u ♂ tak dlouhá jako široká, u ♀ příčná, s mnohem delšími spánky než průměr nepatrně vyklenutých očí. Štít as tak dlouhý jako široký, hrubě, svraštěle tečkovaný, napřed znatelně užší než vzadu, u ♂ po stranách za přední hranou ostrým hrotem opatřený, mohutněji vyklenutý, skoro kulovitý. Krovky mnohem širší než štít, sotva o čtvrtinu delší než širší, s vyčnělými, pravouhlými rameny, na kořeně rovně uťaté, po stranách souběžné, vzadu krátce zaokrouhlené, v řadách

hrubě tečkované, mezirýží slabšími tečkami a hrubými vráskami prostoupená. Chodidla dvěma uprostřed vnitřní strany ozubenými drápky opatřená. 5·6—9 *mm* i s noscem dlouhý. Žije v celé Evropě, Sibíři a střední Asii na Prunus spinosa L. a padus L.

26. Rhynchites versicolor *Costa*

Ins. d'Otranto 10; g i g a n t e u s *Kryn.*, Bull. Mosc. V, 144, *Desbr.*, Mon. 27, *Redt.*, Faun. austr. III, 301, *Bedel*, Faun. VI, 223, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 52; r e c t i r o s t r i s *Gyll.*, Schönh. V, 325; p i r i *Motsch.*, Etud. ent. I, 80.

Druhu auratus *Scop.* velmi podobný, jako tento zbarvený, od něho jinou skulpturou krovek, noscem podobně utvářeným, však značně delším, u obou pohlaví jako štít s hlavou dlouhým a štítem u ♂ jednoduchým, po stranách hrotem neozbrojeným. Tečky řad jsou na přední polovině krovek jamkovité, na zadní úzké, protáhlé, čárkovité, často splývají dvě tečky spolu, mezirýží jsou nestejně široká, vráskovitá. 6·5—9 *mm* bez nosce dlouhý. Žije v jižní Evropě, Malé Asii a Sibíři na hruškách a hlohu (Crataegus oxyacantha L.).

27. Rhynchites lenaeus *Faust.*

Hor. 1891, 386, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 53.

Druhu bacchus *L.* velmi příbuzný a podobný, přední strana prosterna ♂ jako u tohoto dvěma ostrými hrbolky zdobená, od něho však u obou pohlaví noscem mnohem delším, lištou neprostoupeným a nápadně delším pýřím těla, u ♂ pak ještě hlavou delší než širší a kyčlemi od přední hrany prosterna značně oddálenými odlišný. 6·5—7 *mm* bez nosce dlouhý. Vyskytuje se v Turecku, Řecku a na Kavkazu.

28. Rhynchites bacchus *L.*

Syst. nat. X, 381. *Panz.*, Ent. germ. 295, *Germ.*, Schönh. I, 219, *Redt.* Faun. austr. II, 680, *Bach*, Käferf. II, 173, *Desbr.*, Mon. 34, *Bedel*, Faun. VI, 27, *Seidl*, Faun. transs. 743, *Stierl.*, Faun. helv. 415; l a e t u s *Germ.*, Ins. spec. I, 186.

Poznatelný po kovovém zbarvení těla, po nosci u ♂ jako štít s hlavou dlouhém, u ♀ delším, mnohem tenším než u druhů příbuzných, v basální polovině lištou prostoupeném a po prosternu u ♂ dvěma ostrými hrbolky zdobeném. Kovové barvy,

často s purpurovým nádechem, nosec, tykadla a chodidla fialová, tělo dlouhým, hnědým pýřím pokryté. Nosec hrubě, hustě, vráskovitě tečkovaný, v basální polovině lištou prostoupený, u ♂ velmi slabě prohnutý, u ♀ rovný, uprostřed nenápadně slabší. Hlava u obou pohlaví příčná, podobně jako nosec tečkovaná, spánky tak dlouhé jako průměr mírně vyklenutých, u ♂ více vyčnělých očí. Tykadla ♂ před středem, ♀ ve středu nosce vkloubená, násadec ztlustlý, tak dlouhý jako druhý článek bičíku, tento málo delší než širší, ostatní články protáhlé, čím dále k paličce tím kratší a širší, palička mohutná, tak dlouhá jako čtyři přilehlé články bičíku. Štít as o čtvrtinu širší než delší, velmi hrubě, hustě, svraštěle tečkovaný, uprostřed nejširší, dozadu slaběji než ku hlavě zúžený, napřed a vzadu zaškrcený, prosternum po obou stranách ostrým hrbolkem opatřené. Štítek velký, čtyřhranný. Krovky as o třetinu delší než širší, u kořene rovně uťaté, se stranami souběžnými, blíže vyčnělých ramen dosti znatelně vmáčknuté, v řadách silně tečkované, mezirýží plochá, slabšími tečkami nepravidelně prostoupená a příčně vráskovaná. Nohy mohutné, kyčle přední dosahují skoro k přední hraně prosterna, holeně rovné, drápky na vnitřní straně silně ozubené. 4·5—6·5 *mm* bez nosce dlouhý. V celé Evropě, Sibíři a Alžíru na ovocných stromech a lískách hojný.

III. rod **Byctiscus** *Thoms.*

Krovky pravidelnými řadami teček prostoupené, čelo jemně tečkované, s hlubokou a širokou rýhou mezi očima, nejhojnější typický tvar na povrchu kovově zelený, na spodní straně tmavomodrý

1. populi *L.*

— Řady teček na krovkách, zvláště v okolí štítku nepravidelné, čelo hrubě, vráskovitě tečkované, mělce vmáčknuté, tělo jednobarevné, buď celé kovově zelené neb více méně modré 2. betulae *L.*

1. **Byctiscus populi** *L.*

Faun. suec. 179, *Fabr.*, Syst. ent. 131, Oliv. Ent. V, 81, *Gyll.*, Ins. suec. III, 21, *Redt.*, Faun. austr. II, 681, *Desbr.*, Mon. 21, *Bedel*, Faun. VI, 25, *Seidl*, Faun. transs. 743, *Schilsky, Küst.*

und *Kraatz* 40, 58; a. tataricus *Faust*, Deutsch. ent. Zeitsch. 1882, 289; a. nigritulus *Schilsky*, Deutsch. ent. Zeitsch. 1889, 340; a. cuprifer, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 58. (Obr. 6.)

Lesklý, velmi kraťounkými chloupky spoře pokrytý, povrch kovově zelený, nosec, nohy a spodek tmavomodré (typ. tvar), zřídka celé tělo modravé (a. tataricus), nebo černé (a. nigritulus), někdy i tmavě kovové (a. cuprifer). Nosec ♂ tak dlouhý jako štít, ♀ málo kratší, horní strana v úhlu, dolní obloukovitě zahnutá, v basální části se souběžnými stranami, v apikální ku předu rozšířený, hustě, trochu silněji než hlava tečkovaný, s krátkou rýhou mezi tykadly. Hlava ♂ delší než širší, ♀ slabě příčná, i s plochými, nevyčnělými očima v kužel utvářená, jemně a spoře tečkovaná, mezi očima hluboce vmáčknutá. Tykadla u obou pohlaví v přední polovině, před středem nosce vkloubená, přední hranu štítu nepatrně přesahující, prvý článek bičíku málo delší než násadec, skoro třikrát tak dlouhý jako široký, ostatní kratší, čím dále ku paličce tím širší, palička mohutná, přední dva články příčné, třetí delší, tupě špičatý. Štít as o polovinu širší než delší, ku předu silněji než dozadu zúžený, jemně a hustě tečkovaný, u ♂ mnohem více vyklenutý, po stranách dlouhým, ostrým trnem ozbrojený. Krovky podlouhlé čtyrúhlé, as o čtvrtinu delší než širší, řadami hrubých teček prostoupené, mezirýží užší než řady teček, s řadou slabounkých teček uprostřed. Nohy silné, holeně u obou pohlaví rovné, drápky dlouhé, neozubené. 4·5—6 *mm* i s noscem dlouhý. V celé Evropě a Sibíři na osikách, břízách, vrbách a dubech rozšířen.

2. **Byctiscus betulae** *L.*,

Faun. suec. 605, *Marsh.*, brit. I, 241, *Oliv.*, Ent. V, 81, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 59; alni *Müll.*, Zool. Dan. Prodr. 1776, 91; betuleti *F.*, Mant. I, 99, *Panz.*, Faun. germ. 20, *Gyll.*, Ins. suec. III, 19, *Redt.*, Faun. austr. II, 681, *Desbr.*, Mon. 19, *Bedel*, Faun. VI, 25; a. violaceus *Scop.*, Faun. carn. 26; a. nitens *Marsh.*, Ent. brit. I, 242; a. viridulus *Westhof*, Verz. d. Käf. Westf. 232; a. cuprinus *Schilsky*, l. c.

Druhu populi *L.* velmi příbuzný a zevnějškem nápadně podobný, od něho čelem mělce vmáčknutým a hrubě, svraštěle tečkovaným, řadami teček na krovkách nepravidelnými, hlavně v okolí štítku velmi znatelnými odlišný. Tělo kovově zelené

(typ. tvar), neb celé modravé (a. violaceus), někdy jest tělo modravé, krovky však zelenavé (a. viridulus), zřídka pak měděně zbarvené (a. cuprinus). 5·5—9·5 *mm* i s noscem dlouhý. Žije v celé Evropě a Sibiři na jabloních, hruškách a osikách, též na vinné révě, na které působí značnou škodu.

IV. rod **Attelabus** *L.*

1. Povrch štítu a krovky buď zcela nebo částečně červené 2.
— Tělo černé, krovky namodralé, skulptura těla a pohlavní znaky jako u druhu nitens, krovky však znatelně delší, více zploštěné 4. chalybaeus *Dan.*
2. Krovky řadami jemných teček prostoupené, mezirýží široká, tečkami nepravidelně posetá, hlava a spodní část těla černé 3.
— Krovky řadami hrubých, jamkovitých teček prostoupené, mezirýží úzká, hladká, tělo modré, vrchní část štítu a krovky červené, hlava ♂ na dolní straně dvěma dlouhými silnými trny zdobená 1. variolosus *Oliv.*
3. Střed hlavy s podélnou hlubokou rýhou, krovky na stranách široce a hluboce vmáčknuté, řady tećek nepravidelné a nejasné, mezirýží užší, tečkami právě tak silnými jako jsou v řádkách nepravidelně prostoupená, hlava ♂ na spodní straně bez výčnělků, tělo černé, horní strana štítu a krovky červené 2. sulcifrons *Argot.*
— Hlava bez rýhy, krovky na stranách úzce a mělce vmáčknuté, řady teček pravidelné, mezirýží široká, slabšími tečkami nepravidelně posetá, hlava ♂ na spodní straně dvěma příčnými, uprostřed přerušenými lištami a před nimi výčnělkem dvěma hrboly opatřeným zdobená, tělo černé, horní část štítu a krovky pravidelně červené, někdy tmavými páskami zdobené, zřídka zcela tmavé 3, nitens *Scop.*

1. **Attelabus variolosus** *Oliv.*

Ent. V, 81, *Fabr.*, Syst. eleut. II, 420. *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz* 40, 63: fovcipennis *Jekel*, Ins. Saund. Curc. 201.

Zevnějškem druhu nitens *Scop.* podobný, od něho tečkami velmi hrubými, jamkovitými, na krovkách v řadách seskupený-

mi, mezirýžím úzkým, hladkým, jinakým zbarvením těla a hlavou u ♂ na spodní straně dvěma dlouhými, silnými trny zdobenou, odlišný. Tělo modré, horní strana štítu a krovky červené. 5 až 7 *mm* dlouhý. Žije ve Španělích a severní Africe.

2. Attelabus sulcifrons *Argot.*

Ann. soc. ent. Fr. 1895, 28, *Schilsky, Küst.* und *Kraatz,* 40, 65.

S druhem nitens *Scop.* příbuzný a jemu velmi podobný, od něho hlavou uprostřed širokou a hlubokou rýhou zdobenou, krovkami po stranách široce a hluboce vmáčknutými a nepravidelnými řadami teček prostoupenými, mezirýžím mnohem užším, tak silně jako řady tečkovaným a u ♂ hlavou na spodní straně výčnělky neopatřenou odlišný. Tělo jako u typického tvaru druhu nitens *Scop.* zbarvené. 5—7 *mm* dlouhý. Žije v Řecku a Malé Asii.

3. Attelabus nitens *Scop.*

Ent. Carn. 25, *Payk.*, Mon. Curc. 130, *Seidl.*, Faun. transs. 745, *Bedel*, Faun. VI, 23, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz.* 40, 67; curculionoides *L.*, Syst. nat. I, 619, *Fabr.*, Syst. eleut. II, 420, *Panz.*, Faun. germ. 295, *Gyll*, Schönh. I, 198, *Redt.*, Fauna austr. II, 679; coccineus *Fourc.*, Ent. Par. I, 115; a. rufipes *Schilsky*, l. c.; a. maculipes *Rondani*, Villa Col. Eur. 20; a. pulvinicollis *Jekel*, Ins. Saund. Cur. 199; a. obsidianus *Cost.*, Mem. Soc. Nap. 1885, 25; ater *Fleischer* Wien. ent. Zeitg. 1887, 237; var. hispanicus, *Jekel* l. c. var. atricornis *Muls*, Opusc. VI, 89. (Obr. 7.)

Černý, horní část štítu a krovky červené (typ. tvar), tělo krátkými, šupinkovitými chloupky spoře pokryté. Někdy jsou nohy celé červené (a. rufipes), jindy opět jen částečně, pak jsou i tykadla na základně červená (a. maculipes). I štít bývá na přední a zadní straně a krovky po stranách černé (a. pulvinicollis), zřídka jest celé tělo černé (a. obsidianus). U var. hispanicus jest horní strana štítu více neb méně, krovky pak po stranách světle červené a mezirýží krovek na přední polovině svraštělé, podobně jako typický tvar zbarvené var. atricornis je 2. až 5. článek tykadel červený, krovky pak jsou znatelněji a hustěji tečkované. Nosec znatelně delší než širší, ku předu rozšířený, na konci nejširší, mezi tykadly rozeklaným hrbolem zdobený, před ním za-

škrcený. Tykadla ve středu nosce vkloubená, násadec sotva třikrát tak dlouhý jako široký, ztlustlý, prvý článek bičíku kratší než násadec, ostatní čím dále k paličce tím kratší a širší, 2. až 4. protáhlé, další příčné, palička ze tří příčných, mnohem širších článků složená. Hlava as tak dlouhá jako široká, spánky rovné, dozadu nerozšířené, tak dlouhé jako průměr očí u ♀ slabě, u ♂ více vyklenutých, povrch napřed spoře tečkovaný, v zadu vráskovaný, u ♂ na spodní straně dvěma příčnými, uprostřed přerušenými lištami a před nimi výčnělkem dvěma hrboly opatřeným zdobená. Štít skoro o polovinu širší než delší, v poslední třetině nejširší, dozadu nepatrně, dopředu značně zúžený, spoře, dosti jemně tečkovaný, u ♂ mnohem více vyklenutý. Krovky zaokrouhlené čtyrúhlé, v zadu jednotlivě zaokrouhlené, na švu oddálené, napřed po stranách úzce a mělce vmáčknuté, řadami dosti silných teček pravidelně prostoupené a při štítku zkrácenou řádkou teček opatřené, meziryží široká, plochá, obyčejně slabými tečkami nepravidelně posetá. Nohy mohutné, u ♀ kratší a silnější, s předními holeněmi rovnými, na konci dvěma nestejně dlouhými, zakřivenými ostny opatřenými, u ♂ mnohem delší a slabší s předními holeněmi zakřiveným ostnem ozbrojenými, vnitřní strana holení dosti silně a hustě zoubkovaná, chodidla dlouhá, dvěma jemnými drápky opatřená. 4 až 6 *mm* bez nosce dlouhý. V celé Evropě, na Kavkazu, v Sibíři a Malé Asii na doubcích, vrbách, olších a lískách.

4. **Attelabus chalybaeus** *Dan.*

Coleopt. Studien II, 72, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 69.

Druhu nitens *Scop.* velmi podobný, s toutéž skulpturou těla a se stejnými pohlavními rozdíly, od něho krovkami znatelně delšími, více zploštěnými, tělem černým a krovkami namodralými odlišný. 6—6·5 *mm* dlouhý. Žije v Kavkazu na Crataegus.

V. rod **Apoderus** *Oliv.*

Krovky hrubě v řadách tečkované, mdlé, meziryží vyklenutá, svraštěle tečkovaná, štít obyčejně červený, zřídka více méně černý — 1. coryli *L.*

— Krovky jemně v řadách tečkované, lesklé, meziryží hladká, bez teček, štít černý — 2. erythropterus *Zschach.*

1. Apoderus coryli *L.*

Syst. nat. ed X, 387, *Fabr.*, Syst. ent. 156, *Gyll.*, Ins. suec III, 16, *Bedel*, Faun. VI, 23, *Redt.*, Faun. aust. II, 679, *Sierl.*, Faun. helv. II, 419, *Schilsky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 84; superans *Faust.*, Deutsch. ent. Zeitsch. 1882, 295; nigripes *Rey*, Echange 1893, 73; a. ruficeps *Rey.*, l. c.; a. collaris *Scop.*, Ent. carn. 25, dauricus *Laxm.*, Nov. ins. 1870, 595; a. gibbicollis *Faust.*, Deutsch. ent. Zeitsch. 1882, 295; a. denigratus *Gmel.*, L. S. N. I, 4, 1809, 33; a. avellanae *L.*, Syst. nat. ed. XII, 619. a. Ludyi *Reitl.*, Deutsch. ent. Zeitsch. 1892, 174; a. morio *Bonelli*, Mem. Torino IX, 175. (Obr. 8.)

Základní barva těla jest černá, k ní přistupuje ve větší neb menší míře červená a povstává tak celá řada barvových odchylek. Typický tvar má zadní část štítku a krovky červené; u a. gibbicollis jsou celý štít a krovky, u a. collaris mimo to i stehna uprostřed, u a. avellanae však celé nohy červené u a. denigratus jsou štít až na střední černou část, krovky, prostředek stehen a holení červené, a. ruficeps jest černá, hlava z části, štít krovky, stehna a hruď jsou červené; a. morio jest celá černá; a. Ludyi celá červená. Hlava lesklá, velmi jemně a spoře tečkovaná, skoro hladká, v zadu na způsob krku zaškrcená, za očima silně vyklenutými, vyčnělými u ♂ mnohem delší než širší se spánky do zadu sbíhavými, u ♀ tak dlouhá jak široká se spánky silně zaokrouhlenými, čelo důlkem zdobené. Nosec málo kratší než širší, vrchní strana hrbolovitě vyklenutá, po celé délce hlubokou rýhou prostoupená, v basální polovině obyčejně ještě se dvěma od čela až k základně tykadel sahajícími rýhami. Tykadla mohutná, násadec zduřený, skoro třikrát tak dlouhý jak široký, prvý článek bičíku ztlustlý, kulovitý, nepatrně delší než širší, ostatní články protáhlé, u ♂ ztlustlé, skoro stejně dlouhé, u ♀ nápadně slabší, čím dále k paličce tím kratší a širší, přední dva články paličky příčné, třetí tak dlouhý jako široký. zašpičatělý. Štít skoro dvakrát tak dlouhý jako široký, vzadu a napřed silně zaškrcený, od základny k hlavě silně, u ♂ skoro rovně, u ♀ v oblouku zúžený, velmi jemně a spoře tečkovaný, uprostřed s úzkou, hlubokou rýhou. Štítek velký, půlkruhový. Krovky as o třetinu delší než širší, od vyčnělých ramen do zadu dosti rozšířené, v poslední třetině široce zaokrouhlené, v řadách silně tečkované, mezirýží vyklenutá, lichá v basální polovině značně zvýšená, jemně, dosti hustě tečkovaná, příčně vrásko-

vaná, mdlá. Nohy mohutné, stehna mírně ztlustlá, holeně rovné, na vnitřní straně hustě zoubkované, přední u ♂ jedním, u ♀ dvěma hákovitými trny ozbrojené. 6—8 *mm* dlouhý. V celé Evropě a střední Asii na dubu, buku a bříze rozšířen.

2. **Apoderus erythropterus** *Zschach.*

Mus. Leske 1788, 23, *Bedel*, Faun. VI, 23, *Schiisky*, *Küst.* und *Kraatz*, 40, 89; intermedius *Illig.*, Schneid. Mag. V, 615, *Gyll.*, Schönh. I, 190, *Redl.*, Faun. austr. II, 679, *Seidl.*, Faun. transs. 746, *Stierl.*, Faun. helv. II, 419.

Druhu coryli *L.* příbuzný a podobný, od něho mnohem menšími rozměry těla, jemně v řadách tečkovanými krovkami a hladkým, netečkovaným mezirýžím odlišný. Tělo lesklé, černé, krovky červené. 3·5—4·5 *mm* dlouhý. Žije ve střední a severní Evropě na břízách, malinách a tavolníku jilmovém (Spiraea ulmaria L.).

* * *

Tři druhy zůstaly mně neznámy, uvádím níže jich celý původní popis.

Rhynchites Emgei *Stierl.*, Mitteil. Schweiz. entom. Gesell. 1890, 165.

Von der Größe des giganteus, ohne dessen große Punkte, die Vorderhüften den Vorderrand des Halsschildes berührend, grün, mit stellenweisem Purpurschimmer, die hintere Hälfte des Rüssels purpurn, gekielt. Länge (ohne Rüssel) 8·0 *mm*. Das ♂ ist zu untersuchen, ob das seitliche Halsschild Dornen hat. Graecia.

Rhynchites Jekeli *Desbr.*, ♀ Mon. 32.

Oblongus, flammeo-purpureo-viridis, metallico-nitidus, rostro, antennis pedibusque partim violaceis; rostro valde elongato in medio longe carinato, a latere carinulato, fere recto, antennarum articulo tertio 1° 2° que simul sumptis haud breviore; clava crassa; prothorace crebre punctato; scutello apice emarginato; elytris basi angulatim porrectis, infra scutellum depressis, creberrime punctatis, punctis magnis, remotis basi majoribus strias formantibus insculptis; unguium dentibus interioribus exterioribus subaequalibus, acutis. Long. 12 *mm* cum rostro. Jižní Rusko. Příbuzný s druhem auratus *Scop.* nebo bacchus *L.*

Attelabus balcanicus *K* et *J. Dan.*, Coleop.-Studien II, 73, ♀.

Ex affinitate Attelabi nitentis *Scop.*, sed minor, scutello abdomineque rufo, antennis totis nigris, vertice polito, oculis minus convexis, fronte late sulcata, sulco utrinque acute carinato et usque ad insertionem antennarum prolongato; gibba inter antennarum radices inconspicua; prothorace subtilissime punctato. interstitiis elytrorum impunctatis; tibiis anticis inflexis, apice spinis duabus curvatis munitis. Long.: 3³/₄ *mm.* Patria: In Haemo monte. Specimen unicum in collectione professoris Dris. Seidlitz nobis notum est.

Ze života a chovu můry Agrotis candelisequa H. (sagittifera Hb.)

Píše stav. rada J. Srdínko.

Pojednali jsme již na tomto místě o některých vzácných zástupcích (margaritacea, latens, lucipeta a cinerea) přečetné družiny Agrotid, jež dosud hostí výslunné a nekultivované úklony okolí pražského, věnujíce jim po stránce životní — pokud totiž jde o náleziště, o zvláštnosti a obyčeje jejich h. (housenek) — náš zřetel.

Dnes budiž nám dovoleno porozpráněti podobným způsobem o neméně vzácné Ag. candelisequě H. (sagittifera Hb.)

Že můra tato v okolí pražském, a bezpochyby i jinde v Čechách, obecnou není, tomu zřejmě již nasvědčuje, co o ní předák pražských entomologů minulého století F. A. Nickerl ve své Synopsis z r. 1850 dí, »že ji — poletující večerem po květech hadince — v prodlení dvaceti roků jen dvakrát chytil«.

Byla-li již tehdá v oblasti Prahy tak vzácnou, tož musí nynější doby tím řidčeji se vyskytovati, když místa, na nichž svůj skromný život vede, rok od roku mizí, jednak činností »Okrašlovacího a zalesňovacího Spolku«, jednak průmyslovou a hospodářskou rozpínavostí naší doby.

A že by vůbec v jiných krajích a zemích ke všedním zjevům náležela, to asi sotva by se bezpečně tvrdit dalo, pomníme-li, jak kusé jsou dosavadní znalosti života a vývoje této můry. Uvádíť se do dneška sinokvět měkký (Jurinea mollis) jako výhradní živná její bylina a přece — jak dále poznáme — nalezena byla housenka v okolí Prahy i jinde v Čechách na více

různých bylinách a mezi nimi i na takových, které ani bodlákovité nejsou.

Sluší zde poznamenati, že dle prof. dra. Lad. Čelakovského Jurinea mollis v okolí Prahy, ba ani vůbec v Čechách, divoce neroste. To právě bylo mně pobídkou hledati *h.* v okolí Prahy na příbuzných bylinách a snaha ta neminula se během času s dobrým výsledkem, neboť nalezl jsem ji nejen na bylinách sinokvětu příbuzných, ale i na více jinorodých; nalezl jsem ji totiž:

1. na čekánku (Centaurea scabiosa),
2. na chrpě luční (Centaurea jacea),
3. na trubilu (Onopordon acanthium),
4. na šalvěji přeslenaté (Salvia verticillata),
5. na pelyňku ladním (Artemisia campestris) a
6. na fenyklu (Foeniculum vul.)

Ostatně přesvědčiti se můžeme, že za nedostatku vytčených bylin nepohrdne v zajetí ani krmivem jiným, najmě chrpou polní (Centaurea cyanus) a vidíme, že není nikterak příliš vybíravou a právem domnívati se můžeme, že by jí svědčily i jiné příbuzné byliny; proto ji spíše jako polyphaga, než monophaga — jak se dosud za to měla — lze označiti.

Nejen že, jak v úvodě podotčeno, všechny shora jmenované můry stejně jsou vzácny, i ve způsobě svého života jsou si blízky; poněkud podstatněji jen v tom vzájemně se různí, že druhy: Ag. margaritacea, latens a cinerea skoro z pravidla pod kameny žijí, kdežto Ag. candelisequa — stejně jako Ag. lucipeta — buď přímo pod její výživnou bylinou, aneb aspoň poblíže jí, skrytou najdeme.

Při hledání dlužno v prvé řadě veškerou pozornost obraceti na její požerky. Tyto bývají i méně vyškolenému oku sběratelovu již z povzdálí patrny, jsou-li na živné bylině s velkými listy, jako na šalvěji a trubilu; taktéž na vrcholcích lodyh čekankových jsou neméně znatelny; skoro nespozorovatelny však bývají ožerky na směsici drobounčkých a čárkovitých lístečků a lodyh pelynku a fenyklu.

Podle ožerků tedy přijdeme nejsnáze a bezpečně na stopu *h.*, známe-li ovšem, a to především, na jakých místech žije.

Náleziště ta nejsou místa s bujnou a hustou vegetací, naopak jsou to místa spíše pustá, jen se sporým porostem nízkých bylin, avšak při tom s tou nezbytnou podmínkou, že musí býti

na výsluní, nejlépe na jižních úklonech. Je tudíž Ag. candelisequa po přednosti můrou teplomilnou, aspoň pokud jde o její stadia larvová.

Na více méně holých i skalnatých místech, na nichž jen tu a tam v štěrbinách a úžlabinkách něco prsti časem se našlo a kde živná její bylina — třeba nuzně — se uchytiti mohla, též lze — dle ožerků — často dosti namáhavě housenku hledati. Tato žije skrytě; přispůsobujíc se místním poměrům, odpočívá pod bylinou buď přímo na povrchu půdy, kryta jsouc pouze nejspodnějšími, k zemi přilehlými listy, aneb, není-li těchto a je-li půda u byliny kyprá, zalézá mělko do země, a není-li tu konečně ani sypké země, schová se do lišejníků, mechů, suchých listů a t. p. při samé bylině. I v štěrbině skalní najdeme ji druhdy v pravdě vtěsnanou a tu teprv poznáváme náležitě její teplamilovnost, když paprsky červnového slunce do zaschlé téměř stráně (skály) kolmo dopadají a kámen do horka rozpalují. Přes tuto její teplamilovnost by asi sotva — živá a zdravá — letošní parna přežila, kdyby i na krmivu jí nescházelo.

Při té příležitosti budiž nám dovoleno pozastaviti se u letošního nebývalého vedra a sucha; mocný byl jejich vliv na vývoj a vůbec všecek život hmyzu a rozdílně jevily se důsledky toho ve světě motýlím: po přednosti dle toho, v jakém stupni vývojovém bylo jim neblahou dobu prožívati a neméně i na jakém stanovišti domovina jejich byla.

Nelze s určitostí za to míti, že na vývoj motýlí ve vajíčku a v kukle letní tato pohoda vesměs rušivě a zhoubně působila; jak známo teplota rozvoj urychluje a převážnou většinou nejsou — na štěstí — kukly tak choulostivy pro sucho, když bychom i přezírali, že vydatnými rosnými a někdy mlhovými srážkami pro mnohé druhy s dostatek je postaráno o nezbytnou pro rozvoj v kukle vláhu.

Jinak ovšem — a mnohem hůře — vedlo se druhům, jež ve tvaru housenčím té doby se vyvinovaly; pro mnohé z nich byla to nesporně doba krušného strádání, jak výmluvně dokazují dotyčná imagina svojí nepatrnou velikostí při srovnávání jich s normálně vzrostlými. Pravé trpaslíky možno bylo spatřiti mezi Lyc. bellargus, Col. hyale, u piďalek: S. ericetaria, A. gilvaria a j. A není nejmenší pochyby, že pro mnohé druhy byla neslychaná vedra a sucho přímo osudnými, po výtce těm, které si libují jako h. na slunných úbočích, (suchoparech); těm bylo

slunce, jindy životodárné — nyní zkázonosné, an na takových, beztoho jen spoře se zelenajících stanovištích, žárné vedro všechnu vegetaci sežehlo, tak že h. na nich žijící z naprostého nedostatku krmiva byly nemilosrdně vydány v šanc záhubě: hladem bídně za své vzíti.

Pro doklady nemusíme daleko. Co rok v okolí pražském hojně se vyskytující škůdcové: Ag. segetum, exclamationis, ypsilon (sufussa) nebyli letos na obvyklých jejich slunných nalezištích za žádnou cenu k nalezení. Mrtvo a smutno bylo v pozdním létě na letištích, kde jindy za jasu slunečního panoval jarý život a veselí; prý i noční lovy svou nápadnou chudobou neklamně o tom svědčily, že letošní abnormální léto pro mnohé v pozdním létě se vyvíjející druhy bylo přímo katastrofální. Neušlo zajisté pozornosti žádného entomologa, jak jiná léta skoro pravidelný výskyt h. a motýlů v určitou dobu roční, letos nadobro selhal a že rozdíly od obvyklé doby té ne na dny, ale v některých případech i na více týdnů bylo lze počítati. I vidíme, jaký značný rozvrat ve vývoji a vůbec v životě motýlů letošní tropická horka a sucho přivodily.

Po této odbočce vraťme se k naší teplomilné candelisequě. Začasto shledáme, že ožerky na živných bylinách pocházejí od jiných h., než právě hledané; tak najdeme pod čekánkem a fenyklem, jichž nejmladší listí na vrcholku lodyhy ožrány jsou, aneb lodyha sama překousána jest, obyčejně též již počátkem června vyrostlou družku její Ag. tritici a pod listy šalvěje přeslenaté a trubilu nejčastěji u Prahy Ag. nigricans, Ag. obeliscu, Ag. forcipatu a třeba i — ovšem hodně opozděnou — Ag. lucipetu.

Jako veliká většina našich Agrotid, přezimuje i Ag. candelisequa jako h. a to patrně malounká, soudíme-li dle toho, že jest v prvé polovici května teprv ne mnoho *mm* přes *cm* zdéli velká; při obojím svlékání po přezimování nemění se h. co do vnějšího vzhledu, zůstává totiž stále hnědošedou, s temnými tečkami posetou a u vzdušnic bělavou; jen že při posledním svlékání nabývá hnědožlutá, velká hlava intensivnějšího zbarvení.

Za příznivé povětrnosti jarní a na stanovišti, polohou chráněném, dospívá h. v okolí pražském ponejvíce teprv v půli června k zakuklení. Toto děje se nehluboko v zemi v pevném, ze země tvořeném kokonu, který v podlouhle vejčitém tvaru je slepen.

Motýl líhne se z pravidla po pěti až šestitýdenním klidu kukly v červenci a srpnu, nejčastěji za noci a po způsobu jiných mur — štítě se denního světla — vyhledává temná místa k svému úkrytu v pupníku. Jak již shora řečeno, řadíme caudelisequu k našim vzácným můrám, vyskytujícím se jen ob čas — periodicky — poněkud hojněji, než obvykle. Dle dosavadních zkušeností v tom ohledu zdá se býti nad pochybnost jisto, že vedle druhdy nepříznivějších klimatických poměrů, hlavní příčinu, že tak vzácnou bývá, dlužno hledati též v četných jejích hubitelích z řádu hmyzu dvou- i blánokřídlového.

Není snad druhé h. toho rodu, která by tak krutě a tak často těmito cizopasníky napadena byla. Najdeme téměř dospělou h., na prvý pohled zdravě vypadající, avšak místo kukly motýlí shledáme v kokonku velký soudečkovitý, uprostřed černě kroužkovaný zámotek lumčí a že tomu tak, přesvědčíme se k našemu zármutku snadno, aniž bychom kokon otvírati musili, neboť pozorně-li potřeseme tímto, držíce jej zlehka mezi prsty, neuslyšíme (nebo spíše neucítíme) slabý náraz kukly motýlí na tvrdou stěnu zámotku, když místo této připředený zámotek lumčí se tam nalézá.

Nejčastěji však již při nalezení h. prvním pohledem poznáme na ní neodvratnou zhoubu — vidouce ji posetu bílými, smrtonosnými vajíčky mušími (Tachina), lpícími zevně a pevně na kůži, často blíž hlavy.

Poštěstí-li se nám, ovšem v nepříznivých létech, z desíti nalezených h. vypěstovati jediné imago, můžeme s takovým, arciť chabým výsledkem býti spokojeni.

Jako jiné rodové družky, vyskytuje se i Ag. candelisequa místně; rok co rok můžeme ji nalézti na tomže místě a při takovém opětovaném sběru na určité lokalitě též spozorovati, že i její hubitelé si některá stanoviště zvláště oblíbili; shledáme totiž, že na nich zpravidla poměrně mnohem více h. je larvomornými cizopasníky — hlavně kuklicemi — obydleno, než na místech bezprostředně sousedících a v stejné poloze se nalézajících. Patrno, že i tu dotěrná haveť muší je lokální.

Ne dosti na dotěrných škůdcích těchto, i chov toho druhu je z míry nesnadný a vždy pochybný. Z té příčiny není radno, malé h. sbírati; zpravidla nepodaří se nám je vypěstovati i když bychom všemožně o to usilovali, denně s večerem čerstvou potravu jim nosili a dle možnosti jim opatřiti se snažili všechny podmínky jejich žití na svobodě.

Proto je radno sbírati h. teprv když se naposled svlékly, asi počátkem června a pokud se týče opatrností, jichž šetřiti jest pěstiteli při chovu, není třeba opakovati je zde na novo do podrobností; máme za to, že postačí odkázati jej co o tom svého času při odchovu druhu Ag. lucipeta na tomto místě vypravováno bylo, an podstatnějších odchylek v té příčině při Ag. candelisequě nestává. Jen to nebudiž jako zbytečné považováno, opakujeme-li důrazně, že potravu musíme denně čerstvou — na večer — dávati, protože většina krmných bylin, byť i byly v láhvičce s vodou, přece rychle uvadne, a pěstovat h. na živé bylině, do velkého květinového hrnce přesazené, z té příčiny bývá nanejvýš znesnadněno, že tyto byliny dlouhé, buď kůlovité, aneb vřetenovité kořeny mají. Jinak ovšem mnohem pohodlněji a i s větší nadějí na zdárný výsledek chovu setkává se ten pěstitel, který k disposici má zahrádku, kde na živné bylině chov pohodlně předsevzíti mu možno.

Jak shora podotčeno, miluje h. nad jiné teplo sluneční a proto musíme i v zajetí jí slunka hojně dopřáti. Insolaci nejlépe předsevzíti je ráno ve volné prostoře, aby vnější vzduch k nim nerušeně prouditi mohl. Snesou na svobodě — jak pověděno — i žárné vedro žhoucího slunce poledního na vyhřáté skalní půdě, avšak v uzavřeném květníku pod třeba hojně průdyšnou látkou přece se utvořiti musí dusnější atmosféra, kterou dobře nesnášejí, an je vídáme v podobném případě nejprve v hrnku nepokojně pobíhati, a nepostaráme-li se v tomto nebezpečí v prodlení o okamžitou pomoc, po té najisto hynouti, v kterémž případu začasté zčernají, aneb aspoň na nich jednotlivé černé skvrny se objeví. Proto je sluňme ráno a chovejme, možno-li, sice na straně jižní nebo vůbec sluneční, avšak na zastíněném místě. O čistotu, při každém chovu tak důležitou, postaráme se, když nejhořejší vrstvu hlíny trusem znečištěnou, vyměníme za novou, čistou, přes to, že při častém slunění vzniku plísní do té míry obávati se nemusíme.

Pozoruhodná je nápadná a znenáhla postupující změna na vyrostlé h. v stadiu přípravném k zakuklení; stává se totiž, počínajíc ze spodu, jako průhledná, zaměnivši i hnědošedou barvu za zsinale žlutavou, a kdežto u většiny lysých h. podobné změny před zakuklením dosti rychle probíhají, trvá u Ag. candelisequy tato příprava k tajuplné metamorphose často i několik dní.

Kukly chovejme na vzdušném, teplém místě při mírném navlhčování hlíny v hrnku z misky podložní; již předem musíme na to pamatovati a náležitá opatření učiniti pro případ, že nám bude kukly z hlíny vybrati, což — jak známo — na prospěch zdařilého chovu nikdy nebývá. Hojnějším přimísením písku k hlíně učiňme ji totiž sypčejší a bude nám pak možno, když opatrně si počínati budeme, kokonky zcela neporušené z hrnku vybrati, což by se nám sotva podařilo, když bychom hlíny vazké — bez písku — použili.

A i ztrát, spadajících na vrub nějaké nemoci, pěstitel není mnohdy ušetřen; dosti častá nemoc ta nezdá se však býti povahy epidemické, je spíše individuální, an vždy jen některá z housenek, a již *úplně dospělých*, v společném housenníku chovaných, jí podlehne.

Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910. -- Quid novi de Coleopterorum Caucasi ad occidentem*) vergentis fauna in meo itinere Julio mense anni 1910 suscepto cognoverim.

Prof. J. Roubal (Příbram).

IV.

Krásnaja Poljana.

Danacaea Lap.

D. taurica *Baudi*. V nejnižších polohách s různých rostlin sesmýkáno několik ex.

D. marginata Küst. v. thoracica *Schilsky*. 1 ex. pod Ačišchem.

*

D. Reissi *sp. n. m.*

Dosti široká, poměrně poněkud zavalitá, krátká. Pěkně kovově zelená, značně lesklá, nejvíce na krovkách, protože jejich tečky i chloupky jsou řídké, kdežto skulptura štítu jest hustá a povrch málo lesklý.

Povrch stejnoměrně, dosti řídce, šedožlutavě chloupkován. Vespod jsou chloupky jemnější (ne však kratší), ne řidší než na povrchu, světle šedé.

Tykadla tmavá, jako připálená, jen druhý nebo druhý až šestý článek žlutohnědé.

*) Etiam in parte I., II., III. »occidentem« corrigendum est.

Makadla čelistní tmavá. Stehna až na špičky, holeně více méně, na tarsech poslední článek tmavé, ostatní partie noh žlutočervené.

Hlava s očima širší než štít v předu, značně užší než rozšířená část za středem; spánky velmi krátké, podélné prohlubeniny čelní slabé.

Štít stejné šířky jako délky, za středem dosti rozšířen, chloupky na něm seřazeny podél příčné přímky před středem, od níž v před i v zad se rozbíhají.

Krovky dosti široké, málo poměrně protáhlé.

Dlouhá 4 až 4·5 *mm.*

Jest tedy popsaný tento druh nejblíže příbuzný s *D. aphyctoides Schilsky* z Alžíru a Marokka, od níž se liší velikostí, značným leskem krovek, hustěji chlupatým spodkem těla, barvou tykadel a holení.

Věnuji panu Oskaru Reissovi v Inšpruku, zasloužilému entomologovi a milému příteli svému.

V okolí K. P. pouze několik exemplářů.

*

Danacaeae aphyctoidi Schilsky proxima, sed multo major (4—4·5 *mm*), nitidior, antennarum majore parte nigra, tibiis semper magis minusve obscuris. Corporis statura robusta, elytris paulum prolongatis, brevioribus. Pilis subtus canescentibus, superficiei pilorum non rarioribus.

Domino O. Reiss, Oeniponti, amico carissimo dedicata.

Ad K. P. rara.

*

Cryptocephalus Geoffr.

Pro pokročilou už dobu byl zastoupen tento rod skrovně, neboť na křovinách už nežil tu skoro žádný druh, jako bývá v květnu a v červnu ve střední Evropě, pouze na květech, hlavně některých Composit, se objevovali a to v počtu druhů velmi malém.

C. p r u s i a s *Suffr.* Velmi vzácně jen na lesních okrajích v bezprostřední blízkosti Kr. P. v úborech Hieracií.

C. b i p u n c t a t u s L. Jako u nás, nový pro Kavkaz.

*

C. cristula *Duft.* (hypochoeridis *Suffr.*) *v. n.* laetior *m.*

Jasným a silným leskem na prvý pohled nápadný, liší se však od kavkazského C. p r a t i c o l a Wse delšími články ty-

kadel — dle popisu jest u tohoto pět předposledních článků krátkých (»jedes einzelne nur wenig länger als breit«), u naší formy však téměř dvakrát delší šířky. Rozdíl je dále i v tom, že jsou tečky krovečné poněkud seřazeny. Možno tedy všechny exempláře, jež jsem v okolí Kr. P. sebral, považovati za odrůdu hypochoeridis Suffr., odlišnou silným leskem a jemnějšími tečkami krovek. — Kovově zelený i kovově modrý.

Pan J. Weise, autor druhu *S. praticola*, moji varietu viděl a své názory se mnou sdělil; za tuto laskavost mu vzdávám povinné díky.

Několik jedinců v okolí Kr. P.

*

Typo nitidior, elytrorum punctis subtilioribus. — Supra viridis vel viride-coerulescens.

Dominus J. Weise vidit. — Ex. nonnula collegi.

*

C. ocellatus *Drap.* Smýkáním z různých rostlin, hojně; nový pro Kavkaz.

Aphodius Illiger.

A. erraticus *L.* a fumigatus *Muls.* v hovězím trusu bez základní formy.

A. fossor *L.* Pouze 1 ex.

A. haemorrhoidalis L. a. humeralis *Muls.* Dosti s předešlým.

*

A. latisulcus *Reitt.* a. n. **secundus** *m.*

Druh latisulcus Reitterem popsán ze západního Kavkazu (T. XXIV. 50.) na základě jednoho exempláře.

Svůj exemplář z týchž končin popisuji tuto jako novou aberraci barvou od nominátní formy v těchto bodech markantně odlišnou:

štítek jest černý, šev krovečný rovněž, pouze konec krovek a nejužší okraj jejich postranní, ramena vyjímaje, kaštanově červené.

*

Differt a typo scutello elytrorumque sutura nigris, elytrorum solum lateribus — humeris exceptis — apiceque rufocastaneis.

*

A. granarius *L.* Vzácně.

A. immundus *Creutz.* Hojný.

A. alpinus *Scop.* v. asphaltinus *Kolen.* V alpinské poloze na Ačišchu 1 ex.

A. merdarius *F.* Vzácně ve vyšších polohách.

A. pusillus *Herbst.* V hovězím trusu, ne vzácně.

A. 4-guttatus *Herbst.* Velmi vzácně.

A. sticticus *Panz.* S předešlými.

A. maculatus *Sturm.* 2 exempl. na Ačišchu ve vyšší poloze.

A. rufipes *L.* Vzácně.

A. depresus *Kugel.* Velmi obecný v hovězím trusu v každé poloze i na vysokohorských poljanách.

Pokračování.
(Materia instituta porro tractatur.)

Úlovky motýlí z Moravy.

Podává Em. Blattný, stud.

O prázdninách r. 1910 přibylo do naší sbírky několik pěkných kusů, chycených jednak na cestě Moravou, jednak v letním našem sídle Vysočanech u Bítova v nejjižnější Moravě.

Uvádím hlavní z nich:

Parnassius Apollo L. byl v srpnu dosti hojný v Bítově a chytil jsem jej 5 kusů, z nichž ale podržel jsem jediného, protože motýla toho ve sbírce již mám. Dle slov tamnějšího pana říd. učitele Domínka vyskytá se v květnu hojněji a to kusy ne pergamenové, ale hustě bíle poprášené.

Araschnia Levana äb. Prorsa L. 3 kusy pozoroval jsem u Skalského mlýna pod Macochou 1. VIII. 1910, jeden u Osnovic u Bítova a jeden jsem chytil v Lanšavě (Landschau) u Vranova 19./VIII. 1910.

Melitaea Didyma O. ab. alpina a přechod k ní chytil jsem ve Vysočanech a Rájc

Erebia Goanthe Esp. Alpský a karpatský motýl tento byl dosti častý v Bítově. R. 1898 chytil jej můj otec u Vranova.

Satyrus Circe F. Po celý srpen hojný.

Agrotis baja F. 5./VIII. 1910 při nočním lovu u Vysočan.

Epineuronia cespitis F. Vysočany 27./VIII. 1910.

Polia polymita L. pozdní, poněkud olítaný exemplář chytil jsem 5./IX. u Vysočan.

Larentia (Cidaria) piccata Hb. Bitov 8./VIII. 1910.

Larentia luctuata Hb. Sloup 31./VII. 1910.

Gnophos furvata F. Vzácná tato a jedna z největších píďalek chycena ve Vysočanech 19./VIII. 1910. Mimo to viděl jsem ještě 2 exempláře.

Zygaena ephialtes ab. medusa Pall. chycena 10./VIII. u Osnovic u Bítova.

Zygaena laeta Hb. Tuto velice vzácnou a krásnou vřetenušku chytil jsem 2./VIII. 1910 u Ivančic.

Callimorpha quadripunctaria (Hera) Poda. Pozoroval jsem 5 kusů u Zornsteina u Bítova. Své 2 exempláře mám z července 1906 ze Svatojanských Proudů.

Několik poznámek o fauně motýlí z okolí Příbramě.

Dne 12. července t. r. podařilo se mi uloviti v lesní mýtině na »Vojně« u Příbrami vzácný případ *laterálního hermaphroditismu u Lycaena argyrognomon Bgr.* Jest to u některých druhů již několikráte popsaná gynandromorphie jevící se pěkným dimorphismem pohlavním již v povrchním zbarvení křídel. Levá strana jsou normálně vyvinutá křídla samičky v nejdelším průměru asi o dva *mm* větší pravé strany. Líc na levé straně jest černohnědý, na pravé straně křídla samečka červenavě modrá s černým lemem a bílými třásněmi. Spodina obou stran je světle modravě šedá, marginální páska dosti široká a stříbřité tečky na levé straně čtyři, na pravé počtem pět. Celé ostatní tělo jest normální; abdomen svou velikostí odpovídá bříšku samičky. Jest přirozeno, že anatomie genitálních orgánů bude jako vůbec u všech obojetníků zakrslá a také při povrchním ohledávání lupou nekonstatoval jsem žádných zvláštností.

Druhá zajímavost, kterou sdílím se slavnou entom. společností jest:

Příspěvek ku biografii kukléřky zvonkové.

(*Cucullia campanulae*).

Dne 21. července t. r. na exkursi ve společnosti pánů Dra. Tykače, auditora zeměbrany v Terezíně a jeho bratra soudce v Chrudimi, kteří své »far niente« tráví v Příbrami, nalezl jsem ve »Květné« u Příbramě na zvonku okrouhlolistém (Camp. rotundifolia) sedm housenek kukléřky zvonkové. Naleziště tohoto

velmi vzácného a drahého motýle jest paseka, hojně pryšcem, kopretinou, zvonkem a diviznou porostlá, k jihovýchodu obrácená a proti severozápadu smrkem a borovicí chráněná. Podklad jako vůbec všude na Příbramsku prahorní břidlice — zde v rozvalinách. Mezitím co jmenovaní pánové chytali hojně na pryšci Sesia empiformis Esp., sbíral jsem pilně Oberea erythrocephala F. a na divizně malokvěté několik exemplářů dosti vzácného pro Čechy význačného tesaříka Agapanthia Kirbyi Gyll., kterého jsem již loňského roku na Příbramsku hledal a demonstroval panu prof. Roubalovi. Při prohledávání jednotlivých květinek, takto mimoděk nuceném, spatřil jsem pojednou na samém kraji paseky na zvonku sedm housenek a to k mému nemalému překvapení housenek kukléřky zvonkové . . . Zajímavo jest, že dvě z nich se mě čtvrtý den zakuklily a ostatních pět bylo teprve 1 až 2 *cm* dlouhé a ještě zajímavější, že jsem tyto housenky nalezl kolem 10. hodiny dopolední při letošním úpalu slunečním na stoncích zvonku pilně ohlodávající ponejvíce květ . . . Diference velikosti odpovídá zajisté různému stáří, vzdor tomu, že matkou byla jedna a tatáž samička, která nakladla na zvonek v krátké době více vajíček, jak jsem poznal a soudil ze zbylých obalů a mnou nalezená sedmičlenná kolonie jsouc konservativní, zůstala věrně na zvonku, na kterém se vylíhla a spokojila zatím se květy a lístky pokud zásoba stačí. Že by těkavost, nestálost i denní úkryt byly rozhodnou vlastností housenky kukléřky zvonkové, jak jsem tu a tam četl, shledávám u mnou živených pravou negací. Denně předkládám malým hltounům čerstvé snítky a jak pozoruji jdou jim dobře k duhu. S chutí lukulskou ožírají zvonek po zvonku, lístek po lístku a nejeví pražádné touhy opustiti zajetí, které jsem jim vykázal za oknem. Rostou vesele a mám naději, že i tuto drobotinu dochovám do zakuklení. Sprchové lázně jsem z programu škrtl, ale udržuji poněkud parami prosycený vzduch tím, že dávám za okno pijavý papír smočený ve studené vodě. Těkavost a nestálost housenek považuji za symptom choroby zaviněné vlhkem, aneb jsou to cizopasníci, kteří nemilosrdně zbavují housenku výživné lymphy a nutí jednak ku bezměrné žravosti, jednak k nevrlému bloudění z místa na místo jako věčný Ahasver. Že cuculliím není na prospěch vlhko, soudím již z těch důvodů, že všechny z pravidla žijí na rostlinách, které libují si výhradně na slunných a vyprahlých úhorech a stráních. Jsou tudíž housenky

koncem července anebo začátkem srpna, kdy se tyto vyskytují vysazeny po celý svůj vývoj žáru slunečnímu a jako pupy zase ve vyhřáté, suché a vyprahlé půdě nehluboko pod povrchem zakukleny vyčkávají svého vzkříšení . . .

V roce 1904 v srpnu našel jsem na Kuřidle u Strakonic na locice (Lactuca virosa) housenku kukléřky locikové. Neznal jsem tehdy ještě nepříjemností, kterými housenky cucullií při uzavřené výchově rozčilují mnohého svědomitého lepidopterologa a choval jsem tuto za stejných podmínek, jako chovám své campanulae za oknem, kam od 2 hodin odpoledne až do večera pražilo slunce a výsledek byl příznivý. Příštím rokem vylíhl se mi pěkný sameček, kterého chovám ve své sbírce. Za stejných podmínek pěstoval jsem housenky verbasci, scrophulariae, umbraticae a nebyly-li napadeny cizopasníky vždycky vylíhly se mi pěkné můrky . . .

Další zajímavostí z mého motýlkaření jest:

Euclidia mihi var. explanata. Rebel.

V roce 1907 dvacátého července ulovil jsem na Kameně asi 2 hodiny od Příbramě vzdálené lesní, dosti bohatě horní květenou porostlé enklávě mimo párek Callimorpha dominula nádhernou variaci od Euclidia mihi. Exemplář se širokými bílými kresbami na předních křídlech upomínal na Clerckův v Syst. Nat. Allegat. popsanou varietu s tím však rozdílem, že mnou ulovený exemplář měl zadní křídla podobná křídlům u Leucanitis stolida. Na této šťastné exkursi byl se mnou tehdy starý přítel pana Dra. Nickerla pan Karel Nosálek, ingenieur ve výslužbě, jenž za výměnu více pěkných motýlů vzácnou tuto variaci na mě vyloudil a darem věnoval vídeňské lepidopterologické společnosti Polyxeně, odkud panem Kyselou, tuším jednatelem spolku dostala se do sbírek dvorního musea a nazvána panem Drem. Rebelem variatio explanata. Rok na to byl dobrý tento pán za svého pobytu ve Vídni představen panem Kyselou autorovi nového pojmenování a jak mně později sdělil dopisem z Hodonína, kamž se byl přestěhoval ke svému zeti lékárníku, vyslovil prý se pan Dr. Rebel o mém úlovku: »Es ist unglaublich, daß eine solche bis jetzt unbekannte Varietät im Königreich von Böhmen vorgekommen ist« . . .

Věčná škoda jen, že tohoto starého pána kryje chladná zem sestry Moravěnky. Byl upřímným, tichým entomologem,

který nevraždil massy naší motýlčí fauny a spokojil se ve svých sbírkách vždy jen s párkem toho kterého druhu. Rád a se zanícením vyprávěl mi na našich společných potulkách na Příbramsku celé historie z mladších let svého motýlkaření, jak podnikal před více než čtyřiceti lety s panem Drem. Nickerlem výlety do okolí pražského; každý ten motýlek a každá ta jeho můrka měly svou historii, vypravoval mnoho, celé hodiny a byl šťasten, že ve mně našel vděčného posluchače. Ještě na podzim loňského roku zaslal mi hnízdo housenek Saturnia pyri, které nalezl na smutečním jasanu na hodonínském hřbitově. Byl to poslední jeho úlovek, poslední dárek. Za tři měsíce na to dostal jsem úmrtní zprávu. Zemřel ve stáří 74 let a sbírky svých českých motýlů odkázal příbramskému gymnasiu . . .

Příbram, 26./VII. 1911.

Jan Šípek, c. k. pošt. assistent.

Literatura.

V Abhandlungen der Naturhistorischen Gesellschaft zu Nürnberg. — XVI. Band, pg. 1—137, Nürnberg 1906, vydal pan Friedrich Max Thiem aus Plauen i. V. podrobnou práci: *Biogeographische Betrachtung des Rachel zum Zwecke der Darlegung, wie das Leben diesen Raum in vertikaler Richtung besetzt hat.* (*Lebenszonen, Lebensgrenzen.*)

Práce je plna snahy nadepsané thema propracovati, nemá však hlubšího vědeckého zorného úhlu a možno ji považovati pouze za pracný pokus; krátce vytčeno, nemůžeme u každé rostliny a každého živočicha stanoviti mez jeho vertikálního rozšíření a v tomto případě, nehledě k ubikvistům, nelze, neříkám s citlivostí nějakou, ale ani hodně z hruba mez tu stanoviti, protože jest Roklan vlastně horou nízkou, 1454 m., a i praví obyvatelé šumavští až na skrovné výjimky (Leptusy v trsech trav na vrcholku žijící) obývají tu porůznu ve všech výškách.

Považuji přemnohá data této práce za »ad hoc« stanovená.

Pokud rámec našeho časopisu a pokud můj interess, krátce se zmiňuji o odstavci »Insecta« a to o stati »Coleoptera«.

Jest tu mnoho věcných chyb, na př. Ganglbauer není professorem (str. 95, poznámka); autor citoval Reittera, Heydena a Weiseho Katalog a nerozuměl jeho synonymickému složení (!), myslel totiž, že udání vlasti u toho onoho druhu je úplné a zapomněl, že třeba další udání vlasti bývá i u synonym, jež jsou tištěna posunutě poněkud směrem v pravo — což jest přirozeně často, že se zkratky ony nevešly k prvé řádce, nebo že pod oním synonymickým jménem byl druh ten z této vlasti znám; tak na př. jest tato veliká chyba při Stenus bifoveolatus Gyll., že prý »Nach Reitter bekannt aus Schweden u. Britannien«, — kdežto v citovaném starém Reitt., Heyd. a Weis. katalogu jest hned pod původ-

ním jménem bifoveolatus Gyll. jméno syn. plancus Erl a vedle G. Ga. H. — jakož vůbec každému dobře Stenus bifoveolatus Gyll. ze střední Evropy dávno před prací páně Thiemovou znám byl.

Totéž platí o Hypera adspersa F. atd.

Jest tam i mnoho tiskových a formálních chyb, na př. Necrophorus vespillo, Pseudopelta thoracica vynecháno jméno autora, Trogophloeus psáno s ch místo g, Niptis místo Niptus, Eremoatus místo Eremotes, Baptolinus loniceps místo longiceps, — to jen namátkou a mimochodem!

Nejzajímavější a v pravdě pro Roklan charakteristické druhy brouči vynechány, ač mnohé z nich i průměrný coleopterolog na Roklanu najde, některé známy jsou z literatury, kde pojednáváno o šumavské fauně a autor mohl se snažiti o vystižení analogie fauny Roklanu a fauny nejbližších i jiných partií šumavských dle stávajících prací českých a německých.

Mimo jiné uvádím pouze na př. tyto druhy, které jsem sám v letech 1902 a 1904 ve dvou denních výletech (!) na Roklaně sbíral: Trechus alpicola Strm., Olophrum fuscum Gravh., O. alpinum Heer., Arpedium brachypterum Gravh., Leptusa ruficollis Er., Pteroloma Forsstroemi Gyll., Octotemnus glabriculus Gyll., O. mandibularis Gyll., Sphaerosoma globosum Strm., Selatosomus affinis Payk., Tragosoma depsarium L., Pidonia lurida F. v. Ganglbaueri Ormay, Leptura dubia Scop. a. chamomilae F., L. sexmaculata L., Rhytidosoma globulus Hbst., Ceruchus chrysomelinus Hochw. atd. — zřejmo, že těmito několika druhy mnohem lépe charakterisována fauna roklanská, než velkou nadpolovinou ubikvistů citovaného seznamu.

Prof. J. Roubal,
(Příbram).

Příspěvek k poznání kukel z čeledě Syrphidae (Dipt.)

Ant. Vimmer, Kr. Vinohrady.

Microdon *sp.?* Na podzim roku 1910 daroval nám p. stud. phil. Frankenberger dvě larvy, které nalezl v mraveništi. Jedna byla živá. Hned jak jsme došli domů, připravili jsme jí útulek ve válcích pro chov.

A. Microdon *sp.?*

V noci larva zalezla na stěnu odvrácenou od světla, kde setrvala mezi kypře nakladeným mechem, přimknuta jsouc ke sklu. Kdykoli z písku na dně vypařilo se větší množství vody, odplížila se larva v noci blíže ke dnu, po nakropení písku vystoupila po stěně o kousek nahoru. V měsíci únoru ustaly stěhovavé pohyby a larva se zakuklila. Po celou dobu ničeho nepožila. V dubnu jsme se těšili na mouchu, leč marně; když ani

v květnu moucha se nelíhla, odchlípli jsme kuklu, která byla k našemu úžasu — zaschlá.

Z té příčiny nelze nám udati, které specii larva patřila. Dle poznámek z literatury mohla by to býti specie mutabilis *L.*, neboť tato dle *Schlotthaubera* (1840) a *Wismana* (1848) zdržuje se ve hnízdech mravenčích neb poblíž jich.

Kuklu Micr. devius *L.* znal již *Zetterstedt* (Diptera scandinaviae disposita et descripta. Lunde. 1842—55.) Že o kukle přece ještě pojednáváme, toho jsou příčiny dvě. Předně uplynulo drahně času od popsání a nakreslení larvy, druhé nález její vždy patří u nás k vzácnostem.

Ve stavu, v němž jsme kuklu zkoumali (viz obr.) neliší se tato valně od larvy. Je tužší, svraskalejší, stigmata ještě více zchitinisovala, střední kýl vystoupil a po stranách vytvořilo se po dlouhé vrásce. Na ventrální straně pokožka ztvrdla.

Tělo je dlouhé $8^3/_4$ *mm*, široké 7·5 *mm*, tvaru kruhovitě elliptického, hřbet se klene poklicovitě. Na předním konci (vždy tam, kde není stigmat) vidíme mírný zářez jako u larvy. — Panu Frankenbergrovi děkujeme tímto veřejně za darování tak vzácné kořisti.

2. **Chrysotoxum elegans** *Lw.* Kukly vyhrabali jsme z mechu v lesích u Dobřichovic. Mouchy líhly se 20. května, napřed samice, pak samci (22. 5.). Kukly samičí jsou větší než kukly samčí. Kukla má ráz kukel Syrphid (obr. 1.), je poněkud hruškovitá, v předu o hodně tlustší než vzadu, ventrálně dosti vydutá. Okrově hnědé puparium měří na délku 9 *mm*, na šířku 4 *mm*. (3·3—3·5 pro ♂♂). Pohlížíme-li na ně se strany, znamenáme, jak se prohýbá dole, nahoře klene, obloučkem zahýbá dolů a zúžuje se až ve výšku stigmatu posteriorního, které směřuje dolů jako panožka. Asi ve $^1/_4$ délky na tlusté části ventrálně viděti jest černavý hrbolek ústní a nad ním sotva zřetelná zchitinisovaná přední larví stigmata. Při pohledu shora (obr. 1*a*.) neúží se puparium tak náhle jako při jiných kuklách Syrphid, zůstávajíc vzadu při stigmatech posteriorních 2·5 *mm* široké. Třetinu konce těla zaujímá šířka stigmat. Nezřetelný zářez ukazuje, že stigmata tvoří dvě srostlé velmi kratičké rourky (obr. 1*e*, 1*f*) barvy černohnědé. Při zvětšení nesou stigmata na temeni po třech hrbolcích, které značí ostie (obr. 1*h*).

Pohled na ventrální stranu neliší se podstatně od pohledu shora. Vyniká tu zřetelně prohlubinka do dutiny ústní (1*b*, 1*c*),

za níž prokmitává schránka jícnová. Pod rourkou z posteriorních stigmat vyskytuje se úzký val, pod nímž leží řitní políčko.

Na povrchu článků tělních nelze hranic jejich ani rozeznati. Teprve když obrátíme víčka vnitřní stěnou vzhůru a prohlížíme drobnohledem, poznáme, že dolní víčko se oddělilo ve čtvrtém článku, mimo to prvý článek dělí se ve dvě části, přední odpovídá terčku nadústnímu, zadní pak představuje vlastní I. čl. hrudní (1*d*), poněvadž v něm ústí 2 hlavní větve tracheji do stigmat jíž zkornatěných a středem táhne se kommissura, jež je spojuje. Tedy přední kusy větví tracheálních při svlékání se odtrhnou a zůstanou spojeny s exuvií. —

Vertikální šev dolniho víčka vine se těsně nad nálevkovitým útvarem, jenž se v larvě vychlípil jako dutina úst. Tato nálevkovitá dutinka stojí kolmo na stěnu a k ní se připojuje schránka jícnová s háčky.

3. **Chrysochlamys nigrifrons** *Eg.* Náš milý přítel, p. Zeman, každoročně nás překvapí nějakou vzácností. Týž přinesl i letos z Krče kukly výše jmenované pestřenky (obr. 2*a*), za něž mu srdečně děkujeme.

Nejprve prohlédneme kuklu shora (2*b*). Je 8 *mm* dlouhá, největší její šířka měří 3·5 *mm*, do zadu málo se zúžuje, vypadá shora přesně vejčitá. Nápadně vynikají asi v prvé čtvrtině černé dýchací růžky, jejichž vzájemná vzdálenost měří 2 délky růžku. Na konci těla vyčnívá krátká dvojrourka zadních stigmat barvy žlutohnědé, jež se dobře liší od špinavě plavohnědé barvy puparia. Stigmata se lesknou, kdežto stěny puparia jsou nelesklé a drsné. Okolo stigmat sedí hvězdice ze 6 trnů složená, z nichž 3 jsou po levé a 3 po pravé straně stigmat.

Se stran jeví se puparium (obr. 2*a*) k oběma koncům snížené o hřbetu vyklenutém a břišní části nepatrně vyduté, mnohem méně než při Chrysotoxum elegans *Lw.* Z růžků dýchacích je viděti jen jeden a nevyčnívá nad hřbet. Pod drobnohledem jeví se jako černá hrbolatá rourka, jejíž hrbolky jsou vyzdobeny nepatrnými štětinkami. Stigmata posteriorní míří šikmo vzhůru a do zadu (obr. 2*a*). Ze 6 trnů kol stigmat postřehneme se strany toliko tři.

Vysvětlení obrázků.

B. 1. Chrysotoxum elegans, kukla, 1 se strany. 1*a* shora, 1*c* proláklina ústní se schránkou jícnovou shora, 1*b* se strany, 1*d* víčko se zbytky tracheálních větví, 1*g* dolní víčko, 1*e*, *f*, *h* stigmata.

2. Chrysochlamis nigrifrons, kukla, se strany (*a*), shora (*b*), zdola (*c*), 2*d* vychlípená proláklina ústní, 2*f* ozubené pysky, 2*e* poslední článek s hrbolkem análním.

3. Volucella inanis, kukla, shora (3), se strany 3*a*, 3*b* stigmata se strany a šikmo shora.

4. Cheilosia sp.?

5. Syrphus corollae, kukla, 5*a* konec posledn. článku se stigmaty a lalůčky.

6. Syrphus vitripennis, kukla se strany, 6*a*, *c*, schránka čelistní s ústní proláklinou, 6*b*, *d* stigmata poster.

7. Syrphus balteatus, shora a se strany.

8. Ceria conopsoides dle *Dufoura*.

Entomologické příručky:

I. Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz,

napsali Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer.

S 28 obr. v textu. — Cena 80 h, pro členy Č. S. E. 56 h, poštou franko 10 h více.

II. České síťnatky. Tingitidae.

Frant. Mužík. — (5 obrázků v textu). — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

III. Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.

Rom. Formánek. — (73 obr. v textu.) — K 1·60, členové K 1·08, poštou 10 h více.

IV. Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.

Rom. Formánek. — (1 obr. v textu. a tab.) — 80 h, členové 54 h, poštou 5 h více.

V. Majky (Meloë *L.*) zemí koruny České.

Rom. Formánek. — (9 obr. v textu.) — 48 hal., členové 32 h, poštou 5 h více.

VI. Klíč k určování českých Bembidiin.

A. Jedlička. — (15 obr. v textu.) — 60 hal., členové 40 hal., poštou 5 h více.

Na žádost členů z venkova usneseno přátelské schůzky konané o 6.—8. hod. večerní v kavárně »Orientu« v těch týdnech, kdy jest schůze občasná, přeložiti na sobotu.

Dopisy přijímá prof. Fr. Klapálek, Karlín 263, peníze cís. rada Ferd. Veselý, Kr. Vinohrady, Slezská 33 a výpůjčky kněh Oldř. Šustera, Smíchov 553.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické.

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

Ročník VIII. 1911. Číslo 4.

V PRAZE.
Nákladem České Společnosti Entomologické
Tiskem Dra Ed. Grégra a syna.

Prohlédněme ještě puparium zdola (obr. 2*c*, 2*e*). Tak as v místech pod růžky dýchacími vyniká proláklinka ústní jako podlouhle černá ellipsa. Při náležitém zvětšení objeví se oba její chitinové pysky ozubené (2*f*). Podobné zařízení, ale měkké, mají larvy rodu Sepedon a Helomyza. Dole pod rourkou stigmat viděti zřetelný hrbolek anální barvy černohnědé, tvaru elliptického, ale proximalně zašpičatělý (2*e*).

Při kuklení prohlubinka ústní bývá pravidlem zatažená, leč známe případy, kdy zůstala vychlípená (obr. 2*d*) a také ztvrdla.

4. **Eristalis tenax** *L.* Dlouhá, válcovitá kukla je všeobecně známa. Proto připojujeme jen několik znaků, o nichž se posud nikdo nezmínil. Za dýchacími růžky na hřbetě je bledé políčko, za tím následuje široký tmavší hřbetní pruh, jenž je při krajích nejtmavší, jakoby ovroubený, uprostřed poněkud smytý. Pod pleurami po boku táhne se po řadě tmavších skvrn, které jsou rozmyté, ale přece netvoří souvislého pruhu. Hrbolky, na nichž sedí dýchací růžky, jsou leskle černé, prothorakální stigmata (původně larví) mají patu také černou, sama jsou žlutohnědá. Dýchací růžky vybíhají skoro z počátku šikmo uťaté přední části těla, kdežto prothorakální stigmata larví přisedají na konci jejím. Dýchací růžky zahýbají se v tupém úhlu. Základní jejich část je skoro hladká, kdežto zahnutý delší díl zdobí pravidlem as 9 příčních kroužků, které jsou štětinkami posety. Na délku měří asi polovinu vzdálenosti mezi nimi a larvími stigmaty prothorakálními. Tato jsou srpovitě vzhůru zahnuta, co do délky pak kratší než základní díl dýchacích růžků. Délka larvy bez dýchací roury měří 15 *mm*, šířka i výška 5 až $5^{1}/_{2}$ *mm*.

5. **Volucella inanis** *L.* Kuklu Volucella bombylans popsal již *Zetterstedt*, zda-li je popsána kukla inanis L., nepodařilo se nám z literatury zjistiti. Za kukly srdečně děkujeme p. *MUDru. Pečírkovi*, vrch. štábnímu lékaři.

12·5 *mm* dlouhé a 5 *mm* široké puparium napodobí papírovinu, z níž jsou buňky vosí stavěny. Má tutéž barvu jako buňky a na povrchu je drsné mikroskopickým detritem pokryté. Tvrdá kutikula není články rozdělena zřetelně, jen asi 4 sotva patrné švy a několik velmi mělkých zářezů značí rozčlenění na dorsalní straně. (Obr. 3.) V předu je puparium mírně šikmo uťaté, ale nikoliv do té míry jako při kukle Eristalis tenax.

Rourka ze splynulých zadních stigmat měří nejvýše 1·5 *mm*, často o něco méně. Má barvu tmavě červenohnědou a lesk dosti značný. Terminální plošky její neleží v jedné rovině, nýbrž jsou k sobě nakloněny ovšem v tak tupém úhlu, že se jen o málo liší od úhlu přímého. Jsou barvy čistě červenohnědé, jejich otvůrky dýchací bílou hmotou vyplněné leží těsně u příčky dělící obě stigmata (3*b*). Pozorují-li se tato pečlivě, vynikne i u nich základní tvar společný všem Syrphidám.

Se strany postřehneme na ventrální ploše blíže mediany hrbolky s ostrými háčky, jimiž se larva přidržovala; 7 hrbolků nese velké háčky, osmý až skoro pod stigmaty umístěný, má háčky nepatrné (obr. 3*a*).

Barva všech háčků je žlutohnědá. Po stranách hrbolků směrem k bokům je řídká řada jednotlivých háčků, které čím dále od mediany, tím jsou menší, až vymizí.

Zadní stigma sklání se o malounko pod vodorovnou rovinu, neshýbá se však skoro kolmo dolů jako při kukle Chrysotoxum elegans.

7. Cheilosia *sp.* Délka puparia 6·5 *mm*, šířka skoro 3 *mm*. Shora (obr. 4) podobá se pupariu Chrysochlamys nigrifrons Egger. jsouc jako toto přesně vejčité. Na hřbetě má asi ve $^1/_4$ délky také stigmatické růžky, jenže nejméně o půl delší. Rozezná se však od kukly Chrysochlamys delší dýchací rourkou, kteráž se skládá z kuželovitého základu a dvou oddělených stigmat. Povrch kukly je drsný, hrubě vráščito ťupkovaný, barvy špinavě šedohnědé. Kukla byla mezi mechem v lesích u Dobřichovic. Že patří rodu Cheilosia, poznali jsme dle přesného vyobrazení *Dufourova* v Annal. de Science naturell. XIII. 1840, kde týž vykreslil kuklu Cheilosia scutellata Fall. Kukla naše liší se od vyobrazení Dufourova jen o málo kratšími dýchacími růžky a kratším kuželovitým článkem dýchací roury.

8. Syrphus corollae *Fabr.* popsali jsme již v VIII. roč. tohoto časopisu, č. 1. 1911, p. 34. K vůli přehledu doplňujeme jen některými náčrty ve vyobrazeních (obr. 5, 5*a*).

9. Syrphus vitripennis *Mg.* Puparium zachovává hruškovitý tvar pestřenčí (obr. 6), avšak u kořene stigmat posteriorních méně se zúžuje, nežli Syrphus corollae i Syrphus balteatus. Vždyť hřbetní šířka u stigmat měří dokonce 2 *mm*, ač celá šířka obnáší málo přes 4 *mm*. Délka puparia je 7 *mm*, šířka 4 *mm*. Exuvie má povrch drsný, barvu hnědou beze skvrn,

nelze na ní rozpoznati hranici jednotlivých článků pro četné pačlánky, které způsobily, že se zdá exuvie jemně napříč rýhovaná. Stigmata zadní jsou srostlá ve velmi kratičkou rourku na temeně zřetelně rozdělenou ve dví, u kořene jen rýha značí podvojnost. Po stranách zářezu vyniká z terminálních plošek stigmat po jemném hrbolku, jenž ční jako špička. Při náležitém zvětšení poznají se na červenohnědých zadních stigmatech tři zřetelná černá ostia (6*b*).

Se strany jeví se puparium velmi vypuklé a bez dýchacích růžků. Hranice sternitů je sotva naznačena vlnitou boční rýhou, která směrem do zadu mizí. Vespod asi v prvé čtvrtině délky kuklí je černé místo, ústní prohlubinka (obr. 6*a*), trochu nad ním do předu viděti jest černý hrboleček, zbytek to prothorakálního stigmatu larvího. Na zúženém konci pod posteriorními stigmaty šikmo vzhůru čnějícími klene se krátký a nízký val (6*d*), pod nímž ústí řiť. Val obkličuje stigmata ze spodu, přechází na bok, kde záhy mizí.

Vezpod na kukle znamenáme ellipsovitou prohlubinku ústní dvěma pysky znamenanou, za nimiž prokmitává schránka jícnová. Na konci těla vynikají stigmata valem obklíčená. Břišní část kukly je o málo tmavší než hřbetní.

Odstraníme-li víčka, vidíme, jak jícnová schránka kolmo připojuje se k prohlubince ústní (6*c*).

10. **Syrphus balteatus** *Degg.* Kukla této pestřenky (7, 7*a*) podobá se kukle Syrphus corollae, jenže je u konce štíhlejší a má jen dva tmavé příčné oblouky na hřbetě, kdežto corollae má čtyři, více zalomené a do zadu poněkud protažené; balteatus vyznačuje se obloučky uzavřenými, které se připojují na příčné pruhy, kdežto při corollae zůstávají oblouky otevřené, poněvadž příčné pruhy se nevyvinuly.

Puparium je 7 *mm* dlouhé, největší jeho šířka měří 3 *mm*, kdežto při stigmatech posteriorních 1 *mm*. Exuvie má barvu bílou a silně prosvitá, je poměrně tenká. Od středu ku předu zdobí hřbet 7 šedých pruhů, které zhruba souhlasí se zářezy článků, druhý je z nesouvislých skvrn složený a velmi krátký. K prvému a třetímu připojují se šedé skoro půlkruhové proužky. Od čtvrtého pruhu příčného počínajíc, táhne se po bocích ozdoba ze skvrnek a teček barvy šedé, v nichž lze stanoviti přibližně 4 řady, které směrem do zadu splývají, čtvrtá značí hranici mezi břišní a hřbetní částí exuvie. S exuvií svlékly se kusy hlavních

větví tracheálních od stigmat až přes $^1/_3$ délky těla; na jejich koncích je znáti, že jsou násilně přetrženy, jako jsme to pozorovali při kukle Chrysotoxum elegans blíže anteriérních stigmat.

Od bělavé barvy exuvie odrážejí se okrově žlutá stigmata posteriorní s černě vroubenými ostiemi.

Se strany pozorujeme, jak tělo zabíhá za stigmata šikmo vzhůru nakloněná v podobě tenkého okraje. Při kukle S. corollae dělí se tenký okraj ve tři laloky, čehož jsme nepozorovali při kukle S. balteatus. Pačlánky stěžují rozeznávání a počítání vlastních článků, ač nedodávají kukle tak zřetelného rýhování jako při S. vitripennis. Proláklinka ústní a stigmata (larví) prothorakální jsou sotva patrny.

Za kukly děkujeme p. Kříženeckému.

Přehlédneme-li posud vytčené znaky kukel z čeledě Syrphydae, můžeme naznačiti, jakým as směrem ponesou se budoucí determinační tabulky k jich určení sestavené.

Zajisté, že bez významu nebude délka dýchací roury; a tu třeba rozeznávati dýchací rouru dlouhou jako tělo, jako čtvrtina délky těla, a rouru krátkou, kratší posledního článku.

Krátká roura je vodorovná neb mírně dolů skloněná, šikmo vzhůru se pnoucí, neb skoro kolmo dolů ohnutá.

Dalšími dobrými znaky budou dýchací růžky, které se u některých rodů vyvinuly, u jiných jsou nezřetelné či ohledem na klíč žádné. Jejich délka, vzájemná vzdálenost, tvar a povrch nebudou bezvýznamnými.

V jiné řadě stojí zase poslední článek kuklí, se svým zakončením a výběžky, po případě valem pod stigmaty a políčkem řitním,

Podřízenější význam přikládáme hrbolkům pošinovacím, ztluštěninám a vyvýšeninám kutikuly a barvě její.

Útvar terminální plošky zadních stigmat hraje při určování také větší menší úlohu.

Terminální ploška bývá zdánlivě dirkovaná neb sedí na ní nepatrné nebo zřetelné pupeny (s ostiemi). Pupeny bývají pravidlem tři.

Kukla z puparia vyňatá vězí v pokožce blanité, průhledné. Kutikula je struktury fibrillové, pod ní vyskytuje se velmi teninká buněčnatá vrstva epidermální, jejíž buňky jsou na obvodu hranaté a daleko od sebe vzdálené.

Stigmata nymfy vnikají do stigmat puparia, pupeny jejich leží pod pupeny stigmat puparia. Do těla, posud z buněčného pletiva složeného, vedou od stigmat dvě větve tracheální; musí to býti větve nové, poněvadž původní zůstaly v pupariu, kde se odtrhly v zadu i v předu.

Ještě i na pupariu zahlédneme, že lze mluviti přibližně o článku hlavy. Zjasní-li se náležitě dolní víčko, nalezneme pravidlem prvý článek rozdělený ve dva díly. Kratší zaujímá proláklinu ústní a je švem oddělen od dalšího dílu článku prvého, v kterémžto bývají zbytky tracheálních větví a jejich kommissury. Tak zvaná dutinka ústní je nálevkovitá a vstupuje do puparia kolmo na medianu, nikoli podél ní. Kolmo zase k nálevkovité dutině přikládá se schránka jícnová. Během zakuklování se nálevkovitá dutina zatáhne, ale někdy zůstává vychlípená v podobě černého hrbolku. Pak schránka jícnová skoro dotýká se kuklí exuvie.

Dodatek. Máme kuklu **Ceria conopsoides** z okolí Vídně, leč nemíníme ji znovu popisovati, poněvadž ji vyobrazil a popsal r. 1845 již *Léon Dufour*.

Přehled.

A. Kukla pokličkovitá . . . . Microdon (obr. A)
» více méně hruškovitá . . . B.

B. 1. Dýchací rourka dlouhá jako tělo. — Dýchací růžky vroubkované, dlouhé, měřící nejméně půl vzdálenosti mezi nimi a srpovitě zahnutými prothorakálními stigmaty Eristalis.
— — kratší těla neb hodně krátká 2.

2. Dýchací roura měří čtvrtinu neb o málo méně než čtvrtinu délky těla.

a) Dýchací roura z proximální a distální části; proximální kuželovitá distální podvojná (dvě stigmata vedle sebe), dýchací růžky dosti dlouhé . . . . Cheilosia (obr. 4).

b) Dýchací roura z jedné části; jen na konci slabým zářezem, terminální ploška stigmat oddělená; bez růžků dýchacích; na článcích po straně ostny . . . . Ceria (obr. 8).

— Dýchací roura kratší posledního článku . . . . 3.

3. Dýchací růžky krátké. — Okolo dých. rourky 6 trnitých přívěsků, tato širší než $^1/_3$ šířky posledního článku, proláklina ústní opatřena jest chitinovými pysky se zoubky Chrysochlamys (obr. 2*a*—2*f*).

— — žádné . . . . 4.

4. Puparium hodně obloukovitě prohnuté, dýchací rourka dolů obrácená, při pohledu shora jen $^1/_3$ šířky posledního článku zaujímající . . . . Chrysotoxum (obr. 2*a*—2*c*).

— není obloukovitě prohnuté, toliko na břišni straně prohloubené, dýchací rourka nesměřuje dolů . . 5.

5. Dýchací rourka skoro vodorovná, neb mírně pod horizontální rovinu skloněná — na ventrální straně 8 párů hrbolků s háčky hodně zahnutými . . . . Volucella (3, 3*a*, 3*b*)

— — šikmo vzhůru postavená, — okraj těla pod stigmaty tenký, někdy laločnatý, tvar puparia vpravdě hruškovitý, v předu klenutý, nikoli tupě zakončený . . . . Syrphus (5, 6, 7).

Auszug.

Beiträge zur Kenntnis der Fliegenpuppen aus der Familie Syrphidae.

Syrphus. (Fig. 5, 5*a*, 6, 6*a*, *b*, *c*, *d*, 7, 7*a*.) Die Puppe ist birnförmig, nach hinten verschmälert. Das Stigmenrohr ist kurz und ragt schräg nach oben vor. Keine Stigmenhörner. Das letzte

Glied am hinteren Ende gerandet, der Rand manchmal mit drei Zapfen. Die Puppen sind ockergelb, gelb und braungelb.

Chilosia. (Fig. 4.) Das Stigmenrohr hat $^1/_4$ d. Körperlänge, und ist länger als der letzte Körperring. Proximaler Teil des Stigmenrohres ist konisch, distaler Teil deutlich, aber kurz gabelig geteilt. Die Stigmenhörner ziemlich lang, den Rücken der Puppe überragend. Puppe von eiförmiger Gestalt.

Volucella. (Fig. 3, 3*a*, *b*.) Das Puparium ist eiförmig, grob runzelig und punktiert, ohne Stigmenhörner. Das kurze glänzende Stigmenrohr ragt aus dem letzten Ringe fast wagerecht vor. Die Ventralseite schmücken 8 Hügel mit kurzen Krallen.

Eristalis. Das Stigmenrohr fast so lang wie der Körper. Die großen Stigmenhörner sind äußerlich geringelt, walzenförmig; sie sind kürzer als der Abstand zwischen denselben und den Prothorakalstigmen der Larve; Kriechwarzen auf der Ventralseite deutlich.

Chrysochlamys. (Fig. 2*a*, *b*, *c*. *d*, *e*, *f*.) Die eiförmige Puppe hat nur ein kurzes Stigmenrohr, das schräg nach oben ragt. Ihre Breite ist größer als $^1/_3$ der Breite des letzten Ringes. Sie sieht der Puppe von Volucella ähnlich, hat aber 6 Zapfen um das Stigmenrohr herum und neben der Mundöffnung Chitinlippen mit Zähnchen (Fig. 2*f*). Stigmenhörner sind kürzer als bei Chilosia.

Chrysotoxum. (Fig. 1, 1*a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, *g*, *h*.) Die bogenförmig gekrümmte Puppe hat ein kurzes Stigmenrohr, dessen Breite etwa $^1/_3$ der Breite des letzten Ringes hat; sie ist fast senkrecht nach unten geboben, Die zarte Exuvie ist braungelb. Keine Stigmenhörner.

Ceria. (Fig. 8 nach L. Dufour.) Das Stigmenrohr ist länger als 3 letzte Körperringe, an der Seite des 3.—9. Ringes je 2 Borsten, des 10.—12. je eine Borste. Vorderrand des ersten Ringes mit 4 Borsten. Auf dem Rücken des 4.—9. Ringes je 4 Borsten.

Microdon. (Fig. A.) Der Umriss der Puppe fast kreisförmig. Oben ist dieselbe bucklig, unten flach. Oberseite ist netzartig chitinisiert. Die Puppe ist der Larve ähnlich. Das Stigmenrohr sehr kurz, dorsal sitzend.

Palaearktické rody a druhy podčeledi Cimicinae.

Napsal odb. učitel Fr. Mužík.

Snaha, nabýti jasnějšího pojmu o druzích, vyskytování se, životě a zeměpisném rozšíření těchto zvířat, vedla mne k bedlivějšímu si jich všímání, jakož i sebrání příslušné literatury a soukromých zpráv vynikajících odborníků a sběratelů. Výsledky práce té, jejíž osou je článek Dr. G. Horvátha, uveřejněný v Annales Musei Nationalis Hungarici 1910, pag. 361, jakož i mnohé jiné zprávy, jež mi týž znalec ochotně dal k použití a za něž mu vyslovuji tuto povinný dík, podávám v následujícím. Podobně ochotně poskytli mi potřebných dat prof. O. M. Reuter, Dr. Th. Hueber a Dr. A. Hensch. Všem budiž můj dík!

Hmyzové z této podčeledi, jichž »důstojným« zástupcem jest světoznámá, všeobecně nenáviděná a obávaná »štěnice domácí« (Cimex lectularius *L.*), určí se dle těchto znaků:

Tělo je široké, ploché, velmi způsobilé k prolézání úzkými štěrbinami, barvy žluté až hnědé. Hlava prodloužena je do předu v dosti dlouhý v předu uťatý výběžek, jehož strany jsou téměř rovnoběžny. Tykadla mají 4 články, z nichž třetí a čtvrtý jsou tenčí, než prvé dva. Základní je nejtlustší. Oči složené jsou na povrchu drsně facetovány. Jednoduchá očka, u ostatních podčeledí »Cimicid« vyvinutá, zde scházejí. Rypák má tři články, dosahuje k předním kyčlím a ukládá se za klidu do rýhy na spodu hlavy. Štít je široký, v předu vykrojený, na stranách s více méně širokými plátovitými rozšířeninami. Krovky jsou vždy velmi zakrnělé, podobající se pouhým šupinám.*) Zadní křídla scházejí úplně. Žlázy, jimiž vypouštějí tato zvířata odporně páchnoucí tekutinu, jsou na spodu zadohrudí dobře vyvinuty. Nohy jsou jednoduché, se třemi články tarsálními. Část druhého a celý třetí článek hrudní, jakož i všechny články abdominální jsou shora nepokryty a tudíž dobře zřetelny. Celé tělo je více méně chlupaté, kraje štítu a rudimentů krovečních velmi zřetelně brvité. Žijí cizopasně na člověku, ssavcích a ptácích, živíce se jich krví. Stávají se tím obávanými úpíry, kteří oběť svou třeba i k smrti vyssávají.

---

*) Co mylně za okřídlenou lectularius bylo považováno, je příbuzná Lyctocoris campestris. Prof. O. M. Reuter pak dokonce obdržel za štěnici považovanou samičku motýlka Cheimatobia brumata.

Podčeleď Cimicinae má dva rody.

1. (2.) Tělo je krátce chlupaté, na stranách štítu a krovek s delšími brvami. Hlava jest ve střední části delší než štít. Třetí a čtvrtý článek tykadel jsou značně ztenčeny. Štít je v předu hluboce vykrojen a má přední postranní rohy do předu silně protaženy. Nohy jsou tenké.

Cimex *L.* (Clinocoris Fall.)

2. (1.) Tělo je pokryto hustě dlouhými chloupky. Hlava ve své podélné střední čáře není delší štítu. Třetí a čtvrtý článek tykadel jsou značně ztenčeny. Štít je v předu mělce vykrojen a nemá postranní přední rohy silně vpřed protaženy. Nohy ne zrovna tenké.

Oeciacus *Stål.*

Rod Cimex *L.* má 5 palaearktických druhů.

1. (6.) Pronotum je v předu velmi hluboce vykrojeno a má strany vůbec, do předu pak zvlášť mnoho plátkovitě rozšířeny (více než průměr oka) a poněkud vzhůru prohnuty. Krovky na konci přímo uťaty.

2. (5.) Porostlá krátkými chloupky; brvy po stranách pronota nejsou delší průměru oka. Hřbet abdomenu skoro lysý.

3. (4.) Délka 4—6 *mm.* Druhý článek tykadel je kratší než třetí, čtvrtý obnáší $^2/_3$ třetího. lectularius *L.*

4. (3.) Délka $3^3/_4$—$4^3/_4$ *mm.* Druhý a třetí článek tykadel délkou sobě rovny; čtvrtý $^3/_4$ třetího.

columbarius *Jen.*

5. (2.) Porostlá delšími chlupy; brvy po stranách pronota zřetelně jsou delší průměrem oka. Hřbet abdomenu chlupatý. Druhý článek tykadel je nepatrně kratší než třetí, čtvrtý $^2/_3$ třetího. improvisus *Reut.*

6. (1.) Pronotum vpředu ne tak hluboko vykrojené, kraje méně a po celé délce stejně plátkovitě rozšířeny, ne šíře než je průměr oka. Zakrnělé krovky na špici zaokrouhleny. Třetí článek tykadel je o $^1/_3$ delší čtvrtého.

7. (8.) Delšími chloupky porostlá. Brvy po krajích pronota jsou zřetelně delší průměru oka. Druhý článek tykadel je nepatrně kratší čtvrtého. Hřbet abdomenu chlupatý. Délka $4^1/_2$—5 *mm.* pipistrelli *Jen.*

8. (7.) Kratčeji chlupatá. Brvy po stranách pronota nejsou

delší průměru oka. Druhý článek tykadel je zřetelně delší třetího. Hřbet abdomenu lysý. Délka 5 *mm.*

dissimilis *Horv.*

Cimex L.

Lectularius *L.* Všeobecně známa z nečistých příbytků lidských, zvláště ve velkých městech. Ukrývá se ve dne v postelích, za rámy obrazů a jinde. V noci napadá spící lidi a ssaje jim krev. Velmi se množí a je velmi obtížným cizopasníkem. Napadá také holuby a slepice. Dr. Horváth sděluje mi, že dostal z holubníků a kurníků dosud vždy jen tento druh a já mám zkušenosti tytéž.

Columbarius *Jen.* Uvedena v díle Ed. Saunders »The Hemiptera Heteroptera of the British Islands« jako druh žijící v Anglii. Cizopasí na holubech. Dr. Horváth vedle toho jmenuje ještě Gallia, Hollandia. Sděluje mi ještě mimo to: Dostal jsem ji svého času od J. W. Douglas a Ed. Saunders, kteří již nejsou na živu, z Anglie. V Uhrách jsem se dosud marně po ní pídil, nalezl jsem v holubnících vždy jen druh lectularius *L.* — Dr. Hensch z Krapiny: C. columbarius mám pouze 1 exemplář z Anglie. — Dr. Hueber z Ulmu: Druhy, kterých ode mne žádáte, nenalézají se v mých dublettách, ba ani v mé sbírce. Sám jsem jich dosud neulovil, aniž od koho dostal.

Prof. Duda v »Soustavném přehledu českého hmyzu polokřídlého«, vydaném roku 1884, uvádí mimo lectularius *L.* ještě hirundinis *Jenyns*, columbarius *Jenyns* a pipistrellae *Kolen.* a připojuje poznámku: Všecky tři druhy jsou již dávno popsány, ale platnost jejich později (i samým Fieberem) v pochybnost uváděna; ale nejnovějším zkoumáním zjištěna jest specifická, rozdílnost jejich od obecné štěnice domácí nade vši pochybnost. Bylo mi také již častěji oznámeno, že tu a tam byly pozorovány v holubnících a ve hnízdech vlašťovčích štěnice, ale nemohl jsem se jich až dosud nikde dopíditi.

V seznamu vydaném fysiokratickou společností v r. 1892 jmenuje 3 druhy a to: lectularius *L.*, columbarius *Jen.* a hirundinis *Jen.* — V seznamu Dr. Ot. Nickerle »Fundorte böhmischer Wanzenarten« není obsažen vůbec žádný z těchto druhů a v seznamu prof. Spitznera »Beitrag zur Hemipterenfauna Mährens« pouze druh lectularius *L.* — Pokud mne samého se týče, neměl jsem také dosud toho štěstí při prohlídce holubníků s druhem columbarius se setkati.

Improvisus *Reut.* Druh ten až dosud je znám pouze ve dvou exemplářích. Prvý, dle něhož prof. Reuter stanovil »druh«, byl nalezen v Schönbrunně, venku pod kamenem a nalézá se nyní ve vídeňském c. k. přírodopisném dvorním museu. Druhý byl nalezen na Corfu a jest majetkem uherského národního musea. O třetím zmiňuje se Dr. Horváth ve své práci »Fauna regni Hungariae: Hemiptera, 1897, p. 33«. Nalezl jej J. Frivaldszky v trávě, ale později se ukázalo, že je špatně zachovaným exemplářem druhu lectularius.

Pipistrelli *Jen.* Také species z Anglie popsaná (obsažena též ve spise Saundersově, kterou se jmenovaným druhem columbarius Dr. Horváth z Anglie obdržel a jako vlast její též Hollandii jmenuje. Prof. O. M. Reuter přidává: a pravděpopobně také Švédsko, kde v 17. století jednou velké množství štěnic v dutém stromě pohromadě s netopýry nalezeno bylo. Dr. Hueber i Dr. Hensch ji ve svých sbírkách nemají. Také v závodě Dr. Staudingra o letošních prázdninách u příležitosti hygienické výstavy v Drážďanech marně jsem se po ní sháněl. B. Oshanin v díle svém »Verzeichnis der palaearktischen Hemipteren« I., 1909, p. 610, uvádí dále též Deutschland, Schweiz, Russland.

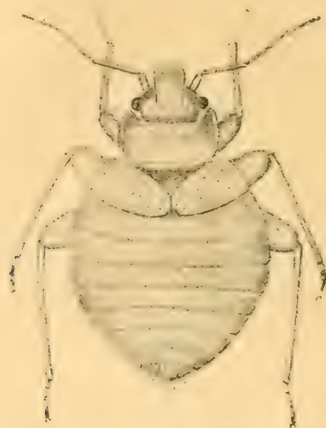
Dissimilis *Horv.* Druh, jejž Dr. Horváth jako »species nova« ve zmíněném spise z r. 1910 popisuje, znám jest v jediném exempláři. Nálezcem byl Frid. Cerva. Je ze středních Uher a uložen nyní v uherském museu.

Oeciacus *Stål.*

Hirundinis *Jen.* (Viz obraz!) Rozšířen dle Dr. Horvátha po celé Evropě ve hnízdech vlašťovčích. Pokud se Čech týče, zmiňuje se o ní pouze prof. Duda ve svých »Beiträge« z roku 1886 na straně 43 takto: In Schwalbennestern, gewisz überall, doch bisher sehr wenig beobachtet; Podiebrad. K tomuto druhu mohu přičiniti poznámky o vlastním pozorování. Také já mnoho a mnohokráte slyšel jsem o štěnicích u vlašťovek, žádal jsem žáky, aby příležitostně mi ji opatřili, ale stále marně. Všeobecná ošklivost před tímto hmyzem činí styk s nimi nepříjemným. Také ničení hnízd vlašťovčích neb jiřičích považuje se za něco, »co se nesluší«. Konečně letos v září ku konci prázdnin naskytla se mi dobrá příležitost prohlédnouti si hnízda jiřiček ve statku pana Staňkovského v Kralupech. Sejmul jsem nejdříve jedno, prohlížel a nalezl hojně obsazené druhem hirundinis

v různém stupni vývoje. Vzal jsem si značný podíl této kořisti a odhadl celkový počet aspoň na dvě stě kusů. Ubohé jiřičky!

Ve druhém hnízdě byly poměry tytéž a v ostatních, jak sem soudil dle vnějších zná nek, též tak. Podivně mne ovšem překvapilo, že tento hmyz, který odjinud jsem si opatřil, zcela na blízku v takové hojnosti se nalézá. Mimovolně přichází mi tu

Oeciacus hirundinis *Jen.*
Zvětš. 12krát. Dle přírody kreslil Fr. Mužík.

na mysl také zpráva prof. O. M. Reutra z Helsingforsu, v níž mi sděluje: Ve hnízdech Hirundo rustica, urbica, riparia, jakož i Cypselus apus, u tohoto na př. ve štrassburském dómě tak hojně, že mláďata u velkém počtu hubí.*)

Soudím dle častých zpráv o štěnicích u vlašťovek na druh hirundinis a myslím, že je v Čechách vedlé lectularius také hojný.

Agrotis candelarum Stgr. a přezimování její housenky.

Sděluje stav. rada J. Srdínko.

Jak zkušenějšímu pěstiteli motýlů dobře je známo, hledáme housenky podčeledi Trifinae žijící buď na dužnatých nebo na dřevnatých rostlinách způsobem rozličným. Nejen odchylné

*) V díle »Život zvířat« od Brehma uvedena je pod jménem ciliata Eversm. z Ruska. Zpráva táž je vzata asi z Fieberových »Die europaeischen Hemiptera«.

způsoby jejich života, namnoze i doba podmiňuje, kterak je hledati máme. Tak je pozdní podzimek a ranné jaro dobou velice příhodnou k tak zvanému »sejpání« housenek z opadaného listí pro některé v něm přezimující druhy, jak již při jiné příležitosti na tomto místě vypravováno bylo. Tu se tedy v suchém listí za bílého dne skryté housenky vytřásají, kdežto způsob jiný káže nám sbírati je naopak tehdy, když puzeny hladem za soumraku nebo za noci samy své skrýše opouštějí a obyčejně na vršky bylin a křovin vylézají, aby hebkými a šťavnatými listy a vnatí hlad ukájely. Tu je pak sběratel při svítilně s reflektorem v ostrém světle acetylénovém přímo může sbírati.

Samozřejmo, že se tento zpusob hledání hodí spíše pro sběr velkých aneb aspoň větších housenek. Aby las-k. čtenář, postrádající po té stránce vlastních zkušeností, nabyl jakéhosi určitějšího názoru, jak vydatný býti může takový lov při světle, stůjtež zde výsledky, sdělené s námi věrohodným očitým svědkem — jedním ze čtyř šťastných sběratelů — kteří loni (v r. 1910) způsobem vzpomenutým nasbírali 600 housenek Agrotis lucipety a několik tuctů Ag. margaritacey v jednom místě jihozápadních Čech. Zajisté, že ani není třeba připomínati, že by nebylo radno následovati tohoto lákavého příkladu v blízkém okolí pražském z ohledu na osobní bezpečnost, tak jako že nebude pravdě nepodobno, předpovídáme li, že po tak bohatých lovech přirozeně následovati budou léta hubených paběrků.

Některé druhy přezimujících housenek vyznačují se tím, že v mládí i za dne dočasně vylézají na vyšší byliny a křoviny a právě tohoto odchylného zvyku může i sběratel zvláště na podzim s prospěchem použiti, aby jich ukořistil: střásáním do deštníku.

Zvláštnost tu můžeme pozorovati u více druhů přečetné družiny Agrotid, tolikéž i u rodů: Hadena, Mamestra a Leucania; ku př. druhy Mam. advena a tincta lze jen na podzim z podrostů, křovinatých břízek a doubku do deštníku nesrovnale častěji setřasti, než později na jaře z opadaného listí »sejpati«, stejně jako Hadeny: sordida (infesta), basilinea a rurea v pozdním podzimku s vyšších travin na světlejších místech lesa do deštníku setřásti.

I tomuto zvyku vděčíme, že jsme Ag. candelarum u Prahy v Hodkovičkách (Zátiší) před lety vypátrali.

Nad slunnou strání položený, řídký malý bor byl, a snad dosud je, domovem této u nás, tušíme, jen vzácně se objevující můry. Zde při kraji roztroušeně rostlo nízké doubí, s něhož setřásli jsme do deštníku v měsíci říjnu několik nám neznámých housenek. Byly nápadny a význačny svojí temně černohnědou barvou a rudožlutou hlavou; soudě dle vnější tvářnosti — habitu — nebylo těžko brzy rozpoznati, že patří k Agrotidám a posléze i na jisto postaviti, že to je druh candelarum.

Myslím, že u každého sběratele nález druhu jemu dosud neznámého vzbudí obzvláště živý zájem a jen ta okolnost, že nám v tomto případě bude překonati obtíže při přezimování, kalila naše blahé pocity z neobvyklého nálezu. Abychom se vyhnuli tomuto hrozícímu nebezpečí, zkoušeli jsme, chovajíce housenky v teple a při plném žlabu přiměti je, aby zcela zapomenuly na přezimování. Jak povědomo, podaří se druhdy u některých na svobodě přezimujících druhů, že chováme-li je v teple, bez přerušení dále žerou, zakuklí se a té zimy ještě i v motýle dospějí. Žel, že v našem případě marně jsme se o to pokoušeli; housenečky candelarum nejevily chutě a vůle zachovati se dle našeho přání, rozhodně odmítajíce každou potravu i když to byl salát, tato pravá lahůdka tolika druhům housenek. Nezbývalo tudíž, než je přezimovati.

Jak nás zkušenost učí, nepodléhá na štěstí u malých housenek přezimování tak nepřekonatelným obtížím, s jakými se namnoze setkáváme u housenek vyrostlých aneb dokonce již k zakuklení vyspělých a v tomto stupni vývoje přezimujících.

Při přezimování nejlépe se nám osvědčují válce zhotovené z drátěného pletiva, uzavřené po obou koncích víčky. Na síťové dno položíme kotouč ze silného papíru vystřížený, aby se na něm dala rozprostříti vrstva čistého, říčního písku, na niž tu a tam položíme ploché kamínky; po té rozprostřeme načechraně as 8 *cm* silnou vrstvu vlhkého mechu z oddenků neb kořenů lesních stromů, pečlivě očištěného ode všech příměsků a na ni naneseme zcela suché listí habrové neb bukové, jež jsme k tomu konci pozdě na podzim natrhali přímo z podrostů neb větví dotyčných stromů.

Proč právě jen habrové neb bukové, napadne dojista tomu, kdo se dosud nepřesvědčil, že toto listí — proti pravidlu předčasně na větvích zaschlé ale neopadané — je-li ovšem hodně suché a čisté — tak snadno ve vlhku plísni nepodléhá, jako

pozorujeme při listí opadaném a se země sbíraném s jiných stromů; mimo to i bývá rourovitě skrouceno a přezimující housenky rády zalézají do takových úkrytů, chtíce přezimovati. Pěstitel má pilně toho dbáti, aby do válce nic se nedostalo, co by mohlo snadno býti podnětem ke vzniku plísní.

Do válce takto připraveného dáme housenky, když již přestaly žráti, ale pro všechno neuškodí, přiložíme-li nahoru něco lupenů výživné byliny. Housenky vyhledají si příhodná místa více méně hluboko, nebo zalezou jen do skroucených listů, aby tu přezimovaly.

Za místo k přezimování tomu hodí se nejlépe nějaké vzdušné a kryté místečko chladného severu ve volnosti: musí-li se však díti nezbytně v uzavřené — ovšem netopené — místnosti, bývá vždy úspěch nemálo pochybný, ač i přezimování ve volné přírodě samo sebou nám ještě nezabezpečuje zdar našeho snažení, poněvadž je tato doba ve vývoji pro rušivé vlivy atmosferické vždy ta nejkritičtější a bez odporu i na svobodě jí valná část jedinců podléhá. Podobá se, že ani nejtužší mrazy nebývají příčinou pohrom mezi přezimujícími housenkami, spíše lze se domnívati, že to zaviňují časté a náhlé změny teploty, zejména na jaře, nebo trvalá vlhka při nízké teplotě — počasí sychravé.

Je-li teplota nad nullou, požaduje — jak víme — přezimující housenka nezbytně jistého stupně vlhkosti, jehož i za trvale suchého počasí se jí ve volné přírodě v míře dostatečné dostává, jednak srážkami rosnými a mlhovými, jednak, není-li sněhu, relativně vlhčím vzduchem. Tyto přirozené poměry, pokud o možnosti toho vůbec lze mluviti, v zajetí chovaným housenkám při přezimování nějak přivoditi a poskytnouti v patřičné míře — toť právě stěžejní bod a nejtěžší úkol pěstitelů.

Snažíme se mu dostáti, že za suchého počasí na podzim a ve vlažné zimě občasným, přiměřeným skrápěním listí o potřebnou vláhu ve válci se staráme; v zimě pak, jakmile napadne sníh, rozprostřeme vrstvu jeho as 3 *cm* z výši na povrchu listí, aby při tání obsah válce zavlažen byl. Jen když a pokud mrzne nestaráme se o naše zajatce.

Když již ledy odešly a na výslunných místech i vegetace má se k novému obrození, postavíme po vydatnějším pokropení vrstvy listové naše housenky volně kdesi venku neb aspoň (při

otevřených vnějších oknech) na okně do slunce a navečer vložíme trochu svěžích lupenů živné byliny: pampelišky, špenátu salátu, fialky vonné a j. a postavíme houseník v pokoji poblíž oken, aby přechod z venčí do vnitř nebyl příliš náhlý. Pozorujeme-li na předložené krmi požerky, lze nám housenky v jich úkrytech pozorně vyhledati a obvyklým způsobem v dalším dochovu pokračovati.

Tak jsem si počínal i při přezimování Ag. candelarum. Bezpochyby pomyslí si zkušený pěstitel čta tyto řádky: »Snadno se to povídá, ale hůře zdárně provádí.« — A má čirou pravdu, — žel, že jsme ji i na našich svěřenkách opět musili dokázati; jen jediná odměnila naše starosti při přezimování, zůstavší na živu a již v polovici března statně se majíc k světu. Za to jsme ji odměnili společnicí, bezpochyby rodnou sestrou z téhož Zátiší v Hodkovičkách, kde jsme ji ku konci března našli níže řečeného boru na stráni dobře ukrytou pod těsně k zemi přilehlým listem divizny knotovkovité. (Verbascum lychnitis).

Housenky utěšeně rostly, dvakrát se ještě svlékaly po přezimování a krmeny byvše různými t. zv. nízkými bylinami, dospěly již začátkem května k zakuklení v zámotku jen spoře spředeném, spíše z hlíny slepeném.

Vyvinutí motýle spadá do půli června a týž velmi se blíží svou celkovou barvitostí rodové družce mnohem častěji u Prahy se vyskytující Ag. margaritacey, jen že tato svou velikosti se mu nevyrovná.

O oblasti naší můry nelze se vysloviti; dle všeho lze ale za pravdu míti, že vyskytá se u nás jen místně a u Prahy i vzácně. Dr. O. Nickerl uvádí ji sice v seznamu českých motýlů (z r. 1897), avšak bez určitého naleziště. Nepřihodilo se nám na jiném místě, než jak povědíno, v Hodkovičkách — v Zátiší — ji zastati a ani od starších kollegů zvěděti, že by ji byl kdo z nich u Prahy nebo jinde v Čechách nalezl. Než jedenkrát přece měli jsme příležitost s housenkou se setkati a protože se tak stalo způsobem — rekněme některým »e n t o m o l o g ů m v l a s t n í m« — budiž nám dovoleno o tom blíže se zmíniti.

Přišedše kdysi na jaře k jednomu zdejšímu entomologu a uzrevše v jeho houseníku větévku borovou, optali jsme se, je-li letos dosti Dend. piny, které obyčejně v tu dobu v Hodkovičkách setřásával. Místo odpovědi pochlubil se neznámou nám

černou housenkou, která přirozeně vzbudila naši zvědavost a hned i pochybnost, je-li s pravdou — jak nás ujišťoval — »že ji dostal z venkova od jednoho lesníka.« Když pak jsme později o vyskytování se černých housenek — Ag. candelarum — v Zátiší sami se přesvědčili, vzpomněli jsme si na ubohou housenku našeho sdílného kollegy a přes jeho »mysliveckou latinu« domysleli se — tušíme zcela správně — že nejspiše ji nalezl v tomtéž Zátiší, jako my, jen že odpočívající v rozpuklině kůry borovice blíž země a že jen tato okolnost zmátla nálezce, místo šťavnatými bylinami ji krmiti, nechati ji bídně zmírati hladem při nestravitelném jehličí borovém.

Tohle tajemnůstkářství! Tak už někdy bývá u sběratelů vůbec. Inu — opatrnosti nikdy nezbývá a jak přesvědčivé dokazují některá fakta, v okolí Prahy je, aspoň v některých případech, zcela na místě.

Noví brouci pro českou faunu.

Podávají pánové: J. Borek v Žižkově, MUDr. Em. Lokay, Jan Obenberger, Jos. Pleticha, c. k. pošt. oficial v Praze, Al. Procházka, techn. cukrmistr v Klobukách u Slaného, Prof. J. Roubal v Příbrami, Jos. Šulc v Sobotce, MUDr. Jindřich Tyl v Písku.*)

Cicindela silvatica L. a. **fennica** Beuth. Z Bělé p. Bez. jedinou. (Rbl.) Plzeň, Dr. Bílek. (coll. Rbl.)

Cicindela campestris L. a. **conjuncta** D. Torre. Svídník u Obratan, v červenci 1909. (Rbl.)

Anthracus Wimmeli Rttr. Klobuky v březnu 1909, jedince v náplavu rybníka. (Proch.)

Hydroporus angustatus Strm. Hloubětín 6./IV. 1910, 17./IV. 1911. (Bor.)

Hydroporus foveolatus Heer. Klobuky v květnu 1909, v rybníce. (Proch.)

*) Zkratky jmen v textu: Bor., Lok., Ob., Pleť., Proch., Rbl., Šulc, Tyl. Druhy v manuskriptech uvedené, které nebyly do článku pojaty, byly buď již uveřejněny v Čas. neb jsou v kat. Klímově, aneb nebyl udán autor atd. Zevrubné údaje a opravy pana prof. Roubala nemohly býti uveřejněny pro nedostatek místa, manuskripty budou však uschovány a bude jich použito při sdělávání nového katalogu. Až dosud známých všech druhů brouků s odchylkami a odrůdami jest v Čechách 4575.

Agabus neglectus Er. Houštka 11./IV. 1909, Kárané 8./V. 1910. (Bor.)

Rhanthus exoletus Forst. v. **latitans** Sharp. Klobuky 18./IV. 1010, v mlýnské nádrži. (Proch.)

Atheta (Microdota) luctuosa Rey. V květnu 1907 jedince u Roudnice, patrně z náplavu Labe. (Rbl.)

Atheta (Microdota) indubia Sharp. U Roudnice v červnu 1907 jediného ♂. (Rbl.)

Oxypoda testacea Er. V červenci 1909 v shnilém listí v městské zahradě v Písku. (Tyl.)

Brachygluta fossulata Reichb. a **rufescens** Rttr. Jedinec sebraný Drem Lokayem v Krči v Coll. Rbl.

Euconnus fimetarius Chaud. Z okolí Prahy 22./V. 1911 jedince. (Lok.) Též pan Wendler jej sbíral u Prahy.

Scydmaenus Perrisi Rttr. V Stromovce v červenci dva jedince u Lasius brunneus. (Lok.)

Catops Watsoni Spence v. **amoenus** Reitt. Tu i onde v Čechách: Kárany, Roudnice, Pošumaví. (Rbl.)

Colon bidentatum Sahlb. Pacov 20./VIII. 1908 dva jedince. (Rbl.)

Liodes nigrita Schmidt. U Roudnice v červnu 1907, jedinec tento jest mimo úzké okraje štítu a krovek celý černý. (Rbl.)

Clambus punctulum Beck. Otradovice 9./IV. 1911 v náplavu, (Plef.)

Euryptilium Flachi Rttr. (F. G. II. 271) »Böhmerwald«. (Rbl.)

Ptilium Schuleri Gglb. U Prahy v dutém jilmu při Lasius brunneus jediný 20./V. 1911. (Lok.) Popsán byl z Moravy.

Saprinus conjungens Payk. Cibulka dva jedince. (Rbl.) Roztoky v červnu. (Lok.)

Hydrobius fuscipes L. v. **Rottenbergi** Gerhdt. Bilichovské rybníky v květnu 1909. (Proch.)

Laccobius scutellaris Motsch. Klobuky v květnu 1909, tůň pod splavem. (Proch.)

Podabrus alpinus Payk. v. **Mocquerysi** Reiche. Dosti často sbíral na Křivoklátě, u Litoměřic, na děčínském Sněžníku, u Bud na Sázavě. (Rbl.)

Podabrus alpinus Payk v. **melancholicus** D. Torre. Bilichovské lesy v červnu 1910. (Proch.)

Cantharis abdominalis F. v. **occipitalis** Rosh. V Krkonoších u Vrajtu, k večeru v letu, 25./VI. 1902. (Rbl.)

Cantharis violacea Payk. v. **tigurina** Dietr. Karlův Týn. 25./V. 1905. (Rbl.)

Cantharis annularis Mén. v. **longitarsis** Pand. Špičák na Šumavě v červnu 1901: (Rbl.)

Cantharis nigricans Müll. v. **immaculata** Schilsky. Na Špičáku 10./VI. 1903, Lovosice 26./V. 1907. (Rbl.)

Cantharis nigricans Müll. v. **pallidosignata** Pic. Jedince této velmi význačné a nápadné formy na Bělči u Švihova v červnu 1901 sebral. (Rbl.)

Cantharis figurata Mannh. v. **luteata** Schilsky. Jest uváděna jen ze Slezska. V Hoštce v květnu 1905, u Žofínského rybníka u Příbramě v květnu 1910, též u Nemělkova blíže Klatov ve více jedincích. (Rbl.)

Cantharis rufa L. v. **liturata** Fall. Chudenice v srpnu 1905. (Rbl.)

Cantharis pallida Goeze. Z Křivoklátu jedince. (Rbl.) Biichovské lesy v červnu 1910. (Proch.)

Cantharis fulvicollis F. v. **maculata** Schilsky. Chudenice (Žďáry) v červenci 1901. (Rbl.)

Rhagonycha signata Germ. Na Kleti. (Rbl.)

Rhagonycha lutea Müll. v. **Märkeli** Kiesw. Častější základní formy. U Vel. Oseka, na Křivoklátě, u Roudnice, u Chudenic, u Chuchle. (Rbl.)

Silis ruficollis F. ♂ i ♀ morphologicky památného a vzácného brouka u Doks 8./VII. 1908. (Rbl.)

Malthodes spathifer Kiesw. Dlouhopolsko 25./VII. 1909. (Bor.)

Malachius bipustulatus L. v. **immaculatus** Rey. Smýkán na pasece v lesích. (Proch.)

Epuraea longula Er. a. **Erichsoni** Rttr. Strakonicko, jediný (Rbl.)

Rhizophagus perforatus Er. V prázdninách 1909 v Krušovicích u Rakovníka pod stuchlou a vlhkou kůrou bukového pařezu sbíral. (Ob.)

Rhizophagus bipustulatus F. subv. **Gyllenhalli** Thoms. (nepatří ku dispar Payk. (A. Méquignon Rev. d. Rhiz. paléarct. L. Abeille XXXI. 1909, 107.) Cibulka v říjnu 1906. (Rbl.)

Pediacus dermestoides F. Jedinec označený: Boh. or. od p. pf. Bartoška: v Coll. Rbl.

Cryptophagus scanicus L. a. **patruelis** Sturm. Všude v Čechách, avšak vzácnější základní formy. Pacov; Stromovka u Las. fuliginosus, Šumava. (Rbl.)

Atomaria gibbula Er. v. **hiemalis** Baudi. Otradovice 9./IV. 1911. (Pleť.)

Olibrus Baudueri Flach. Troja 15./X. 1910. Smýkán. (Pleť.)

Olibrus bimaculatus Küst. Klobuky 1908. (Proch.)

Cis quadridens Mell. Závisť 25./IV. 1909 v stromových houbách. (Bor.)

Subcoccinella 24-punctata L. a. **limbata** Moll. Michovice 25./VII. 1911. (Bor.) Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Subcoccinella 24-punctata L. a. **4-notata** F. Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Subcoccinella 24-punctata L. a. **haemorrhoidalis** F. Michovice, smýkáním 25./VII. 1911. (Bor.) Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Adonia variegata Goeze a. **5-maculata** F. Michovice 25./VII. 1911. (Bor.)

Semiadalia 11-notata Schneid. a. **9-punctata** Fourcr. Žižkov. 6./IV. 1910. Smýkáním. (Bor.) Káraný 29./V. 1910. (Pleť.)

Aphidecta obliterata L. a. **fumata** Wse. Vrané n. Vlt. 21./V. 1911. (Pleť.)

Adalia bipunctata L. a. **annulata** L. Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Anatis ocellata L. a. **Böberi** Cederj. Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Myrrha 18-guttata L. a. **silvicola** Wse. Troja 18./IV. 1909. Smýkáním. (Bor.) Troja 15./V. 1911. (Pleť.)

Propylaea 14-punctata L. a. **leopardina** Wse. Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Exochomus 4-pustulatus L. v. **distinctus** Brull. Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Scymnus frontalis F. a. **Suffriani** Wse. Hodkovičky 12./VI. 1908. Smýkáním. Vrané n. Vlt. 8./X. 1911. V podsevu. (Bor.)

Rhizobius litura F. v. **discimacula** Costa. Troja 18./IV. 1909. Smýkáním. (Bor.)

Cyphon ochraceus Steph. Nepomeřice 10./VII. 1911. (Pleť.)

Selatosomus incanus Gyll. v. **ochropterus** Steph. Klobuky 1909. (Proch.)

Agriotes ustulatus Schall. v. **flavicornis** Panz. Klobuky 1909. (Proch.)

Cardiophorus musculus Ex. Kárany 29./V. 1910. Sklepáním. (Pleť.)

Athous hirtus Hbst. Mělník 15./VII. 1908. Lhotka 20./VII. 1909. Chlomek 22./VII. 1903. Na květech okoličnatých rostlin. (Šulc.)

Athous niger L. v. **scrutator** Hbst. Vrutice u Mělníka 11./VI. 1900. Sobotka 15./VI. 1908. (Šulc.)

Agrilus litura Kiesw. Vltavské údolí u Prahy, sbírali: Schiffner i Rbl. (Cat. Reitt. 1906: Alp. Ga. m.)

Ptinus brunneus Duft. v. testaceus Boield. Klobuky 1909 v kurníku. (Proch.)

Dryophilus longicollis Muls. (Dle Cat. Reitt. 1906: Ga. m. C. G. dle Schilského až na Harzu). Jediného ♂ u Pacova. Jest to malý, velmi štíhlý exemplář se štítem dlouhým tak, jak širokým, čímž se liší od pusillus Gyll., též tykadla jsou nápadně tenči. Samci u této skupiny jsou vzácnější samic. (Rbl.)

Ernobius nigrinus Sturm v. **politus** Redtb. Bezděz 23./V. 1904 na smrčku. (Rbl.)

Xyletinus oblongulus Muls. Na Závisti společně s ater Panz. (Rbl.)

Mordella aculeata L. a. **Fleischeri** Em. Velevýznačná i lepá forma tato dle Schilského (Die Käfer Europas) žije též u nás. (Rbl.)

Mordellistena pumila Gyll. v. **decipiens** Muls. Troja 2./VI. 1911. Smýkáním. (Pleť.) (Není v Cat. Reitt. 1906, red.)

Anaspis thoracica L. a. **humeralis** Roubal. E. B. 1909, 229. Popsána z Krajiny, žije však též u nás. Chuchle, jedinec. (Rbl.)

Anaspis brunnipes Muls. Hostivař 31./V. 1908. Všesulov 11./VIII. 1910. Smýkáním na lukách. (Bor.)

Orchesia acicularis Rttr. Šárka 11./VIII. 1908. Vychována z houby rostoucí na ořešáku. (Bor.)

Conopalpus Gyll. **testaceus** Oliv. v. **flavicollis** Gyll. Nový rod pro naši faunu. Jediného na Berounsku v červnu 1911. sebral. (Rbl.)

Aromia moschata L. a. **cuprata** Rttr. Pacov, u potoka poblíž Matoušovy chalupy v srpnu 1911 2 jedince. (Rbl.) (V Cat. Reitt. 1906: Bulg. U.)

Donacia simplex F. a. **sanguinea** West. Bilichovské rybníky na rákosí v květnu 1909. (Proch.)

Lema cyanella L. a. **obscura** Steph. Michovice 25./VII. 1911. Smýkáním. (Bor.)

Cryptocephalus bipunctatus L. a. **Thomsoni** Wse. Nepoměřice 15./VII. 1911. (Pleť.)

Cryptocephalus 4-pustulatus Gyll. a. **rhaeticus** Heyd. Klobuky 1908. (Proch.)

Cryptocephalus vittatus F. a. **negligens** Wse. Při Žofínském rybníku u Příbramě jediný ex. poněkud odchylný v červnu 1910. (Rbl.)

Chrysomela gypsophilae Küst. Sv. Prokop 28./III. 1910. v podsevu. (Bor.)

Chrysomela menthastri Suffr. a. **herbacea** Duft. Klobuky 1909. (Proch.)

Phyllodecta tibialis Suffr. a. **Cornelii** Wse. Bilichov 1909. (Proch.)

Melasoma aenea L. a. **haemorrhoidalis** L. Michovice v červenci 1911. na olši. (Bor.) Nepoměřice 10./VII. 1911. (Pleť.)

Melasoma aenea L. a. **vitellinae** Scop. Nepoměřice 10./VII. 1911. (Pleť.)

Luperus pinicola Duft. a. **silvestris** Wse. Bilichov 1910. (Proch.) Hojný na Křivoklátsku i na Mníšku 12./VI. 1904. Základní forma, větší, se štítem červeným jest vzácná. (Rbl.)

Chalcoides aurea Geoffr. a. **cyanea** Marsh. Vrané n. Vlt. 23./VI. 1911. Hostivař 11./VI. 1911, na jívě. (Bor.)

Chalcoides aurata Marsh. a. **pulchella** Steph. Klobuky 1908. (Proch.)

Aphthona violacea Koch. Vrané n. Vlt. 23./IV. 1911, na kosatci. (Bor.)

Longitarsus niger Koch. Sv. Prokop 28./V. 1911, na pilátu lékařském. (Bor.)

Longitarsus 4 guttatus Pontopp. a. **vittatus** Wse. Sv. Prokop 4./VI. 1911. (Pleť.) 28./V. 1911. (Bor.)

Longitarsus luridus Scop. a. **4-signatus** Duft. Radotín 4./VI. 1911. Smýkáním. (Bor.)

Longitarsus suturalis Marsh. Bilichovské lesy 1909. (Proch.)

Longitarsus piciceps Steph. Radotín 4./VI. 1911. Michovice 25./VII. 1911. Smýkáním. (Bor.) Vrané 21./V. 1911. Smýkáním. (Pleť.)

Longitarsus exoletus L. Podhoř 5./VI. 1911. Smýkáním. (Bor.) Slivenec 4./VI. 1911. Smýkáním. (Pleť.)

Longitarsus succineus Foudr. Podhoř 5./VI. 1911. (Bor.)

Phyllobius argentatus L. a. **tereticollis** Gyll. Bilichov 1909. na břízách. (Proch.)

Sitona inops Gyll. V Písku na lesní pasece v květnu. (Tyl.)

Lixus bardanae F. 2 jedince na rybníku »Němec« na bodláčí v srpnu 1910. (Tyl.)

Liosoma cribrum Gyll. v. **ruficolle** Branczik. V Písku »u lomu« smýkáním 14./VI. 1910. (Tyl.)

Notaris scirpi F. Kazín 21./VI. 1908. Smýkáním. (Bor.) Káraný 8./V. 1910. Sklepáním. (Pleť.)

Dorytomus affinis Payk. Nepoměřice 2./VII. 1910. (Pleť.)

Acalles roboris Curt. Na lesní pasece, u nového rybníka v Písku smýkáním 17./VII. 1910. (Tyl.)

Coeliodes zonatus Germ. Dr. Jelínek sbíral na Dobříši; dosud jen: Alp. Balc. I. (Rbl.)

Phytobius granatus Gyll. V náplavu Otavy u Písku 5./V. 1910 dva jedinci. (Tyl.)

Ceutorrhynchidius histrix Perris. Dr. Jelínek sbíral na Dobříši. (Reitter det.) Dosud jen Ga. m. Hi. (Rbl.)

Ceutorrhynchus angustulus Gyll. Bilichovské lesy 1909. (Proch.)

Ceutorrhynchus ignitus Germ. Podhoř 5./VI. 1910. Smýkáním. (Bor.) Troja 2./VI. 1911. (Pleť.)

Ceutorrhynchus sulcatus Bris. Smýkáním u lomu v píseckém lese v červnu 1910. (Tyl.)

Limnobaris pilistriata Steph. U Klášterských rybníků v Písku 7./VII. 1909. (Tyl.)

Tychius venustus F. v. **genistae** Boh. Jíloviště 4./VI. 1908. Smýkáním. (Bor.) »Na Jarníku« v píseckém lese smýkáním 15./V. 1910. (Tyl.)

Apion confluens Kirby. Na lesní pasece v Písku 20./VII. 1909 a v červnu 1909 na Boubíně po jednom jedinci. (Tyl.)

Apion dissimile Germ. V pálečském háji u Klobuk pod dubovým listím 4./IV. 1910. (Proch.)

Apion difforme Germ. Troja 15./X. 1910. (Pleť.)

Apion affine Kirby. Troja 2./VI. 1911. (Pleť.) U Písku smýkáním na lesní pasece 20./VIII. 1908 i v náplavu Otavy v březnu 1910. (Tyl.)

Apion viciae Payk. v. Griesbachi Steph. V pálečském háji u Klobuk pod listím 4./IV. 1910. (Proch.)

Apion meliloti Kirby. Podhoř. 5./VI. 1911. (Bor.)

Apion reflexum Gyll. Radotín 28./V. 1911. (Bor.) Bilichov, v květnu 1909. Smýkáním. (Proch.)

Eccoptogaster mali Bechst a. **castaneus** Ratzb. U Roudnice, Doksů, Chudenic dosti četný. (Rbl.)

Phloeophthorus spinulosus Rey. V Brdech u Příbramě v červnu 1910 jediný ex. Nový rod pro naši faunu. (Rbl.)

Hylastinus Bedel. **obscurus** Marsh. Na Milešovce 24./VI. 1905 jediný ex. (Rbl.) Žije v odenkách jetele. Nový rod naší fauny.

Xylocleptes **bispinus** Duft. V dubnu 1909 na Vinohradech v letu více jedinců, též na Smíchově ku konci jara 1909. Možno, že jest k nám importován, ve volné přírodě nebyl u nás dosud zjištěn. Nový rod mezi našimi lýkožrouty. (Rbl.)

Systenocerus caraboides L. ♀ var. **rufipes** Hbst. V dubovém pařezu jediný ex. (Proch.)

Aphodius erraticus L. a. **striolatus** Gebl. Všude hojný se základní formou. (Rbl.)

Aphodius erraticus L. a. **lineatus** D. Torre. Na mnoze hojnější základní formy, (Rbl.)

Aphodius fimetarius L. a. **autumnalis** Nalz. Pacov, v srpnu jeden ex. (Rbl.)

Aphodius rufus Moll. a. **arcuatus** Moll. Chudenice, na samotě »U bašty«, v dubnu 1901, na Boubíně, v červenci 1907. (Rbl.)

Aphodius nemoralis Er. a. **ferrugineus** Schilsky. Na Boubíně jeden ex. (Rbl.)

Aphodius corvinus Er. Velký Osek, Trnová n. Vlt. v květnu 1908 více jedinců. Hrubá Skála 8./IV. 1909. Na posledních dvou místech jinak nalezen než jak v liter. udáno, že totiž žije jen v trusu jelením. Dle Reitt. F. G. II. známý jen z Durynska. (Rbl.)

Aphodius tristis Panz. **a. vicinus** Muls. V náplavu na Zlíchově 8./III. 1906. Jedinec s okraji postranními štítu červenými. (Rbl.)

Aphodius inquinatus Hbst. a. **nubilus** Panz. Klobuky. (Proch.) Všude hojný s typickým. (Rbl.)

Aphodius inquinatus Hbst. **a. centrolineatus** Panz. Chuchle 12./V. 1905. (Rbl.)

Aphodius punctatosulcatus Sturm. **a. marginalis** Steph. Jeden malý exemplář v koňském trusu u Jinců 28./III. 1911. (Rbl.)

Polyphylla fullo L. **a. luctuosa** Muls. V Kokovicích na dubu v červenci 1909, v Pálečku na jabloni v červenci 1910. Obě ♀. (Proch.)

Drobnosti.

Citadetta montana Scop. Letos o prázdninách nalezl jsem dne 16. srpna krásný exemplář tohoto u nás dosti vzácného křísa. Seděl na srovnaném metru borového dřeva na mýtině v Hradišťském lese, asi 2 km. západně od města Písku ležícím. Jest to teprve druhý exemplář, který jsem za 40letého pozorování v okolí píseckém nalezl. První exemp. jsem před 30 lety vytahnul z řeky Otavy, kam se byl zajisté nějakou nehodou dostal. Dr. *Krejčí.*

Pararge aegeria L. Okáč tento, jinak v okolí píseckém řídký, letos hojněji se vyskytoval; chytil jsem 5 exemp. na jediné vycházce vesměs ve vysokém lese pod »Kraví Horou« a pod »Jarníkem«. Dr. *Krejčí.*

Druhý mezinárodní sjezd entomologický.

Druhý mezinárodní sjezd entomologický konati se bude 5.—10. srpna 1912 v Oxfordě. Bližší bude v čas oznámeno.

Pořadatelstvo postará se o ubytování za mírné ceny ve městě nebo (ovšem jen pro mužské účastníky) v jedné či více »Kolejích« universitních a žádá za časnou (určitou nebo jen předběžnou) přihlášku, aby moh o potřebné zaříditi.

Zprávy o sjezdu prvém svazek II. (pojednání) již byl rozeslán; svazek I. (protokoly) vyjde koncem t. r.

Všecky dotazy a sdělení buďtež řízeny na
»Dr. Malcolm Burr,
jenerální sekretář komitétu«
Entomological Society of London,
11. Chandos Str., Cavendish Sq.
London W.

VĚSTNÍK.

V sedmé řádné valné hromadě za rok 1910, odbývané dne 24. ledna 1911, byli do výboru mimo předsedu a místopředsedu, kteří zůstanou ve svých fukcích ještě dvě léta, zvoleni: za pokladníka pan cís. rada F. Veselý, za knihovníka pan ing. Old. Šustera, za kustoda pan Phil. Cand. Jindřich Veselý, za zapisovatele pan dr. J. Pečírka a Phil. Cand. Fr. Rambousek; do kontrollující komise pan vrchní rada Josef Gráf, pan revident Fr. Vopršal a pan účetní Ed. Kudlička; do redakčního komité pp. Aug. Kubes, dr. Em. Lokay, prof. dr. Rádl a Ant. Wimmer.

Na návrh pana dra Maličkého ustanovena příští řádná valná hromada na 21. ledna 1911 na 10. hod. dop. a bude spojena se schůzí výměnnou. Rovněž přijat návrh, aby se zahájila soustavná akce ku sestavení katalogu českých motýlů. Sestavení katalogu českých brouků vzali si za úkol pp. dr. Em. Lokay a prof. Václav Kracík.

Přítomno 28 členů, 1 host.

V občasné schůzi dne 31. ledna 1911 pokračoval pan Ph. Cand. **Jindřich Veselý** v přednášce (viz loňský věstník) o své cestě Kavkazem. Koncem května vrátil se se svým druhem panem Phil. Cand. Vl. Javůrkem do Tiflisu a vydali se do Ordubadu při řece Araxu na perské hranici. Drahou se jede téměř 20 hodin do Giulfy a pak více hodin vozmo pustým stepním krajem do Ordubadu. Je to úrodná oasa v tomto kraji; město samo jest již čistý orient s jediným, hrozně primitivním hostincem. Kořist však byla nepatrná, protože čas byl ještě příliš ranný. Dne 8. června se vypravil pan přednášející znova do Ordubadu a zatím učinila jak vegetace tak i zvířena veliký pokrok. K řece Araxu jest z Ordubadu asi hodina cesty, nesmí si však nikdo představovat břehy její jako řek našich. Je to prudká řeka s písčitými břehy, na nichž roste jen několik motýlovitých a bodlákovitých rostlin mezi keři tamaryšku. Rostliny ty poskytují jedinou kořist, ta však je bohatá. S dobrým výsledkem se může též smýkati v zahradách ordubadských a u tamního potůčku, kde na bodlácích bylo plno zobonosek a též pryšce byly plny hmyzu. Zvířena jest i na orthoptery a hymenoptery bohatá, motýlů bylo však viděti málo. Ještě lepší lokalita jest vesnice Migry, pět hodin koňmo od Ordubadu vzdálená.

V Ordubadu se zdržel pan přednášející do konce června. Velká horka, jakož i zimnice jej však odtamtud vypudily a do vysokého Kavkazu bránila mu cholera tam se rozšířivší. Dne 2. července rozloučili se tedy cestovatelé s Ordubadem a vrátili se do Tiflisu a pak přímo do Prahy.

Pan **Obenberger** demonstroval serii krasců z rodu Sphenoptera, které sbíral pan Bodemeyer v Persii.

Za nové členy přijati pánové: dr. Čeněk Klier, ředitel městské spořitelny v Praze, prof. Vil. Zavadil z obchodní akademie v Marianské Hoře a Rud. Váca, učitel v Marianské Hoře.

Přítomno 33 členů, 2 hosti.

V občasné schůzi dne 28. února 1911 pan předseda oznamuje smutnou zprávu o úmrtí snaživého a milého druha, pana učitele Lad. Hlinky.

Přítomní povstáním vzdali poslední poctu zemřelému.

Pan Phil. Cand. **Frt. Rambousek** přednášel o své cestě po Srbsku v létě r. 1910. Do Bělehradu přišel v půli června, odkud se vydal hned do pohoří Kopaonik, hlavního to cíle cesty. Jest to pohoří lesnaté, v nižších polohách jsou dubiny a bučiny, ve vyšších smrk. Lesní hospodářství spočívá v drancování lesa; paseky se ponejvíce nezalesňují a bývají až na skálu lijáky obnaženy. Údolní stanice pro tyto hory jest Brus. Koncem června vydal se pan přednášející nahoru do Strugaru, k obrovské to pile, která devastuje tamní lesy. Je to osm hodin cesty z Brusu, leč exkurse nejsou dosti pohodlné, protože tamní salašníci jsou dosti loupeživí. Zvířena jest spíše zajímavá než bohatá. Smýkáním se pochodí nejlépe. Pod kameny i v podsívání jest málo kořisti. Stálé přeháňky a krupobití dle všeho překážely hmyzu, by opustil své úkryty. Nejbohatší kořist byla u Krive Reky v podsívání. — Z Kopaoniku odešel pan Rambousek do Rašky u řeky Ibaru na turecké hranici a do Sandžaku Novopazarského. Po několikadenním pobytu dostavila se však horečka, která další exkurse zastavila. — V bídném stavu dostal se pak pan přednášející přes Rašku do Brusu, kde se v nemocnici vyléčil a vrátil domů.

Pan Phil. Cand. **J. Veselý** referuje o práci Sitovského o krmení housenek barvivy, jemuž se podařilo pokusy těmito docíliti umělého zbarvení housenek i kukel, ba i imago bylo na těle barevné. Tato uměle očkovaná barva objevila se i na vajíčkách.

Za nového člena přijat pan Ing. Jaroslav Smrž na Smíchově.

Přítomno 30 členů, 2 hosti.

V občasné schůzi dne 28. března 1911 přednášel pan un·prof. dr. **Babák**: »O výměně plynů a dýchacím výkonu u hmyzu«. Nejprve znázornil ústrojí, výkony ty obstarávající. Jsou to průdušky (tracheae), kterými se vzduch přímo vede do všech tkání, ba až i do buněk samých, jejich výstelka si vybírá ze vzduchu kyslík. Průdušky jsou v těle uspořádány segmentálně a segmenty jsou mezi sebou spojeny anastomosami. Se vnějškem jsou průdušky spojeny stigmaty (průduchy) na povrchu těla. Tato stigmata se mohou zavírati a otevírati, kdy však a za jakým účelem se to děje, není ještě objasněno. Výměnu plynů dýchacích obstarává též zažívací roura a k tomu ještě přistupují pomocná zařízení jako ku př. undulační přístrojí u vodního hmyzu, jež obnovuje vodu okolí nebo dýchací rourky, jež hmyz napne k hladině vodní a pod. Krev, která u obratlovců má největšího podílu na výměně dýchacích plynů, jsouc zbavována kysličníku uhličitého a přijímajíc kyslík, zdá se, že nemá u hmyzu velkého podílu na této výměně. Mnoho hmyzu dýchá jen pohyby zadečkem. Tím, že se tento chvěje, smršťuje se a roztahuje a tím se děje výměna plynů v zadečkových průduškách. To je však jen u některých hmyzů.

Pan ing. Old. Šustera přinesl sbírku českých čmeláků.

Přítomno 38 členů, 3 hosti.

V občasné schůzi dne 25. dubna 1011 přednášel pan vrchní štábní lékař Dr. J. **Pečírka** o své exkursi ku jezeru Neziderskému v Uhrách. Je to jedno z nejvzácnějších a nejbohatších lovišť střední Evropy. Západní a severní břeh jezera jest vrouben výběžky Litavského pohoří, jež se skládá z vápenatých vrstev třetihor a jich sutek. Nižší polohy jsou porostlé doubravinami, promísenými javorem a habrem, ve vyšších polohách jest boroví a smrčí. Bujná květena subalpinská silně prostoupena již pannonskými druhy, teplé a vlhké podnebí jsou příznivým podkladem k bohatému rozčlenění a vývoji zvířeny. Paseky, ponechány samy sobě, zarostou neproniknutelnou houštinou, jsouce pěstěny, musí býti stále vyžinovány, aby se neudusil vzrůst sazenic. Taková květoucí paseka, neb u ní v sáhách složené dříví poskytují spousty hmyzu všech čeledí, že sběratel může na jediné z nich sbírati celý den a stále nachází nové věci. Zvířena žijící na vysokých stromech paseky vroubících, se

nalezne, když k západu slunce pod stromy těmi smýkáme. Ploché, místy bahnité břehy jezera mají bohatou zvířenu bahenní a v zátokách jezera, zejména kam vítr nažene drť rákosí a sítin, nalezneme množství vodních tvorů. Jen mech je na této vápenité půdě sporý a tvoří pouze malé polštáře, tak že zvířena mechová jinde je bohatší.

Pan Obenberger demonstruje nový druh krasce z rodu Agrilus ze Sině v Dalmacii a sbírku vzácných brouků ze Španěl a Persie.

Přítomno 30 členů, 3 hosti.

V občasné schůzi dne 23. května 1911 dokončil p. univ. prof. dr. **Babák** svou přednášku o dýchání hmyzu. Především demonstroval důmyslným přístrojem, jak larva vážky dýchá. Do chitinového povrchu zadečku se zabodne špendlík se zahnutou špičkou, se kterým je spojena dlouhá jehla, která pohyby dýchací registruje. — Mezi hmyzem a obratlovci jest při dýchání veliký rozdíl. U obratlovců krev odkysličená dráždí centra nervová v mozku a v míše, dýchací svaly rozepnou hrudník a nastane vdech. Jest tedy vdech rázu aktivního, kdežto výdech nastane sklesnutím hrudníku. U hmyzu jest to obráceně Svaly stáhnou klenby chitinové, tím se jednak vtlačuje dle Landoise kyslík z průdušek do tkání, jednak, protože chitin je plynům prostupný, se vytlačí se tkání kyselina uhličitá. Tímto svalovým pohybem se tedy uskuteční výdech, který jest rázu aktivního, kdežto vdech povstane automatickým vyrovnáním chitinových desek a jest rázu passivního. U obratlovců dále obstarává vdech odkysličená krev, dráždíc centra dýchací. U hmyzu krev, jsouc odloučena od dýchacích orgánů (průdušky), nemá žádného většího významu při dýchání. Ovšem i u hmyzu se shledalo, že nervová soustava má veliký význam při dýchání. Utneme-li larvě vážky hlavu, urychlí se dýchání, zruší-li se první zauzlina hrudní, oblení se zase. Též když zvířeti celému amputujeme přední nohy, ba jen pouze chodidla předních noh, oblení se dýchání a zvíře brzo zhyne. Porušíme-li tedy první hrudní zauzlinu nebo nervstvo z ní vycházející, oblení se dýchání, proto že zauzlina tato dýchání urychluje. Hlavové pak zauzliny dýchání obleňují. Další vliv mají zadečkové přívěsky. Zadeček od těla amputovaný dýchá sám dlouho dále. Když přívěsky jeho odstraníme, zastaví se dýchání. Chemická dráždidla, pokud nerozrušují tkáně těla, nemají vlivu na dýchací pohyby. Jest na tomto poli ještě mnoho práce.

Pan revident **Fr. Vopršal** demonstruje novou síťku sběrací vlastní konstrukce.

Přítomno 29 členů, 5 hostí.

V občasné schůzi dne 20. června 1911 přednášel pan prof. Dr. **Maule** o své cestě po západní Rusi, zejména o bělověžských lesích, které navštívil s panem prof. Roubalem. — Přednáška byla provázena velkou řadou světelných obrazů.

Přítomno 28 členů, 24 hostí.

V občasné schůzi dne 26. září 1911 přednášel pan prof. **Frt. Klapálek** úryvky z morphologie hmyzu. Tělo hmyzu není ještě vědecky propracováno. Již otázka o segmentaci čili kroužkování těla není rozhodnuta. Z embryologického vývoje dá se však souditi, že hlava vzniká ze šesti, hruď ze tří a zadeček ze dvanácti kroužků. Těchto dvanáct kroužků zadečkových se dá na dospělém hmyzu jen velmi zřídka dokázati. Některé bývají neúplně vyvinuty, první někdy jest srostlý s posledním hrudním; některé kroužky srůstají vespolek, některé jsou do sebe vsunuty, anebo bývají přetvořeny v různé útvary zadečkové. Okončiny jsou zpravidla jen na kroužcích hrudních; zadečkové kroužky jich nemívají, někdy však přece nalézáme přívěsky, jež dlužno pokládati za modifikované okončiny a to zvláště na posledních kroužcích tak zv. genitálních. Jsou to styli, gonopody, gonapophysy a cerci. Styli představují nám přívěsek kyčelního článku genitálních okončin. Gonopody jsou genitální okončiny s vyvinutým větším či menším počtem článků hlavního kmene okončinového. Gonapophysy jsou výběžky stěny tělní, modifikované pro různé úkoly při rozmnožování. Cerci jsou okončiny 11. kroužku zadečkového a bývají rovněž různě proměněny, ku př. u škvora.

Veškeré orgány tyto jsou pro systematiku tím důležity, že tvary jejich jsou velmi charakteristické a při určování druhů význačné.

Pan **Obenberger** demonstruje velkou serii krasců z rodu Agrilus, které pocházejí ze známé sbírky Meyer-Darcisovy.

Pan Phil. Cand. **Frt. Rambousek** demonstruje drapčíka Gnypeta coerulea *Sahlb.*, laponský to druh, kterého chytil pan rada z Pohnertů letos na Krkonoších.

Pan sekční šéf **Hans von Krekich-Strassoldo** ve Vídni nabízí se k určování brouči čeledě Anthicidů. Adresu sdělí pan Rambousek (Kr. Vinohrady, Čermákova ul. 7).

*

Na návrh pana účetního **Kudličky** usneseno, aby páteční schůzky v kavárně Orient, které se konají v týdnech, na které padnou občasné schůze v zemědělské radě, se konaly v sobotu, aby se umožnilo venkovským členům častěji zavítati mezi členy pražské. Obvyklé úterní schůzky v téže kavárně zůstanou nedotčeny.

Přítomno 19 členů, 5 hostí.

V občasné schůzi ze dne **10. října 1911** přednášel pan **Kříženecký** o nemocech člověka, jež působí hmyz. Přímo způsobují hmyzi nemoce hlavně bodnutím a nemívají poranění tato dalšího významu. Horší jsou účinky hmyzu, jenž v člověku cizopasí, jako na př. blecha písečná (Sarcopsylla penetrans *L.*) nebo larvy muší, z vajíček nakladených do ran nebo přišlých s potravou do těla.

Někteří hmyzi bodaví však přímo ohrožují život přenášením těžkých infekčních chorob. U zimnice (malaria) jsou to komáři hlavně z rodu Anopheles; mouchy z rodu Glossina *Wied.* přenášejí v Africe nemoc spavou, a moucha Stegomyia fasciata působí v trópech žlutou zimnici. Asijský mor přenášejí, jak známo, blechy.

Pan phil. stud. J. **Obenberger** přinesl materiál rodů Liodes a Colon ze své sbírky a uvádí některé detaily, co se týče výskytu a sbírání.

Pan phil. stud. **Leop. Heyrovský** přinesl z Krajiny brouky Scotoplectus Capellae *Reitter*. Oryotus Micklitzi *Reitter* a Anophthalmus hirtus subsp. Miglitzi *Gnglb.*

Pan architekt J. Vávra na Smíchově přijat za člena.

Přítomno 26 členů, 9 hostí.

V občasné schůzi dne **24. října 1911** přednášel pan prof. dr. **Viktor Janda** o pokusném biologickém ústavu ve Vídni. Ústav ten zabývá se experimentální biologií a byl před 9 lety zařízen v t. zv. vivariu ve vídeňském Prateru. Má oddělení zoologické, botanické a fysikálně chemické. Chefem jest prof. dr. Přibram z vídeňské university. Ústav má svou botanickou zahradu s bassiny pro vodní květenu a zvířenu, aquarii a terrarii, celou řadu pavillonků pro drobná zvířata a členovce, kabiny s různou, stále udržovanou teplotou, různobarvým světlem, chladírny pro organismy zimomilné, umělou jeskyni pro zvířata jeskynní atd.

Práce v tomto ústavu týkají se nejrůznějších otázek biolo-

gických jako na př. vliv chemikalií na tkaniva a buňky, pokusy regenerační, transplantační, dědičnostní, symbiosa atd.

Pan účetní **Kudlička** přinesl motýla Parnassius Apollo *L.*, jehož každá půle křídel je jinak zbarvena.

Za nového člena přihlásil se pan Adolf Prokůpek, president českého odboru zemědělské rady.

Přítomno 26 členů, 7 hostí.

V občasné schůzi dne 14. listopadu 1911 přednášel univ. prof. dr. **E. Babák** o svých dalších studiích, jak hmyz dýchá. Pokusy ty konány hlavně na komárech, jich larvách a kuklách. Při odnímání kysliku, tedy dušení, shledáno, že nejdéle vydrží larva. Imago ochrne velmi brzo. Zároveň shledáno, že larva živočicha tohoto má schopnost, v těle svém kyslík pro případ potřeby nahromaditi. Dýchání larvy a kukly děje se výhradně dýchacími rourkami, které se na hladině vodní spojí s atmosférou. V konci těchto rourek jest přístrojí, obstarávající výměnu plynů. Když konec ten amputujeme, hyne živočich i když ostatní rourka dýchací zůstala neporušena. Pahýl sám o sobě nestačí ku dýchání. Jsou na konci rourky dýchací stigmata, jejichž mechanismus prostředkuje dýchání.

Přítomno 26 členů, 6 hostí.

V občasné schůzi dne 28. listopadu 1911 přednášel pan odborny učitel **Fr. Mužík** o rodech a druzích skupiny Cimex. Přednáška týkala se hlavně stěnice domácí a její příbuzných. Pan přednášející objasnil systematiku obou rodů Cimex a Oeciacus, jakož i systematiku druhů a uvedl biologické a zeměpisné podrobnosti jednotlivých tvarů.

Pan ředitel **Napoleon M. Kheil** demonstruje motýla hybrida mezi Deilephila gallii *Rott.* ♂ a Deilephila euphorbiae *L.* ♀, kterého *Mützell* nazval D. philo-euphorbia; dále odrůdu Deilephila euphorbiae var. helioscopiae *Sel.-Lonch.*

Přítomno 23 členů, 3 hosti.

V občasné schůzi dne 19. prosince 1911 přednášel pan Phil. stud. **Leopold Heyrovský** o broučí zvířeně na Černé Prsti v Krajině. Je to jedna z nejzajímavějších hor Julských Alp, památná svou geologickou stavbou, květenou a vyhlídkou. I brouční zvířena jest tu rovněž bohatá. Za letošního horka, které vše vyprahlo a hmyzí život udusilo, nalezlo se na exkursi mnoho druhů v četných kusech. Lysiny lesní, květy pasek a křoviny byly plné hmyzu, jen podsívání bylo marné, protože listí bylo vyschlé až do hloubky. Až ku Oroženově

chatě vyskytovaly se tvary podhoří. Od Oroženovy chaty vzhůru byl lov ještě zajímavější, protože tu byla vysokohorská Julským Alpám vlastní zvířata. I pověstný Anophthalmus bohiniensis *Ganglb.*, slepý brouk pod velkými kameny žijící, byl vícekráte chycen. Ve vlhkých letech bývá kořisť přebohatá.

Pan ředitel **Napoleon M. Kheil** demonstruje jednoho z nejnádhernějších motýlů Ornithoptera paradisea, k němuž přinesl i původní popis s vyobrazením.

Pan Phil. Cand. **Veselý** přinesl na ukázku dílo: »Poppius, Catalog der arktischen Käfer«.

Pan Phil. St. Obenberger demonstruje velikou sbírku palaearktických krasců z rodu Anthaxia, jež pochází ze světoznámé sbírky p. Meyer-Darcise ve Florenci. Byly mu zaslány firmou Staudinger v Drážďanech k revisi.

Za člena přijat pan Fr. Svoboda, úředník městské plynárny na Smíchově.

Přítomno 21 členů, 5 hostí.

V uplynulém správním roce byli, mimo své stálé působiště, entomologicky činni pánové:

Borek J., fotograf, Všesulov u Rakovníka.

Cífka Jos., c. a k. setník, v Lodenicích u Berouna a v Milovicích u Nových Benátek.

Frankenberger Zdeněk, phil. stud., v Luhačovicích a v Jezersku v Korutanech.

Graf Josef, c. k. vrchní účetní rada, v Kraňské Goře.

Kheil Napoleon M. ve španělských Pyrenejích, leč musel tyto kraje pro choleru a politické nepokoje opustiti a přešel do Fréjus a Draguignanu ve Francii.

Klenka K., c. k. poštovní oficiál, v Marianských Lázních.

Lokay Em. dr., ve Východních Karpatech.

Maťcha Jaroslav, c. a k. nadporučík, na Pradědu, Jeseníku a Krkonoších.

Obenberger J., phil. st., Nouzov u Unhoště.

Pečírka MUDr., c. k. vrchní štábní lékař, v ortlerské skupině v Tyrolích a Horním Engadinu ve Švýcarech.

Pleticha J., c. k. oficiál, Nepoměřice u Uhlířských Janovic.

Pohnert JUDr., Eduard šlechtic, c. k. rada zemského soudu, na Krkonoších a u Eisenštejna na Šumavě.

Pokorný Fr., magistrátní rada, Zbečno u Křivoklátu.

Roubal J., c. k. professor, na Brdech, u Pacova, Mladé Vožice a Chudenic.

Svoboda Fr., úředník, u Rožmitálu, Březnice a Milína.

Také letos nemohl býti podán seznam úplný. V loňské výroční zprávě byli páni členové požádáni na tomto místě o laskavá sdělení, leč došlo jich pana předsedu jen několik. Jest to tím více škoda, proto že tento seznam podává, jsa neúplný, pouze nepatrný obraz píle a lásky, se kterou se ve Společnosti na výzkumu českém i mimočeském pracuje. Byl také letos všeobecný stesk, že trvalá sucha a horka život hmyzí tak udusila, že i z těch nejbohatších lovišť se vraceli sběratelé téměř s prázdnem.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

za správní rok 1911.

Výbor České Společnosti Entomologické.

Předseda:

Prof. Frant. Klapálek.

Místopředseda:

Prof. Rob. Hartmann.

Zapisovatelé:

MUDr. Jaromír Pečírka, Ph. C. Fr. Rambousek.

Pokladník:

Cís. rada Ferd. Veselý.

Knihovník:

Oldřich Šustera, účet. úředník zem. výboru.

Kustos:

PhC. Jindř. Veselý.

SEZNAM ČLENŮ.

A. Členové čestní.

1907 Bolívar, Don Ignacio, ředitel přírodnického musea, v Madridě.

1907 Ganglbauer, professor Ludvík, c. k. vládní rada, ředitel c. k. dvorního musea ve Vídni.

1907 Horváth, Dr. Géza, ředitel Magyar Nemzeti Muzeum v Budapešti.

1910 Lobkovic, J. J. Ferdinand princ, z. nejvyšší maršálek Kr. Č. atd.

1910 Melichar MUDr. Leop., c. k. sekční rada ve Vídni — XVIII., Messerschmiedg 20. (Členem od r. 1904.)

B. Členové zakládající.

1904 Klapálek František, c. k. professor v Karlíně (1907).

1904 Kubes, P. Augustin, provinciál řádu O. O. kapucínů v Kolíně (1907). (*Hym.*)

1904 Šulc, MUDr. Karel, báňský lékař v Michálkovicích v Rak. Slezsku. (*Psyllidae, Coccidae.*)

C. Členové činní.

1905 Absolon, PhDr. Karel, docent geografie při české universitě v Praze, kustos musea v Brně. (*Apteryg., fauna jeskynní.*)

1907 Albrecht Hynek, strojvůdce ve Veselí n./Luž. (*Col.*)

1910 Babák Dr. Ed., prof. české univ. v Praze II. Fysiol. ústav. (Fysiol. hmyzu.)

1911 Baudyš Em., inž., Král. Vinohrady, Gröbovka. (*Hálky*).

1906 Bayer Emil, c. k. prof. v Brně, Šturmova ul. 16. (*Hálky a hmyz duběnčivý.*)

1907 Benešová Heda, choť hoteliera v Praze, Petrohradská ul. (*Lep.*)

1904 Binder Emil, majitel domu v Praze-I., Karlova ul. 88.

1904 Bízek Rudolf, správce skladů železáren v Komárově (*Col.*)

1904 **Blattný** Em., c. k. vrchní rada zem. soudu, Kr. Vinohrady 1015. (*Lep.*)
1910 **Borek** Jan, fotograf, Žižkov 588. (*Coleopt. Bohemiae.*)
1905 **Brožek** Arth., prof. dr. v Praze, na Vyšehradě. (*Theorie variační.*)
1904 **Brýdl** Rudolf, c. k. professor v Chrudimi. (*Col*).
1906 **Bušek** Alois, učitel v Lysé n. L. (*Lep.*)
1907 **Cífka** Jos., c. k. setník, Kr. Vinohrady, Manesova 33. (*Lep*).
1910 **Čermák** JUDr. Boh., advokát v Hořovicích. (*Lep.*)
1904 **Černý** Jos., hostinský ve Vršovicích. (*Lep.*)
1905 **Duchoň** Manuel, odb. učitel v Rakovníce. (*Col.*)
1906 **Formánek** Romuald, c. k. vrchní poštovní rada v Brně, Veverská ul. č. 69. (*Col.*)
1909 **Frankenberger** Zdeněk, med. stud. v Praze-II., Štěpánská ul. (*Col.*)
1905 **Graf** Josef, c. k. vrchní účetní rada v Praze, Král. Vinohrady, Korunní tř. 105. (*Lep.*)
1907 **Gürtler** Hugo, c. k. účet. rada v Praze, Mezibranská ul. č. 15. (*Lep.*)
1904 **Hartmann** Rob., c. k. professor na Smíchově, Jeronýmova ul. 7. (*Lep.*)
1909 **Heyrovský** Leop., JUSt., Praha-I., Jilská 2. (*Col. sp. Ceramb.*)
1909 **Hilitzer**, MUDr. Alois, c. k. štábní lékař, Smíchov, Husova 4. (*Col.*)
1907 **Holík**, P. Bedřich, katecheta v Žižkově. (*Col.*)
1906 **Holík** Frant., učitel v Praze-Holešovicích (*Hym.*)
1904 **Hudeček** Lad., učitel v Žeravici u Kokor na Moravě. (*Lep.*)
1908 **Hula** Jan B., ing. chemie, v Rakovníce.
1906 **Chalupský** Josef, odb. učitel v Písku. (*Col.*)
1906 **Janda**, Dr. Viktor, c. k. prof. v Karlíně. (*Anat., Metam.*)
1910 **Javůrek** Vlad., phil. stud., Kr. Vinohrady, Hálkova ul. 76.
1908 **Jedlička** Arn., staveb. inženýr, Vršovice, Hálkova 520. (*Carabidae.*)
1909 **Jelínek** Ant., řídící učitel, Slapy n. Vlt. (*Lep.*)
1904 **Jelínek**, MUDr. Robert, panský lékař v Dobříši. (*Lep.*)
1904 **John** Jan, c. k. ředitel reálky v Táboře. (*Lep.*)
1904 **Jureček**, MUDr. Štěpán, c. k. pluk. lékař v Turnově. (*Col.*)
1904 **Kheil** Nap. M., ředitel soukr. obch. školy a translator in hispanicis v Praze. (*Lep. Orth.*)

1910 Klenka Kar., c. k. pošt. officiál, Praha 262-I. (*Lep. Col.*)
1905 Klička, MUDr. Ladislav. lékař v Praze-I., Křížovnická ul. č. 87. (*Col.*)
1911 Klier, Dr. Čeněk, ředitel městské spořitelny pražské, Praha I.
1905 Kracík Václav, prof. v Karlíně. (*Col. Bohem.*)
1904 Kranich Jan, professor paedagogia a redaktor »Přírody a Školy« v Pol. Ostravě.
1904 Krása Theodor, JUC. ve Vraném nad Vlt. (*Col.*)
1904 Krátký František, ředitel reálky v Nymburce.
1904 Krauskopf Josef, ředitel měšť. školy v Mladé Boleslavi.
1906 Kruta Alfred, c. k. berní oficiál v Bělé p. Bezd. (*Col. Lep.*)
1906 Křepelka Adolf, cís. rada, přednosta fil. rak.-uher. banky v Praze-II., Bredovská 6.
1904 Kudlička Eduard, účetní na Král. Vinohradech, Rubešova ul. 1. (*Škodný a užitečný hmyz.*)
1910 Ladislav Joža, pokladník cukrovaru v Kralupech n. Vl.
1904 Lokay, MUDr. Emanuel, měst. okresní lékař v Praze-II., Na Poříčí 35. (*Col.*)
1906 Lukeš Jos., c. k. professor v Písku. (*Col.*)
1906 Maličký, JUDr. Josef, advokát v Hořovicích. (*Lep.*)
1911 Martínek Otokar, učitel ve Ždírci.
1911 Maťcha Jaroslav, c. a k. nadporučík, Praha II., Riegrovo nábř. 16. (*Col.*)
1905 Maule Dr. V., prof. v Turnově. (*Col.*)
1908 Mazura Kar., disponent Agrobanky v Brně. (*Col.*)
1909 Měřička Jos., odb. učitel v Náchodě. (*Lep.*)
1907 Molek, MUDr. Alois, c. a k. pluk. lékař v Praze, Břevnov. (*Col.*)
1905 Mrázek, PhDr. Alois, ř. professor české university v Praze-II., Fügnerovo nám. 1807. (*Biol., Anat. Metam.*)
1904 Mužík František, odbor. učitel v Kralupech (*Hemipt.*).
1906 Nejdl, Dr. Viktor, ředitel gymn. Mělník.
1906 Nosek Ant., c. k. professor na Smíchově, Husova tř. 1109. (*Arachn.*)
1905 Novák Bohumil, professor prům. školy v Brně, Kafkova ul. 12.
1905 Novák Jos., PhMg., Praha III., Prokopská ul. 6. (*Cynip.*)
1910 Obenberger Jan, Praha II., Olivová ul. č. 5. (*Col.*)
1910 Osvald Jan, phil. stud., Kr. Vinohrady, Karlova tř. 19.
1904 Pastejřík Jan, odb. učitel v Karlíně č. 430. (*Dipt*).

1908 **Paul** Jarosl., prof. vyšší dívčí školy v Praze. (*Lep.*)
1904 **Pečírka**, MUDr. Jaromír, c. k. vrchní štábní lékař v Praze, Oujezd 602. (*Col.*)
1908 **Pfister** Kar., kníž. účetní v Zlonicích. (*Lep*).
1910 **Pleticha** Jos., c. k. pošt. officiál, Žižkov, Štítného ul. 14. (*Col. Bohemiae.*)
1911 **Pohnert** Dr. Edvard šlechtic, rada zemsk. soudu, Mezibranská 17, Praha II. (*Col.*)
1909 **Pokorný** Fr., mag. rada, Praha 335-II. (*Lep.*)
1904 **Preis** Karel, c. k. dvorní rada, professor vys. učení technického na Smíchově, Ferdinandovo nábř. 31. (*Lep.*)
1905 **Princ** Vojt., c. k. professor v Praze.
1909 **Procházka** Al., techn. cukrmistr v Klobúkách u Slaného.
1911 **Prokůpek** Adolf, velkostatkář, předseda Českého odboru Zemědělské rady v Praze.
1904 **Rádl**, Dr. Em., docent české university, c. k. professor v Praze-II.
1904 **Rambousek** Frt., phil. stud., Kr. Vinohrady, Čermákova 7. (*Col., sp. Staphyl. omn.*)
1904 **Roubal** J., professor v Příbrami (*Col.*)
1906 **Růžička** Ant., kand. prof., Chrudim, Palackého tř. 76. (*Lep*).
1905 **Řivnáč** Ant., knihkupec, presid. obch. a živn. komory v Praze.
1904 **Secký** Rudolf, účetní revident zemsk. výboru v Praze-II, Fügnerovo nám. 3. (*Lep*).
1905 **Sedláková**, sl. Jarosl. v Polné (*Col.*)
1908 **Seehák** Jindř., c. k. prof., Praha-VII. (*Lep.*)
1904 **Sekera**, Dr. Emil, c. k. professor v Praze-I.
1904 **Sekera** Jan, ředitel cukrovaru Legnago u Verony, Italia. (*Col.*)
1908 **Senc** P. Aug., farář v Hostímě u Mor. Budějovic. (*Col.*)
1907 **Smetana**, JUSt. Vlad. v Praze, Letná (*Col.*)
1907 **Smolka** Al., ředitel c. k. průmysl. školy v Praze. (*Col.*)
1910 **Sokolář** Dr. Frt., dvorní a soudní advokát, Vídeň III./2, Disslerg. 6 (*Col.*)
1909 **Soukup** Václ., stud., Praha, Náprstková 8. (*Lep.*)
1904 **Srdínko** Josef, stav. rada v. v., Smíchov č. 476. (*Lep*).
1904 **Svoboda** Jan, učitel ve Větrném Jeníkově. (*Col.*)
1909 **Šandera**, JUDr. Čeněk, adv. v Trhových Svinech (*Hym.*)
1905 **Šípek** Jan, c. k. pošt. assistent v Příbrami (*Col.*)
1904 **Šrámek** August., professor v Nymburce. (*Col.*)
1904 **Štěrba** Frant., techn. správce cukrovaru v Pečkách. (*Col.*)

1907 Štraub Ant., inženýr v Praze-III. (*Lep.*)
1905 Štrof Jan, preparator musea král. Českého v Praze.
1904 Šula Jaroslav, inženýr na Smíchově, Karlova 4. (*Col.*)
1906 Šulc Josef, úředník města Sobotky. (*Col.*)
1907 Šupitar, odb. učitel v Písku.
1906 Šustera Oldřich, účetní úředník zem. výboru v Praze, Smíchov čp. 553. (*Hymen.*)
1909 Tille JUDr. Cyrill, c. k. major auditor v Přemyšlu (*Col.*)
1908 Tocauer Ad., kníž. polesný v Maškrově u Stodů. (*Col.*)
1906 Tykač Jaroslav, učitel v Plzni. (*Lep.*)
1907 Tyl, MUDr. Jindř., c. a k. štábní lékař v Písku. (*Col.*)
1904 Uzel, Dr. Jindřich, prof. české techniky, odb. přednosta na stanici fysiolog. při české technice v Praze, Smíchov, Na Skalce č. 15. (*Physop.* a *škůdci.*)
1906 Vajs Ant., učitel v Košířích (*Col.*)
1909 Vaněk Jan, c. k. poštmistr v Dobrovicích u Ml. Boleslavě (*Lep.*)
1911 Vávra Stanislav, architekt, Smíchov, Ferdinand. náb. 29. (*Col.*)
1904 Vávra, Dr. Václav, kustos musea král. Českého v Praze, Vysočany (*Orthopt.*)
1904 Veselý Ferdinand, cís. rada na Král. Vinohradech, Slezská ul. 33. (*Lep.*)
1905 Veselý Jindřich, Phil. stud. v Praze-III., Velkopřevorské nám. 1. (*Col.*)
1904 Vimmer Antonín, odb. učitel na Kr. Vinohradech, Palackého tř. 37. (*Dipt.*)
1904 Vlach Vilém, professor obchodní akademie v Plzni, Karlovarská tř. (*Lep.*)
1905 Vopršal Fr., účetní revident zem. výb. v Praze-VII., Čechova tř. 224. (*Lep.*)
1906 Weinfurter Karel, Nusle, Slávojova ul. (*Dipt. Microlep.*)
1904 Wendler Jan, továrník v Praze-I., č. 386, na Můstku. (*Col.*)
1906 Woldřich, Dr. Jos., c. k. professor v Praze-III.
1907 Zamastil Stanisl., prof. v Domažlicích. (*Hym.*)
1910 Záruba Ant., uměl. zahradnictví, Libeň »na Korábě«. (*Col.*)
1904 Zavřel, prof. Dr. Jan, v Hradci Král. (*Dipt.*)
1904 Zelinka Bohdan, c. k. professor v Karlíně.
1905 Zeman Josef, typograf v Nuslích. č. 327. (*Lep. Col.*)
1905 Žežula Bedř., mag. úředník v Praze, č. 1014-II. (*Lep. Col.*)

Zpráva jednatelská.

Ve valné hromadě, konané dne 24. ledna m. r. zvoleni byli v čele uvedení členové do výboru; do kontrolní komise p. vrch. rada J. Graf, p. revid. Fr. Vopršal a p. účetní Ed. Kudlička. V redakčním komitétu zasedají pp.: Aug. Kubes, MUDr. Em. Lokay, prof. PhDr. Em. Rádl a odb. učitel Ant. Vimmer. Počet členů: Čestných členů jest 5, zakládajících 3, činných 127.

Občasné schůze členské, jichž bylo celkem 12, navštívilo nejméně 22, nejvíce 32 členů, hostí přišlo nejméně 1, na přednášku dne 20. VI. okolo 30. V těchto schůzích přednášeli p. PhC. Jindř. Veselý o své cestě Kavkazem, p. PhC. Frt. Rambousek o své cestě po Srbsku v létě r. 1910, p. univ. prof. PhDr. Ed. Babák o výměně plynů a dýchacím výkonu hmyzu, p. MUDr. Jar. Pečírka o své exkursi ku jezeru Neziderskému v Uhrách, p. univ. prof. PhDr. Ed. Babák o dýchacích centrech hmyzu, p. prof. PhDr. V. Maule o své cestě Ruskem (se 150 původními svými světelnými obrazy), prof. Fr. Klapálek o některých ukázkách z morfologie hmyzí, p. stud. J. Křiženecký referuje o přenášení nemocí hmyzem, prof. PhDr. Vikt. Janda o biologickém pokusném ústavu ve Vídni, p. univ. prof. PhDr. Em. Babák o pokusech o fysiologii larev komárů, odb. uč. p. Fr. Mužík o štěnicích a JUSt. Leop. Heyrovský z entomologického výletu na Černou Prsť. Po přednáškách demonstrovány byly různé přírodniny, náčiní ku chytání a praeparování hmyzu a pod. a podávány referáty nových publikací.

Výborových schůzí konáno celkem 4.

I v tomto roce zaznamenává Společnost úmrtí pilného svého člena a skromného druha p. Ladislava Hlinky, učitele v Roztokách. Zemřel v Šárkách, dne 3. února 1911. Sbíral zvláště v okolí pražském. Za Společnost dostavil se ku pohřbu prof. R. Hartmann a odb. uč. Ant. Vajs. Památka zemřelého byla uctěna v členské schůzi dne 28. února 1911.

I letošní ročník Časopisu honosí se bohatým a rozmanitým obsahem s mnoha původními illustracemi a vyšla 4 čísla jako každoročně. K čís. 3. přiložena jest barevná tabule nosatců, která vyžadovala značnějších obětí, a která jen podporou nejmenovaného dárce byla umožněna. Časopis vyměňuje se nyní s 96 vědeckými Společnostmi a redakcemi.

Vydána byla příručka VII. »Evropští nosatci podčeledě Rhynchitinae«. Napsal Romuald Formánek.

Pp. MUDr. Em. Lokay a prof. Václ. Kracík připravují katalog českých brouků a JUDr. Josef Maličký úplný seznam českých motýlů.

Výbor stará se všemožně o finanční zajištění Společnosti a vydávání Časopisu. Vzhledem k tomu, že Společnost téměř výhradně jest odkázana na členské příspěvky, bylo by si přáti, aby všickni členové včas svým povinnostem dostáli.

Česká Spořitelna v Praze darovala Společnosti opětně jakožto subvenci na rok 1911 100 K, bohužel méně nežli v roce 1909 (200 K). Občanská záložna v Karlíně, uznávajíc rovněž snahy Společnosti, věnovala opětně 50 K. Rada král. hl. města Prahy zakoupila pro obecní knihovnu 4 z dosud vyšlých ročníků »Časopisu« a bude týž i nadále odebírati. Mimo to povolila pro r. 1912 Společnosti subvenci 50 K.

Ku přátelským schůzím scházejí se členové pravidelně vždy v úterý v kavárně »Orient« (Hybernské ulici). V témdni, ve kterém se koná členská schůze (v úterý) koná se od počátku měsíce října 1911, na žádost některých mimopražských členů týdenní schůze v kavárně (místo v pátek, jako jiná léta) v sobotu, v naději, že venkovšti členové spíše se budou moci těchto přátelských schuzí súčastniti. V těchto schůzkách vyloženy bývají publikace Společností odebírané aneb jí výměnou zasílané, zde smlouvají se společné vycházky, sem přináší se nasbíraný materiál, obstarává se po případě určování a děje se mnohdy čilá výměna materiálu, a vypůjčují se a vracejí se knihy z knihovny Společnosti, ježto knihovna zde jest umístěna.

Z venkovských pp. členů dostavují se poměrně málokteří členové Společnosti, ačkoli styky s nimi stále se zlepšují. Letošního roku zavitali k nám pp. MUDr. Jindř. Tyl, měst. úř. ze Sobotky, Jos. Šulc, prof. V. Vlach, který předložil členům vzácnou serii tepelných aberací motýlů a p. uč. Tykač, jenž přinesl k nahlédnutí krásnou sbírku exotických motýlů a j. hmyzu. Rovněž JUDr. Jos. Maličký opětně se dostavil.

Ve valné hromadě dne 28. ledna 1911 byl učiněn též návrh na pořádání vystavy v uplyn. roce, avšak výbor, uváživ všechny okolnosti, neshledal k tomu doposud příhodnou dobu, ani členstvo k důstojné representaci připravené. Výbor obírá se tou myšlenkou, aby podobná výstava pořádala se roku 1914, t. j. v době, kdy Společnost dovrší první desetiletí svého trvání. Společnost vyzývá znovu své pražské i venkovské členy, aby

již nyní konali přípravy, by na vyzvání výboru byli hotovi, a tak k důstojnému vystoupení Společnosti přispěli.

Ve dnech 15.—18. dubna pořádal horlivý člen Společnosti. p. JUDr. Jos. Maličký výstavu své v každém ohledu vzorně upravené sbírky motýlů ve svém pusobišti v Hořovicích, která měla v jeho působišti veliký úspěch a doporučovalo by se mimopražským členům, aby tento zdařilý pokus ve svých působištích opětovali. Za Společnost dostavil se prof. Rob. Hartmann.

Veřejné manifestační schůze za zřízení druhé české university, konané dne 12. února na Žofině, súčastnil se za Společnost prof. Fr. Klapálek a prof. Rob. Hartmann. K 75.letému trvání spolku »Verein für Naturkunde« v Kasselu ku dni 23. dubna a k »XI. Sjezdu lékařů a přírodozpytců polských« v Krakově, konaném ve dnech 18.—22. července t. r. zaslány byly výborem pozdravné přípisy.

Na výstavu časopisů zaslány Srbskému družstvu novinářskému ve dnech 10.—13. června t. r. při příležitosti kongressu novinářského 2 výtisky »Časopisu Č. Sp. E.«.

Ačkoli za pozoruhodné dary, zvláště knihovně učiněné děkováno bylo dílem ústně, dílem písemně (a činí tak pan knihovník ve své zprávě), projevujeme přece i na tomto místě všem šlechetným dárcům veřejné díky.

Obzvláštními díky zavázána jest Společnost ctěným dárcům podpor peněžitých, a to zvláště výše již jmenované České Spořitelně, Občanské záložně v Karlíně a sl. městské radě král. hlav. města Prahy.

Společnost dále vzdává díky slavné Radě zemědělské, zvláště p. předsedovi J. J. knížeti Bedř. Schwarzenbergovi i p. tajemníkovi JUDr. Kar. Mandlovi za prokázanou přízeň laskavým propůjčováním zasedací síně k občasným schůzím členským. Rovněž vzdává díky slavné »úřednické Besedě« v Karlíně za pořádání přednášky prof. Klapálka dne 13. října 1911 »Ze života včel a vos«, slavné městské radě Karlínské za propůjčení volného dne v Národním domě v Karlíně a prof. Vl. Frýdovi za projekci světelných obrazů k témuž účelu.

Dalšími díky povinna jest Společnost slavným redakcím časopisů za laskavé uveřejňování zpráv o Společnosti, zejména denním : Národní Listy, Hlas Národa, Národní Politika, Union a t. d.

Prof. Robert Hartmann,
t. č. místopředseda.

Zpráva pokladní.

Rok 1911	Příjem						Úhrn příjmu		Vydání						Úhrn vydání	
	řádný		fond						správní a jiné výlohy		fond					
			pí Uzlové		tiskový						paní Uzlové		tiskový			
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Přenos z roku 1910 . . .	140	12	480	73	439	88	1.060	73	.	.	.	.	.	.	.	.
Příspěvky členů	760	—	.	.	.	.	760	—	.	.	.	.	.	.	.	.
Subvence a dary:																
a) České spořitelny	100	—	.		.	.	100	—	.	.	.	.	.	.	.	.
b) Občanské záložny Karlínské	50	—	.	.	.		50	—	.	.	.	.	.	.	.	.
c) Úřednické Besedy v Karlině jako výtěžek přednášky	100	—	.	.	.	.	100	—	.	.	.	.	.	.	.	.
d) Nejmenovaného dárce	50	—	.	.	.	.	50	—	.	.	.	.	.	.	.	.
Fond tiskový	.		.	.	164	—	164	—	.	.	.	.	.	.	.	.
Za odebrané ročníky časopisu společnosti . . .	44	—	.	.	.	.	44	—	.	.	.	.	.	.	.	.
Úroky:																
a) z poštovní spořitelny za rok 1910 . .	5	52		.	.	.	5	52	.	.	.	.	.	.	.	.
b) ze záložny Vinohradské za čas od 1./I. 1911 do 30./VI. 1911	—	27	.	.	.	.	—	27	.	.	.	.	.	.	.	.
c) z průmyslové banky (fond tiskový) od 1./VII. 1910 do 30./VI. 1911	.	.	.	.	21	20	21	20	.	.	.	.	.	.	.	.
d) ze záložny Karlínské (fond pí Uzlové) od 1./VII. 1910 do 30./VI. 1911	.	.	19	40	.	.	19	40	.	.	.	.	.	.	.	.
Rozličné příjmy	17	86	.	.	.	.	17	86	.	.	.	.	.	.	.	.

Správní výlohy:																
Tisk časopisu společnosti, autotypie, zinkografie	.	.	.	.	.	.	.	.	421	87	.	.	.	.	421	87
Poštovní výlohy spojené se zasíláním časopisu	.	.	.	.	.	.	.	.	32	25	.	.	.	.	32	25
Osvětlování, úklid a vytápění zasedací síně ku občasným schůzím	.	.	.	.	.	.	.	.	40	—	.	.	.	.	40	—
Abonement na díla vědecká a časopisy	.	.	.	.	.	.	.	.	32	80	.	.	.	.	32	80
Zakoupená ukončená díla vědecká	.	.	.	.	.	.	.	.	81	—	.	.	.	.	81	—
Nájemné za místnost (knihovnu)	.	.	.	.	.	.	.	.	50	—	.	.	.	.	50	—
Za skříň knihovní (třetí)	.	.	.	.	.	.	.	.	115	—	.	.	.	.	115	—
Pojistka knihovny proti požáru atd.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	14	.	.	.	.	4	14
Rozličná vydání drobná	.	.	.	.	.	.	.	.	93	88	.	.	.	.	93	88
Tisk separátů z časopisu společnosti	.	.	.	.	.	.	.	.	153	06	.	.	.	.	153	07
Dohromady	1.267	77	500	13	625	08	2.392	98	1.024	—	.	.	.	.	1.024	—
Od toho vydání	1.024	—	.		.	.	1.024	—								
Zbývá čistého jmění	243	77	500	13	625	08	1.368	98								
Toto jmění jest uloženo:																
V záložně Vinohradské	14	20														
Ve spořitelně poštovní	179	56														
Hotově v pokladně	50	01														
Fondy: V záložně Karlínské (fond pí Uzlové)	500	13														
V průmyslové bance (fond tiskový)	625	08														
Dohromady hořejších	1.368	98														

V PRAZE, dne 31. prosince 1911.

Ferdinand Veselý,
t. č. pokladník.

Fr. Vopršal, Edv. Kudlička,
t. č. přehlížitelé účtů.

**

Příručky entomologické,

vydané Českou společností entomologickou a to:

Příručka:

I. Jak sbíráme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.
II. České sífnatky.
III. Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.
IV. Nosatci evropští rodu Dorytomus.
V. Majky (Meloë L.) zemí koruny České.
VI. Bembidiinae.

Zpráva pokladní	Příjem za rok 1911 K	h	Vydání za rok 1911 K	h	Poznámka
Přenos z roku 1910	455	53	*) .	.	*) V tomto přenosu obsažena jest též záloha, svého času 16ti členy složená pr: 265 Kor.
Za prodané příručky	9	33	.	.	
Úrok z České průmyslové banky za čas od 1. července 1910 do 30. června 1911	17	61	.	.	
Dohromady . . .	482	47	.	.	
Od toho vydání . . .	.	.			Zbývající částka pr: . . . K 482·47 jest uložena: a) hotově v pokladně K 54·— b) v prům. bance . . K 428·47 Což činí K 482.47
Zbývá koncem roku 1911	482	47			
Po odečtení výše uvedené zálohy pr:	265	.			
Čisté jmění . . .	217	47			

V Praze, dne 31. prosince 1911.

Frant. Vopršal, Ed. Kudlička,
t. č. přehlížitelé účtů.

Ferdinand Veselý.
t. č. pokladník.

Zpráva knihovní.

Knihovna společnosti naší odkázána jest téměř výhradně na dva prameny, pomocí kterých se rozmnožuje a doplňuje. Jsou to jednak stále vzrůstající výměna časopisu za periodická díla cizích společností a institucí, jednak vzácné dary od četných příznivců, kteří i v uplynulém roce věnovali knihovně mnohá, velmi cenná díla, začež vyslovujeme tu vřelý dík všem těmto dárcům a to pí. Jouklové, choti zesnulého našeho člena akad. malíře H. A. Joukla a pánům: Dru A. Brožkovi, p. jur. st. L. Heyrovskému, vrchnímu úč. radovi J. Grafovi, Dru G. Horváthovi, J. Kříženeckému, J. Obenbergrovi, MUDru Jar. Pečírkovi, Fr. J. Rambouskovi, prof. J. Roubalovi, Dru F. Sokolářovi a stav. radovi J. Srdínkovi.

I. Seznam přírůstků získaných výměnou.

Amiens: Société Linnéenne du Nord de la France
 120 *Bulletin* Tome XIX. No 381—392.

Angers: Société d'études scientifiques d'Angers
 342 *Bulletin* Nouv. Sér. An. XXXIX°.

Baltimore; The John Hopkins University
 146 *Circular* 1910 No. 5—10, 1911 No. 1—2.

Berkeley: College of Agricultural experimental Station University of California
 278 *Bulletin* No. 206—211.

Berlín: Kgl. zoolog. Museum
 149 *Mitteilungen* Bd. V. Hft. 2—3.
 225 *Bericht* 1910.
 — 369 *Entomologische Blätter* VI. Jhrg. No. 12, VII. Jhrg. No. 1—12.
 — Deutsches entomol. National-Museum.
 583 *Deutsche Entomol. National-Bibliothek*. Jhrg. I. No. 6—12, Jhrg. II. No. 1—23.
 — Schröder Dr. Christoph, 3. *Zeitschrift für wissenschaftl. Insektenbiologie*. Bd. VII. Hft. 2—11.

Bern: Schweizerische entomologische Gesellschaft
 237 *Mitteilungen* Vol. XII., Hft. 2.

Béziers: Société d'étude des sciences naturelles de B.
 282 *Bulletin* Vol. XXXI.

Bremen: Naturwissensch. Verein
85 *Abhandlungen* Bd. XX., Hft. 2.
Breslau: Verein f. schlesische Insektenkunde
217 *Zeitschrift f. Entomologie* Neue Folge Hft. 4.
Brisbane: Queensland Museum
197 *Annals* No. 10.
Brünn: Der naturforschende Verein in Brünn
200 *Verhandlungen* Bd. XLVIII.
183 *Bericht der meteorolog. Commission* XXVI.
Bruxelles: Société entomologique de Belgique
147 *Annales* T. LIV. No. 12—13, LV. No. 1—11.
261 *Mémoires* No. XVIII.
Budapest: Musei Nationalis Hungarici
67 *Annales historico-naturales* Vol. VIII. p. 2, Vol. IX. p. 1.
540 *Rovartani Lapok* XVII. füz. 9—12, XVIII. füz. 1—9.
Catania: Academia Gioenia di scienze naturali
144 *Bolletino* Série sec., fasc. 14°—18°.
Davenport: Davenport Academy of Sciences
194 *Proceedings*. Vol. XII. p. 223—240.
Eperimentalfältet Centralanstalten för försök vasendet på jordbraksområdet.
Meddelanden 1—8.
Flygblad No. 17—23.
Firenze. R. Stazione di Entomologia Agraria
133 »*Redia*« Vol. VII. fasc. 1.
Società Entomologica Italiana.
Bolletino XL. Trim. $^1/_2$.
Frankfurt a. M.: Internat. Entomol. Verein
68 *Entomol. Zeitschrift*. XXIV. Jhrg. No. 36—52. XXV. No. 1—50.
Frankfurt a. O.: Naturwissenschaft. Verein des Regierungsber. Frankfurt a O. »*Helios*« XXVI. (1910).
Graz: Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark
218 *Mittheilungen*, Bd. 47.
Guben: Der internationale Entomologen-Bund.
491 *Internationale Entomologische Zeitschrift*. Jhrg. 4. No. 41—52, Jhrg. 5. No. 1—37.
Halle a Saale: Kaiserl. Leopoldinisch-Carolinische Deutsche Akademie der Naturforscher.
Abhandlungen Bd. XCII. No. 2.

Hermannstadt: Der Siebenbürgische Verein für Naturwissenschaften
416 *Verhandlungen u. Mittheilungen* Bd. LX. (1910).
Charkov: Société des natur. à l' université imperiale
253 *Travaux* T. XLIII.
Ithaca: Cornell University Entomological laboratory
365 *Bulletin* No. 234, 252, 265, 283, 286, 291.
Krakov: Akademia umiejętności
213 *Rozprawy wydzialu matematyczno-przyrodnickiego*, Ser. III. Tom. 10 A, B.
Kyjev: Кіевское общество естествоиспытателей. (Société des natutalistes.)
216 *Записки.* Том. XXI. вып. 3—4.
La Rochelle: Académie de La Rochelle
198 *Annales.* Tome XII. (1910).
Lwów: Polsk. towarzystwo przyrodników im. Koperni.a
269 *Kosmos* XXXV. zesz. 7—12, XXXVI. zesz. 1—9.
Madrid: Real Academia de Ciencias exactas fisicas y naturales de Madrid.
122 *Revista* VIII. Núm. 11—12, IX. Núm. 1—12.
— Real Sociedad Española de Historia Natural.
93 *Boletin* Tomo X. Núm. 8—10, X. Núm. 1—7.
270 *Memorias* Tomo VI. s. 6a.
Moskva: Société impériale des naturalistes de Moscou
249 *Bulletin* Année 1910 No. 1—3.
Nancy: Société des Sciences
193 *Bulletin* des séances Sér. III., Tome X. Fasc. 4. XI. Fasc. 1—3.
Nantes: Société des sciences naturelles de l'Ouest de la France
283 *Bulletin* II. Ser., Tom. X. Nos. 1—4.
Napoli: Società di naturalisti
272 *Bolletino* Anno XXIII. (1909).
New Brighton: Staten Island Association of Arts and Sciences
281 *Proceedings* Vol. III. Part. 1, 2.
281 *Museum Bulletin* No. 36—39.
New Haven: The Connecticut Academy of Arts and sciences
286. *Transactions.* Vol. XVI. p. 247—407.
Padova: Academia Scientifica Veneto-Trentino-Istriana
182 *Atti* Terza Ser., Anno III. (1910).

Parma: Prof. Ant. Porta
559. *Rivista coleotterologica Italiana.* Anno VIII, No. 8—12, IX, No. 1—7

Paskov: Cís. rada Edm. Reitter. *Wiener Ent. Zeitung* Ihrg. XXX. 1—8.

Petersburg: Императ. Спт. Петербургъ-Общество Естество-испытателей.
212 *Труды* Т. 1911 No. 1—4.
212 Section de Zool. et Physiol. T. XLII. Vol. II.
212 *Comptes rendus des séances* T. XLI. (1910) No. 5—8.

— Русск. Энтомологическ. общество
191 *Русское ентомологическое обозрѣнiе* (Revue Russe d'Entomologie) T. XI. No. 1—2.
211 *Horae societatis entomol. Rossicae* T. XL. No. 1.

Philadelphia: 155 *Entomological News*, Vol. XXI. No 10, XXII. No 1—8.

Pisa: Società Toscana die Scienze Naturali
153 *Atti* Vol. XIX. (1910). No. 5, XX. No. 1—3.

Písek: 439 *Les a Lov.* Časopis pro lesnictví a přírodní vědy. Red. Boh. Bohutinský. Roč. IV., čís. 5—24.

Portici: Laborat. di Zoologia generali e Agraria
451 *Bolletino* V.

Portland: Portland Society of Nat. History
118 *Proceedings* Vol. V.

Praha: Klub přírodovědecký.
94 *Výroční zpráva* 1910.

Prostějov: Klub přírodovědecký.
45 *Věstník*, roč. XIII. (1910).

Roma: Società zoologica italiana
248 *Bolletino* Ser. II. Vol. XI. fasc. 11—12, XII. fasc. 1—8.

Santiago: Sociedad cientifica de Chile
339 *Actas* Tome XIX.

St. Louis: Academy of Science
254 *Transaction* Vol. XVIII. No. 3—10, XIX. No. 1—10.

Stockholm: K. Svenska Vetenskaps Akadem.
173 *Arkiv för Zoologi* Bd. VI. Hft. 1.

Stockholm: 169 *Entomologisk Tidskrift*. Arg. 31. Hft. 1—4.
Stuttgart: Internat. Entomolog. Verein
68 *Entomologische Rundschau*. Jahrg. 28. No. 16—22.
68 *Insectenbörse* No. 30—44.
Voisinlieu Charles Janet, 6. Pojednání.
Washington: Unit. St. Nat. Museum
160 *Proceedings* Vol. XXXVII. No 1786, 1789, 1794, 1804, 1806, 1812, 1815, 1818, 1830—32, 1834, 1837, 1842, 1852, 1855, 1859, 1866.
— Smithsonian Institution.
513 *Miscellaneous Collections* No 1947.
161 *Annual report of the board of regents of the Smiths. Inst. for the year ending*. 30, June 1909—1910.
Wien: Zoolog. botanische Gesellschaft
99 *Verhandlungen*. Band LX Hft. 9—10.
Zagreb: Hrvatsko prirodoslovno društvo.
171 *Glasnik* God. XXII, XXIII.
Zürich: Fräul. Marie Rühl,
271 *Societas entomologica*. Jhrg. XXVI. No 10—18.
Zwickau: Verein für Naturkunde
362 *Jahresbericht* XXVI—XXIX.

Číslo běžné.

II. Seznam přírůstků získaných darem.

628. *Aus der Heimat*. XXII. Jhrg. (1909). Stuttgart. (L. Heyrovský).
637. Brožek Dr. A.: Hlavní pozorovací methody v nauce o dědičnosti. Čáslav. 1911. (Autor).
617. *Catalogue des insectes Lepidoptères de la Belgique*. (Annales de la soc. ent. Belge) (Pí. Jouklová).
499 *Deutsche entomol. Zeitsch.* Berlin 1911. Hft. 1—5. (Dr. Pečírka).
620. Dietze K.: Beiträge zur Kenntnis der Eupithecien. (Deutsche Ent. Zeitschr. 1901.) (Pí. Jouklová).
631. Duda L. Naši potápníci (Dyticidae). Písek 1881. (L. Heyrovský).
369. *Entomol. Blätter*. Berlin. 4—6 Jhrg. (1908—1910). (Dr. J. Pečírka).
68 *Entomol. Zeitschrift*. Guben. Jhrg. XXVIII.—XXX. (1904—1906). (Pí. Jouklová).
643. Formánek R.: Beschreibung von sechs neuen Curculioniden etc. (Wiener entom. Zeitung XXX. Hft. VIII.) (autor).

634. Förster Dr.: Monograph. der Gatt. Hylaeus F. 1871. (Dr. J. Pečírka).
— — Monograph. der Gatt. Campoplex Grav. 1868. (Dto.).
622. Fraas Dr. E.: Der Petrefaktensammler. Stuttgart. 1910. (Pí. Jouklová).
650. *Gesundheitsamt v. Brasilien*: Durchräucherungsverf. in Gelbfieberhäusern in Rio de Janeiro. 1911. (J. Křiženecký).
616. Glaser Dr. L.: Catalogus etym. Coleopt. et Lepidopt. Berlin 1887. (Dto.).
624. Hartig Dr. Th.: Die Familien der Blattwespen und Holzwespen. Berlin. 1860. (Vrch. úč. rada J. Graf).
615. Herrich-Schäffer Dr.: Synonymia Lepidopterorum Europae. Regensburg. 1856. (Dto.)
644. Holdhaus Dr. K.: Der Siebetechnik zum Aufsammeln der Terricolfauna. (Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiologie. Bd. VI. Hft. 1, 2. 1910). (Dr. J. Pečírka).
641. Horváth Dr. G.: Nomenclature des Familles des Hémiptéres (Annal. musei nat. Hungar. IX. 1911.) (Autor).
614. Chenu Dr.: Encyclop. d'histoire naturelle: Papillons nocturnes. Paris. 1879. (Pí. Jouklová).
491 *Internat. Entomol. Zeitschr.* Guben. Jhrg. I.—IV. (1907—1910). (Pí. Jouklová).
612. Joukl H. A.: Motýlové a housenky střední Evropy. Praha. 1910. (Pí. Jouklová).
— — Separáta prací, vyšlých v Časop. čes. společ. entomol.
625. Konow Fr. W.: System. Zusammenstellung der Chalastogastra. Teschendorf. 1901 a pokračování pokud vyšlo.
645 a), b), c). Křiženecký Jar.: Příspěvek ku poznání fauny broučí východních Čech (otisk. z Čas. čes. spol. ent. r. VII., 1910). (Autor).
— — Zajímavá monstrosita krovek u Carabus cancellatus Illig. (otisk z Čas. čes. spol. ent. 1910). (Dto.).
— — Neue Monstrositäten bei Coleopteren. (Separ. a. d. Entom. Blättern. 1911). (Dto.)
626. Lokaj Em.: Verzeichnis der Käfer Böhmens. Prag. 1869. (Dr. J. Pečírka).
629. Lubbock J.: Ursprung u. Metamorphosen der Insekten. Jena. 1876. (L. Heyrovský).
627. Mužík F.: České síťnatky. Tingitidae. (Entomol. příručky Čas. Čes. Spol. Ent. II. Praha). (L. Heyrovský).

474. *Naturae Novitates.* R. Friedländer & Sohn. 1910. No 5—24., 1911. No. 1—22. (Prof. Dr. A. Brožek).

646. Obenberger J.: Poznámky k některým vzácnějším druhům českých Coleopter. (Otisk. z Čas Čes. Spol. Ent. 1910. Dva ex.). (Autor).

619. Pabst Dr. M.: Die Gross-Schuppenflügler der Umgegend von Chemnitz. 1884. Th. I. (Pí. Jouklová).

636. Petri Dr. K.: Ergebniss entomol. Excursionen im Gebiete Schässburgs. 1885. (Dr. J. Pečírka).

647. a—e). Rambousek Fr. J.: Čeští zástupci rodu Mycetoporus Mannh. (Otisk. z 41. výr. zpr. Klubu přírodov. Praha. 1911; dva ex. (Autor).

— — Nový Carabid ze střední Makedonie. Otisk z Čas. Čes. Spol. Ent.) (Dto.).

— — Bythinus Comita n. sp. nový Pselaphid ze střední Makedonie (Dto.).

— — Příspěvek k poznání rodu Thinobius Kiesw. (Dto.).

— — Beitrag zur Staphylinidenfauna Dalmatiens. (Sep. a. d. Entomol. Blättern. 1910) (Dto.)

623. Rother W. O.: Prakt. Leitfaden für die Anzucht u. Pflege der Kakteen. Frankfurt a. O. 1902. (Pí. Jouklová).

648. a—e). Roubal J.: Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910. I. (Otisk. z Čas. Čes. Spol. Ent. 1910). (Autor).

— — Dto II. (Dto).

— — Philonthus Binderi sp. n. (Sep. a. d. Verhandlungen Wien. 1910). (Dto).

— — Die entomol. Arbeiten in den: »Čas. čes. spol. ent.« 1907. (Sep. a. d. Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiol. 1910.) (Dto).

— — Böhmische entomol. Literatur f. d. J. 1909. (Dto 1911).

613. Rühl F.—Heyne A.: Die palaearkt. Gross-Schmetterlinge. I. Bd. Leipzig. 1895. (Pí. Jouklová).

630. Schlechtendal Dr. H. r. von u. Wünsche Dr. O.: Die Insecten. Leipzig 1879. (L. Heyrovský).

618. *Schmetterlings-Cabinet.* Leipzig. 1821. (Pí. Jouklová).

621. Schmidlin F.: Illustr. popul. Botanik. Leipzig. 1886. I., II. Th. (Dto).

649 a—i). Sokolář Dr. Fr.: Carabus cancellatus Illig. i plemena jeho severovýchodní. (Otisk z Čas. Čes. Spol. Ent. 1911). (Autor).
— — Carabus cancellatus Ill. (Sep. a. d. Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiol. 1911) (Dto).
— — Carabus cancellatus Ill. und seine nordöstlichen Rassen. (Sep. a. Soc. Entom. Jhrg. 25). (Dto).
— — Carabus Pacholei Sklř. (Sep. a. Deutsche Ent. Nat. Biblioth. 1911). (Dto).
— — Carabus intricatus L. (Sep. a. d. Entom. Blättern). (Dto).
— — Eine neue Caraben-Species aus Mitteleuropa. (Sep. a. d. Entom. Rundschau 1911). (Dto).
— — Carabologie und Lepidopterologie. (Sep. a. d. Ent. Zeitschr. Frankfurt. Jhrg. 25.). (Dto).
— — Art und Rasse. (Sep. a. Deutsche Ent. Nat. Biblioth. 1911). (Dto).
— — O fauně svatohostýnské. (Otisk z Hlasů Svatohost. 1911). (Dto).
611. Spuler Dr. A.: Die Schmetterlinge Europas. Stuttgart. 1910. Th. I.—IV. (Stav. rada J. Srdínko. Ve zprávě z minulého roku nedopatřením neuveden jako dárce díla: G. Ramana: Die Schmetterlinge Deutschlands u. d. angr. Länder).
633. Sturm J.: Catalog der Käfer-Sammlung. Nürnberg. 1843 (Dr. J. Pečírka.)
638. Trédl R. u. Kleine R.: Übersicht über die Gesamtliteratur der Borkenkäfer vom Jahre 1758—1910. (Beil. z. d. Ent. Blättern. 7. Jhrg. 1911). (Dto).
200 *Verhandl d. naturforsch. Vereines in Brünn.* Bd. XXX—XXXI. (1891—1892). (Dto.)

III Seznam přírůstků získaných koupí:

360 Zoologischer Anzeiger Vol. XVIII. S. 209—480, XIX. XX. XXI. S. 1—128.
Seitz Ad. Dr. 335 Die Grossschmetterlinge der Erde. I. Lief. 73—89. II. Lief. 66—106.
642. *Premier Congrès internat. d'Entomologie.* Bruxelles. 1910 Vol. II. Memoires. 1811.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1912.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
30.	27.	26.	23.	21.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
25.	24.	15. a 25.	12. a 26.	17.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České, Václavské nám., č. 54 v I. posch., a počínají přesně o $^1/_2$8. hod. več.

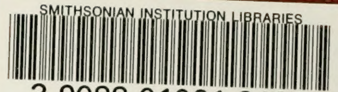
Valná hromada konána bude v neděli 19. ledna 1913. o 10 hod. dopol. tamtéž.

Dopisy přijímá prof. Fr. Klapálek, Karlín 263.

pis Ceske Spolecnosti Entomologicke

Societatis Entomologicae Bohemiae)

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES
3 9088 01061 8189